

Coperta: *Nicola Adrian*.

TUDOR MUȘATESCU

S C R I E R I

★ ★

T E A T R U (2)

1970

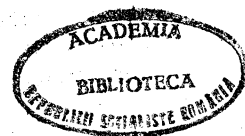
E D I T U R A M I N E R V A



T 547629

AL OPTULEA PĂCAT

1946



PERSOANELE

Bartolomeu Zălaru, zis Bică, codirector al ziarului *Conștiința națională*, organ independent de asanare națională. Este, așa cum sînt toți care au făcut, din presă, tarabă și din talent, negustorie. Fizicul, arogant și cinic, ca și moralul... 45 de ani.

Ștefan Balint, codirector al aceluiași ziar. Fizic distins, care trădează o educație îngrijită. Complet opus, din acest punct de vedere, lui Zălaru, care și-a făcut din mirlănie un blazon și din lipsă de educație, o aristocrație.

Are în atitudine ceva din liniștea apelor în care zac bulboane. Coleg de școală primară și, mai apoi, de facultate cu Zălaru, are aceeași vîrstă. Pare mai în etate, însă, fiindcă e mai distins. Educația timpurie, de mic, se cunoaște în ființa sa întregă. A lui Zălaru, tardivă, s-a localizat numai în bucele obrazilor și în exuberanța picioarelor de monument.

Barbu Străjescu, boier în boemă și boem în boierie. Român la Paris și parizian în București. Prieten din copilărie cu Balint. Azi nu e decît un chibiț pitoresc pe marginea vieții altora.

- Jean Panțiru*, administratorul *Conștiinței naționale*, cu toate avantajele și riscurile meseriei. Inteligent și când face pe prostul. Iubește banii, în primul rând pentru plăcerea de a-i câștiga.
- Ilie Borcănescu-Branț*, mare industriaș. A început viața desculț și-acum — ca să se răzbune — fabrică ghete în serie. Iubește viața și toate agrementele ei.
- D.D. Diaconu (D.D.D.)* reporter la *Conștiința națională*. Tânăr.
- Rădan*, secretar general la Ministerul de Comerț. 55 de ani.
- Duță*, fost servitor al familiei Balint. Actualmente, om de serviciu în redacția *Conștiinței naționale*.
- Mona*, soția lui Balint. Intelectuală din vocație. Feminitatea sa — ultragiată la primul contact cu viața — s-a refulat sub o senină resemnare, ca o comoară care își semnaleză prezența numai pentru acei care îi pot remarca flăcărilor albastre. 30 de ani.
- Arabella*, un rar exemplar de feminitate, grație și frumusețe. Are strălucirea violentă a diamantului în soare, în contrast cu Mona, a cărei strălucire este interioară, ca a platinei. Onestă, sub o aparență contrarie, duce calvarul propriului său paradox. Inteligența sa este accesorie. 30 de ani.
- Titza*, Titza, cu „tz“. Fiica lui Borcănescu-Branț. Tovalul ei nativ n-a evoluat încă pînă la piele, cu toate ingredientele cosmeticii mondiale. Luxoasă pînă la vulgaritate, ca o chiftea servită cu maioneză, ambițioasă fără control — sub toate parfumurile cu care circulă, îmbibată, în viață — pute iremediabil a pap. 28 de ani, dar minte.
- Silvia*, stenodactilografă la *Conștiința națională*. Trăiește din leafă și din romanele citite.
- Mopsul*, „Cafegiu“, de la „Café Central“.

Acțiunea se petrece la Paris și în București, înainte de cel de-al doilea război mondial.

La Paris. Un apartament „meublé“. Așa cum sînt toate aceste apartamente mici, destinate, în special, străinilor. Mobilier vechi, desuet. Fotolii plușate, un birou (imitație de acaju), un telefon interior, în legătură numai cu portarul, un divan acoperit cu un brocard uzat, o masă ovală cu două scaune tapisate — în părți — o oglindă deasupra unei măsuțe „stil“ din cele în forma felioarelor de mandarină (lipită de perete). Un raft-bibliotecă, cu foarte multe cărți, fără legături de preț. Se vede că sînt cumpărate de la anticari, și, mai ales, citite. În vase, flori ieftine, de sezon. (Ne aflăm în iunie.) Pe biroul lui Ștefan, manuscrise, broșuri, imprimate, într-o dezordine care nu supără și care sugerează o intensă activitate intelectuală. Cu toată diferența de stiluri a mobilierului și lipsa lui de calitate, interiorul acesta are un aspect de ansamblu aproape luxos, datorită detaliilor, care trădează intervenția gustului perfect și feminin al Monei. Intrări banale: în fund, ușă care comunică cu exteriorul. Altă ușă, în dreapta, în legătură cu restul apartamentului. O alta, în stînga, spre oficiu. Pe ferestrele deschise, perspectivă, în direcția *Place Blanche*, cu aripile celebrului „Moulin Rouge“ în prim plan (apartamentul e situat la etajul V). Se văd, de asemenea, numeroase firme și reclame luminoase, care se vor aprinde la momentul oportun. Direcția de scenă va distribui mobilierul în legătură cu necesitățile mișcării în scenă. Acțiunea începe către

șapte seara. Un acordeon „franțuzesc“ cîntă, jos, în stradă, *Sur les Boulevards de Barbès à Clichy*. Cortina se ridică foarte încet, pe muzică. Ștefan Balint scrie la birou, îngropat în manuscrise. Se vede că face eforturi ca să vadă bine și că nu vrea să se întrerupă din scris, nici măcar ca să aprindă lampa de pe birou. Cîteva clipe pauză. Ștefan scrie, acordeonul cîntă.

Termină o frază. Își ridică ochelarii pe frunte. Lasă stiloul, se duce la fereastră. Se uită în jos, apoi aruncă o monedă în stradă. După cîteva clipe, acordeonul se va depărta — firesc — împreună cu melodia, pînă cînd va dispărea. Ștefan revine la birou, își pune ochelarii la loc și reia lucrul. De data aceasta, aprinde lampa de birou. O dată cu ea, încep să se aprindă și reclamele luminoase, dincolo de ferestre, precum și chenarul de neon al arilor de la „Moulin Rouge“. Se poate citi „Au paradis“, „L'Enfer“, „Liberty's Bar“, „Moulin Rouge“ și altele, ad libitum. După cîteva clipe se aude o bătaie la ușă. Ștefan n-o înregistrează. Bătaia se repetă — crescută — de cîteva ori. Fără ca Ștefan, care cunoaște bătaia, să spună ceva, Barbu intră.

BARBU (*îmbrăcat „din vechi“, însă curat și cu aspect civilizat, sub mizerie. Poartă pălărie „melon“, monoclu, mănuși, baston*): Bună seara, Fănică! Dar ce? Nu sună la ușă cînd bați?

ȘTEFAN (*întoarce capul. Amical, lui Barbu*): Un moment, te rog, Barbule! Mai am numai cîteva fraze de scris.

BARBU: *Faites, monsieur!* Dă-mi o țigară.

ȘTEFAN (*un gest către țigările care se află lângă el, pe birou*): Uite-aici.

BARBU (*se apropie și ia trei țigări. Două le pune cu grijă în portțigaret și una o bagă în gură*): Am luat trei, ca să nu te mai deranjez. (*Aprinde.*) Da, ce scrii?

ȘTEFAN (*scrie mai departe și nu-i răspunde*).

BARBU (*ca la el acasă. Își pune bastonul, mănușile și pălăria pe divan. Apoi le ia*): Nu pe divan, că iară mă ceartă Mona. (*Umblă cu lucrurile în brațe, căutînd un loc unde să le puie.*) Mă! De toate aveți voi în casa asta, afară de cuier! (*Un timp.*) Și nici Mona nu te înșală, ca să mă pot servi de tine în loc. (*Pune lucrurile pe un foto-*

liu mai discret, apoi se duce la fereastră și se reazemă cu spatele spre Ștefan.) Splendid e Parisul, seara, privit, așa, de la etajul cinci!... E ca un licurici uriaș, care se aprinde din propria lui substanță! (*Un timp. Privește pe fereastră și vorbește stînd cu spatele spre Ștefan.*) Tu nu crezi că există seri exclusiv franțuzești? Fiindcă, pentru mine, Franța, e Parisul. Și nu numai Franța. Lumea întregă e Parisul. Iar restul e numai prefăcătorie și mască a durerii. Vorba lui Shakespeare, mi se pare... (*Alt timp.*) Mă! Shakespeare ăsta, dacă mai era și francez, bun băiat ar fi fost! I-aș fi citit și eu piesele. Așa, m-am mulțumit numai să i le văd. Promite!... Promite tipul! Dar Mona unde e? (*Alt timp.*) A, da, e la slujbă, că azi e joi și joia are și după masă. (*Alt timp.*) Tu îți dai seama cîtă energie electrică consumă vițlul? Ia uite! Numai localuri de noapte peste tot... Sorbona n-are reclamă luminoasă, măcar s-o vedem unde e și noi, ăștia de umblăm numai noaptea! Să scrie mare: Sorbona! Tu știi că eu, abia după trei ani de Paris, am aflat unde e?... Dar eu, în fond, n-am venit la Sorbona. Eu am venit numai la Paris... (*Alt timp.*) Pe vremuri, în țară, aveam un prieten. Băiatul unui mare moșier de lîngă noi, care credea că Sorbona e o localitate. S-a dus la gară și a cerut casierului un bilet pentru Sorbona... Eu, dacă eram în locul casierului, i-aș fi dat un bilet pentru Heidelberg, fiindcă aș fi înțeles că băiatul pleacă la continuarea studiilor în străinătate. (*Vine de la fereastră și stinge țigara în scrumiera de pe masă.*) Da' proaste țigări! De cînd te-ai apucat de economie? Dacă continui tot așa, să știi că mă las de tutun... (*O pauză mică. Se așază cu fața la public și vorbește cu Ștefan, care scrie mereu, fără să-l privească.*) Știi că moneda de doi franci, pe care ai aruncat-o adineauri, în stradă, orbului cu acordeonul, am găsit-o eu? El tot nu vede ce face cu banii. Ce organizație socială defectuoasă, domnule! Unii aruncă banii pe fereastră și alții rîcîie caldarîmul după ei... Mai ai mult?...

ȘTEFAN (*a terminat. Lasă stiloul, satisfăcut*): Gata! (*Începe să strîngă foile manuscrisului.*)

BARBU: Bine c-a dat D-zeu, că mă plictiseam!... Tac de-un ceas. Ce-ai scris acolo?

ȘTEFAN: Un articol de probă pentru *Le Temps*.

BARBU: *Il était temps* s-ajungi și-acolo...

ȘTEFAN: Nu știu dacă, totuși, o să mă angajeze pînă la urmă!

BARBU: De ce? Că ăștia angajează, cîteodată și gazetari de talent.

ȘTEFAN: Da, dar francezi... Am impresia că se vor lua măsuri speciale în privința muncii străinilor în Franța.

BARBU: Nu mă simt vizat...

ȘTEFAN: Eu, da. Și nu mi-ar conveni deloc.

BARBU: Satură-te să mai muncești...

ȘTEFAN: De! (*Cu un surîs.*) Eu n-am latifundiile tale.

BARBU: Ce să-ți fac dacă și tu, ca atîția alții, vrei să faci avere în țările lipsite de organizație pentru asta? Spania, *mon cher!* Spania e singura țară organizată pentru latifundii! Fiecare om poate să aibă acolo cîte castele vrea... Și nici impozit pe clădiri nu plătește.

ȘTEFAN: Ba eu, în cazul cînd n-o să mai pot trăi aci, m-am gîndit să mă întorc în țară.

BARBU (*serios dintr-odată*): Tu? (*Un timp.*) Și tu?

ȘTEFAN: Ce vrei să fac?

BARBU: Sper că n-ai evadat din țară, în plină glorie și tinerețe, cînd începuseși să te afirmi și puteai s-ajungi orice, ca să te întorci, acuma — bătrîn și anonim — în țara pe care ai știut s-o renegi la timp.

ȘTEFAN: Eu nu mi-am renegat niciodată țara, te-nșeli. M-au scîrbit numai camenii ei, într-un moment anume... Pe ei i-am lăsat acolo și, țara am luat-o cu mine...

BARBU: În geamantan?...

ȘTEFAN: În inimă...

BARBU: Lăsați, vă rog! Cunoaștem teoria!...

ȘTEFAN: Nu, nu!... E așa cum spun eu. În 1918, cînd m-am întors de pe front, singur, sălbăticit de tranșee, cu gustul acela de pămînt crud în gură — pe care numai cine l-a mușcat amestecat cu sîngele lui îl cunoaște — am găsit o altă lume, o altă morală, o altă viață, în tîrgurile pe care le visam — devastată de dor — în zilele fără dimensiuni ale războiului...

(*Își aprinde o țigară, după ce îi oferă și lui Barbu.*)

Mama murise între timp, în orașul ei de provincie, între icoane și fotografii de familie. Creditorii îi vinduseră casa și locuia, fără să știu eu, într-o margine de mahala... Mama! Sfînta aceea în rochie de tafta, aruncată, aci, dintre florile ei, ca o buruiană. Femeia aceea, pentru care viața n-a fost decît o carte din care mi-a citit numai pasajele frumoase, care m-a învățat să iubesc oamenii, munca, adevărul, dreptatea, fusese îngropată, din subscripție publică, cu pațasca primăriei! Murise de mizerie, o dată cu ultimul inel dispărut de pe degetele ei uscate.

BARBU: Inelele mamei, tata, mai practic, le-a pierdut la cărți.

ȘTEFAN: Din ultima soldă de demobilizat, i-am împremuit mormîntul, să nu i-l ciugulească orățăniile și am venit la București. Ce să fac? De ce să mă apuc întîi? Aveam o licență neterminată și un suflet în care vibrau toate elanurile. Țară nouă, mi-am zis! Are nevoie de oameni noi. De idei generoase, de energii proaspete. Erau atîtea de făcut în țara asta cu rănile încă neînchegate! Cei vii, cei rămași pe marginea celor opt sute de mii de morminte, pe care se sprijinea — sonor — unitatea națională, aveau nevoie de îndemnuri oneste, de sfaturi cumpătate, sufletele aveau nevoie de inimi, brațele, de forță, capetele, de minți. Marile prefaceri sociale își făceau apariția logică. Trebuiau oameni care să știe să aleagă. Țăranii și muncitorii — betonul acesta etern și viu al nației — avea nevoie de ingineri care să știe să-l toarne și să-l armeze în tipare definitive. Aveam destulă putere de muncă, destulă pregătire, destulă încredere în mine, ca să mă înrolez în lupta păcii, care este mai grea decît a războiului, fiindcă ea trebuie să clădească din ruine, să puie viață pe moarte și cuvînt pe buzele viitorului. Mi-am terminat studiile și-am început să lupt. Am scris, am vorbit, m-am zbatut! Zile! Ani! N-am vrut să m-alătur niciunei „ideologii“ din cele grămădite sub pozele șefilor, în manifestele electorale. Ideologia mea era „omul“, țara și binele ei. Am înțeleș să rămîn robul propriului meu ideal: al muncii

și pînii pentru toți, al selecției prin valoare, al libertății tuturor și al unei dreptăți sociale fără baliverne de stil. Și-atunci, între mine și țară, s-a ridicat, — ca o matahălă călcată pe coadă — impostura! Dez-mățul demagogiei aiurea mulțimile. Din urnele nerușinării și ale corupției, ieșeau paiatele, ca maimuțoii din cutiile cu surprize. Toate piepturile în care băteau pumnii convingerilor de moment, sunau a gol. Unde erau inimile? Necroforii războiului apăreau, grași, din morminte! Toate stîrvurile morale înviau exaltîndu-și putoarea la lumina zilei, în luxură și desfrîu. Briganzii războiului își socoteau beneficiile în fața nemîncăților. Tîlharii circulau, liberi, în odăjdiile meseriei. Corupția era mai mare decît harta țării. Emigra, în valize diplomatice. Toți imbecilii sujeau — la altare improvizate — ca preoții pe front. Un vînt de pierzanie scutura conștiințele, ca frunzele toamna. Fumul tuturor ticăloșiilor se înălța, drept, spre cer, ca o jertfă primită. Ce mai puteam face, eu și alții ca mine? Să renunțăm? Să capitulăm? Generoase, pușcăriile ne întindeau brațele! Eu am ales exilul voluntar.

BARBU: Ca peste cincisprezece ani să vrei să te întorci pocăit.

ȘTEFAN: Acuma mă întorc ca un simplu particular. Fără veleități, fără ambiții și — mai ales — fără nici un ideal.

BARBU: Tu, care-ai fost „steaua“ unei generații? Păi n-am făcut eu mai bine că am plecat înaintea ta? Că am rămas anonim de la început? Un prieten mi-a procurat biletul de tren. Un altul, valiza. Mi-au dat toți cîte ceva, ca să scape de mine... Le era teamă c-o să-i „tăpez“ toată viața. Cînd am ajuns la Paris, am făcut primul gest de curaj din viața mea. Am furat un corn din mîna unui copil. I l-am smuls de la gură. Că nu mîncasem de două zile, mă! Tu nu știi ce e aia foamea boierului? Are și o rezonanță psihologică, pe lingă chinul vulgar al cărnii. Și-aia doare mai rău!

ȘTEFAN: Pentru mine e un mister cum ai putut trăi tu la Paris...

BARBU: Și pentru mine a fost unul la început. Nu știam să fac nimic. Nici o meserie... În primul rînd, mi-am vîndut ornamentele: ceasul, inelul, portîgaretul de aur... Pe urmă a trebuit să încep să muncesc. Aveam două mîini, trebuia să mă hrănesc cu ele: m-am apucat de bridge... Am dat lecții... Cărțile de joc creează mai repede „relațiuni“ decît cele de citit. Eram invitat în familii, la cluburi... Blazonul meu făcea impresie. „Le prince Barbu“ era primit peste tot. Dansător bun, frecventam ceaiurile dansante... Dansam un „shimmy“ cu gazda și îmi făceam suma, pentru trei zile, la bufet. Pe urmă, s-au schimbat vremurile... A început inflația de prinți străini. Din patru inși, la o masă de *bridge*, doi — cel puțin — aveau blazon cu pașaport Nansen. Lecții de *bridge* nu mai lua nimeni. Toți deveniseră profesori. Ceaiurile dansante, din familii, se mutaseră la cabaret, direct. Cu mamă, cu tată, cu fată, cu tot. Bufetul devenise inaccesibil. Era contra cost. Afacerile mele mergeau în derută. Cravatele începuseră să se taie la nod; anii să se simtă la chelie... O dată, îmi aduc aminte, am fost într-o „deșă“ atît de mare, că, opt zile, n-am putut să-mi cumpăr monoculul care mi se spărsese. A noua zi, în disperare de cauză, am pus geamul de la ceas la ochi. Și, fiindcă aveam din nou monoclu, am fost invitat iarăși la masă. În seara aceea chiar. A rămas de pomină pofta mea de mîncare din seara de atunci. (*Fără să glumească.*) Și-acuma, cînd îmi aduc aminte, mă jenez față de mine însumi. Șaizeci de stridii, mă, dintr-o sută, cîte erau pentru toată masa. Eh! Dar, totuși, așa nu mai mergea!... Cu timpul, lumea mă invita numai la băutură, noaptea, în cabarete. Toți mă credeau mîncat, ca și ei, fără să bănuiască că, de la cafea cu lapte fără corn, trec direct la whisky și șampanie. „Le prince Barbu“ era totdeauna amuzant la o masă de imbecili, pe care îi mîncău banii la subțicară, ca puricii...

ȘTEFAN: Prin urmare, erai de meserie invitat.

BARBU: Seara! Trebuia, însă, să-mi găsesc și o meserie de ziua.

ȘTEFAN: Parcă spuneai odată c-ai fost și chelner.

BARBU: Da! M-au enervat însă clienții, că nu știau să mănânce și am demisionat. Am fost și pianist într-un cinematograf... M-a curățat filmul sonor... Am fost misit la bursă... *Je suis sorti, la bourse vide...* În cele din urmă, m-am făcut prestidigitator într-un cabaret de suburbie... Și-aici m-a păscut însă ghinionul... În seara premierei, am făcut sugiu la deget și mi-a scăpat jobenul cu porumbei în public... Contractul mi-a fost reziliat, în aplauzele sălii. În sfârșit, într-o zi, mi-am găsit meseria care îmi convenea... Mă aflam în Gara de Est. Mă dusem să văd marile exprese venind și plecând...

ȘTEFAN: E și asta un fel de a călători...

BARBU: În seara aceea, am văzut sosind, la peron, cel dintâi vagon direct București-Paris. Aș minți dacă n-aș recunoaște că am avut un pic de emoție... În definitiv, vagonul asta trecuse pe sub podurile Gării de Nord. Se găsea în el vin și țigări românești. Și români... Când s-a golit vagonul, m-am urcat să-l vizitez... Mai rămăsese acolo un singur pasager. Un om mărunțel, dezorientat, între două geamantane noi și un termos de turist. Venea pentru prima dată la Paris, să consulte o celebritate medicală. Avea un canceraș la creier și, în țară, îl tratase de apendicită. Omulețul mi-a cerut câteva lămuriri. I le-am dat. Seara am mâncat împreună. A doua zi, la fel. O lună, cât a stat, n-am cheltuit nici o centimă și am trăit împărătește. Noua mea ocupație era o realitate. Descoperisem „românii la Paris“. De atunci, precum știi, am trăit din ei și — slavă Domnului — am dus-o bine... Îmi pierd, însă, prea mult timp cu tine. Ce să fac dacă țin la tine? Tu ești singurul meu prieten, de totdeauna.

ȘTEFAN: E o mare răspundere pentru mine...

BARBU: Amîndoi sîntem deștepți... deși cu inteligențe deosebite... A ta destructivă... A mea, inventivă. Imbecilii îmi zic ratat. Ratat, de la ce? Eu am vrut să ajung, în viață, un singur lucru. Să fiu liber... Și asta am izbutit-o cu prisosință.

ȘTEFAN: Deci ești mai repede un parvenit decît un ratat?

BARBU: Să știi tu! Sînt liber! Ca o bălărie, care trăiește — între cer și pămînt — pe acest imens și insalubru

loc viran, care este viața. Voi, oamenii organizați, oamenii care mai credeți încă în ceva, aveți griji, aveți neliniști... Sînteți proprii voștri sclavi... Iacătă! E destul un alineat, într-un text de lege, pentru ca tot rostul tău de-aici să se clatine și convingerile pentru care te-ai sacrificat în tinerețe, să rămînă simple amintiri personale. Ce-o să faci în țară?

ȘTEFAN: O să găsec ceva de făcut.

BARBU: Măăă!... Generația ta a parvenit de mult. A și terminat să facă pușcărie. N-ai citit în gazete? Foarte puțini își mai așteaptă rîndul. Tu ai rămas pe loc. Ei au făcut politică, averi, și-au creat glorie și dinastii.

ȘTEFAN: Probabil c-o să-mi iau o catedră într-un oraș de provincie.

BARBU: Te și văd peste cîțiva ani: cu poreclă, cu genunchi la pantaloni, cu ochelarii plesnind de dioptrii — explicînd romantismul francez unor măgari care strivesc muștele pe pupitre, cu gîndul la mingile de fotbal și la copitele de cai... Asta ai visat să ajungi tu? Apucă-te cel puțin de gazetărie. Ai experiență. Ai talent. Uite la Bică!... Și-a făcut drum. Cu coatele, cu tocul, dar și-a făcut. Din Codică Paraschiv — fundul clasei și urma catalogului — a ajuns astăzi Bartolomeu Zălaru, „temutul polemist“ național.

ȘTEFAN: Bică nu scrie rău...

BARBU: Tu scrii mai bine...

ȘTEFAN: Și metodele sînt diferite... El atacă, eu argumentez. Și obiectivele: el face politică, eu fac gazetărie... Ori, în polemică, argumentul e un impediment. Nu contează decît invectiva.

BARBU: Numai polemica e rentabilă.

ȘTEFAN: Cred că Zălaru e de bună-credință. I-am urmărit câteva campanii. Toate au fost îndreptățite.

BARBU: A știut să-și aleagă „oamenii“.

ȘTEFAN: Și asta e un talent...

BARBU: La noi în țară, polemisti numai de material nu se pot plînge. Unde bagi mîna, scoți un subiect de guler.

ȘTEFAN: Eu am cu totul alte idei despre rolul presei într-un stat! (*Se uită la ceas.*) Șapte jumătate. Trebuie să mă duc la redacție să duc articolul. Mergi cu mine?

BARBU: Decît să te aştept pe la uşi, prefer să te aştept aici, într-un fotoliu...

ŞTEFAN: Trebuie să vină şi Mona acasă. (*Îşi strînge articolul şi îl bagă într-o servietă.*) Nu-i spune încă nimic despre ce-am vorbit. Mona, ca şi tine, e hotărîtă să murim aici...

BARBU: Mai lasă-mi cîteva ţigări, că nu umblu la „rezervă“.

ŞTEFAN: Sînt în cutie cîte vrei (*Cu un suris.*) Dar ce? Iar eşti pe geantă?

BARBU: Nu! Dar, deseară am invitat o femeie la masă şi sînt cu lista civilă la ţanc.

ŞTEFAN: Ai nevoie de ceva? Un mic balon de oxigen, pentru prelungirea dîneului?

BARBU: Nu, merci... Adică poţi să-mi dai dacă ţii tu...

ŞTEFAN (*ii dă un bilet de 50 de franci*): Deocamdată, ţine tu...

BARBU (*Punînd banii în porte-feuilles*): Şi mă treci în cont curent, nu la arierate... Şi cumpără şi un pachet de „Gitane“ în contul meu...

ŞTEFAN: S-a făcut!... (*Trece în dormitor, de unde îşi ia pălăria cu care revine pe cap. E o pălărie mare „Montmartre“, care se potriveşte cu cravata lavalieră.*) À toute a l'heure mon vieux (*iese.*)

BARBU: Au revoir, sais-tu! (*Se duce la birou şi se serveşte, c-o ţigară. Frunzăreşte prin manuscrise, uitîndu-se, în trecăt, la conţinutul lor. Apoi iese în dreapta şi revine c-o perie de cap, un pieptene, pudră etc. Îşi fune batista la gît, ca un şervet, se pudrează şi se piaptănă în oglindă. Duce lucrurile la loc. Revine. Ia marginea unei perdele de la fereastră şi îşi lustruieşte ghetetele cu ea. Se aude o bătaie în uşa de la intrare.*) Intră!

ARABELLA (*deschide uşa încet şi rămîne în cadrul ei, o clipă*): Bună seară!...

BARBU (*agreabil surprins*): Arabella!... (*O întîmpină vesel.*) Cînd te-ai întors la Paris? (*Îi sărută mîna.*)

ARABELLA: Azi-dimineaţă. Şi primul drum, precum vezi, îl fac aici...

BARBU: Ştefan a plecat de două minute.

ARABELLA: Portăreasa mi-a spus că e sus...

BARBU: Probabil că, în timp ce urcai cu liftul, el cobora pe scară...

ARABELLA (*privind în sus*): Va să zică, nu s-a schimbat nimic în patru luni de cînd lipsesc. Nici chiar tu! Aci te-am lăsat, aci te gălesc.

BARBU: Te asigur că, în timpul ăsta, am fost de cîteva ori şi pe-acasă. Să mă schimb...

ARABELLA (*privindu-l cu afectiune*): Eşti neschimbat, totuşi, Bărbuleţ... (*Se aşază.*)

BARBU: Tu, în schimb, eşti de nerecunoscut. Te-ai făcut şi mai frumoasă...

ARABELLA: Şi tu şi mai galant!... (*Scoate un portţigaret fin.*) Ce faceţi voi? (*Oferă lui Barbu.*)

BARBU: Spune-mi întîi ce mai faci tu?

ARABELLA (*un gest către ţigări*): Argentiniene!

BARBU (*se serveşte, îi dă foc*): Te pomeneşti că vîi chiar din Argentina...

ARABELLA: Exact...

BARBU: Plecaseşi parcă în Italia?

ARABELLA: Acolo am stat numai două săptămîni. La Sarremo! Apoi m-am dus la Monte-Carlo. Pe urmă, la Baden bei Wien...

BARBU: Am înţeles! Din cazinou în cazinou... Şi rezultat?

ARABELLA: Am plecat în Argentina cu o trupă de teatru vieneză care întreprindea un turneu în America de Sud.

BARBU: Şi-ai jucat?

ARABELLA: La toate cazinourile care mi-au ieşit în drum.

BARBU: Nu! Te întrebam dacă ai jucat teatru.

ARABELLA: Era cît pe-aci! Directorul trupei se încapăţînase să mă convingă să mă fac actriţă. Eram invitata lui...

BARBU (*cu subînţeles*): A, da?

ARABELLA: Da, dar fără nici un gînd ascuns. Ne-am împrietenit la Monte-Carlo, la masa de joc. Nu zic că nu era îndrăgostit de mine. Mai trebuia însă să fiu şi eu de el... Ori eu am rămas tot cum mă ştii. Aceeaşi femeie incapabilă să fac din dragoste o carieră. Şi nici măcar un amuzament... La Buenos-Aires m-am despărţit de trupă. Am rămas să-mi încerc norocul la ruletă. Mai aveam jumătate din bijuterii intacte...

(*Cu un suris.*) Cine știe ce argentinieni picante le-or fi purtând acuma...

BARBU: Te-ai curățat?

ARABELLA: La os...

BARBU: Și n-ai găsit tu nici o posibilitate să te refaci?

ARABELLA: Din ultimele resurse, mi-am luat biletul de vapor și iată-mă. Mai am câteva rezerve, aci, la bancă. Cît să-mi ajungă să mă întorc în țară...

BARBU: Și tu vrei să te întorci în țară? Dar ce v-a găsit, dragă, pe toți? Pînă la urmă, o să rămîn singurul român din Franța! Eu și cu Banul Mărăcine...

ARABELLA: De ce? Și Ștefan vrea să se întoarcă?

BARBU: Da! Noroc că nevastă-sa e contra.

ARABELLA (*lovită în plin*): Care nevastă-sa?

BARBU (*nedumerit*): Ce? Tu nu știi că s-a însurat?

ARABELLA (*impresionată, căutînd să se stăpînească*): Ștefan? Nu! Nu știam.

BARBU: Mi-a spus că ți-a scris în Italia!...

ARABELLA: N-am primit nimic.

BARBU: Probabil că nu te-a mai ajuns scrisoarea din urmă. Da, dragă! A făcut și această ultimă prostie.

ARABELLA: Cînd?

BARBU: Acum trei luni...

ARABELLA: Va să zică, la o lună după plecarea mea... Atît de puțin i-a trebuit ca să mă uite?

BARBU: Nu trebuia să pleci...

ARABELLA: Am plecat ca să mă verific și să-i las și lui timpul s-o facă...

BARBU: În dragoste, verificările astea nu sînt bune niciodată. Dragostea o fi ea în partidă dublă, dar nu e contabilitate.

ARABELLA: Ștefan nu mi-a spus niciodată că mă iubește.

BARBU: În schimb, mi-o spunea mie de-o sută de ori pe zi.

ARABELLA: Nu era suficient.

BARBU: Și tu nu știai?

ARABELLA: Aveam impresia că ghicesc în el un sentiment deosebit, puternic... Că am găsit, în sfîrșit, dragostea pe care o presimțeam, pe care o așteptam. Fiindcă eu n-am iubit niciodată, Barbule. Prima mea căsătorie a fost și prima mea decepție sentimentală. În viața

soțului meu eu n-am fost decît un obiect de lux și de agrement... Mă trata ca pe o amantă. Ori eu vream să fiu soție...

BARBU: Ești prima femeie pe care o aud plîngîndu-se de asta. În general, femeile se plîng că sînt tratate în căsnicie numai ca niște neveste.

ARABELLA: Fiindcă le tratează așa tocmai în clipele în care ar vrea să se simtă amante. Căsătoria este, înainte de toate, o chestiune de umoare...

BARBU: De umor numai.

ARABELLA: Asta e o părere de celibatar.

BARBU: Păi, fiindcă eram de părerea asta, am rămas celibatar.

ARABELLA: Sper că Ștefan nu s-a căsătorit după percep-tele tale.

BARBU: Nuuu! El și-aici a trebuit să fie original. S-a căsătorit din filantropie.

ARABELLA: N-o iubește?

BARBU: Singura femeie, pe care a iubit-o cu adevărat, ești tu. Și sînt convins că te iubește și azi.

ARABELLA: Și, ca să mi-o dovedească și mai bine, s-a însurat.

BARBU: S-a însurat ca să se constrîngă să renunțe la tine. El nu e omul care să-și înșele nevasta, nici măcar moralmente...

ARABELLA: Nu înțeleg însă de ce trebuia să renunțe la mine?

BARBU: Fiindcă era convins că nu te merită. Modestia lui îl împiedica să te rîvnească. Frumusețea și strălucirea ta, îl făceau să fie convins că tu ești destinată unei existențe pe care el nu ți-o putea da. Lui Ștefan i-a fost teamă de risc. Tu erai pentru el, ceea ce e jocul pentru tine. A preferat să te piardă, pentru că te iubea prea mult. Asta e adevărul.

ARABELLA: Să-mi fi spus măcar că mă iubește! Mi-ar fi fost destul din partea lui. Restul m-ar fi privit pe mine.

BARBU: Tu l-ai iubit?

ARABELLA: Cred că aș fi putut să-l iubesc ca pe nimeni altul. În călătoria asta, gîndul lui m-a urmărit tot timpul. M-a apărut chiar de unele tentații, prea mari

ca să le fi putut rezista singură. De aceea m-am și întors la Paris... Mi-a fost dor de Ștefan. (*Un timp.*)
Și cu cine s-a căsătorit?

BARBU: Cu o profesoară de matematici, Mona Băjenaru.

ARABELLA: Trebuie să fie foarte frumoasă....

BARBU: Distinsă, mai repede.

ARABELLA: Tină ră?

BARBU: Spre treizeci...

ARABELLA: Probabil că e foarte bogată...

BARBU: Bogată lipită pământului...

ARABELLA: S-a îndrăgostit de ea?

BARBU: Nici măcar atât.

ARABELLA: Atunci, de ce-a luat-o?

BARBU (*foarte serios*): Fiindcă a înșelat-o un bărbat.

ARABELLA: A mai fost măritată?

BARBU: Nu! L-a iubit fără măsuri de prevedere. Dramă obișnuită. Iubea... s-a dat. Când i-a spus că „dragostea lor a rodit“, tipul a dispărut fără urmă, iar Mona, după o scurtă și prematură trecere printr-o clinică de maternitate — gonită și blestemată de părinți — a fugit la Paris, ca să-și spele rușinea în Sena!

ARABELLA: S-a aruncat în Sena?

BARBU: Cum era să aibă Ștefan atîta noroc? L-a cunoscut pe el, în Parc Monceau. Alergaseră amîndoi, din direcții opuse, să ridice un copilăș căzut în urma cercului. Copilul s-a ridicat singur și, în schimb, ei au căzut unul în brațele celuilalt. În seara aceea am mîncat prima dată cîteșitrei. Pe urmă au început să mănînce în doi... Pe mine mă evitau... Ziua, rățăceau pe cheiuri. Noaptea, vorbeau. Îi găseam dimineața în fotolii, negri de fum, lîngă mormanele de mucuri...

ARABELLA: Dragoste cerebrală!...

BARBU: Într-o noapte de-asta, cerebrală, Mona i-a spus „povestea vieții ei“. A doua zi, hotărîrea lui era luată. Mona trebuia salvată de la moartea morală care o pîndea. Trebuia să i se redea încrederea în viața care o izbise atît de nedrept și de violent. Era un act de umanitate, de o superioară înțelegere, care nu putea lăsa indiferent pe un om ca el. Rezultatul? Peste o săptămînă, eram martor la căsătoria civilă.

ARABELLA: Și Mona știe de ce s-a însurat Ștefan cu ea?

BARBU: E prea inteligentă ca să nu bănuiască. Cred că, mai repede decît o căsnicie, ei au făcut o asociație de ajutor mutual. Ca orbul și ologul din poveste. Doi mutilați morali.

ARABELLA: Îmi pare rău de Ștefan.

BARBU: Trăiesc foarte bine împreună. Cîștigă și ea, că e funcționară la o mare societate. El, cu gazetăria și cu agenția lui de presă!... Și-apoi, cu toată antipatia pe care o am pentru Mona, în calitatea ei de soție, trebuie să recunosc că e o ființă deosebită. Prezența ei în casă e ca un fel de aer curat. Ștefan e idolul ei! Nu trăiește decît pentru mulțumirea lui pe care face toate eforturile să i-o asigure.

ARABELLA: Probabil că e un mod de a-și arăta recunoștința.

BARBU: Despre viața ei dinainte nu se pomenește nimic. Eu ce mai gafez cîteodată... (*Un timp.*) Am impresia că, femeia asta, printr-o nemaipomenită virginitate morală, a izbutit să-și refacă — în ochii lui — o a doua feciorie fizică.

ARABELLA: În cazul ăsta, Ștefan are toate motivele să fie fericit. Pînă la un punct, îl înțeleg.

BARBU: De la punctul ăsta înainte nu-l mai înțeleg nici eu.

ARABELLA: Care punct?

BARBU: Ți-a spus tu...

ARABELLA: Crezi că ne-am gîndit la același lucru?

BARBU: N-are nici o importanță. Totul e că sîntem de acord.

ARABELLA (*ca să schimbe vorba*): Și tu ce mai faci, Bărbuleț?

BARBU: Din cînd în cînd, cîte-o criză de angină de piept. Încolo, tot ce știi.

ARABELLA: Și Parisul nostru ce mai face?

BARBU: Ce să facă? Ratați în fiecare zi și, din cînd în cînd, cîte-un geniu...

ARABELLA: Mi-era așa un dor de el...

BARBU: De-ai vrei să te întorci în țară.

ARABELLA: Mai am o casă de vînzare la Constanța și vreo 200 de pogoane de pămînt în Teleorman. Pe urmă, mă întorc la Monte-Carlo.

BARBU: O să faci pământul praf și casa moloz...

ARABELLA: E singura mea slăbiciune...

BARBU: Tare slăbiciune! Păstrează-ți pământul, fetițo! Să-l ai pentru remmy cu pietre, la bătrînețe... (Un timp.) Știi că eu — în viața mea — n-am avut nici un strop de pământ. Nici măcar într-o glastră de flori...

ARABELLA: Ai avut în schimb o mie de pogoane de suflet.

BARBU: Da, dar nu rentează. Tot ce semăn pe ele culeg alții... Vrei să-mi oferi o țigară argentiniană?

ARABELLA (îi oferă): Și dacă îți ofer cutia întregă, te superi?

BARBU: Da! Fiindcă lipsesc câteva țigări din ea. (O ia.)

MONA (intră. E simplu și cu multă distincție îmbrăcată; e cu pălăria în mână și cu o servietă la subțioară. Când vede pe Arabella, rămîne o clipă surprinsă, apoi vine spre ea cu un suris amabil și neprefăcut): Bună seara!...

BARBU (arătînd pe Mona): Doamna Mona Balint... (Arătînd pe Arabella): Doamna Arabella Elian...

MONA (la auzul numelui, a tresărit. Întinde mîna Arabellei, cu bucurie sinceră): O! Îmi pare bine, conică, că în sfîrșit am și eu plăcerea să te cunosc. Ștefan mi-a vorbit atît de mult și frumos de d-ta!

ARABELLA: Am fost foarte buni prieteni.

MONA (lasă servietă și pălăria pe-o mobilă): Ați fost? Cred că sînteți încă. Și, prietenii lui Ștefan sînt și prietenii mei... Dacă acceptă, bineînțeles. Dar de ce stați pe întuneric?

ARABELLA (glumind): Vreau să întîrziez cît mai mult clipa pînă să-mi vadă Barbu ridurile de la ochi.

MONA (aprinde lampa de plafon și vine lîngă ea): Ridurile? Nu se vede nici un rid.

ARABELLA: Se simt, însă, pe sub fard.

MONA: Dar nu ești fardată aproape deloc.

ARABELLA: Ești dumneata drăguță...

MONA: Și dumneata frumoasă...

ARABELLA: E ca și cum un om foarte inteligent i-ar spune altuia că e deștept.

BARBU: Dar de ce nu vă faceți voi niște complimente? (Monei, care s-a așezat lîngă Arabella, pe care o privește cu mare curiozitate, fără să fie nici o clipă însă,

indiscretă sau rău-crescută): Vrei o țigară? Argentiniană... (Îi oferă din cutia „lui“.) Aduse direct de la sursă.

MONA (Arabellei): Mulțumesc...

BARBU: De ce ei cînd îți ofer eu?

MONA: Am mulțumit, direct, sursei...

BARBU (oferă și Arabellei și le dă foc).

MONA: Știu că ai fost în Italia.

ARABELLA: Am plecat în Italia și am ajuns în America de Sud. Am făcut un „mic détour“.

MONA: Ștefan era foarte nemulțumit că nu primește nici o veste de la d-ta. Ar fi vrut să-ți anunțe căsătoria noastră și nu știa unde.

ARABELLA (gafa): Scrisoarea pe care mi-a trimis-o n-am primit-o...

MONA (se face că nu observă): Probabil s-o fi rătăcit pe drum.

ARABELLA: Ca și mine.

MONA: Ștefan o să fie încîntat cînd o afla că te-ai întors.

ARABELLA: Din păcate, rămîn foarte puțin la Paris...

MONA: O nouă călătorie?

ARABELLA: Zilele acestea mă întorc în țară.

BARBU: E o călătorie de afaceri. Se duce să vîndă ce i-a mai rămas. A aflat că stă prost cu finanțele cazinoul din Monte-Carlo.

MONA: Știu de la Ștefan că vă place foarte mult jocul.

ARABELLA: Mai mult emoțiile lui. Cîștigul mă lasă indiferentă și paguba la fel.

BARBU: Paguba te lasă săracă, nu indiferentă.

MONA: Nu e obligatoriu să pierzi...

BARBU: Sigur că nu e obligatoriu. E precis!...

MONA: Cu toate acestea, sînt anumite sisteme matematice.

ARABELLA: Trebuie să ai însă și un anumit temperament ca să le aplici...

BARBU: Cel mai bun sistem e să nu joci... Să vedeți ce mi s-a întîmplat mie odată, a propos de sisteme. Într-o noapte — pe vremea cînd eram în țară — m-am curățat la Cazinou la Sinaia. Ultimele rezerve și ultimele speranțe se duseseră pe rînd. Îmi rămăsese un singur lucru de făcut. Sinuciderea. Am ieșit din Cazinou și-am luat-o pe șoseaua națională, spre Buș-

teni, ca să caut un loc cât mai discret pentru a-mi pune planul funebru în aplicare.

ARABELLA: De ce nu te-ai dus în pădure. „E mai liric“ pentru sinucidere.

BARBU: Toate potecile erau pline de îndrăgostiți. I-ar fi deranjat zgomotul glonțului... E! Și cum mergeam, așa, pe șosea, mă întâlnesc, la un moment dat, cu un om călare, care se oprește și îmi cere foc de la țigară. I-am dat foc, i-am dat și țigările toate pe care le mai aveam și, cum mă uitam, așa, după el, odată îmi vine o idee. Ce-ar fi, zic, ca omul acesta să fie un semn pe care mi-l face providența, călare. M-a deranjat tocmai în clipa când aveam mai multă nevoie de singurătate. Mi-am amînat decesul cu câteva clipe. Da, da, cu siguranță că e un semn. Dar cum să-l descifrez? Ce să înțeleg din el? Și deodată lumină se făcu!... Mi-am zis așa. Omul merge în direcția din care vin eu. Prin urmare, direcția Cazinou. E călare, deci *à cheval*. În consecință, providența îmi face semn să mă întorc la cazinou și să joc *à cheval*! Dar ce? Care numere? Sînt exact 37 de numere care se pot juca *à cheval*. Și iarăși lumină se făcu. Câți oameni erau călare? Unul!... Și câte picioare avea calul? Patru! Prin urmare, clar și precis. Trebuia jucată perechea unu-patru, *à cheval*. În cinci minute, eram îndărăt, la cazinou. Am cerut împrumut portarului suta de lei pe care i-o dădusem bacșiș la plecare. Am mizat-o pe unu-patru. A ieșit unu. Am lăsat tot câștigul acolo. A ieșit patru. Am jucat, apoi, toate combinațiile de numere dintre unu și patru. Într-o oră, am câștigat o avere. A doua zi eram bolnav din cauza emoției și mai bolnav fiind că nu mai știam pe ce să joc. Nu mai vedeam nici un semn de nicăieri. Mă simțeam prost cu inima. M-am dus la un prieten, doctor, să-mi ia tensiunea. Paisprezece-șapte. Era excelentă. Și iarăși lumină se făcu. Acestea sînt numerele care-mi trebuie, mi-am zis. Providența mi le-a comunicat din nou. Și, fiindcă doctorul nu era călare în cabinet, însemna să nu le mai joc *à cheval*, ci singure, cum erau ele. Într-o clipă am fost la cazinou. Am început să joc pe tensiune. Paisprezece și șapte. Pînă seara, nici paisprezece, nici

șapte n-au ieșit niciodată. Nici suta portarului n-am avut să i-o restitui. În schimb, câștigasem la tensiune.

Mi se ridicase la douăzeci și unu, roșu, *impair, passe...*

ARABELLA (*mai mult serioasă, decît glumind*): Să spun drept, pe tensiune nu m-am gîndit niciodată să joc... Am să încerc la prima ocazie... Cum ajung la București, îmi iau tensiunea și dau o raită la Sinaia.

BARBU (*cu subînțeles*): Depinde cum stai cu inima.

ARABELLA (*a prins*): Pînă cînd ajung acolo, sper că o să fie complet restabilă.

MONA (*e departe de sensul real al replicilor lor*): Suferiți de inimă?

ARABELLA: N-am suferit niciodată. Dar, călătoria asta atît de lungă, mi-a pus-o la încercare.

MONA: Și cînd ați băgat de seamă?

ARABELLA: Acuma, la întoarcere. (*Se uită la ea.*) Coniță dragă, îmi pare rău că nu mai pot să-l aștept pe Ștefan. Am o întîlnire la Café de la Paix cu omul meu de afaceri.

MONA: Nu se poate să pleci pînă nu vine Ștefan. Tocmai el să nu te vadă?

ARABELLA: Nu pot contramanda întîlnirea...

MONA: Atunci vino astă-seară să iei masa cu noi.. Cu mine și cu Ștefan.

BARBU (*cu intenție*): Eu am o invitație în oraș și nu pot să viu.

MONA: Ne-ar face mare plăcere...

ARABELLA: Mulțumesc foarte mult... Dar... poate Ștefan e obosit.

MONA: Pentru dumneata?

ARABELLA: Bine, atunci vin cu plăcere. (*Se ridică.*)

MONA: Te așteptăm cu brațele deschise și cu masa pusă... Fără ceremonie... Ca între prieteni...

ARABELLA: Ești foarte drăguță, coniță. Pe diseară, atunci... (*Lui Barbu.*) Nu mă conduci?

BARBU: I-am făgăduit lui Ștefan să-l aștept.

ARABELLA: Atunci pe tine te văd mîine... Îmi telefonezi de dimineață. Locuiesc la Ritz... Bună seara, coniță dragă. *Au revoir*, Bărbuleț. (*Iese.*)

MONA (*o conduce și revine de îndată*): Delicioasă e!

BARBU: Mona dragă, iartă-mă că m-amestec într-o chestiune atît de delicată, dar cred că nu trebuia s-o inviți la masă.

MONA: Ștefan o să fie foarte mulțumit.

BARBU: De ce n-ai lăsat s-o invite el dacă ar fi crezut de cuviință.

MONA: El n-ar fi invitat-o. Ca să mă menajeze...

BARBU: Cu atît mai mult. Trebuia să te menajezi singură. Niciodată nu e bine să aduci în casă pe fostele iubite ale soțului.

MONA: Dragostea lui Ștefan pentru Arabella n-a avut nimic urît în ea.

BARBU: Tocmai. Nu trebuie să-i dai ocazia să și-o reamintescă.

MONA: Asta ar însemna că lui Ștefan îi mai e încă teamă de ea.

BARBU: De ce vrei tu să ne jucăm cu vorbele? Sigur că revederea ei nu poate să-l lase indiferent. Știi cît a ți-nut la ea. Ștefan nu ți-a ascuns lucrul acesta niciodată.

MONA: Noi nu ne-am ascuns unul altuia nimic. Știm, fiecare că am început, împreună, o viață nouă, cu suflete convalescente și, în clipa cînd nu ne vom mai fi suficienți unul altuia, cînd vom avea impresia că ne incomodăm, tovărășia noastră de viață n-ar mai avea nici un sens și nici o justificare.

BARBU: Dragostea nu e o problemă de voință, nici de logică. E una de moment. Arabella e o femeie frumoasă...

MONA: Foarte frumoasă. Mi-am dat seama că o comparație între noi două este în dezavantajul meu, sub toate raporturile.

BARBU: Te subestimezi... Ea are strălucirea violentă a diamantului în soare. A ta este interioară și discretă, ca a platinei. E cu atît mai prețioasă însă.

MONA: Sînt foarte mișcată, Barbule, pentru dovada de prietenie pe care mi-ai dat-o acum... E prima, dacă nu mă înșel...

BARBU: Mona dragă, eu n-am nimic împotriva ta personal. Din contra. Eu am fost numai contra căsătoriei lui Ștefan. N-am vrut să se însoare. Nici cu tine, nici cu alta. Asta e tot. Nu vreau să-l pierd.

MONA: Și l-ai pierdut?

BARBU: Nu! Fiindcă ai fost inteligentă și nu l-ai îndepărtat de mine. Și de nimic din ceea ce a fost numai al lui. Eu cred însă că Ștefan, totuși, nu trebuia să se însoare. Pentru un om ca el, o femeie e totdeauna o ghiulea agățată de picioare. Și tot ghiulea rămîne, chiar dacă e de aur. Căsnicia îngrașă aripile. Sufletul face burtă, după modelul soților...

MONA: Noi nu sîntem soți. Sîntem doi prieteni...

BARBU: De ce v-ați căsătorit atunci?

MONA: Așa a vrut Ștefan. Prezența mea în casa și în viața lui nu va dura însă decît atîta cît îmi voi da seama că nu îi sînt o povară.

BARBU: Atunci, consideră că nu ți-am spus nimic.

MONA: Din contra. Îți mulțumesc pentru tot...

BARBU: Acestea fiind zise, *chère madame et presque amie, je vous tire ma révérence...* (Se înclină adînc.)

MONA: *Moi aussi, cher ami, et presque... monsieur.* (Îi face o reverență drăguță.)

BARBU: *Touché... Bonne nuit...*

MONA: *Et bon amusement, en même temps...* (Îl conduce.)

BARBU (din ușă): Și, totuși, nu trebuia s-o chemi!... (A ieșit.)

Mona (reintră după o clipă): Și totuși trebuia s-o chem!

(Trece în oficiu și vine cu cele necesare pentru masă. Începe să aranjeze masa, cu vesela și lucrurile cele mai bune. La sfîrșit pune un vas cu flori pe masă.)

ȘTEFAN (intră. Are un aer plictisit, pe care cantă să-l ascundă): Bună seara, Mona!... (O sărută pe obraz.)

MONA (care i-a observat imediat contrarierea): Plictisit?

ȘTEFAN: Cred că trebuie să plec de la agenție...

MONA: S-a votat legea?

ȘTEFAN: Știai? Azi, la șase...

MONA: Și pe mine m-a preavizat la societate...

ȘTEFAN (lasă pălăria și servieta): Ce ne facem, Mona?

MONA: Nu fi amărît, Fănel... Găsim noi ceva de făcut. Tu scrii. Eu dau lecții de matematici, particulare.

ȘTEFAN: Și la gazetă sînt dificultăți. Or să fie, probabil, și în învățămîntul particular...

MONA: Ne descurcăm noi. Poate obținem „carte de travail“.

ȘTEFAN: Se vor acorda foarte greu, și numai în cazuri excepționale. Noi avem profesii pe care le putem exercita și în țară. Nu sîntem nici indispensabili, nici constrinși să locuim la Paris.

MONA (*glumind, să-l amuze*): Dar dacă îl iubim?

ȘTEFAN: Legea nu e de loc sentimentală. (*După un timp.*) Cred că va trebui să ne întoarcem în țară.

MONA (*tace o clipă. Așteaptă „lovitura“*): Eu aș fi preferat să rămînem aici. Oricum, dar să rămînem...

ȘTEFAN (*știe motivele ei. Nu vrea să fie, sub nici o formă, nedelicat*): În țară lumea ne-a uitat pe amîndoi. Fii sigură!

MONA: Dar noi, ești sigur că am uitat lumea? M-am gândit totdeauna, cu groază, la ziua reîntoarcerii.

ȘTEFAN: Cînd erai singură... Acuma sîntem „noi“.

MONA: Nicăieri, mai mult ca aicea, nu putem fi atît de „noi“. Dar, totuși, dacă va trebui să ne întoarcem, ne întoarcem...

ȘTEFAN: Astă-seară aș vrea să mîncăm în oraș, în doi...

MONA: Imposibil, astă-seară avem musafiri la masă. Ți-am pregătit o surpriză.

ȘTEFAN (*observă cel de-al treilea tacîm*): Pentru cine e al treilea tacîm?

MONA: Ghici?

ȘTEFAN: Barbu?

MONA: Barbu nu e surpriză. E obicei.

ȘTEFAN: Bărbat?

MONA: Din contra. Foarte femeie...

ȘTEFAN: Cunosc?

MONA: Bine de tot...

ȘTEFAN: Româncă?

MONA: La Paris. Și pariziană, la București.

ȘTEFAN (*departe de adevăr*): Frumoasă?

MONA: Mai frumoasă decît mi-am închipuit! (*Un timp.*) Arabella.

ȘTEFAN (*vesel*): Arabella?

MONA: A fost adineauri să te vadă și am invitat-o la masă.

Știam c-o să-ți facă plăcere...

ȘTEFAN: Te cred. Cînd a venit?

MONA: N-am vrut să-i pun prea multe întrebări. Ți-am lăsat plăcerea asta ție. E în trecere spre țară.

ȘTEFAN: Se întoarce și ea? Bravo! Spune-mi, Mona! Ce impresie ți-a făcut?

MONA: Exact aceea pe care o aveam din descrierile tale. Excelentă. (*Sună telefonul.*)

ȘTEFAN: Allo! *Oui, madame Anse. C'est moi. Merci bien, madame!*... Allo! Da, eu! Cine? D-l Jean Panțîru?

(*Face un semn Monei că habar n-are cine e.*) Da, sigur, sigur că-mi amintesc! Cu plăcere, d-le Panțîru. Astă-seară mi-ar fi nițel mai greu. Am musafiri la masă.

Mîine dimineată! A! Pleci în țară, noaptea asta? Atunci, dacă lucrul este așa de important poți să vii acum. Ești chiar la portar? Cu atît mai bine. Poftim,

te rog... Allo! *Oui, madame Anse... Faites monter monsieur, si'l vous plaît... Merci bien, madame.* (*Închide.*) Jean Panțîru, ziarist din București. Mă cunoaște bine...

Are să-mi comunice ceva extrem de urgent și important!... Habar n-am cine e! Probabil nu-i ajung banii de tren...

MONA: Cît stai tu de vorbă cu el, eu mă reped pînă jos la băcănie...

ȘTEFAN: Pot să-ți fiu de vreun ajutor pentru masă?

MONA: Da! Și încă mare. Te rog să te bărbiești imediat și să-ți schimbi costumul. Nu vreau să creadă Arabella că, de cînd te-ai însurat, nu mai ești un om cochet.

(*Trece în oficiu și revine cu o plasă pentru cumpărături.*) *A tout à l'heure, chère!*... (*Deschide ușa. În prag apare Jean Panțîru.*)

PANȚÎRU: Bună seara, doamnă... (*Îi face loc.*) Am onoarea, maestre!

ȘTEFAN (*prezintă, de la distanță*): D-l Jean Panțîru, soția mea...

PANȚÎRU: Încîntat, doamnă...

MONA (*îi dă mîna, pe care Panțîru o sărută*): Îmi pare bine, domnule... (*Dispare.*)

ȘTEFAN: Poftim, domnule Panțîru...

PANȚÎRU (*întră*): Mulțumesc... (*Are o servietă voluminoasă. O pune pe masă, cu pălăria deasupra.*)

ȘTEFAN: Ia loc, te rog...

PANȚÎRU: Mulțumesc, maestre... (*Se așază.*)

ȘTEFAN (*ia loc și el*): Sînt la dispoziția d-tale, d-le Panțîru. (*E amabil, dar totuși destul de rece.*)

PANȚIRU: Maestre! Vizita mea are, ca să zic așa, două scopuri. Unul de ordin sentimental și altul de ordin practic.

ȘTEFAN: Atunci, e mai practic să începem cu cel de-al doilea...

PANȚIRU: Am să vă rog să-mi dați voie, totuși, să încep cu primul.

ȘTEFAN (*resemnat*): Mă rog!...

PANȚIRU: Nu știu dacă vă mai aduceți aminte de mine.

ȘTEFAN (*face un gest evaziv*).

PANȚIRU: Eu sînt unul din cei mai convinși admiratori ai dv., încă de pe vremea cînd ați început gazetăria, în țară. În 1923 am fost chiar colegi de redacție la *Torța*.

ȘTEFAN (*căutînd să-și reamintească*): Colegi de redacție? La *Torța*?

PANȚIRU (*il ajută*): Eu lucram la administrație... Eram unul mic, blond și ciupit de vărsat...

ȘTEFAN: Mărturisesc că aveam foarte puține legături cu administrația... Nu cunoșteam aproape pe nimeni...

PANȚIRU: Și cu toate astea, pe mine m-ați cunoscut foarte bine... Vă mai aduceți aminte de „Mopsul“?

ȘTEFAN (*iși amintește imediat*): Băiatul cu cafelele... Cum să nu!

PANȚIRU: E! Eu sînt! Ceva mai puțin mops, dar tot eu sînt... Și urmele de vărsat au dispărut. Probabil c-a fost numai un pojar... Eh!... M-am schimbat puțin de-atunci...

ȘTEFAN (*parcă tot nu-i vine să creadă*): Da, da, acum te recunosc...

PANȚIRU: Vedeți, eu am observat că, ziaristii confundă de multe ori cafeaua cu cerneala. Muiau tocul în cafea și duceau sticla de cerneală la gură.

ȘTEFAN: Asta mi s-a-ntîmplat și mie de cîteva ori.

PANȚIRU: Și ce mi-am zis atunci?... (*Surîde.*) Dacă aceste două articole se confundă, înseamnă că este o mare legătură între ele. Și am trecut de la cafea la cerneală. Am început să scriu etichetele pentru abonați. Eram, prin urmare, intrat în gazetărie. Pe urmă am trecut de la cerneală la registru și de la etichete la chitanțe. Încasam abonamentele la domiciliu și achiziționam

reclame... În felul ăsta am intrat în administrație. În 1931 am fost administrator general la *Stindardul*. În sfîrșit, îmi venise și mie rîndul să stau la birou și să beau cafea. Și, ca un omagiu pentru mine personal, tot „Mopsul“ i-am zis și băiatului care mi-o aducea, deși avea un nas cît două de mare. Și acvilin! Mă rog!... Un vultur, ce mai încoace și încolo!...

ȘTEFAN: Am scris și eu la *Stindardul*. Am trimis articole de-aici.

PANȚIRU: Tocmai! Profit de ocazie să vă mulțumesc și să-mi cer scuze dacă onorariile pe care le-am trimis, nu au fost chiar la înălțimea articolelor publicate.

ȘTEFAN: A, dumneata ai...

PANȚIRU: V-am spus. Am fost totdeauna un sincer admirator al dv. V-am urmărit mereu activitatea.

ȘTEFAN: Eu credeam că Zălaru se gîndise la mine...

PANȚIRU: Tocmai pentru asta mă aflu acuma la dv. La toamnă, Zălaru și cu mine, putem, în sfîrșit, să scoatem gazeta pe care am visat-o. O gazetă care să nu depindă de nimeni. În care să putem scrie pentru dreptate și cei însetați de ea... O gazetă liberă, vie, scrisă de cele mai independente condeie. Să lovim acolo unde trebuie... Să spargem toate bubele care pregătesc septicemia conștiinței naționale... Și chiar *Conștiința națională* îi punem titlu.

ȘTEFAN: În țara noastră e într-adevăr nevoie de o vastă campanie de asanare morală...

PANȚIRU: *Conștiința națională, organ independent de asanare morală.. Perfect subtitlu...*

ȘTEFAN: Deși departe de țară de atîția ani, urmăresc tot ce se petrece acolo... Prea multă impostură, prea multă tîlhărie, prea multe buruieni în viața publică...

PANȚIRU: Asta vrem și noi. Să luptăm contra tuturor acestor nenorociri.

ȘTEFAN: Vă doresc succes din toată inima...

PANȚIRU: Și noi dorim să vă avem în fruntea noastră.

ȘTEFAN: Pe mine?

PANȚIRU: Codirector, alături de Zălaru... Aceasta este rugămîntea lui și a mea și, în același timp, scopul practic al vizitei mele. Totul e pregătit... Avem fonduri asigurate.

ȘTEFAN (*ca să ocolească un răspuns imediat*): Cine dă fondurile?

PANȚIRU: Socrul lui Zălaru... Borcănescu-Branț, marele industriaș!... Acela cu fabricile de ghete, cu tăbăcăriile...

ȘTEFAN: Da' când s-a însurat Bică?

PANȚIRU: Deocamdată, e numai logodit. Nunta o facem imediat după apariția gazetei... Vă așteptăm, maestre, să pornim la lucru...

ȘTEFAN: Eu am renunțat de mult la orice activitate publică.

PANȚIRU: Pentru ce, maestre? Gazeta aceasta este cea pe care o visați în tinerețe. Experiența și prestigiul dv. de azi nu le aveți atunci.

ȘTEFAN: Dar aveam tinerețea.

PANȚIRU: Nu trebuie să ezitați maestre! N-aveți dreptul să ezitați. Țara vă așteaptă cu brațele deschise și noi la fel... Am și o scrisoare de la Zălaru pentru dv. (*O scoate și i-o dă*).

ȘTEFAN (*punându-și ochelarii să citească*): Îmi dai voie?

PANȚIRU: Vă rog, maestre...

ȘTEFAN (*citește repede, scrisoarea fiind foarte scurtă*): Bine, domnule Panțiru. În principiu, sînt de acord.

PANȚIRU: Toate detaliile le vom stabili la București...

ȘTEFAN: Peste două săptămîni voi fi acolo.

PANȚIRU: Vă rog să credeți, maestre, că sînt fericit... Dacă pentru cheltuielile de deplasare aveți nevoie de ceva... orice sumă... administrația vă stă la dispoziție...

ȘTEFAN: Mulțumesc, d-le Panțiru. N-am nevoie de nimic.

PANȚIRU: Mîine după-masă vă pot vedea pentru cîteva minute?

ȘTEFAN: Păi, nu pleci noaptea asta?

PANȚIRU: Plec, a fost un fel de a vorbi, ca să vă pot vedea cît mai urgent. Mai rămîn două zile aci, apoi mă opresc în Germania, în vederea cumpărării unei tipografii proprii... Chiar în privința aceasta aș vrea să vă cer unele sfaturi... (*Zîmbind.*) Nu puteam să cumpăr mașini, înainte de a ști cine o să scrie pentru ele.

ȘTEFAN: Te aștept mîine la cinci...

PANȚIRU: Vă salut, domnule director și poftă bună...

ȘTEFAN (*ii dă mîna*): Mulțumesc... La revedere... (*Îl conduce.*)

(*Panțiru iese. Ștefan reintră. Trece la birou. Mai recitește scrisoarea de la Zălaru, apoi o închide într-un sertar.*)

MONA (*intră încărcată de cumpărături. A adus vin*): Am întârziat nițel...

ȘTEFAN: Acum a plecat și domnul Panțiru.

MONA: Ce vrea? (*Trece cu pachetele în oficiu și lasă ușa deschisă, ca să audă ce-i vorbește Ștefan.*)

ȘTEFAN: Mi-a propus codirecția unui mare cotidian care o să apară în toamnă, la București.

MONA (*apare în ușă*): Ție?

ȘTEFAN: Da! Alături de Bartolomeu Zălaru...

MONA: Cine e Bartolomeu Zălaru?

ȘTEFAN: Cel mai bun gazetar pe care îl avem azi... Am fost colegi de școală, pe vremuri...

MONA (*cu o sinceră teamă*): Și ai primit?

ȘTEFAN: Da!

MONA (*tace. Rămîne, o clipă, în ușă, nemișcată*).

ȘTEFAN (*observînd-o*): Cred că n-ai nimic împotriva?

MONA (*s-a dominat*): Din contra, dragule! Sînt foarte mulțumită pentru tine... Felicitările mele și să fie într-un ceas bun!... (*Vine și-l sărută.*)

ȘTEFAN: O să fac treabă, Mona!

MONA: Sînt sigură, Fănel... Și cînd plecăm?

ȘTEFAN: Peste două săptămîni...

MONA: Va să zică, plecăm toți. Și noi, și Arabella... Rămîne bietul Barbu singur...

ȘTEFAN: Nu e singur. Rămîne cu „românii la Paris“... (*Un timp.*) La cîte i-ai spus Arabellei să vie la masă?

MONA: Trebuie să sosească. (*Un timp.*) Vaai!... Și nici nu te-ai bărbierit!

ȘTEFAN: În două minute sînt gata. Costumul nu mi-l schimb. Chiar atîta deranj pentru ea!

MONA: Nu-l schimbi pentru ea, îl schimbi pentru mine...

Hai!... Nu fi leneș... Pînă ești gata, termin de aranjat masa... Să-ți pui costumul bleumarin!...

ȘTEFAN: Bine!... (*Intră în dormitor.*)

MONA (*circulă între oficiu și scenă, aducînd — pe rînd — și așezînd pe masă vinul, fructele, brînzeturile. Pe o mesicioară, pe care o pune alături, așază vesela de schimb. Pe masa dintre fotolii pune o mașină de spirit și tot „dichisul” pentru pregătît cafeaua, după moda româno-turcă. Cînd totul e gata, calculat pentru timpul necesar lui Ștefan, să se schimbe, se aude o bătaie în ușă*): Intră... (*Crezînd că e Arabella, aruncă repede șortul.*)

M-ME ANSE (*tip de portăreasă franțuzoaică. Jovială, rubicondă, cu concii. Are în mîină un pachet elegant*): Bonsoir, m'sieurs-dames! On a apporté ces fleurs, pour Madame... (*I le dă.*)

MONA: Merci, beaucoup, M-me Anse... (*Ia pachetul.*)

M-ME ANSE: C'est des fleurs de chez Albert!... (*E impresio-
nată de firmă.*)

MONA: O! On me gâte...

M-ME ANSE: Ooo!... Vous le méritez bien, M-me! Vous le méritez bien! Bonsoir m'sieurs-dames!... (*Iese.*)

MONA: Bonsoir, M-me Anse, et encore merci... (*Citește car-
tea de vizită care e agățată de pachet. Are o tresărire de
nemulțumire. Desface florile, le pune într-un vas po-
trivit. Sînt trandafiri olandezi, cu cozile foarte lungi.
Înlocuiește vasul cu florile puse de ea adineauri.*)

ȘTEFAN (*intră ras, elegant*): Transformist să fi fost, și nu eram gata mai repede.

MONA: Arabella nu mai vine la masă.

ȘTEFAN (*contrariat, brusc*): De unde știi?

MONA (*îl observă tot timpul, fără să aibă aerul*) Mi-a adus M-me Anse biletul... (*I-l dă.*)

ȘTEFAN (*citește. E plictisit*): Nu se contramandază o invi-
tație în ultimul moment... Și mă răsei degeaba. Asta e lipsă de educație.

MONA: S-a scuzat foarte frumos. O să avem florile în locul ei la masă... (*Gest spre flori.*)

ȘTEFAN: Merți!... (*Se așază la masă. Cîteva clipe de tăcere.*)

MONA: Vrei să mîncăm?

ȘTEFAN: Te cred. N-o să fac greva foamei din cauza ei.

MONA (*se așază la locul ei obișnuit. Își desfac șervetele în li-
niște. Cîteva clipe de tăcere. Apoi, o bătaie în ușă.*)

ȘTEFAN (*crezînd, că totuși mai poate fi Arabella*): Intră!
BARBU (*intră. E mai vesel decît e obișnuit să fie*): Saluuu-
ut!... Dar Arabella unde e?

MONA: Nu mai vine la masă!

BARBU: Nu e nimic!... În schimb, am venit eu!... (*Se
așază între ei și își desface șervetul, în timp ce cortina
cade.*)

ACTUL II

Şase luni mai târziu, în Bucureşti. Biroul celor doi codirectori ai *Conştiinţei naţionale*. Două birouri gemene, unul în stînga, altul în dreapta. Biroul lui Zălaru (stînga), cu o călîmară masivă, de un perfect prost-gust şi cu prea multe cărţi pe el, are, în înfăţişarea lui generală, o notă supărătoare de abundenţă şi preţiozitate. Pe biroul lui Ştefan nu se află decît „recuzita“ necesară unei mese de lucru, cu mape, dosare şi manuscrise, aranjate în ordine. Pe ambele birouri, telefoane. Fotolii de piele. Uşi interioare, capitonate, în ambele părţi. Uşa de intrare, în fund. Silvia bate la maşină. E nouă dimineaţa. După cîteva clipe, intră Duţă.

DUŢĂ (*are în mînă o mapă de carton pentru curieri, o condică şi un mănunchi de violete, învelite în ţiplă. E îmbrăcat într-o uniformă de stofă groasă, încheiată pînă sub bărbie cu nasturi de metal. Pe colţurile reverurilor poartă iniţialele gazetei: „C.N.“ Personajul nu trebuie jucat de loc gen „bătrînul servitor“, tocmai fiindcă este*): M-a ţinut un ceas la Rador pentru telegrame. (*Îi dă mănunchiul de flori.*) Scumpe foc, să ştii! Dè! Violete, în decembrie!... (*Trece spre biroul lui Ştefan, pe care pune — cu grijă — corespondenţa adusă.*)

SILVIA (*desface florile*): Vai, ce frumoase sînt!...

DUŢĂ: La trei florării am fost pînă am găsit... (*Trece cu restul de corespondenţă spre biroul lui Zălaru. Trînteşte hîrţile pe el.*)

SILVIA: Nene Duţă! Vrei să-mi aduci un pic de apă proaspătă?

DUŢĂ: Numai decît. (*Iese.*)

SILVIA (*pune florile într-un vas mic, pe biroul lui Ştefan, după ce le aspiră şi le sărută copilăreşte*).

DUŢĂ (*intră cu un pahar cu apă, pe care o toarnă în vasul pe care i-l întinde Silvia*): De Sfîntul Ştefan să vedem ce facem. Intrăm adînc. Sărbătoare. Ştefani mulţi pe lume!...

SILVIA (*revine la maşina de scris*): Ca al nostru, nici unul.

DUŢĂ: Mie îmi spui? Care l-am crescut?

SILVIA: Adevărat! E ca şi copilul dumitale...

DUŢĂ: Treizeci şi cinci de ani nu m-am mişcat din casă lor. Am intrat în servicii o dată cu bufetul cel nou din sufragerie şi am ieşit din slujbă împreună cu coşciugul de gata, care o ducea pe biata răposata... Parcă era o lumină întinsă înăuntru... Şi cînd m-am aplecat să-i sărut mîna, înainte să-i puie cioclii capacul, mi s-a părut că-mi şopteşte un glas care venea parcă din alte tărîmuri: „Duţă! Să-mi ai grijă de băiat!“

SILVIA: Nu v-aţi despărţit niciodată?

DUŢĂ: Ba da! Cincisprezece ani, cît a stat la Paris.

SILVIA: Dar de ce a plecat din ţară?

DUŢĂ: Fiindcă era prea bun. Ăsta a fost păcatul lui. Fiindcă bunătatea e un păcat. Şi cine e bun, trebuie să ispăşească. Mama, săraca, ne spunea cînd eram mici, că sînt şapte păcate mari pe lume. Nu le mai ţin minte care sînt toate şapte, dar eu cred că bunătatea e al optulea păcat. Lumea, nu trebuie să fii bun cu ea, că te crede prost. Şi viaţa te izbeşte fiindcă te crede slab. De oameni, ce să mai zic? Lupi. Bunătatea mielului, zbirleşte pădurea în ei... Şi jivina urlă în inimă... Uite! Şi-acuma, de cînd s-a întors în ţară şi a scos gazeta asta! Mie nu-mi place ce se întîmplă aci!

SILVIA: E o mare diferenţă între el şi Zălaru...

DUŢĂ: Nu ştiu ce diferenţă o fi, dar asemănare nu e nici una.

SILVIA: Şi la scris se deosebesc.

DUȚĂ: Păi ce? Ți-a scie? Varsă! Și n-are nici o „compu-
nere“, d-ră Silvia! Ascultă-mă pe mine, care, acuma,
de cînd am intrat în presă, citesc seara toate gazetele.

ZĂLARU (*intră. Năvăleşte, mai bine zis, pe ușa, după ce se
aude zbierînd în culise: „Marș! Și să nu vă mai prind
că cereți avansuri. Dacă n-aveți, răbdați!“ Trîntește
ușa și trece direct la birou*): Dumneata ce cauți aici,
d-ră? Ce? La mine e birou de copiat acte?

SILVIA: Domnul director Balint mi-a dat ordin să-i bat ar-
ticolul la mașină aci, ca să nu-l vadă nimeni...

ZĂLARU: Du-te-n pod, dacă n-ai loc în altă parte. (*Lui Du-
ță.*) Și tu ce cauți aici?

DUȚĂ: Am adus telegramele de la Rador, d-le director.

ZĂLARU: Ei și? Trebuie să stai să le păzești? De ce n-ai luat
și loc pe fotoliul meu?

SILVIA (*își strînge hîrțiile, scoate articolul din mașină și se
pregătește să iasă*).

ZĂLARU: Să faceți bunătatea și să mă slăbiți cu șuetele în
biurul meu. Toată ziua stați de vorbă. Nu munciți! Nu
faceți nimic. Nimeni nu face nimic la gazeta asta.
(*Vorbește căutînd printre hîrțiile pe care le aruncă de
colo pînă colo.*) Eu sînt de toate. Și servitor și tipog-
raf și redactor și dactilograf. Ghetele nu vreți să
vi le fac tot eu? (*Trece la biroul lui Ștefan și începe să
caute și prin hîrțiile lui, răscolindu-le.*) Mișcă și cheamă
pe Panțîru încoace.

DUȚĂ: Da, d-le director... (*Iese.*)

ZĂLARU (*Silviei*): Și d-ta să-ți bagi mințile în cap... Sîm-
bătă după-masă ai lipsit de la serviciu...

SILVIA: Sîmbătă după masă am fost liberă!

ZĂLARU (*Schimbă tonul, brusc. Se uită la ea cu o licărire
porcească în ochi, așa cum privește totdeauna femeile care i se
par accesibile*): Ai fost la Balint acasă...

SILVIA: M-a chemat să-mi dicteze ceva.

ZĂLARU (*același joc*): Dictează bine? (*Rînjește ușor*).

SILVIA: (*tace*).

ZĂLARU: Într-o zi o să te chem și la mine acasă. Să-ți dictez
și eu... Sîmbăta asta, de exemplu.

SILVIA: Nu pot să viu, d-le director...

ZĂLARU: Vii în interes de serviciu... Îți dau ordin.

SILVIA: De orele mele libere dispun numai eu...

ZĂLARU: Și Balint.

SILVIA: D-l director Balint este singura excepție...

ZĂLARU: Zău, mă?! (*Vede florile.*) Dar vîzdoagele astea de
la cine sînt?

SILVIA: Nu știu! Le-a adus un comisionar pentru d-l direc-
tor Balint.

ZĂLARU: Haiti! Ia-le de-aici și să i le trimiți acasă. Aicea nu e
budoir. Aicea se muncește, d-ră. (*Îi dă florile.*) Vezi de
treabă.

SILVIA (*le ia cu regret. Cînd să iasă, se încrucișează cu Pan-
țîru, care intră*).

ZĂLARU: (*lui Panțîru*): Haide! Haide, domnule, că pînă te
miști, intră sugacii în armată.

PANȚÎRU: Bună dimineața! (*Silvia a ieșit.*)

ZĂLARU (*întrebă cu mîinile, cu ochii, cu ființa lui întregă*):
E?

PANȚÎRU (*net*): Nu mișcă!

ZĂLARU: Nu mișcă fiindcă sînteți niște tîmpii. Ce, aia e
campanie de presă? Alea sînt articole? Cine e imbeci-
lul care le scrie?

PANȚÎRU: Diaconu.

ZĂLARU: Cheamă-i încoace.

PANȚÎRU (*sună de pe birou*): Nici măcar n-a vrut să mă
primească.

ZĂLARU: Rădan?

PANȚÎRU: Da!

DUȚĂ (*intră*).

PANȚÎRU: D-l Diaconu să vie imediat la d-l director.

DUȚĂ: Am înțeles. (*Iese.*)

ZĂLARU: O să-l pun pe Ionescu să-l înjure, că e mai fără ca-
racter.

PANȚÎRU: Rădan zice că vrea să vorbească numai cu tine
personal... Vine la unsprezece aici... A spus să-i te-
lefonăm dacă poți să-l primești.

ZĂLARU: Vedem noi imediat...

DIACONU (*intră*): Bună dimineața, d-le director...

ZĂLARU: Bine, mă, blegule! Așa se duce o campanie de presă?

DIACONU: De ce, d-le director?

ZĂLARU: Păi aia e înjurătură, ce scrii tu? Pentru un hoț
ca Rădan, alea sînt aproape complimente.

DIACONU: Am scris tot ce am știut despre el, d-le director.

ZĂLARU: Dar despre tat-s-o ai scris că a fost un bandit?
DIACONU (*tace*).
ZĂLARU: Despre mă-sa ai scris că avea casă de toleranță?
DIACONU: Nu...
ZĂLARU (*triumfător*): Păi, vezi?
PANȚIRU (*s-a așezat și urmărește discuțiunea cu zîmbet de admirație pentru Zălaru*): Vezi?
ZĂLARU: Mă, băiete, mă! Cînd faci o campanie de presă trebuie să spui mereu ceva nou, pînă cînd victima capitulează...
DIACONU: Nu știam că tatăl lui Rădan a fost hoț. N-am nici o dovadă.
ZĂLARU: Păi nu trebuie să ai tu dovezi că e hoț. Trebuie să aibă el că nu e. Cînd rezistă unul, treci imediat la părinți... Și, dacă totuși rezistă, ridică-te la bunici.
DIACONU (*naiv și serios*): Și dacă tot mai rezistă?
ZĂLARU: Ia-l pe colaterali... Nevasta! Amanta... Bate-le! Dă-i tipului cu vitriol în biroul de la minister.
DIACONU (*același joc*): Rădan e celibatar...
ZĂLARU (*cu mâinile în șolduri*): Ei și? Viții ascunse nu există pe lume? Fă-l scatoșag, să-l sature.
DIACONU: Bine, așa pusă chestiunea...
ZĂLARU: Așa se pune chestiunea, domnule...
DIACONU: Și dacă dezmințe?
ZĂLARU (*vesel de naivitatea lui*): Unde dă Dumnezeu să dezmințe. Băăă! Cum dezmințe unul ceva, cum toată lumea crede c-a fost adevărat ce-ai scris despre el. Numai începătorii dezmințe, băiete. Hoții adevărați suportă.
DIACONU: Bine, domnule director...
ZĂLARU: Pînă la unsprezece, cînd vine Rădan, să am articolul pentru numărul de mîine gata. Să vadă și omul ce-l așteaptă. Mînă!
DIACONU: Vă salut. (*Iese.*)
ZĂLARU: La cît i-ai dat oră lui Corlătescu?
PANȚIRU: La zece.
ZĂLARU: Cu cît ai aranjat?
PANȚIRU: N-am fixat nimic... Cred că trei milioane dă sigur.
ZĂLARU: La o afacere la care s-a furat o sută? E o necuviință.

PANȚIRU: Or să mai dea și ceilalți.
ZĂLARU: Pe mine mă interesează asta, că e cel mai idiot.
PANȚIRU: Și absolut nevinovat.
ZĂLARU: Tocmai! Dacă nu-i iei cinci milioane, îmi pierd iluziile despre tine. Că și tu te-ai tîmpit. Data trecută, în afacerea cu Ciupăgeanu, am pierdut două milioane cel puțin. Am ascultat la ușă, ca să te văd și eu la lucru... Ești slab, mă! N-ai darul convingerii. Nu știi să iei omul repede... Tu te tocmești, în loc să pretinzi... Ca și cum tu ai avea nevoie de el, și nu el de tine. Noi nu trebuie să avem decît un singur preț. Vrea? Bine! Nu! Dă-i la testa. Pe Rădan o să-l lucrez eu... Telefonați-i că-l aștept la unsprezece... Ca să vezi și tu ce e aia șantaj... Să iei o lecție... Și, fiindcă e debutul meu personal, îți dau jumătate din ce scot de la Rădan. Fac cîinste... Pe cuvîntul meu de onoare.
PANȚIRU: Prefer pe ascultate la ușă.
ZĂLARU (*bine dispus*): Bine, bestie!... Să ai grijă numai să nu fie Fănică pe-aici. Fă-i vînt pe undeva dacă vine. Să se ducă la Domenii, să le facă dreptate ăloro cu obștea. Avem nevoie de o chestie cu dreptate, pentru numărul de duminică.
PANȚIRU: Adevărat. Cînd se face dreptate, trebuie să fie sârbătoare.
ZĂLARU: Și tot e mult, mă! Dreptatea anulează forța vitală a individului. Îl scoate din luptă. Un om căruia i se face dreptate e un mort în viață. Nu mai protestează, nu mai revendică, nu mai acuză. Zace, închegat ca o halcă de carne în propria ei piftie.
PANȚIRU: Ești tare, șefule!... (*Un timp.*) Dar și Balint e tare...
ZĂLARU: Fănică?
PANȚIRU: Mie mi-e frică că e mai tare chiar ca noi...
ZĂLARU: Fănică, mă? Ce, ești capiu?
PANȚIRU: Am eu, așa, un șpuribus, că Balint lucrează pe dedesubt. Și are șantajul simpatic. Ia numai de la cînștiți... Cîștigă numai de pe urma dreptății... El apără, nu acuză. Și aia se numește cadou, nu șperț...
ZĂLARU (*totuși, mușcat de o îndoială*): Fugi, mă aiuritul! Cum o să fie Fănică mai tare ca noi?...
PANȚIRU: Pisica care toarce prinde cei mai mulți șoareci.

ZĂLARU: N-are un ban, mă! Tu n-ai văzut că s-a împrumutat ca să-și poată ține nevasta în sanatoriu?

PANȚIRU: Poate și asta e o șmecherie... Să nu băgăm noi de seamă că are parale și să ne întrebăm de unde le câștigă?...

ZĂLARU: Dom'le! Eu nu cred. În orice caz, o să-l pun în observație...

PANȚIRU: Eu l-am și pus deja.... Acuma, cu Obștea, am ocazia să mă conving... Am șperțuit un moșnean, care îmi spune tot...

ZĂLARU (*după un timp de reverie*): Ce-ar fi, mă, să ne fi lucrât banditul! Vorba ta! Prea e onest!

PANȚIRU: Eh! Ce-o să fie? O să-l coptăm și gata... Unde-trei, puterea crește... (*Se ridică.*)

ZĂLARU: Mare noroc ai avut tu cu mine...

PANȚIRU: Tot atît de mare, cît ghinionul tău, dacă nu mă aveai... Mă duc la treburi...

ZĂLARU: Și trimite-mi o cafea...

PANȚIRU: Tu vrei o aluzie, sau o cafea?

ZĂLARU: O cafea cu caimac...

PANȚIRU: E, atunci, comandă la «Mopsul»... (*Iese.*)

ZĂLARU (*sună, de pe birou și se apucă de scris. Își aprinde o țigară*).

BARBU (*intră în fund. E același de la Paris*): Bună dimineața, coane!...

ZĂLARU: Saltare! (*E contrariat de vizita lui Barbu, pe care nu-l poate înghiți. Se afundă în manuscris.*)

BARBU (*știe*): Deranjez??

ZĂLARU: Da!

BARBU (*se duce spre biroul lui Ștefan*): D-ta cînd vrei să fii ineleant... nu te-ntrece nimeni.

ZĂLARU: N-am timp de eleganțe. Aici se scrie, nu se vorbește.

BARBU: Sper că pot să-l aștept pe Ștefan la biroul lui. (*Se așază. Aprinde o țigară.*)

DUȚĂ (*intră*): Să trăiți, coane Barbule!

BARBU: Bună dimineața, Duță!

ZĂLARU: O cafea mare...

BARBU: Două!

DUȚĂ: Imediat. (*Iese.*)

BARBU (*după un timp*): Arabella mi-a vorbit în termeni foarte călduroși despre d-ta. Ieri a plecat la Sinaia...

ZĂLARU (*același joc*): Știu!

BARBU: E una din admiratoarele d-tale cele mai categorice...

ZĂLARU: Nu e prima, nici ultima...

BARBU: Culmea e că te place și ca fizic...

ZĂLARU: Dovada cea mai bună că are gust...

MOPSUL (*un cafegiu de redacție obișnuit. Intră cu tava pentru cafele, pe care se află două cești cu farfurioarele întoarse deasupra. Servește cafeaua lui Barbu*): Luați bani, coane!

BARBU: Da, cu împrumut...

MOPSUL (*trece și servește cafeaua lui Zălaru*).

ZĂLARU: Încet, dobitocule, c-o verși...

MOPSUL: Luați și dv. bani, d-le director... (*Iese.*)

BARBU: D-ta nu iei cu împrumut. Iei cu toptanul.

ZĂLARU (*nu răstunde și soarbe zgomotos din cafea*).

BARBU (*bea și el*): Cafeaua, dacă nu se aude cînd o bei, n-are nici un gust

ZĂLARU (*vulgar și „atins“*): Și, prostul dacă nu se ascultă cînd vorbește n-are nici un haz...

BARBU: Acuma îmi explic de ce vorbești atît de des singur. Vrei să te amuzi, egoistule!

(*Panțiru intră așerat. Salută pe Barbu, în trecere. Barbu îi întoarce salutul, imiținându-l.*)

PANȚIRU (*trece direct la Zălaru*): A revenit Corlătescu... Unde-l primesc?

ZĂLARU (*trece, cu intenție*): Primește-l în biroul tău. La mine e sală de așteptare, nu vezi?

PANȚIRU: Vii și tu să-i dai bună ziua?

ZĂLARU: Nu! Eu viu numai la urmă, să-i zic „la revedere“.

PANȚIRU (*trecînd îndărăt, cînd ajunge în dreptul lui Barbu, zice*): Ce așa rar, pe la noi, coane Barbule? Nu te-am văzut de aseară!

BARBU: Rău ai făcut, maestre, că te-ai lăsat de cafele. Erau mai bune ca spiritele.

PANȚIRU: Mata n-ai gustat nici una din cafelele mele. Eu, în schimb, îți gust spiritele. (*Surîde și iese.*)

BARBU (*pe un ton lipsit de un interes special*): Cine e Corlătescu ăsta?

ZĂLARU (*îmbufnat, dintre file*): Primul ministru al Patagoniei.

BARBU: Asta însemnează că ecoul campaniilor d-tale de presă a ajuns pînă în America de Sud. Felicitările mele. Are valută forte.

ZĂLARU (*holbîndu-se la el*): Cine?

BARBU: Patagonia. Cîteva abonamente, n-ar fi... *de-vize* rele, ce zici?

SILVIA (*intră cu articolul lui Ștefan în mînă. Lui Barbu*): Bună ziua... (*Vrea să-l puie pe birou.*)

BARBU: Bună dimineața, d-ră.

SILVIA: D-l director Balint n-a venit? (*Întreabă pe Barbu.*)

ZĂLARU: Ce e aia?

SILVIA: Articolul d-lui director, pentru numărul de mîine.

ZĂLARU: Dă-l încoace... (*Degajează spre biroul lui Ștefan.*)

SILVIA: D-l director Balint mi-a spus să i-l dau personal.

ZĂLARU (*i-l smulge din mînă*): Spune-i că mi l-ai dat mie... Copia unde e?

SILVIA: Am trimis-o în tipografie, la cules...

ZĂLARU: Bine! Vezi de treabă.

(*Silvia iese. Zălaru în picioare, începe să citească articolul.*)

BARBU: Îmi place că ești discret...

(*Zălaru, după ce citește, sună.*)

BARBU: Despre ce e vorba în articol?

ZĂLARU: Despre pisălogi...

DUȚĂ (*intră*): Pofțiți, d-le director...

ZĂLARU: Du-te jos în tipografie și adu-mi imediat articolul d-lui Balint pentru numărul de mîine. Spui c-am dat eu ordin să ți-l dea.

DUȚĂ: Da, d-le director...

ZĂLARU: Mă găsești la administrație, în camera de lîngă biroul d-lui Panțîru. Și să nu mă mai deranjeze nimeni.

DUȚĂ: Am înțeles. (*Iese.*)

ZĂLARU (*își ia articolul început, stiloul, soarbe zațul din cafea*): Te rog să mă ierți că nu-ți mai pot ține companie... Mă duc să scriu la toaletă.

BARBU: Poftă bună!...

ZĂLARU: De ce mă forțezi d-ta să fiu mitocan?

BARBU: Te inspir, cel mult...

ZĂLARU: Stai pe capul meu de-un ceas. Mă pisezi... Nu mă lași să-mi văd de treabă... Eu înțeleg să respect pe prietenii lui Balint, dar nu sînt obligat să-i suport. Văd însă că îngroși obrazul...

BARBU: Încep să mă adaptez mediului...

ZĂLARU: Foarte bine. Te previn însă că, începînd de astăzi, accesul persoanelor particulare este interzis categoric în biroul meu.

BARBU: Îți muți biroul în altă parte?

ZĂLARU: Nu! O să mut pe alții cu chibiții lor cu tot. (*Iese trîntind ușa.*)

DUȚĂ (*introduce pe Arabella imediat, prin intrarea principală*): Luați dvs. loc și așteptați aici. D-l director a dat ordin să nu-l deranjeze nimeni. Compune la administrație.

ARABELLA: Anunță, te rog, că îl așteaptă d-na Arabella Elian.

DUȚĂ: Bine, doamnă. (*Iese.*)

BARBU (*care stă cu spatele, se întoarce*): Ara! Ce e cu tine? (*Îi sărută mîna.*) Te-ai și întors de la Sinaia?

ARABELLA: Da! Am o mulțime de plictiseli. Tocmai de aceea am venit la d-l Zălaru, să-l rog să-mi dea o mînă de ajutor. (*Se așază la biroul lui Zălaru, în față. Aprinde, după ce îi oferă și lui Barbu.*) El e bine cu ministrul de interne, nu?

BARBU: Cine e ministru de interne?

ARABELLA: N-ai aflat încă?

BARBU: Nu! Zălaru însă trebuie să-l cunoască. El cunoaște pe miniștri chiar înainte de a intra în guvern...

ARABELLA: Am mare nevoie de bani...

BARBU: Încă n-a ieșit 23 cu caii?

ARABELLA: Ba a ieșit. După ce nu mai jucam eu pe el.

BARBU: Ai pierdut mult?

ARABELLA: Da.

BARBU: Cîte degete? (*Gest la inelele de pe degete.*)

ARABELLA: Degetele n-ar fi nimic. Am pierdut antebrațul. (*Arată locul unde era brățara.*)

BARBU: Nu e nimic. Ești o bijuterie de fată și fără ele.

ARABELLA: Tocmai! Mi-e teamă să nu mă pierd și pe mine...

BARBU: Nu te miza, atunci...

ARABELLA: Crezi că Zălaru o să mă servească?

BARBU: Depinde de ochii dulci pe care-i faci. De ce nu rogi pe Ștefan? Te-ar servi fără nici un risc pentru tine.

ARABELLA: Nu vreau să-l deranjez și mai ales nu vreau să mai apar, sub nici o formă, în viața lui... De-altminteri, ți-am făgăduit acest lucru acum șase luni la Paris, când m-ai rugat să nu mă duc la masă la ei. Cred că m-am ținut de cuvânt. De-atunci l-am văzut pe Ștefan de câteva ori, ne-am dat bună ziua și-atîta tot.

BARBU: Tot te mai iubește!

ARABELLA: Orice om își iubește amintirile...

BARBU: Tu nu faci încă parte din ele.

ARABELLA: Ștefan și-a făcut singur viața. Cu voință...

BARBU: Fără dragoste...

ARABELLA: Pentru oameni ca el, voința înlocuiește dragostea.

BARBU: Da, dar n-o egalează.

ARABELLA: Nu e fericit?

BARBU: De când s-a întors în țară, nu.

ARABELLA (*un timp*): Ce mai face Mona? Am auzit că e bolnavă de când au venit de la Paris.

BARBU: A ieșit din sanatoriu acum două zile.

ARABELLA: Restabilită?

BARBU: Demoralizată! Nu-i place Bucureștiul. Are impresia că, în fiecare zi, îl pierde mai mult pe Ștefan. Simte că-l stînjenește în noua lui existență. Sînt sigur că s-a internat în sanatoriu degeaba. Numai ca să nu-l incomodeze cu prezența ei.

ARABELLA: Ori poate ca să i se simtă absența.

BARBU: Poate și asta. Ca să-l verifice. În orice caz, Mona suferă.

ARABELLA: Și Ștefan nu bagă de seamă?

BARBU: N-are timp. El e tot al gazetei... Trup și suflet. Nu trăiește decît pentru scris și pentru vechile lui marote sociale...

ARABELLA: A avut mare noroc cu Zălaru. Dacă nu-l re-ducea el în actualitate, ar fi dispărut la Paris printre atîți alți ratați.

BARBU: Eu îl preferam la Paris, printre noi...

DUȚĂ: Dă-mi director Zălaru vine imediat.

BARBU: Dar ce face?

DUȚĂ: Ascultă la ușă, la d-l administrator Panțiru... (*Iese.*)

BARBU: Scumpa mea, fiindcă văd că Ștefan întîrzie și fiindcă nu vreau să-ți deranjez întrevederea cu „maestrul” Zălaru, te părăsesc...

ARABELLA: Și cînd te mai văd?

BARBU: În fiecare zi între șapte dimineața și două noaptea sînt liber. În restul timpului sînt ocupat. Dorm.

ARABELLA: Vino mîine să iei un ceai la mine.

BARBU: Prefer un dejun.

ARABELLA: Bine! Atunci te aștept la dejun...

BARBU: De flori sînt scutit, nu?

ARABELLA: Da! Pentru limită de vîrstă... Pe mîine...

BARBU: Și dacă faci pește, să știi că-l prefer nisetru cu maioneză. La revedere... (*Iese.*)

ZĂLARU (*imediat după ieșirea lui Barbu, se năpustește din-spre redacție, afabil, galant, grăbit*): Te rog să mă ierți,coniță frumoasă, că te-am făcut să mă aștepti... (*Îi sărută mîinile amîndouă.*) Ia spune-mi. Cărui eveniment fericit datorez plăcerea de a te vedea?... (*Se așază la birou, curtenitor.*)

ARABELLA: Am nevoie de o mică intervenție la Interne.

ZĂLARU: La imbecilul ăla de Mărăscu?

ARABELLA: Da. Am o casă la Constanța, pe care vreau s-o vînd. Și cum sînt informată că Ministerul de Interne are nevoie de un local propriu, pentru Poliție...

ZĂLARU: S-a-nțeleș! Cît vrei pe ea?

ARABELLA: Trei milioane mi-a oferit cafegiul de la parter. M-am gîndit însă că statul...

ZĂLARU: E obligat să facă un cadou de două milioane unei femei atît de frumoase. (*Discret, scoate telefonul din priză, vizibil pentru public numai.*) Allo! Internele? Dă-mi pe ministru... Zălaru la telefon! (*Arabellei.*) Dumitale să-ți mulțumească Mărăscu că-i fac onoarea să-i vorbesc personal. (*La telefon.*) Allo! Mărăscu? Bonjour, dragă!... Tu ai nevoie de un local pentru poliție la Constanța, nu? Nu e nimic. Afli de la mine, dacă nu știi... E! Cu cinci milioane. (*Face cu ochiul Arabellei, care surîde.*) Ți-am găsit eu. Notează adresa...

ARABELLA (*incet*): Strada Mangalia, 138.

ZĂLARU (*notează și el pe-o hîrtie în timp ce comunică*):
Strada Mangaliei, 138. D-na Arabella Elian... Așa,
puiule! Mîine trimit eu să ia aprobarea... Bine, bine!
Într-o zi, cînd am timp, mîncînc și cu tine... Să trăiești.
(*Închide.*) Gata, frumoaso!

ARABELLA: Zău, nu știu cum să-ți mulțumesc...

ZĂLARU: Mîine la dejun, mîncăm la „Capșa” să-ți aduc
patalamauă...

ARABELLA: Deși am musafiri, îi contramandez pentru d-ta.

ZĂLARU: Pentru mine, sau pentru aprobare?

ARABELLA: Și pentru unul și pentru alta...

ZĂLARU (*se ridică, trece de la birou și se plantează în fața
ei*): Cum poți să fii, domnule, așa de frumoasă?

ARABELLA (*surîde, flatată totuși*).

ZĂLARU: Eu cred că o femeie frumoasă e tot ce-a făcut na-
tura mai bun pentru om. E ca ploaia pentru pămînt.
Îl justifică. E ca soarele pentru grîu. Îl înobilează
pînă la franzelă. Fără frumusețea voastră, noi am ră-
mîne niște dobitoace. Numai prin femeie specia umană
s-a subțiat de la fiară pînă la om.

ARABELLA: Nu te știam atît de mare admirator al femeii-
lor.

ZĂLARU: Numai al celor frumoase. Ele scuză și pe celelalte.

ARABELLA: Trebuie să fi iubit mult...

ZĂLARU: Nu mult. Multe! Pînă acum, femeile au fost pen-
tru mine ca niște fapte diverse.

ARABELLA: Pînă și în dragoste ai rămas gazetar...

ZĂLARU (*fanfaron*): De aceea m-am risipit în brațele femeii-
lor ca în coloanele gazetelor. Acuma simt că a venit
momentul să mă adun în volum. Încep să înțeleg că
într-o singură femeie se pot găsi toate. Frumusețea
dumitale mi-a deschis ochii.

ARABELLA: Mă faci să rîd, domnule Zălaru...

ZĂLARU: Mie nu mi-e rușine să-mi recunosc capitulările.

ARABELLA: Un om atît de tare ca dumneata?

ZĂLARU: Tăria mea în viață a fost sinceritatea.

ARABELLA: E cel mai sigur dintre sentimente.

ZĂLARU: Dar cel mai plin de riscuri. Și îmi place să le
înfrunt.

ARABELLA: Fiindcă știi că totdeauna ieși biruitor.

ZĂLARU: O victorie costă totdeauna mai mult decît o bă-
tălie pierdută.

ARABELLA: Dar gloria e inegalabilă.

ZĂLARU: Adevărat. Beția succesului suplinește toate dure-
rile victoriei...

ARABELLA (*cu un surîs*): Pentru noi, femeile, înfrîngerile
sînt cele mai agreabile. Pentru noi, victoria începe
din clipa cînd am fost înfrînte.

ZĂLARU: Ești singura femeie în fața căreia sînt timid.

ARABELLA: Poate de aceea mă simt atît de îndrăzneată.

ZĂLARU: Dă-mi o dovadă!

ARABELLA: Ți-am dat-o! Am acceptat să dejunez mîine la
„Capșa”, în *séparé*, cu d-ta.

ZĂLARU: Eu n-am spus în *séparé*.

ARABELLA: Am adăugat eu! (*Se ridică, cu un surîs cochet.*)

ZĂLARU: Arabella! (*Se repede, o ia în brațe și-o sărută.*)

ARABELLA (*surprinsă și zăpăcită, își recapătă — după prima
clipă — calmul*): Dacă asta numești d-ta timidi-
tate!...

ZĂLARU (*face pe pocăitul*): Iartă-mă! N-am putut să mă
stăpînesc. Îmi dogoreai buzele.

ARABELLA: Deocamdată, ștergeți-le de roșu.

ZĂLARU (*își șterge gura cu batista de la piept*): Am impresia
că sînt ridicol.

ARABELLA: Nu-ți vine rău.

ZĂLARU: Nimic nu e mai ridicol decît un bărbat cînd își
șterge buzele de roșu.

ARABELLA: Sau cînd și le mînjește...

ZĂLARU: Vrei să mă pedepsești?

ARABELLA: Nu! Mîine la dejun, însă, mîncăm la restaurant.

(*Îi întinde mîna.*) La revedere și, încă o dată, toate
mulțumirile...

ZĂLARU: Nu fi supărată...

ARABELLA: Nu! Sînt numai nițel decepționată... Aș fi
vrut ca prima d-tale sărutare să fie altfel!

ZĂLARU: Cum?

ARABELLA: Mult mai necuviincioasă. Mîine la 12 aștept
un telefon prealabil. Athenée Palace — 128. La reve-
dere... (*Iese, condusă de Zălaru, care o petrece cu „sărut
mănușițele”, „pe mîine”.*)

PANȚIRU (*intră, cât e Zălaru afară. Are un aer încântat.*):
ZĂLARU (*revenind*): Parșivă femeie, domnule! (*Se șterge
din nou de roșu, ca să-l vadă Panțiru.*)

PANȚIRU (*nedumerit*): Cine?

ZĂLARU: Asta! (*Un gest spre ușă.*) Nevasta atașatului de
presă al Italiei... M-a mușcat pină la sînge. (*Îi arată,
de la distanță, batista, după ce se tamponează „a sînge”
pe buze.*)

PANȚIRU: Poate e puțin vampir...

ZĂLARU (*se duce la birou și se așază*): Femei nebune! Sar,
așa, la om! (*Scîrbit.*) Deseară mă duc la ea...

PANȚIRU: Să ai grijă să-ți pui și o botniță. Mîine riști să
ai un loc viran în loc de nas... (*Vine la birou.*) Am
tranșat cu Corlătescu... (*E încântat.*)

ZĂLARU: Știu! Ești un dobitoc.

PANȚIRU: Ai ascultat la ușă?

ZĂLARU: Nici n-am avut răbdare să ascult. Îmi venea să
intru înăuntru și să te iau la palme.

PANȚIRU (*cu cecul în mîndă*): Pentru că i-am luat
cinci milioane, cât ai spus?

ZĂLARU: Pentru că puteai să-i iei și zece. N-ai văzut ce
fraier e?

PANȚIRU: E, ce vrei, să-i iau și pielea de pe el?

ZĂLARU: Siiigur. Numai ochii să-i rămîie, să aibă cu ce să
plîngă...

PANȚIRU: Eu nu sînt chiar atît de tiran. Am și puțin suflet
în afaceri.

ZĂLARU: Băăă! Șantajul nu se face cu sufletul! Se face
cu mîinile. Iei tot și rîcii, să nu cumva să mai rămîie
ceva.

PANȚIRU: Semnează cecul, să mă duc să-l încasez. E pe
numele tău...

ZĂLARU: Abulè! (*Îi dă cecul, pe care îl semnează.*) Phuu!
Ce-am pierdut din mîndă! Cel puțin cinci milioane. O
gîscă ca asta e rara avis!...

DUȚĂ (*intră*): D-l Secretar general Rădan.

PANȚIRU (*cu un suris*): Vorbești de gîscă și ea bate din
aripi la ușă!...

ZĂLARU: S-aștepte! (*Lui Panțiru.*) Vezi să nu mă deran-
jeze nimeni.

PANȚIRU: E-n regulă!

(*Duță iese prin fund. Panțiru iese către redacție.
Zălaru își ia o mîtră cât mai „teribilă”. Aprinde o
țigară de foi. Se așază marțial la birou. Își aranjează
hîrțiile în jur, ca și cum ar fi scris, apoi sună.*)

DUȚĂ (*intră imediat*): Porunciți!

ZĂLARU: Pofteste pe domnul!

DUȚĂ (*iese*): Da!...

ZĂLARU (*incepe să scrie preocupat.*)

RĂDAN (*intră. E un om între două vîrste. Corect. Calm*):
Bună ziua! D-l Zălaru?

ZĂLARU (*fără să ridice capul, îi indică fotoliul de lângă
birou*): Un moment!... Am ceva de terminat...

RĂDAN (*se așază*): Mulțumesc...

ZĂLARU (*același joc. Îi împinge cutia cu țigări*): Fumezi?

RĂDAN: Mulțumesc. (*Își aprinde din țigările lui. O clipă,
pauză. Zălaru scrie, bolboșat. Rădan fumează, placid.*)

ZĂLARU (*pune un punct vehement. Trîntește sugativă*):
Omul dumitale...

RĂDAN: Mi s-a spus că doriți să-mi vorbiți într-o chestiune
care privește ministerul...

ZĂLARU: Lasă ministerul... În primul rînd te privește pe
d-ta.

RĂDAN: Despre ce e vorba?

ZĂLARU: Nu citești *Conștiința națională*?

RĂDAN: Nu mai citesc gazete de mult. Am auzit însă că,
în asta, se duce o campanie violentă împotriva mea în
privința importului de textile.

ZĂLARU: Tocmai în această privință, înainte ca să începem
cea de-a doua și cea mai importantă fază a campaniei
noastre, doream să stăm un pic de vorbă...

RĂDAN (*calm*): Cît?

ZĂLARU (*același ton*): Jumătate din comision.

RĂDAN: Din care comision?

ZĂLARU: Din comisionul pe care îl iei ca să păgubești statul
cu sute de milioane.

RĂDAN (*placid*): Păi d-ta îți închipui că eu am făcut afa-
cerea asta ca să te îmbogățesc pe d-ta? Am făcut-o ca
să mă îmbogățesc eu. Ești exroc bătrîn, ce dracu?!

ZĂLARU: Tocmai. Nu primesc nici un leu mai puțin decît
jumătate din șperț. Iei douăzeci de milioane...

RĂDAN: Treizeci, te înșeli...

ZĂLARU: Cincisprezece sînt ale mele...

RĂDAN (*simplu*): Nu dau nici un ban...

ZĂLARU: În cazul ăsta, dau adevărul pe față.

RĂDAN: Care adevăr?

ZĂLARU: Că furi.

RĂDAN (*cu un zîmbet. Primul*): Păi acum ai aflat d-ta treaba asta? Fur de cînd am intrat în minister. Am douăzeci și cinci de ani de serviciu.

ZĂLARU: Credincios...

RĂDAN: Îl am și pe ăla! Acum sînt propus la Comandoria Coroanei...

ZĂLARU: Cu mine să nu faci pe cinicul, șefule. Dacă nu scoți banii într-o săptămînă, ești la Văcărești...

RĂDAN (*se ridică*): Ascultă, banditul! Știu că n-ai nici o dovadă împotriva mea, pentru că nu există nici o dovadă. Știu că ești în stare de orice. Te previn, însă, că dacă mai apare un singur rînd contra mea în porcăria d-tale, te dau pe mîna Parchetului, după ce — bineînțeles — te dau întîi pe mîna mea. (*Îi prezintă o palmă enormă.*) O vezi? Dintr-o palmă, îți și iese crucea în gazetă!... Cu mine să nu faci, Codică, pe Bartolomeu Zălaru... Ți-am adunat dosarul complet, boaită! De la atestatul de patru clase, falsificat, și pînă la afacerea cu morile lui Corlătescu. Știu toți banii pe care i-ai măcinat. Cu mine să nu te joci, Codică! Ți-am găsit și condamnarea de trei luni, pentru furt, executată la Craiova. Să-ți bagi mințile în cap, Codică! M-oi duce eu de-a dura, dar mă duc cu tine de gît.

ZĂLARU (*o moaie*): Dar de ce te enervezi, nene? Pe mine amenințările mă lasă rece... Ne putem înțelege ca oamenii... Mai ales că ești și simpatic, șefule!

RĂDAN: Să nu fii intim cu mine, că te cîrlesc.

ZĂLARU: Pe mine? Ieși afară!

RĂDAN: Eu? (*Îi lipește două palme.*)

ZĂLARU (*luat prin surprindere, se clatină*): Nu da, nene! Sîntem între gentlemeni, ce dracu?...

(*Ștefan a apărut în ușa redacției în clipa cînd Rădan l-a lipit pe Zălaru. A rămas nemișcat în ușa.*)

RĂDAN: Acum să mai poțtești să-njuri... Grîu de colivă te fac... (*Iese furios prin fund.*)

(*Zălaru, fără să-l observe pe Ștefan, se reculege. Își freacă obrazul și își reface ținuta deranjată de bătaie. Are un aer speriat, umil.*)

ȘTEFAN: Dar ce s-a întîmplat?

ZĂLARU (*cînd dă cu ochii de el, își umflă pieptul, se înfoiază ca un păun și, într-o poziție marțială, răspunde rar*): Cultul patriei are martirii săi și în timp de pace!...

ȘTEFAN (*trezînd spre biroul lui*): Dar cine e domnul?

ZĂLARU: Rădan! Excrocul ăla de la Industrie. Noroc că l-am dezarmat de revolver. Venise să mă asasineze.

ȘTEFAN: Din cauza campaniei pe care o duci contra lui?

ZĂLARU: Eu nu duc campanii contra nimănu. Le duc pentru țară!... Și cadavrele peste care trebuie să calc nu mă interesează.

ȘTEFAN (*cu un suris*): Cam iute de mîna cadavrul.

ZĂLARU: O să-l coste viața!...

ȘTEFAN (*începe să examineze corespondența, la birou*): Dar cu Corlătescu ce s-a făcut?

ZĂLARU: Care Corlătescu?

ȘTEFAN: Președintele Sindicatului molarilor. Mi-a dat un telefon azi-dimineață acasă.

ZĂLARU: În ce chestie?

ȘTEFAN: În privința acuzațiilor pe care i le aducem. Omul e complet nevinovat.

ZĂLARU: M-am convins și eu. Chiar am și dat ordin să înce-teze imediat campania...

ȘTEFAN (*uitîndu-se atent la o hîrtie*): A fost și el pe-acî?

ZĂLARU: Nu știu. Nu l-am văzut.

ȘTEFAN: Mi se pare că l-a primit Panțîru.

ZĂLARU: Treaba lui!

ȘTEFAN: Eu cred că tot ceea ce se întîmplă aci, la gazetă, e — în primul rînd — treaba noastră.

ZĂLARU: Dar de cînd îți iei aere de-astea de director cu mine?

ȘTEFAN: Nu mi le iau cu tine. Mi le iau cu gazeta. Am impresia că — în spatele nostru — se petrec unele lucruri...

ZĂLARU (*i-o taie*): Nu se petrece nimica, domnule! Spionii d-tale te-au informat prost.

ȘTEFAN: Ce vorbă e asta „spionii mei“?

ZĂLARU: Ce? Tu crezi că eu nu știu că-ai, la gazetă, ai „oamenii“ tăi? Duță, Silvia, caraghiosul ăla de Barbu... (Sună telefonul de pe biroul lui Ștefan.)

ȘTEFAN: Allo! Da!... E aci! (Lui Zălaru.) Dar ce? Telefonul tău nu merge?

ZĂLARU: Dar de ce să nu meargă? (Își amintește că l-a scos din priză și îl pune la loc.) E scos din priză.

ȘTEFAN (la telefon): Fă d-ta numărul d-lui director Zălaru din nou. (Închide, lui Zălaru.) Te cheamă tipografia... (Telefonul lui Zălaru sună imediat.)

ZĂLARU (la telefon): Allo! Ce e, domle? Nu se poate. E, și dac-ai paginat, ce? Paginezi din nou, că de-ai vă plătesc... Să paginezi pînă ți-or ieși ochii! (Trîntește telefonul.) Toată lumea are păreri, domnule, în redacția asta. Toată lumea comandă! (Vede notița luată pentru Arabella.) Aoleu!... (Face un număr la telefon.)

ȘTEFAN (lucrează la biroul lui atent).

ZĂLARU: Allo! Internele? Dă-mi te rog pe d-l director de cabinet Manoliu. Zălaru, Directorul ziarului *Conștiința națională*. Allo!... Să trăiești, Manolică tată! Dragă, vreau să-ți dau o chestie... Mă servești și pe mine și pe tine... Dar tu personal. Fără să știe ministrul. Știu că vrei să cumpărați un local pentru poliția din Constanța. Nepoata mea, doamna Arabella Elian (Ștefan, la auzul numelui, devine foarte atent și surprins), are o casă „pă cînstă“ pentru ce vă trebuie vouă. Șase milioane cu smîntîneala respectivă pentru băieții deștepți. Notează, te rog. Casa e în strada Mangaliei, 138. Proprietară: Arabella Elian... Ai scris? Bravo! În regulă. Și trimite-mi, nene, o fotografie mai recentă, că vreau să te pun în gazetă... Bine, merci! Să trăiești!... (Închide telefonul.)

ȘTEFAN: Arabella Elian e nepoata ta?

ZĂLARU: Dar tu de unde-o cunoști?

ȘTEFAN: Am cunoscut-o la Paris.

ZĂLARU: Mișto bucată, ce zici?

ȘTEFAN: Nu știam că sînteți rude...

ZĂLARU: Rude, pe dracu! Am cunoscut-o acum o lună la un banchet. Și de-atunci mă pisează mereu.

ȘTEFAN: Cu casa?

ZĂLARU: Cu amorul!... (Scoate batista, deși n-are nevoie.)

Ia uite! Adineauri, cînd a fost la mine, mi-a sîngerat buzele. Mușcă, domnule, ca o cățea.

ȘTEFAN: „*Elle a du chien*“, într-adevăr...

ZĂLARU: Mîine la prînz mîinc cu ea, la „Capșa“, în *separé*.

Trebuie să tranșez și chestia asta!

ȘTEFAN: Ești atît de sigur de reușită?

ZĂLARU: Nu s-a născut femeia aia care să-mi reziste.

ȘTEFAN: Am impresia că d-na Elian, sub o aparență contrarie, e de-o perfectă onestitate... Își duce calvarul propriului ei paradox.

ZĂLARU: Las' că vede ea paradox, mîine...

DUȚĂ (intră. Lui Zălaru): Vă roagă d-l casier să poftiți. E gata cu socotelile.

ZĂLARU: Viu acuma...

DUȚĂ (iese).

ZĂLARU (se ridică de la birou și trece să iasă prin ușa dinspre redacție): Aia e, domnule! Pe mine nu mă interesează femeile din punct de vedere psihologic. Aia e treabă de romancier. Eu sînt gazetar. Lucrez „*sur le vif*“. Și singura mea armă în materie de femei e piedica. O dată trîntită, femeia nu mai are opinii. Are numai dorințe... (Iese. Imediat ce-a ieșit, sună telefonul lui Zălaru.)

ȘTEFAN (se duce la telefon): Allo! Nu! În momentul ăsta nu e aici. Balint la telefon. Bună ziua, domnule Manoliu. Da, cu plăcere. Chestiunea Arabellei Elian nu se poate face fără aprobarea d-lui ministru? Bine! Am să-i comunic lui Zălaru. Profit de ocazie să te rog să fii amabil să-mi dai legătura cu d-l ministru Mărăscu. Mulțumesc foarte mult. (Așteaptă puțin la telefon.) Allo! D-l ministru Mărăscu? Bună dimineața, d-le ministru. Eu, da! Balint. Ce să fac, Georgică dragă? Să zic, bine. Nu vreau să te deranjez prea mult. E vorba de o cunoștință a mea de la Paris. D-na Arabella Elian. Da, da, aceea frumoasă. Vrea să te roage, prin mine, să-i faci un serviciu. Numai dacă e legal și se poate. Cel mai bun lucru e să-ți spună ea personal despre ce e vorba. Te rog și eu s-o servești, repet, dacă e legal. Bine! O să-i comunic să vie imediat. Ești foarte drăguț, Georgică... Mulțumesc mult... Atunci,

dă-i tu instrucțiuni șefului de cabinet s-o primească imediat. La revedere și înc-o dată mulțumesc. (*Agăț receptorul și sună.*)

DUȚĂ: Pofțiți, d-le director...

ȘTEFAN (*trece la biroul lui*): Duță! Fii bun și cere la tipografie corectura articolului meu de mîine.

DUȚĂ: Articolul nu s-a cules, d-le director. D-ra Silvia l-a dat la timp, însă, d-l director Zălaru, a dat ordin să nu se culeagă.

ȘTEFAN (*surprins, dar stăpînit*): A dat ordin d-l Zălaru?

DUȚĂ: Chiar eu am adus articolul din tipografie.

ȘTEFAN: Bine, Duță! Mulțumesc.

DUȚĂ (*după o ezitare*): Și-a luat nasul la purtare rău... Și pe noi, cum a venit, ne-a luat în primire. A dat afară și florile...

ȘTEFAN: Care flori?

DUȚĂ: D-ra Silvia vă adusese de dimineață niște violete... Cum le-a văzut, i-a sărit țandăra. Și pe conu Barbu l-a luat la „reflect“.

ȘTEFAN (*un timp*): Dar cu d-l Corlătescu ce-a fost?

DUȚĂ: Nu știu ce a făcut cu d-l administrator Panțiru în biroul dumnealui. N-am putut asculta la ușă, că asculta d-l director Zălaru. Dar, în schimb, ăsta de fu adineauri, d-l secretar general, ce i-a zis, mamă-Doamne! Și cînd l-a plesnit, s-a auzit pînă la expediție... Două palme i-a dat, dar au răsunit cît zece.

ȘTEFAN (*după un timp de reflecție*): Bine, Duță!

DUȚĂ (*un timp. Îndrăznește*): Mi-e nu-mi place ce se întîmplă aici, domnule director.

ȘTEFAN: Nici mie, Duță.

DUȚĂ (*înseninat*): Atunci nu mai am nici o grijă. (*Iese prin fund, în timp ce Zălaru intră dinspre redacție, enervat.*)

ZĂLARU: Dau afară și casierul. Fură!

ȘTEFAN: L-ai prins cu ceva?

ZĂLARU: Un casier căruia îi iese casa exact, la lună, înseamnă că fură și pune din buzunar ca să-i iasă la țanc. Fiindcă nu există «casă» care la socoteli să nu iasă ori în plus, ori în minus.

ȘTEFAN: Postelnicu e un om foarte cinstit.

ZĂLARU: La tine toți mîncății ăștia de gărgărițe sînt foarte

cinstiți. Cum o să fie cinstit dacă îi iese exact?

ȘTEFAN: A telefonat adineauri Manoliu, de la Interne. Chestiunea d-nei Elian nu se poate face fără aprobarea ministrului.

ZĂLARU: E un caraghios. O să-și vază poza în gazetă cînd mi-oi vedea eu creierii în oglindă...

ȘTEFAN: Am vorbit însă în numele tău cu ministrul, care o așteaptă imediat să-i spuie despre ce e vorba...

ZĂLARU: I-a pus gînd rău și ăsta...

ȘTEFAN: Manoliu spune că chestiunea e ca și făcută.

ZĂLARU: Cred și eu! Lui Mărăscu îi țîție de frica mea...

(*Face un număr la telefon.*) Allo! Athenée Palace?

Dă-mi, te rog, 128. Allo! (*Pe un ton mîeros.*) Sărut mîinile, frumoaso! Ministrul te așteaptă imediat. Ia o mașină și du-te. I-am dat ordin șefului de cabinet să te anunțe cum ajungi. Chestiunea e tranșată. Îmi telefonezi și mie rezultatul. Lasă, lasă, că-mi mulțumesci mîine, la dejun... La revedere. (*Închide.*)

ȘTEFAN (*se ridică de la birou și vine spre Zălaru*): Ai cinci minute libere?

ZĂLARU: Dar ce ești așa de solemn?

ȘTEFAN: Aș vrea să stăm nițel de vorbă.

ZĂLARU: În ce chestie?

ȘTEFAN: În privința gazetei noastre.

ZĂLARU: Iară-ncepi, domle? Cu reforme, cu teorii, cu fleacuri? Ce, nu-ți știu repertoriul?

ȘTEFAN: Cînd am făcut gazeta împreună, am stabilit unele condițiuni de colaborare... Am precizat ținta și obiectivele gazetei...

ZĂLARU: Ei și?

ȘTEFAN: Gazeta nu este cea pe care am visat-o. Eu, cel puțin. De îndată ce a ajuns o forță în publicistica noastră, s-a transformat, pe nesimțite, ajungînd — astăzi — dintr-o tribună liberă și cinstită a revendicărilor obștești un organ de preocupări personale și cu practici foarte suspecte.

ZĂLARU: Ce vrei să zici? Fără șarade, te rog.

ȘTEFAN: În gazeta noastră se duc campanii nedrepte și grosolane împotriva unor instituții și persoane. Aceste campanii încep și încetează în biroul d-lui Panțiru, care lasă să se înțeleagă — scontînd prestigiul de care

mă bucur în ochii opiniei publice — că aceste campanii sînt duse sau inspirate de mine. Știu că se realizează beneficii pe care gazeta nu le încasează și care nu știu în ale cui buzunare intră...

ZĂLARU (*virează discuția*): A! Asta te doare pe tine? Că beneficiile nu intră în buzunarul tău? Păi de ce te plîngi? Tu nu lucrezi pe cont propriu?

ȘTEFAN (*rămîne trăsnit*): Eu?

ZĂLARU: Te-am întrebat eu vreodată cît ai luat și de la cine ai luat de pe urma campaniilor pe care le-ai dus? Ți-am cerut eu vreodată socoteli de la instalarea redacției și a tipografiei? Te-am întrebat eu cît ai luat, de exemplu, de la Asociația funcționarilor particulari, de la Trustul zahărului sau de la Obște?

ȘTEFAN (*tot nu-i vine să creadă*): Cum? Tu crezi că eu am încasat vreun leu nemuncit în viața mea?

ZĂLARU: Cine spune că n-ai muncit pe ei? Ai scris, ai alergat, ai intervenit! Dreptul tău să iei ce poți.

ȘTEFAN: Eu, domnule?

ZĂLARU: Tu ești mai șmecher decît mine, mă!... Tu ai șantajul simpatic! Tu iei de la cinstiți... Al meu, în schimb, e moral. Eu iau numai de la hoți.

ȘTEFAN: Bică! Îți dai seama de ce spui?

ZĂLARU: Îmi dau seama și de ce iei.

ȘTEFAN: Bine! (*Un timp.*) În condițiunile astea, orice discuțiune este de prisos și colaborarea noastră se încheie chiar din acest moment. Eu ies din asociație... Să ne socotim, și gata.

ZĂLARU: Ce să te socotești? Vrei să pleci, umblă sănătos!

N-ai să dai, n-ai să iei.

ȘTEFAN: Cum n-am să iau? Gazeta are beneficii.

ZĂLARU: Ai adus vreun capital?

ȘTEFAN: Capitalul meu a fost munca și priceperea mea.

ZĂLARU: Lasă capitalurile morale. Sunători! Ai adus?

ȘTEFAN: A fost vorba că sîntem asociați cu drepturi egale...

ZĂLARU: Ai ceva la mîină?

ȘTEFAN: Am cuvîntul tău!

ZĂLARU: Ță la nu face probă în justiție...

ȘTEFAN (*il cîntărește de sus pînă jos*): Biiine! N-o să ajungem în fața justiției. Mi-a fost prea dragă gazeta asta ca să-i spal rufele murdare în public. (*Se duce la birou*)

și începe să-și adune hîrțile din sertare în servieta cu care a venit.)

ZĂLARU: În orice caz, trebuie să recunoști că tu ai părăsit asociația. Ai făcut tot posibilul ca s-o strici...

ȘTEFAN: Inutil să insiști. Sînt deplin lămurit. Gazeta s-a lansat... Ți-am umplut buzunarele. Nu mai ai nevoie de mine.

ZĂLARU: Eu n-am avut niciodată nevoie de nimeni.

ȘTEFAN: Asta o spui totdeauna după! Ești tare, recunosc.

ZĂLARU: Forța mea a fost întotdeauna slăbiciunea altora.

ȘTEFAN: Îngăduința altora. E o confuzie primejdioasă.

ZĂLARU: Nu mi-e teamă de nimeni și de nimic...

ȘTEFAN: Acuma ți-am înțeles jocul. Totul era premeditat.

Ultima lovitură a fost cea de azi, cu articolul. Erai sigur că n-o să tolerez niciodată să-mi cenzurezi articolele.

ZĂLARU: N-am publicat articolul pentru că era prost.

ȘTEFAN (*cu un suris*): Serios?

ZĂLARU: Pentru mine, orice articol care e împotriva gazetei e prost.

ȘTEFAN: Eu sînt un om cinstit.

ZĂLARU: Ești un om cinstit pentru că nu poți să fii altfel.

Nu există om cinstit. Toți sîntem cinstiți provizoriu.

Fiindcă cinstea nu e o funcție morală. E una organică.

Aci e greșeala noastră. Ești cinstit atît cît organismul îți permite.

Ai o cotă maximă de rezistență în fața tentației. Reziști la un milion. La două! La cinci.

Cifra nu-ți face nici o impresie. Există, însă, o cifră,

pentru fiecare om, în fața căreia capitulează. Cinci milioane și un leu, de exemplu. Cînd o aude, organismul

intră în panică! I-ai atins cota maximă de rezistență.

Și posesorul organismului închide ochii și întinde mîna.

Cinstea s-a dus dracului.

ȘTEFAN *suride*: Îmi aștept cota maximă, ca să-ți verific teoria.

ZĂLARU: Degeaba surizi...

ȘTEFAN: În numărul de mîine te rog să anunți retragerea mea de la gazetă.

ZĂLARU: Să vezi c-o să-mi scadă tirajul... Tu crezi c-o să te regrete cineva? Adu-ți aminte, acum 15 ani cînd ai

plecat „în exil“... Nici nu pornise bine trenul, și nu-și mai aducea nimenea aminte de tine.

ȘTEFAN: Totuși, după cincisprezece ani, ți-ai adus aminte tu.

ZĂLARU: Asta a fost o condiție a lui Borcănescu, admiratorul tău. Trebuia să-i fac gustul elefantului, că el da banii.

ȘTEFAN (*privindu-l întreg*): Tu ți-ai creat din mîrlănie un blazon...

ZĂLARU: Eu sînt propria mea creație. M-am construit din cărămizile mele, pe care mi le-am frămîntat și mi le-am ars singur. Îmi bat joc de voi și de teoriile voastre. Sînt opera mea, bă, înțelegi? Eu m-am născut „nimeni“ și am ajuns cineva... Voi vă nașteți „cineva“ ca să ajungeți nimeni... Uită-te la tine! Ce ești altceva decît un ratat, ca și amicul dumitale Stăjescu! De ce trăiți pe lume? Nu sînteți buni de nimic. Nici pentru voi, nici pentru alții. Mi-e milă de voi, nefericitorilor...

ȘTEFAN: Nu-ți mai consuma sentimentele generoase pentru noi... (*Pleacă, din ușă.*) O să ne întîlnim, Codică Paraschiv!...

ZĂLARU: Codică Paraschiv, drăguță, a fost băiat deștept și s-a sinucis la vreme. Nu te mai întîlnești cu el... Cu Bartolomeu Zălaru, însă, oricînd...

ȘTEFAN: Codică Paraschiv nu s-a sinucis, minți! Derbedeul s-a travestit numai, crezînd că nu-i mai recunoaște nimeni cercelul din ureche. Borfașul de idei ciordite de la alții zbiară ca să-și răzbune tăcerile universitare... Nespălatul generației noastre se face blească de parfum, crezînd că nu mai pute a jeg.

ZĂLARU (*un gest violent spre el*): Bă! Mi se pare că tu vrei să te cerți cu mine?...

ȘTEFAN (*îl pironeste c-o privire*): Nu! Azi ești prea obosit, după discuția cu Rădan... (*Iese.*)

(*Zălaru e infuriat. Fără să-și dea seama, își freacă obrazul cîrpit.*)

PANȚIRU (*intră dinspre redacție*): E? Cum a ieșit figura cu Rădan? (*Se apropie vesel de biroul lui Zălaru.*)

ZĂLARU (*degajează de la birou și îi șterge o palmă*).

PANȚIRU (*complet zăpăcit*): Ce-a fost asta?

ZĂLARU: Jumătate din ce-am luat de la Rădan. Eu îmi respect convențiile.

PANȚIRU: Te-a palmuit? (*Sub consternare e și un pic de satisfacție.*)

ZĂLARU: Prin surprindere. Venise să mă asasineze. Fiindcă sînteți niște vite încălțate. Îmi aduceți toți nebunii pe cap. Nu pregătiți terenul. Vă năpustiți la șantaj înainte de vreme. Vreți să storceți buba înainte de a face puroi. Ca să plătesc eu cu viața tîmpeniile voastre. (*Umflîndu-și mușchii.*) Ce mă făceam eu, mă, cu bestia aia, fără aștia? (*Își bate mușchii.*) Și nici nu-l mai înjur acum, ca să vă satur. Am apucat să-l bat, s-a isprăvit. Și-a luat pedeapsa!... Cînsprezece milioane am pierdut, boiler! Și de la Corlătescu, cincii! Douăzeci de milioane într-o zi... (*Se așază la birou.*) O să mă aduceți la faliment, fir-ați ai dracului să fiți! (*Un timp.*) Să te duci la Borcănescu să dea bani pentru gazetă. Poimîine e chenzina. N-am cu ce plăti... Aci toată lumea fură și nimeni nu aduce.

PANȚIRU: Conu Ilie a dat tot ce trebuia să aducă.

ZĂLARU: Nu mă privește. Pînă mîine, îmi trebuie două milioane pentru gazetă. De la mîine nu dau! N-am.

PANȚIRU (*care îl urmărește foarte atent*): Nu știi dacă o să mai vrea să dea. El e în perfectă regulă. Noi însă... nu sîntem.

ZĂLARU: De ce? Fiindcă am amînat nunta? Ce? Nu-i ajunge că sînt logodit?

PANȚIRU: Vrea să vadă chestiunea clarificată.

ZĂLARU: Întîi să dea banii și pe urmă fata.

PANȚIRU: Banii i-a dat, fata i-a rămas.

ZĂLARU: Cum i-a dat? Nu trebuia să mai dea cincii milioane?

PANȚIRU: Dotă, nu vărsămînt. Și dota se dă la căsătorie.

ZĂLARU: Da? E! Află atunci că n-am nevoie de fii-sa, nici de milioanele lui.

PANȚIRU: Uii că are drepturi la gazetă?

ZĂLARU: Da tîmpit ești, mă!

PANȚIRU: Tu de cîte ori mă faci pe mine tîmpit însemnează că vrei să te faci deștept pe ocolite.

ZĂLARU: Borcănescu n-are nici un drept la gazetă.

PANȚIRU: Și banii lui?

ZĂLARU: I-a pierdut la început, când tirajul mergea prost.

PANȚIRU: Știe?

ZĂLARU: Trei somații i-am făcut, să aducă bani dacă vrea să meargă mai departe...

PANȚIRU: N-a primit nici una...

ZĂLARU: Păi ce, eu i le-am trimes ca să le primească? I le-am făcut ca să existe. De unde știi eu că nu-i dă în gând să-mi facă vreun proces? Și eu am obicei să mă judec numai în procese pe care le câștig.

PANȚIRU: Balint ce zice de asta?

ZĂLARU: Nu mă interesează. S-a retras din afacere!

PANȚIRU (*serios surprins*): Balint? Când?

ZĂLARU: Azi!... L-am dat afară! Eu n-am nevoie de cen-zori, nici de oameni cinștiți și (*privindu-l*) nici de excroci mai mari ca mine... Balint e un excroc.

PANȚIRU (*cu oarecare decepție*): A! El!

ZĂLARU: Te umfli în pene? Credeai că e vorba de tine? Tu ești minor, măă!...

PANȚIRU: Poți să știi ce calități ascunse zac în mine?

ZĂLARU: Habar n-am nici de voi, nici de calitățile voastre. Gazeta merge!... Bani, am!...

PANȚIRU (*se luminează asupra situației*): Apropo de bani, tocmai veneam să ne socotim și noi puțin...

ZĂLARU: Mă rog! Ce-ai de luat?

PANȚIRU: Mai am comisionul de la Mărculescu, de la „Pie-lăriile unite“ și de la Corlătescu. De la Rădan l-am luat...

ZĂLARU (*notînd pe-o hîrtie*): Va să zică: Mărculescu a fost 2.000.000 „Pielăriile“... șase... Corlătescu, cinci. Total 13.

PANȚIRU: Exact...

ZĂLARU: 15% partea ta... (*socotește*) înseamnă că ai de luat...

PANȚIRU: Cum 15 %?

ZĂLARU: Dar ce? Crezi c-o să-ți dau toată viața 25? Aia a fost așa, la început, când gazeta nu era lansată.

Acuma afacerile merg singure.

PANȚIRU: Pentru că le aduc eu...

ZĂLARU: Pentru că am gazeta...

PANȚIRU: Gazeta am făcut-o tot eu. Cu banii lui conu Ilie.

ZĂLARU: Și cu talentul meu...

PANȚIRU: Cu munca și cu talentul lui Balint. El a făcut tot.

ZĂLARU: Taci, mă! Prin urmare, eu n-am adus nimic?

PANȚIRU: Tu ai fost mai deștept ca toți. Ai luat numai.

ZĂLARU: Uite ce e, dragă Panțirule! Cu mine să nu te obrăz-nicești, că pe urmă întorc foaia...

PANȚIRU (*ironic*): Te pomenești că nu-mi mai dai mîna.

ZĂLARU: Îți dau în schimb un picior de nu te vezi.

PANȚIRU: Mie?

ZĂLARU: Cu mine să nu te joci. Știi că eu sînt obișnuit să calc peste cadavre...

PANȚIRU (*bate în lemn*): Mulțumesc lui Dumnezeu, nicio-dată nu m-am simțit mai viu ca acuma... Poți să treci cît poțtești peste cadavre... Eu nu trec peste un milion 350.000 de lei ai mei. Baniii lui Corlătescu sînt în casă... Îmi iau ce e al meu și restul îți aparține...

ZĂLARU (*privindu-l în albul ochilor*): O să te coste scump, găinarule.

PANȚIRU: Nu e nimic. Plătesc din cele 10%, cu care era să mă arzi...

ILIE (*intră din fund. Elegant cu exagerație. Jovial, corpo-lent*): Saltare și frăție, leilor! (*Dă mîna lui Panțiru, apoi lui Zălaru.*)

ZĂLARU (*decis să nu lungească vorba*): La țanc ai venit, coane Ilie. Am nevoie de bani.

ILIE (*toată veselie îi dispăre brusc*): Ce bani?

ZĂLARU: Bani, la gazetă. Redactorii nu scriu de pomană. Mașinile sînt niște fiare care devorează tot: hîrtie, cerneală, creieri.

ILIE (*lui Panțiru*): Păi, spuneași că gazeta merge ibrișim, Jenică? Că tirajul crește mereu...

ZĂLARU: Scade, domnule. Scade! Fiindcă n-avem cu ce să plătim redactorii cum trebuie... să apărem în condi-ții tehnice bune...

ILIE: Păi de ce nu scrieți voi? Tu și cu Balint.

ZĂLARU: Balint și-a dat demisia...

ILIE: Ce?

ZĂLARU: Dumnealui sabotează afacerea... (*Arată pe Pan-țiru.*)

ILIE: El?

ZĂLARU: Dumneata te ocupi de muieri și de politică...

ILIE: Eu?

ZĂLARU: Și eu sînt fraierul vostru, al tuturor... Ei bine, așa nu mai merge, leule!... Dacă pînă mîine dimineață nu-mi aduci 2.000.000 lei, suspend gazeta.

ILIE: Cum o s-o suspenzi... Tocmai acum, cînd...

ZĂLARU: O suspend pentru reorganizare... Pînă găsesc alți oameni serioși s-o finanțeze...

ILIE: Și milioanele mele pe care le-am băgat?

ZĂLARU: Ce-mi pasă mie de milioanele tale? Gazeta înainte de toate.

ILIE: Cum nu-ți pasă?

PANȚIRU: Foarte bine! Nu-i pasă!...

ZĂLARU: Ai avut destulă glorie în schimbul lor. Ți-ai făcut destule treburi pe spinarea gazetei. Cine te-a făcut președintele Camerei de comerț? Cine te-a ales deputat? Te-am scos din pap și te-am băgat în piine. Te-am azvîrlit dintre calapoade drept în dealul Mitropoliei. Și mai ai nas să mă întreb ce-am făcut cu milioanele?

ILIE (*lui Panțiru*): E nebun, pe onoarea mea...

PANȚIRU: Mata nu înțelegi, coane Ilie, că nu mai are nevoie de noi?

ILIE: Și fata?

ZĂLARU: Nu cumva ți-ai închipuit că, pentru cîteva milioane, o să-ți lansez toată cizmăria? Doamna Zălaru! Cred și eu că i-ar conveni... Mîine, poimîine, ministreasă... La legații, la palat...

ILIE: Va să zică, logodna?

ZĂLARU: Stric tot. Rup toate legăturile cu trecutul. Sînt prea tare pe picioarele mele ca să mă mai poată trage vreo ghiulea la fund. Viața mea începe de azi...

ILIE: Fata n-are să poată suporta lovitura...

ZĂLARU: Fetele bătrîne, cînd sînt decepționate din dragoste, rezolvă problema cu somnalin. Douăzeci de tablete și Nirvana le aparține.

ILIE (*un gest de furie oarecum comică*): Îmi asasinezi fata, criminalule?

PANȚIRU (*intervine*): Nu te enerva, coane Ilie.

ILIE: Să-mi dai banii! (*Se repede la Zălaru.*)

PANȚIRU (*îl ține*): Te rog, coane Ilie. Nu te juca cu tensiunea...

ILIE (*Se liniștește dintr-odată*): Ai dreptate. Mi-am luat-o ieri și e crescută.

PANȚIRU (*arătînd spre Zălaru*): O să-și frîngă mîinile într-o zi.

ZĂLARU: În gîtul vostru, cel mult.

PANȚIRU: Ai auzit de pasărea numită pițigoi? E! Așa ai să te sugrumi singur. Ca un pițigoi.

ZĂLARU: Pițigoiul se sugrumă numai cînd e închis în colivie...

PANȚIRU: Ei, și ce adică! Tu n-o s-ajungi la colivie?

ILIE: Așa, neică, să ne uităm la el printre gratii... Te am în mîină, pezevenghiule!... Cu contractul de furnituri al armatei... Douăzeci de ani iei.

ZĂLARU: Luăm, adică. Cîte 20 de fiecare... L-am semnat amîndoi, iubitul...

ILIE: Ce tîlhar! N-aș fi crezut niciodată!... Am crescut șarpele la sîn... (*Se așază și își duce mîna la inimă.*) Au!... Inima!... (*Lui Panțiru.*) Dă-mi un pahar cu apă...

ZĂLARU: Să-ți faci și o cafea... că se pricepe... Face bine la cord. (*Se îndreaptă spre ieșire.*)

PANȚIRU (*care toarnă apă în pahar din sticla de pe birou, e cuprins de panică*): Să nu te duci la casierie... (*Lui Ilie.*) Are cheile de la casă. Bani de la Corlătescu sînt acolo... (*Rămîne cu paharul de apă în mîină, în prada unei mari „lupte sufletești”.*)

ILIE: Apă! (*Se desface un pic la gît.*)

ZĂLARU (*a ieșit*).

PANȚIRU: Mă fură!... (*Vrea să iasă după Zălaru.*)

ILIE: Stai cu mine!... Te despăgubesc eu...

PANȚIRU (*senin*): Parcă de bani e vorba? Mata să trăiești!... Bea, coane Ilie! (*Îi dă să bea.*) Să am să iau eu de la mata.

ILIE (*bea tot paharul. Se mai înviorază*): Ce tîlhar!

PANȚIRU (*îi pune mîna pe creștet*): Tensiunea, ai perfectă...

ILIE: În cap nu e tensiunea... Ala e pulsul. (*Un timp.*) Ce tîlhar! Și numai tu mi l-ai scos în cale. Bravo, Jenică!...

PANȚIRU: Nu te mai enerva, coane Ilie. Parcă eu am putut să bănuiesc cu cine am de-a face...

ILIE: În viața mea nu m-am răzbunat pe nimeni. Dar pe

ăsta nu-l iert... Ce-o să zică Tița când o afla? Atîta am și eu pe lume care mă încurcă: fata!...

PANȚIRU: Bine c-a scăpat de un șnapan... Dar lasă-l pe mîna lui Jenică!... Am văzut eu alții mai tari... Și cu d-ra Tița am să vorbesc eu... Astăzi la dejun mîncînc la mata... Și tot ce pot să-ți spun e că o să scoatem o nouă gazetă...

ILIE: Nu! M-am tîmăduit...

PANȚIRU: Ai încredere în mine... Nici o vorbă, însă, la ni-meni... Nici lui d-ra Tița...

ILIE: Nu mă știi în afaceri? Sînt „Monumentul tăcerii“...

SILVIA (*intră*): Bună dimineața.

ILIE (*crai dintr-odată, totuși încă sub impresia loviturii pri-mite*): Bună dimineața, păpușico!

SILVIA (*lui Panțiru*): D-l director Balint n-a venit?

PANȚIRU: A și plecat! Și chiar de tot...

SILVIA: Poftim?

PANȚIRU: Și-a dat demisia de la gazetă.

SILVIA: Nu se poate!

ILIE: Nu fii amărită, păpușico, că te luăm la noi. Facem altă gazetă.

PANȚIRU (*făcînd un semn lui Ilie*): „Monumentul tăcerii“ îi punem titlul.

SILVIA: E adevărat de d-l Balint?

PANȚIRU: Eu sînt singurul om de-aci care n-am făcut niciodată glume cu mata...

SILVIA (*veselă*): Atunci, îmi dau demisia și eu.

ILIE: Bravo! Și „la prînz“ ce faci, matale?

SILVIA: Mîncînc!...

ILIE: Unde?

SILVIA: La birt.

ILIE: Nu vrei să mîncînci cu mine la restaurant?

PANȚIRU: Mata ai musafiri la dejun, coane Ilie!

ILIE: Pe cine?

PANȚIRU: Pe mine! Avem de discutat lucruri importante.

ILIE: Atunci mîncăm diseară împreună. Unde să te aștept, măicuță?

SILVIA: În Parcul Carol. La „Mormîntul eroului necunoscut“.

ILIE: Și dacă nu vii?

SILVIA: Păstrezi d-ta un minut de tăcere. (*Iese repede și voioasă.*)

ILIE: Îmi place grozav puștanca asta... Ce ochi, ce picior, ce talie! Vorba ăluia: *habeas corpus*.

PANȚIRU: E amorezată de Balint.

ILIE: Ce vorbești? Păi, cum facem atunci?

PANȚIRU: Începi mata cu trei perechi de ciorapi de mătase naturală. Nu există inimă de fată să nu-i sară ochiurile la o astfel de atenție. Pe urmă continui de la picioare în sus. Niște cămășuțe, o rochiță, o pălărioară. Și dacă tot rezistă, treci la menajerie. O vulpe argintie, un leopard, un minz ceva.

ILIE: Am o blană veche de-a fetii. *Frantzbrandwein!*

PANȚIRU: Aia e Diana, coane Ilie.

ILIE (*vide*): Totdeauna o încurc la blănuri... Păi nu m-am dus, anul trecut, să-i iau fetii o blană de vizon și-am cerut una de vizir?

PANȚIRU: Și negustorul ce-a zis?

ILIE (*amuzat*): Mi-a spus să mă duc la Constantinopole, că poate găsesc vreunul jupuit pe-acolo...

PANȚIRU (*superior*): Bine!... Galicisme de-astea se întîmplă oricui... Totul e să nu te superi cînd le zici. (*Se uită la ceas.*) Na! Unsprezece. Trebuie să dau fuga la minister. M-așteaptă unul să-i dau un șperț. Atunci, ne vedem la prînz... La unu jumătate sînt la mata.

ILIE: Și cu fata, vezi... Vorbește tu, așa, într-un mod mai Adesgo!...

PANȚIRU: Am eu grijă, coane Ilie...

ILIE: Saltare și frăție... (*Iese, fund.*)

(*Ștefan intră dinspre redacție.*)

PANȚIRU (*il întîmpină c-o nutră de circumstanță*): Maestre! Sînt dezolat!

ȘTEFAN (*trece la birou, unde va continua să-și strîngă hîr-tiile în servietă*): De ce, domnule Panțiru?

PANȚIRU: Nici nu-mi vine să cred... Am aflat că ne-ați părăsit...

ȘTEFAN: Cred că pentru d-ta n-a fost o surpriză chiar atît de mare?

PANȚIRU (*iși cîntărește bine cuvintele*): Cea mai mare surpriză pentru mine a fost exact contrariul.

ȘTEFAN: Adică?

PANȚIRU: Că nu ne-ai părăsit mai demult!...

ȘTEFAN (*il privește*): Cred că v-am părăsit, totuși, la timp.

PANȚIRU: Bică o să regrete, curînd de tot, plecarea dv.

ȘTEFAN: Eu n-am s-o regret niciodată.

PANȚIRU: Aveți, desigur, alte proiecte?

ȘTEFAN: Vrei să-mi iei un interviu de adio?

PANȚIRU: Din contra... Aș vrea să vă fac o propunere...

(*Un timp.*) Știți că și d-l Borcănescu s-a retras din combinație... Și eu!... Ne-am solidarizat cu dv.

ȘTEFAN: Vă mulțumesc foarte mult, d-le Panțiru... Cred însă că ați dat prea mare importanță unui lucru puțin important.

PANȚIRU: Fără dv. gazeta a murit...

ȘTEFAN: Ți se pare dumentale. De-abia se lansează cum trebuie...

PANȚIRU: Da!... Dar nici dv., nici noi n-am urmărit să scoatem o gazetă de șantaj...

ȘTEFAN: Am dat însă concursul cu toții... Unii cu bunăștiință, alții fără...

PANȚIRU: Eu am executat ordinele pe care le-am primit... Bică a fost însă mai tare ca toți... Acuma nu mai are nevoie de noi... Și-atunci, iată ce m-am gândit eu... (*Crește.*) Să scoatem o nouă gazetă, maestre!... Dv. o conduceți singur... Sînteți stăpîn! Facem acte scrise... Noi nu ne amestecăm...

ȘTEFAN: Care noi?

PANȚIRU: Borcănescu și cu mine...

ȘTEFAN: El dă banii?

PANȚIRU: Douăzeci de milioane... Deplin vărsați... Nici la administrație nu ne amestecăm, dacă nu vrei d-ta! Nu vom face nimic care să fie în contradicție cu punctul d-tale de vedere. Borcănescu aduce capitalul și dv. munca. Asociație în regulă... La tribunal. Beneficiul pe din două. Pe mine puteți nici să nu mă luați dacă nu vreți. Eu vreau să mă răzbun pe Zălaru. Asta e tot și sînt foarte sincer.

ȘTEFAN (*după o clipă de reflecție*): Bine. Să mă gîndesc.

PANȚIRU: Lovitura va fi mortală pentru Zălaru... Dintr-un condei pierde tot: și capitalistul, și pe mine, și pe Tița...

ȘTEFAN: S-a stricat și logodna?

PANȚIRU: Nu cumva era să-i lăsăm fata? Trei sute de milioane în perspectivă. Și ce perspectivă!... 23 cu 9. 23 maxima, 9 minima.

ȘTEFAN: Ce e asta, 23 cu 9?

PANȚIRU: Tensiunea lui Borcănescu... Și cu supărarea de azi, poate i-a mai crescut. Ferice de cine îl moștenește...

ȘTEFAN (*glumind*): Uite, vezi! Dacă cu d-ta și cu capitalul lui Borcănescu aș putea face — eventual — o combinație, cu d-ra Tița — cu regret — nu pot să fac nici una. Sînt înșurat.

PANȚIRU: Știu, știu! Și, vedeți, tocmai aci e buba...

ȘTEFAN (*atent*): Ce bubă?

PANȚIRU: Fata ține foarte mult să se mărite... Borcănescu ține foarte mult la fată și eu țin foarte mult ca afacerea asta să se facă. Ar fi păcat să nu putem găsi o soluție toți patru...

ȘTEFAN (*nedumerit*): Și care e soluția pe care o vezi d-ta posibilă?

PANȚIRU: Ar suporta el toate cheltuielile divorțului, plus o despăgubire serioasă pentru soția dv. actuală.

ȘTEFAN (*violent, dar stăpîn pe el. Scurt și categoric*): Ieși!

PANȚIRU: De ce vă supărați, maestre, pe mine? Eu, nu e așa, nu sînt decît un simplu intermediar...

ȘTEFAN: Ieși! Ieși! Imediat, că, de unde nu... (*Iese de după birou, gata să-l lovească.*)

PANȚIRU (*a ajuns la ușă*): Totuși, mîine, trec să iau răspunsul... (*Iese.*)

ȘTEFAN: Ce oameni! Ce oameni!... (*Trece la loc, la birou.*) Ce oameni!

SILVIA: (*intră cu o hîrtie în mînă și tresare cînd dă cu ochii de Ștefan.*) A! Dv. erați aici?

ȘTEFAN: Ce ți se pare așa de curios?

SILVIA: Mi se spusese că... Tocmai venisem să-mi dau și eu demisia. (*Pune hîrtia pe biroul lui Zălaru. Apoi revine.*) Să fie într-un ceas bun, d-le director!

ȘTEFAN (*ocupat cu hîrțile*): Ce, d-ră?

SILVIA: Monumentul tăcerii.

ȘTEFAN: Ce e aia?

SILVIA: Noua dv. gazetă! Și să știți că sînt la dispoziția dv.

Chiar și fără leafă, dacă — la început — nu aveți fonduri... (*Fuge, jistică.*)

ȘTEFAN (*termină de strîns hîrțile. Închide servieta. Sună telefonul de pe biroul lui*): Allo! Da! Eu! Bine! Vin imediat. (*Închide. Bagă servieta într-un sertar și iese, spre redacție.*)

DUȚĂ (*după o clipă, introduce pe Mona prin fund. E mult schimbată. Slăbită, palidă. Cu multă sobrietate și distincție îmbrăcată*): Pofțiți, conia! D-l director trebuie să fie prin redacție. Îl chem numaidecît.

MONA: Care e biroul lui?

DUȚĂ: Ăsta! (*Mona se așază pe fotoliul din față.*) Celălalt e a lui domnu Zălaru!... Azi e prima dată cînd veniți pe la noi, pe la redacție.

MONA: Dacă am stat numai în sanatoriu... E prima zi cînd ies în oraș de cînd m-am întors și-am venit să-i fac o vizită lui Ștefan...

DUȚĂ: O să-i pară foarte bine cînd v-o vedea...

MONA (*privind în jur*): E foarte frumos biroul lui...

DUȚĂ: Păcat că mai e și... (*Face cu ochiul spre biroul lui Zălaru.*)

MONA: Nu se înțeleg bine amîndoi?

DUȚĂ: D-l director se înțelege bine cu toată lumea... Dar Zălaru îi poartă simbetele...

MONA: Ce fel de om e d-l Zălaru?

DUȚĂ: Nu-l cunoașteți?

MONA: N-am avut ocazia... De la Paris am venit direct la sanatoriu...

DUȚĂ: N-ați pierdut nimic că nu l-ați cunoscut... Mie mi-e foarte antipatic.

ZĂLARU (*intră vișoros ca de obicei. Vede pe Mona. Mormăie*): Bună ziua...

MONA: Bună ziua...

(*Duță face un semn că „ăsta e!” și iese.*)

ZĂLARU (*se duce la biroul lui. Examinează pe Mona de sus pînă jos. Îi place. Mona stă cu capul întors și nu observă acest examen. Pe un ton dintr-o dată galant*): Doamna ce dorește?

MONA (*Mona întoarce capul*): Aștept pe soțul meu. (*Nu-i acordă nici o importanță*).

ZĂLARU: (*degajează de la birou și vine — craidonește — spre ea*): Aa! Doamna Balint?... Sărut mîna, d-nă. (*Vrea să-i sărute mîna.*)

MONA (*un țipăt înfundat*): A!... (*Înțepenește.*)

ZĂLARU (*încremenește*): Mona!

MONA (*caută să-și revie*): Dumneata? Dumneata ești?

ZĂLARU: Dar de cînd mă iei cu d-ta? Eu sînt... Codică! Eh, dar la surpriza asta nu mă așteptam. Desdemona! Prima mea dragoste...

MONA: Taci! Te rog!

ZĂLARU: Bărbatu-tău știe?

MONA: Nu!...

ZĂLARU: Mi se pare că era s-avem și-un copil!

MONA (*vrea să se ridice*).

ZĂLARU: Stai, mamă, că nu te mînînc. N-ai nici o grijă, că nu-i spun lui bărbat-to nimic. (*O forțază — amical — să se reazeze.*) Ia să te văd cum arăți! Tot frumoasă ești!... Mă! Tu știi că eu n-am iubit în viața mea altă femeie decît pe tine?

MONA: Cruță-mă, te rog. (*Se ridică.*)

ZĂLARU (*o contemplă întreagă. Mona îi simte privirea și o jenează*): Și ce bine te ții!... Ai o siluetă!... (*Îi barează drumul, căci Mona vrea să plece.*)

MONA: Lasă-mă, te rog!

ZĂLARU: Ascultă! Lasă fasoanele astea cu mine. N-o să-mi spui că m-ai uitat. Primul amant nu se uită nici-odată... Cînd te mai văd?

MONA: Niciodată!

ZĂLARU: Mîine îți dau un telefon, cînd nu e bărbat-to acasă. Vreau să te văd neapărat... Să-ți explic ce-a fost atunci cu plecarea mea. Murise tata!

MONA: Lasă-mă, te rog... Nu mă interesează nimic...

ZĂLARU: Dacă nu ești fată cuminte, să știi că-i spun lui bărbat-to. Și cu detalii. Am auzit că e amator de picanterii...

MONA: E prima dată cînd regret că nu port revolver... Dă-te la o parte... (*Îl despică cu privirea și iese.*)

ZĂLARU (*după ea, pînă iese*): O să-ți muști mîinile și tu, păpușo!... (*Se duce la biroul lui, vede demisia Silviei și începe s-o citească, cu un zîmbet ironic.*)

DUȚĂ (*intră dinspre redacție cu o hîrtie în mîină*).

ZĂLARU: Ce e aia, bă?

DUȚĂ: Demisia mea, d-le director. Și fără „bă” vă rog...

ZĂLARU: Ce face?! Plecați toată gașca, ai? Credeți că vă țin cu sila? Duceți-vă dracului cu toții!... (*Rupe demisiile și le aruncă la coș.*)

DUȚĂ: Nu înainte de a vă spune un singur cuvânt. (*Se oprește în ușă.*) Ptii! (*Îl scuișă și iese repede urmat de Zălaru care vrea să-i dea un picior.*)

(*Ștefan intră dinspre redacție. Se duce la birou și își reia locul. Scoate servieta din sertar și mai aruncă o privire de inventar asupra biroului. Arabella bate la ușă.*)

ȘTEFAN: Intră!

ARABELLA (*rece*): Bună ziua, Ștefane!

ȘTEFAN (*tot așa*): Bună dimineața, Arabella!

ARABELLA: D-l Zălaru mai e aici?

ȘTEFAN: Da! Trebuie să vie dintr-o clipă în alta...

ARABELLA: Atunci, cu voia ta, îl aștept...

ȘTEFAN: Te rog. (*Îi indică fotoliul de la biroul lui.*)

ARABELLA (*se așază*): Am venit să-i mulțumesc pentru un mare serviciu pe care mi l-a făcut, la Ministerul de Interne. În câteva minute, mi s-a aprobat o cerere foarte importantă pentru mine... Mare trecere trebuie să aibă amicul tău. (*Un gest spre biroul lui Zălaru.*)

ȘTEFAN: Deopotrivă de mare și la autorități și la femei.

ARABELLA (*face pe naiva*): Are și la femei?

ȘTEFAN: La cele frumoase mai ales...

ARABELLA: Ai aerul că îl invidiezi...

ȘTEFAN: Numai pentru una din ele... (*O privește.*)

ARABELLA: Nu te întreb, care...

ȘTEFAN: Nu te știam prudentă...

ARABELLA: Sînt discretă numai...

ȘTEFAN: În cazul de față, rămîn la părerea mea...

ARABELLA: Totdeauna ai rămas la părerea ta. E un fel de a-ți exprima personalitatea.

ȘTEFAN: E o aluzie?

ARABELLA: O constatare. (*Un timp. Amîndoi parcă au ceva de spus și fiecare așteaptă să înceapă celălalt*): Ce-ți mai face soția?

ȘTEFAN: Mulțumesc! Acuma e mai bine.

ARABELLA: Mă simt foarte vinovată față de ea...

ȘTEFAN: Din ce cauză?

ARABELLA: Din cauza nepoliteții pe care i-am făcut-o la Paris chiar în seara cînd ne-am cunoscut... Atunci cînd n-am venit la masă.

ȘTEFAN: Florile pe care i le-ai trimis te-au scuzat.

ARABELLA: Și față de tine?

ȘTEFAN: Față de mine, nu... Îți datorez, de-atunci, o seară rea. Prima de cînd eram însurat.

ARABELLA: Mi-a povestit Barbu că, după-cină, ați ieșit amîndoi în Montmartre...

ȘTEFAN: Da! Am cutreierat localurile de noapte. Cred că m-am și îmbătat în noaptea aceea... Știu că dimineața m-am trezit în patul lui Barbu.

ARABELLA (*amuzată*): Cum? Barbu avea un pat al lui?

ȘTEFAN: Era al unei femei care i-l cedase pentru o noapte... Cea mai tristă noapte din viața mea.

ARABELLA: Și de ce ai fost atît de trist?

ȘTEFAN: Era prima dată cînd îmi regretam căsnicia. M-am simțit atît de singur dintr-odată... Atît de gol...

ARABELLA: Mi-ar părea foarte rău dacă aș ști că am contribuit cu ceva.

ȘTEFAN: Nu știu! M-am gîndit însă tot timpul la tine. (*Fără ton special.*) La dragostea noastră!

ARABELLA: O! Dragostea noastră!

ȘTEFAN: A mea, adică! Singura mea dragoste.

ARABELLA: Tu m-ai iubit cu adevărat?

ȘTEFAN: Da! Te-am iubit însă imprudent. Dragostea mea pentru tine a fost o bijuterie de preț, pe care n-o porți de frică să n-o pierzi. Pe care o ai, fără să fie totuși a ta și pe care, într-o zi, ți-o fură cineva...

ARABELLA (*cu un surîs în care e și un pic de cochetărie*): Și cine ți-a furat bijuteria?

ȘTEFAN: Cel mai abil spărgător din lume. Viața! Mi te-a furat viața, Arabella.

ARABELLA: Și dacă ai ști cu cîtă dragoste și cu cîtă hotărîre venisem spre tine din călătoria aceea.

ȘTEFAN: Să nu mai vorbim de asta. Acuma te-ai schimbat mult. Și e drept să fie așa...

ARABELLA: Te înșeli, Ștefane! În ceea ce mă privește, oricît de contrarii ar fi aparențele, îți fac o mărturisire.

Eu n-am stricat niciodată casa nimănui. M-am păzit totdeauna să tulbur liniștea pe care și-o fac oamenii singuri. Am respectat fericirea altora, cu riscul fericirii mele. Și tu ești singurul om pe care l-am iubit cu adevărat. Și uite!... Și astăzi... dacă ai fi un om liber... (Telefonul de pe biroul lui Ștefan sună.)

ARABELLA (cu un gest spre telefon): Te rog...

ȘTEFAN (ridică receptorul): Allo! Eu... (Încremenește.)
Ce? Când?... (Telefonul îi cade din mână pe birou.)
S-a sinucis Mona!

Cortina, repede

ACTUL III

TABLOUL I

Acțiunea începe la zece dimineța. Un birou elegant, acasă la Ștefan Balint. Intrări necesare: în legătură cu exteriorul, cu dormitorul (adiacent biroului), cu oficiul, în dreapta. O altă intrare în stînga. O măsuță cu mașină de scris. Telefon pe biroul lui Ștefan. Între actul II și III au trecut șase luni. Peisajul (pe ferestre) și florile din vase, sînt de sezon. De asemenea, îmbrăcămintea personajelor. Ștefan, într-un halat elegant, e în continuarea unei discuțiuni cu Barbu, mai demult începută. E senin, mai gras și cu aspect oarecum burghezit.

BARBU (așezat la o măsuță, soarbe din cafea și aruncă un amplu fum de țigară de foi în spațiu): Orice mi-ai spune, Fănică, nu mă poți convinge că ești sincer cu tine însuși. Tu nu poți să fii un om rău. Tu ești bun prin ereditate. Te-ai născut bun, cum se nasc unii cocoșați sau imbecili.

ȘTEFAN (care discută fumînd o havană și plimbîndu-se prin încăpere): Prin urmare, ești de acord că bunătatea e o infirmitate. Ei bine, eu am izbutit să mă tămăduiesc de ea prin voință și prin creier. Avatarul meu s-a produs acum șase luni, cînd s-a sinucis Mona. În ziua aceea, în cîteva ceasuri numai, pierdusem tot... Gazeta: munca mea!... Pe Mona... care reprezenta simbolul dragostei mele de umanitate... Simțeam că

pierd și pe Arabella... Adică dragostea. Unica mea dragoste... Rămăsesem singur, gol, dezorientat, ca un ceasornic cu minutarele rupte... Atunci... mi-am pus în cap să mă refac din propriii mei viermi. Fiindcă atât mai rămăsese în mine viu. Viermii, care colcăiau, proaspeți, pe stîrvul meu moral. Înțelesesem — iremediabil — că omul bun trebuie să ispășească și că în viață, ca să birui, trebuie să fii rău... M-am văzut cum fusesem. Un călău, în haine de călugăr... Și mi-am descoperit adevărata vocațiune: cruzimea.

BARBU: Te flatezi!... Ești numai anormal...

ȘTEFAN: Atunci e logic ca tot ce fac să pară normal în raport cu mine...

BARBU: Te cred. E foarte firesc ca un nebun să tragă un gaș de sfoară pe stradă și să fie convins că plimbă de dirlogi o cămilă în deșert. Tu însă n-ai logica nebuniei...

ȘTEFAN: Am, în schimb, voluptatea ei...

BARBU: N-am văzut încă nebuni în toate mințile.

ȘTEFAN: Sînt cei mai frecvenți și cei mai primejdioși. (Cu un suris drăcesc.) Nimeni nu știe cînd sînt lucizi sau în plină criză.

BARBU: Avînd impresia că azi ești într-o criză de luciditate, te rog, în concluzie, să renunți la „campania” împotriva mea și să-mi dai bani să mă întorc la Paris...

ȘTEFAN: Nu! Sub nici un motiv nu! Tu ești ultima și singura mea slăbiciune.

BARBU: Un motiv mai mult să te scapi de mine... Tu m-ai adus, tu trebuie să mă expediezi la loc... Și-apoi, un om atât de crud ca tine nu trebuie să aibă nici o slăbiciune.

ȘTEFAN: Te ții lîngă mine numai din egoism. Îmi ești indispensabil! Ca baia, dimineața. Cînd stau de vorbă cu tine, parcă mă spăl.

BARBU: Recunosc că ai mare nevoie. În murdăria în care trăiești...

ȘTEFAN: Îmi place murdăria, pentru plăcerea de a mă spăla.

BARBU: Faci pontul.. Ca Pillat!

ȘTEFAN: Ți-ai era un oportunist al murdăriei, nu un adept.

BARBU (glumind): Să știi că dacă nu-mi dai bani să plec la Paris, încep să-ți exploatez slăbiciunea pentru

mine... O să încep să interviu la tine, contra cost, în favoarea „victimelor”.

ȘTEFAN (același joc): Tu nu vezi că n-ai putut să intervii cu succes nici pentru tine? Darmite pentru alții?

BARBU: Te crezi rău și ești numai încăpățînat.

ȘTEFAN: Nu, Barbule dragă! Tot ceea ce fac și tot ceea ce spun, e bine gîndit și judecat. Iar viața mea, așa cum o trăiesc astăzi — cu tot cortegiul ei de orori și crime morale — este o atitudine socială în folosul umanității...

BARBU: E prea de dimineață ca să fii atât de profund.

ȘTEFAN (diabolic): Dar e foarte simplu, domnule! Existența noastră (se arată), a celor „fără suflet”, cere, impune slăbiciunea altora. De aceea avem nevoie de oameni buni, pe care noi îi socotim niște bolnavi ai societății.

BARBU: Nu e destul să-i socotiți „răi” ca să și fie așa.

ȘTEFAN: Toată lumea trebuie să-i socotească. Fiindcă, bună-tatea, e un rău social. Firesc, omul nu trebuie să fie bun. Viața, fiind prin însăși substanța ei egoistă, bună-tatea, care e generoasă, e o abatere de la normal. Oamenii buni reprezintă membrele paralizate care împiedică circulația vieții. Mișcările lumii. Sînt emboliile unei societăți care ar muri, dacă am lăsa cheagurile de sînge să-i astupe vasele vitale... Și-apoi, bună-tatea e anarhică, fiindcă nu creează nimic. Din contra: dezorganizează. Și e anarhică fiindcă nu are legi fixe și, fără legi, nu există organizație. Sînt bun cît vreau și cînd vreau. Dau ce vreau și cui vreau. Depinde de mine și de judecata mea... Prin urmare, bună-tatea mea e capricioasă și determinată de necunoscute. Ori, lumea nu poate fi condusă de capricii și de umori personale. Viața, ca să existe, ca să funcționeze normal, trebuie să fie colectivă. Dictaturile personale oucid... Cele colective o ajută să trăiască. (Cu o scîlpire ciudată în ochi.) Răutatea, în schimb, e reglementată. Are legi rigide... Sînt rău numai cît mi se îngăduie să fiu...

BARBU (obosit de atîta „concentrare”): Bine, *mon cher*, cu ce ți-am greșit eu, să mă bați la cap acum, la cafea? Și-apoi, de ce te ostenești să mă convingi că nu trebuie

să fiu bun? În privința asta, sînt un precursor. Toată viața n-am fost bun de nimic. (*Sună telefonul.*)
ȘTEFAN: Ești o hahaleră... (*Se duce spre telefon.*) Dau eu mîrgăritare...

BARBU: ... la prieteni!

ȘTEFAN (*la telefon*): Domnul Panțiru! Dă-mi-l la telefon, te rog. Allo! Panțiru?... Ascultă! Duminica asta, pentru al 150-lea număr al *Națiunii conștiente*, apărem în 12 pagini și cu același preț. Da, da! Ai înțeles perfect. Cu prețul obișnuit. Da! E un cadou pe care vreau să-l fac cititorilor noștri. Păi, dacă e cadou, sigur că e ca și gratuit... Nu mai insista... Gata! Cu „Textilia-na” ce s-a făcut? La cinci milioane, încetăm campania. Nici un leu mai puțin. Nu! N-am citit încă gazetele. Mă înjură rău? Cu cît mai rău, cu atît mai bine. Bine. Te aștept. La revedere. (*Închide.*) Iar mă înjură Zălaru în numărul de azi. (*Sună.*)

BARBU: Am citit.

ȘTEFAN: Și nu-mi spui nimic?

BARBU: Are alt farmec cînd citești singur.

DUȚĂ (*intră. E îmbrăcat la fel ca în actul doi. Numai inițialele s-au schimbat pe reveruri în „N.C.”*) Pofțiți.

ȘTEFAN: Ziarele de dimineață.

DUȚĂ: Sînt toate pe birou, d-le director.

ȘTEFAN (*le vede*): A, da! Bine, Duță!

DUȚĂ: Numai *Conștiința națională* a oprit-oconița.

ȘTEFAN: Dacă nu-i mai trebuie, roagă pe doamna să țio dea.

DUȚĂ (*iese*): Imediat.

ȘTEFAN: Cea mai mare plăcere a nevastă-mii, e să citească articolele în care mă înjură Zălaru.

BARBU: Eh, ce să-i faci? „O umbră din vechiul obicei”.

ȘTEFAN (*glumind*): „Parfumul trecutului mort” nu mă neliniștește.

BARBU: E cel mai primejdios. Poetizează! Înobilează! În amintire, strassul devine diamant și pătlagina, azalee...

ȘTEFAN (*același joc*): Nu fii „crudel”! Inima mea, în acest moment, e o panoplie de pumnale... (*Se așază la birou.*)

BARBU: Bărbatul care nu e gelos...

ȘTEFAN: Știu! Minte!

BARBU: Tot atît de mult vă iubiți?

ȘTEFAN (*serios*): Din ce în ce mai mult...

BARBU: Recunosc că ai toate motivele. Nevastă-ta e încîntătoare.

TIȚA (*intră din dormitor. E într-un capot exagerat de bogat. În picioare are papuci de fir cu pompoane aurii și, în mîna, „Conștiința națională”. E unsă pe față și pe mîini. Părul presat într-o plasă. Cînd vede pe Barbu, nu e prea surprinsă și jenată de ținuta în care se află*): O! Pardon. Nu știam că ești aici.

BARBU: Sărut mîna, coană Tițo!

TIȚA: Nu-ți dau mîna, că sînt unsă cu Elisabeth Arden... (*Lui Ștefan.*) Blegul ăla de Duță mi-a spus că ești singur...

BARBU: Păi, cu mine, e ca și singur...

TIȚA (*trîntește jurnalul pe biroul lui Ștefan*): Na jurnalul!

ȘTEFAN (*blînd*): Parcă te rugasem să nu mai vii în birou neîmbrăcată... Oricînd poți să dai peste cineva străin.

TIȚA (*vulgară*): Cui nu-i place, n-am încotro! Ți-am spus de-o mie de ori să-ți muți redacția la gazetă. (*Lui Barbu.*) Păi, nu zău! Ce e aia redacție acasă? Toată ziua îți intră fel de fel de nebuni în interior. Aruncă scrumul de la țigară pe covor...

BARBU (*acoperă, discret, cu piciorul scrumul care i-a căzut pe jos, de la havană*).

TIȚA: Aruncă mucurile în vasele de flori... Fură inventarul Săptămîna trecută s-au furat patru creioane roșii cu albastru...

ȘTEFAN (*fără agresivitate*): Bine, dragă, bine. O să-mi mut redacția la gazetă...

TIȚA: Păi da, îți convine! Ca să stai toată ziua acolo, de capul tău... (*Cu satisfacție.*) Ai citit ce-a scris Zălaru despre tine? Te face ca pe o albie de porci. (*Lui Barbu.*) Mult îmi place mie cum scrie omul ăsta. Îi zice pe șleau. N-am ochi să-l văd ca persoană, dar ca ziarist, e cel mai grozav!... (*Cu un gest elocvent, spre Ștefan.*) El...

BARBU: El înjură cu pardon de expresie înainte.

TIȚA: Mai bine s-ar lăsa și s-ar ocupa de fabrica tatii. Are 25 tensiune...

BARBU: Atunci trebuie să se obosească mai puțin.

TIȚA: Tata, mâine-poimîine, n-o să se mai poată ocupa de ea, și cine o să-i ia locul? Trebuie să fie o mîină de fier acolo...

BARBU: Eu cred că mata ai fi o foarte bună directoare.

TIȚA: Eu? Să-mi pută toată ziua a piele tăbăcită? Eu n-am fost crescută la fabrică. Am fost crescută la pension. Nici n-am văzut fabrica în ochi. Numai cînd a ars, în 1932, am fost să văd și eu incendiul, că nu văzusem niciodată un foc atît de frumos...

ȘTEFAN (*în timpul celor de mai sus, a desfăcut „Conștiința națională” și citește articolul lui Zălaru, cu un surîs din ce în ce mai accentuat*).

TIȚA (*arătînd pe Ștefan, cu un aer ironic*): Și mai ride!..

BARBU (*cu un surîs*): E cinic.

TIȚA: Ce cinic? Fraier toată ziua! Eu, în locul lui!... Dar n-am timp să mă ocup și de gazetărie, că am treabă cu lecțiile de engleză.

BARBU: Cum merg lecțiile?

TIȚA: Cum se zice „sîrmă” pe englezește?

BARBU: Nu știu.

TIȚA: E, merg ca pe sîrmă.

BARBU: *All right!*

TIȚA: *How-do-you-do!* (*Lui Ștefan.*) Eu ies acum în oraș.

La unu jumătate trimite mașina să mă ia de la Athenée Palace. Sînt în bar, la aperitiv, cu Coca.

ȘTEFAN (*citînd*): Bine, dragă!...

TIȚA (*gest spre măsuta de scris*): Dar domnișoara secretară unde e?

ȘTEFAN (*același joc*): Văd că n-a venit pînă acum.

TIȚA: Dar ce? Asta vine la slujbă cînd vrea ea?

ȘTEFAN: O fi avut treabă.

TIȚA: Să te sature să-i mai dai nas. Toată ziua, Silvia în sus, Silvia în jos. (*Lui Barbu.*) Și îi face niște ochi dulci! Parcă e șalău rasol... Să știi că dacă nici azi n-o amendezi și n-o muți din biroul tău, o dau afară din casă.

ȘTEFAN: Dragă, secretara mea trebuie să stea lîngă mine.

TIȚA: De ce nu ți-ai luat secretar?

ȘTEFAN: Silvia e mai bună ca orice secretar... (*Lasă ziarul.*)

TIȚA: Fiindcă își dă ochii peste cap la tine?

ȘTEFAN: Fiindcă e pricepută și devotată, draga mea. Tu îi dai însă prea multă importanță.

TIȚA: Eu?

ȘTEFAN: Nu te enerva, draga mea... O să faci riduri...

TIȚA: Peste douăzeci-treizeci de ani, poate.

ȘTEFAN: Haide!... Du-te și fă-te „gigea” și nu mai fi supărată... Vrei să viu eu să te iau de la Athenée Palace?

TIȚA: Lasă! Mai stai și-acasă... La revedere, domnu Barbu.

BARBU: Sărut mîina, coană Tițo!...

TIȚA (*iese.*)

BARBU: Numai un adevărat tiran poate să suporte așa ceva. Îmi place că ești consecvent.

ȘTEFAN: Tițo înseamnă milioanele lui tat-so. Și milioanele lui Borcănescu, înseamnă libertatea mea de acțiune. După experiența cu Zălaru, a fost prudent. M-a strîns bine în chingi.

BARBU: Și gazeta e a lui, nu?

ȘTEFAN: Da! Ca și a lui...

BARBU: *Națiunea conștientă.* I se potrivește titlul de minune.

ȘTEFAN: Titlul l-am pus pentru *Conștiința națională* a lui Zălaru. Ca să creez confuzie.

BARBU: Și tu ce ești la gazeta asta, dacă nu sînt indiscret?

ȘTEFAN (*cu un surîs*): Coproprietar. Pentru partea mea de capital, i-am dat polițe. Și, pînă le răscumpăr, i-am pus ipotecă jumătatea mea din averea imobiliară. Tipografie, local, mobilier etc. Altminteri, afacerea n-ar fi fost posibilă... și pînă acuma, s-au investit peste 100.000.000.

BARBU: Cît privește căsătoria cu Tițo, ai făcut-o, desigur, din dragoste.

ȘTEFAN: Din dragoste pentru egoismul meu... Vreau să parvin cu orice chip, tu nu înțelegi? Să mă îmbogățesc, indiferent de mijloace. La toamnă, candidez la Cameră. Vreau să mă ridic... S-ajung ministru.

BARBU: La fel ca Zălaru... Și el vrea la fel...

ȘTEFAN: Eu vreau s-ajung înaintea lui!... (*Un timp.*) Îl urăsc, Barbule! Vreau să-l dărîm. Să-l distrug. Mi-am făcut din asta un punct de onoare pentru cariera mea...

BARBU (*calm*): Îl urăști fiindcă s-a însurat cu Arabella.

ȘTEFAN: Doamna Arabella Zălaru n-are nici o legătură cu Arabella Elian pe care am iubit-o eu.

BARBU: Te înșeli. E una și aceeași persoană. Și tocmai asta te doare...

ȘTEFAN (*schimbă brusc tonul*): Ehe, băietel!... Arabella Elian, pe care am iubit-o eu, a rămas ca o melodie auzită pe cheiurile Senei. E uitată, ca un semn între filele cărților de la anticarii de pe Quai de la Tournelle. E amestecată ca un abur în coșurile cu cornuri calde din Jardin des plantes... Suride într-un stal la Théâtre des Mathurins, făcându-și vînt cu programul cumpărat de mine... Privește, noaptea, reclamele luminoase de la fereastra mea din Boulevard des Batignolles, rezemată pe umărul meu, ca într-o gondolă plutind deasupra lumii... Sufletul ei a rămas acolo, încîlcit cu al meu, sub stelele Parisului, ca sub o nouă Cale a Robilor...

BARBU: Tu o s-o iubești pînă la moarte...

ȘTEFAN: Și dincolo de ea. Pe Arabella „asta“... Cealaltă, doamna Zălaru, e o străină pentru mine. Un manechin care și-a cutremurat fericit tărîțele sub atracția pasională a grijaniilor lui bărbatu-său... Idolul ei e scuiptoarea mea!

BARBU: Știi că Arabella m-a însărcinat să-ți propun un armistițiu între tine și bărbatul ei? E de părere că v-ați înjurat destul... Am refuzat...

ȘTEFAN: Bine că mi-ai spus. Am să-l înjur și mai rău.

BARBU: Indirect, lovești în ea.

ȘTEFAN: Ea a lovit direct în mine.

BARBU: Arabella își iubește bărbatul.

ȘTEFAN: Eu îl disprețuiesc.

BARBU (*se ridică*): Și, într-acestea, eu mă plictisesc de moarte. Lasă-mă, Fănică, să mă duc la Paris... (*Cu o mare și turburătoare sinceritate.*) Mi-e dor de mizerie, mă! Mi-e dor de chelneri, de birjari, de poduri... Mi-e dor de tîrfele de sub felinare... (*Începe să fredoneze: „Sur les Boulevards de Barbés à Clichy“ siflotînd, după maniera montmartreză. Apoi cîntă cuvintele:*

Sur les Boulevards de Barbés à Clichy
On les voit, sortant dans la nuit
Chaloupant sous la lune blafarde.

Ils sont ces beaux monsieurs, les affranchis
Sous l'oeil des agents, qui les regardent
Sur les Boulevards de Barbés à Clichy.

ȘTEFAN (*a rămas pe gînduri*).

BARBU: Lasă-mă să plec, Fănică!... Mi-e dor de ratați adevărați. Aștia de-aicea, sînt niște impostori... Aicea toți sînteți ajunși, sau ajungeți ceva. (*Foarte serios.*) Mi-e teamă să nu mă contaminez... (*Culminînd.*) Tu nu vezi că m-am îngurășat?

ȘTEFAN: La toamnă mergem amîndoi la Paris... Îți făgăduiesc...

BARBU: Și pînă atunci, ce fac?

ȘTEFAN: Parale, Barbule! Bani!

BARBU: Asta mi-ar mai trebui, pentru ca decăderea mea să fie completă.

ȘTEFAN: Bani sînt ca stridiile... E greu pînă le simți gustul. Pe urmă le înghiți cu duzina.

BARBU (*amărit, cu onestitate*): Pînă la stridii, dă-mi o „îndesată“...

ȘTEFAN (*ii dă din sertarul biroului o hîrtie de 5.000 de lei*): Poftim!

BARBU: Vrei s-o topim amîndoi, diseară, în oraș?

ȘTEFAN: Diseară, mi se pare că mă duc cu doamna Balint la un spectacol...

BARBU: Condoleanțele mele...

ȘTEFAN: Hai și tu cu noi. Pe urmă mergem la bar.

BARBU: Ca să ridă lumea că sînt prietenul casei? Nu, dragă. Prefer să fiu invitatul meu...

ȘTEFAN: Și totuși, cîteodată, Tița e foarte amuzantă.

BARBU: Știi! Cînd doarme.

ȘTEFAN (*vîzînd*): Nu! Cînd vorbește franțuzește... Parcă se preface, pe onoarea mea... (*Îl bate pe umăr.*)

BARBU (*ca pe vremuri, la Paris*): Bonjour, vieux...

ȘTEFAN (*cu un pic de melancolie*): Au revoir sais-tu...

BARBU: (*iese*).

ȘTEFAN: (*se duce la birou fredonînd melodia de-adineauri. Are un aer nostalgic. Sună.*)

DUȚĂ: (*intră din oficiu*).

ȘTEFAN: Duță!

DUȚĂ: Porunciți!

ȘTEFAN (*simplu*): Mă iubești?

DUȚĂ (*nedumerit*): Păi, sigur!

ȘTEFAN: Bine, du-te!

DUȚĂ (*același joc*): Altceva, nu mai doriți?

ȘTEFAN: Nu! Adică... doream să-ți dau o țigară de foi...

(*Îi dă.*)

DUȚĂ: Să trăiți. (*O pune atent în buzunarul de sus al vestonului și iese pe unde a intrat.*)

SILVIA (*intră. Are un aer speriat și ostenit*): Bună dimineața!

ȘTEFAN (*schimbă complet atitudinea. Se ridică și vine spre ea*): E?

SILVIA (*privindu-l cu infinită dragoste*): L-am furat!

ȘTEFAN (*luminat de o bucurie pe care n-o poate stăpîni*): Unde e?

SILVIA: La mine! (*Începe să caute în geantă.*)

ȘTEFAN (*nerăbdător, în timpul cît caută*): Ești sigură că e documentul pe care ți-am spus eu să-l iei?

SILVIA: L-am citit. (*Îl găsește și i-l dă.*) Uite-l.

ȘTEFAN (*citește repede, cu o mare și triumfătoare satisfacție. Apoi, rece, Silviei*): Bravo, Silvia... Ești o fată deșteaptă... (*Trece la birou și începe să scrie ceva.*)

SILVIA (*îi urmărește toate mișcărilor, cu un fel de panică*).

ȘTEFAN (*îi întinde o hîrtie*): Uite, Silvia și mulțumesc.

SILVIA: Ce e asta?

ȘTEFAN: Un „bon de casă”. Te duci la administrație să-l încasezi. Și — în plus — ai și trei zile concediu.

SILVIA (*toată, o flacără*): Eu n-am făcut ceea ce am făcut pentru bani...

ȘTEFAN: Știu. Ai făcut-o din devotament pentru gazetă. Și gazeta găsește potrivit să te răsplătească...

SILVIA: Nu mă interesează gazeta! Eu am făcut-o numai pentru dv.

ȘTEFAN: Perfect! Te răsplătesc eu, atunci... (*Îi întinde din nou bonul.*)

SILVIA (*îl respinge încet*): Mulțumesc, d-le director. De la dv. nu primesc nici un fel de recompensă...

ȘTEFAN: Nu sînt obișnuit să rămîn obligat nimănui, moralmente...

SILVIA: Nici nu e nevoie. Am vrut să vă servesc și atît... Să vă dau o dovadă supremă de...

ȘTEFAN: De abilitatea femeii cînd e vorba să-și bată joc de un om. Și, mai ales, de unul versat la femei, cum e socru-meu!... Ia spune, a mers greu?

SILVIA: Am urmat întocmai sfaturile pe care mi le-ați dat. N-am nici un merit personal...

ȘTEFAN: Cum n-ai? Dacă nu era amoretzat de d-ta, nu făceai nimic... Hai! Ia loc și povestește-mi cum a fost. Mă amuză teribil...

SILVIA: Pentru mine n-a fost chiar atît de amuzant.

ȘTEFAN: Îmi închipui... N-a adormit repede din praful pe care ți l-am dat să i-l torni în șampanie?

SILVIA: Ba da. Cînd am plecat, l-am lăsat dormind. Am adormit însă și eu... Probabil că într-o clipă de neatenție am gustat din paharul lui...

ȘTEFAN (*mai afabil*): Devine interesant... Ia spune-mi și mie de la început... Stai, Silvia.

SILVIA (*se așază pe fotoliul din fața biroului*).

ȘTEFAN: La cîte te-ai dus la fabrică?

SILVIA: La nouă jumătate, cum mi-ați spus...

ȘTEFAN: Masa era pusă în biroul lui, nu?

SILVIA: Da! Ne-am așezat, am mîncat... El adică... că eu... Eu eram cu ochii numai la casa de bani. La al zecelea pahar, așa cum mi-ați spus, i-am turnat praful în șampanie.

ȘTEFAN: El ce făcea în momentul ăla?

SILVIA (*cu jenă*): Se aplecase sub masă și îmi săruta picioarele. (*Cu un fior de silă onestă.*) Parcă umblau melci pe mine... (*Un timp.*) După ce a băut, l-am rugat să-mi arate și mie ce are în casa de bani...

ȘTEFAN: Asta putea să fie o mare imprudență.

SILVIA: Vream să văd unde ține cheile și, mai ales, cum se deschide casa de bani.

ȘTEFAN: Păi nu ți-am explicat eu? Nu ți-am făcut și schiță?

SILVIA: Vream să fiu mai sigură... ca să nu pierd timp prea mult...

ȘTEFAN: Bun! Și?

SILVIA: Și după ce mi-a arătat casa de bani... bijuteriile, aurul, tot ce-avea înăuntru, mi-a dăruit un inel.

ȘTEFAN: Eveniment mare! Țsta nu dă nici bună ziua gratis...

SILVIA: M-am făcut că-l primesc, dar, bineînțeles, când am plecat, i l-am lăsat pe masă.

ȘTEFAN: De ce „bineînțeles”? Trebuia să-ți plătească și el sărutările de pe picioare cu ceva...

SILVIA: Sărutările? Dacă ar fi fost numai atât...

ȘTEFAN: Mă rog. Restul nu mai era prevăzut în program...

SILVIA: Nu știu ce s-a petrecut cu mine... Am amestecat dintr-o dată... Mi se încurcau gândurile... mi se închideau ochii... Vream să mă întind... să dorm... Nu știu cum am ajuns pe divan... Când m-am deșteptat, se lumina de ziuă... El dormea lângă mine. (*Se cutremură.*) M-am îmbrăcat repede... În clipa aceea n-aveam decât un singur gând... Să fur! Să fur pentru dumneata... I-am căutat cheile în haine... Am deschis casa de bani... am căutat documentul... Nu-l găseam. Nu era acolo unde mi-ați spus dv. În sfârșit, l-am găsit. Am închis, i-am pus cheile la loc și-am fugit...

ȘTEFAN: Și unde-ai stat pînă acuma? Eram îngrijat...

SILVIA: Pe străzi... Cu cât mergeam, cu atât îmi aminteam mai bine. Parcă mi se ridica o negură de pe creierii... Simțeam o durere din ce în ce mai surdă în mine. În carne... În oase... Mi-era frică, totuși, să-nțeleg adevărul. Am intrat la primul medic care mi-a ieșit în drum.

ȘTEFAN: Și?

SILVIA: Mi-a confirmat.

ȘTEFAN: Nu-nțeleg ce vrei să spui.

SILVIA: Nici nu e nevoie... E o chestiune care mă privește numai pe mine.

ȘTEFAN: A! Nu! (*Brutal.*) D-ta erai fată!

SILVIA (*o rană, amărită*): V-ați îndoit vreo clipă?

ȘTEFAN: Domnișoară, mărturisesc că e o chestiune la care nu m-am gândit niciodată. Funcționarii mei mă interesează, ca să zic așa, numai din punct de vedere administrativ. (*Silvia încremenește, fără replică.*) Dacă însă lucrurile s-au petrecut așa, voi căuta să le remediez imediat. Sînt medici specialiști pentru asta.

SILVIA (*abia poate protesta*): Domnule director...

ȘTEFAN: Poate vrei să te măriți în condițiuni normale...

Unii bărbați au exigențe d-astea triviale...

SILVIA: Domnule director! Vă rog...

ȘTEFAN: Firește, toate cheltuielile le suport eu. După lege, patronul răspunde de accidentele de muncă ale salariaților. Și accidentul dumitale s-a petrecut în interes de serviciu.

SILVIA (*un țipăt aproape*): Dar n-am făcut, ceea ce am făcut, pentru dv., ca patron... (*Un timp. Înghițindu-și prunelile plînsului.*) Nu înțelegeți?

ȘTEFAN: Nu! Eu am înțeles să trimit, aseară, la socru-meu o funcționară...

SILVIA: Funcționarii nu se trimit să fure.

ȘTEFAN: Ai mei, da!...

SILVIA (*se ridică*): Bine! Atunci nu mai sînt funcționara dv.

ȘTEFAN: Cum vrei d-ta! (*Îi întinde bonul.*) Ai aci 100.000 lei gratificație și, pentru chestiunea cealaltă, suma de care va fi nevoie.

SILVIA: Vă mulțumesc foarte mult, domnule director. Nu am nevoie de nimic. (*Un timp.*) Toate lucrările în curs sînt în sertarul măsuței. Mapele cu „documente” în biroul dv., sertarul din dreapta. (*Caută cheile.*) Poftiți cheile...

ȘTEFAN: Mulțumesc. Pune-le pe birou... Și nu uita că ai trei zile să te răzgîndești...

SILVIA: E inutil, domnule director. Bună ziua... (*Pleacă.*)

ȘTEFAN (*o lasă pînă ajunge aproape de ușă*): Silvia!

SILVIA (*se întoarce, cu o ultimă nădejde în ochii umezi*): Poftim?

ȘTEFAN (*e în picioare, la birou, drept*): Mă iubești?

SILVIA (*surprinsă, după o tăcere. Cu tonul cu care ar spune un „nu” categoric*): Da!

ȘTEFAN: Bine! Du-te!

SILVIA: De ce m-ați întrebat?

ȘTEFAN (*cu un surîs diavolesc*): Ca să știu dacă te duci acasă să te culci, sau la poliție, să te denunți...

SILVIA (*îl privește lung*): Mă duc acasă să mă culc. (*Iese repede.*)

PANȚIRU (*intră, după o clipă, pe aceeași ușă pe unde a ieșit Silvia. În timpul cît a rămas singur, Ștefan închide documentul în sertarul din mijloc al biroului, după ce îl mai parcurge o dată cu aerul său triumfal*): Salut! Maestre!

ȘTEFAN (*își reia aerul obișnuit*): Bună dimineața, Panțîru!

PANȚÎRU (*vine și-i întinde mîna*): Dar ce e cu Silvia? De ce plînge?

ȘTEFAN: Și-a dat demisia din slujbă...

PANȚÎRU (*se așază*): Și i-ai primit-o?

ȘTEFAN: Imediat!

PANȚÎRU: Păcat! Era o fată drăguță...

ȘTEFAN: Tocmai de-aceea!... Ce-ai făcut cu „Textiliana“?

PANȚÎRU: Ezită... Nu sînt decîși... Vor garanții...

ȘTEFAN: Cere-mi pe Caramanidis la telefon.

PANȚÎRU (*trece la telefon și face numărul*): Allo! „Textiliana“?

Pe d-l director general Caramanidis, vă rog... Cu d-l Ștefan Balint, de la Națiunea conștientă. (*Trece receptorul lui Ștefan.*) Ia-l cu binișorul... că e tare tipul...

ȘTEFAN (*la telefon*): Allo! Ascultă, pașaportarul! Mi se pare că ți s-a făcut iarăși de străinătate... Uită-te bine în pașaport, că-ți expiră viza peste două săptămîni... Vrei să te trimit peste graniță? Nimic! Nici o reducere. La trei vîi la mine cu cinci milioane... Banii toți, ai înțeles? Șase luni! Mai mult nu pot să-ți prelungesc... Salutare. (*Închide.*)

PANȚÎRU (*căzut în transă de emoție la început, apoi de admirație*): De unde-ai știut de pașaport?

ȘTEFAN: Întîi m-am ocupat de pașaport și pe urmă de textilele dumnealui...

PANȚÎRU: Asta zic și eu filatură! Mi-ai dat o emoție! Ca la pocher, cînd mergi la culoare cu patru carale și îți vine tot roșie la chenar. Credeam c-are să fie cupă. Și uite c-a fost tot caro. Mi-ai plăcut, maestre! Ești tare! Ești cel mai tare om pe care l-am cunoscut în viața mea! Adică, ce zic eu pe care l-am cunoscut? Pe care l-am imaginat!

ȘTEFAN: Și totuși, te-ai îndoit de mine.

PANȚÎRU: Nu m-am îndoit! Dar am ezitat! La început, credeam și eu, ca toată lumea, că ești un om bun, cumsecade, cinstit. Chiar și Zălaru credea la fel... Și totuși, parcă-mi spunea mie ceva, așa, un șpuribus al meu, că d-ta ești omul pe care-l caut. Cînd ți-a dat Zălaru lovitura, mi-am zis că e cea mai bună ocazie să mă

convîng. Și ți-am făcut propunerea... Și vrei să fii sincer? Eram sigur că n-ai să primești. Îmi ziceam că prea îți cerusem mult... Mă și jenam... Să te divorțezi... să te însori cu o paparudă ca Tița — mă ierți că gafez și-i zic pe nume — și să te vinzi unui timpit ca Ilie. Și toate acestea pentru ce? Numai ca să te răzbuni pe Zălaru.

ȘTEFAN: Și totuși am primit.

PANȚÎRU (*în culmea admirației*): Dar cum ai lucrat! Lovitura cu sinuciderea a fost genială.

ȘTEFAN (*cu modestie*): Nimica toată...

PANȚÎRU: Ce nimica toată? Ge-ni-a-lă! Crezi că n-am primit? Nu mai e nevoie de divorț... Lumea n-are ce să mai comenteze... Din cauza doliului, căsătoria cu Tița se face „numai civilă“ și fără invitații... Nici Tița, nici Ilie nu pot să aibă pretenții... Un văduv e un văduv! *Alaboner!* (*Un timp.*) Să mă ierți că vorbesc de morți, dar discuția primează.

ȘTEFAN: Eu nu am cultul morților.

PANȚÎRU: Nici nu e practic în afaceri... (*Un timp.*) Ai văzut piesa numită *Punctul negru*?

ȘTEFAN: Cred că da... De ce?

PANȚÎRU: Un singur punct negru e în toată combinația. N-ai putut să faci afacerea singur. Conu Ilie te are la mîna. Și cu polița și cu Tița... Ea e cea mai grozavă ipotecă.

ȘTEFAN: Ce să fac, Panțîre dragă? Trebuie să suport și să mă resemnez.

PANȚÎRU: Și-aceia te admir, că poți... Ești un martir al cauzei noastre...

ȘTEFAN: Fără Tița, sîntem pierduți!

PANȚÎRU: Mie-mi spui? Un divorț acuma, Doamne ferește! (*Bate-n lemn.*) Știi ce-ar însemna?

ȘTEFAN: Prăbușirea noastră, știu!

PANȚÎRU: Și tocmai cînd am prins oleacă de cheag, nu fie de deochi (*Scuipă folcloristic.*)

TIȚA (*intră îmbrăcată de ieșit. Suficient de ridiculă. Totul nou, scump și fără gust.*)

PANȚÎRU (*se ridică foarte amabil*): Sărut mînușițele...

TIȚA (*îi întinde mîna înmănușată*): Bonjour, Panțîrilă.

PANȚÎRU (*îi sărută galant mînușa*).

TIȚA: Nu pupa mânășă. Mi-o pătezi. Și azi le-am pus.
Șapte mii cinci, de la Djaburov.

PANȚIRU: Coană Tițo! Ai o pălărie, o minune!

TIȚA: Model, șefule! De la Georges...

ȘTEFAN: Păcat că-ți vine prost...

TIȚA: Cum o să-mi vie prost? E model...

PANȚIRU (*ii face semn lui Ștefan „s-o dreagă“*).

ȘTEFAN: Pălăria e frumoasă, dar ție îți vine mizerabil...

Parcă ești un cal de dric cu pampon în frunte...

PANȚIRU (*același joc, mai crescut.*)

TIȚA: Ce, ești nebun?

ȘTEFAN: Te-ai uitat în oglindă să vezi în ce hal ești?

TIȚA (*uluită, nu găsește replica*): Eu?

ȘTEFAN: Vorba lui Panțiru! Parcă ești o paparudă.

PANȚIRU (*parcă i-a dat cu ceva în cap*): Ce spirite sînt
astea?

TIȚA (*un pas spre Ștefan*): Cu cine vorbești, domnule?

ȘTEFAN (*calm*): Cu tine. Cu fata lui Ilie Brant. Crezi că nu
te mai cunoști de sub rochie?

PANȚIRU (*turbează*).

TIȚA: Fanache! Te-ai îmbătat...

ȘTEFAN (*dulce*): Din contra, Sevastițo! M-am trezit.

TIȚA (*nu știe ce să creadă*): Îndrăznești să te exprimi despre
mine în felul ăsta?

ȘTEFAN: Da, mămicule! Îndrăznesc!

TIȚA (*de indignare, o dă în franțuzește*): *Tu es fou! Que jè
crève si jè mens...*

ȘTEFAN: *Justement! Et je m'en fout!...*

PANȚIRU (*iși ia capul în mâini, dezolat*): Ai, ai, ai, ai!...
(*Se clatină ca o chibritelniță cu arc.*)

TIȚA: *Tu tè moques dè moi?*

ȘTEFAN: *Oui! Jè mè moque dè toi! (Îi imită accentul.)*

PANȚIRU (*încercînd un suris șelb și împăciuitor*): Glumește,
coană Tițo. Te tachinează, nu vezi?

TIȚA (*tăioasă*): *Vous... Nè tè mèl pas dans la soupe... Reste
là, comme il faut... (Lui Ștefan.)* Cîte te privește pe
d-ta, să te explici cu tata. M-ai insultat în casa mea.

ȘTEFAN: De zestre! ai uitat să adaugi...

TIȚA (*gest spre Panțiru*): Față de funcționarii tatii! Lasă,
că te aranjez eu! După ce te-am adunat de pe drumuri

și te-am făcut om, îți iei nasul la purtare? Pe banii
mei? Pe numele tatii?

ȘTEFAN: N-am nevoie nici de banii tăi, nici de numele ilus-
trului d-tale părinte. Nici măcar nu lucrez cu el...
(*Gest spre pantofi.*)

PANȚIRU (*îneebunește*).

TIȚA: Din ghetetele lui nu umbli dumneata desculț acuma.

PANȚIRU: De ce vă certați din nimic, pentru D-zeu?

ȘTEFAN: Pentru unii oameni, n-am nevoie de ghete. Îmi
ajunge piciorul.

TIȚA: Lasă, că-ți dau eu un picior de nu te vezi! Chiar astăzi
dau divorț...

PANȚIRU (*care se dă de ceasul morții*): Eram sigur, că pînă la
urmă, se va spune și cuvîntul ăsta tragic. Dacă ne-am
divorța așa, coană Tițo, din orice fleac, ar dispărea că-
sătoria și familia, care este cea mai nobilă instituție
mondială...

TIȚA (*a înțeles ce-a vrut ea*): Ia lasă-mă, domnule, cu nobili-
mea!... Ce tot mă atingeți la blazon? Cu banii mei, iau
și un principe consort de bărbat... (*Lui Ștefan.*)
Portar la Zălaru o să ajungi. Am auzit eu că înainte
ai fost cafegiu...

PANȚIRU: E, acum, dacă am intrat și în cafele...

ȘTEFAN: Vezi să n-ajungi prea tîrziu la tribunal...

TIȚA: Nu face pe Mefistofan cu mine... Ajung la timp, n-ai
grijă. Și să te muți din casă imediat, că te dau afară
cu ordonanța prezidentului.

PANȚIRU: Ce cuvinte grele! Ce cuvinte grele! Și pentru ce,
frate? Din nimic! Dintr-o scîrbă de pălărie.

TIȚA (*culminează în vulgaritate*): Ia ascultă, mă? Mi se
pare că ți s-a făcut să-ți cînte lăutarii în odăjdii?...
ȘTEFAN (*se amuză teribil*).

PANȚIRU: Nu te supăra, coană Tițo. Am vrut să spun alt-
ceva... Asta cu pălăria a fost numai așa. O comparație...
O imagine!

TIȚA (*observînd pe Ștefan că rîde*): Lasă, că vedem noi
cine rîde la urmă. Sărăcie cu lustru! (*Iese furioasă
și trîntește ușa.*)

PANȚIRU (*copleșit*): Ce-ai făcut, coane Fănică, ce-ai făcut?
Ne-am nenorocit! S-a dus dracului tot... Iarăși tre-
buie s-o luăm de la început! N-am văzut ce ghinion pot

să am! Încep mereu și nu sfîrșesc niciodată!... O să mor începător.

ȘTEFAN (*serios dintr-odată*): Nu cred că tat-so o să poată renunța așa de ușor la noi.

PANȚIRU: Ô să-l monteze ea... Și el ne demontează. Acuma, cînd afacerea e lansată, cînd e stăpîn pe tot, ce nevoie mai are? Zălaru n-așteaptă decît să-ți ia locul... *Conștiința* lui merge foarte prost...

ȘTEFAN (*pe gânduri*): La asta nu m-am gîndit.

PANȚIRU: Deși dușmani de moarte, Ilie și Zălaru au încă o mare afacere împreună. Contractul de furnituri, la armată. Ah! ce splendidă fraudă! (*Un timp.*)

ȘTEFAN: Trebuie neapărat să mă împac cu Tița. Să-i cer scuze. Îmi dau seama că am făcut o mare prostie.

ILIE (*intră din fund. E radios, „pimpani“, plin de el. Mai elegant și mai craidon ca înainte. Și, firește, mai țopîrlan, pe sub toate acestea*): Saltare și frăție, leilor!

PANȚIRU (*îi iese, servil, înainte*): Să trăiești, coane Iliuță!

ȘTEFAN: Bună dimineța! (*Își dau mîinile.*) E! Cum a ieșit chestia de-aseară!

ILIE (*se așază, cu un aer încîntat*): E cineva pe-acilea, să ne-audă?

ȘTEFAN: Nimeni.

ILIE: Nici Tița?

ȘTEFAN (*dulce*): Tițișor a ieșit în oraș.

PANȚIRU (*aruncînd lui Ștefan o privire complice, care înseamnă „nu s-au văzut încă“*): Tocmai c-avea o pălărie o minune! Cînd o vezi, poți să-i spui din partea mea.

ILIE: Dă-o-ncolo de pălărie! Stați să vă spun dafia! (*Lui Ștefan.*) Și era fată, Fănică, să mă trăznească Dumnezeu dacă minț.

PANȚIRU: Cine, coane Iliuță?

ILIE (*făcînd cu ochiul lui Ștefan*): Jenică nu știe?

ȘTEFAN: Mi-ai spus să nu spun nimănu...

ILIE: Bravo! Dar el e băiatul nostru. Nu mă ascunz de el.

PANȚIRU: „Monumentul tăcerii“, coane Ilie...

ILIE: Pardon! Ța sînt eu...

PANȚIRU: Ce monument? Mata ești „Mausoleul tăcerii“.

ȘTEFAN: Ia spune, șefule!

ILIE: Întîi și-ntîi, trebuie să-ți mulțumesc ție, dragă Fănică! Fără ajutorul tău, nu făceam nimic. Fata făcea goange... Dar cum i-am pus în șampanie prafurile alea de mi le-ai dat, a și adormit ca un pui de găină!... (*Minutat.*) Dar nu credeam, domnule, să fie fată!

PANȚIRU: Pot să mai întreb o dată cine?

ILIE: Și drăguță, mă! Simpatică, inteligentă... C-am făcut și oareșicare conversație la început. Și modestă! I-am dat un inel, și nici pe-ăla n-a vrut să-l ia.

ȘTEFAN: Ți-am spus eu că ține la d-ta dezinteresat...

ILIE: Tocmai de-aia îmi pare rău că dormeam cînd a plecat. Mă pilisem de șampanie și m-a răzbit somnul. Tocmai de-aia vreau s-o invit la prînz la masă, pe trezite. Să-i spun că am intenții serioase... Că vreau să-i iau o casă cu chirie, să-i dau o leafă lunară...

ȘTEFAN: Prin urmare, e serios, „papa“?

ILIE: Nu-mi mai zice așa, că eu n-am avut „Fraila“ cînd eram mic... (*Gest spre măsuta Silviei.*) Azi n-a venit la slujbă, nu e așa?

ȘTEFAN: Nu!

ILIE: Am învoit-o eu!

PANȚIRU: Aa! De Silvia era vorba?

ILIE: Păi de cine credeai? De Duță?

PANȚIRU: Felicitările mele, coane Iliuță... Ai dat lovitura!

ȘTEFAN: Ai avut noroc că nu ți-a dat-o și ea... Pe viitor, să nu mai dormi cînd aduci femeii străine în casă.

ILIE: Păi, ce? Silvia e străină?

ȘTEFAN (*calm*): Oricît! Femeile sînt curioase. Cotrobăiesc prin lucruri, prin sertare, prin casele de bani.

LIE: Bine, așa... și Silvica m-a rugat să-i arăt ce am în casa de bani.

ȘTEFAN: Și i-ai arătat?

ILIE: Așa, un pic, ca să-i fac gustul.

ȘTEFAN (*același ton, egal*): Știi cît te costă gestul ăsta?

ILIE: Ce să mă coste? Nu mă costă nimic.

PANȚIRU (*care presimte ceva important, începe să-și tamponeze nervos tîmplele cu batista*).

ȘTEFAN: Te costă 100.000.000 de lei...

ILIE (*ride tîmpește*): Pe mine? Nici un milion. N-aveam cine știe ce bani în casă, că-i țin în safe.

ȘTEFAN (*se duce la birou și scoate documentul*): Da, dar aveai asta!... (*Îi prezintă hîrtia.*) Contractul cu Zălaru... Și asta face exact 100.000.000, pe care o să mi le dai ca să nu te bag la ocnă...

PANȚIRU (*în culmea admirației*): Ai! Ai! (*Mușcă batista.*)

ILIE (*îndobitocit, dintr-odată*): Fănică! De ce faci spirite de glumă de-astea cu mine? Știi că am tensiune...

ȘTEFAN (*fără să ridice tonul*): Dar, azi-noapte, ca să bei ca un porc și să batjocorești o fată cinstită, de ce n-ai avut tensiune?

ILIE: Fănică! Nu-ți bate joc de mine.

ȘTEFAN: Tu de ce ți-ai bătut joc de mine cînd m-ai obligat să mă însor cu fii-ta — „domnișoara” ciuruită de amanți — și m-ai ferecat în contracte, ca să-mi furi munca și să mă ai rob toată viața?

ILIE: Fănică! Vorbești cu păcat. Eu te-am iubit ca pe copilul meu.

ȘTEFAN: Știu! Cum își iubesc escrocii copiii pe care îi trimit prin localuri, să-și rupă oasele, ca să le aducă banii afară, la ușă.

ILIE: Fănică, mă omori!

PANȚIRU (*timid*): Să-ți dau un pahar cu apă, coane Ilie...

ILIE (*cu dezgust*): Du-te dracului, vierme...

PANȚIRU: Viermii să mă mănînce dacă știam ceva... Dar lovitura... Rămîne lovitură! (*Lui Ștefan.*) Magistral, maestre!...

ILIE (*copleșit*): Să-mi faci mie Silvica asta? Să mă îmbete și...

ȘTEFAN: Nu te-a îmbătat... Ți-a plătit polița. Te-a admirat... Dar ei i-am dat o doză mai mare de narcotic să-ți pună în șampanie. Ca pentru un bivoli ca tine... Ți-a pus-o mai tîrziu... ca să adormi cînd se deșteaptă ea... ca să poată opera în liniște...

PANȚIRU: Grandios!

ILIE (*iși varsă focul pe el*): Ce e grandios, mă, fir-ai al dracului să fii, că tu m-ai băgat!

PANȚIRU: Ideea, coane Ilie. Parc-ar fi din Sherlock Holmes...

ȘTEFAN: Chiar de-acolo am luat-o! Viața e cel mai ingenios roman de aventuri... Și tocmai de aceea, cel mai pasionant. (*Alt ton, sec.*) În concluzie: în schimbul

acestui document, care înseamnă pentru d-ta minimum zece ani pușcărie, pretind următoarele: întîi: divorțul cu Tița; al doilea: polițele înapoi și ipoteca radiată; al treilea: îmi vinzi — fără bani, firește — partea d-tale din afacerea noastră. Vreau să rămîn singurul ei stăpîn.

ILIE: Dar bine, Fănică...

ȘTEFAN: Ai timp de gîndire pînă mîine la opt de dimineață, cînd afacerea trebuie să fie tranșată. Dacă nu, pînă la prînz, mă fac forte să fii arestat.

PANȚIRU (*a rămas înlemnit. Chiar la atît nu se aștepta nici el*).

ILIE: Mă lași sărac, Fănică.

ȘTEFAN: Te las cu ce-ai avut. Cu fabrica și cu fata.

ILIE: Și o sută de milioane pe care le-am băgat în afacere?

ȘTEFAN: Alea înseamnă onorariul meu de ginere și leaful meu de servitor...

ILIE: Fură-mă mai cu milă, Fănică! Poftim! Îți dau polițele și ipoteca. Divorțezi... Să-mi rămînă numai partea... Să fim asociați în regulă... Mă lași pe drumuri, Fănică...

ȘTEFAN: Unde scrie că trebuie să fii bogat? De ce tu, și nu eu?

ILIE: Eu am muncit ca să fac avere...

ȘTEFAN: Mîni. Ai furat! Cînd ai făcut primele ghete, în serie, ai furat sărăcimea care ți le cumpăra... Le vindeai tîlpi de carton și căpute de meșină... Dar desculții te blestemau și ți le cumpărau mai departe, fiindcă erau ieftine... Ai știut, la început, să furi puțin, dar sigur. Pe urmă, te-ai lansat. Ai început să furi și singur și mult. Cînd te-ai îmbuibat de bani, ai început să cumperi tot: minte, cultură, ambiție, demnitate... femei. M-ai cumpărat și pe mine, pe nimic, ca pe o piele de bou pe care s-o tîbăcești cum vrei și s-o arunci pe piață cît mai productiv, schimbată în pantofi de lux. E, ți-a venit scadența... Gîndește-te pînă mîine, la opt!

ILIE (*se ridică, dărîmat sub propria lui greutate*): Bine, Fănică! Dacă tu crezi că e bine ce faci... n-am încotro. Mai bine furat decît în pușcărie... (*Moale ca o lăuză.*) Saltare și frăție!

ȘTEFAN (*îl lasă să se apropie de ușă, apoi strigă*): Papa!
(*Începe să rîdă.*)

ILIE (*deodată, inundat de o fericire timpească*): Ai glumit?
(*Se apropie.*) Știam că tu nu ești în stare să faci așa ceva... Era imposibil!

ȘTEFAN: Lasă chestia de adineauri. Aia e o chestie tranșată...

ILIE (*se-ntunecă iar*): Ce mai vrei atunci?

ȘTEFAN: Vreau să te-ajut să-ți scoți ceva din pagubă... În afacerea furniturilor, ești tovarăș cu Zălaru. E în aceeași situație cu d-ta. Dacă mi-l aduci aici, ce scot de la el reduc de la tine.

ILIE: Pe onoarea ta?

ȘTEFAN: Mai crezi în onoarea mea?

ILIE: Știu eu în ce dracu să mai cred?

ȘTEFAN: Cheamă-l la telefon...

ILIE (*zăpăcit se duce la telefon*): Nici nu mai știu ce mă-sa număr are...

PANȚIRU (*repede*): 8.15.72

ȘTEFAN: Ai memorie bună!

PANȚIRU: Îmi trebuie ca să-mi aduc aminte de toți și de toate.

ILIE (*face numărul*): Allo! D-l Zălaru, vă rog... La „aparat” Ilie Borcănescu!... (*O clipă.*) Allo! Da, eu sînt, eu! Saltare și frăție... Dă-l dracului de vînt care m-aduce, că m-aduce prost. Trebuie să ne vedem urgent. Mi s-a furat contractul cu furniturile... Cum, necum, asta e situația. Muierile m-a omorît... Te aștept imediat la ginere-meu acasă... Dacă nu vii, am pus de mămăligă amîndoi... Contractul e la ginere-meu în mîină... Bine. Te aștept. Saltare și frăție! (*Închide.*) Vine acu!

ȘTEFAN (*pune documentul în buzunarul halatului, împreună cu un revolver, pe care îl scoate din sertarul biroului, vizibil*): Pe mine mă iertați cinci minute. Mă duc să mă schimb. Nu pot să primesc pe un domn ca Zălaru în halat. Panțire! Dă dispoziții să v-aducă cîte-o cafea...

PANȚIRU: Dacă, în tinerețe, aș fi inventat balonul cu cîrmă, nimeni nu și-ar fi adus aminte de asta. Dar fiindcă am vîndut cafea, mi se amintește de zece ori pe zi...

ILIE: Fiindcă balon cu cîrmă nu bea nimeni, dar cafea bea toată lumea...

ȘTEFAN (*din casă*): Ai auzit? (*Iese.*)

TIȚA (*intră ca o furtună. Lui Ilie, care stă abătut pe scaun*): Am fost la fabrică după tine. Cred că ai auzit ce s-a-nîmplat. Divorțez imediat.

ILIE: Bine, tată! Dacă vrei să te divorțezi, ne divorțăm...

TIȚA (*surprinsă*): Fără să mă întrebi de ce?

ILIE: Păi, dacă zici tu, ce să te mai întreb?... De bine știu eu că nu se divorțează nimeni...

TIȚA (*tătește*): M-a insultat, tăticle! M-a zgornit din casă... M-a amenințat cu bătaia, te-a insultat și pe d-ta și toată familia...

ILIE: Foarte bine... Dăm divorț momentan. Chiar azi...

TIȚA: Daa? Dar ce ești așa grăbit?

ILIE: Păi de ce să mai pierdem vremea? Nu vă înțelegeți, nu vă înțelegeți, și gata!

TIȚA (*nervoasă, bate din picior*): Nu mă divorțez!

ILIE: Ba te divorțezi...

TIȚA: Nu vreau!

ILIE: Ba o să vrei!... Eu nu pot să permit ca fata mea să fie insultată, bătută și zgornită din casă. (*Dă cu palma în masă.*) Scurt!

TIȚA: Aci e lucrătură la mijloc... Și-a băgat dumnealui coada, cu siguranță. (*Arată pe Panțiru.*)

PANȚIRU: Eu? Eu nici nu știu despre ce vorbiți... Mă gîndeam la un film pe care vreau să-l văd. Eu sînt mult mai intelectual decît am aerul, așa să știi mata...

TIȚA: Dacă mă divorțez, să-l dai afară de la gazetă... Și din casă să plece imediat.

ILIE: Astea sînt treburile mele. Am eu grijă.

TIȚA: Cerșetor să-l văd! Să se ducă la Paris, de unde-a venit... Pe malul girlii de-acolo!

ILIE: Hai să mergem la avocat să facem acțiune... Tot mai am și alte treburi cu el...

TIȚA: Să părăsească instantaneu domiciliul... meu.

ȘTEFAN (*intră pe replica ei*): Domnule Borcănescu!... Doamna va părăsi imediat domiciliul „meu”. Divorțul vreau să fie pronunțat în favoarea mea. Mi se va trimite o scrisoare în acest sens. (*Afectează, într-ădins, un aer distant, care o scoate din răbdări pe Tița.*)

TIȚA (*întorcându-se către el*): Mă dai afară? Pe mine? Din casa mea de zestre? L-ai auzit, tătucule? (*Un pas spre Ștefan.*) Unde crezi că te trezești aici, mă banditul?!

ILIE (*aspru și demn*): Sevastițo! Te rog să fii mai moderată... Ori sîntem *geleman*, ori *mîrlani*... Haidea!

TIȚA: Nu plec pînă nu-mi iau lucrurile în primire.

ȘTEFAN (*pe același ton „de sus“*): Vă rămîn neatînse, doamnă. Ca și casa, care, fiind de zestre, vă revine de la sine, după divorț... Mîine trimiteți să vă ia lucrurile strict necesare...

TIȚA: Pleacă tu din casa mea...

ȘTEFAN: Nu pot. Deocamdată trebuie să ieșiți dv. ca să pot da divorțul eu...

ILIE: Hai, Sevastițo! Așa e legea...

ȘTEFAN: Precum vedeți, eu vă trimit acasă cu tătucul. Nu vă dau afară cu „ordonanța prezidentului“...

ILIE: Care ordonanță?

PANȚIRU: A prezidentului de tribunal. E concentrat și are ordonanță...

ILIE: Atunci, Fănică, mîine la opt dimineața sînt aici...

ȘTEFAN: Bine, „papa“!

TIȚA (*cu silă*): Îmi place că vă mai tutuiți pe radicali... Phu!... (*O ia spre ieșire.*) Mi-e o silă de mi-e și greață!

PANȚIRU: Sărut mînușitele. (*Se înclină.*) De la distanță, ca să nu mai pătez mînușa...

ȘTEFAN: Șapte mii cinci... (*Se înclină.*) Doamnă!

TIȚA: Nu te bucura, că n-ai scăpat de mine. Ferfeliță te fac la tribunal, fir-ai al dracului să fii de ziarist!... Viens, papa... (*Iese, furioasă, cu Ilie.*)

PANȚIRU (*deschide brațele larg, într-un gest de adorație*): Stăpînee! M-ai făcut *knock-out*! Nici cu macaraua nu mă mai ia nimeni de lîngă d-ta. Ce imaginație! Ce geniu în afaceri! Îi tăbăcim!

DUȚĂ (*intră cu un aer consternat*): Domnul director Zălaru...

ȘTEFAN: Să poftească.

DUȚĂ: Am înțeles. (*Iese, fund.*)

PANȚIRU: Pot să rămîn?

ȘTEFAN: Nu! treci dincolo...

PANȚIRU (*trece în stînga*): Regret... O întîlnire ca asta... face să asîști...

ȘTEFAN: Hai, hai... Ieși!

PANȚIRU (*a ieșit*).

ZĂLARU (*intră. E același pe care îl cunoaștem... Cu o mai atentă preocupare vestimentară... Mai „domn“ adică. Se cunoaște intervenția Arabellei*): Bună ziua!...

ȘTEFAN: Idem!...

ZĂLARU: Mă iei de sus?

ȘTEFAN: Stai jos... (*Gest spre un scaun.*)

ZĂLARU: Fii scurt! Ce condiții pui? (*Rămîne în picioare.*)

ȘTEFAN: Ai revolver la tine?

ZĂLARU (*Un rînjit*): Ți-e frică?

ȘTEFAN (*placid*): Nu! Da' poate preferi să te împuști...

ZĂLARU: Aș fi putut s-o fac acasă...

ȘTEFAN: Ca Mona!

ZĂLARU: Cred că în această discuțiune femeile n-au nici un rost!...

ȘTEFAN: Din contra. Joacă rolul principal...

ZĂLARU: Credeam că m-ai chemat la un șantaj, nu la o răz-bunare...

ȘTEFAN: Știi despre ce e vorba?

ZĂLARU: Da! Te-ai înțeles cu socru-tău și ți-a dat documen-tul... El n-are ce risca... E socru-tău!...

ȘTEFAN: Te-nșeli! Nu mi l-a dat! I l-am furat.

ZĂLARU: Ai fost mai expeditiv ca mine.

ȘTEFAN: Te gîndiseși și tu la asta?

ZĂLARU: Azi-noapte chiar...

ȘTEFAN: Atunci te-am sugestionat... Azi-noapte i l-am fu-rat.

ZĂLARU: Cîte parale vrei pe contract?

ȘTEFAN: Nici un ban...

ZĂLARU: Atunci, ce vrei?

ȘTEFAN (*calm*): Pe nevastă-ta.

ZĂLARU (*îl privește holbat*): Ce?

ȘTEFAN: Mîine de dimineață ești arestat.

ZĂLARU: În primul rînd, nevastă-mea nu depinde de mine. Depinde de ea...

ȘTEFAN: Tocmai! Îi explici situația în care te afli și o rogi să te scape. Știu că ești idolul ei!... Vreau să-i fărîm idolul și să-i scuip pe bucăți...

ZĂLARU: N-ai să izbutești... Mă adoră!

ȘTEFAN: După primul an de pușcărie, o să te uite.

ZĂLARU: Ești cel mai josnic om. N-ai nici măcar curajul
tîlhăriei. Izbești prin femei.

ȘTEFAN: Reacționează.

ZĂLARU (*face un gest*).

ȘTEFAN (*îndreaptă revolverul spre el*): Nu la buzunar, apa-
șule!...

ZĂLARU (*rinjește și scoate batista din buzunar*): Ți-e teamă
și de-o batistă...

ȘTEFAN: Am citit *Othello*. (*Pune revolverul la loc.*)

ZĂLARU: N-ai clasă, șefule! Ai avut numai noroc.

ȘTEFAN (*se uită la ceasul de la mînă*): Aștept răspunsul încă
două minute...

ZĂLARU: Arabella mi-a spus tot. Ai iubit-o...

ȘTEFAN: Da...

ZĂLARU: Ți s-a omorît nevasta din cauza ei.

ȘTEFAN: Da!

ZĂLARU: Ca să rămîi liber...

ȘTEFAN: Asta e tot ce ți-a spus?

ZĂLARU: Nu! Asta ți-o spun eu...

ȘTEFAN: Ești deștept...

ZĂLARU: Află că Mona m-a iubit. Am fost primul ei amant...

ȘTEFAN: Tocmai de-aia. Vreau să-ți plătesc polița... Cu di-
ferența că, tu, cînd ai avut-o pe Mona, ea nu era nimic
pentru mine. Iar eu, cînd o am pe Arabella... e nevas-
tă-ta... A venit timpul ca Zălaru să plătească polițele
lui Codică.

ZĂLARU: Ești diabolic.

ȘTEFAN: Da, îngere!

ZĂLARU: Eu am fost iubit pentru mine... Nu sub teroarea
șantajului...

ȘTEFAN (*se uită la ceas*): Te previn că mai ai un minut. Ce
curioasă e viața! Cînd te gîndești că — în bucățica asta
de cadran — stă libertatea unuia ca tine... Un simplu
minutar te doboară mai rău ca un pumnal...

ZĂLARU: Am acceptat!

ȘTEFAN: Astă-seară, la zece, aștept pe doamna Zălaru aici.
Dacă nu vine pînă la zece, inutil să se mai deranjeze...

ZĂLARU: Dacă aș avea o putere, te-aș strînge de gît.

ȘTEFAN: Știu, dar n-ai. A! Uitasem un amănunt. Confrac-
tul trece, bineînțeles, exclusiv în favoarea lui Borcă-
nescu... Îi dai tu ceva la mînă, ca să fie omul sigur.

ZĂLARU: Ți-e teamă și de o batistă?

ȘTEFAN: E despăgubirea chiulului pe care i l-ai tras cu *Con-
știința*.

ZĂLARU: Magistrat lucrat! Se cunoaște că ai fost elevul
meu...

ȘTEFAN (*conducîndu-l, precaut*): Eh, Codică dragă! Ce să-i
faci? Tu nu știi zicătoarea? Capra sare masa, iada sare
casa...

*Zălaru iese. Ștefan își aprinde o țigară și iese în dormi-
tor. O clipă, scena goală. Apoi, dinspre oficiu intră Duță.*

DUȚĂ (*înnebunit aproape, ridică mîinile spre cer, într-un
gest de sinceră dezolare*): Doamne! Doamne! Doamne!
Nu știu ce să mai cred!...

PANȚIRU (*intră din stînga, vesel, fericit*): Ce? Și tu ai ascu-
tat la ușă? Măgar ești, mă!

Cortina repede

TABLOUL II

Cortina se ridică imediat, pe același decor. Perdelele sînt lăsate
Lămpile aprinse. Acțiunea începe la zece seara, în aceeași zi.

*Duță încearcă de dat o pasență, așezat la o mescioară.
Se uită la ceasul din buzunarul de sus al vestonului.
Strînge cărțile și le pune în buzunarul vecin.*

SILVIA (*crapă ușa, din fund, încet, ca o răufăcătoare*): Aicea
ești? N-a venit încă d-l director?

DUȚĂ: Trebuie să pice, ți-am spus la telefon. Are musafiri
la zece.

SILVIA (*intră*): Pe cine?

DUȚĂ (*ocolește adevărul*): Îi vine avocatul...

SILVIA: Crezi că aș putea să-i vorbesc un minut?

DUȚĂ: Ți-am spus la telefon să lași mai bine, mîine dimi-
neață... Astăzi s-au întîmplat atîtea aici?

SILVIA: Ce s-a-ntîmplat?

DUȚĂ: Lucruri de necrezut, domnișoară! Dacă nu l-aș fi auzit vorbind cu urechile mele... Eu cred că domnul director, nu mai e în toate mințile. El, așa cum îl cunosc eu, să facă ce a făcut? Nu se poate! A intrat altul în pielea lui. Asta nu e Ștefănel al meu!... Nici conașul Ștefan... Nici domnul director! Am dat și-o pasență adineauri să mă conving și mi s-a închis...

SILVIA: Și cu mine s-a purtat azi-dimineață îngrozitor. Tocmai de aia am venit... Știi că mi-am dat și demisia.

DUȚĂ (*cu compătimire și înțelegere*): Știu, d-ră, știu tot ce-ai făcut... (*Oftează.*) Tot ce-ai pățit...

SILVIA: De unde ai aflat, nene Duță?

DUȚĂ: De la uși. E singurul meu păcat. Îmi place să aud ce vorbesc oamenii când sînt singuri. În felul ăsta îi cunosc mai bine. Și mie mi-e drag să cunosc oamenii cu bunele și cu relele lor. Azi m-a pedepsit Dumnezeu, o dată, pentru cît am ascultat toată viața. Mai bine rămîneau surd decît s-aud ce-am auzit... (*Ațintește urechile.*) Mi se pare că-i aud pașii... Hai la mine în odaie. Mai bine să nu te vadă... Că mi-a dat ordin să nu primesc pe nimeni.

SILVIA: Tița e acasă? (*Un gest spre dormitor.*)

DUȚĂ: Eh! S-a țîțit și s-a isprăvit!... Și pe ea a gonit-o... Lasă, că-ți spun eu toate... (*O ia de mîină și iese cu ea prin oficiu.*)

(*Ștefan intră din fund, uitîndu-se la ceas. Își aprinde o țigară de foi, se așază la birou și desface ziarele de seară. Are un aer liniștit, de om stăpîn pe el, căruia nu i se întîmplă nimic deosebit. Sună.*)

DUȚĂ (*intră, după o clipă*): Să trăiți, domnule director...

ȘTEFAN: A telefonat cineva în lipsa mea?

DUȚĂ (*scoate un carnețel din buzunar*): A telefonat d-l Barbu, de trei ori pînă acum. A spus că vrea să vă vorbească neapărat astă-seară, că mîine pleacă la Paris. Zicea c-a găsit o ocazie. Și-a mai zis să vă spun că (*se uită în carnețel*) „îndesata” a fătat...

ȘTEFAN: Bine! Altcineva?

DUȚĂ (*se uită în carnețel*): A telefonat și coniața.

ȘTEFAN: Da? Ce-a spus?

DUȚĂ: Nu pot să vă reproduc. Crez că era băută, să mă ierțați de vorbă urîță. Și-afară de înjurături, a mai zis să vă spun că dumneaei este la o petrecere în oraș, cu crai și că să-i lăsați ușa deschisă, că vine acasă cu dumnealor.

ȘTEFAN: Să-i lași deschis la bucătărie... Panțîru n-a telefonat?

DUȚĂ: Ba da! A spus că trece astă-seară.

ȘTEFAN: Dacă vine, s-aștepte în sufragerie pînă îl chem eu...

DUȚĂ: Am înțeles. (*Un timp, bagă carnețelul în buzunar.*) A mai telefonat și d-ra Silvia.

ȘTEFAN (*tace și se uită la ziar*).

DUȚĂ: Mi s-a părut că plîngea la telefon...

ȘTEFAN (*din ziar*): I-o fi murit cineva...

DUȚĂ: Așa crez și eu. I-o fi murit cineva!... (*Un timp.*) Am auzit că și-a dat demisia de la noi, domnule director.

ȘTEFAN (*același joc*): Cine?

DUȚĂ: Domnișoara Silvia. Îmi pare foarte rău de ea. E singura persoană cu care m-am înțeles totdeauna în privința dv.

ȘTEFAN (*întoarce ziarul*): Cum adică, în privința mea?

DUȚĂ: Toți ceilalți vă cred un om rău... Un om care n-are nimic sfînt... care urăște pe ălalți oameni și vrea să-i distrugă.

ȘTEFAN (*citînd*): Și voi sînteți de altă părere?

DUȚĂ: Noi sîntem de altă părere... Deși...

ȘTEFAN: Deși, ce?

DUȚĂ (*își ia inima în dinți*): Deși, față de tot ce vedem, n-ar trebui să fim.

ȘTEFAN (*lasă ziarul*): Și nici să nu fiți, Duță. Pentru un om vorbesc numai faptele lui.

DUȚĂ: Da, așa este. Mai depinde însă și de ce le face. Cînd doctorul taie o mîină, ca să scape un om întreg de la moarte, ce-are de-a face dacă curg și cîteva picături de sînge pe jos?

ȘTEFAN: Da! Dar cînd tai numai pentru plăcerea de a vedea cum curge sîngele, pentru a vedea pe altul suferind, atunci nu mai e așa, Duță!

DUȚĂ: Nu mai e așa, domnule director! (*Sună telefonul.*)

ȘTEFAN (la telefon): Allo!... Ce-am auzit, domle? Pleci mâine la Paris? (Face un semn lui Duță că poate să plece.)

DUȚĂ (iese).

ȘTEFAN (continuă să vorbească la telefon): Ce ocazie? Fii serios, domnule! Cum o să pleci ca piccolo pentru pavilionul românesc de la expoziție? Astea sînt copilării. Bine, știu eu că, o dată ajuns acolo, le tragi chiulul, dar nu se poate. Vino neapărat să mă vezi astă-seară. Îți dau eu bani... Poate merg și eu cu tine... Acuma nu, că aștept o vizită. După douăsprezece, cînd vrei. Sînt toată noaptea acasă, singur. Tița? E la chef, cu crai. (Suride.) Lasă, că-ți explic eu ție. Vino negreșit... Da, da, mergem amîndoi. Aproape sigur... La revedere. (Închide telefonul.)

DUȚĂ (intră, barînd trecerea lui Panțîru, care îl împinge din spate): D-l Panțîru vrea...

PANȚÎRU (dă la o parte pe Duță și intră): Numai un minut, maestre. Două vorbe și plec. Absolut esențial.

ȘTEFAN: Cîntă!

DUȚĂ (iese.)

PANȚÎRU (se așază): Știu că te deranjez. Știu și de ce. Dar nu pentru asta am venit. Nu sînt curios să aflu ce sentîmplă... Vreau însă să știu, ce-ai de gînd?

ȘTEFAN: În ce privință?

PANȚÎRU: Mîine de dimineață vei fi stăpîn, puternic. Pînă mîine dimineață ai învins tot. Ai tot. Zălaru la pămînt. Ești bogat, nevastă-sa în brațe... Ilie, sub talpă... Ce-ai de gînd să faci? Mai scoți gazeta? Mai continui lupta? Declară-te.

ȘTEFAN (nedumerit): Ce vorbă e asta?

PANȚÎRU: Nu te supăra că gafez să-ți spun, dar d-ta nu ești omul victoriilor!.. Mi-e teamă că în clipa cînd ai învins complet, capitulezi. Toți marii criminali, dacă scapă de eșafod, sîrșesc călugări. Și dacă mata capitulezi, eu nu-mi pot permite luxul ăsta. Eu n-am învins încă...

ȘTEFAN: Și ce vrei de la mine?

PANȚÎRU: Am venit să te rog ca, în cazul cînd predai afacerea, să te gîndești la mine.

ȘTEFAN: Vrei s-o iei tu?

PANȚÎRU: Eu? Nici gratis. M-am lecuit de gazetărie. Pot însă să plasez afacerea altuia. Lui Zălaru, de exemplu... Poate lui Drujan. De la d-ta, comision modest, că iau de la ei mai mult... Serviciu rapid...

ȘTEFAN: Bine, Panțîre. Dacă vreodată mă hotărîsc să renunț la tot ce am luptat o viață întregă să realizez, sînt omul tău.

PANȚÎRU: Omul meu! Idolul meu, maestre!...

ȘTEFAN: Și tu ce-ai de gînd să faci, dacă te lași de gazetărie?

PANȚÎRU: În orice caz, cafea nu mai vînd. Și nici nu mai beau, începînd de azi. Prea mi se vede trecutul în cai-mac. Și, e ceva foarte curios, maestre! Nu mă supăram cînd serveam cafele, dar pot să crăp acuma, cînd comand. Nici n-am nevoie să-mi facă aluzie cineva. Îmi fac eu singur. (Un timp). Așa că o să mă apuc de altceva! Întîi și-ntîi, mă-nsor. Metresă am, slavă Domnului, două, îmi mai trebuie o nevastă ca să întemeiez o familie cumsecade. O să am copii, dacă o să pot să am. Și dacă n-o să am, să fie sănătoși. Cine are, să-i trăiască, cine nu, ce-i trebuie? Și, pe urmă, m-am gîndit să mă apuc de negoț. O întreprindere mare, ceva așa, în genul fabricii lui conu Ilie, m-ar aranja foarte bine.

ȘTEFAN (s-a luminat acuma deplin): Ahà!

PANȚÎRU: E așa de amărît acuma... Îi trebuie și lui un sprîjin.

ȘTEFAN: Da, da! Ideea nu e rea...

PANȚÎRU (modest): E! O idee acolo, să fie de rezervă, nu strică!... (Un timp.) Ai intentat acțiunea de divorț?

ȘTEFAN: Da.

PANȚÎRU: Să fie într-un ceas bun! (Un timp.) Ai să te miri că gafez, dar eu tot am să-ți spun ceva. Mie Tița asta mi-a fost totdeauna simpatică, în subconștientul meu... Nu zic... N-a trecut încă, de la toval la epidermă, dar nici nu s-a ocupat nimenea de ea serios. Cel mai mare pension pentru o femeie e bărbatul! Nôtre Dame! Ele sînt numai Nôtre-dameze...

ȘTEFAN: Va să zică, vrei să te însori cu Tița, seducătorule!...

PANȚÎRU: Ce să fac? Dacă este un ce sine qua non...

ȘTEFAN: Te pomenești c-o și iubești?

PANȚIRU: Nu! Dar, astăzi după masă, conu Ilie și-a luat tenisiunea... 25 maxima — 6 minima. Astă-seară chiar mănînc cu el. (*Suride.*) M-a invitat la restaurant. Înțelegeți mata, mișcarea. Acolo nu mai e casă de bani.

ȘTEFAN: Merge și Silvia cu voi?

PANȚIRU (*felin*): Pentru moment, fata e puțin surmenată... (*Se ridică.*) Atunci, maestre, eu nu te mai rețin... Și cred că nu te poți plînge de mine... Mă și jenez ce sincer am fost. N-aș fi vrut însă să te supăr pe mata cu nimic. Nu că mi-e frică!... Dar te iubesc, maestre... Să n-am parte de viitorul meu dacă te mint.

ȘTEFAN: E reciproc, Panțire! Întotdeauna am iubit canalile perfecte.

PANȚIRU (*cu un suris subțire*): Mă onorezi, maestre. Complicamentul ăsta, din partea dumitale, e aproape o diplomă.

DUȚĂ (*intră prin fund*): Doamna Arabella Zălaru.

PANȚIRU: Eu te-am lăsat și „merde“, pentru vizită... Mă duc pe din dos... La revedere. (*Iese.*)

ȘTEFAN: Pofteste pe doamna Zălaru. Să nu între nimeni pînă nu sun...

DUȚĂ: Am înțeles. (*Iese și revine, peste o clipă, introducînd pe Arabella prin fund. Iese apoi prin oficiu.*)

ARABELLA (*ca întotdeauna, elegantă, frumoasă și distinsă, se oprește în prag*): Bună seara, Ștefane!

ȘTEFAN (*se ridică de la birou*): Bună seara, doamnă!

ARABELLA (*cu un suris*): Trebuie să rectific și să-ți spun și eu „domnule“?

ȘTEFAN (*sec*): Eu aștept vizita doamnei Zălaru, indiferent de cine deține această onoare. Am de tranșat unele chestiuni numai cu soția lui Bartolomeu Zălaru...

ARABELLA: Eu n-am venit la tine în această calitate.

ȘTEFAN: Atunci, trebuia să nu te mai deranjezi.

ARABELLA: Din moment ce-am venit, sper că pot să iau loc.

ȘTEFAN: Te rog...

ARABELLA (*se așază și aprinde o țigară*): Nu știu ce anume ai de tranșat cu d-na Zălaru, însă eu — Arabella — am de vorbit cu tine. Sper să-mi dai înțietatea.

ȘTEFAN: Timpul meu pentru această întrevvedere este măsurat și, obiectivele, precise. Știi — sper — pentru ce te-a trimis soțul tău aici?

ARABELLA: Nu! M-a rugat numai să viu, ca să vorbesc cu tine.

ȘTEFAN: Ce?

ARABELLA (*sinceră*): Să caut să te conving să renunți la dușmănia pe care i-o porți din cauza mea. Fiindcă el e convins că-l urăști numai din cauza mea.

ȘTEFAN: Asta e tot ce ți-a spus?

ARABELLA: Da. Mi-a mai spus că ai refuzat să stai de vorbă cu el, însă că ai admis să stai de vorbă cu mine... Ceea ce mi-a făcut o deosebită plăcere... (*Un timp, Ștefan o observă atent.*) Sînt, așadar, o ambasadoare...

ȘTEFAN (*se convinge — după aerul ei neprefăcut și senin — că e departe de realități*).

ARABELLA: Eu totuși n-am venit să-ți vorbesc de Tolly.

ȘTEFAN: Îmi place diminutivul.

ARABELLA: De la Bartolomeu. E drăguț, nu?

ȘTEFAN: Cred că „Cerceluș“ ar fi fost mult mai potrivit ca nume de intimitate.

ARABELLA: De ce „Cerceluș“?

ȘTEFAN: Cînd era în școală, soțul tău purta un cercel în ureche...

ARABELLA: Ce nostim! Mi se pare că e o superstiție.

ȘTEFAN: Nu! La țigani e o tradiție.

ARABELLA: La oameni bruni, vrei să zici.

ȘTEFAN: Nu! Nu-i spuneam țigan fiindcă era brun. Era brun fiindcă era țigan... E drept, pretindea că l-a făcut maică-sa cu unu Albu — un subprefect burlac căruia îi spăla „lenjurile“ o dată pe lună — dar biata femeie protesta din toate puterile că l-a făcut, cinstit, cu „omul“ ei.

ARABELLA: Nu știam că mama lui a fost spălătoreasă. Îmi spusese c-a fost institutoare.

ȘTEFAN (*vulgar, cu intenție*): S-a exprimat, desigur, printr-o metaforă. Vrea să spună că învăța fețele de pernă și inexprimabilii să se zbicească pe frînghie.

ARABELLA (*îi ține piept, rău impresionată de vulgaritatea lui*): În orice caz, nu văd nimic ofensator în... truda unei femei sărace.

ȘTEFAN: Și nici nu e. Munca, de orice fel ar fi, e sfîntă cînd e făcută cu bună-credință. „Tolly“, însă, se jenează de amintirea mîinilor oneste, roșii de sodă și de frecat,

care se făceau — totuși — seara, puf, să-i legene somnul. Nici nu știe unde e îngropată mamă-sa. La mormîntul lui Napoleon s-a dus, să-l viziteze, omagial. Dar la movilița de pămînt sub care a putrezit carnea albă și sfîntă a mamei care l-a făcut și i-a dat să sugă țîță asudată de muncă nu s-a dus nici măcar pe furîș. „Tolly“ nu are trecut... Din toată copilăria lui n-a păstrat decît amintirea zoaielor. Scursorile tuturor copailor în care jegul vieții se bolboșează în clăbuci, l-au impresionat... Țigănușul deștept a înțeles filozofia zoaielor. Țiganul matur a făcut din ea o meserie. Uită-te la el! Cînd vorbește, face zoaie la gură... Cînd scrie, face zoaie de stil... cînd gîndește, creierii îi înoată în zoaie. Căci, ce și-a zis d-l Bartolomeu Zălaru, în nopțile lui de insomnie, agitate de cupiditate și de ambiții? Toată lumea e de acord că viața e o albie în care oamenii își spală la infinit rufele murdare. Dar nimenea, nu i-a exploatat încă zoaiele. Asta a fost secretul reușitei lui. Lăturile i-au adus tot: glorie, reputație, avere, situații, dragoste și, pînă în cele din urmă, și pe d-ta... Ești ultimul beneficiu al lăturilor...

ARABELLA (*stinge țigara, enervată*): N-aș fi crezut niciodată că poți fi atît de vulgar cu o femeie...

ȘTEFAN: M-ați subestimat, stimată doamnă!

ARABELLA: Nu e cavaleresc ce faci. Izbești un om, care nu e de față ca să-ți răspundă...

ȘTEFAN: Are o fermecătoare ambasadoare pentru asta. Îmi pare rău, totuși, că nu i-am pus condiția să fie și el de față astă-seară.

ARABELLA: La ce?

ȘTEFAN (*ironic*): La întrevederea noastră pasională.

ARABELLA: Pasională? Poate numai pentru patima pe care o pui să-l diminuezi în ochii mei. Nu izbutești însă, Ștefane! Tolly nu e omul pe care-l urăști tu! Acela e creat de fantezia și resentimentele tale. Nu uita că ați fost prieteni, ați fost colegi... Că soțul meu e un om căruia i-ai strîns mîna...

ȘTEFAN: Lupul s-a îmbrăcat în bunică, numai ca să poată frînge în dinți oasele fetei cu scufiță roșie.

ARABELLA: Văd că îl urăști mai mult decît credeam. Spe-

ram că mai poate fi loc de o înțelegere între voi. Mărturisesc că am crezut, pînă la un punct, că eu sînt cauza dușmăniei tale... M-am înșelat. Constat că sînt alte resentimente, cu rădăcini mai vechi.

ȘTEFAN (*brusc*): Îți iubești bărbatul?

ARABELLA (*luată prin surprindere*): Ce-ntrebare!

ȘTEFAN: Precisă!

ARABELLA (*îl bravează*): Da! (*I se pare totuși că a spus prea mult.*) Cred că-l iubesc. În orice caz, sînt convinsă că e un om care a ajuns prin munca și mintea lui și care — înzestrat cu calități excepționale — era natural să nu rămîna anonim... Tolly e un mare talent... e un intelectual... un gînditor, în sfîrșit, e un om deosebit din toate punctele de vedere...

ȘTEFAN: D-ta te scuzi sau te convingi acuma?

ARABELLA: Mă explic.

ȘTEFAN: N-am cerut nici un fel de explicație... Ai spus că-l iubești...

ARABELLA: Da...

ȘTEFAN: Știi de ce te-a trimis aici?

ARABELLA: Ți-am spus...

ȘTEFAN: Te-a mințit! A fost prudent. Și laș. I-a fost teamă că dacă află motivul pentru care te trimete aici, refuzi să vii.

ARABELLA (*sincer nedumerită*): Dar pentru ce motiv, mă aflu aici?

ȘTEFAN (*calm*): Am, în mîinile mele, un document pe care — dacă îl produc mîine la prînz — Bartolomeu Zălaru, temutul polemist, omul muncitor, intelectual de rasă și gînditorul ales, viitor ministru al educațiunii naționale și soțul celei mai frumoase femei din București, intră zece ani în pușcărie, fără replică posibilă, ca un bandit de ultimă speță...

ARABELLA (*inlemnește*): Nu e posibil... Nu, nu, nu! Ștefane! ...Nu pot să cred...

ȘTEFAN (*cu un gest, stăpîn pe el*): Cheamă-l la telefon și verifică.

ARABELLA: Nu, nu, nu e cu putință! Tolly, un bandit!

ȘTEFAN: N-a fost niciodată altceva. De la teza la care copia în școală și pînă la palatul în care locuiește azi, totul a fost făcut din impostură, din șantaj, din fraudă...

Dejunul pe care l-ați luat la „Capșa”, în ziua când m-a dat afară din redacție și care v-a apropiat „sufletește”, mi-l datorezi mie, nu lui!

ARABELLA: Ție? De ce? Mă invitase el...

ȘTEFAN: Da, dar prezența ta la dejunul acela, care a determinat căsătoria voastră, era o recompensă amabilă pentru omul care ți-a vândut casa de la Constanța. Și acela am fost eu!...

ARABELLA: Nu e adevărat. El a vorbit cu ministrul în fața mea.

ȘTEFAN: Nici nu-l cunoștea. A scos priza de la telefon și a vorbit în vînt, ca să-ți facă impresie... Cunoștea bine femeile pe latura lor „superioară”...

ARABELLA: Da, dar am fost eu personal la ministru, care m-a primit chiar în dimineața când vorbise.

ȘTEFAN: Fiindcă îi telefonasem eu, în prealabil, ministrului. Cheamă-l la telefon și verifică... Credeam că dacă-ți vinzi casa și nu mai ai nevoie de bani, te dezmeticești...

ARABELLA: De ce nu mi-ai spus?

ȘTEFAN: Fiindcă îmi arătase deja batista cu care își ștersese buzele de sînge după sărutarea cu care îi acontaseși bunăvoința.

ARABELLA: Ești nebun! În clipa aceea nu era nimic între noi...

ȘTEFAN (*calm*): Gîndește-te bine...

ARABELLA (*iși amintește*): A, da!... Ai dreptate... M-a sărutat în biroul lui, cu forța... o singură dată. Și pe batistă era ruj, nu sînge.

ȘTEFAN: Indiferent. Pentru mine, erau acolo buzele tale mototolite peste monograma lui...

ARABELLA: Nu înțeleg pentru ce toate lucrurile astea nu mi le-ai spus atunci...

ȘTEFAN (*sec*): Trăia, Mona!

ARABELLA: Asta nu te-a împiedicat să te însori la o lună după moartea ei. Și cu cine!

ȘTEFAN: Cu fosta logodnică a bărbatului tău... Cea căreia te-ai grăbit să-i iei locul...

ARABELLA: Eu m-am măritat după nunta ta.

ȘTEFAN: Dar eu văzusem batista înainte. Și tot înainte văzusem pe Zălaru, după celebrul vostru dejun din separeu,

la „Capșa”. Își sugea boabele de icre negre rămase în cariile dentare și-ți descria anatomia. Îi priveam labele cu care te mîngîiase și cu care te reconstitua în spațiu, sub ochii triviali ai lui Panțîru. Era încîntat... era exuberant... În sfîrșit, porcul, pusese rîtul pe-un mîrgăritar... Își grohăia beatitudinea...

ARABELLA: Se lăuda! Atunci nu s-a întîmplat absolut nimic...

ȘTEFAN: N-are importanță! Anticipa! Important era că tu... (*cu ură conștientă, tăioasă. Fără pic de lirism*) lumina singurătății mele morale... parfumul pe care nu l-am turnat pe haine și m-am mulțumit numai să-l aspir, din respect pentru substanța lui, tu, lavaliera romantică a ultimei și singurei mele tinereți, atît izbutiseși să ajungi. O femeie „mișto”, rătăcită între etichetele unui slujnicar, într-o cabină separată de restaurant.

ARABELLA (*se ridică jignită*): Dacă asta e tot ce crezi despre mine, e inutil să mai continuăm. Mă duc.

ȘTEFAN: Nu poți să pleci de-aici decît cînd vreau eu...

ARABELLA: Cine-a spus asta?

ȘTEFAN: Eu! Ești în interes de serviciu...

ARABELLA: Ce-nțelegi prin asta?

ȘTEFAN: Ești prețul restituirii documentului. (*Răm, cu voluptate.*) Ești contravaloarea libertății idolului tău... De aceea te-a trimis aci... Să-i obții reabilitarea în brațele mele.

ARABELLA (*un țipăt*): Minți!

ȘTEFAN (*același joc*): Cheamă-l la telefon și verifică...

ARABELLA (*rămîne o clipă, zăpăcită. A căzut pe scaun*):
Și tu ai primit?

ȘTEFAN (*calm, iarăși*): Eu am cerut... E singura condiție pe care i-am pus-o. Tu, sau pușcăria!...

ARABELLA (*zdrobită*): Ștefane! De ce-ai făcut asta?

ȘTEFAN (*calm mereu*): Lucrurile pornesc foarte de departe... (*Se duce la birou și caută la mașă cu „documente” ceva. Ia o scrisoare și vine cu ea spre Arabella.*) Am aci scrisoarea pe care mi-a lăsat-o Mona cînd și-a zburat creierii... Aici scrie pentru ce s-a omorît... Cine a omorît-o cu adevărat... Cine i-a pus revolverul în tîmplă și i-a

apăsat degetul pe trăgaci... Citește... (*Îi întinde scrisoarea.*)

ARABELLA: Nu... nu mai e nevoie... Acuma cred tot...

ȘTEFAN (*se duce și pune scrisoarea la loc*): Tot îl mai iubesti?

ARABELLA (*tace, puțin. Își stăpânește cât poate plînsul. Îl privește drept, decis*): Sînt la dispoziția ta...

ȘTEFAN (*o clipă e deconcertat. Apoi calm*): Dezbracă-te!

ARABELLA: Aici? (*Se ridică.*)

ȘTEFAN: Nu! În odaia Tiței!... (*I-o indică cu un gest.*)

ARABELLA (*cu o privire dură*): Preferam un grajd... (*Trece, dreaptă, spre odaia Tiței.*)

ȘTEFAN: Ți-am pregătit o pijama neagră. E culoarea mea erotică... Cînd ești gata, te-ntorci... (*Un gest către covor.*) E un covor foarte bun pentru dragoste.

(*Arabella își mușcă plînsul, împinge ușa și intră. Ștefan sună. Dușă intră imediat.*)

ȘTEFAN: Adu șampanie!

DUȘĂ: Da, domnule director. (*Iese.*)

(*Ștefan avansează un bar portativ, care se află într-un colț. Îl deschide și scoate diferite sticle cu băuturi: whisky, coniac, gin... Scoate și pregătește pahare potrivite pentru fiecare fel de băutură. Dușă intră cu frâpiera, paharele etc. Aranjează totul: fisticuri, migdale sărate etc. Sună telefonul.*)

ȘTEFAN (*ia receptorul*): Allo! Nu, doamnă! Soția mea nu e acasă. E la un chef în oraș cu crai... Nu, doamnă! Eu nu fac farse la telefon... Cel mult, le răspund. (*Închide. Telefonul sună din nou imediat. Ștefan ia receptorul și ascultă ce i se spune, amuzat.*) De ce faceți spirite, doamnă, pe același calapod? Mă obligați să scot telefonul din priză. (*Ceea ce face.*)

ARABELLA (*intră. E îmbrăcată într-o pijama neagră, pe care s-a căsnit s-o facă cât mai decentă. În picioare a păstrat pantofii ei, interpreta acestui personaj avînd grijă să stabilească, prealabil, un raport estetic între pantofii proprii, cu care vine din oraș și pijamaua „de ocazie”, pe care o îmbracă la Balint*): Sînt gata... (*Rămîne în ușă.*)

ȘTEFAN: Poftim! (*O invită cu un gest.*) Ești mult mai atrăgătoare cînd ești îmbrăcată. (*O privește toată, neelegant.*)

ARABELLA: Te previn că sînt hotărîtă să suport toate neconveniențele.

ȘTEFAN: Un pahar de șampanie? Un coniac? Gin? Whisky?

ARABELLA: Mulțumesc! Nu e nevoie...

ȘTEFAN: Curcanii se amețesc cu rom înainte de tăiere...

ARABELLA: Vreau să fiu perfect conștientă de propriul meu masacru.

ȘTEFAN: Ești sadică.

ARABELLA: Sînt indiferentă! (*Se așază, face un gest către portîgaretul pe care l-a lăsat pe o mobilă, în apropiere...*) Mai am timp, să fumez o țigară?

ȘTEFAN: De grație, da... (*Se așază și o privește. Arabella fumează... Ochii-i se umezesc, discret, cînd — în sfîrșit — se uită la el...*) De ce plîngi?

ARABELLA: Ți se pare! Mi-a dat fum în ochi... (*Se domină.*)

ȘTEFAN (*scoate din buzunar documentul, după o pauză*): Poftim! (*I-l întinde.*)

ARABELLA: Ce e asta?

ȘTEFAN: Prețul sacrificiului d-tale... Contractul.

ARABELLA: Eu primesc plata după...

ȘTEFAN: Ai încredere?

ARABELLA: Desăvîrșită! Bandiții țin mai mult la onoare decît oamenii cinstiți.

ȘTEFAN: E o remarcă foarte justă... (*Rar, privind-o adînc.*) Bandiții sînt uneori și gentlemeni... (*Rupe contractul bucățele în timpul replicilor.*) Soțul dumitale, în acest moment, a redevenit un om de onoare, liber și atotputernic... (*Rupe.*) Domnul Ilie Borcănescu — ex-socru meu — a recîștigat cele o sută de milioane pe care i le furasem... (*Rupe.*) D-voastră, ați redevenit o doamnă, căreia îi cer iertare că mi-am îngăduit s-o privesc o clipă în pijama... (*Rupe tot și aruncă ultimele fărîme pe jos...*) Iar eu am redevenit ceea ce am fost întotdeauna...

ARABELLA (*cu putere, cu convingere, cu bucurie*): Un om bun! Un om generos! Un om drept...

ȘTEFAN: Nu! Un om sărac... un anonim... un ratat... (*Vrea să-și toarne un coniac.*)

ARABELLA (*îl împiedică, venind lângă el și apucându-l de umeri*): Ștefane! Ștefane! Ștefan al meu!... Cum să-ți mulțumesc? Uite, privirea asta bună, pe care o văd acum în ochii tăi, îmi redă încrederea în oameni, în viață, în tine, care, ai fost totdeauna pentru mine dincolo de oameni și de viață... Ștefane! Să nu crezi că ceea ce am consimțit să fac era pentru soțul meu... ca să-l scap... ca să-l redau societății și vieții mele... Pentru mine, omul acesta a murit în clipa când am înțeles că m-a trimis la tine în loc să se împuște. Cum aș putea iubi un om care, în clipa când mă știe cu tine, așteaptă liniștit acasă să-i aduc libertatea, cu prețul pe care îl cunoaște și pe care l-a tocmit.

ȘTEFAN: Atunci de ce-ai primit târgul?

ARABELLA: Ca să mă pedepsesc, Ștefane. Să-mi pedepsesc carnea care a greșit ca să te doară atât. Carnea care te-a înșelat și pe care vreau s-o sfîșiu de pe mine, pînă o rămîne din ea numai sufletul — gol, curat — sufletul, care nu te-a înșelat niciodată... (*Pune capul pe umărul lui.*) Iartă-mă, Ștefane, că nu te-am înțeles, că n-am știut să te aștept pînă ai fi crezut că trebuie să vii... să-mi vii.

ȘTEFAN (*liniștit. Îi mîngîie părul*): Acum e târziu, Arabella! Dincolo de zidurile casei acesteia, mîine, viața ne va înghiți din nou pe amîndoi. Mîine, eu nu mai sînt ni-meni și nimic. Mîine, haita — scăpată din capcană — își va arăta iarăși colții ascuțiți de nemîncare...

ARABELLA: Mîine, nu va ști nimenea nimic. Eu n-o să vorbesc. Îi telefonez acuma chiar lui Zălaru că nu accept târgul, că viața mea lângă el s-a sfîrșit din clipa asta, cu sau fără voia lui. Mîine, vei fi mai tare ca azi, Ștefane! fiindcă toți știu că documentul e la tine... Te vor teme și se vor gudura pe lângă tine mai departe... Tu meriți să fii ce ești. Fiindcă puterea ta știu că va fi a celor slabi... că averea ta va fi bogăția lor... Iar eu voi fi fericită să împart cu tine ceasurile care ne-au mai rămas și mai ales pe cele care ni le-am furat... ȘTEFAN: Arabella mea... (*O sărută lung.*)

ARABELLA (*cu o supremă înălțare*): Vreau să fiu a ta, Ștefane!...

ȘTEFAN: Dragostea mea! (*O ia în brațe.*)

SILVIA (*deschide violent ușa dinspre oficiu, cu revolverul în mînă. Îl țintește pe Ștefan*): N-o să fii fericit, cîine.

ARABELLA (*dă un țipăt... Degajează de lângă Ștefan*): Nu!

SILVIA (*scapă revolverul din mînă. Revolverul cade pe un scaun, alături. Rămîne, năucă, în locul unde a ajuns în drum spre Ștefan... Ușa dinspre oficiu a rămas deschisă*): Pentru ea m-ai trimis să fur... m-ai trimis să fur... să-mi spurc carnea și să-mi sînger inima... Pentru ea ți-ai ucis nevasta... pentru ea ai furat și ai chinuit...

ARABELLA: Ștefane! E nebună!

SILVIA: Da. Nebună de dragoste, doamnă! Nebună de lacrimi... Nebună de durere. Dacă m-ar fi omorît, n-ar fi fost nimic. Dar omul acesta mi-a ucis inima.

ȘTEFAN (*pe un ton de iluminat, în crescendo continuu*): Haide, domnișoară! Ia revolverul și trage!... Trage!... Ce mai aștepti? În sfîrșit! Văd și eu primul gest de revoltă... Primul, în ticăloșia în care trăiesc... Nu-l opri la jumătate! Trage, fetițo!... De ce rabzi? De ce răbdați? De ce suferiți mereu, de la puternici, de la hoți, de la răi? De ce nu mușcați pumnul care vrea să vă gîtuie? De ce nu despicați cu barda țeasta în care încolțesc gîndurile împotriva voastră. Ce-am făcut eu cu tine, fac puternicii cu voi toți... cei mici, cei harnici, cei curați, cei umili. Vă adorm cu prafuri dulci, ca să vă rupă oasele și sufletele pe canapelele tuturor Borcăneștilor din lume! Muriți de foame, în timp ce ei își rigie belșugul... Spinările voastre încovoiate de muncă se arcuiesc în burțile umflate de trîndăvie!... Haide, fetițo! (*Silvia, ca hipnotizată, începe să întindă — pe replici — mîna spre revolver.*) Nu ezita... (*Ștefan îi urmărește mîna, cu ochi ficși, de nebun liniștit.*) Trage, Silvia!... Glonțul tău va fi simbolic... Va intra în capul meu, ca să vîjîie tîmplele unei lumi întregi... Aceea care vă fură, vă spurcă, vă exploatează... Care trebuie să dispară sub trăsnetul dreptății voastre... Haide... Pune mîna pe armă... Dacă nu mă împuști acuma, mîine voi fi iarăși fericit... Și eu n-am dreptul să fiu fericit... Pentru că sînt bun și omul bun trebuie să ispășească...

ARABELLA (*observă gesturile mecanice ale Silviei din ce în ce mai apropiate de revolver*): Ștefane!...

ȘTEFAN (*cu ochii numai la Silvia*): Haide, domnișoară, pentru D-zeu! Ai curajul dreptății dumitale. Trage!... Haide... Ochește...

SILVIA (*sub sugestia lui, apucă revolverul*).

ȘTEFAN: De ce-ți tremură mâna? Trage, Silvia... Trage...

Arabella face un pas spre el. Glonțul pornește, o dată cu urletul Arabellei, care a văzut degetul apăsându-se pe trăgaci. Ștefan cade mort pe canapea, cu un suris de mare satisfacție încremenit pe buze. Cel cu care a murit.)

DUȚĂ (*intră în goană, înnebunit, dinspre oficiu. Într-o clipă se lămurește. Se repede la cadavru*): Ștefănică al nenii!... De-aia te-am crescut mare?... (*Îngenunche lângă mort.*)

(Arabella dispare în dormitor în timpul replicilor lui Duță. Silvia a rămas, înnebunită, în locul de unde a tras. E țeapănă, lividă, ca un om căruia tot sângele i s-a scurs în pământ.)

DUȚĂ (*întinde încet cadavrul pe canapea, îi închide ochii, îi împreunează mâinile, apoi se pleacă și i le sărută. Se întoarce și privește cu milă spre Silvia*): Dumneata?

SILVIA (*confirmă, năucă, din cap*).

DUȚĂ: Dumnezeu să te ierte... (*Ia revolverul de jos și îl pune lângă mort.*)

(Silvia privește absentă tot ce se întâmplă.)

BARBU (*intră din fund. Privește o clipă tabloul, aiurit. Apoi se apropie de Ștefan. Țipă*): Fănică!... (*Îl zguduie.*)

Fănică! (*Lui Duță, tare.*) Ce e asta? (*Îl zgâlțâie.*)

DUȚĂ: S-a împușcat adineauri... (*Cu ochii în lacrimi.*)

BARBU (*se apropie de mort*): Ce-ai făcut, Fănică? (*Fără nici un fel de patetism.*) M-ai lăsat să plec singur la Paris... (*Se uită lung la el.*)

(Silvia ingenuche în locul unde se află și își împreună mâinile deasupra lui, ca pentru rugăciune.)

BARBU: Stinge luminile, Duță!

(Duță stinge luminile.)

BARBU: Am să-i spun ceva, pe întuneric... Ssstii... Numai lui. (*Se așază lângă cadavru și începe să fluiera foarte încet, imitând acordeoanele din Montmartre: „Sur les Boulevards de Barbès à Clichy”. (După primele măsuri, se aude o detunătură, din dormitor.)*)

(Silvia se roagă, fără să clipească.)

DUȚĂ: Conița Arabella... Era dincolo în odaie!... (*Alargă în dormitor.*)

BARBU (*se pleacă la urechea lui Ștefan și îi șoptește*): Fănică! Arabella a plecat cu tine!... (*Reia cântecul încet, ca un ecou depărtat, pînă cînd se lasă, foarte încet*)

C o r t i n a

GEAMANDURA

1950

*Fiului meu Bogdan,
această mică jucărie,
pentru oameni mari.*

P E R S O A N E L E

Zeiss, fotograf ambulant. Dincolo de oameni, și-a pus în gând să fotografieze viața... Are circa 30 de ani.

Rembrand, tot tânăr. Pictor robust și talentat. Pictează în afară de „școli“ și, desigur, va face într-o zi școală.

Alagrec, un băiețandru de 15—16 ani, care a vrut să fugă în America fără bilet de vapor și a rămas deocamdată pe malul mării, fără bani de țigări.

Luna, fina astrului cu același nume. Are 20 de ani.

Hussein, barcagiu turc din împrejurimile Mangaliei.

Acțiunea se petrece în zilele noastre, pe un colț de faleză în apropierea Mangaliei și, apoi, în București. Se poate petrece, însă, în aceleași condiții „teritoriale“, în orice parte a lumii, fără nici un inconvenient pentru piesă sau pentru spectatori.

ACTUL I

TABLOUL I

Un petec de faleză în apropierea Mangaliei. Marginea falezei se află în fundul scenei și coboară pe niște trepte săpate în mal, pînă la bucățica de plajă care nu se vede, dar se presupune că există, între aceasta și marea care se vede, imensă și calmă, pînă acolo unde se îmbrățișează, frățește, cu cerul. În dreapta, fund, faleza, cotind după golful pe care marea îl face în acest punct. Se văd casele din Mangalia și digul, cu farul — ca o egretă — în frunte. În stînga, continuarea falezei cu vegetația specific dobrogeană și, eventual, un sat minuscul în „zariște“. În dreapta scenei, planul II, este instalat cortul lui Zeiss și Rembrand, cu spatele către culisa dreaptă. Gura cortului — intrarea — este deschisă, astfel că se poate zări și ceva din „mobilierul“ din interior. Peste tot, agățate de parii care îl sprijină, se văd unelte de pescuit și „articole“ de mare: găleți pescărești, plase, undițe, costume și halate de baie puse la uscat etc., etc. ... Pe lîngă cort se află scăunele mici și bolovani mari, care să le înlocuiască și să le completeze, la nevoie. În planul I, tot în dreapta, se află o vatră rudimentară, cu cenușa respectivă dedesubt. Alături, o grămăjoară de lemne și crengi uscate pentru foc. Pe pirostriile acestei vetre, un ceaun mare, pentru mămăligă. Alte cîteva ustensile de bucătărie se găsesc agățate ici-colo, de pari bătuți în pămînt. În stînga, planul I, se află „sufrageria“, compusă dintr-un fel de piatră de moară rotundă și ciobită peste tot, în jurul căreia sînt bolovani în chip de scaune. Tot în stînga, planul II (așezat

trois quarts spre public), se află un șevalet, cu un tablou la care lucrează Rembrand. Acțiunea începe către asfințitul soarelui, care se presupune că apune dinspre public și ale cărui raze, ultime și roșietice, luminează primele planuri ale scenei. La ridicarea cortinei, Rembrand se află în picioare, în fața șevaletului, și termină de pictat „ceru“ drumul către Mangalia. În jurul șevaletului se află, firește, toate ustensilele de pictură: oale de pământ cu pensule, cîrpe de șters, cutia cu culori, scăunelul pliant etc., etc. Alagrec, așezat pe un bolovan alături, privește pe Rembrand lucrînd și cîntă la o muzicuță de gură un vals marinăresc: *Valsul Mangaliei*. Execuția este naivă și foarte aproximativă. În scenă se mai află și câteva broaște țestoase, ale căror „mișcări“ (dacă le vor face) nu e nevoie să fie puse în scenă, ci lăsate „ad libitum“. Intrarea la cort se poate face din ambele părți ale scenei. Cea mai „scurtă“ și practică, însă, este dinspre plajă, pe treptele de pământ, astfel că fiecare personaj care intră în scenă să apară în rate de pe scări. După câteva clipe de pauză, Rembrand, făcînd un ultim efort ca să mai distingă peisajul pe care îl pictează, dă prima replică, fără ca să i-o adreseze lui Alagrec.

REMBRAND: Nu mai văd! (Se dă un pas înapoi și-și privește opera.) Nici ce pictez, nici cum pictez! (Începe să șteargă pensulele, una cîte una, meticulos.) Nu se mai vede nimic!

(Alagrec nu poate vorbi, fiind cu „gura plină“ de muzicuță.)

REMBRAND (Văzîndu-și mai departe de treabă, dar ascultînd cîntecul lui Alagrec): Nu e așa! Aicea nu vine așa! Vine așa! (Fredonează puțin.) Ta-ra-ra-ri, ra-ra-ra... Ta-ra-ra-ri-riti-rara... tam-tam, ritam-tam-tira.. (Alagrec continuă să cînte cum știe el.) N-auzi, mă, că nu e așa? Ia-o de la început. Țț! Țț! Țț! Încăpăținat ești măi!... (După o clipă.) Phiuuu!... E complet fals!... (Lasă pensula, pe care a terminat să o șteargă.) Uite aicea, la mine, cum vine!... Fii atent, dacă vrei să înveți cîntecul bine. (Din buzunarul „de sus“ al hainei de lucru scoate o muzicuță la fel cu a lui Alagrec și începe să cînte el melodia.)

(Alagrec se oprește din cîntec și ascultă interesat, dar neconvins, cu muzicuța încremenită la o mică distanță

de gură. Rembrand cîntă și, cînd ajunge la fraza incriminată, accentuează melodia și face niște semne cu ochii, ca și cum ar vrea să spuie: „Vezi? Aicea o zaharisești!“ Alagrec rămîne la părerea lui și, auctînd muzicuța la gură, începe să-i „fie“ lui Rembrand, „de vals“ — acompaniament —, care este tot atît de aproximativ ca și melodia. Un timp mic. Amîndoi continuă să cînte. Zeiss începe să apară, urcînd scările. E într-un costum de dril, cu picioarele goale în sandale albe, uzate, de pinză cerată. Pantalonii sînt sumeși pînă sub genunchi. Pe umăr duce aparatul fotografic, ținîndu-l de trepidul pe care este montat și, în mîna cealaltă, gălețica profesională.)

ZEISS (după ce intră bine în scenă, se oprește o clipă și, fără să se descotorosească de bagaje, zice): Nu e așa, domle... (Mai ascultă puțin.) Aș! Nici pomeneală!... (Alt timp.) Nici gînd! E fals! Complet fals!

REMBRAND (se oprește o clipă din cîntat): Lasă, nu mă-nvăța tu pe mine!...

ZEISS: Dacă nu e așa!... (Începe să se debaraseze de ustensile.) Uite, cum e dacă vrei să știi!... (Începe să sîsîie valsul.) Si-si-si-si-sii, si-si-si-siii etc. etc....

REMBRAND (îi face un semn că „habar n-are“).

ZEISS: Asta e altceva ce cînți tu, domle!... (Ascultă o clipă.) Cap gros ești, mă!... Uite, domle, cum e, ce vrei să cînți dacă vrei să știi! (Scoate din buzunarul vestonului o muzicuță la fel cu ale celorlalți doi și începe să cînte. Alagrec, care în tot timpul replicilor dintre cei doi s-a întrerupt din cîntec, de îndată ce Zeiss începe să cînte, intră pe acompaniamentul lui de vals. Rembrand, ca să-l încurce pe Zeiss și să-și exprime disprețul lui muzical față de competența acestuia, începe să facă „variații“ pe tema valsului, astfel că se infiripă o mică „orchestră“, în care Zeiss cîntă melodia propriu-zisă și exactă, Rembrand face „variații“ și Alagrec, acompaniamentul de vals. După ce cîntecul se termină, pe un final complet ratat, Zeiss zice triumfător.) Asta e melodia, domle, după note!...

REMBRAND: Cîntecele marinărești nu se cîntă niciodată după note. Se cîntă după ureche!

ZEISS: Cu condiția să ai!

REMBRAND: E! Eu țin cinci sute de lei că nu e așa!... (Își pregătește pipa.)

ZEISS (aprinzând o țigară): Nu țin, că am!

REMBRAND (cu chibritul deasupra pipei): Ai tu cinci sute de lei?

ZEISS: Și fracție! Cinci sute șazeci de lei, tocmai!

REMBRAND: Dar ce-a fost azi de ți-a mers atât de bine? (Aprinde pipa.)

ZEISS: Simbătă!

REMBRAND: Ei și?

ZEISS: Simbăta sosesc „legitimii“ la plajă, să-și vadă pruncii arși de soare și nevestele prăjite de ultraviolete. Și, firește, momentul trebuie immortalizat, pe două cărți poștale, sepia, a zece lei bucata.

REMBRAND (nu fără un pic de „pointă“): Bravo ție! Asta zic și eu „artă“!...

ZEISS: „Arta“ e în funcție de obiectiv, draguță...

REMBRAND (cu un gest, spre aparatul fotografic): Exact! Obiectiv ai, slava Domnului!... Nu degeaba îți zice ție Zeiss!... (Suride superior.)

ZEISS: Și ție Rembrand! Căci eu fac poze și tu tablouri. Și dacă eu câștig cinci sute de lei într-o zi și tu nu câștigi nici un ban într-o lună, nu trebuie să te socotești nedreptățit. Posteritatea te va răsplăti la timp... Pe tine te va recunoaște, și pe mine mă va ignora. Tu vei avea statuie în grădinile publice și eu nici măcar monument la cimitir... Viața echilibrează întotdeauna lucrurile după moarte.

REMBRAND (ușor malițios): Faci spirite pentru că ai bani!

ZEISS: Te-nșeli! Fac bani fiindcă am spirit!... Din zece fotografi ambulanti—câți lucrăm pe plajă—eu am clientela cea mai numeroasă. Fiindcă știu să-i „duc“... Astăzi chiar, două cucoane, pe care le-am fotografiat sub aceeași umbreluță, au fost foarte frapate de umorul meu. „Il a de l'ésprit, vraiment“, a spus una. La care eu am răspuns imediat, ca să-i confirm părerea: „Vous vous trompez, madame quant à l'ésprit. J'ai pas du «vraiment», j'ai du vrai!“

REMBRAND (amuzat): Și ce-au spus când au văzut că știi franțuzește?

ZEISS: S-au uitat lung una la alta, și pe urmă cea mai scurtă a lămurit misterul, șoptindu-i celeilalte: „Să știi, ma chère, că ăsta e Panait Istrati“. Înțelegi! Erau două intelectuale!...

REMBRAND: Mă uit la tine și te admir cum poți să fii atât de idiot fără nici un pic de efort.

ZEISS: Și eu mă uit la tine și te invidiez cum poți să faci toate eforturile ca să nu fii...

REMBRAND (așezându-se pe o piatră, în „sufragerie“): N-ai idee cât mă enervează deșteptii de meserie.

ZEISS: Și pe mine cei de ocazie.

REMBRAND: Nu, serios vorbind! De la un timp, ți-ai luat un obicei foarte dezagreabil. Vorbești numai de tine.

ZEISS: Fiindcă, îmi sînt simpatic, mă!

REMBRAND (renunță la „discuție“, Zeiss nefiind un om „serios“ pentru așa ceva).

ZEISS: Am observat că, voi ăștia, pictorii de mare talent, aveți o conversație complet lipsită de culoare.. N-ai replică....

REMBRAND: Vezi să nu mă exprim acum plastic...

ZEISS: A propos de plastică! Ia să te vad, ce-ai făcut astăzi? (Se duce spre șevalet lângă care se oprește și se uită atent și cu sinceră admirație.) Vezi ce bine știi să te exprimi când taci?...

REMBRAND: Aș fi foarte încântat de aprecierea asta dacă n-ar fi o părere de fotograf...

ZEISS: Pardon! A fost o părere de critic de artă. O dată cu uneltele (face un gest spre ele) depuse la odihnă, fotograful dispăre și apar ceilalți „compatrioți“ din mine... Uite, acum, de exemplu, criticul de artă a rămas, ca un fum, extaziat în fața operei tale și — în locul lui — a apărut gospodarul, care își ia recuzita mese-riei și se duce s-o puie, frumos, la locul ei... (Își ia „sculele“ și intră cu ele în cort. În tot timpul scenei de mai sus, lumina în scenă a scăzut pe rezistență. Soarele a apus în ultimele sale raze, proiectate pe „marginea“ falezei și apoi pe mare, iar lumina amurgului marin a început să vie dinspre mare... S-au aprins, palide, primele stele pe boltă și licărul farului de pe digul Mangaliei. De asemenea, luminile orașului și câteva luminițe în satul din partea opusă. Cu cât întunericul va crește

în scenă — și crește treptat — cu atât stelele și luminile vor fi mai puternice...)

REMBRAND (după o pauză și câteva pufăituri din pipă): Alagrec!

ALAGREC (care, după ce Zeiss a admirat tabloul lui Rembrand, s-a dus și s-a postat în fața tabloului, privindu-l în ultima lumină posibilă): Poftim, domnu Rembrand..

REMBRAND: Ți-am mai spus că tu n-ai voie să-mi spui Rembrand. Nu ești încă la vârsta când poți să mă poreclești...

ALAGREC: Da, domnu Dan!... Am uitat...

REMBRAND: Să nu mai uiți...

ALAGREC: Nu!

REMBRAND: Vino încoace...

ALAGREC (se apropie).

REMBRAND: Ce făceai acolo?

ALAGREC: Mă uitam...

REMBRAND: La ce?

ALAGREC: La tabloul dvs.

REMBRAND: Dar nu te-ai uitat toată ziua la tablou? Nu te-ai mișcat nici o clipă de lângă mine tot timpul cât am lucrat.

ALAGREC: Da, dar acum mă uitam, cum vine seara pe el. (Cu un gest onest și neforțat.) Pe dumnealui!... Parcă e de adevărat, zău!... Și parcă noaptea iese din culorile lui, tot așa cum iese, aici, din culorile pământului. (Arată, cu un gest larg, împrejurul lui.)

ZEISS (apare în ușa cortului): Cine zici, mă, că iese din culorile pământului?

ALAGREC: Eă! Dumneatale rîzi de mine dacă spun! Știu eu!...

REMBRAND (reflexiv): Puștiul a spus un lucru foarte important... (Un timp mic.) Foarte important!

ZEISS: Care?

REMBRAND: E inutil să ți-l repet, fiindcă tu tot nu pricepi!... E în legătură cu arta... Cu arta adevărată...

ZEISS: Ce? Chestia cu întunericul care iese din culoare?

REMBRAND (crezînd că vrea să-l ironizeze): Da, da!

ZEISS: Sînt absolut de aceeași părere... Și asta înseamnă că pictura ta este atât de adevărată, încît se substituie elementelor naturii, în cadrul ei restrîns, avînd ace-

leași reacții ca și ea, în cadrul ei imens, sub imperiul aceluiași agenți interni sau externi... De-aia caut eu mereu să te conving că ești un mare pictor și n-ai nevoie să invidiezi fotografiile... Nu pe noi, aștia, din stațiunile climaterice, ci pe cei din profesiunea ta... Pictura ta are viață, măăă! Are lumina vieții în ea! Și pictura, înainte de toate și dincolo de orice, este o artă a luminii... Și după cum există o culoare a luminii, există și o lumină a culorii... Asta care ți-a înnoptat ție pe tablou!

REMBRAND: Unde ai citit tu ce spui?

ZEISS: Nicăieri! Ți-am tradus numai ce-a spus confratele tău, maestrul Alagrec. (Face un gest spre băietandru.)

REMBRAND: Sînt convins că are talent la pictură...

ZEISS: Eu îi acontez chiar un tablou din prima lui expoziție viitoare. Ține, picuile! (Îi dă o sută de lei.)

ALAGREC: Lasă, că știu eu că dumneatale mi-i tragi îndărăt cînd întind mîna...

ZEISS: Pe aștia nu, că sînt bani pe care o să-i muncești... Uite! Îi dau lui domnu Rembrand, dacă n-ai încredere în mine. (Îi dă lui Rembrand.)

REMBRAND: Ține, Alagrec, și mulțumește d-lui Cristian.

ALAGREC (ia hîrtia de-o sută): Să trăiți, domnu Cristian!

ZEISS: Ți-am spus să nu-mi mai zici Cristian... Te rog să mă poreclești cum mă poreclește toată lumea: Zeiss! Ești prea răsad, ca să-mi spui de-acuma pe nume...

ALAGREC: Da, domnu Zeiss!...

ZEISS: Așa, vezi!... Ce avem astă-seară la masă?

ALAGREC (repede și recitativ): Avem: Felul întîi — guvizi rasol. Felul al doilea — saramură de guvizi și felul al treilea — guvizi prăjiți.

ZEISS: Dar compot de guvizi n-avem? Tu nu mai știi să pescuiești altceva decît guvizi?

REMBRAND: Cred că în mare n-ai pretenția să pescuiesc păstrăvi.

ZEISS: Aaa! Scuzați! Nu știam că guvizii de azi i-ai pescuit tu!...

ALAGREC (cu admirație): Patruzeci și opt de bucăți a prins domnu Dan azi! Ne ajung încă două zile, afară de astă-seară...

ZEISS: Mă rog, foarte frumoasă recoltă, nimic de zis. Dar, în Marea asta Neagră, nu mai există nici un fel de alt pește afară de guvizi? N-ai putut tu să pescuiești un crap pe ceapă la cuptor, un nisetru la grătar, un șalăiaș cu maioneză, o ceguliță rasol, o marinătuță de morun?... M-am parafurisit de guvizi... Vreau să mai schimb, dragă! Vreau să mai schimb!... Uite, astă-seară, de exemplu, aș mânca niște vinete tocate... Cu ceapă multă și tăiată mare!...

ALAGREC: „Ieste“.

ZEISS: Ce?

ALAGREC: Este vinete!

ZEISS: Da? Perfect! Cine e de rînd astă-seară la bucătărie?

REMBRAND: Tu!

ZEISS: Va să zică, trebuie să le coc și să le toc?

REMBRAND: Sigur. De-altminteri și guvizii noștri tot tu trebuie să-i prepari!...

ZEISS: Dar de ce sînt eu de rînd astă-seară la bucătărie?

REMBRAND: Fiindcă Alagrec e de rînd la „sufragerie“, și eu astăseară sînt liber!... Ordinea stabilită de tine în scris!

ZEISS: Mă rog!... Dar focul de ce nu l-ai făcut?

REMBRAND: Fiindcă focul îl face cine e de rînd la bucătărie! Tu ai hotărît așa...

ZEISS: Bine! Și tu cînd intri de rînd la bucătărie?

REMBRAND: Mîine...

ZEISS: Pe cuvîntul meu, mîine, dacă nu cumpăr carne moale și varză acră din Mangalia numai ca să faci tu sarmale...

REMBRAND: Regret, dar regulamentul cortului nostru — întocmit de tine — prevede că în tot timpul cît vom sta aici, n-are voie nimeni să mănînce altceva decît pește, legume și fructe...

ZEISS: Păi varza nu e legumă?

REMBRAND: Cînd o rozi crudă, ca iepurii, da. Dar sarmale, n-aș crede!

ZEISS: Faci sarmale de post și tot o să faci!

REMBRAND: Dar ce? Sîntem în denii? Eu mi-am și făcut meniul pentru mîine...

ZEISS: Și ce mîncăm mîine, dacă nu sînt indiscret?

REMBRAND: Guvizii care rămîn de astă-seară. Și, poate, dac-oi găsi de dimineață, în piață, la Mangalia, o să iau și niște ouă proaspete...

ZEISS: Sigur. Fiindcă îți plac ție! Oul nu este admis, domle! Oul nu e nici pește, nici fructă, nici legumă!

REMBRAND: Dar ce este atunci?

ZEISS: Mamifer! Că face pui!... *(Lui Alagrec, contrariat.)* Unde e bārda, puștiule, să fac surcele?

ALAGREC: Lăsați, d-l Zeiss, că fac eu focul...

REMBRAND: Iată primul efect al hîrtiei de o sută de lei.

Pînă la tablouri, i-ai cumpărat conștiința.

ZEISS: Și ție, tot el îți aprinde focul cînd ești de rînd la bucătărie?

REMBRAND: Da, dar gratis... Pe simpatie!

(Alagrec a intrat în cort, de unde iese — imediat — cu o toporișcă în mînă și se apucă să facă surcele, pentru aprins focul.)

ZEISS *(se așază în „sufragerie“ pe un bolovan. Își aprinde o nouă țigară. O pauză, în timpul căreia, Alagrec — înarmat cu toporișca — taie surcele):* Bine e, domnule, cînd ești de rînd la bucătărie și nu faci nimic!... E aproape ca și cum n-ai fi...

REMBRAND: Triumful banului!...

ZEISS: Nici nu știi cît am alergat astăzi după banii ăștia, ca să pot triumfa acum cu ei. Aștept să iasă luna, ca să pot face o baie...

REMBRAND: De curățenie?

ZEISS: De odihnă. De curățenie morală, că asta odihnește cel mai mult. Și lumina e baia sufletului...

REMBRAND: Ai puțină răbdare. Peste cîteva minute trebuie să-ți iasă și săpunul din mare... *(Privește spre mare, la „orizontul“ căreia cerul s-a roșit, prevestind și marcînd locul unde va răsări luna.)*

ZEISS *(cu o privire în aceeași direcție, după o pauză):* Astă-seară e plină, mi se pare!...

REMBRAND: Îmh!... *(Cu oarecare ciudă în intonație.)* E prima seară de lună plină! Pe tot litoralul, vizitatorii o așteaptă să răsară, înșirați solemn ca la o conferință de la care se așteaptă să nu priceapă nimic, pe băncile întoarse cu fața spre mare. *(Un timp.)* Tu ai băgat

de seamă că, prima seară de lună plină — la mare — e un eveniment? Lumea întârzie pe faleze dincolo de ora obișnuită. Mesele „rezervate“, la restaurante, rămân neocupate de titulari pînă după răsăritul ei, cu riscul de a găsi, la întoarcere, mîncărurile cu sos terminate. Copiii se zvîrcolesc în așternuturi, în vile, cu ochii spre ferestre și *schwester*-ele visează artiști de film pe terasele din dreptul ferestrelor de la odaia copiilor. Pe plajă, perechile de îndrăgostiți își fac culcușuri erotice în nisipul rece, așteptîndu-i căldura, pe pulpele dezgolite, ca o dezlegare... Poeții, puținii poeți ai mărilor, își netezesc febril caietele de dictando. Marea își umflă pieptul ca un sîn, cu sfîrcurile crispate, sub presimțirea mîngîierii care se apropie. Ierburile Dobrogei își exală surexcitate sucurile amare și în șoldul bărcilor ancorate la țarm, unduie chemarea virilă a largului...

ZEISS: Mă! Ți-aduci tu aminte cînd îți spuneam eu ție — încă de pe vremea cînd eram colegi de bancă — că tu ești poet?

REMBRAND: Ca să fi fost un bun proroc, trebuia să adaugi „ratat“. Un poet ratat.

ZEISS: De ce? A fi poet nu înseamnă că ești obligat să scrii neapărat versuri! Tu ești un poet în ulei, ca să zic așa. Rimele tale sînt culorile, și masa ta de lucru, paleta. Crezi că, între versurile pe care le-am scris eu, azi-noapte, cînd sforăiai ca un dormitor de recruți și între tabloul pe care l-ai pictat azi (*face un gest spre el*) e vreo diferență? Două poezii, amîndouă! Poate două capodopere, chiar... În orice caz, două creații cu fond identic. Forma numai diferă...

REMBRAND: Ai scris versuri azi-noapte?

ZEISS: Da.

REMBRAND: Și de ce nu mi le-ai citit?

ZEISS: N-am avut cînd. De dimineață, cînd am plecat eu la lucru, dormeai încă. Erai obosit de sforăielile de peste noapte.

REMBRAND: Citește-mi-le acuma...

ZEISS: După baia de lună... Să mă poetizez mai întii!

REMBRAND (*un timp. Serios, fără pedanterie*): Adevărat, domle! Recunosc că dorm ca o bestie. Sînt ostenit

de trîndăvie... Nu fac toată ziua nimic și tot timpul sînt obosit de parcă am cărat saci de grîu la silozuri... Și la pescuit adorm în barcă, cu undița în mînă. Noroc de Alagrec, că trage undița cînd mușcă guvizii din momeală. Nu mă interesează nimic... Mă obosește tot... Singurul timp cînd simt că mă odihnesc cu adevărat e cînd pictez...

ZEISS: N-ai decît să te odihnești mai des în cazul ăsta.

REMBRAND: În orice caz, situația asta nu se mai poate prelungi. Tu muncești, tu câștigi, tu ne întreții pe toți.

ZEISS: În cont.

REMBRAND: Oricît. Pînă să mă pot plăti, mai va! (*În timpul conversației dintre Zeiss și Rembrand, locul unde trebuie să răsară luna se aprinde din ce în ce mai mult, în timp ce întunericul de peste tot crește. Alagrec a făcut surcele, le-a aprins și, întins în patru labe, suflă să se aprindă focul.*) Cînd ne-am hotărît să petrecem vara împreună — într-un cort pe malul mării — a fost vorba că o să contribuim în părți egale. Credeam că — înainte de a pleca la mare — o să pot să am o expoziție, ca să fac rost de banii necesari.

ZEISS: Mai bine că n-ai fost gata. Expozițiile de pictură primăvara sînt, după părerea mea, dezavantajate de lumina sezonului. Ori, nu e destul de uscată, și atunci umezește parcă culoarea, o depersonalizează, ori e prea violentă și, atunci, o arde, o depășește. La toamnă, însă, îți garantez eu că vei avea o expoziție mare și cu lumină bună. Matură, ca și pictura ta. Am și strîns bani să ți-o finanțez. Pînă acuma ai 28 de pînze. Și mai avem încă două luni bune de mare.

REMBRAND: Nu mai am 28! Mai am numai 25.

ZEISS: Dar ce-ai făcut cu celelalte trei?

REMBRAND: Le-am distrus!

ZEISS: Ce, ești?... (*Flutură mîna la tîmplă.*)

REMBRAND: Nu-mi plăceau și le-am aruncat în mare. Nu degeaba erau ele marine.

ZEISS (*neștiînd ce să creadă*): Cînd, domnule?

REMBRAND: Astăzi de dimineață.

(*Alagrec ghemuit la foc încearcă zadarnic să facă semne lui Zeiss.*)

ZEISS (*același joc*): Pe cuvîntul tău de onoare?

REMBRAND: Da! Le-am aruncat, asta e principalul. În mare, în lume, pe foc, n-are importanță.

(*Alagrec repetă mereu jocul cu semnele, însă accentuat, progresiv.*)

ZEISS (*izbutește să bage de seamă*): Ce, mă? Ce faci cu ochiul?

ALAGREC (*jenat*): Nu, domnu Zeiss! Mi-a dat fum în ochi...

ZEISS: În foc nu se suflă cu ochii deschiși, puștiule!

ALAGREC (*departe de sensul celor spuse de Zeiss*): Da, domnu Zeiss!

ZEISS (*lui Rembrand*): Ai băgat de seamă, maestre, ce lucru ciudat și plin de învățăminte e focul? Și cînd vrei să-l aprinzi și cînd vrei să-l stingi, faci aceeași operație. Sufli în el.

REMBRAND: Depinde, însă, cum sufli!

ZEISS: Și într-un caz și în altul, sufli la fel... Totul este însă intenția cu care sufli. Scopul! În flăcări sufli să le stingi, și în tăciuni, să se aprindă! Aceasta este însă filozofie, draguță.

REMBRAND: Incendiară, da!

ZEISS: Iară ești pompier.

REMBRAND: Vreau să-ți sting verva.

ZEISS: Să nu te arzi.

ALAGREC (*care aranjează surcelele pe foc*): Au!

ZEISS: Ce e, mă?

ALAGREC: M-am fript! (*Iși sugă copilărește degetul sinistru.*)

ZEISS: Ai observat că de cîte ori ne aprindem noi, se arde ăsta micul? El plătește.

HUSSEIN (*apare dinspre mare, urcînd pe treptele de pămînt*):

Nu adevărat estem. Turcu platești. (*Hussein are în mîna un cârlig de pescar, de care sînt atârnați pești.*)

ZEISS: Eeeee! Bună seara, Hussein!

HUSSEIN: Băngiur! (*Bonjour.*) Ce facem voi? (*Dă mîna pe rînd cu toți.*) Băngiur! Băngiur! (*Către Alagrec, fără să-i dea mîna.*) Băngiur, mă!

ALAGREC: *Bonjour!* (*Ceilalți doi îi răspund — bună seara.*)

HUSSEIN: Eu, două zile, nu fost uazut voi. Și dor la mine fost, preteni mei...

REMBRAND: Dar unde ai fost două zile, de n-ai mai dat pe aici?

HUSSEIN: Bolnav fost, bre! Junghi aut și mult drujda baut... Junghi trecut și Hussein două zile beat mort fost. (*Cu un suris de satisfacție.*) Dar Hussein uindecăt. Asta drujda bun doftor estem. Și eftin, bre!

ZEISS: Dar ce-ai acolo, în mîna? Ai fost la pescuit?

HUSSEIN: Hussein fost! Hussein purnica estem, asta voi artist, greer estem. Și purnica, la greer, mancare adus. (*Întinde cârligul cu pești, lui Zeiss.*)

ZEISS (*luîndu-i*): Guvizi... (*Face un gest de dezamăgire.*)

HUSSEIN (*încîntat*): Asta pește bun estem, proaspăt estem și parale nu costam.

REMBRAND (*repede*): Îți mulțumim foarte mult, Hussein. Gratis, însă, nu putem să-l primim.

HUSSEIN: Nu! Nu! Tu pictat la mine, el uacut poza, eu hranești la voi. Hussein purnica estem. Asta artist, greere estem. (*Începe să declame.*)

Greerele în desuatare

Perdut uara la cantare

La uecina lui purnica,

Uenim, cînd iarna uenit,

— Saru mîna, madam purnica,

Ce tu urei, mă?

— Ramazan taie și pusin mancam urem.

— Mancare vrei? Dar uara tot, ce tu uacut?

— Cantat, madam purnica.

— Cantat, da? Atunsi gioca acuma.

Și siktir pezeuenchi!

(*După ce spune fabula.*) Hussein uacut școala romanesc și (*foarte încîntat*) repetent ramas. Patru ani uacut, una clasa primar trecut. Dar ce înuațat, înuațat! La fes ramas. (*Iși ciocăne fesul, cu un gest de recunoștință.*)

ZEISS: Dar noi cu ce să te tratăm pe tine? (*Lui Alagrec.*) Ia guvizii, mă! Și mîine îneacă-i în mare. (*Alagrec se ridică și-i ia.*)

HUSSEIN (*face un gest „a nimic“*).

REMBRAND: Nu se poate! O drojdie bei?

HUSSEIN (*se scutură comic*): Drujda? Muslumim, nu vrei, iara îmbatam.

ZEISS: Păi atunci, cu ce să te tratăm? Ești înaintea de masă?
HUSSEIN: Și înainte și după sîntem! Hussein două zile ni-mica nu mancat.

REMBRAND: Aaa! Mi se pare că voi sînteți în postul Ramadanului?

HUSSEIN: Nu estem post, estem prost, la ramazan. (*Gest spre pîntec.*)

ZEISS: Atunci să-ți dăm o țuică. E foarte bună pentru stomac.

HUSSEIN: Ala bun...

REMBRAND: Alagrec! Adu o țuică „din cămară” lui Hussein.

ALAGREC: Imediat! (*Dispare în cort, cu guvizii aduși de Hussein.*)

ZEISS: Ești cu barca?

HUSSEIN: Cu barca, cu barca estem...

ZEISS: Mi-o dai și mie, să mă duc cu ea un sfert de ceas în larg? Vreau să fac o baie la apă curată și mi-e lene să înot.

HUSSEIN: Dau și pîna mîine, bre! Mare formos și liniștit estem...

(*Alagrec intră cu o sticlă de țuică și trei cănițe de pămînt pe o tăviță, pe care de abia o ține, privind-o atent, ca un hipnotizat.*)

ZEISS: Atunci, copii, mă duc să ard o baie. Și pînă mă întorc, puneți voi guvizii să fiarbă.

ALAGREC: Am eu grijă, d-l Zeiss... Lăsați!

ZEISS: Hussein mănîncă cu noi, firește!

(*Rembrand pune țuică în cănițe.*)

HUSSEIN: Hussein nu mancam nimic. Suica bem! Ala bun!

ZEISS: Atunci am plonjat... (*Dispare repede, pe scara dinspre faleză.*)

(*După ieșirea lui Zeiss răsare luna pe mare. Se ridică treptat, întinzînd — de la ea la țarm, peste mare — o potecă de lumină, dacă se poate, tremurătoare.*)

REMBRAND (*dînd cănița lui Hussein, care s-a așezat lângă el, în „sufragerie”*): Noroc, Hussein!

HUSSEIN: Ceas bun! (*Bea, Rembrand îi toarnă din nou.*)

REMBRAND (*lui Alagrec, care pune un ceain cu apă la fiert, pe vatră.*) Bei și tu o țuică, Alagrec?

ALAGREC: Păiiii!.....

REMBRAND: Hai! Ia cănuța lui domnu Puiu și vino să ți-o umplu... (*Ceea ce și face.*)

ALAGREC (*închină*): Să trăiți!... (*Se retrage cu țuica într-un loc discret, după cort și — vizibil pentru public — o bea, cu evlavie, legumind-o și plescăind-o la fiecare înghițitură.*)

(*Cei trei își beau țuicile. Într-acestea, luna a răsărit, imensă, impresionantă.*)

HUSSEIN (*cu o privire orientală, dusă pe mare*): Formos!

REMBRAND: Foarte frumos!

ALAGREC (*în extaz, apărînd cu cănuța goală în mîină*): Phiuuu! (*Toți trei tac, privind luna și „efectele” ei pe mare. O pauză mică.*)

REMBRAND (*ca pentru el*): Eu am să încerc s-o pictez o dată, noaptea, „sur le vif”!

HUSSEIN (*privind*): Asta dacă tu uaci, carte postal estem. Scri la dos pe el, „Salutam Mangalia, bre!” și trimisi la București, la gagică formos...

ALAGREC: Domnu Dan! Vă fac eu un carton negru.

REMBRAND (*privindu-l nedumerit*): Un carton negru? Pentru ce?

ALAGREC: Ca să aveți întunericul făcut mai dinainte... Și, pe urmă dvs. să pictați numai lumina...

REMBRAND (*privindu-l cu atenție*): Bine! Să-mi faci mîine un carton negru.

ALAGREC: Fiindcă, vedeți... Trebuie lucrat foarte repede, că se schimbă dintr-o clipă în alta.

REMBRAND: Rezon.

ALAGREC (*fericit*): Dau numai din tubul de negru.

REMBRAND (*privind spre mare*): Nu!... Pui și puțin ultramarin... Un pic de verde-închis... un vîrf de pensulă de alb, un strop de carmin... amesteci bine și întinzi gros, așa cam cît ai tu negru sub unghie, pe un carton din cele mijlocii... Îl lași să se usuce la umbră și, mîine seara, lucrăm...

ALAGREC (*fericit*): Da, domnu Dan! (*Rămîne cu ochii țintiți spre lună, în zare.*) Eu aș pune și un pic de galben...

REMBRAND (*privind și el*): Bine! Dacă zici tu, pune și un pic de galben. (*Îi surîde cu oarecare nedumerire și considerație.*)

HUSSEIN (*care între timp și-a pus a treia țuică*): Asta bun!
(*Închină.*) Noroc, bre! (*Bea.*),

REMBRAND (*observând, pe marginea mării, luminile unui vapor care trece spre Constanța*): Uite un vapor!

HUSSEIN (*privind atent ca și Alagrec*): Unde, bre?

REMBRAND (*i-l arată cu un gest lung, marinăresc*): Colo!

ALAGREC (*care l-a observat imediat*): Se duce spre Constanța!

Mie îmi plac vapoarele care pleacă de la Constanța...

REMBRAND: Lasă, măi, Alagrec, c-o să pleci și tu într-o zi cu unul din ele! Dacă n-ai avut noroc prima dată, nu e nimic. Tot o să izbutești într-o zi.

HUSSEIN (*care știe ceva*): Asta copil prost ai fost, bre! La vapor nu mergem cum putem mergem la tren, dedesubt. La vapor, dedesubt, apa estem...

REMBRAND: Nu e nimic... Data viitoare, când o să vrea să plece în lume, o să plece cu bilet în regulă. N-o să mai plece sub vapor. (*Ride.*) El credea că se poate călători călare pe elicea vaporului pînă în America, cum ai putea să mergi călare pe tamponul trenului pînă la București.

HUSSEIN: Și unde tu urut plecam, bre?

REMBRAND: A vrut să plece în America, să se facă artist de film.

HUSSEIN: Ala bun... Dar, din toată lumea, zece mia persoane pleacă la o zi să uacem film la America și ajungem una la zece ani. Tu nu părinți auem, bre?

ALAGREC: Țț!

REMBRAND: Acum ne are pe noi, că — de cînd l-am găsit pe uscat — uitîndu-se după vapoarele care pleacă, l-am înfiat! Zeiss e mamă și eu tată... Acuma e copilul nostru!

HUSSEIN (*își mai pune o țuică*): Ala bun, parinsii asta.

REMBRAND: Și el e copil bun! S-a atașat de noi de parcă într-adevăr ar fi copilul nostru.

HUSSEIN (*direct lui Alagrec*): Noroc mare, aut, tu bre!

ALAGREC (*cu o jenă copilărească*): Știu eu, lasă! (*Vaporul avansează încet, pe orizont.*)

HUSSEIN (*privindu-l iarăși*): Asta nu mare uapor, bre! Asta mic uapor, la care plimbam cocone formos și domn bogat, la mare...

REMBRAND: Da! Trebuie să fie un iaht.

HUSSEIN: Da, da! Iaht, iaht, așa... Așa chemam la el. (*Își mai pune o țuică.*)

ALAGREC: Ce aproape trece vaporul de țarm! (*El nu-și mai ia ochii de pe mare.*)

HUSSEIN: Asta iaht, bre, totdeauna aproape de țarm mergem...

ALAGREC (*cu ochii tot acolo*): Cît o fi costînd un iaht de ăsta, domnu Dan?

REMBRAND: De ce?

HUSSEIN: El vrei cumparam unu la el și plecam la America, uacem film....

ALAGREC (*serios*): Nu! N-am întrebat de asta. Mă gîndesc, însă, că există oameni pe lume, care pot să-și cumpere un iaht...

HUSSEIN: Ala nu bun, gandești. Eu auem barca și pentru Hussein, barca iaht estem. Hussein fericit la barca. Hussein nu dam barca lui pentru iaht... Acolo uar-săm... La iaht, uisăm.

(*Luminile vaporului care trece dispar, între timp, în culise.*)

ZEISS (*apare, urcînd dinspre faleză, cu o fată în brațe. E îmbrăcată într-o rochie albă, de seară. Zeiss e ud learcă. Cei trei din scenă, de îndată ce-l văd, îi ies în cale, mirați pînă la spaimă*): Băieți, repede, că nu mai pot!

REMBRAND: Ce e? Ce s-a întîmplat?

ZEISS: O femeie înecată... Am pescuit-o adineauri...

REMBRAND: E moartă?

ZEISS (*privind fata din brațe, în bătaia lunii*): Nu știu! Dar e superbă! (*O privește tandru.*)

C o r t i n a repede pe replică.

TABLOUL II

Același decor, după trei zile, într-o dimineață „imperială“ și imens de calmă. Parcă e așteptată vizita „oficială“ a lui Dumnezeu pe litoral. Către ora prînzului.

NOTA BENE. Între tabloul I și II, pauza trebuie să fie foarte scurtă. Atît cît necesită schimbarea de costum a Lunei și micile modificări în decor. În tot timpul acestei pauze, se cîntă la microfon, cu muzicuțe de gură, valsul leit-motiv al piesei. La ridicarea cortinei, în scenă, se află Luna, Rembrand și Alagrec. Luna e îmbrăcată într-un costum bărbătesc improvizat din hainele „băieților“. Are o cămașă bărbătească, cu gulerul desfăcut și mînele suflecate și o pereche de pantaloni de doc „pescărești“ lungi, pînă la jumătatea pulpelor. În loc de cordon de piele, e legată, peste mijloc, cu un capăt de frînghie și în picioare, are niște pantofi bărbătești de plajă, care îi sint foarte mari și, din această cauză, comici. Rembrand și Alagrec au aceleași costume din tabloul I. Ca și Zeiss, care va intra în scenă mai tîrziu. Soare dogoritor de amiază. În scenă și în perspectivă, lumină caldă, grea, imobilă, pe sol și pe mare. Ai impresia că nici un fel de vietate nu mai poate circula, nici chiar după mincare. Peștii, desigur, s-au lăsat în adînc, la răcoare. Pînă și furnicile fac plajă, cu burta la soare, lîngă mușuroaie. Pe șevaletul lui Rembrand — care se află mutat în planul I — este portretul Lunei, aproape gata, în noul ei costum pescăresc. La ridicarea cortinei, Luna — care s-a încetățenit în „legile“ cortului — e „de rînd“ la bucătărie și, așezată pe una din pietrele „sufrageriei“, prepară atentă și destul de neîndeminatecă, o maioneză. Freacă ouăle, pune untdelemn „cu picul“ și mai ales gustă tot timpul, adăugînd tot mereu cîte ceva. Cînd sare, cînd lămîie stoarsă, cînd untdelemn. În timpul operației, firește cînd are gura liberă, fredonează *Valsul Mangaliei*, pe care l-a învățat între timp. După cîteva clipe, intră Alagrec, încărcat de pachete și de sticle.

ALAGREC (*urcînd greu*): Nu e ăla!

LUNA: Cine?

ALAGREC: Valsul. (*Fălos.*) Numai eu îl știu bine din toți de aici... (*Plin de el.*) După note!

LUNA: Eu l-am învățat după Rembrand.

ALAGREC (*cu oarecare lipsă de considerație față de profesorul ei*): Mă rog, dar nu e așa! (*Intră în scenă.*) Fiecare cu urechea sa.

LUNA: Aa! Bravo! Văd că ai venit încărcat.

ALAGREC: Am adus tot! Vin, fructe, prăjituri și un pui. Tăiat, jumulit gata și cu pipota la subțioară, ca o servietă de casier.

LUNA: Ești cineva! (*Începe să-l descarce de pachete.*) O să avem o masă împăratească astăzi...

ALAGREC: Ca de ziua dvs. (*O privește înamorat.*)

LUNA (*ocupîndu-se de pachete*): Nu cumva ai spus vreo vorbă băieților despre asta?

ALAGREC: Eu? Eu cînd îmi dau „parola de onoare“ că nu spun ceva, sînt monumentul de la Adam-Clistir.

LUNA: Clisî — Clisî!

ALAGREC (*jenat că „tocmai ea“ l-a corectat*): D-l Zeiss m-a învățat să-i spun așa.

LUNA: A glumit, probabil!

ALAGREC: Lasă, că totdeauna mă ia dumnealui în periplizon!

LUNA: Și totuși, am impresia că tot pe el îl iubești mai mult. (*Îi aruncă o privire.*) Nu e așa?

ALAGREC (*mințînd prost*): Pe amîndoi îi iubesc la fel. Fiindcă amîndoi sînt părinții mei nelegitimi. (*Se caută în buzunare și scoate un pumn de bani.*) Să vă dau și restul...

LUNA (*neatență*): De la ce?

ALAGREC: De la inel... Știți că nu m-am îndurat să-l vînd! Era prea frumos. Și pe urmă... (*Se oprește pe o privire.*)

LUNA: Atunci, cum ai făcut rost de bani?

ALAGREC: L-am pus amanet pe o mie de lei, la un cunoscut, un negustor din Mangalia cu care „lucrez eu“. Cînd dăm banii — plus o sută de lei excrocheria lui — ni-l dă îndărăt. Și știți, a cerut voie să-l poarte și nevas-tă-sa pînă îl scoatem. Dar i-am interzis categoric chiar în adevărînța pe care i-am luat-o.

LUNA: De ce?

ALAGREC: După ce a fost pe degetul dvs., „nu face“ să se mai atingă fizicul altei persoane de el. „E“ dește și degete pe lumea asta! (*Scoate o chitanță.*) Pofțiți și chitanța, în regulă, de la amanet.

LUNA: Bine. Ține-o la tine. Și ține și banii. Cînd am nevoie, îți cer eu. Am fost foarte îngrijorată că ai întîrziat atît. Trebuie să fie aproape douăsprezece. (*Cu un gest către un băț înfipt în pămînt.*) M-am uitat eu la ceasul de soare, dar nu știu să-l citesc.

ALAGREC (*uitîndu-se la același ceas*): E douăsprezece și douăzeci și cinci fix.

LUNA: Dar noaptea de unde știți cât e ceasul?

ALAGREC: După lună.

LUNA: Și când nu e lună?

ALAGREC: Atunci nu ne interesează cât e! (*Se apropie și privește în cratița ei.*) Dar ce ați preparat acolo? Cozonaci?

LUNA: Nuuuu! Maioneză!

ALAGREC: Și se mănincă?

LUNA (*lingându-și un deget*): Chiar și de pe degete! O s-o servim, la prînz, cu guvizi rasol și presupunem că sînt șalăi mai mici.

ALAGREC: Șălăiași.

LUNA (*observînd că a păstrat un pachet, pe care nu i l-a dat*): Dar acolo ce-ai cumpărat?

ALAGREC (*jenat*): Aicea este ceva numai pentru dvs. Din partea mea! Puteți să controlați, că nu l-am pus la socoteală. (*E timid, adorabil.*)

LUNA: Dar ce mi-ai adus? (*Ia pachetul, pe care Alagrec i-l întinde topit de amor și începe să-l desfacă.*)

ALAGREC (*în timpul acestei operații*): O mică atenție pentru ziua dvs.

LUNA (*scoate din jurnal un porumb copt*).

ALAGREC: Copt! (*Dă replica pe tonul cu care ar spune că e tăvălit în icre negre.*)

LUNA (*veselă*): Vaai! Porumb copt! „Pasiunea“ mea! Da-l împărțim pe din două.

ALAGREC: Nu, mulțumesc! Eu am „servit!“

LUNA: Mă refuzi tu pe mine? (*I-a simțit „slăbiciunea“ pentru ea.*)

ALAGREC: Lăsați... Nici nu-mi face bine la organism.

LUNA: De ce?

ALAGREC: Nu știu, cum mănînc porumb, mă mănîncă și el pe mine. Îmi iese un fel de mălai pe mine... și mă mănîncă.

LUNA (*mușcînd din porumb*):

(*Mușcă din porumb cu poftă.*) Ia spune, puștiule! De ce îți spune ție Alagrec? De trei zile, de cînd sînt aicea, mă tot țin să te întreb.

ALAGREC: Întrebați pe d-l Zeiss și pe d-l Dan, că d-lor m-au botezat așa... Dintr-o supă cu trențe, care am mîncat-o la birt, la Mangalia, prima zi, cînd m-am întîlnit cu

d-lor și despre care eu am spus că e ciorbă à la grec. Fiindcă la noi acasă mama spunea că toate ciorbele pe care le mîncăm sînt à la grec... Că ea a fost măritată șase ani cu un grec care ținea simigerie pe strada noastră, cînd eram noi mici, și pe urmă nu s-a mai cununat cu el, că grecul s-a însurat cu alta. (*Pe gînduri.*) Da' ce plăcintă făcea!

LUNA: A la grec, nu? (*Roade de pe coceanul de porumb.*)

ALAGREC (*cu o reală amărăciune*): Și dvs. vă bateți joc de mine?

LUNA: Eu? Tu nu vezi că te ador? De trei zile, de cînd valurile mării, sau ale vieții, nu mai știu nici eu exact care m-au adus între voi, n-ai observat că vă ador pe toți? Că vă cunosc parcă de cînd lumea?

ALAGREC (*deceționat*): A, da! În „sensul“ ăsta, tot ce se poate!

LUNA: Dar e „sensul“ cel mai frumos în care o fată ca mine poate să adore niște nebuni ca voi... Trei nebuni...

ALAGREC (*privind-o cu oarecare curaj*): Patru!

LUNA (*cu un suris*): De acordeon, vorba lui Zeiss! (*Mușcă din porumb.*) Și acuma să vedem de masă... (*A terminat de mîncat porumbul. Aruncă, ca pe o țurcă, coceanul către mare, apoi se șterge la gură cu petecul de jurnal în care a fost adus. După ce își șterge bine buzele, aruncă jurnalul pe jos.*)

ALAGREC (*care a rămas cu ochii pironiți pe jurnalul de pe jos*): Îmi dați voie să vă ajut și eu?

LUNA (*cu un gest drăguț*): Nu! De ziua mea vreau ca totul să fie pregătit de mine. Și — bagă de seamă — e prima dată cînd pregătesc o masă eu singură! Ce-ô ieși om vede! Bicarbonat ai luat? (*Intră în cort, cu pachetele.*) Dacă vrei tu, mătură puțin în sufragerie... (*Gest spre hîrțiile și sfricelele de pe jos.*)

ALAGREC: Imediat!... (*Cum dispăre Luna, se duce la petecu de jurnal cu care și-a șters buzele adineauri, îl ia de pe jos, îl desface cu eulavie și, acolo unde i se pare că s-a șters Luna mai adînc cu el, îl sărută lung și repetat. Apoi îl împătorește frumos, îl bagă în buzunar și se apucă să „mature“ în sufragerie cu mîna, în chip de măturice.*)

LUNA (*ieșind din cort, în usă*): Știi ce m-am gîndit eu? Cum totul e gata, înainte să pun masa, mă duc să fac o

baie. Căldura asta m-a moleșit complet... Și-am o poftă să mă răcoresc!! Grandioasă, vorba lui Zeiss.

ALAGREC: Păi, aveți voie să faceți baie?

LUNA: Gata, mi-a trecut răceala acuma! Trei zile, de când mă îngrijesc, sînt suficiente. A! Dar n-am costum de baie.

ALAGREC: Nici noi!... Noi facem fără!... Așa e regulamentul cortului.

LUNA: Și unde faceți?

ALAGREC (*îndreptîndu-se spre mare și arătîndu-i cu gesturi stîngace și competente*): Uite aicea, în dreapta! Vedeți! Acolo unde sînt bucățile alea de stîncă. Pe-acolo nu trece niciodată nimeni. E locul nostru!

LUNA: Bagă de seamă, să mă păzești bine! Și să nu cumva să te uiți, că mă supăr pe tine.

ALAGREC (*foarte jenat*): Să-i sară nervul optic cui s-o uita!

LUNA: Bine! Și, dacă vezi că se apropie cineva, fluieră! Uite-așa. (*Îi indică un semnal fluierat.*)

ALAGREC (*fluieră, după indicația ei*): Așa?

LUNA: Da!... La revedere... (*Coboară spre mare, fluierînd semnalul convenit.*)

(*Alagrec scoate jurnalul, îl mai sărută o dată, cu același ceremonial, îl pune la loc, apoi intră în cort, de unde iese imediat cu un binoclu mare. Emoționat în mers și în mișcări, se camuflează după șevalețul lui Rembrand și începe să privească — potrivindu-și neabil binoclul — în direcția indicată Lunei. Atitudinea lui marchează — treptat — o „atenție mărită“ care — în apogeul ei — e subliniată printr-un gest. Își ia bascul din cap și dă cu el de pămînt. Apoi rămîne în extaz, ca o anexă inertă a binocului. Luna a intrat în mare.*)

REMBRAND (*intră, urcînd scările, încărcat cu pachete. În buzunarele vestonului are sticle de vin și, în brațe, pachetele pînă sub bărbie. La început nu observă pe Alagrec. După ce depozitează însă pachetele pe masa din sufragerie și răsufliă ușurat, îl vede*): Alagrec! Ce faci acolo?

ALAGREC (*trezit ca dintr-un vis în primul somn*): Poftim?

REMBRAND: Ce faci acolo? (*Începe să-și înfunde pipa.*)

ALAGREC: Mă uit.

REMBRAND: La ce? Trece vreun vapor spre America?

ALAGREC: Nu! Face domnișoara baie fără costum și o păzesc să n-o vadă nimenea.

REMBRAND (*vine lîngă el*): Nu ți-e rușine, măgarule, să te uiți la o femeie care face baie goală? Dă binoclul încoace! (*I-l smulge din mînă.*) Asta e nerușinare! (*Începe să se uite atent. După o clipă.*) Ia pachetele alea și du-le în cort. Nu trebuie să le vadă nimeni. Nimeni, pînă nu spun eu. Ai înțeles? (*Nu-și dezlipește ochii de binoclu.*)

(*Alagrec, cu regret și cu invidie, oftează adînc, apoi ia pachetele și intră în cort. Rembrand a intrat parcă în binoclu.*)

HUSSEIN (*intră, ducînd în mînă, agățat de cîrligul profesional, un Lavrachi enorm*): Băngiur! Ce tu uisi acolo, bre? Ce ai uazut, o balena, de uacem ochii ca broasca?

REMBRAND (*trezit din reverie*): Nuuu, dar măgarul ăla mic se uita la d-ra noastră, care face baie fără costum.

HUSSEIN (*foarte interesat*): Unde, bre?

REMBRAND: La locul nostru, după stînci... (*Pune binoclul pe marginea șevalețului.*) Ce generație, domnule, e și a ăstora! Complet lipsită de pudoare... (*Se apropie indignat de Hussein.*) Sînt unele femei care nu trebuie văzute goale decît de anumiți ochi...

HUSSEIN: De pictor, uine uorba...

REMBRAND: Te cred. Asta e artă. Restul e profanare!

HUSSEIN: Dai ochean, profanez și Hussein pusin la arta!

REMBRAND (*vrînd s-o ia pe glumă*): Nu, că te strici cu Mahomed.

HUSSEIN: Mahomed știe, patruzeci anii, că Hussein stricat batrîn estem...

REMBRAND (*observînd peștele*): Dar ce e ăla din mînă?

HUSSEIN: Lavrachi, bre! (*Mîndru.*) Hussein prins pentru domnișoara. Astăzi ziua la el estem...

REMBRAND: De unde știi tu?

HUSSEIN: Grec ala mic spus la mine aseară! Dar asta mare secret.

REMBRAND: Ia uite, domnule! Și mie tot el mi-a spus și s-a jurat pe ambele Americi că nu-mi spune decît mie...

HUSSEIN: Și la mine giurat. Și Hussein departe la mare mers sa pescuim cadou formos la domnișoara. Asta seara banchet uacem, bre! Douăzeci ani împlinim el, douăzeci suica bem la noi.

REMBRAND: Ai văzut, domnule, ce copil perfid! Să vezi că-î rup urechile acuma! (*Intră în cort.*)

HUSSEIN: Astazi nu rupem urechi la el, astăzi sarbator național la domnișor... (*Cînd vede că Rembrand a intrat în cort și nu-l mai observă nimeni, se duce, ia binoclul de unde l-a pus Rembrand și începe să privească în direcția unde face baie Luna. După cîteva clipe de joc, cu centrarea binoclului pe ochii lui, rămîne atent, nemișcat. Apoi exclamă, ca pentru el.*) Ala bun! (*Adaugă cîteva cuvinte pe turcește, de admirație, după care încheie.*) Ai, ai, ai, ai, ai, ai!...

ZEISS (*intră, încărcat de pachete și de sticle de șampanie. Pachetele sînt legate de trepiedul pe care îl duce — ca de obicei — în spate. Sticlele de șampanie sînt puse în găleata de dezvoltat. Pînă și în gură ține un pachet — prins cu sforicica — între dinți. Cum intră în scenă, observă pe Hussein, care e cufundat în „privit“. E nedumerit, mirat. Trece pe la sufragerie, dă drumul pachetului din gură, care cade pe masă, apoi dă replica, începînd să se descotorosească de bagaje*): Noroc că sînt icre negre și nu se sparg! (*Privește spre pachetul căruia i-a dat drumul din gură.*) La ce te uiți acolo, Efendi? Ai văzut sublima poartă?

HUSSEIN (*dezmeticit și el, vine spre Zeiss*): Așa ceva formos nu uazut, nici imbracat...

ZEISS (*continuă descotorosirea de pachete*): Dar cine e dezbrăcat?

HUSSEIN: El!

ZEISS: Care el?

HUSSEIN: Domnișor al nostru... Și facem baie cum mama de la el uacut!

ZEISS: Și nu ți-e rușine, eunuc bătrîn, să te uiți la așa ceva? (*S-a degajat de tot.*)

HUSSEIN: Hussein nu eunuc... Ienicer estem cînd așa ceva uedem.

ZEISS: Hai! Dă binoclul încoace, că pe urmă faci urcior la

ochi și n-am acid boric la cort să te vindec. (*Îl ia și se uită și el lung, atent.*)

HUSSEIN: Noi ducem pește la bucătăria... (*Ridică peștele.*) Așa Lavrachi nu uazut tu nici la pictura...

ZEISS (*atent la binoclu*): Bine, bine! Am altceva de privit acuma.

HUSSEIN (*intră în cort*): Pentru ca tu nerușinat estem. Nu rușine la obraz, auem...

ALAGREC (*cu fața de masă — o foaie de cort — și cu vesela cortului. O ia spre masa din sufragerie și începe să puie masa*): Dar ce e cu pachetele astea aici? Și sticle cu șampanie?

ZEISS: Am adus și gheață! (*Jenat, nu se mai uită cu binoclul.*) Ai uitat că mi-ai spus că azi e ziua domnișoarei! Trebuie s-o sărbătorim! Sper că nu mai știe nimeni de treaba asta. Te-ai jurat pe primul tău film în America că numai mie mi-ai spus...

ALAGREC (*continuîndu-și treaba cu „pointă“*): Adam-Clisî!... Clisî, am zis! Că am și eu oamenii mei, care mă învață cum să mă pronunț. (*Mîndru.*)

REMBRAND (*iese din cort cu cîteva farfurii în mînă, pe care a pus cumpărăturile făcute. La subșoară are sticlele. Hussein îl urmează, ducînd alte farfurii într-o mînă și peștele agățat de cealaltă*): Eeee! Lume nouă! Dar ce-ai terminat așa devreme lucrul astăzi?

ZEISS: N-am avut lumină bună și eu nici în fotografii nu neglijez arta...

REMBRAND: Văd că nu e nici un nor pe cer și e o adevărată inflație de soare...

ZEISS: Tocmai de-aia. E prea tare și înnegrește clienții.

REMBRAND: Un motiv mai mult ca să iasă bronzati...

ZEISS: Da, dar, nu arși... (*Uitîndu-se în farfurii.*) Dar ce-ai acolo?

REMBRAND: Nimic... Niște icre negre... Două cutioare de sardele portugheze... Niște măslinuțe Volo... Un pic de Rockfortel... Oleacă de compot de piersici de California...

ZEISS: Ai desfăcut pachetele mele?

REMBRAND: Care pachetele tale?

ZEISS: Ale mele! Alea de colo... (*Se uită la ele și le vede intacte.*) A! Pardon! Ale mele sînt la locul lor. Dar de unde ai tu toate astea?

REMBRAND (*pune tot ce-a adus pe scaunele din sufragerie*): De la băcănie...

ZEISS: Le-ai luat pe cont?

REMBRAND: Din contră. Le-am luat pe suprapreț. La negru...

ZEISS: Cu ce bani?

REMBRAND: Cu banii mei... Munciți de mine... produși de mine...

ZEISS (*alarmat*): De la cine ai furat?

REMBRAND: Am vîndut tablourile...

ZEISS: Care tablouri?

REMBRAND: Cele trei, care lipseau de la socoteală din expoziția mea viitoare...

ZEISS (*se apropie de el*): Stai, stai, stai! Stai, domnule, nițel să ne lămurim...

HUSSEIN: Eu nu mai putem stai. Lasam pește și mergem acasă, facem formos... (*Gest spre felul în care e îmbrăcat.*)

ZEISS: Nu se poate! Astăzi mîncîci cu noi. Ești invitatul meu...

REMBRAND: Și-al meu...

ALAGREC: Și-al meu...

HUSSEIN: Pardon! Astăzi Hussein invitat sîntem la domnișoar bre! Grec ala mic... Luam pește asta și punem pe el fierbem. (*Dă peștele lui Alagrec și arată pe Zeiss și Rembrand.*) Băngiur! Peste un ceas Hussein la masa uenim. (*Pleacă.*)

ALAGREC: Cum fac peștele, d-l Zeiss?

ZEISS: Rasol.

REMBRAND: Prăjit!

ALAGREC: Dar cu maioneză nu e bun?

ZEISS: E foarte bun, dar de unde avem maioneză?

ALAGREC: Mă privește... (*Intră, în cort.*)

ZEISS: Ce sînt misterele astea, domnule? Emigrantul ăsta are maioneză, tu ai parale?

REMBRAND: Ți-am spus. Am vîndut trei tablouri. Și, ceea ce e mai surprinzător, le-am vîndut pe prețul pe care l-am cerut.

ZEISS: Cui le-ai vîndut?

REMBRAND: Nu știu. Acum o săptămînă i-am dat trei tablouri lui Alagrec și l-am trimis să le vîndă la Mangalia... pe faleză! Drept care...

ZEISS: Pot să știu și eu pentru ce îți trebuiau bani?

REMBRAND: Ca să pot contribui și eu la întreținerea noastră. Nu uita că — de trei zile — sîntem „unul“ în plus.

ZEISS: Una, nu unul...

REMBRAND: Cu atît mai mult. O femeie nu poate duce regimul nostru și nici tu nu poți face, singur, față la toate cheltuielile, deși văd că, astăzi, te-ai lansat ca un nabab. (*Gest spre cele aduse de el.*) Pot să știu și eu în ce scop ai cărat o băcănie întregă?

ZEISS: Presimțeam că o să fie cazul să te sărbătoresc...

REMBRAND: Și șampania unde ai găsit-o? Eu am căutat toată Mangalia și n-am găsit nici o sticlă...

ZEISS: Am adus-o de la Constanța prin curier special.

REMBRAND: Mă! Mi se pare că noi mințim amîndoi... (*Un timp.*) Ți-a spus ceva Alagrec?

ZEISS: Dar ție?

REMBRAND: În orice caz, lui Hussein i-a spus sigur. Era să se înece ca să prindă, de ziua ei, un Lavrachi...

ZEISS: Te pomenești că s-o fi amoretat turcul de ea...

REMBRAND: Cert! Și ăla micul e mort după ea...

ZEISS: E și frumoasă, plasticule, ce zici?

REMBRAND: E o perfecțiune... Și misterul ăsta care o înconjoară o face și mai atrăgătoare.

ZEISS: În orice caz, mîine, după ce trece ziua ei, trebuie să-l lămurim. Nu știm cine e, de unde vine... ce căuta în mare noaptea, aproape înecată...

REMBRAND: Ce ne-a spus ea nu stă în picioare... Cum o să vrei să faci baie pe lună în rochie de seară?

ZEISS: Și cu pantofi de fir în picioare!

REMBRAND: Și cu colier de perle la gît!

ZEISS: Știi că sînt veritabile!... Le-am pipăit eu...

REMBRAND: Cînd?

ZEISS: Cînd o aduceam în barcă, spre mal. Cu ocazia respirației artificiale pe care i-am făcut-o. Habar n-ai ce apă am scos din ea! Trebuie să aibă o vînație cît o

pătlăgea vinată în locul unde am apăsato cu genunchiul pe burtă...

REMBRAND: Ordinare sînt, d-le, sistemele astea de salvare la înecați! Umbli așa, pe om, ca pe moșiile tale... (Un timp.) În definitiv, poate făceai mai bine dacă o lăsați să se înece...

ZEISS: De ce?

REMBRAND: Dar e limpede, dragă, că asta a vrut să se sinucidă...

ZEISS: Cu atîta viață în ea? Nu cred! Mai repede, poate, a vrut s-o înece cineva...

REMBRAND: De ce?

ZEISS: Știu eu? O crimă pasională... Dar n-are fason de așa ceva... E prea dulce, prea luminoasă, prea serafică. Alea care determină crimele pasionale au buzele groase, mîinile cu degete scurte, ochi de beladonă și poartă centură...

REMBRAND: Și de unde știi tu că ea n-avea?

ZEISS: Fiindcă am vrut să i-o scot, în barcă și n-am găsit...

REMBRAND: E, cum ai putut, mă, să fii atît de necuviincios cu o muribundă?

ZEISS: În clipele acelea eu nu eram bărbat... Eram soră, mamă, medic! Nu eram nimic, domnule, înțelegi? Dar are o piele!!

REMBRAND: Nu mai insista, că mă dezgusti... Un om care profită de o femeie care e gata să-și dea sufletul e un monstru...

ZEISS: Un monstru marin, avînd în vedere că faptele s-au petrecut pe mare.

ALAGREC (intră venind din cort): Eu zic să pun masa, d-l Zeiss.

ZEISS: Ideea nu e rea. Cînd o veni domnișoara de la mare, să găsească totul gata...

REMBRAND: O mai fi avînd mult?

ALAGREC (repede, cu un pas spre faleză): Mă duc eu să văd...

ZEISS: (îl oprește cu un gest): Lasă să mă duc eu, că am obiectiv mai bun... Nu degeaba sînt fotograf!...

REMBRAND (aproape comandînd): Nu se duce nimeni... Cînd o veni, să vie sănătoasă!... (Privind pachetele, sticlele, masa.) Cum aranjăm? Eu zic să punem totul pe masă și fiecare se servește cu ce vrea...

ZEISS: Nu, că face prea bufet de gară.

REMBRAND (lui Alagrec): Tu ocupă-te de băutură... De rest, mă ocup eu...

ZEISS: Perfect! Alagrec! Sparge gheața și pune șampania la găleată...

ALAGREC: Imediat!

ZEISS: Și pe urmă duci sticlele de vin la frigider.

ALAGREC: Unde?

ZEISS: Le îngropi în nisip, la marginea mării.

ALAGREC (bucuros): Da, imediat! (Vrea s-o ia spre mare, înșfăcînd cîteva sticle.)

ZEISS: Dar nu în partea asta (Arată în direcția în care face baie Luna.) În partea cealaltă!

ALAGREC: Atunci, pun mai întîi șampania la gheață... (Lasă sticlele.)

REMBRAND: Are loc și vinul, domnule, în găleată!...

ZEISS: Mă rog! Atunci, ocupă-te tu și de vin! (Își ia ustensilele și intră în cort.) Eu mă duc să-mi pun bine profesia...

(Rembrand începe să aranjeze bunătățile pe masă.

Alagrec pune gheața în găleată și aranjează vinul.

A terminat cu vinul, privește la el.)

REMBRAND: Ia vezi, am pus tot? (Un gest spre pachete.)

ALAGREC: Mai lipsește numai maioneza. Adică maioneza și ce am cumpărat de la Mangalia.

REMBRAND: Cine?

ALAGREC: Eu!...

REMBRAND: Tu? Cu ce bani?

ALAGREC: Nu pot să spun, că e secret! (O ia spre cort.)

ZEISS: (iese din cort, cu pachetele Lunei): Ce e cu delicatesele astea, Alagrec?

ALAGREC: Este niște alimente!

ZEISS: Și cum au ajuns aici?

ALAGREC: Pe jos.

ZEISS: De unde?

ALAGREC: De la Mangalia!

ZEISS: Și cine le-a trimis?

ALAGREC: Nimeni... S-a cumpărat...

ZEISS: Cine le-a cumpărat?

ALAGREC: Eu.

ZEISS: Tu? Cu ce bani?

ALAGREC: Nu pot să spun, că mă omoară domnișoara...

LUNA (*înviată de baie, intră și se oprește în capul scării de pământ*): *Les chevaliers de la table ronde, salut!*

REMBRAND: A fost bună baia?

LUNA: Nemaipomenită... O apă caldă, tandră, limpede, albastră!! E prima dată în viața mea când am invidiat peștii... Dar de unde știți că am făcut baie?

(*E un pic alarmată.*)

ZEISS: Ne-am închipuit!

LUNA (*către Alagrec, cu panica crescută fără exagerare*): Nu cumva m-a văzut cineva?

TOȚI TREI: Nuuuuu!...

LUNA (*intrînd în scenă*): Știți că l-am văzut pe Hussein trecînd cu barca chiar pe lângă locul unde făceam eu pluta.

ZEISS: Ai văzut, bestia?!

LUNA: Noroc că l-am simțit și m-am băgat la fund imediat... (*Vede masa.*) Dar ce e asta?

REMBRAND: O masă pe care gazdele dvs. — incidentale — au pregătit-o în cinstea dvs!...

LUNA (*decepționată că i-au luat-o înainte, cu o privire bănuitoare spre Alagrec*): Observ că are proporții de banchet... (*Privind.*) Icre negre... șampanie!... Ce-nseamnă asta, domnilor? Ați călcat, flagrant, regulamentul cortului...

ZEISS: Pardon!... (*Arătînd spre masă.*) Pește, legume și fructe!... Litera legii!

REMBRAND: *Ad literam.*

LUNA (*repede*): Phiuuu! Am uitat să pun puiul la frigare... Alagrec!... Repede... Foc și frigare...

ALAGREC: Am pregătit totul în spatele cortului, c-aici bate vîntul și mi-l pîrpălește... Și păcat de el, c-a costat 40 de lei...

LUNA: Repede, incinerează-l... (*Alagrec dispăre.*)

REMBRAND: Prin urmare, d-ta ai călcat regulamentul... Ne dai carne.

ZEISS (*ca și cum ar spune „de porc”*): Și încă de pui!

LUNA: Dar salamul vostru nu e tot carne? (*Îl observă în farfurie.*)

ZEISS: O! Calul e cel mai curat animal! Aproape pasăre!

REMBRAND: Cînd e Pegas și are aripi...

LUNA: Și — mă rog — de ce toate astea?

REMBRAND: Avem astăzi o dublă aniversare...

LUNA: Dar ce împliniți?

ZEISS: Ne împlinim una din cele mai vii dorințe... Să sărbătorim 20 de ani ai d-tale și trei zile de cînd te afli printre noi...

LUNA: Și de unde știți că astăzi e ziua mea?

REMBRAND: De la d-ta!

ZEISS: Personal!

LUNA: De la mine? V-am spus eu că e ziua mea? Cînd?

ZEISS: Azi-noapte! Ai vorbit în somn!

LUNA (*nu crede*): Și voi nu dormeați?

ZEISS: Cum o să dormim? Noi toată viața am fost băieți deștepți.

REMBRAND: Te vegheam! (*Își spune replica cu o căldură specială*): Îți vegheam somnul.

ZEISS: Minte! Sforăia ca un dormitor de seminariști în postul mare.

LUNA: Îmi pare rău că mi-ați stricat surpriza... Dar, în același timp, sînt fericită că v-ați gîndit la mine... Dar maioneza mea unde e?

ZEISS: Tot ce am găsit în cort se află aici...

REMBRAND: Dacă nu sînt indiscret, de unde ai avut bani să cumperi toate bunătățile astea?

ZEISS: Te-am pescuit fără nici un ban asupra d-tale, pe cît îmi amintesc!

REMBRAND (*cu „pointă”*): Că el ți-a făcut și percheziție și știe.

LUNA: M-am împrumutat...

REMBRAND: De la cine?

LUNA: De la un bărbat...

REMBRAND: Știu de la cine! De la Hussein!

ZEISS: Te cred. Turcul plătește!

REMBRAND: Ți-a adus și un Lavrachi, uite, atîta de mare... (*Face un gest.*)

ZEISS: Cît un băiat de la grădinița de copii.

LUNA: Lavrachi? E peștele meu favorit. Diseară îl facem rasol...

ZEISS: Și amînăm maioneza de la prînz pentru seara.

LUNA: Ah! Și după baia asta mi s-a făcut o foamee!

REMBRAND: Să ne așezăm la masă.

LUNA: Fără Hussein?

ZEISS: El vine iavaș-iavaș! O țuică, însă, putem să luăm înainte!

LUNA (*imitînd pe Hussein*): Țla bun!...

REMBRAND: În orice caz, mă duc să-i dau o gură. E un loc pe faleză de unde dacă strigi se aude drept în curte la Hussein...

ZEISS: Și eu mă duc să scot țuica din pivniță... (*Ies amîndoi în direcțiile anunțate.*)

ALAGREC (*care, între timp, a ieșit cu puiul din cort sau l-a luat de pe masa unde Zeiss a pus toate pachetele Lunei trecînd în spatele acestuia, intră, venind de după cort*)
Îi facem și mujdei de usturoi?...

LUNA: Ia vino-ncoace, yankeule... (*Alagrec se apropie.*) Ia uită-te în ochii mei! (*Se uită cu oarecare jenă.*) De ce m-ai trădat?

ALAGREC (*pleacă ochii*).

LUNA: Mi-ai făgăduit să nu spui nimănui că astăzi e ziua mea! De ce nu te-ai ținut de cuvînt?

ALAGREC: Pentru că... (*Se oprește încurcat.*)

LUNA: De ce? Spune...

ALAGREC (*discret*): Așa! De ce știu eu!

LUNA: Ia spune-mi și mie de ce știi tu?

ALAGREC: Exclus!

LUNA: Va să zică, nu sîntem prieteni?

ALAGREC: Ba da, dar eu nu sînt gură de cîrpă...

LUNA: Ia încearcă să fii... Un pic numai.

ALAGREC: Foarte exclus.

LUNA: Și de ce e chiar atît de „exclus“?

ALAGREC: Fiindcă eu, ori sînt de tot, ori nu sînt deloc...

LUNA: Fii de tot, atunci...

ALAGREC: Nu, că mă spuneți.

LUNA: Eu? Eu nu-mi trădez prietenii niciodată...

ALAGREC (*simțindu-se vizat*): Sau, cu alte cuvinte, atinge-I, cîrnule!

LUNA: Nu vrei să-mi spui?

ALAGREC: Absolut exclus!

LUNA: Biinne. Să știi că de azi înainte nu mai sîntem prieteni...

ALAGREC: Parcă dvs. nu știți!

LUNA: Nu, nu știu nimic! Jur!

ALAGREC: Nu se poate să nu fi băgat de seamă...

LUNA: Ce?

ALAGREC: Că amîndoi sînt îndrăgostiți de dvs.! Și ce îndrăgostiți! Ie morți! Ie defuncți! (*Spune replica cu dezgust.*)

LUNA (*amuzată*): Îndrăgostiți de mine? Și încă amîndoi?

ALAGREC: Și nu numai ei! Mai sînt și alte „persoane“.

LUNA: Cine? Aicea nu sîntem decît noi!

ALAGREC: Da' turcul? N-ați văzut că, de trei zile, de cînd sînteți aici, umblă numai cu șalvarii cei noi în barcă și își face și freză? Se dă cu untdelemn de floarea-soarelui pe păr...

LUNA: N-am observat, fiindcă nu știam cum se purta înainte!

ALAGREC: Înainte? Avea turul șalvarilor cu răsufătoare și în păr avea midii și melci de mare. Și d-l Zeiss! Unde s-a spălat el pe dinți, de trei ori pe zi? Că, pînă acum trei zile, era tubul plin, și acum a ajuns armonică... Și celălalt se radă în fiecare zi. Și ieri l-am prins eu cînd își da cu odicolon pe gît, după baie... (*Crește în parapon.*) S-au smintit amîndoi... Și, cum rămîne unul cu altul, încep să se înțepe. Și nu ca înainte, cu acul... Acum își bagă undrea... Și sînt și geloși unul pe altul și ăla pe celălalt.

LUNA: Astea sînt copilării...

ALAGREC: Copilării? (*Ca un argument contrariu, definitiv*)

Ieri s-au făcut întii tîmpiți, și pe urmă d-l Zeiss i-a zis lui d-l Dan că e pictor de firme... Și domnu Dan i-a spus lui domnu Zeiss că e ratat... Rahat adică, dar i-a zis așa, ca să nu pricep eu șpilul...

(*În timpul scenei dintre Luna și Alagrec, s-a auzit mereu strigătul lui Rembrand, care chema pe Hussein.*)

REMBRAND (*intră*): A pornit cu barca! În două minute e aici... Pe jos ajungea și mai repede...

LUNA: Și de ce vine cu barca?

REMBRAND: Dacă n-are mașină!

ZEISS (*intră cu țuica*): Am trecut prin emoții groaznice. Nu găseam țuica... Alagrec! Ceșcuțele, te rog! Cinci!

(Alagrec ia de pe masă cinci ceșcuțe de pământ, le pune pe o farfurie și vine cu ele.)

ZEISS (le umple și Rembrand împarte. Când toți sînt cu ceașca în mînă, închină): În sănătatea dumitale! Fiică a mării, a nopții și a misterului!

REMBRAND: Să „ne” trăiești! (Așază pe „ne” și o privește în ochi.)

ALAGREC: Jiuscofon („Jusqu'au fond”, adică. Bea dușcă ceașca.)

LUNA: Noroc! Și vă mulțumesc, vouă și întâmplării, pentru cea mai frumoasă aniversare din viața mea... (Privește pe Rembrand în ochi.) „Să-mi” trăiți!... (Bea.)

HUSSEIN (intră cu un pachet în mînă, se apropie emoționat de Luna și i-l oferă): Pentru ziua la tine, Hussein oferim asta cadou... Sa traisi și sa fim ferisiti, că fata formos estem... (Lui Alagrec.) dai suica, bre! (Alagrec îl servește.) Noroc, bre! (Închină și bea.)

LUNA (în timpul acesta desface pachetul, din care scoate un fes și o pereche de papuci turcești): Vai, ce frumusețe de fes! Și papuci...

HUSSEIN: Asta nu papuci... Asta iminei... Doua sute ani avem la el. Și asta fes, o suta cincizeci...

LUNA: Hussein... Vino să te săruut... (Ceea ce și face.)

HUSSEIN (după sărutare): Ala bun!...

REMBRAND (se duce la șevalet și ia tabloul): Și mie te rog să-mi dai voie să-ți ofer acest portret...

LUNA: Dar mă răsfățați prea mult. Mulțumesc din suflet...

ZEISS: Păcat că nu seamănă la gură. Nu e gura dumitale... (Arătînd spre tablou.) Aici e o gură fără viață... N-are căldura sărutului în ea. Ca o floare care n-a cunoscut încă roua...

REMBRAND: Fiindcă nu e terminat. Într-o singură ședință e gata. (Alagrec dispare încet, spre mare.)

ZEISS: Îmi pare rău că eu nu pot să-ți ofer nimic... în afară de modestul meu omagiu... A! Pardon! Am și eu ceva pentru d-ta. (Dispare în cort și vine imediat cu o broască țestoasă în mînă.) Îmi dați voie să vă ofer pe tovarășa mea de înșomnii. (Privește broasca.) Domnișoara Prudence, de profesiune broască țestoasă și domnișoară... (Se oprește.) Regret, dar nu-ți cunosc numele...

LUNA: Ce importanță are!... Numele meu a dispărut o dată cu vechea mea existență... Datorită d-tale, m-am născut a doua oară — acum trei zile — și sînt încă nebotezată. Găsiți-mi un nume... Hai! Repede... (Toți se gîndesc.)

HUSSEIN: Eu naș la el, bre! Tu găsit la el în mare, noaptea, la luna, Luna punem nume la ea...

REMBRAND: Luna? Nu e rău...

LUNA: E adorabil. D-ta ce părere ai?

ZEISS: Eu sînt în eclipsă totală de fantezie... Dar Luna e foarte frumos...

REMBRAND (închină, punînd un rînd nou de țuică): Atunci, pentru răsăritul d-tale... (Beau toți, după ce ciocnesc.)

ALAGREC (vine cu un mănunchi de flori de cîmp și se apropie de grup.)

ZEISS: Unde ai fost, mă?

ALAGREC: Să culeg un cadou pentru domnișoara. (i-i oferă florile.)

HUSSEIN: Ala bun!

C o r t i n a

TABLOUL III

Imediat după lăsarea cortinei, la tabloul II, în scenă se aude, executat la muzicuțe: *Karakiz*. Ritmul dansului e marcat de un sunet curios. Un sunet asemănător aceiua pe care îl fac boabele de fasole răsturnate din saci. Cortina se ridică imediat ce schimbările de scenă sînt gata. Acțiunea tabloului III se petrece în continuarea celui de al doilea, seara, pe la zece. La ridicarea cortinei, Zeiss, Rembrand și Alagrec, așezați la masă, cîntă din muzicuțe, atenți mai mult la Luna decît la melodie. Hussein, bătut bine, e în picioare și le ține ritmul cu un ciur de mălai, transformat în tamburină și garnisit cu scoici pe de margini. (De unde și sunetul de care vorbeam mai sus.) Luna, în mijlocul scenei, cu fața la public, dansează un dans „a la turca”, improvizat ad-hoc, pe melodie. Are fesul pe cap și iminei în picioare. Și-a desfăcut părul ca o cadină, și-a „șalvarit” pantalonii băiețești, pe cît a putut și, sumețindu-și un pic cămașa băiețească la talie, și-a

dezgolit un fulger alb și neindecent de piele. Masa se află într-o dezordine care trădează petrecerea prelungită, de la dejun. Sticlele sînt goale, mîncărurile sfîrșite, fructele răvășite. În pomul de deasupra sufrageriei e aprins un felinar, destul de puternic. Un altlul mai discret e aprins la cort. Cerul e înnourat, marea, înecatată în tenebre.

LUNA (*ostenită, termină dansul*): Nu mai pot!... (*Face un compliment comic. Toată lumea aplaudă. Hussein își dă cu ciurul în cap, în chip de aplauze.*)

HUSSEIN: Ai, ai, ai, ai, ai! Brava!... Brava, bre!

REMBRAND: Bravo! (*aplaudă cel mai ostentativ spre ea.*)

ZEISS: Foarte frumos! (*Aplaudă mult mai rezervat.*)

ALAGREC (*căzut în transă, de adorație*): Fir-ai a dracului să fii de viață!

ZEISS: De ce, mă? Vorba cîntecului: „Decît o viață amară, mai bine să trăiești“...

LUNA: Dați-mi ceva să beau... Șampanie!...

REMBRAND: Șampanie nu mai avem...

LUNA (*se așază*): Nu e nimic! Vin! (*Rembrand și Alagrec se reped s-o servească. Servește primul. Apoi pune și în paharele celorlalți.*)

HUSSEIN (*vine și el și se așază la masă*): Dai la Hussein, bem din ciur. Astazi Hussein uacem ce nu uacut toata viața... (*Își ia paharul pe care și-l umple.*) A la boneor, digranda, băngiur și mersi... (*Bea.*)

(*Alagrec cînd să-i toarne și lui, astupă paharul, cu mîna.*)

ZEISS: Tu nu mai bei?

ALAGREC (*cleios*): Exclus. Da'o țigară servesc...

LUNA: Adevărat! Țigări! (*Zeiss le oferă și aprind toți. Fumează toți cîteva clipe.*)

LUNA (*privind spre mare*): Astă-seară văd că luna ne-a tras clapa...

REMBRAND: Dacă te avem pe d-ta între noi, se simte de prisos.

ZEISS: Sigur! O lună, merge la casa omului... Dar două...?

LUNA: E un spirit sau un avertisment? Ți-e teamă să nu mă eternizez aici?

ZEISS: Nu e nevoie să mai insiști. A fost un spirit.

REMBRAND: Prost...

LUNA: Îm! Prost e prea mult spus. A fost un spirit nepus destul la punct...

ZEISS: În schimb, m-ai pus d-ta pe mine la punct mai mult decît era necesar. (*Hussein începe să moșăie, revenindu-și din cînd în cînd la realitate.*)

LUNA: N-am avut nici o clipă asemenea intenții... (*Lui Rembrand.*) Mai vreau să beau...

REMBRAND (*toarnă*): Știți că asta e ultima sticlă și e pe terminate și ea?

LUNA: Vaaa!.. Și aveam atîta chef de petrecere astă-seară!

ZEISS: Nu trebuie să ți-l strici... Într-un sfert de ceas, vom avea vin.

LUNA: De unde?

REMBRAND: De la orice restaurant din Mangalia. Sîntem doar la doi pași... Te duci cu barca lui Hussein?

ALAGREC (*care se uită fix spre mare*): Să nu vă duceți cu barca, d-l Zeiss.

ZEISS: De ce?

ALAGREC: O să fie furtună pe mare...

REMBRAND: De unde știi tu?

ALAGREC: Eu cunosc bine marea, c-o studiez de mult...

REMBRAND: E și natural! Pentru un vechi navigator ca tine marea nu mai are nici un secret...

ZEISS: Magelan! Dă-mi trei sticle goale...

ALAGREC: Merg și eu cu dvs. să vi le duc.

REMBRAND: Foarte bine, în doi trece timpul mai repede...

ZEISS: (*privind către Luna și Rembrand*): Sau mai încet. Depinde cum îl întrebunțezi. (*Către Alagrec.*) Tu stai aici și pînă mă întorc eu, mai faci un rînd de cafele...

LUNA: Excelentă idee...

ZEISS: Lui Abdul Hamid să i-o faci fără zahăr.

HUSSEIN: Cu zahar, cu zahar facem pentru Hussein. Hussein nu beat estem. Hussein uisam! Facem la el dublu cafea.

ALAGREC: Pofțiți sticlele.

ZEISS: Dă-le încoace, cu găleată cu tot, să cumpăr și gheață...

ALAGREC (*ii dă găleata cu sticlele*): Pofțiți!

LUNA: Și vino repede, repede de tot...

REMBRAND: (*glumind*): Trap...

ZEISS: Da, coane! *(Pleacă cu găleata. După puțin, se aude fluierând pînă se pierde valsul lait-motiv.)*
REMBRAND *(lui Alagrec.)*: Hai, nu mai moțâi... Du-te și fă cafelele...
ALAGREC: *(ursuz)*: Imediat. *(Către Luna, plecînd)*. Pe a dvs. o fac mai dulce, nu? Cu trei!
LUNA: Nu, fă-mi-o amară de tot. Cu patru bucățele. *(Alagrec iese, o pauză mică.)*
REMBRAND: Mai vrei o țigară? *(îi oferă.)*
LUNA: Mersi... *(I-o aprinde. Pauză. Fumează amîndoi, privind spre mare. În zare scapără un fulger depărtat.)*
A fulgerat!...
REMBRAND: Mi se pare că o să aibă dreptate Americo Vespucci... O să fie furtună pe mare... Fulgeră dinspre sud...
LUNA: N-am văzut niciodată o furtună la mare... Trebuie să fie nemaipomenit de frumos. Cerul spintecat de fulgere albe. Marea *(privind-o)* imensă, neagră, jucîndu-și balaurii lichizi cu spinările crisplate, sub bicele de apă, repezite deasupra.
REMBRAND: Și-apoi mugetele din adîncuri... Cîntecul acela fascinant și sinistru al fundurilor răzvrătite, potnite impetuos spre suprafață... *(Fulgeră.)*
LUNA: A fulgerat iarăși... Vrei să facem o plimbare cu barca?
REMBRAND *(foarte puțin încîntat de propunere)*: Acuma? Cred că nu e tocmai momentul potrivit. Și apoi, ca să fiu sincer, sînt un foarte prost vislaș...
LUNA: Nu e nimic. Vislesc eu. Tot vream de mult să învâț.
REMBRAND: N-ai vislit niciodată pînă acum?
LUNA: Nu. Am dus o existență exclusiv terestră.
REMBRAND *(moale de tot, cu panică continuă)*: Mă rog, dacă-ți face plăcere să înveți tocmai astă-seară, sînt la dispoziție!... Te previn, însă, nu avem nici un colac de salvare. Nici măcar pe Zeiss.
LUNA *(repede)*: N-ai nici o grijă... „Acuma” nu mă mai înec.
REMBRAND: Cu ce ton ai spus „acuma”!!
LUNA *(visează)*: Ce tonul omului care s-a înecat o dată și știe cum e. Și-apoi, acuma, am o poftă nebună să trăiesc. Așa e întotdeauna după moarte. Nu uita că nu

cunosc încă nimic din viață. M-am născut doar de trei zile. Hai! *(Fulgeră mereu.)* Vai, ce frumos fulgeră! Dacă un fulger ar dura nițel mai mult, cred că s-ar vedea înăuntru, în cer...
REMBRAND *(se ridică)*: Prin urmare... am rămas la barcă!
HUSSEIN *(din somn)*: Barca nu voie estem plimbam. Ala mîine... Acuma purtuna uenim. Ala nu bun.
REMBRAND: Putem face o plimbare pe malul mării mai bine.
HUSSEIN: Ala bun... *(Readoarme.)*
LUNA: Bine. Fie și pe malul mării... Dar mi-ar fi plăcut teribil să mergem în larg, departe, pînă acolo unde să putem prinde fulgerele cu mîna...
REMBRAND: Și ce să facem cu ele?
LUNA: Să le aruncăm înapoi, în cer — ca pe niște artificii enorme... *(Pleacă amîndoi spre mare. În clipa în care încep să coboare, intră din cort Alagrec cu cafelele. Îi vede, pune cafelele pe masă și se ia tiptil după ei, pînă dispăre.)*
(Hussein singur, trezit din aburul cafelelor din față, deschide ochii și începe să le bea, pe rînd, pe toate patru, sorbindu-le sonor și amplu.)
ALAGREC *(revine, abătut, amărît, gelos. Fără să observe ce a făcut Hussein și crezîndu-l adormit, scoate petecul de jurnal din buzunar, îl despătorește și vrea să-l rupă, spre a-și manifesta gelozia și „dezgustul” de viață. Înainte însă, așa cum îl ține — desfăcut — sub lumina felinarului de deasupra, vrea să-l sărute. Îl apropie de gură, și ochii îi rămîn pironiți în gazetă. Se ridică brusc și se înalță cît mai mult spre lumină ca să poată citi. Treptat ce citește, figura lui capătă o înseninare plină de satisfacție. Bate pe umăr pe Hussein pînă îl trezește)*: Nea Hussein! Nea Hussein! Nea Efendi! Deașteaptă-te, că am dat lovitura... Am aflat secretul! Ghelburda!
HUSSEIN: Eu n-am secret, bre...
ALAGREC: Secretul domnișoarei, nu al d-tale... Am aflat cine e! Scrie aicea, în jurnal... Ascultă! *(Începe să citească)* „Misterioasa dispariție a unei domnișoare. În noaptea de 21 a.c., în cursul unei plimbări de agrement cu iahtul «Năluca», proprietatea cunoscutului

armator constănțean Colea Stamatopol, în timp ce nava se întorcea spre Constanța, din motive și în împrejurări care nu se cunosc exact pînă în prezent, a dispărut de pe puntea sus-numitului iaht, d-ra Liliana Roiu, fiica defunctului consilier de casație Dimitrie Roiu, una din reputatele frumuseți bucureștene. Nimeni din cei prezenți la bord n-a putut da nici un fel de explicație cu privire la această senzațională dispariție. Autoritățile, care cercetează acest curios caz, în urma datelor adunate și informațiilor primite, exclud posibilitatea unei sinucideri sau a unei răpiri romantice — cum s-a crezut la început — și înclină către ultima ipoteză, și anume, aceea a unui accident, care a costat viața frumoasei și nefericitei domnișoare...“

Ai înțeles, nea Hussein? Ai priceput?

HUSSEIN: Nimic nu priceput. Parcă citești turcește, bre! Vorbește românește, că asta pricepem mai bine. Eu uacut școala romanesă... (*Se ridică somnoros, răzbit de băutură. Fulgerele continuă — firește — tot timpul, pînă la indicația specială de încetare.*) Acuma Hussein plecam acasa... Batrîn estem, somn estem, beat estem... Mergem culci... Băngiur...

ALAGREC: Noapte bună...

HUSSEIN (*pleacă cîntînd pe mormăite*):

Ca un glob de aur
Luna-i stralucit
Și la iarba verde
Oștile-ai culcat.

(*Alagrec după ieșirea lui Hussein, împătorește cu grijă petecul de ziar, îl pune în buzunar, apoi se duce spre mare și se uită cu atenție, căutînd să deslușească în noapte pe cei doi promenori.*)

ZEISS (*intră cu găleata cu gheață și vin. Mirat că nu vede pe nimeni, trece la masă și lasă găleata. Își scutură mîna amorțită de greutate. Observă pe Alagrec*):

Alagrec! Ce faci acolo?

ALAGREC: Mă uit cum fulgeră...

ZEISS: Fulgeră-mi un sprîț mai bine, că mi-au amorțit mîinile și nu pot să-mi torn.

ALAGREC (*îl servește*).

ZEISS (*în timpul acesta*): Dar Rembrand, unde e?

ALAGREC: A plecat să se plimbe la mare cu d-ra.

ZEISS: De mult?

ALAGREC: Imediat ce ați plecat dv.! D-ra vrea să se plimbe cu barca, dar d-lui i-a fost frică... Laș! (*Ca pentru el.*) Crai laș!

ZEISS: Ea i-a propus plimbarea?

ALAGREC (*cu regret*): Da.

ZEISS: Noroc! (*Bea.*)

ALAGREC (*observîndu-l că e îngîndurat*): Dar lasă! Nu e nimic, d-le Zeiss! Avem și noi loviturile noastre...

ZEISS: Ce lovitură?

ALAGREC: Am aflat cine e domnișoara și cum a ajuns aici. Știu tot.

ZEISS: Tu? De unde?

ALAGREC: Din presă! (*Scoate jurnalul și i-l dă.*)

(*Zeiss se dă spre lumină și începe să citească.*)

ALAGREC (*în timp ce Zeiss citește cu „mimică“*): Pot să servesc și eu puțin lichid? (*Gest spre sticlă.*) Din cauza băuturii mi s-a făcut sete.

(*Zeiss preocupat de lectură, îi face un gest de îngăduință.*)

(*Alagrec își toarnă și bea.*)

ALAGREC: Phuu! Dar tare e! Focul lui ardei!

ZEISS (*termină lectura*): Va să zică, misterul s-a lămurit! (*Dă replica cu oarecare regret.*) Și, deci, trebuie luate măsuri în consecință. (*Vrea să bage jurnalul în buzunar.*)

ALAGREC: Să nu mi-l pierdeți, d-l Zeiss. Țiu foarte mult la ziarul ăsta.

ZEISS: Mîine, cu siguranță, toate ziarele or să comenteze faptul... Poți să-ți cumperi zece.

ALAGREC: Exclus! Eu țin numai la bucățica asta de ziar.

ZEISS: De ce?

ALAGREC (*încurcat*): Așa! De noroc!...

REMBRAND (*intră, singur*): Ai sosit?

ZEISS: Luna unde e?

REMBRAND: A apus!

ZEISS: Unde a rămas?

REMBRAND: Să facă plajă la fulgere! A ținut să rămînă absolut singură...

ZEISS: Nu trebuia s-o lași.

REMBRAND: De ce?

ZEISS: Fata asta nu trebuie să rămână niciodată singură.

Mai ales noaptea și lângă mare.

REMBRAND: N-am ce să-i fac! Dacă nu știe ce vrea?

ZEISS: Din contră, cred că știe foarte exact. Du-te și ad-o încoace.

REMBRAND (*se așază și își pune vin*): Nici nu mă gândesc...

Eu nu sînt *fräulein* la nimeni. (*Lui Alagrec.*) Ce se aude cu cafelele alea, coane Columb?

ALAGREC: Gata! Le-am adus... (*Cînd să le servească, observă că sînt băute.*) Le-a băut turcul în somn pe toate. Și altă cafea nu mai avem...

ZEISS: Du-te de caută în sacul meu... Mi se pare că mai am eu acolo un pic. Vezi că e pus în cutia de pudră.

ALAGREC (*iese.*)

ZEISS: (*se așază și el și își pune vin*): V-ați certat?

REMBRAND: Cine?

ZEISS: Voi!

REMBRAND: Cum să ne certăm? Dar nu pot să sufăr femeile care cred prea mult în ele și își închipuie că orice bărbat e o jucărie în mâinile lor...

ZEISS: Te-ai „dat“ la ea?

REMBRAND: Eu? Nici gînd...

ZEISS: Ba da! Nu ți-a mers însă și frumosul din tine, curcitorul, s-a vexat.

REMBRAND: Mă plictisești! Și tu, și ea.

ZEISS: Știi că misterul s-a lămurit. Luna și-a recăpătat identitatea pămîntească... Citește! (*Îi dă petecul de ziar. Rembrand citește spre lumină.*)

(*Luna apare și, auzind replicile celor doi, se ascunde și ascultă neobservată.*)

REMBRAND: Liliانا Roiu! Frumos nume. (*Citește.*)

ZEISS: Mai frumos era Luna!...

REMBRAND (*a terminat. Pune petecul de ziar pe masă*): Mi se pare foarte curios.

ZEISS: După rochia de seară în care am pescuit-o, înseamnă că pe iaht era o petrecere.

REMBRAND: Probabil că băuse mai mult, că s-a dus să viseze într-un colț, pe punte... că s-a rezemat de balustradă... sau s-a aplecat prea mult și i-a venit amețea.

Sau a făcut o mișcare greșită...

ZEISS: Nu, nu, nu! Nu, sînt convins că fata asta a vrut să se sinucidă!

REMBRAND: Vorba e, ce facem noi acuma? Îi spunem că știm, sau lăsăm misterul să planeze mai departe?

ZEISS: Dacă ea ține să-l păstreze, nu văd de ce ne-am amesteca noi? O aventură ca asta nu se trăiește de două ori în viață... Într-o noapte cu lună, la mare, valurile aduc o fată la țarm...

REMBRAND: Pardon! Tu ai adus-o, nu valurile...

ZEISS: N-are importanță cine!... Totul e că, fata asta minunată a picat între noi, din cer, în rochie albă, ca un pescăruș rănit în aripă.

REMBRAND: Cred că mai repede e rănită în suflet...

ZEISS: Nu știm cine e, nici de unde vine? Nu știm cît o să stea aici și de ce a vrut să rămână la noi. Știm numai că prezența ei este o realitate luminoasă, caldă... Că ea e între noi ca un flacon de parfum tare, cu dopul desfăcut.

REMBRAND: De aia cred că ar fi cazul să se evaporeze mai repede. Acum au să înceapă să urle toate gazetele... Cercetările or să se extindă și, mîine, poimîine, o să ne trezim aici cu un comisar sau un logodnic, care vine să ne confiște flaconul. Și pe urmă, anchete, declarații... Și-ntre acestea — liniștea noastră s-a dus.

ZEISS: Spune drept! Dacă astă-seară te-ar fi lăsat s-o săruți — fiindcă sînt convins că ai încercat s-o săruți — tot de părerea asta, ai fi fost?

REMBRAND: Nu cumva vrei să spui că sînt amoretat de ea?

ZEISS: Asta n-ar fi nimic. Dar am impresia că și ea te place pe tine. Dacă i-ai fi fost indiferent, te lăsa s-o săruți...

REMBRAND: Îmi pare rău că nu i-am fost indiferent în cazul ăsta. Are o gură!!

ZEISS: Pe care n-ai putut s-o redai în tablou...

REMBRAND (*bea*): Ești gelos?

ZEISS: Othelo a fost un moft pe lângă mine! (*Bea și el.*)

REMBRAND: Tu crezi că eu n-am observat că ești topit după ea? Toată ziua îi faci giumbușlucuri crezînd c-o amuzi. Nu-ți mai vezi de meserie.

ZEISS: N-ai nici un motiv să fii alarmat. Ți-am mai spus că Luna te preferă pe tine. Adică: Triumful cărnii.

REMBRAND: Ar trebui să fii arestat pentru port ilegal de inteligență.

ZEISS: Taci, măi, pictor de firme!...

REMBRAND: Ratatule!

ALAGREC (*intră din cort*): Nu mai e nici un pic de cafea!

ZEISS: Cu atât mai bine! Mă duc să beau una în oraș! (*Se ridică. Lui Rembrand.*) Ți las terenul liber.

REMBRAND: N-am nevoie de generozitățile tale... Și, ca să-ți dovedesc, mă duc să mă plimb pe faleză pînă mîine dimineață. (*Se ridică și „încep” să plece amîndoi în direcții opuse.*)

ALAGREC: Dacă vine furtuna, unde vă fac paturile?

ZEISS: Eu nu mai dorm acasă în nici un caz... (*Pleacă.*)

REMBRAND: Nici eu... (*Pleacă.*)

ALAGREC: Și dacă domnișoara întreabă de dvs., ce să-i spun?

ZEISS: Să-i spui: Somn ușor!... (*Au ieșit amîndoi. Unul fluierînd valsul laitmotiv și celălalt „Karakiz”... Fulgerele au scăzut între timp. Abia se mai zărește cite unul, palid, depărtat. Furtuna a trecut. Încep să apară primele stele pe boltă și cerul începe să se lumineze la orizont, livid, ca după o criză de cord.*)

(*Luna intră din ascunzătoare. E tristă de moarte. Merge încet, cu gîndul foarte împrăștiat sau foarte încălțit în ea. Se vede că — în timpul scenei dintre cei doi a luat o hotărîre. Vine și se așază la masă. Își aprinde o țigară.*)

ALAGREC: A fost frumos la plimbare? (*O întîmpină.*)

LUNA: Nu. (*Un timp.*) Fumez țigara asta și mă duc să mă culc. Mor de somn. (*Privește spre mare.*) Uite! S-a înseninat!...

ALAGREC: A trecut furtuna spre Constanța... Era cît pe aci să izbucnească și la noi...

LUNA: Am observat!... (*Alt timp.*) Ascultă, Alagrec... Drumul ăsta (*Arată în direcția opusă Mangaliei*) unde merge?

ALAGREC: Spre Ilanlîc... Către frontiera cu Bulgaria.

LUNA: Atunci celălalt e drumul spre Mangalia?

ALAGREC: Da... Imediat, la dreapta, e chiar șoseaua Mangaliei...

LUNA: Și e distanță mare pînă în oraș?

ALAGREC: Nici zece minute... (*Încep să se strecoare din nori primele pale de lună.*)

LUNA: Uite, iese și luna!... Cred că acuma putem stinge felinarele. (*Se ridică.*) Tu stinge-l pe ăsta și eu sting pe cel de la cort... Adică îl iau cu mine înăuntru, pînă mă dezbrac să mă culc... Noapte bună, Alagrec... (*Îl privește cu tandrețe.*) Și să știi că îmi ești foarte simpatic...

ALAGREC: Este un ce identic.

LUNA: Te culci și tu, sper?

ALAGREC: Vreau să strîng întii... (*Gest spre masă.*)

LUNA: Nu, nu! Strîngem amîndoi mîine dimineață. Acuma trebuie să te culci.

ALAGREC: Pentru dv. fac și gestul ăsta...

LUNA: Atunci, pe mîine... (*Îi face un gest drăguț cu felinarul cortului și intră cu el înăuntru.*)

ALAGREC (*cu un gest, după ea*): Un moment. Să iau ce trebuie ca să „fac paturile”.

LUNA: Te ajut și eu... (*Intră cu Alagrec în cort.*)

(*Zeiss apare cu discreție din direcția în care plecase. De asemenea și Rembrand, din direcția lui. Intrarea amîndorura — din cauza prudenței pe care o aplică amîndoi — trebuie să apară comică, dar fără șarjă, pînă în clipa cînd se surprind unul pe altul.*)

REMBRAND: Eram sigur c-ai să te întorci din drum.

ZEISS: Și eu tot așa! De aia te-am și pîndit!

REMBRAND: Și mai susții că nu ești mort după ea?

ZEISS: Eram numai curios să văd cît ești tu de căzut la ea. Și de sincer cu mine.

REMBRAND: Bravo, d-le! Felicitările mele! (*La apariția Lunei cu Alagrec cei doi se reascund.*)

ALAGREC (*iese din cort, cu saltelele de papură, perne care se umflă cu aer, pături etc. O parte din bagaj îl duce Luna în brațe. Lunei*): Lăsați! Acuma aranjez eu tot. (*Pune lucrurile din mîna lui jos și ia pe cele din brațele Lunei.*)

LUNA: Astă-seară aș fi vrut să le fac eu paturile!... (*Rămîne o clipă visătoare pe replică.*) Mi-e prea somn însă. Noapte bună, Alagrec!... (*Nu însă din cauza somnului nu face ea paturile.*)

ALAGREC (*privind-o liric, dar discret*): Noapte bună, domnișoară. Și „mîine” cu bine. (*Apasă pe „mîine” fiindcă el are un presentiment.*)

LUNA: Somn ușor și vise plăcute!

ALAGREC (*oftează*): Mai bine lipsă! Că mai e și deșteptarea din somn după visuri.

LUNA (*intră în cort*): Și dacă în cinci minute nu te aud sfărîind, mîine nu mai mergem împreună la pescuit. (*A dispărut amenințîndu-l cu un deget drăguț.*)

ALAGREC: Mîine!... (*Oftează, apoi se apucă să „facă paturile”. Întinde saltelele de papură, umflă pernele, pune cîte un felinar și chibrituri la căpătîie, apoi se lungeste pe pătucul lui. Aprinde o țigară. Visează în fum, și de cîte ori întoarce capul în direcția cortului, oftează. Scena este în întuneric. Dar răsare luna. Și în bătaia ei luminează portretul Lunei, ca un reflector. Alagrec ia o decizie „virilă”. Stinge țigara, se ridică și se îndreaptă spre tabloul Lunei, pe care îl sărută — adică o sărută — pe gură. Murdar de vopsea pe buze, are, în primul moment, intenția să se șteargă cu mîineca. Renunță surîzînd unui gând și începe să-și mînince cucernic vopseaua de pe gură, zicînd.) Buzele ei!... (Trece apoi la locul lui și se culcă, prefăcîndu-se că începe să sforăie. Agitat de presentimente, deschide ochii și, din cînd în cînd, privește — cu ei în panică — spre cort. Dinspre localurile de noapte ale orașului, vîntul aduce sunetele unei orchestre de jazz. O pauză, pe atmosferă. Un duet abil, între jazz și sforăituri, deasupra căruia ochii lui Alagrec se plimbă, ca doi păianjeni nocturni, pe nevăzute fire de presimțiri.)*

LUNA (*iese din cort, îmbrăcată în rochia de seară cu care a fost pescuită. Aprinde o țigară la felinarul cu care se află în mîină și pe care îl stinge imediat după aceea. Luna e luminată de lună. Alagrec, pe furiș, îi urmărește toate mișcărilor. Luna se vede că regretă hotărîrea pe care a luat-o și, lucrul acesta, se observă din felul cum fumează, cum se mișcă, cum privește tot de ceea ce se desparte. Pornește la drum, cu țigara aprinsă. Merge încet, ca un om fără grabă și fără itinerar. Ocolește cortul și dispăre în culise.*

A LAGREC (*În aceeași clipă răcnetul lui Alagrec sfîșie tăcerea*): Pleacă! A plecat!

(*Zeiss intră repede, după cîteva clipe, ca și Rembrand, din partea lui*): Cine? (*Alagrec e în picioare, înțepenit.*)

ALAGREC: Domnișoara!... (*Un gest fără replică indică direcția în care a luat-o Luna. Apoi izbucnesc lacrimile... calde, abundente, copilărești. Se așază, prăbușit în el însuși, la locul lui.*)

(*Rembrand a și luat-o la fugă în direcția gestului făcut de Alagrec.*)

ZEISS (*renunță să facă același lucru. Se așază pe o piatră în sufragerie și se adresează lui Alagrec*): Nu plînge, semizeule, că dai apă la șoareci și se prălesc la cort!... (*Un timp.*) De ce plîngi?

ALAGREC (*mintînd*): Mi-e dor de acasă...

ZEISS: Care casă? Spuneai că tu n-ai casă!

ALAGREC: Aia pe care ar fi trebuit s-o am!...

(*Rembrand se întoarce cu Luna de mîină.*)

ZEISS: Evadata a fost prinsă!...

(*Luna tace și se așază pe altă piatră, în sufragerie. Fumează. Rembrand la fel. O pauză în timpul căreia toți trei fumează, un timp. Alagrec, ultimul, își aprinde și el o țigară, răsucită, rămînînd discret la locul unde se află.*)

ZEISS: De ce ai vrut să fugi?

LUNA (*cu o mare sinceritate*): Fiindcă am înțeles că nu mai pot rămîne. (*Pauză.*) Am auzit ceea ce ar fi trebuit să înțeleg singură. Dar, de cînd sînt între voi, m-am simțit atît de puțin pe pămînt, că am uitat toate legile lui terestre. (*Pauză, cei doi tac.*) E prea frumoasă prietenia voastră ca să nu rămînă așa cum am găsit-o cînd, destinul sau valorile m-au adus între voi... (*Altă pauză.*) Știu că ați aflat cine sînt, că (*suride amar*) autoritățile mă vor căuta și, desigur, mă vor găsi. Trebuia să mă gîndesc și la asta. Și voi ar fi trebuit să vă gîndiți...

ZEISS: N-am vrut...

REMBRAND: Aventura avea prea mult farmec și inedit ca s-o aducem — imediat — la cunoștința „organelor în drept”.

LUNA: Acuma însă, fiind descoperită... farmecul s-a transformat într-un simplu fapt divers, care nu mai e de resortul fanteziei, ci al poliției...

REMBRAND: Așa pusă chestiunea, cred că ai dreptate..

LUNA: Și, deci, că trebuie să fac ceea ce am făcut. Să plec...

ZEISS: Da, dar nu să fugi. E o mică nuanță... Sîntem, sper niște oameni de la care se poate lua „bună ziua”. Sau chiar „noapte bună”, dacă era cazul presant.

LUNA: E adevărat... Vă rog să mă iertați... Ajunsă acasă aveam însă intenția să vă mulțumesc, într-o scrisoare, pentru tot ce-ați făcut pentru mine...

ZEISS: Cred că familia d-tale o să acorde și o „bună recompensă” celui care te-a pescuit din apă... Să nu uiți că sînt eu...

LUNA: Asta n-o s-o uit niciodată... După cum niciodată n-o să uit zilele petrecute aici cu voi...

REMBRAND (*plat*): Sper, însă, că la București o să ne mai vedem...

LUNA: Mi-ar face o imensă plăcere... Abia aștept să vă revăd.

ALAGREC: Pe toți?

LUNA: Da, pe toți trei.

REMBRAND: Dar, *a propos!* (*Deși nu e nici un fel de „a propos”*.) Înainte de a pleca, sper că ne spui și nouă cum ai ajuns de pe iahtul lui Stamatopol în valurile Mării Negre...

LUNA: Nu e nici un mister la mijloc... Un simplu accident.

ZEISS (*calm, definitiv*): De ce ai vrut să te sinucizi?

LUNA (*după o pauză, simțindu-se atacată de front și vrînd să parăze*): De ce ești atît de sigur că am vrut să mă sinucid?

ZEISS: Fiindcă ziarele exclud categoric această ipoteză. (*Surîde.*)

LUNA (*rîzînd*): Atunci am vrut să mă sinucid, fiindcă pre-simțeam că o să mă salvezi d-ta...

ZEISS: Pînă la trenul de miine dimineață, la care, amicul meu Rembrand își va face o deosebită plăcere să te conducă, mai ai încă ocazia să-mi spui „tu”. Profită... N-o să te mai tutuiești cu mulți fotografi în viață...

REMBRAND: Ai vrut să te sinucizi? Serios?

LUNA (*pe un ton net și fără emfază*): Foarte serios!... (*Acuma nu mai glumește.*) Și, dacă povestea mea vă interesează, sînt gata să v-o spun. Vă previn, însă, că e atît de lungă, că s-ar putea să pierd trenul de miine dimineață și să-i dau ocazia lui Zeiss să piardă prilejul de a nu mă conduce la gară.

ALAGREC: Dacă dv. sînteți ocupați, mă duc eu cu domnișoara la gară...

ZEISS: Nu, că ești în stare să te arunci sub roțile vagonului, și tu ești făcut să mori într-un naufragiu pe Oceanul Atlantic, nu într-un accident de cale ferată, pe linia a doua, la Mangalia. (*Către Luna.*) Poveste de dragoste?

LUNA: Nu mai știu nici eu exact. Poveste de viață... Și cînd vrei să mori, te hotărăști repede, fără să știi precis de ce... Ai atîtea motive la îndemînă. Și atunci, alegi unul, primul care îți vine în minte sau ultimul care s-a produs în timp, și gata! Te depărtezi pe nesimțite de puntea pe care se dansează și se bea, ocolești, cu un surîs amabil, perechile care flirtează în colțurile discrete ale iahtului și ajungi — chiar fără să cunoști bine drumul — într-un loc, de unde nu se vede decît noaptea și marea și dîra de dantelă udă, pe care o desucește elicea în apă, pui piciorul pe un colac de frînghie, care îți vine sub pași, deschizi brațele în fața mării și pornești în gol, cu ochii închiși. Apoi simți un fior rece și înspumat care te învăluie și te leagănă în miile de șoapte ale adîncurilor și pe urmă te trezești într-un cort, în care miroase bine a tutun de pipă, lîngă trei domni pe care nu-i cunoști și care îți surîd, totuși, ca niște vechi cunoștințe...

REMBRAND: Măritată?

LUNA: Am fost numai logodită...

REMBRAND: Erai încă logodită și în seara sinuciderii?

LUNA: Nu e nevoie să-mi pui întrebări „meșteșugite”. Am spus că voi spune tot. Înainte de a ne despărți, vreau să știți pe cine ați găzduit și pe cine ați botezat la a doua naștere cu numele de viață nouă pe care i l-ați ales...

ALAGREC: Luna...

LUNA (lui Zeiss): Vrei să-mi dai o țigară?

(Zeiss îi dă o țigară. Rembrand îi dă foc. Alagrec care a pornit să-i ofere și una și alta, se întoarce din parcurs, cu gestul frânt și tardiv.)

LUNA (un fum): În primul rând trebuie să știți că sînt minoră și orfană... Și în al doilea rând, că am o pasiune, un viciu „îngrozitor” — teatrul. Vreau să fiu actriță. Din primii ani ai copilăriei mele, n-am dorit, n-am vrut și n-am visat decît asta...

REMBRAND: Și cine te-a împiedecat?

LUNA: Tutorele meu. Fratele tatei. Nici n-a vrut s-audă. Fiica unui consilier de casație, pe scenă!...

REMBRAND: Bine, dintr-un punct de vedere, poate că tutorele d-tale are dreptate.

LUNA (surprinsă, dezagreabil. Foarte dezagreabil): Crezi?

ZEISS: Un pictor are dreptul să creadă orice, atîta timp cît nu e cu pensula în mînă... (Către Luna, interesat.) Și?

LUNA: Și-atunci m-am gîndit să fug de la unchiul meu și să mă înscriu la conservator. N-aveam însă nici un ban. Moștenirea, foarte importantă, pe care o am de la o soră a tatălui meu e condiționată de căsătoria mea. E constituită avere dotală. Așa mi se pare că se spune în drept.

ZEISS: Dar arta nu se face obligatoriu, cu bani.

LUNA: Știu! Dar fără independența materială care să-mi dea dreptul să mă dedic teatrului și numai lui, ar fi însemnat să mă împrăștiu, să mă fărîmitez între rotațiile necruțătoare ale vieții. O fată de 18 ani, singură pe lume și săracă, în dorința ei de a-și împlini visul unic din viață, e în stare de orice capitulări... Și am vrut să-mi realizez visul fără nici o capitulare și pură ca și el...

REMBRAND (plat): Cel mai simplu lucru era să te măriți și, o dată intrată în posesia averii, să faci ce vrei.

LUNA: Asta a fost și hotărîrea mea!... Să mă mărit mai presupunea însă să și iubesc pe omul cu care mă mărit... Și — în plus — să admită ca, alături sau dincolo... el, să mă ocup de teatru! Ori, nu m-am putut îndră-

gosti de nimeni... deși am vrut... am încercat chiar... (Tace.)

ZEISS (calm din fumuri): Și „domnul” pe care ai încercat să-l iubești se găsea pe iaht în noaptea sinuciderii?

LUNA: Da!... (Un timp.) Toată lumea și noi chiar, ne socoteam ca și logodiți... Tutorele meu consimțise la această căsătorie...

ZEISS: Și logodnicul d-tale știa că — o dată căsătorită — ai de gînd să faci teatru?

LUNA: I-am spus-o în seara „aceea”... Și deodată omul care credeam că mă înțelege a devenit altul... Un om pe care nu-l cunoșteam... Pe care nu-l bănuisem. (Pauză.) Și pe ce ton și-a expus „punctul lui de vedere” în privința căsniciei noastre!! Însurat cu o actriță, cu o femeie „expusă” tuturilor privirilor și omagiilor...? El? Domnul „inginer” Franga, fiul lumînărilor lui cu același nume? Niciodată! Firește, logodna noastră, atîta cît era, s-a desfăcut în clipa aceea... Domnul Franga vrea o „nevastă”, nu o „artistă”. Vrea o femeie a lui și a comodității lui, totală și exclusivă, la orice oră din zi și din noapte, ca apa caldă din hotelurile de lux. (Suride șelb, dar amuzată, totuși.) „Să-ți trimită craii flori la cabină? Să-ți spună actorii pe nume și să te pipăie directorii de scenă, sub pretext că te învață să te miști? A, nu, draga mea! Asta niciodată! D-na Franga trebuie să fie doamna Franga și nimic altceva...” (Suride lung amintirii.) L-am lăsat să plece! Simțeam în piept un fluture captiv, care se zbate, cu aripile moi, în acul care l-a străpuns, în plin, prin surprindere. (Un timp.) Nici nu știu dacă am plîns... Și nici nu știu cît am stat acolo, singură. Apoi m-am dus spre cabina mea. (Tace.)

ZEISS (foarte interesat): Da, și?

LUNA: Și, cînd am deschis ușa cabinei mele, pe care o ocupam împreună cu o prietenă, am zărit — ca un fulger — o luptă între un „frac de bord” și o rochie de seară albă... D-l Franga se răzbuna!... Prompt și conștiincios, cu prietena mea.

REMBRAND: Blazonul cu lumînări era salvat.

ALAGREC (ca pentru el): Ah! Ce i-aș zice eu, acuma, de lumînare! (Scrișnește din dinți.)

LUNA: Am urcat imediat pe punte... Și fără să știu cum și de ce... a urmat ceea ce știți. (*O pauză.*) Totul n-a durat decît cîteva clipe! (*Alt timp.*) Și viața mea a reînceput din clipa cînd am deschis ochii aici, între dvs.

REMBRAND: Și acum, ce-ai de gînd să faci?

LUNA: În primul rînd să mă întorc acasă... Pe urmă, nu știu.

ZEISS: Și teatrul?

LUNA (*ocolește răspunsul*): Aș fi preferat să mă socotească lumea moartă... (*Un timp.*) Ah! Ce fericită aș fi fost să fi murit măcar în formă. Să pot rămîne anonimă și, renăscută, în viața nouă pe care am început-o aici!... Să fiu oarecum propria mea creație. Să dispun de mine, liberă, singură...

ZEISS: Și teatrul? (*Obstinat.*)

LUNA: Știu eu?

ZEISS: N-a fost marea... o să fie un tub cu tablete de somnalin... sau un cordon de rochie încolăcit în jurul gîtului și agățat de cerceveaua ferestrei!... (*Pe ton care nu admite replică.*) D-ta nu pleci de aici...

REMBRAND (*tot plat, pe linia lui de cumsecădenie și morală onestă*): Din contră, d-ra Roiu trebuie să se întoarcă imediat acasă.

LUNA (*care a suris la propunerea lui Zeiss, îl privește pe Rembrand decepționată.*)

REMBRAND: Cu siguranță că tot Bucureștiul nu vorbește, cum e și logic, decît de dispariția d-tale...

ZEISS: Și teatrul? (*Lui Rembrand.*)

REMBRAND: Asta e o chestiune secundară...

LUNA (*și mai decepționată*): Dar nu e secundară de loc...

REMBRAND: Să se potolească întîi scandalul și pe urmă ne ocupăm și de teatru...

ZEISS: Nu! Întîi trebuie să ne ocupăm de el... Și d-ra Roiu trebuie să ne asculte!...

REMBRAND: Dragă, eu, personal, nu-mi iau nici o răspundere... Și-am impresia că tu iei lucrurile în glumă... (*Se ridică.*)

LUNA (*privindu-l*): Va să zică, părerea d-tale este că trebuie să plec...

REMBRAND: Neapărat!... Nu trăim, izolați, pe o insulă, ca Robinson Crusoe. (*Depărtîndu-se.*) Și, repet, nu cred că e deloc cazul să luăm lucrurile în glumă...

În definitiv, vă privește... Adică o privește pe d-ra Roiu... (*Se oprește.*) N-are nici un rost să ne angrenăm cu toții într-o aventură care nu poate avea decît un singur sfîrșit. Întoarcerea acasă...

ZEISS: Și teatrul? (*Se apropie un pic de Alagrec.*) Tu ce părere ai?

ALAGREC (*convins, pueril și, dacă se poate, adorabil*): Teatrul sau moartea...

ZEISS (*către Rembrand*): Vezi? Pînă și Statuia libertății a băgat de seamă că teatrul e viața d-rei Roiu!... Și moartea în același timp... Ori, eu nu i-am dat viață a doua oară, ca să moară încă o dată...

REMBRAND: Bați cîmpii!

ALAGREC: Lăsați, domnu Rembrand, să mai vorbească și... alții.

REMBRAND: Tu să fii cuviincios, ca pe urmă îți umblu la urechi. (*O ia spre mare și se întoarce din drum.*) În orice caz, sînt unele lucruri care nu se discută după chef... (*Pleacă.*)

LUNA: Unde te duci?

REMBRAND: Nu știu, pe faleză... (*Dispare.*)

ALAGREC (*simte instinctiv că e de prisos*): Mă duc și eu după dumnealui...

LUNA (*fără nici o intenție*): De ce?

ALAGREC (*care a și luat-o în direcția lui Rembrand*): Ca să aibă cu cine să se certe... (*Ține, o clipă, în fața lui Zeiss.*) D-l Zeiss, dacă sînteți bun, dați-mi și mie o țigară făcută.

ZEISS: Cu plăcere, amirale... (*Îi dă două țigări și Alagrec pleacă.*)

LUNA (*după o pauză mică*): V-am tulburat liniștea...

ZEISS (*alt ton*): Am să-ți spun ceva foarte serios, domnișoară.

LUNA: Ai un ton pe care nu ți l-am auzit pînă acum...

ZEISS: Probabil fiindcă nu l-am întrebuintat încă...

(*Cu un suris.*) E tonul meu de rezervă.

LUNA: Și e cazul să scoți toate rezervele în linia de bătaie?

ZEISS: Ca să te apăr, da...

LUNA (*după pauza care s-a făcut*): Ca să mă aperi împotriva cui?

ZEISS: A dumitale...

LUNA: Iartă-mă! Nu înțeleg bine...

ZEISS: Să mă explic atunci!... După câte am înțeles și după cât ai dovedit-o la prima ocazie, viața dumitale e condiționată de teatru...

LUNA (*urmărindu-l cu atenție*): Da!...

ZEISS: La rîndul lui, teatrul e condiționat — în felul d-tale de a privi lucrurile — de moștenire, adică de posibilitatea d-tale de a-ți realiza visul în condițiile pe care ți le-ai stabilit cu putere de lege...

LUNA: Da...

ZEISS: Iar această moștenire este condiționată, la rîndul ei, de căsătoria d-tale... Just?

LUNA: Da...

ZEISS: Așadar, după decepția încercată cu d-l Franga, o nouă experiență, în același gen, cred că este neindicată. Cel puțin pentru un lung moment. E adevărat?

LUNA: Da...

ZEISS: Și-atunci, eu am, cred, obligația morală de a-ți înlesni să trăiești viața pe care — întâmplător și fără nici un merit — ți-am dat-o...

LUNA (*din ce în ce mai nedumerită*): Nu înțeleg unde vrei să ajungi?

ZEISS: Un moment, că mai am numai cîțiva pași pînă la țintă. (*Un timp.*) Uite că m-ai și încurcat. (*Se gîndește o secundă, increșînd fruntea.*) În concluzie, d-tale îți trebuie un bărbat care să te lase să faci teatru și datorită căruia să poți intra în posesia moștenirii cu pricina...

LUNA: Da, dar un bărbat pe care trebuie să-l și iubesc... Altminteri...

ZEISS: Eu cred că, deocamdată, ai nevoie numai de un soț care — prin prezența lui în viața d-tale — să-ți înlesnească trecerea visului, din gînduri, pe pămînt.

LUNA: Cum adică?

ZEISS: Foarte simplu!... Te măriți cu un om care n-are nici o altă pretenție de la d-ta decît să-ți pună la dispoziție moștenirea și — implicit — teatrul. Faci, cu alte cuvinte, un contract cu dată certă!... Te măriți, moștenești!... Avînd asigurată condiția materială pe care o dorești, te apuci de teatru... Pe urmă, contractul expiră și divorțul se pronunță... urmînd ca, între timp,

sau după aceea, să-ți găsești omul iubit, care să merite fericirea de a-ți fi soț în condiții normale.

LUNA: D-ta glumești. Unde se poate găsi un asemenea bărbat?...

ZEISS: În fața d-tale...

LUNA (*uluită*): Dumneata?

ZEISS: Recunosc. N-am destul fason extern ca să merit această cinste. Dar, în lipsă de altceva...

LUNA (*încurcată*): Sînt complet zăpăcită, crede-mă... Și nu știu, nu găsesc cuvinte cu care să-ți mulțumesc, pentru gestul d-tale, atît de!... Nu, nu! Cred că e imposibil! Cum m-aș putea plăti vreodată?

ZEISS: Lăsîndu-mă să trec — pînă la expirarea contractului — drept soțul d-tale!... Se poate o răsplată mai mare? Mai nevisată, pentru un om ca mine? Îți dai seama ce reclamă îmi faci?

LUNA: Nu, nu se poate! Nu e cu putință... Sacrificiul d-tale e prea mare... e prea frumos...

ZEISS: Te asigur că am să fiu un soț model... ideal... (*Ride.*)

LUNA (*gîndindu-se*): Nu, nu e cu putință, nu îmi vine să cred... Nu pot să cred...

ZEISS: De ce? Nu e logic să ajut să trăiască pe cel căruia i-am dat viață?

LUNA: Bine, dar d-ta...

ZEISS: Eu, dincolo de oameni, fotografiez viața, d-ră Roiu!... (*Demn și fără comicărie.*) Și sînt și titrat...

LUNA: Ești un om adorabil...

ZEISS: Sînt absolut de aceeași părere!... Așa că ia-mă repede, pînă nu mă răzgîndesc.

LUNA: Eu însă — crede-mă — trebuie să mă gîndesc... Mi se întâmplă, de cîteva zile, lucruri atît de neprevăzute, atît de stranii, încît am impresia că am ieșit complet din realitate. Nu știu sigur dacă visez sau trăiesc, într-adevăr...

ZEISS: Atunci, nu-mi rămîne decît să aștept răspunsul d-tale pînă în clipa cînd mi-l vei da...

LUNA: Mîine... Mîine de dimineață. În orice caz, îți mulțumesc... Îți mulțumesc din suflet și — orice s-ar întâmpla de-acîi încolo — să știi că te-am luat în inima mea...

ZEISS: Într-o „garsonieră“ cel mult... și cu intrarea mea separată. (*Alagrec apare cu Rembrand. Acesta e bosumflat, rău dispus. Alagrec, în urma lui, cântă vasul laimotiv la muzicuță.*)

REMBRAND (*care găsește pe Luna mină în mină cu Zeiss*): Vă deranjez?

ZEISS: Da! Cu întrebarea. (*Către Alagrec, rămas în urmă.*) Iară îl cânti fals, transoceanicule... Ți-am mai spus de o mie de ori că nu e așa... (*Scoate muzicuța și începe să cînte depărtîndu-se și dispărînd cu Alagrec în culise.*)

REMBRAND (*se așază, își aprinde pipa*): Am impresia că a vrut să ne lase singuri.

LUNA (*se așază și aprinde o țigară. E îngîndurată*): Eu sînt sigură...

REMBRAND (*după o pauză*): E o lună!!

LUNA (*fumînd*) Văd... (*Altă pauză.*) Ce om ciudat!

REMBRAND: Cine?

LUNA: Prietenul d-tale!

REMBRAND (*moale*): Da! E un original...

LUNA: Asta e tot ceea ce crezi despre el?

REMBRAND: Uneori are și geniu (*L-a luat gura pe dinainte și i se pare că a spus prea mult.*) Un fel de „geniu“. „Pustiui“, firește...

LUNA: Nu știi dacă are vreun fel de geniu, pustiu sau populat, dar inimă sînt convinsă că are...

REMBRAND: Cine n-are?

LUNA: Ca a lui, n-are oricine... Inimile astea se găsesc foarte greu... Ca perlele...

REMBRAND: E! Ce „ați“ aranjat?

LUNA: În ce privință?

REMBRAND: În privința plecării d-tale...

LUNA: N-am discutat despre asta...

REMBRAND: Aha! Ați schimbat subiectul... (*În tot timpul scenei acesteia, se aude de pe faleză valsul laimotiv cântat la muzicuțe — pe două „voci“ — de Zeiss și Alagrec, cu „pointe“ muzicale în parcurs, din care se înțelege că Zeiss îl corectează pe Alagrec, care greșește mereu.*)

LUNA: Da!... Am vorbit despre Franga...

REMBRAND: Despre cine?

LUNA: Despre fostul meu logodnic...

REMBRAND: Și probabil că Zeiss l-a acuzat... Că l-a scos, pînă la urmă, autor moral al depresiunii d-tale...

LUNA (*urmărindu-l din ochi*): Și n-a avut dreptate?

(*Îl privește fix, aproape alarmată. De răspunsul lui, atîrnă tot ceea ce o leagă, mai bine zis, o atrage spre Rembrand. Și, poate, răspunsul pe care trebuie să i-l dea „mîine“ lui Zeiss.*)

REMBRAND (*departe de „amorsa“ pe care i-o întinde Luna și mereu onest și pe linia lui de judecată burgheză*): Cum o să aibă dreptate? N-are nici o dreptate, cum n-ai avut nici d-ta. Franga a avut dreptate!...

LUNA (*parcă i-a pus cineva doliu la poarta ochilor. Întreabă numai fiindcă întrebarea e firească. Răspunsul n-o mai interesează...*): De ce?

REMBRAND: Fiindcă eu văd lucrurile ca și el. Cînd mă însor, cînd îmi leg viața de o femeie, mai ales cînd o iubesc, e logic să vreau ca, femeia aceasta, în jurul căreia îmi clădesc visul meu de viață și de fericire, să fie — în primul rînd și exclusiv — a mea și a căminului meu... Ori, teatrul, gloria, celebritatea, depărtează pe o femeie — oricît ar fi ea de bine intenționată — de rostul ei firesc într-o căsnicie...

LUNA (*îl ascultă totuși atentă*).

REMBRAND: Scena proiectează o femeie în toți ochii, care fără ea n-ar fi putut s-o vadă... O valorifică, chiar. Și, mai ales, cînd e frumoasă ca d-ta, atrage și deschide apetituri. Admiratorii — amatori de vanități — deschid ochii, și mai ales pungile...

LUNA: Inutil să mai continui... Toate astea mi le-a spus Franga... (*Îl privește, limpezită asupra lui.*) Vai, cît semănați... (*Alt timp.*) El, însă, nu era un artist ca dumneata...

REMBRAND: Eu ți-am vorbit ca un om... Ca un om care nu-ți vrea decît binele și care n-a rămas indiferent la farmecul d-tale...

LUNA (*trece peste compliment*): Va să zică, d-ta nu te-ai putea căsători niciodată cu o acriță...

REMBRAND: Nu știi! Nu mi-am pus niciodată întrebarea... Sînt sigur, însă că — și dacă aș face-o — n-aș fi fericit și, pînă la urmă, aș regreta ceea ce am făcut...

LUNA: Atunci, trebuie să-l compătimentești din toată inima pe prietenul d-tale...

REMBRAND: Care prieten?

LUNA: Pe Zeiss!... (Pe nedumerirea lui Rembrand.)

Vrea să se însoare cu o actriță. Cu o viitoare actriță, adică.

REMBRAND (același joc): Poftim?

LUNA: Mi-a cerut mîna adineauri...

REMBRAND: Zeiss? (E uluit.)

LUNA: Și, ceea ce e mai grav pentru el, am acceptat!... (Se ridică.)

REMBRAND (la asta nu se aștepta): Felicitările mele...

LUNA: Îmi sînt cu atît mai prețioase cu cît sînt primele pe care le primesc...

REMBRAND: Trebuie să recunosc că a fost foarte abil...

LUNA: De ce?

REMBRAND: Dar e așa de clar! Ne-nsurăm. Moștenim. Facem teatru!...

LUNA: Și, dincolo de toate, mai e ceva pe care ai uitat să-l spui. (Privindu-l în ochi.) Ne iubim...

REMBRAND: *À la bonheur!*... Sper că o să fiu cavalier de onoare la nuntă...

LUNA: Ești cel dintîi la care m-am gîndit.

REMBRAND (cu un compliment adînc și ironic): Prea onorat, d-ră... Și cu aceste zise, îmi dați voie să vă urez „noapte bună”. (Un gest spre faleza de unde se aude cîntecul celor două muzicuțe.) Vă așteaptă cîntecul sirenelor... (Dispare în cort.)

ZEISS (apare în duet cu Alagrec): Dar unde e flamandul?

LUNA: A intrat în cort...

ZEISS: Singur? Iară fură sos tomat. Fugi după el... (Alagrec intră urgent în cort.)

LUNA (după o rapidă ezitare): Știi că m-am gîndit la ce mi-ai spus adineauri... Nu mai e nevoie să aștepți pînă mîine ca să-ți dau răspunsul...

ZEISS: Te-ai consultat cu pictorul de firme?

LUNA: Nu, numai cu mine înșămi.

ZEISS: Și?

LUNA: Primesc!... Primesc cu recunoștință. (Îi întinde mîna. Zeiss ezită dacă să i-o sărute ori nu. Pînă la urmă i-o sărută bărbătește.) Au!... (Își scutură mîna, apoi i-o

întinde iarăși.) Poți să mi-o săruți. (Ceea ce Zeiss face, în timp ce Rembrand iese din cort, urmat de Alagrec.)

REMBRAND: Oh! Porumbeii, porumbeii...

ZEISS: Tocmai la timp ai venit. Ne lipsea piața San Marco.

REMBRAND: Cred că e cazul să bem un pahar de vin în cinstea fericitului eveniment.

ZEISS: Alagrec! Lichid în pahare, să sărbătorim evenimentul.

ALAGREC (trecînd spre pahare): Ce eveniment?

ZEISS: Lasă, că afli tu după ce treci oceanul...

(Alagrec pune vin în pahare. În timpul acesta urmează replicile de mai jos. Rembrand se duce în fața portretului Lunei, pe care îl contemplă o clipă. Apoi ia o pensulă și vrea să-l șteargă.)

LUNA: Ce faci?

REMBRAND: Vreau să-l șterg!... Să-mi anulez opera nereușită. Tot ai spus că nu semeni la gură.

LUNA: Nu-l strica. E păcat!

REMBRAND: Ei! Ce-o să fie! Un portret mai puțin în viața mea. (Luna nu mai insistă.)

ZEISS (îl oprește, la timp): Stai! Stai, domnule, nițel... (Priveste portretul.) Acuma e gura ei... Cînd l-ai modificat?

REMBRAND (se uită): Eu? Nici nu l-am atins...

LUNA: Ba da... E modificat la gură...

ZEISS: Precis. Acuma, gura ei are căldura vieții... E o gură vie și, parcă, sărutată recent... O sărutare care i-a pus zîmbetul și lumina și culoarea acolo unde trebuie și de unde lipsea...

REMBRAND: Într-adevăr! Ce-o fi asta?

(Alagrec discret, jenat, fără să-și dea seama, începe să se șteargă, încet, cu mîneca hainei, la gură.)

HUSSEIN (intră): *À la boner.* Digranda, la voi nu culcat estem bre...

TOȚI: Eeee! Hussein?...

HUSSEIN: Hussein nu putem dormim, bre... Dacă Hussein culcam la pat, amesim la dumnealui. Dacă la picioare sculam, somn estem la dumnealui și dormim vrem!... Și atunci, venit suica bem... (Lui Alagrec.) Suica, bre!

C o r t i n a

ACTUL II

TABLOUL IV

Acțiunea se petrece, după un an, în București, la începutul lui septembrie, în vila unde locuiește „menajul” Luna și Zeiss. Decorul reprezintă camera lui Zeiss, la etaj. E o încăpere mare, îngrijită și mansardată. O masă de lucru, rafturi cu cărți multe... Tablouri de „Rembrandt” și de alții (nu lipsește portretul Lunei făcut la Mangalia). Un divan mic pentru odihna de după masă. O ușă, în dreapta, care comunică cu interiorul vilei, o alta în stînga, care dă în odaia de culcare a lui Zeiss. În fund, ferestrele mansardate ale încăperii, deasupra orașului, ale cărui reclame luminoase, situate la înălțimea respectivă, se văd în noapte. Căci este după miezul nopții. La ridicarea cortinei, Zeiss, îmbrăcat cu haină groasă și scurtă de casă, scrie la masa de lucru... Scrumierele sînt înfesate de mucuri de țigări și în încăpere plutesc nori de fum, proveniți din acestea... O țigară aprinsă — în curs de consumare — se află, pe o scrumieră, lingă el. În gură ține un termometru... După cîteva clipe de la ridicarea cortinei, în cuprinsul cărora Zeiss scrie, se oprește din scris, se uită la ceasul de la mînă, apoi scoate termometrul din gură și îl consultă.

ZEISS: Iarăși 37 și 8. (*Către termometru, punîndu-l alături de călimară.*) Mai schimbă, drăguță, subiectul. De trei luni numai atîta știi să arăți la ora asta!...37 și 8... Ești complet lipsit de fantezie. (*Se aude o bătaie în ușă. Imediat și rapid, Zeiss ascunde manuscrisul*

sub o copertă oarecare și, luînd o carte de alături — dinainte pregătită, pentru asemenea surprize — se preface că citește, cufundat în text.) Intră!

ALAGREC (*intră. Poartă bască și e îmbrăcat într-un trench-coat. E plouat, atît la propriu, cît și la figurat*): Bună seara, maestre!

ZEISS: Ai sosit, domnule decan?

ALAGREC (*un timp, se așază*).

ZEISS: S-a și terminat spectacolul?

ALAGREC: De un ceas și jumătate...

ZEISS (*privindu-și ceasul*): Adevărat. E unu trecute... Și, mă rog, unde „ați” fost astă-seară după spectacol? (*Suride.*)

ALAGREC (*cu parapon*): Astă-seară „au” schimbat localul. „S-au” dus la Athénée Palace.

ZEISS (*nu întreabă cu cine s-a dus Luna*).

ALAGREC: Nu te interesează cu cine s-a dus?

ZEISS: Nu! Asta o interesează numai pe ea...

ALAGREC: Da! Că Luna are sateliții săi personali.

ZEISS (*ridicînd, amuzat, ochii din carte și privindu-l*): Așa e între aștri, dragul meu!

ALAGREC: Și astă-seară a apărut o planetă nouă... Unul care zice că e petrolist... (*Cu parapon.*) Dar primejdia e tot unde „știm noi”... (*Își aprinde o țigară.*) Pot să-mi scot trench-ul?

ZEISS (*fumînd*): Plouă? (*Tușește.*)

ALAGREC: Ai luat picăturile, maestre?

ZEISS: Da!

ALAGREC: Plouă!

ZEISS: A venit toamna!... Încep să se deschidă balurile, să se faneze ultimii trandafiri în grădini și să moară ofițoșii...

ALAGREC: Nu mă interesează. La bal nu mă duc, trandafiri nu consum și ofițică lipsește...

ZEISS: Azi ai fost la „Academie”? La cursuri?

ALAGREC: Da!

ZEISS: Și ce ați lucrat?

ALAGREC: O natură moartă! Ne-a adus o țigancă beată, moartă. Venea de la un chef, probabil...

ZEISS (*așa, în treacăt*): Și pe la teatru ce mai era?

ALAGREC: Succes! Succes mare... Din ce în ce mai mare...

(Un fum și un timp.) Și-a văzut visul cu ochii!...

(Cu necaz neabil camuflat.) E vedetă!

ZEISS: Toți sînteți „vedete“, de ce te plîngi? Într-un an de zile, de cînd m-am însurat cu Luna, toți trei ați făcut carieră... Luna a debutat în teatru cu mare succes, Rembrand, după expoziția de astă-iarnă, se vinde ca piinea caldă, iar tu, ce să mai vorbim? Ai uimit Belle Artele, maestre, cu „promisiunile“ pe care le „făgăduiești“.

ALAGREC: Lasă, nu mă mai lua d-ta în periplizon...

ZEISS (pe ton de glumă ca și pînă acum): Singurul dintre voi care a ratat în parcurs sînt eu. Din cauza noii mele situații sociale, a trebuit să abandonez ultima mea profesiune și cea mai agreabilă. O mare actriță — în devenire — ca Luna, nu poate fi soția unui fotograf ambulat.

ALAGREC: Dacă nu-i convenea, trebuia să nu se mărite cu d-ta.

ZEISS: Mi-a convenit mie... Și — pe urmă — ea nu m-a împiedecat niciodată să-mi exercit profesia mai departe. M-am împiedecat eu...

ALAGREC (punctul lui de vedere): Mă rog... D-ta însă nu trebuia să te însori.

ZEISS: De ce, iubite maestre?

ALAGREC: Așa!

ZEISS: „Așa“, este un răspuns, ori foarte complicat și mă depășește, ori unul prea incomplet și mă pune pe gînduri... Precizați, vă rog.

ALAGREC (convins): Greierii nu trebuie să se însoare niciodată...

ZEISS: Daa? Și de cînd insecta respectivă e musai să fie celibatară? Și „de ce“?

ALAGREC: Fiindcă greierii trebuie să cînte, nu să iubească...

ZEISS: Și nu vedeți posibilitatea nici unei legături între cîntec și dragoste, venerate maestre?

ALAGREC: La greieri, nu!

ZEISS: Și ce vă face să mă comparați — atît de convins — cu această talentată și simbolică gînganie?

ALAGREC (privindu-l cu dragoste și curajul pe care aceasta i-l însuflă, dincolo de toate celelalte considerații): Cîntecul inutil!...

ZEISS (pe buzele căruia surîsul de pînă acum se stinge — pălește — cît durează replica): Da!... Asta ar putea fi, eventual, o explicație!... În cazul meu, însă, este inoperantă... Eu nu cînt... Încerc numai să descifrez solfegiile vieții. Încercam, adică! Acuma mă mulțumesc numai să-i ascult melodiile cîntate de alții... (Schimbă tonul.) Rembrand ce mai face?

ALAGREC: Nu mă interesează.

ZEISS: Dar ce ai tu cu el? Am observat că — de la un timp încoace — și numele lui îți face rău...

ALAGREC (copilăros, stînd pe sac ca să nu-i scape mița): De ce se bagă?

ZEISS (serafic): Unde?

ALAGREC: Pe fir!

ZEISS: Probabil, ca să încurce ițele...

ALAGREC (din ce în ce mai antrenat de gafă): Ah! ce m-a „uns“ astă-seară! (Se unge cu mîna pe piept.) La sfîrșitul spectacolului a venit Franga la cabină... (Cu necaz.) Că de cînd e actriță mare, nu-l mai deranjează actrițele pe d-l Franga!... Din contră!...

ZEISS: Toată lumea observă Luna cînd apare în toată splendoarea ei pe firmament...

ALAGREC (cu satisfacție): Și Rembrand plesnea. Mai ales că d-ra l-a primit pe Franga foarte drăguț... Și tocmai cînd Franga o invita la masă, în oraș, trosc și coșul cu flori al petrolistului... (Un timp reflexiv.) Ah! Ce foc o să pun eu odată la toate sondele astea, să se termine și cu petrolistii ăștia din teatru!...

ZEISS: Așa să faci, maestre! Și Luna ce invitație a acceptat din toate?

ALAGREC: Pe a mea! Ca s-o conduc acasă!... Pe urmă, însă, a intrat pictorul de firme în circuit — la ureche — și s-au decis să meargă cu toții la „Athénée Palace“... Bineînțeles, eu m-am retras imediat...

ZEISS: Și n-ai fost cu ei?

ALAGREC: „Lipsea“ posibilitățile... Și ca să-mi plătească mie ăia, nu există. Mai bine sar masa.

ZEISS: Deci, judecînd după escaladare, n-ai mîncat...

ALAGREC: Dar nici n-am înghițit!... M-am așezat și eu la o masă mai retrasă și-am cerut un țap... Și fiindcă n-avea bere decât la sticle — ceea ce nu corespundea — m-am enervat și n-am mai luat nimic...

ZEISS: Am o salată de *beuf* la mine în odaie — nemaipomenită. Porția mea de la dejun, pe care n-am mâncat-o.

ALAGREC: Nu, că vin acuma aici cu toții și prăjesc eu ceva de la tratație... Că mă duc jos, nu-i las!

ZEISS: Prin urmare, astă-seară iarăși avem musafiri?...

ALAGREC: Da! Iarăși... (*Un timp.*) Dar, în orice caz, astă-seară trebuia să vie direct acasă. Să nu se mai ducă în oraș.

ZEISS: De ce?

ALAGREC: Nu știi?

ZEISS: Nu...

ALAGREC: În câte sîntem astăzi?

ZEISS (*privind spre calendar*): În 19 septembrie, precum pretinde dînsul... (*Gest spre calendar.*)

ALAGREC: Și, anul trecut, la 19 septembrie ce s-a întîmplat?

ZEISS (*care știe precis despre ce este vorba*): La 19 septembrie... (*Se prefacă că se gîndește.*)

ALAGREC: Va să zică, nici d-ta nu știi?...

ZEISS (*jucînd mai departe, pe inocență*): A fost vreun mare eveniment internațional?

ALAGREC: Nu! (*Un timp.*) Zău că nu știi, maestre?

ZEISS (*același joc*): Nu...

ALAGREC (*fericit că știe numai el, începe să cînte*):

De ziua nunții tale-ți scriu
Acum... cîteva rînduri...

ZEISS: Adevărat! Astăzi se împlinește un an de la căsătoria mea...

ALAGREC: Drept care, te rog să-mi dai voie să-ți ofer o mică atenție din partea mea... (*Îi dă o punguliță de țiplă.*)
Potrivită cu modestele mele mijloace...

ZEISS: Îți mulțumesc, Alagrec! (*Dă replica cu o oarecare și destul de sinceră emoție.*) Ești singurul care ți-ai amintit această dată... (*Desface pungulița și scoate o cravată.*)

ALAGREC (*fălos*): *Seta pura!* Chiar de la d-ta o am cadou! Mi-ai dat-o de Anul nou. (*Își dă seama de gafă și rămîne confuz, incapabil de replică.*)

ZEISS (*cu reală emoție, față de adorabila încurcătură a puștiului*): Vino să te sărut... (*Îl sărută, după care își desface cravata de la gît și-o pune pe cea dată de Alagrec.*) Fă-mi-o tu!... (*Alagrec începe să-i „facă” cravata. În timpul acestei operații — mai precis, către sfîrșitul ei — începe să tușească.*)

ALAGREC (*cu o umbră de panică în ochi și în glas*): Iară tușești, maestre!...

ZEISS: Fiindcă mi-ai umblat tu la gît...

ALAGREC (*observînd maldărele de mucus*): Și în loc să te lași de fumat — cum a spus doctorul — văd că... (*Gest spre țigările fumate.*)

ZEISS: Sînt și mucusurile rămase de ieri.

ALAGREC: Doctorul a spus să nu mai fumezi deloc.

ZEISS: Și cînd îmi spunea asta, era cu țigara în gură!... E foarte ușor, cînd ești cu limba de icre negre în mîină, să recomanzi cuiva să nu se mai atingă de ele...

ALAGREC: Astăzi ce febră ai avut, maestre?

ZEISS: Nici o linie...

ALAGREC (*ia termometrul și îl consultă*): Nici o linie peste 37 și 8? Mereu la fel.

ZEISS: Nu e termometrul bun...

ALAGREC: Maestre! Ar trebui să te decizi și să schimbi aerul, cum a spus doctorul...

ZEISS: M-am și decis. O să-l schimb cît de curînd, dragul meu...

ALAGREC: Și unde vrei să te duci la „aer“?

ZEISS: Nu știi! În spațiu, probabil!...

ALAGREC (*privindu-l cu afecțiune, scapă vorba din gură*): Numai să mai ai timp...

ZEISS: Timp în spațiu, sau spațiu în timp?

ALAGREC (*amărit, onest, sincer*): Dă-mă dracului să mă ia!... Spune mai bine că vrei să te sinucizi și gata...

ZEISS (*tușind*): Un moment... Să termin de tușit și-ți răspund pe urmă. (*Tușește groaznic.*)

(*Alagrec îl bate — în timpul accesului de tuse — copilărește, pe spate.*)

ZEISS (*a terminat chinta de tuse*): Cred că trebuie să încep să iau un sirop.

(*De jos, de la parter, se aud zgomote, voci și pași.*)

ALAGREC (*ciulește urechea*): Au sosit!... (Cu „pointă“.) „Ie“ ei!...

ZEISS (*același joc ca și Alagrec*): Da... „ie“ ei!...

(*Ascultă amândoi atenți. Zgomotele cresc. Imediat începe să cînte un patefon o melodie de dans.*)

ZEISS: Urmează dans!...

ALAGREC: Și „beție generală!“... Eu m-am „ușchit“... Mă duc jos la postul de comandă... (*Către ieșire.*) Dar mă mir de unde dracul or mai fi avînd ace de patefon, că aseară le-am manglit pe toate... (*Iese repede.*)

(*Zeiss, după ieșirea lui Alagrec, își schimbă complet „fizionomia“. Își aprinde o nouă țigară și se așază la masa de lucru, cu urechea ațintită la toate zgomotele care vin de jos. Își pironeste ochii pe tabloul Lunei. E un om care suferă, singur, onest, fără ostentație. Ca o lacrimă care izvorăște singură — rostogolită de greutatea propriei ei substanțe — pe un obraz care nu participă, benevol, la operație. Muzica de jos se aude foarte clar. Pocnesc eventual câteva sticle de șampanie, la oficiu. Se aud rîsete de femei și de bărbați.*)

LUNA (*intră, imediat după ce toate măsurile de mai sus sînt luate*): Bună seara, *mon seigneur et maître!*... Mi-a spus Alagrec că încă nu dormi și atunci mi-am permis să-ți forțez ușa turnului de fildeș!

(*E frumoasă, elegantă, sclipitoare și inconștientă. Departe de drama pe care o animă în jurul ei, nu trebuie situată, totuși, nici prin ton, nici prin gesturi, în antipatia spectatorilor... Ea știe ce știe și noi știm ce știm.*)

ZEISS: Sînt măgulit, doamna și stăpîna mea! (*Schițează o reverență.*)

LUNA: Nu mai fi tu chiar atît de măgulit, că — imediat — o să mă blestemi! Și îmbracă-te urgent, să cobori cu mine... Avem musafiri!...

ZEISS: Și îți mai trebuie încă unul în plus?

LUNA: Neapărat! O femeie măritată trebuie să aibă, totdeauna, girul soțului, mai ales cînd o ia razna. Ca să nu creadă ceilalți că soțul are ceva împotriva și ca să nu apară ridicol în ochii lor... El, în primul rînd.

ZEISS: Foarte bine judecat!

LUNA: Nu e așa? Ei n-au de unde să știe și nici nu vreau să se știe că soțul meu — admirabilul meu soț — nu e decît cel mai drag și mai generos și mai sacrificat prieten! E voie? (*Un gest să-l sărute. Îl sărută pe frunte.*) Știu că nu-ți face plăcere să vii niciodată între prietenii mei!...

ZEISS: Unii din ei sînt și ai mei!...

LUNA (*știe la cine face aluzie*): Și sinceri, te rog să mă crezi!...

ZEISS: Nu m-am îndoit niciodată!...

LUNA: Îți mulțumesc și pentru mine și pentru „el“ ...! (*Un timp.*) Atunci, vii?

ZEISS: Cum trebuie să mă îmbrac?

LUNA: Ceilalți sînt în smoching... (*O pauză mică.*)

Să nu te superi că îți dau de lucru. Astă-seară, însă, e o zi mare pentru mine... Și — sper — și pentru tine, deopotrivă. De aceea am ținut s-o sărbătoresc cu tine și cu prietenii mei, aici, acasă, la „noi“...

ZEISS: Va să zică, ești în cunoștință de cauză? (*Crede că Luna face aluzie la aniversarea lor. Are o strălucire caldă și mulțumită în ochi.*)

LUNA: Da! Astă-seară, înainte de începerea spectacolului, a venit directorul teatrului la mine în cabină și m-a felicitat.

ZEISS: Dar el de unde știa?

LUNA: Cum de unde știa? Pînă în acest moment nu știm decît noi trei: el, eu și autorul... (*Zeiss e nedumerit.*) Și deși vreau să vă fac o surpriză și să vă anunț evenimentul la toți o dată, ție am să ți-l spun înainte... (*Cu un surîs.*) Soțul trebuie să cunoască toate bucuriile femeii înaintea tuturor!... Nu?

ZEISS: Sigur! (*A înțeles că a fost vorba de o confuzie.*) Și despre ce este vorba?

LUNA: Un autor anonim a scris o piesă de teatru special pentru mine. Directorul a citit-o și este mai mult decît încîntat... E sigur că va avea un succes enorm, care să mă consacre definitiv... Am manuscrisul piesei la mine, și de-abia aștept să-l citesc.

ZEISS (*jucînd pe galanterie și „badinaj“*): Sincerele mele felicitări, doamnă!... E, într-adevăr, un mare succes, pentru un început de carieră!...

LUNA: Să știi tu! Alte actrițe, mari și celebre, se roagă de autori să scrie un rol pentru ele...

ZEISS: E și părerea mea...

LUNA: Sînt atît de curioasă să citesc piesa! În orice caz, titlul îmi place. *Geamandura...*

REMBRAND (*intră. E foarte enervat și contrariat*): Ce faci, dragă, ți-ai lăsat musafirii singuri?... Noroc, Zeiss!

ZEISS: Eu în două minute sînt gata...

LUNA: Stai tu cu el pînă se îmbracă... Mi-e frică să-l las singur... E în stare să adoarmă în dulap cu smochingul în brațe.

REMBRAND (*cu „pointă“*): Petrolistul e foarte vexat de felul cum îl primești în casa ta. (*Zeiss a trecut în odaia de culcare de alături.*)

LUNA: Și ce face?

REMBRAND (*același joc*): Sondează... pe Franga!...

LUNA (*a dispărut*).

REMBRAND (*își aprinde o țigară. Face cîteva pași prin încăperea foarte enervat. Apoi se decide și deschide ușa de la dormitorul lui Zeiss*): Eu sînt...

ZEISS (*dinăuntru*): Imediat sînt gata! Du-te jos și tu, că vin. Jur! Din moment ce mi-am pus pantalonii, restul nu mai interesează... A, pardon, uitam gulerul! Îmi faci tu cravata?

REMBRAND: Da! (*Se așază. Ușa rămîne deschisă între ei și toată scena, se va petrece — fie replicile schimbîndu-se prin ușă, fie dîndu-le Zeiss de cîte ori intră în scenă.*) Îmi pare bine că sîntem o clipă singuri... Am să-ți spun unele lucruri care te privesc personal... Foarte grave... (*A tras cîte un fum între replici.*)

ZEISS (*din cameră*): Acuma să mă vezi la pantofii de lac!! (*O pauză, după care Zeiss intră.*) Ce zici c-ai să-mi spui? (*E cu pantalonii de smoching, cu pantofi de lac și cu haina de casă, pe care i-o știm.*)

REMBRAND: În legătură cu nevastă-ta...

ZEISS (*glumind, fără ca Rembrand să-și dea seama, cît e de serios*): N-am nici o legătură cu nevastă-mea.

REMBRAND: Te previn că eu am de gînd să-ți vorbesc „serios“.

ZEISS: Atunci, dă-mi voie să-mi pun și cămașa scrobită!...

Să nu fiu în discordanță cu solemnitatea... (*Trece în dormitor.*)

REMBRAND: Și à propos de Alagrec! Cred că-i dai prea mult nas. Și tu, și nevastă-ta... De la un timp încoace, de cînd i-ai băgat în cap că e mare pictor „în devenire“, s-a obrăznicit mai rău ca unul... devenit gata...

ZEISS: Taie-i nasul!...

REMBRAND: Nu pot să mă pun eu cu un copil.

ZEISS: Atunci, nu te pune! (*Vine cu cămașa scrobită pusă și cu gulerul prins de butonul din spate. În mîna ține cravata de smoching.*) Mi-o faci?...

REMBRAND: Vino încoace, la lumină...

ZEISS (*ducîndu-se „la lumină“, unde-l trage Rembrand.*)

REMBRAND: Am impresia că nu te interesează ce vreau să-ți spun. (*Începe să-i facă cravata.*)

ZEISS: Din contra. Abia aștept să începi... (*I-a terminat de făcut cravata.*) Un moment, să-mi pun și ultima parte a armurii... (*Intră o clipă în dormitor și revine îmbrăcîndu-și vestonul de la smoching.*) Sînt gata! (*Nu se știe dacă e „gata“ să asculte, sau „gata“ că s-a îmbrăcat.*)

REMBRAND: Ia loc! (*Zeiss se așază.*) Uite, dragul meu, ce vreau să-ți spun! (*Se plimbă, căutîndu-și bine cuvintele. Să nu spună nici mai mult decît ar fi convenabil, nici mai puțin decît socotește el necesar.*) De la începutul căsniciei tale, trăind în permanență alături de voi, și mai ales de soția ta, care pentru mine este, dincolo și înainte de toate, „soția ta“...

ZEISS: Nu trebuie să „apeși“ pe nici un fel de cuvînt, fiindcă prind înțelesul exact al fiecăruia.

REMBRAND: Nu mă mai întrerupe. Te rog să crezi că situația mea în acest moment e foarte delicată...

ZEISS: De ce te pui singur, în cazul ăsta, în asemenea situații?

REMBRAND: Pentru că, în calitatea mea de prieten — în primul rînd al tău și apoi al ei — mă simt obligat, dator chiar, să-ți semnalez unele lucruri, pe care tu — din izolarea ta, neînțeleasă și poate voită — nu ai prilejul să le constăți...

ZEISS: Nevastă-mea nu mă înșală!... Pot să jur pe orice, chiar cu riscul de a părea ridicol.

REMBRAND: Nici nu am avut de gând să spun una ca asta... Sînt însă lucruri care, chiar dacă nu se petrec într-un anume moment, se pot totuși întîmpla în altele, dacă nu „se“ intervine la timp.

ZEISS: Te asigur că, pe mine, nevestă-mea nu mă va înșela niciodată. Nici în prezent, nici în viitor. Este o imposibilitate de fapt, tehnică, ca să zic așa ... Și ca să te scutesc de sarcina, delicată, pe care ți-ai luat-o, află că am o încredere oarbă în ea. Totală!

REMBRAND: Foarte frumos din partea ta...

ZEISS: Luna nu iubește decît teatrul și pe omul pe care și l-a ales. Își iubește visul cu care s-a născut și care a început să prindă consistență pămîntească...

REMBRAND: A! Dacă te mulțumești cu teoria asta, comodă și generală, mă rog! Intervenția mea rămîne nulă și neavenită. Nu uita, însă, că Luna e tînără, frumoasă și singură, în vârtejul pe care noua ei carieră și gloria, sub semnul căreia a început-o, îl desfășoară sub pașii ei, incerti și ademenați de toate drumurile, care i se deschid din toate părțile, în această mare răs_pîntie a vîrstei și a vieții ei. Tu nu o însoțești niciodată, nicăieri! Nu-i dai niciodată un sfat... O lași să-și clarifice singură toate nedumeririle și să-și rezolve prin proprii mijloace toate problemele de viață... De viață nouă! În viața ei, în casa ei, în activitatea ei, poate chiar în gîndurile ei, tu ești mai mult o presupunere decît o realitate...

ZEISS: Asta presupui tu!

REMBRAND: Lipsa ta alături de nevestă-ta în circulația cotidiană și plată a vieții, abținerea ta — ciudată — de la orice atitudine sau intervenție, dă loc la unele posibilități de interpretare care nu sînt nici în avantajul tău, nici în interesul ei...

ZEISS: Și cine sînt „abili“ profitori?

REMBRAND: Toți cei care roiesc și vor roi — cu rîndurile mereu îngroșate — în jurul strălucirii ei. Hienele morale ale vieții în care trăim... Magnații capitalurilor și ai tuturor îndrăznelilor... Colecționarii de perle smulse de alții din măruntaiele mărilor și din stridiile vieții...

ZEISS: Rău te-a enervat, mă, petrolistul! (*Surîde.*)

REMBRAND (*vexat de replica lui Zeiss și de tonul cu care i-a servit-o*): Perfect! În condițiile astea, eu am terminat tot ce aveam de spus.

ZEISS: De ce nu i-ai spus toate astea ei?

REMBRAND: Fiindcă nu e nevasta mea!

ZEISS: Tocmai! Sînt unele lucruri pe care un „prieten“ le poate spune mai ușor decît soțul ei unei femei...

REMBRAND: De ce ai apăsător așa pe „prieten“?

ZEISS: Ca o dovadă că conțez pe tine... Și apoi (*se ridică*), iubite plastic și prieten, nu scăpa din vedere că, tinerețea fetei acesteia se cere să fie trăită din plin pînă la ivirea inevitabilă și restrictivă a marelui moment al dragostei. Cel care decide totdeauna și fără replică de viața unei femei, în proiecția ei, mai departe.

REMBRAND: Bine, dar acest „mare“ moment îmi place să cred că s-a ivit în viața ei!

ZEISS: Cînd?

REMBRAND: În clipa cînd s-a îndrăgostit de tine ...

ZEISS: Faci o confuzie, dragul meu. Eu am fost și sînt încă „primul“ moment din viața ei. Nu „marele“... Acesta va urma desigur la timpul lui. (*L-a luat gura pe dinainte.*)

REMBRAND (*privindu-l nedumerit*): Tu ai băut ceva astăseară?

ZEISS: Da! Infuzie de Poligala. La ceas cîte o linguriță... (*Tușește.*) Vezi, nici nu i-am pomenit bine numele și și-a și adus aminte tusea de ea.

ALAGREC (*intră*): M-a trimis d-ra să vă spun că vă roagă să veniți imediat jos...

ZEISS: Cum mă găsiți, maestre, „ca smoching“? N-aveți impresia că am descins direct dintre manechinele unei vitrine de confecții?

ALAGREC (*lui Rembrand, care s-a așezat*): Știi că i-am pus sare în șampanie lui Franga... Și-a băut-o toată, ca un timpit!

ZEISS: Fii atent, exploratorul! De la sare pînă la stricină nu e decît un pas...

(*Rembrand se așază pe un fotoliu.*)

ALAGREC: Eă! parcă cianura de potasiu e de vise rele?...

ZEISS: Tu nu cobori?

REMBRAND: Vin imediat... Mă doare puțin capul...

ZEISS: Să-ți trimit un piramidon de jos... Trebuie să aibă Luna! Că ea e cu „calmantele“ (Iese.)

REMBRAND (*lui Alagrec, care vrea să iasă după Zeiss*): Alagrec!... Un moment, te rog. Și zici că idiotul ăla a băut șampanie cu sare?

ALAGREC: Trei pahare! Parcă el mai știe ce bea! E ars complet! (*Cu intenția de a-i face răcă lui Rembrand.*) L-a otrăvit toată seara petrolistul... A vorbit numai de bani și de cât îi produc sondele... L-a zăpăcit, în cisterne...

REMBRAND: În lipsa mea „s-a“ mai dansat?

ALAGREC: Da! A dansat d-ra cu găzarul... Și pe Franga l-a refuzat, fiindcă nu se mai ține pe picioare.

LUNA (*intră cu o tăviță cu apă și cu o cașetă*): Ți-am adus un piramidon.

REMBRAND: Prea drăguță, merci.

LUNA (*lui Alagrec*): Du-te și spunei Mariei, să nu mai des- tupe nici o sticlă de whisky și nici de șampanie. (*Alagrec iese.*) Adevărat că te doare capul?

REMBRAND: M-a durut toată seara...

LUNA: Am observat că tot timpul ai fost indispus!

REMBRAND (*ia cașeta și bea puțină apă*): Și n-am avut de ce?

LUNA: O migrenă, desigur...

REMBRAND: Pentru care îți rămân profund recunoscător...

LUNA: Mie? Nu văd legătura!...

REMBRAND: Scoțindu-mi capul din circulație, m-ai împie- dicat să mai judec din circulație, m-ai împie-

LUNA: E foarte recomandabil, pentru inteligență, s-o mai odihnești din când în când... (*O ia spre ușă.*) Nu vii jos?

REMBRAND: Aștept să-și mai facă întâi piramidonul efec- tul...

LUNA: Ții atât de mult să „judeci“ ce se întâmplă acolo?

REMBRAND: N-am nici o calitate să judec pe nimeni și ni- mic.

LUNA: Și dacă ai avea vreuna, pe cine ai aduce în instanță cel dintâi?

REMBRAND: Mai e nevoie să-ți precizez?

LUNA (*glumind, pe ton de împrecinată*): Și ce-am făcut, dom- nule judecător? Zău că nu știu de ce m-ați adus în fața dv.

REMBRAND: E foarte comod să iei în glumă lucrurile se- rioase, atunci când îți convine...

LUNA (*privindu-l cu toată dragostea pe care o are pentru el și pe care — totuși — o comprimă pe cât poate*): Acuma m-am convins că te doare capul de adevărat și îl men- ții în pauză.

REMBRAND (*brusc, pe un ton destul de dur*): De ce ții cu orice preț să te faci de ris? Și pe tine și pe omul al cărui nume îl porți?

LUNA: Tu vorbești acuma în numele tău sau al lui bărbatu- meu?

REMBRAND: N-am nici un drept să vorbesc în numele meu...

LUNA: Și cu atât mai puțin să vorbești în numele lui.

REMBRAND: M-a autorizat!

LUNA (*surprinsă*): Zeiss?

REMBRAND: Da...

LUNA: Când?

REMBRAND: Adineauri...

LUNA: Mi se pare foarte curios... Îl știam un om curajos, obișnuit să se exprime totdeauna cu mijloace proprii. Și ce te-a autorizat să-mi spui?

REMBRAND: Delicat și sensibil cum este, n-a precizat ni- mic... Dar este limpede că omul acesta suferă din cauza atitudinii tale! Și în casa voastră, și în afară de ea. E prea mândru însă ca să ți-o spună.

LUNA (*inocentă*): Dar ce-am făcut?

REMBRAND (*întrebând cu un gest exasperat țăriile cerești, rezumate momentan la plafon*): Ce-a făcut? Mă mai și întreabă ce-a făcut? (*Se întoarce către ea.*) Ce caută Franga în casa voastră?

LUNA: Din moment ce se afla în compania noastră, când v-am invitat, pe toți, aici, n-aveam nici un motiv și nici nu puteam să nu-l invit și pe el...

REMBRAND: Cum poți să aduci pe fostul tău logodnic, pe omul care la prima ocazie pe care a avut-o la îndemână ca să-ți dovedească dragostea lui, te-a aruncat peste bord și la propriu și la figurat? Și de ce îi permiți să-ți facă în fiecare seară vizite la cabină. Ce mai ai de vor-

bit cu el? Omul acesta ți-a spus tot, o dată pentru totdeauna...

LUNA: Nu sînt obișnuită să dau oamenii afară, mai ales cînd unicul scop al vizitei lor este să-mi aducă un omagiu!

REMBRAND: Daaaa? Omagiu? Va să zică acum, cînd d-ra Roiu este „vedetă“ la ordinea zilei, nu-i mai „repugnă“ actrițele? Nu se mai vexează lumînările lui tat-so agățate de mucuri în tavanul prăvăliei?

LUNA: Cu atît mai bine dacă omul și-a schimbat părerea între timp.

REMBRAND: Pentru ce i-ai permis să-ți aducă parfum? Pentru ce l-ai primit?

LUNA: Nu i-am permis și nici nu l-am primit... Și în viitor, cînd faci o afirmație, te rog s-o controlezi atent în prealabil...

REMBRAND: Mă rog! Dar coșul de flori, de la bivolul cu burta plină de petrol rafinat, pentru ce l-ai primit? Și de ce l-ai adus aici?

LUNA: Sper că soțul meu nu te-a autorizat să-mi spui nici un fel de necuviință...

REMBRAND: Necuviințele îmi aparțin și îmi iau întreaga lor răspundere...

LUNA (*blînd*): Inutil... N-am să-ți reproșez nimic! Vreau să te rog numai să... ieși afară...

REMBRAND: Și nu numai din această încăpere!... Și din casă chiar! Nu vreau să mă fac nici complicele, nici paravanul nimănui!... (*Iese, trîntind ușa.*)

LUNA (*e enervată și nemulțumită. După o clipă de ezitare, se decide, deschide ușa și strigă.*): Dan!... Dan!... Dan, nu fi copil...

ZEISS (*apare în ușă*): Dar ce e cu el? Era să mă dea peste cap pe scară.

LUNA (*caută să se stăpînească. Aprinde o țigară*): Ne-am certat!

ZEISS (*declamînd în glumă*):

Supărările iubitei
Sînt ca ploile cu soare,
Repezi și cu cît mai repezi
Cu atît mai trecătoare...

LUNA: Nu începe și tu, te rog ...

ZEISS: Iartă-mă! Nu știam că e ceva grav...

LUNA: Nu, nu e grav! E numai... idiot.

ZEISS: A propos de idioți, musafirii tăi vor să plece...

LUNA: Mă duc să-i dau afară! Cred că e cea mai bună soluție... Mai ales că nu mai am chef de nimeni și de nimic. De abia aștept să mă apuc să-mi citesc piesa. (*Iese.*)

(*Zeiss tușește. Apoi trece la masa de lucru, cu figura complet schimbată. Acuma este el cel adevărat. Bolnav, trist, nesfîrșit de trist, în fața hotărîrii pe care știe că a luat-o. Caută și pune în evidență o scrisoare dinainte pregătită... Aprinde o țigară și fumează. Dintr-un dulăpior de perete scoate o sticlă cu coniac, își pune într-un păhărel și-l bea. De jos, salutînd intrarea Lunei, se aud ovații — urlete, mai bine zis — și imediat reîncepe, impetuoasă muzica de dans. Zeiss ascultă o clipă imobil.*)

ALAGREC (*intră*): Misiunea mea s-a terminat pentru astăseară. Le-am pus sare în pahar la toți. (*Se duce să-și ia trench-coat-ul.*)

ZEISS (*reluîndu-și tonul și figura „pentru lume“*): Văd că sînteți foarte bine dispus, domnule decan!

ALAGREC: Da, iubite maestre! Sîntem!... Fiindcă petrecerea (*gest spre „jos“*) luînd sfîrșit, ne putem duce și noi astăseară mai devreme acasă...

ZEISS (*ascultînd muzica de jos, care crește*): Văd că petrecerea nu numai că nu s-a sfîrșit, dar de abia își ia avînt...

ALAGREC (*tare, pe piață*): E ultimul dans de adio!

D-ra le-a spus că are de citit o piesă noaptea asta, și i-a pus pe liber... Dar mi-a plăcut cum le-a zis-o, de la obraz!... (*A terminat să se îmbrace.*) Atunci, maestre, noapte bună și pe mîine! (*Muzica încetează jos.*)

ZEISS: Înainte de plecare, nu te distrezi cu un coniac?

ALAGREC: Exclus.

ZEISS: Fă-mi plăcerea. (*A luat sticla și alt pahar din dulăpior. Un pahar care nu seamănă deloc cu cel din care a băut el.*)

ALAGREC: Dă-mi în paharul d-tale, maestre, nu mai murdări altul...

ZEISS: Nu, draguță, că mi-e frică să nu-mi afli... secretele. (*Rîde și din rîs, după ce oferă coniacul lui Alagrec, dă în tuse.*)

ALAGREC (*cu coniacul în mână*): Mie nu-mi place deloc tusea asta, maestre!

ZEISS: Nici mie ... (*Își toarnă și lui.*) Și pentru că e cam uscată, o s-o ud puțin... Noroc! (*Îl privește lung, cu multă afecțiune.*)

ALAGREC: Noroc... (*Observă privirea pironită pe el.*) De ce te uiți așa la mine?

ZEISS: Tu, când te uiți la cineva, cu ce scop o faci?

ALAGREC: Ca să-l văd bine.

ZEISS: Și eu tot așa... (*Beau amîndoi.*) Mai vrei unul?

ALAGREC: Nu, că pe urmă... Noapte bună, maestre...

ZEISS: Noapte bună, domnule decan!

(Alagrec iese. Zeiss rămîne cu privirea în gol, dusă, după „domnul decan”, care coboară scara. Are un moment de emoție, pe care-l alungă cu un gest ușor, ca și tandrețea acestei emoții.)

LUNA (*intră. Zeiss s-a reșezat la masa de lucru și face ordine în hîrtii*): Te deranjez?

ZEISS: Niciodată Luna n-a deranjat poezii...

LUNA: Uff! Bine c-am scăpat de ei!

ZEISS: Au plecat?

LUNA: Mai bine zis i-am dat afară. Nu știu de ce, niciodată oamenii ăștia și oamenii, în general, nu m-au dezgustat mai mult decît astă-seară... Și de ei, și de mine...

ZEISS: Poate astă-seară ai fost tu mai sensibilă ca de obicei.

LUNA: Poate și asta!... (*Aprinde o țigară.*) Ce bine e aicea la tine! E o atmosferă așa, nu știu cum, reconfortantă! La tine în odaie, cu tine alături, mă simt totdeauna în siguranță, fără să fiu totuși amenințată de ceva sau de cineva. E un fel de siguranță preventivă, ca să zic așa.

ZEISS: De ce n-ai venit mai des atunci?

LUNA: Am crezut că fac mai bine să nu vin...

ZEISS: Pentru care din noi?

LUNA: Pentru amîndoi deopotrivă...

ZEISS (*în ochii cărui a încolțește timidă o licărire de speranță*): Te-ai gîndit vreodată la asta?

LUNA: Foarte des! Și totdeauna m-am simțit jenant de mică față de frumusețea gestului tău... Față de lealitatea

aproape jignitoare cu care ai înțeles să respecti contractul dintre noi...

ZEISS (*senin*): Știi că astă-seară expiră...

LUNA: Ce?

ZEISS: Contractul de căsătorie. (*Glumind.*) Astă-seară se împlinește anul de cînd m-am însurat cu Luna. Nu cu cea de pe cer... Cu cea de pe pămînt.

LUNA: Adevărat?

ZEISS: Da! 19 septembrie... (*Gest spre calendar.*)

LUNA: Ce repede a trecut!... Și cîte s-au întîmplat de atunci! Și tot, absolut tot, îți datorez numai ție... Fericirea mea, succesul meu... Aveai dreptate cînd spuneai că — după ce mi-ai dat viața — ești obligat să mă ajuți s-o și trăiesc. Te-ai ținut de cuvînt, Cristian! Vorbă cu vorbă!

ZEISS: Mi se pare așa de curios cînd îmi spui pe nume! Am impresia că nu sînt eu...

LUNA: Tu nu poți să fii niciodată altul! Și nici să semeni cu altul. Faci parte din categoria oamenilor care se nasc pe lume fără duplicat...

ZEISS: Dar ce e cu tine astă-seară? Îmi faci niște complimente!!

LUNA: Sînt mai repede mărturisiri. (*Privindu-l drept.*) Nici nu știi ce bine te cunosc, Cristian!

ZEISS: Cînd ai avut timp să mă „studiezi“?

LUNA: Între timp... Cu toate legile speciale ale căsniciei noastre, nu uita că am dus, totuși, o viață separată în comun.

ZEISS: Toată viața mea am avut noroc de paradoxuri...

LUNA: Și obiceiul ăsta al tău — de a lua lucrurile în glumă — pentru mine, e un lucru foarte serios... Te-am urmărit, te-am căutat sub glume, ți-am cercetat, ca să zic așa, toate rafturile intime, dincolo de ce ai pus în vitrinele făcute să atragă sau să depărteze ochii celor care trec pe lîngă ele.

ZEISS: Și?

LUNA: Eee... Și... multe! Multe la care m-am gîndit și mă gîndesc mereu...

ZEISS (*atent, foarte atent, deși nu vrea să se observe acest lucru*): Și cu ce scop ai făcut și mai faci încă toate aceste eforturi care mă onorează?



LUNA: Cu nici unul precis. Ca să constat, probabil, o dată mai mult și cu mai mare părere de rău, că florile cele mai frumoase nu înfloresc mai niciodată în grădina care le merită.

ZEISS (*a înghețat. Totuși, își menține tonul, cu multă dificultate*): Și eu, care mă așteptam să-mi faci o declarație de dragoste!!!

LUNA: E cea mai mare pe care aș fi putut să ți-o fac, Cristian!... Îmi pare atât de rău că nu te iubesc... Că nu pot fi așa cum am vrut, cum am dorit, cum am încercat chiar în gândurile mele — soția ta adevărată...

ZEISS: Bine, dar problema asta nu trebuia pusă niciodată... între noi.

LUNA: Ba eu mi-am pus-o și mereu!... Tu, nu? (*Îl privește drept în ochi.*)

ZEISS (*fără nici o ezitare. Brusc, cum și-ar înfige un ac în inimă sau cum ar slobozi un glonte în tâmplă*): Nu!... Eu, nu!...

LUNA: Niciodată, Cristian? Fii sincer cu tine însuți, cum sînt și eu, cu mine!...

ZEISS: Niciodată, Liliana!... Eu am intrat în viața ta pe date atât de certe, încît nici o clipă nu mi-am îngăduit să visez dincolo de ele... Și-apoi, viața mea este astfel croită — nu știu, de mine sau de alții — că nu-și poate îngădui riscul unei fixări nici în timp, nici într-un anume loc... Eu sînt făcut să circul, în existență, ca sîngele într-un organism viu... Și în clipa cînd m-aș opri... aș îngheța în propriile mele vine... Înțelegi?

LUNA: Îmi pare bine că n-ai suferit, Cristian! Sînt fericită, crede-mă!... În judecata și poate în orgoliul meu de femeie, îmi închipuisem contrariul... Acum mi s-a luat o piatră de pe inimă... O piatră grea...

ZEISS: Și eu, care credeam că sînt o piatră scumpă...

LUNA: Nu s-a găsit nici una care să te egaleze, crede-mă!

ZEISS: Fetița mea dragă...

LUNA: Atît aș fi vrut să fiu „femeia ta” dragă... Să mă îndrăgostesc de tine, ca o nebună, să-ți aduc în viață și în suflet și în brațe — o dată cu dragostea mea — tot ceea ce simt că viața nu ți-a dat niciodată...

ZEISS: Eu mă mulțumesc, Liliana, numai cu ce mi-ai spus acum! E cea mai caldă răsplată pe care puteai să

mi-o dai, dacă te-ai gîndit vreodată că mi-ai putea fi datoare cu o răsplată. Și acum, chestiunea aceasta fiind lichidată, ia să stăm noi de vorbă un pic, avocățeste. Contractul nostru fiind expirat, calitatea mea de soț încetează și...

LUNA (*îl întrerupe*): Dă-l încolo de contract... Nu vezi cîtă importanță i-am acordat, că nici n-am știut că expiră... Și nici nu m-am gîndit nici o clipă la asta.

ZEISS: În schimb, m-am gîndit eu. (*Ia scrisoarea.*) Uite, aici ai o scrisoare din partea mea...

LUNA (*vrea s-o citească*).

ZEISS: Nu, că nu e pentru tine. E pentru avocatul la care te vei duce chiar mîine...

LUNA: Pentru ce?

ZEISS: Pentru ca să se ocupe de divorț... În această scrisoare se află motivele legale ale acestuia.

LUNA: Nici prin minte nu-mi trece să mă divorțez...

ZEISS: Dar poate că îmi trece mie...

LUNA: A, da! Ai dreptate! Mă rog! Dacă ții tu!... Uitasem că mai e vorba și de libertatea ta, pe care ți-o țin încă-tușată de atîta timp!... Iartă-mă...

ZEISS: Păi vezi? Dacă-mi vine gust să mă însor? Vrei să intru în pușcărie pentru bigamie?...

LUNA: În orice caz, chiar dacă ne divorțăm, sper că n-ai de gînd să pleci din casa „noastră“?...

ZEISS: Nici nu mă gîndesc. Pînă în clipa cînd prezența mea nu va deveni inoportună...

LUNA: Pentru cine?

ZEISS: Pentru ochii lumii. În orice caz, însă, oriunde mă voi găsi, totdeauna voi fi alături de voi. Ca și cu voi...

LUNA: Cu care „voi“?

ZEISS: Cu „voi“. Cu tine și cu cel care e sortit să-ți fie adevăratul tovarăș de viață. Cu cel pe care inima ta îl cheamă și mintea ta îl îndepărtează de atîta timp... Cu cel pe care îl iubești și care te iubește... Fiindcă și eu te cunosc pe tine, Liliana, tot atît de bine cum îl cunosc și pe el... Și știu că dacă pînă astăzi dragostea voastră nu s-a mărturisit, așa cum e drept, cum e firesc și cum trebuia să se întîmple, a fost numai din cauza mea și a prieteniei voastre pentru mine... Tu nu i-ai spus lui că îl iubești fiindcă, în formă, erai soția mea,

și nici măcar în formă nu vroiai să mă jignești, iar... Rembrand nu ți-a spus că te iubește fiindcă, în fapt, mă crede soțul tău... Acum, obstacolul a dispărut... Și dacă nu te-am sfătuit să denunți contractul dintre noi mai demult, am făcut-o numai din motive strategice... Vream să știu cu cine îmi mărit nevasta și să mă conving dacă prietenul meu cel mai bun o merită.

LUNA: Și te-ai convins?

ZEISS: Da! M-am convins.

LUNA: Cît ești de bun, Cristian!... Mi-e și rușine că nici nu știu măcar cum să-ți mulțumesc!... Și nu știu de ce, mă simt, în clipa asta, foarte tristă. Imens de tristă. Parcă a murit ceva în mine...

ZEISS (*ca să schimbe vorba*): Tu îți dai seama de mutra lui Rembrand când o afla adevărul?

LUNA (*de departe*): Care adevăr?...

ZEISS: Cel pe care îl știm numai noi doi...

LUNA (*totuși, un pic amuzată*): Adevărat?... El nu știe nimic. Și nici n-o să creadă, să vezi!

ZEISS: E și de necrezut, să recunoaștem!... Noroc, însă, că avem noi mijloacele noastre de convingere... (*Ride.*)

LUNA (*ride și ea*): Cristian... (*E jenată.*)

ZEISS (*tușește*).

LUNA: Dacă vrei să divorțez de tine, trebuie să-mi faci o promisiune solemnă...

ZEISS: Care?

LUNA: Să te lași de fumat...

ZEISS: În trei luni de zile, îți jur că nu mai pun nici o țigară în gură!

LUNA: De ce în trei luni?...

ZEISS: Atîta durează cel mai bun sistem să te lași de tutun... Scazi, scazi țigările treptat, câte una pe zi, pînă ajungi la ultima... Ori, eu fumez 90 de țigări pe zi... Deci, în trei luni am ajuns la zero...

LUNA: Temperatura ți-ai luat-o?

ZEISS: Da! Normală!...

LUNA: N-ai avut nici o linie? (*Ia termometrul.*) Ia pune-ți termometrul puțin, să mă conving și eu...

ZEISS: Normală, adică 37 și 8, cît am de obicei seara...

LUNA: Mîine chem iarăși doctorul, să știi!

ZEISS: O să spună același lucru pe care îl știm... și pe care îl repetă mereu... O stare post-gripală...

LUNA: Să chemăm altul!

ZEISS: De ce să schimbăm doctorii, cînd post-gripala e aceeași?

LUNA: Așa! Ca să-mi faci mie plăcere și să dorm liniștită noaptea. Phiuuu... A propos de somn, am uitat de piesă... Mă duc s-o citec. (*Sună telefonul de pe masă.*) La ora asta cine ar putea fi?...

ZEISS: Am și eu telefoanele mele nocturne...

LUNA: Da, da... Să știi că așa e!... Niciodată n-am stat la tine pînă la ora asta!... Și, deci, dulcineele te pot chema în voie, fără risc...

ZEISS: Allo!... Oooo!... Bună seara, scumpa mea!... Da!... Sînt singur, ca de obicei... Nevastă-mea?... Doarme dusă, singură și ea, ca de obicei... Ia spune, *chérie*, ce-ți dorește inimioara?... (*Luna ascultă atentă și nedumerită.*) Musafirii? Da, au plecat... I-a dat Luna afară pe toți... cum o să fiu beat, „mamy scump“?

LUNA: (*cu dezgust*): „Mamy scump“... Cu de astea vorbești la telefon? Phuuuu!

ZEISS: Allo!... Da... sînt atent... Mă insultă însă, cineva... de alături! Da, da... Beăt... Nu beat... Remarcă ce poate să însemne în viață o simplă schimbare de accent?... (*Întinde receptorul Lunei.*) Rembrand la telefon!...

LUNA: Nu m-a chemat pe mine! Dacă avea să-mi spună ceva, n-avea decît să sune la telefonul meu de jos...

ZEISS: N-a îndrăznit... Nu știe că ne-am divorțat...

LUNA: Îl privește și nici nu mă interesează. Spune-i să cheme peste cinci minute, jos...

ZEISS (*la telefon*): Sigur că am auzit tot ce-ai spus! N-am pierdut nici o vorbă... Ascultă, genialule! Cheamă-mă din nou, peste cinci minute, la telefonul nevastă-mii... Țasta e defect și nu înțeleg bine ce spui... Da, cobor jos, la ea. N-ai nici o grijă, că nu se deșteaptă! Doarme tun, că a citit o piesă de teatru!... Atunci refă numărul. Da? Am și coborît... (*Închide*)

LUNA (*privindu-l, drăguță, jenată, recunoscătoare*): Îmi vine să-ți sărut mîna...

ZEISS: Nu! (*Pleacă fruntea.*)

LUNA (*îl sărută*): Noapte bună!...

ZEISS: Noapte bună!... (*Încet.*) Adorato!... (*Închide ușa... Afară zorile încep să strivească violete ude și triste în ferestre... Zeiss începe să strângă hîrțiile, pe care le pune într-o servietă dinainte pregătită... Apoi vine din dormitor cu o valiză pe care o deschide, pe o mobilă... trece și revine din nou, cu hainele în care l-am cunoscut, pe braț și cu aparatul fotografic pe umăr. Pune hainele în valiză și aparatul alături. Desprinde o fotografie a Lunei din perete sau ia una care se află pe birou. O pune peste haine în valiză și închide valiza... Trece în dormitor, de unde revine îmbrăcat într-un trench-coat vechi, răpănos. Trench-coat-ul lui! Pe cap are — ca și Alagrec — un basc... Ia valiza într-o mîină — ca pe vremuri găleata — [în valiză a băgat și servieta cu hîrții] și, pe umăr, trepidul, cu aparatul înșurubat în creștet, ca un cap de mort... Deschide ușa și iese încet, după ce stinge lumina...)*

(*Scena rămîne goală, în lumina vînată a zorilor, care se amestecă cu fumul de țigară... Zeiss se aude tușind din ce în ce mai depărtat, în timp ce cortina coboară foarte încet peste scena goală.*)

TABLOUL V

Același decor din tabloul IV. E transformat însă într-un elegant atelier de pictor. Un șevalet mare, altele mici, cu tablouri — gata ori în lucru — pe ele. Peste tot, tablouri, pînze, suluri, cartoane, ulcele cu pensule etc. Acțiunea se petrece peste trei luni de la tabloul precedent, adică spre sfîrșitul lui noiembrie. E o dimineață luminoasă. Pe fereastră, perspectiva citadină e în concordanță cu anotimpul. Pămî cu crengi de cărbune, case cu aspect dezolant în soarele sleit, pe ele, ca o lumină tardivă și inutilă... La ridicarea cortinei, Luna e așezată la fosta masă de lucru a lui Zeiss. Aceeși și în același loc... Este cufundată într-un maldăr de ziare, pe care le răsfoiește și din care taie

— cu o foarfecă mare — cronicile dramatice pe care, cu o pensulă muiată în gumarabică, le lipește într-un caiet-album. Pe un fotoliu — mai la distanță — Alagrec fumează cu „pipă“, ca orice pictor care se respectă. E îmbrăcat în același trench-coat și cu același basc pe cap. Singurul ornament, în plus, afară de pipă, este un fular răsucit în jurul gîtului. Alagrec e oarecum „virilizat“ și, sub o mare tristețe care se citește pe figură, se i vede dragostea „extatică“ pe care o are pentru Luna, pe care o privește imobil.

LUNA (*văzîndu-și de treabă*): Prin oraș ce se vorbește despre *Geamandura*?

ALAGREC (*trezit din reverie*): Poftim?

LUNA: La ce te gîndeai?

ALAGREC: La nimic... Și cînd nu mă gîndesc la nimic sînt foarte atent la ce nu mă gîndesc.

LUNA: Te-am întrebat dacă ai auzit ce se vorbește despre premiera *Geamandurei* în oraș.

ALAGREC: E cea mai mare lovitură a stagiunii!... Și d-ta, noul idol al publicului!...

LUNA: Judecînd după cronicile dramatice, se pare că, înîntredevăr, a fost un mare succes...

ALAGREC: Ce succes? Triumf!... Biletele s-au vîndut toate pentru o săptămîină înainte.

LUNA: De unde știi tu?

ALAGREC: Am fost eu la „cassă“ să cumpăr un loc. Nimic!... Nici un bilet...

LUNA: Și dacă ai fi găsit unul, ce te făceai?

ALAGREC: Nu cumpăram!

LUNA: Sînt așa de fericită!... Și să nu știu cine e autorul care mi-a dat ocazia să am succesul pe care l-am avut la premieră? Care m-a consacrat!

ALAGREC: Tot Bucureștiul vorbește despre el și nimeni nu-l cunoaște!

LUNA: Să sperăm că după succesul pe care l-a avut piesa lui, o să iasă la lumină... Dacă nu de altceva, măcar ca să-și încaseze drepturile de autor...

ALAGREC: I-a pus Dumnezeu mîna în cap.

LUNA (*termină de lipit ultima cronică*): Așaaa! Acuma pot să-mi aprind o țigară! (*Ceea ce și face.*) Singurul meu regret este că, la premieră, n-a fost și Zeiss...

ALAGREC: De unde poți să știi?

LUNA: Sînt convinsă că a plecat de mult din țară... Totul era pregătit, calculat în amănunt, de acum trei luni. Din seara „contractului“! Divorțul, fuga, tot! Dar de ce să plece așa? De ce să fugă? Fără un cuvînt, fără să dea un semn de viață de-atunci?

ALAGREC: D-ta n-ai vrut să fugi la fel, anul trecut, la mare?

LUNA: Eu am vrut să fug pentru ei...

ALAGREC: Poate și el a fugit pentru alții...

LUNA: Pentru cine? Pentru bărbatu-meu și pentru mine?

ALAGREC: Pentru mine nu, în nici un caz.

LUNA: N-ar fi avut nici un sens. El a fost autorul moral și material al fericirii noastre.

ALAGREC: Și cînd și-a socotit misiunea terminată a dispărut... (*Brusc.*) Maestrul te-a adorat... Asta e precis. Și-a fugit în clipa cînd s-a convins că nu-l iubești... Pot să mă duc în Franța și să-mi pun gîtul la ghilotină dacă nu e așa.

LUNA: Copilării ... Mi-a jurat că nu m-a iubit niciodată și că niciodată nu s-a gîndit că ar putea fi pentru mine altceva decît a fost...

ALAGREC: A jurat strîmb...

LUNA: El?

ALAGREC: Numai pentru d-ta! Ca să n-ai remușcări, ca să te poți mărita cu inima ușoară cu cel pe care îl iubeai. Pot să mă duc la crematoriu și să mă incinerez singur dacă n-o fi așa.

LUNA: Ce te face să crezi asta?

ALAGREC (*își bate nasul*): Ăsta! și... ăștia. (*Arată ochii.*) Și te-a iubit așa cum l-ai iubit d-ta pe d-l Rembrand. Din clipa cînd a venit cu d-ta în brațe la cort... Pot să mă duc la...

LUNA: Lasă, nu te mai duce nicăieri și stai aici să vorbim! Crezi tu asta, Alagrec?

ALAGREC: De fapt, ne-am cam amoretat toți în primele momente... Unii dintre noi însă, ne-am revenit mai tîrziu. Și Hussein te iubea... D-ta n-ai băgat de seamă că

maestrul murea de dragoste pentru d-ta? Că se chinuia, ca o rană vie care se hrănește din propria ei durere?

LUNA: Nu, nu, nu, nu, nu se poate! Dacă ar fi fost așa, Cristian mi-ar fi mărturisit... El nu m-a mințit niciodată.

ALAGREC: Poate că, de data asta, a vrut să se mintă pe el și n-a izbutit... Și-atunci a plecat... (*Oftează.*) Dar eu tot o să-l găesc. Că nici nu mă mai interesează filmul, dar pe maestrul îl găesc... Fără el, am rămas mai singur, decît în clipa cînd nu aveam pe nimeni pe lume... Fiindcă atuncea nu aveam ce să regret...

LUNA: Da, da... Ai dreptate, Alagrec... Trebuie să-l găsim... Fără el, parcă ne flutură mereu un steag negru la poartă...

ALAGREC: Fiindcă trăiește „mortul“ din noi.

REMBRAND (*intră*): Bună dimineața, copii! În sfîrșit, l-am descoperit. (*E foarte încîntat.*)

LUNA: Pe Cristian? Unde?

REMBRAND: Nu pe Cristian, dragă! Cred că am descoperit cine e autorul *Geamandurei*. În orice caz, sîntem pe drumul cel bun. Directorul teatrului a primit o scrisoare de la el.

LUNA: Da? Și cine e? Spune-mi repede.

REMBRAND: Scrisoarea e semnată, ca și piesa, „Un anonim“.

ALAGREC: Atunci de unde știe directorul cine e?

LUNA: Sigur că da...

REMBRAND: Ai răbdare, draga mea, să-ți explic. Știi că *Geamandura* a fost prezentată la teatru în manuscris!

LUNA: Da, și?

REMBRAND: Directorul a comparat imediat scrisul piesei cu cel al scrisorii... și sînt identice... (*E satisfăcut, ca și cum ar fi descoperit el treaba asta.*)

LUNA: Și ce-am rezolvat cu asta?

REMBRAND: Oricît! E un pas înainte... Mai ales că, în scrisoarea trimisă directorului, Anonimul îl roagă, ca toate drepturile de autor care i se cuvin, să fie vărsate unui oarecare Constantin Taiga, domiciliat în str. Sfinții Voievozi, nr. 79.

(*Alagrec pălește. Se ridică brusc.*)

REMBRAND: O să ne ducem la adresă chiar azi după masă și să facem și noi cunoștință cu d-l Taiga ăsta! Nu?

Și nu se poate să nu aflăm nimic de la el... Dacă n-o fi, după cum bănuim noi, chiar el autorul, în persoană...

LUNA: Merg și eu cu voi... Hai să mergem acuma, imediat...
REMBRAND: Directorul e ocupat toată dimineața la teatru.

ALAGREC: Pe mine mă scuzați. Am o întâlnire urgentă în oraș și-am întârziat. (*Dispare.*)

REMBRAND: Dar ce l-a apucat pe junele?

LUNA: Nu știi! De cîtva timp are o atitudine foarte ciudată. De cînd ne-am căsătorit noi, mai exact...

REMBRAND: Da! Am observat și eu că face tot ce se poate ca să mă evite. E gelos pe mine. Și curios! Deși era la fel de îndrăgostit de tine și pe vremea lui Zeiss, tot pe mine era gelos.

LUNA: Simțea probabil unde e primejdia. (*Îi suride drăguț.*)

REMBRAND (*ride*): Și dragostea mea ce-a făcut toată dimineața singură? (*Se apropie tandru și o îmbrățișează.*)

LUNA: A lipit cronici dramatice...

REMBRAND: În „cartea gloriei“...

LUNA: Ca să vezi ce prevăzătoare sînt. Nici n-am intrat bine în teatru și-am și început să-mi organizez trecutul în vederea viitorului. Vorba lui Cristian...

REMBRAND: Adevărat!... Știi că l-am visat azi-noapte iarăși?

LUNA: Și eu.

REMBRAND: Bietul Zeiss! Cine știe pe unde o fi?

LUNA: De ce spui „bietul“? Poate acolo unde-o fi... e fericit... Mai fericit decît era aici, cu noi!

REMBRAND: Dacă ai ști cît doresc să fie așa! Nu știi de ce, însă am impresia că sînt foarte vinovat față de el și că — deși obișnuit cu „fugile“ lui — asta din urmă — are o semnificație specială...

LUNA: Dan! Spune-mi drept!... Tu ai bănuțit vreodată că Cristian m-ar fi putut iubi cu adevărat?

REMBRAND: Te cred! Tot timpul am fost convins că te iubește... (*I se pare curios că-l mai întreabă.*) Mă mir că mă mai întreb!

LUNA: Și de ce nu mi-ai spus-o niciodată?

REMBRAND: Fiindcă nu mi se părea nimic deosebit ca soțul să-și iubească soția!

LUNA: A, da, adevărat!... Tu nu știai...

REMBRAND: Putea măcar să-mi treacă prin gînd? Am fost convins că, menajul vostru este o căsătorie reală, bazată pe sentimente reciproce... Am fost chiar gelos pe el!... L-am invidiat, l-am detestat... Uneori, chiar l-am urît... L-am urît groaznic.

LUNA: Cînd?

REMBRAND: În nopțile cînd plecam de la voi, singur, acasă, și știam că rămîne cu tine.

LUNA: Dar tu nu observai că eu te iubesc? Că tu erai tot?

REMBRAND: Ba da! Și nu știam ce să mai cred! Cîteodată îmi spuneam că nu sînt decît victima unui joc... Că sînteți înțeleși amîndoi să mă tîmăduiți de dragostea pe care n-o mai puteam ascunde.

LUNA: Spune, Dan! Am vrut să te întreb de multe ori!... Cum v-ați împrietenit voi... Unde?

REMBRAND: Am copilărit pe aceeași stradă de tîrg de provincie, agățați de cozile aceluiași smeie turcalețe... El era copilul nimănu... Copil găsit și crescut de o femeie cu inimă bună. Am stat în aceeași bancă la școală... Am văzut cel dintîi film împreună și tot împreună am împărțit prima țigară... Pe urmă ne-am despărțit... Părinții mei s-au mutat în capitală... Și, într-o zi, eram în primul an la Belle-Arte, ne-am reîntîlnit... El se înscriesese la Litere. Și iarăși nu ne-am mai despărțit cîtiva ani... Pînă într-o zi, cînd a dispărut ca și acum... Fără urmă, fără explicații, ca să ne întîlnim din nou — peste alți nu știu cîți ani — într-o noapte de toamnă, într-o tavernă la Paris. El era chelner, eu client... Un client, însă, căruia i-a plătit chelnerul consumația...

LUNA: A fost și chelner?

REMBRAND: Dar ce n-a fost? A făcut toate meseriile, ca să le cunoască pe toate, cu oamenii lor. Fiindcă marea lui pasiune... au fost întotdeauna oamenii. Toți oamenii, deopotrivă... A vrut să-i cunoască de aproape... să fie la fel cu ei, ca să-l poată lăsa, fără bănuțeli și rezerve, să-i iubească... El n-a făcut niciodată nici un fel de deosebire între oameni... I-a iubit în corpore și-a fost frate cu fiecare în parte... A călătorit peste tot, deopotrivă de vesel, în cabinele transatlanticelor, ca și agățat de tamponale trenurilor de marfă... În

cele din urmă, se pare că a ostenit și s-a hotărît să se fixeze. Și și-a ales o profesiune... Fotograf... Dar un fotograf deosebit... Îmi aduc aminte ce-mi spunea într-o seară. În seara cînd ne-am reîntîlnit ultima dată și am pus la cale „ridicarea cortului ideologic” pe malul mării, unde te-am cunoscut... „Mă! Eu sînt convins că figura omului — expresia lui plastică, adică — este însăși figura sufletului omenesc... Prin urmare eu, dacă fotografiez oameni, în fond fotografiez suflete. Suflete pe care le dezvolt în camera obscură a inteligenței mele, ca să fac cunoștință cu ele...”

LUNA: Interesant!

REMBRAND: O fotografie, pentru el, era un fel de radiografie a sufletului uman, ca să zic așa. Și, datorită ei, putea să aleagă bunii de răi, folositorii de inutili, trîntorii de creatori și așa mai departe. Intenția lui avea un sens uman și social. Era un vis uriaș și documentar urzit între două lumi. Cea în care trăia și cea pe care o visa...

LUNA („iluminată” de o constatare): Dan! Stai! Știi tu cu cine seamănă Zeiss?

REMBRAND (*nedumerit*): Cu cine?

LUNA: Ia gîndește-te la *Geamandura*... Nu seamănă cu eroul? Cu Gri-Gri?

REMBRAND (*se gîndește*): Adevărat!... Da, da, așa este... Asta e chiar simbolul *Geamandurei*!

LUNA (*citează*): Și uite și replica lui din scena cu mine, în actul II: „O geamandură are un rost precis în viața mărilor și-a oamenilor de pe ape... Ea trebuie să arate vapoarelor călătoare, prin strigătul ei, proiectat în bezne, cum și pe unde trebuie să ajungă în porturile lor firești. Și — draga mea — o geamandură nu este numai a mărilor agitate de propriile lor adîncuri, ademenind navele încărcate cu muncă și cu viață spre incertitudinea țărnicurilor îmbietoare... Pămîntul are, ca și apele, geamandurile lui terestre, care — în marea noapte a așezărilor lumești — și-au proiectat glasul peste orizonturi și frontiere, chemînd călătorii lumii spre cheiurile adevărate ale fericirii omenești. Geamandurile acestea, ale pămîntului, au fost oamenii lui providențiali”. (*Luna, care s-a ridicat tot timpul*

cît a debitat și, mai exact, a «jucat» tirada lui Gri-Gri, schimbă tonul teatral cu unul curent și zice.) Aicea... se oprește... face cîțiva pași și pe urmă se întoarce către mine și zice. (*Reia tonul lui Gri-Gri, de pe scenă.*) „Eu, însă, vezi tu, draga mea, n-am putut să mă ridic pînă la înălțimea marilor chemări și, poate, asta e drama mea... N-am izbutit să ajung decît o «geamandură» a dragostei... A dragostei care trebuie îndreptată și ea spre însoritele și visatele ei «porturi firești», cum îți spuneam adineauri. Spre țărnicurile pe care — în ochii îndrăgostiților — înfloresc toate florile pămîntului și deasupra cărora zboarnă imaculate — spre eternul azur al iubirii — toate columbele sufletului. De aceea, poate, cîntecul meu de geamandură solitară nu sună în urechile tale decît ca un geamăt al propriilor mele deznădejdi...”

REMBRAND: În fond, Zeiss a fost tot un fel de geamandură... Geamandura fericirii noastre...

LUNA: Așa cred și eu... (*Pe gînduri.*) Și cîntecul lui n-a fost decît un geamăt al propriei lui deznădejdi...

ALAGREC (*întră. Este exuberant, fericit. De emoție, cînd deschide gura să vorbească, îi cade luleaua. Se apleacă și-o ridică zicînd: „Pardon”, apoi trece la replică.*) Știi unde e maestrul! L-am descoperit... Știi tot!...

LUNA (*fericită ca și Rembrand*): Unde e?

ALAGREC: Vă spun imediat... Să răsuflu, c-am fost atît de zăpăcit, încît am fugit după tramvai pînă aici crezînd că sînt în el. (*Nu mai știe unde să-și pună luleaua. În gură, în buzunar?*)

LUNA: Las-o-ncolo de lulea și spune...

ALAGREC (*dîndu-i luleaua, lui Rembrand*): Uple-mi-o, te rog, cu tutun, pînă spun... Am plecat de aici direct la directorul teatrului și l-am rugat din partea d-tale (*se adresează Lunei, în timp ce Rembrand scoate o pungă de cauciuc și umple luleaua lui Alagrec cu tutun*) să-mi dea scrisoarea pe care a primit-o din partea autorului piesei, că vrei s-o vezi. (*Scoate o scrisoare din buzunar.*) Uite-o! Examinînd cu atenție plicul, am observat ștampila poștei, ca să știu de unde este expediată scrisoarea... Uite-o! (*O prezintă celor doi, care-l urmăresc*

atenți.) Man-ga-li-a! E clar! *(Cei doi îl privesc nedumeriți.)*

REMBRAND: Și de ce, dacă scrisoarea este expediată din Mangalia, trebuie să fie neapărat de la Zeiss?

ALAGREC: Fiindcă pe mine, am uitat să vă spun pînă acum, nu mă cheamă numai Alagrec. Mă mai cheamă și Constantin Taiga și locuiesc în str. Sfinții Voievozi, nr. 79, la cămin. Și asta numai „el“ o știa!!...

C o r t i n a

ACTUL III

TABLOUL VI

În casa lui Hussein, în apropiere de Mangalia, a doua zi după tabloul precedent. Decorul reprezintă încăperea „principală“ a locuinței lui Hussein. Este o cameră mobilată în stilul turcesc al caselor din Dobrogea. Ferestrele au „vedere spre mare“. Prezența lui Zeiss în această încăpere a adus unele „imixtiuni“ de „stil“. Astfel, se poate remarca o mașină de spirt, o măsuță plină cu sticlute de medicamente, aparatul fotografic rezemat într-un colț și un fotoliu de pluș anacronic, pe care stă Zeiss și care a fost cumpărat de circumstanță. Lîngă acest fotoliu este o măsuță improvizată, dintr-o fostă ladă de portocale ori dintr-un butoi de untdelemn, acoperit cu un „ștergar“ turcesc. Pe măsuță se află cîteva ziare, o scrumieră, brichete, țigări, „muzicuța“ lui Zeiss și — tronînd peste toate — fotografia Lunei, pe care Zeiss a luat-o cu el la finele tabloului IV. După bătaia gongului, se aud în timpul cit, foarte încet, se ridică cortina, valurile mării izbînd poalele falezei. Zeiss e în fotoliu, acoperit cu un țol turcesc peste picioare. E foarte slăbit, neras — ceea ce face să arate și mai rău — și pe cap poartă bascul cunoscut. Fumează, privind țîntă la fotografia Lunei, care trebuie astfel așezată, ca publicul s-o vadă și să remarce implicit și privirea lui Zeiss pironită asupra ei... Cîteva clipe, pauză, în timpul căreia Zeiss privește fotografia... Apoi, cu fotografia în mînă, are o chintă de tuse seacă, adîncă, concludentă... Pune fotografia pe măsuța improvizată, la loc, stinge

țigara și aprinde alta... Când tușește, întoarce capul de la fotografie, ca și cum ar păzi-o să nu-i dea „microbi“. Privește — imobil
— marea, care se vede pe fereastră...

HUSSEIN (*intră de afară, rebegit și cu câteva cioturi de salcîm în brațe. Are pe el un pieptar gri, căptușit cu oaie și în jurul gîtului o cîrpă albă, împletită ca un colac. Și el este neras*): Frig estem, bre! (*Se duce să pună lemnele în sobă.*) Uenim, iarna... Adineauri eu uazut pescăruș care zburam la uscat. Asta zapada insemna, bre...

ZEISS: Da! Și eu simt că trebuie să ningă...

HUSSEIN (*de la sobă, unde inviorează focul, întorcînd capul spre el. Toată atitudinea lui Hussein, tot ce face și tot ce spune trebuie să fie — dincolo de voința lui — împregnată de imensa și dezolată dragoste pe care o are pentru Zeiss*): Tu de unde simsim, bre?

ZEISS: Din suflet, Hussein. Sufletul gol simte zăpada, ca jivinele cînd o adulmecă în luminșurile pădurii...

HUSSEIN: Asta padure Hussein nu uazut. Hussein nu uazut decît marea...

ZEISS (*privind-o*): Marea!... (*Rar.*) *La grande bleue!* Și eu o iubesc, Hussein...

HUSSEIN: Tu iubești la el, asta știm eu. Dar doctor spus la tine ca marea nu uace bine la plămîn al tău... Doctor spus la tine imediat plecam la munte... Altminteri nu bine estem... Prost estem...

ZEISS: Să nu crezi că mor de oftică, Hussein! Mor de dragoste, mă!

HUSSEIN: Ala nu bun... Tu greiere estem și pentru altu cantat...

ZEISS: Totdeauna greierii cîntă pentru alții. Mi se pare chiar că melodia lor e rezultatul unei suferințe fizice...

HUSSEIN (*care între timp a terminat cu soba, s-a așezat pe „ceva“ lângă el și răsucește o țigară*): Asta noi nu știm... Noi știm că tu bolnav estem, cauza la fata formos care tu fost pescuit. (*Aprinde.*) Mai bine inecam la el, par-don la cuvînt...

ZEISS (*surîde*): De ce spui așa? Și tu ai iubit-o!

HUSSEIN: Asta prostia la cap bătrîn fost, bre... Cauza drujda baut și nu știm ce uorbit!... (*Vede jurnalele de lângă Zeiss.*) Asta giornal de astazi estem, bre?

ZEISS: Da! L-a adus Ali adineauri... Știi că piesa mea a avut mare succes...

HUSSEIN: Ala „jeamandur“?

ZEISS: Da! Și după cum scriu gazetele, afară de Luna, tu ai avut cel mai mare succes...

HUSSEIN (*ride*): Ha! Ha! Hussein giocat la scena și habar nu aut la el...

ZEISS: Toată lumea a remarcat rolul tău în piesă!

HUSSEIN: Dai giornal la mine, citești, bre! (*Ia jurnalul și-l despătorește.*)

ZEISS (*care-i urmărește mișcărilor*): Nu acolo! Pe pagina cealaltă... Sus de tot. Unde scrie *Cronica dramatică*.

HUSSEIN (*uitîndu-se pe ultima pagină a ziarului*): Noi altceva cautam... (*Cercetează atent și vizibil pentru public: „Mica publicitate“.*)

ZEISS: Ce cauți la „Mica publicitate“?

HUSSEIN: Asta privește la mine... Asta secret la Hussein estem... (*A găsit ce căuta și are o tresărire — un strigăt chiar — exprimat, de preferință, printr-o vorbă turcească.*) Ai, ai, ai, ai, ai, ai! (*Se bucură copilărește.*)

ZEISS: Ce este?

HUSSEIN: Ia citim tu asta articol, bre!... (*Îi dă ziarul, indicînd locul unde să citească.*)

ZEISS (*citește curios, atît cît îi permit puterile și cît îl mai poate interesa ceva*):

„Mare recompens!

Domnișor Luna care inecat la anul trecut lîngă Mangalia-oraș și șezut cort cu domn Rembrand-pictor, cu grec ala mic, care vrut film la America facem și fotograf de la plaja care Zeiss chemam la el, rugat estem sa scrim de urgensa la domn Hussein Tefik, oraș Mangalia, strada la Uama ueche numar la poarta 135 auem, pentru comunicam veste grav la el, care singura nadejde de scapar numai la el auem.

Mulsumim la anticipat,

Hussein Tefik“

ZEISS: Ce înseamnă asta, Hussein?

HUSSEIN (*fericit și încîntat de el însuși*): Asta articol care scris Hussein...

ZEISS (*nemulțumit*): De ce-ai făcut asta, Hussein?
HUSSEIN: Pentru ca tu nu urut dai la mine adres de la domnișor Luna și fara el tu murim și Hussein nu vrem asta prostie. Hussein iubim pe tine cum pe copil al lui...
(*Mai cald.*) Hussein iubim la tine, mă!... (*Înduișat, izbucnește în plîns. Un plîns cumsecade, bun, amarit.*)
Pentru ce tu vrei faci la mine plîngi, mă? Pentru ce vrei tu mori, mă?

ZEISS (*ca să-l liniștească*): Fii liniștit, Hussein... O să mă fac bine... (*Spune replica fără convingere și întoarce capul spre mare. Poate că are lacrimi în ochi și nu vrea să i le vadă publicul.*)

HUSSEIN: Fara Luna, tu, niciodată, nu uacem bine... (*Cu un suspin disperat și strîns în piept, ca un nod de batistă udă.*) Tu murim, mă!

ZEISS: Chiar dacă o fi să mor (*surîde*) ceea ce n-aș crede, să mă ierți, Hussein, că am venit să mor la tine... Dar vreau să mor lîngă o inimă... Asta! (*Îl atinge pe piept, în dreptul inimii.*) Și lîngă, asta... (*Arată marea prin fereastră.*)

HUSSEIN: Lasa murim altu batrin. Pentru ce murim tu?

ZEISS (*tusește iarăși, lung, obsedant, sub privirile îngrijorate ale lui Hussein*).

HUSSEIN: Mîine uenim iară doctor la tine... Hussein fost azi și rugat la el...

ZEISS: Nu trebuie, Hussein... Păcat de bani...

HUSSEIN: Dar ce? Tu platim? Turcu platește!

ZEISS: Dac-aș putea, ți-aș săruta inima ca pe o mîină... (*Rîzînd.*) Inimă cu fes! Turcule, de altădată! Cu copilăria noastră agățată de șalvarii tăi și cu sufletul nostru, ca un abur răsufat între acadele și alvițe și lipit, pe cănuța de tablă, din care gîlgîia — rece și acrișoară — braga recreațiilor și a zilelor de arșiță... Mă turcule, mă!... (*Tusește din nou mai „uscat”.*)

(*Hussein îi urmărește tusea alarmat, oftează în semn de convinsă neputință. Zeiss după tuse aprinde o nouă țigară.*)

HUSSEIN: Nu mai fumam, bre!...

ZEISS (*epuizat*): Lasă, Hussein... Cred că e ultima țigară pe care o mai fumez... (*Ca să nu-l alarmeze, adaugă.*)

Azi!

HUSSEIN: Foarte bine, bre! (*N-a prins „nuanța”. Dar are și el felul lui de a-i da încredere, deși nu mai crede în ea.*)
Astazi fumam asta, mîine fumam altul sigara, poi-mîine încă unul și la uara, cînd punem iara cort, acolo. (*Gest în direcția unde știe că a fost instalat cortul din actul prim.*) fumam la tine cîte sigările poftim... Ca pașa din Uidin, bre! (*Și ca să-l convingă că crede în ceea ce spune.*) Eu la uara facem cadou la tine narghilè, bre...

ZEISS (*slăbit, își lasă capul pe spătarul fotoliului. Încearcă să surîdă pe replică*): Vorba ta. Mulslumim!... (*Închide ochii și visează sub ei.*)

HUSSEIN: Acuma pusin la tine dormim... Vrei Hussein cîntec cantam?

ZEISS (*face un semn ușor cu capul*): Da!

(*Hussein încet, convins de importanța cîntecului pe care-l începe și pe care-l socotește ca un fel de doctorie morală pentru plămîinii bolnavului, scoate o muzicuță din șalvari și începe să cînte valsul laimotiv. Zeiss visează mai departe, pe cîntec, imobil. Hussein cîntă pușin, pînă cînd se convinge că Zeiss a adormit. Se apropie de el, constată că doarme și, neavînd ce să-i facă mai mult, îi strînge țolul pe picioare. Apoi se duce spre sobă, să mai pună un lemn pe foc.*) Alagrec bate în ușă.)

HUSSEIN (*mirat, întoarce capul către acesta*): Cine acolo estem? (*Pe replică se ridică de la sobă, unde era chircit, și se îndreaptă spre ușă.*)

ALAGREC (*de afară*): Eu!

HUSSEIN (*tot în parcurs*): Care eu? Eu, ala multe eu estem...

ALAGREC (*deschizînd ușa binișor*): Eu, Alagrec!...

HUSSEIN (*bucuros, foarte bucuros, duce degetul la gură*): Sssttt! (*Un gest spre fotoliul lui Zeiss.*) Doarmim, bre!

ALAGREC (*pătrunde plin în scenă. Se uită la Zeiss, împrejur și nu-i trebuie prea mult ca să priceapă, măcar aproximativ, situația*).

HUSSEIN (*care îl urmează, bucuros de vizită*): Cînd tu uenit, bre?

ALAGREC: Adineauri... Cu trenul de patru...

HUSSEIN (*tot vesel, atât cât îi îngăduie situația*):

Tu citit anuns, care Hussein la giornal ai dat?

ALAGREC: Nu. N-am citit nici un anunț...

HUSSEIN: Atunci de unde tu știut că el aicea estem? (*E decepționat.*)

ALAGREC: Am aflat dintr-o scrisoare... O să-ți spun eu d-tale.

E bolnav? (*Privește spre Zeiss, care doarme.*)

HUSSEIN (*încet*): Rău la el, bolnav... Când uenit nici doctor la el nu urut vedem, nici doctoria luam, nici nimic nu uacem... Numai stat așa și tușit și privit fotografia de la domnișor. (*I-o indică.*)

ALAGREC: Aha!

HUSSEIN: La început, el plimbat pusin la marea, vesel fost, pentru Hussein, dar Hussein uazut imediat că el ceva la inima uacem și bolnav la oftica sîntem... (*Mai încet.*) Hussein uazut singe la el, scuipam și el ascundem la Hussein... Și Hussein chemam doctor atunci, deși el spus că nu urem aducem doctor la el... (*mai încet*) Și doctor, treile ori, aicea nenit și spus la el ca plecam la muntele trebuie. Că la bola ce el auem marea nu bun estem... Dar el nu urut plecam. Fiecare zi la cort unde fost mergem... Și ploaia și frig fost și el tot acolo dus. Și la acum o săptămîn, nu mai putem acolo mergem. Și stam la fotel și tușim. Și tușim, bre!

ALAGREC (*care nu-și ia ochii de la Zeiss*): A spus doctorul că are oftică...

HUSSEIN: Sigur, bre! Și la el spus și la Hussein spus. (*Mai încet.*) Și la Hussein spus că dacă el la mare stam, el vrea murim la el... Și atunci Hussein, care toată povestea la el știut, că el am povestit la mine, scris articol la giornal... (*Ia ziarul și-i arată „anunțul” lui Alagrec, care-l parcurge repede.*)

ALAGREC: Știi că sîntem cu toții, aici?

HUSSEIN: Și domnișor?

ALAGREC: Și!... Și Luna și bărbatul său... Rembrand.

HUSSEIN: Hussein credem că numai domnișor putem uacem bine. Plecam munte la el.

ALAGREC: Nici nu se discută. Îl luăm cu noi. Să-l vadă doctorii cei mai mari, să-l îngrijească... Nu mai moare nimeni de oftică în ziua de azi, dacă se îngrijește...

HUSSEIN: La el nu oftica omorăm... Dragostea omorăm... Așa spus azi la Hussein...

ZEISS (*face o mișcare care întrerupe conversația celor doi. Îl privește atent. Zeiss deschide ochii. Se trezește.. Întinde mîna să ia o țigară.*) Hussein! Ești aici?

HUSSEIN: Aici, aici sîntem... Și musafir auem, bre... (*E vesel.*)

ALAGREC (*se apropie de fotoliul lui Zeiss*): Maestre!

ZEISS (*are o mare emoție cînd îl vede*): Tu?

ALAGREC: De cînd te căutăm...

ZEISS: Ai citit anunțul lui Hussein?

ALAGREC: Nu!... Scrisoarea pentru C-tin Taiga... Maestre! De ce ai făcut asta?

ZEISS: Nu ești tu „copilul” meu? Nu te-am găsit eu pe malul mării? Orfan de părinți și, mai ales, de vapor? (*Suride.*) Cine vrei să mă moștenească?

ALAGREC: Nu... Nu era vorba de drepturile de autor... De ce-ai fugit? De ce nu m-ai luat cel puțin cu d-ta?

ZEISS: Pentru că „moartea” e cel mai intim lucru din lume, coane Alagrec. Mai intim ca dragostea... Ca să mori frumos, trebuie să mori singur.

ALAGREC: Dar nu e vorba de moarte, maestre! E vorba de viață! De viața care te așteaptă cu brațele deschise, ca să-ți mulțumească pentru tot ce i-ai dat...

ZEISS: Nu i-am dat nimic, mă, beglerbegule...

ALAGREC: Ba da! I-ai dat sufletul dumitale... Și mintea... Și lumina amîndurora la un loc.

ZEISS (*ridicîndu-se puțin și făcînd un efort vizibil ca să pară așa cum nu este*): Măăăă, dar ai niște expresii! Vorbești ca din cărți.

ALAGREC: Fără d-ta, ce era să fac? Am încercat să te înlocuiesc cu cărțile....

ZEISS (*se apropie mai repede decît ar vrea de ceea ce îl interesează*): Bravo ție, deși... nu te felicit... Cărțile or să te schimbe... În locul minții tale or să-ți pună mintea altora și sufletul au să ți-l înlocuiască cu al lor... În

sffrșit! Problema e prea lungă ca s-o discutăm acuma și prea vastă pentru plămîinii mei. (*Își aprinde țigara.*)

HUSSEIN: Tu spus adineauri că ala singur ultima pentru azi, la tine, estem...

ZEISS: Îmi fumez acum și porția pentru mîine... (*Cu un suris spelb.*) Ce e în mîină nu e minciună... Așa e, turcule?

HUSSEIN: Dar tusea estem, bre...

ZEISS (*pe un fum*): E fericită?

ALAGREC: (*după o ezitare, alege răspunsul pe care îl socotește mai potrivit*): Da!

ZEISS (*iluminat, cu un suris bun și aproape nepămîntesc*): Și eu la fel...

ALAGREC: Știi că e și ea aici?...

ZEISS (*nu-și poate împiedica o tresărire, care-l face să se înalțe în scaun*): Luna?

ALAGREC: Da!...

ZEISS: Singură?

ALAGREC: Nu! Cu el! El, însă, nu vrea să știi că e aici... Nu îndrăznește să vină să te vadă...

ZEISS (*cu un suris*): Dar el, nu înțelege că fericirea lor e ușurarea mea?... Că e fapta mea cea mai mare și mai importantă din viață?

ALAGREC: Asta i-a spus și Luna... Fiindcă ea e convinsă că n-ai iubit-o niciodată...

ZEISS: Și nici să nu încercați s-o convingeți... Altminteri sînt sigur că m-ar iubi după moarte.) (*Un timp.*)

Bagă bine de seamă ce ți-am spus...

ALAGREC: Am înțeles...

ZEISS: Și unde sînt ei?

ALAGREC: Au rămas la restaurant...

ZEISS: Cheamă-i! Dar să vie amîndoi!...

ALAGREC: Da, maestre!...

ZEISS (*după el*): Amîndoi! Ai auzit?

ALAGREC: Da, maestre... (*Iese.*)

ZEISS: Hussein!... Cîntă-mi... (*Ia o oglinjoară de pe măsuta de alături.*) Doamne! Și sînt neras și urît!... Și asta n-ar fi nimic, dar inspiră milă, Hussein. Și asta nu vreau. (*Se ridică din fotoliu.*) Mă duc să mă rad și să mă schimb... (*Face un efort să plece spre camera adiacentă, dar o groaznică chintă de tuse îl pironeste pe loc.*)

Hussein i-o urmărește pînă se termină... Zeiss cade la loc în fotoliu și rămîne cu ochii duși, epuizat, subțiat din el însuși, ca un fum ridicat din anonimele și imensele lui arderi interioare.) Cîntă, Hussein...

(Hussein începe să cînte la muzicuță, oriental, valsul laitmotiv pe care — după cîteva clipe — intră Luna, Rembrand și Alagrec.)

LUNA (*se duce la un semn al lui Hussein, care încetează cîntecul, încet, ca un parfum care se apropie, lângă fotoliul lui Zeiss*): Cristian!...

(Zeiss a murit între timp, cu un suris de angelică satisfacție pe figură.)

REMBRAND (*s-a întors discret cu spatele spre fereastră*).

LUNA (*fără să-și dea seama că se adresează unui mort*): Cristian! Am venit „amîndoi“. (*Văzînd că n-o aude și nu se mișcă, întoarce către Hussein și Alagrec — care o văd — o privire încremenită, de panică. Parcă are ochii de sticlă. Hussein și Alagrec se apropie la privirea ei, ca la o chemare.*) Cristian!...

(*Îi ia mîna, care cade inertă pe brațul fotoliului. Rămîne lângă mort, dreaptă, încremenită o clipă.*)

(Rembrand nu știe ce se petrece în spatele lui.)

HUSSEIN (*a înțeles*): Ai murit greierele!... (*Lăcrimează imobil.*)

LUNA (*îndreptîndu-se spre Rembrand*): Adevărat! A murit greierele!...

REMBRAND (*privind pe fereastră*): Ninge!... (*Într-adevăr, pe fereastră se văd primii fulgi, care cad peste lume și peste mare.*)

ALAGREC: Maestre!... (*Se prăbușește în genunchi și își lipește fruntea de mîna mortului. Din pîrt se aude o gemandură care își începe cîntecul, în amurgul care se lasă o dată cu cortina.*)

S f î r ș i t

ȚARA FERICIRII

UN FEL DE COMEDIE ÎN 3 ACTE

1945

PERSOANELE

Emanuel Em. Pecrețeanu, profesor de istorie la liceul „Mihai-vodă” din capitală. 60 de ani. E un om de mare cultură de specialitate și dacă nu a ajuns „profesor universitar”, faptul se datorează numai modestiei lui profesionale și încăpăținării de a nu fi vrut să facă politică. Lucrează la o masivă *Istorie universală* și, netrăind decît între școală și familie, s-a „profesorizat” — ca să zicem așa — din toate punctele de vedere.

E îmbrăcat desuet, fără exagerație însă. E modest ca și îmbrăcămintea lui, leal, cinstit și de o timiditate care, pentru neinformați, poate trece chiar drept lașitate. Aceasta, însă, numai în raporturile lui familiale.

La școală e sever, fără să fie „zbir”. Este supranumit de elevi „24 ianuarie”.

Didona. Soția lui. În douăzeci și șase de ani de căsnicie, a făcut tot ce-a putut ca să-l nenorocească, convinsă — tot timpul — de contrariu. Își menține onorabil fosta frumusețe. 45 de ani.

Madam Tecuceanu, mama Didonei. Și n-o să schimbe tocmai ea „Legea soacrelor”.

Maria, fiica lui Emanuel. 22 ani.

Truşcă, băiatul și elevul lui. 18 ani.
Doctorul Pruncu, medic-șef al Spitalului de boli ner-
voase. 32 ani.

<i>Rockfeller</i>	}	Pensionari ai aceluiași spital
<i>Napoleon al III-lea</i>		
<i>Generalul</i>		
<i>Paganini</i>		

Poetul

Sora Irina, infirmieră.
Angela, prietena Mariei. De aceeași vîrstă.
Pantera cu dungii, una din elegantele de profesie ale
capitalei. 30 și, mă rog, de ani.
Fiva, servitoarea-edec a familiei Peceșteanu. 55 de ani.

Ațiunea se petrece în zilele noastre, în București,
după cum se poate petrece, fără nici un inconvenient,
oricînd și oriunde.

ACTUL I

Biroul lui Emanuel Peceșteanu, acasă la el. Este o încăpere cu ferestrele spre stradă, într-o casă cu un singur etaj, situată pe o stradă de mîna a treia a capitalei. De aceea, tot ce se vede pe ferestre are un aspect mai mult provincial. Pereții acestei încăperi sînt ocupați de rafturi simple, supraîncărcate cu manuscrise, cărți, hîrtoage, colecții de publicațiuni istorice etc. Din cauza „economiei de lemne“, acest birou s-a transformat și în sufragerie, iar biroul propriu-zis (un birou de modă veche, plin de manuscrise, cărți, un glob pămîntesc etc.) este înghesuit într-un colț al odăii, ca să poată face loc mesei pentru mîncare, cu cele cinci scaune ale ei. (O masă dreptunghiulară, așezată în centrul scenei, de-a lungul acesteia. Scaunele sînt „de piele“, foarte uzate și nemoderne.) În afară de aceste mobile, se mai află, în scenă, un fotoliu vechi de pluș, din cele cu franjuri, așezat în fața biroului lui Emanuel. („Fotoliul lui, de la birou“ este al șaselea scaun din „garnitura“ sufrageriei), o oglindă ovală, cu ramă de bronz, străjuită de două „aplici“ cu becurile defecte, o pendulă de perete, cu talgerul încremenit într-o parte, precum și cîteva tablouri cu subiecte istorice: *Maria Stuart, în închisoare, Tăierea capului lui Const. Brîncoveanu, Tudor Vladimirescu, jurînd pe Evanghelie* etc. Toate sînt cromolitografii. Pe birou, în dreptul fotoliului de pluș, se află un telefon și „cartea“ respectivă. De asemenea, o lampă cu picior. Pe rafturile cu cărți, se află, ici-colo, cîte-un bibelou:

o „pastorală“ de porțelan, un bust al lui Napoleon, o scoică de mare, roză, o medalie comemorativă, răzimată „în picioare“ etc., etc. Cele două ferestre dinspre stradă sînt „asortate“ cu tot dichisul vechi, gospodăresc: draperii, cu galerii de lemn și fronton; perdele, *brise-bise-uri* și transperante, rulate strîmb, în părțile de sus ale ferestrelor, pe șireturile cu noduri dese. Toate aceste obiecte și „detalii“ trebuie să creeze „atmosfera“ acestei încăperi. O atmosferă de interior burghez, în care nevoia a înlocuit gustul și în care, totuși, plutește o ceață de intelectualitate. Ușile sînt împărțite astfel: două, în stînga; două, în dreapta scenei. Cea din stînga (pl.I) dă în odaia Mariei. Cea din stînga (pl.II), mult mai mică decît prima, duce spre bucătărie și dependințe. Ușa din dreapta (pl.I, identică cu cea din stînga, pl. II), dă în dormitorul soților Peceșteanu. Cealaltă, cu geamuri și cu *brise-bise-uri*, este ușa care comunică cu un antreu și cu intrarea din afară. În acest antreu, cînd se deschide această ușă, se vede un cuier, cu cîteva haine, căciuli și pălării. De asemenea, bastonul lui Emanuel, agățat vizibil. La ridicarea cortinei, toată familia Peceșteanu se află în scenă, așezată la masa care este „pusă“ pentru dejun. În capul mesei, cu fața spre public, este instalată soacra, cu șervetul prins, bărbătește, în crăpătura bluzei, sau, eventual, a jerseului; pe latura dreaptă a mesei stau soții Peceșteanu. Didona, lîngă mamă-sa și Emanuel, la margine. (El are șervetul prins la gît, ca fotele, la bărbier.) Pe latura stîngă a mesei stau copiii. Trușcă, lîngă maică-sa mare și, Maria, în fața lui taică-său. Poziția aceasta marchează, de altfel, „preferințele“ în familie. Mama și bunica, pe băiat; Emanuel, fata. În timp ce cortina se ridică sau se deschide foarte încet, toată familia este aplecată, mai mult sau mai puțin adînc, deasupra farfuriilor cu supă. Cel mai aplecat — prăbușit aproape în farfurie — este Trușcă, a cărui lingură circulă între supă și gură cu o viteză de două ori mai mare decît a celorlalți. Toată lumea soarbe supa pe diferite tonuri „psihologice“. În timpul pe care și-l acordă liber, între sorbiturile sonore, Trușcă rupe, rapid, bucățele de pîine, pe care le înghesuie în farfurie. Pe ferestrele cu perdelele ridicate, ca să intre mai multă lumină de afară, se vede cum ninge. Amplu, pitoresc, evocator. În soba de zid, cu olane, arde focul și se vede. Cîteva clipe după ridicarea cortinei, pauză, pe tabloul familial. Se mănîncă supa!...

(Emanuel după două-trei sorbituri, lasă lingura în odihnă.)

SOACRA (*observă, așa cum observă totdeauna, tot ce face*):

Dar ce, logofete? Nu-ți place supa?

EMANUEL (*cu un suris*): E o bunătate!... (*Un timp*). Și-a-poi, pe timpurile astea de criză, trebuie să ne obișnuim să ne placă orice.

SOACRA (*către Didona*): „Orice“, îl auzi? Pentru că m-am prigorit eu la bucătărie, s-o fac cu mîna mea.

EMANUEL: Dar am spus că e o bunătate, coană-mare...

DIDONA: Atunci de ce n-o mănînci?...

SOACRA: O legumește, parc-ar alege grîu de colivă în farfurie.

EMANUEL: E prea fierbinte pentru mine...

SOACRA: De! N-am avut termometru la deget cînd am încercat-o.

TRUȘCĂ: Nu te supăra, mamă-mare, dar să știi că tot are un cusur. Nu e destul de grasă.

SOACRA: Păi dacă îndeși o dublă de pîine în ea, cred și eu că-i suge grăsimea...

MARIA (*cu un suris complice, adresat lui Emanuel*): Miezul de pîine e ca buretele...

TRUȘCĂ: A vorbit și „Contesa palidă“ sau „Nobila tăiată în fragmente“...

EMANUEL: Pătrașcule! Fii cuviincios, te rog, cu sora ta mai mare...

TRUȘCĂ (*același ton de „băiețoi“ vulgar și prost-crescut*): Dar ce? Are vreun merit că e mai mare ca mine? Ghinionul meu c-a adus-o „barza“ înainte. Așa e, mămicule? (*Se uită la Didona, al cărei preferat se știe.*)

SOACRA (*Didonei, făcîndu-i cu ochiul, către Emanuel*): Ia uită-te cum se-ngîmfă, barza! Parcă are un coș de casă pe dinăuntru și stă într-un picior pe el.

DIDONA (*Mariei*): Ei! Și tu, ce te-ai vexat așa, pentru o glumă?

MARIA: Să glumească cu derbedei lui, cu care umblă toată ziua.

TRUȘCĂ: Mai bine să umblu cu derbedei, ca mine, decît cu „oafe“ ca tine.

EMANUEL: Ce-nseamnă, te rog, cuvîntul ăsta?

TRUȘCĂ: „Oafe“? Ce, nu știi? Prescurtare de la... garoafe!

SOACRA: Sau de la alte plante care li se termină numele tot cu oafe... Alea care fac purcei. (*Rîde singură de „spiritul” ei.*)

EMANUEL: În orice caz, fiindcă expresia asta se pretează la mai multe înțelesuri, te rog să n-o mai întrebunțezi în viitor. Cel puțin în familie, ca să evităm orice confuzie.

TRUȘCĂ (*făcînd cu ochiul, ironic, către Didona*): Da, tăticule!

(*Emanuel a observat gestul, dar se abține să-l mai comenteze, ca să nu dea proporții incidentului. Oftează, resemnat, spre plafon.*)

SOACRA: Dacă ești atît de nenorocit, cel puțin oftează în supă, ca să se mai răcească. (*Un timp.*) Ce-ai făcut aia ai. Și cum i-ai crescut, așa ți-au ieșit! (*Sună telefonul de pe birou.*)

MARIA (*se ridică cea dintîi, dar Trușcă e mai „urgent” și ajunge înaintea ei la telefon*): Trebuie să fie pentru mine...

TRUȘCĂ: Și eu aștept un telefon...

DIDONA: Dacă e Matilda, spune-i să cheme peste o jumătate de ceas, că acuma sînt în oraș.

SOACRA: Și pe mine, dacă mă caută Scorțoșanca, sînt în baie!

TRUȘCĂ: Allo! (*Maria a rămas în picioare lângă telefon.*) Daa! Un moment, vă rog! (*Lasă receptorul.*) Tată, la telefon!

EMANUEL: Mă cheamă pe mine? (*Lasă șervetul pe masă și se duce la telefon.*) Allo! Daa... eu.... Aa!... Bună ziua, domnule director!... Nu... nu eram la masă. Da, da, da, da, da! Sigur! Astăzi, la șase, aduc conferința s-o citiți... Nu, nu, nu, nu, nu! N-aveți nici o grijă. De 35 de ani, de cînd sînt profesor la „Mihai-vodă”, numai eu am vorbit la fiecare 24 ianuarie... Da, da... Fiți fără nici o grijă. La șase sînt la cancelarie cu conferința gata!... La bună vedere! (*Închide.*)

DIDONA: Tot tu vorbești, mîine, la serbarea de 24 ianuarie?

EMANUEL (*reluîndu-și locul la masă*): Ca cel mai vechi profesor de istorie al liceului, sigur.

SOACRA: Zău dacă n-ai ajuns tu de pomină, cu 24 ianuarie asta!

TRUȘCĂ: Noi la școală așa îi și zicem, „24 ianuarie”.

SOACRA: La „zece mai” de ce nu te pune niciodată să vorbești?

TRUȘCĂ: Pentru că la zece mai e cald, serbarea are loc în curtea școlii, vine lume multă, coconet... se-ndeasă cei mai tineri... A propoz de coconet!... Știi că astăzi, după ce-ai plecat de la școală, te-a căutat „Pantera cu dungi”...

SOACRA: Cine e asta?

TRUȘCĂ: Sora lui Fițuică...

DIDONA: Și Fițuică cine e?

TRUȘCĂ: Fițuică, frate!... Cortoveanu Pericle, colegul meu de bancă...

SOACRA: Aaa... Distrugătorul? Țăla care a spart ceașca cînd ai avut ceaiul de băieți la tine?

DIDONA: Și sora lui cine este?

TRUȘCĂ: E o divorțată clasa una!

DIDONA: Și de ce îi spuneați „Pantera cu dungi”?

TRUȘCĂ: Din cauza blăniî pe care o poartă...

SOACRA: E de panteră?

TRUȘCĂ: Nu! Dar e cu dungi... Panteră e ea! Și are un compas cînd merge!... Parc-ar păși prin junglă, după vînat.

DIDONA: Și de ce te caută „doamna” asta pe tine? (*Se adresează direct lui Emanuel.*)

EMANUEL (*pe care toată această conversație îl jenează mai mult decît îl supără*): Probabil ca să intervie pentru Cortoveanu Pericle dintr-a opta...

TRUȘCĂ: Zis și Fițuică...

SOACRA: Și de ce nu vine tatăl elevului să intervie?

EMANUEL: Fiindcă tatăl elevului a murit.

DIDONA: De unde știi tu?

EMANUEL (*nițel încurcat din aceleași motive*): Pentru că, ori de cîte ori îl ascult, spune că n-a putut să învețe lecția fiindcă a avut parastas pentru tată-său.

SOACRA: Și în ce calitate ții tu socoteala pomenilor lui tată-so?

EMANUEL: Eu? Nici nu l-am cunoscut.

DIDONA: Să intervie mama băiatului atunci...

EMANUEL: E remăritată de mult și nu se ocupă de copil.

SOACRA: Văd că ești foarte bine informat... Le ții almanahul familiei.

DIDONA: De unde știi tu toate astea?

EMANUEL: Mi le-a povestit sora elevului.

SOACRA: Dar ce? A mai fost pe la tine și altă dată?

EMANUEL (*pe care îl jenează din ce în ce mai mult întorsătura pe care o ia discuția*): Da, a fost de două sau de trei ori!

SOACRA: De două sau de trei?

EMANUEL: Nu știu... N-am acordat nici o importanță acestor vizite.

DIDONA: Ba eu găsesc că vizitele astea au o mare importanță.

MARIA: Absolut nici una.

DIDONA: Tu să-ți dai părerea când ți-o cere-o eu. Știm că întotdeauna ești de părerea lui tată-tău.

MARIA: Găsesc ridicol să se facă atîta caz dintr-un moft.

SOACRA: Moft? Când am intervenit eu pentru nepotul Scorțoșencii să-l treacă clasa, l-a lăsat corigent...

EMANUEL: Pe ăsta îl las repetent de-a dreptul... E un elev nul...

TRUȘCĂ: Pardon! E un băiat foarte simpatic...

EMANUEL: Nu ți-am cerut părerea...

SOACRA: Firește, numai „preferata“ dumitale poate să aibă păreri! (*Gest spre Maria*).

TRUȘCĂ: Pină una-alta, noi mai mîncăm sau nu mai mîncăm?

DIDONA: Sună tu, te rog.

TRUȘCĂ (*incepe să sune din gură*): Tîrrrrr! Tîrrrrr! Tîrrr!

SOACRA: Ce? Iară s-a stricat soneria?

DIDONA (*lui Emanuel*): Trebuie să chemăm electricianul s-o repare...

SOACRA: Și să dai bani de țișirig...

EMANUEL: Săptămîna viitoare, la leafă... Acuma n-am.

TRUȘCĂ: Cum adică? O să țin eu locul soneriei o săptămînă?

FIRA (*intră*): Ați sunat?

TRUȘCĂ: Da! (*Mîndru*). Eu am sunat.

DIDONA: Strînge farfuriile de supă și adu friptura...

FIRA (*strînge farfuriile de supă*): Să fie ai ciorilor de cartofi, că m-am luat de ieie cu ei. Cum îi las nișel singuri în

tigaie și nu mă uit la ei, cum își „face“ de cap. Se „arde“ scrum imediat.

SOACRA: Dacă le-ai învățat sistemul, de ce nu te uiți la ei?

FIRA: Păi la ce să mă uit întîi? Că trecea și-un mort pe stradă. Și, cartofi prăjiți, văd în fiecare zi, dar mort, pe strada noastră, mai rar.

SOACRA: Dar cine a murit?

FIRA: Nu știu!... Dar era dricul cu alb. Că ăștia mor întîi, tinerii! (*Termină de strîns*.) S-a întors lumea cu fundu-n sus, coană-mare!

SOACRA (*înfiptă*): Și ce-mi spui mie? (*Sună telefonul*.)

MARIA (*repetă jocul de adineauri. De data aceasta, însă, izbutește să prindă, ea, receptorul înainte*).

TRUȘCĂ: Dă-ncoace, că trebuie să fie pentru mine.

DIDONA: Dacă e Matilda, spune-i că sînt în baie.

SOACRA: Acum de ce te băgași tu în apă în locul meu?

Dacă întreabă Scorțoșanca de mine, spuneți-i că aștăzi nu joc decît la miză mică, fiindcă am visat cal alb azi-noapte și înseamnă pagubă.

MARIA (*la telefon*): Allo! Da!... Un moment, vă rog... (*Lui Emanuel*.) Tot pe tine te cheamă! La telefon d-l. Callian, de la Editura Națională...

EMANUEL (*la telefon*): Allo! Da, eu la telefon. Profesorul Pecrețeanu. Bună ziua, d-le Callian! Da, în principiu, sigur că sînt de acord. Nu am, însă, gata decît un volum din *Istoria românilor*... (*Ascultă ce-i spune editorul*.) Știu eu cînd aș putea spune că le termin? Materialul îl am tot... strîns, clasat! N-am, însă liniștea... (*Se oprește, ca să nu facă o gafă la adresa „familiei”*)... Răgazul, adică, necesar ca să mă pot apuca susținut de lucru...

SOACRA (*către Didona*): Auzi că n-are liniște din cauza noastră! Dacă și în istorie minte la fel ca în familie, m-am luminat ce baliverne o să scrie...

EMANUEL (*continuînd, la telefon*): Mă rog! Dacă vrei dumneata, eu pot să semnez contractul imediat. Nu admit, însă, ca volumele să apară în rate. Ori, toate patru, o dată, ori nici unul, niciodată. Bine! Peste cel mult o săptămînă, îți dau răspunsul definitiv. La bună vedere. (*Închide și revine la masă*.)

DIDONA: Dacă ai un volum gata, de ce să nu-l dai? Spuneai că îți dai avans pentru fiecare volum. Și știi ce nevoie avem de bani.

EMANUEL: Nu pot să-mi compromit opera.

SOACRA: Mă, tu ia banii și las-o încolo de operă... Că noi nu mâncăm opere și s-au scumpit cartofii porcești. Iar, de săpunari, nici vorbă să te mai atingi.

FIRA (*intră cu friptura*): A avut rude multe, fir-ar să fie el de mort. Și pînă au trecut toate, cînd am venit de la fereastră, s-a ars și friptura din cauza lui... Dar nu e nimic! Partea arsă i-o dați lui domnu, că d-lui îi place oricum ar fi...

EMANUEL: Da, da... mi-o dați mie, că eu mănînc orice...

SOACRA: Ia nu mai face pe martirul, că mă și enervezi! Din gură spui una și pe urmă mă acuzi pe mine că mănînc bucățile cele mai bune...

EMANUEL: De-altminteri, eu m-am și săturat! (*Se ridică.*) Să ne fie de bine. (*Pune șervetul pe masă.*)

DIDONA: A? Tot tu te-ai supărat, după ce totdeauna tu provoci discuții la masă?

MARIA: Tată! Stai la masă, te rog...

EMANUEL: M-am săturat, draga tatii... (*Se îndreaptă spre birou.*)

SOACRA (*ironică, în felul ei*): Nu vrei să iei un „picarbonat“, ca să nu ți se aplece?

MARIA: Nu e așa, mamă-mare! Tata muncește și se zbate de dimineața pînă seara ca să avem o masă ca lumea... Cred că e cel dintîi care trebuie să se hrănească...

DIDONA: Da' ce, îl opresc eu?

MARIA: Întotdeauna îl enervați la masă. (*Se ridică și ea.*) Să ne fie de bine. (*Trîntește șervetul și intră în odaia ei. Între timp, Emanuel a degajat și s-a așezat la biroul lui.*)

DIDONA: Ești mulțumit de rezultatele educației pe care i-ai dat-o?

EMANUEL (*incepe să-și pregătească cele pentru scris*): Nu vă supărați, dar eu trebuie să-mi scriu conferința... (*Sună telefonul.*)

MARIA (*apare imediat din odaia ei și se duce la telefon înainte ca Trușcă s-o fi putut devansa*): Allo!

DIDONA: Dacă e Matilda, spune-i că am plecat la mama...

SOACRA: Da' ce sunt eu? Provincie? Spune-i, dragă, adevărul, că Didi nu e acasă și că eu m-am înecat în baie...

MARIA (*care între timp a vorbit ceva la telefon*): O doamnă întrebă de tine...

EMANUEL: De mine? (*Se ridică și trece spre telefon*). Cine este?

MARIA: Nu știu... N-a vrut să-mi spună numele... (*Lasă receptorul pe birou și, oarecum decepționată, reintră în odaia ei.*)

TRUȘCĂ (*care a fost tot timpul prezent lângă receptor*): Damă! (*Șoptește replica către Emanuel și, în timp ce acesta ia telefonul, face cu ochiul celor două femei și repetă*): Damă! (*Apoi se apucă să mănînce.*)

EMANUEL (*la telefon*): Da, eu! Bună ziua, doamnă... Da, mi s-a spus că m-ați căutat la școală, doamnă.

TRUȘCĂ (*cu gura plină*): „Pantera cu dungi“! (*face cu ochiul*).

SOACRA (*ca și Didona, se oprește din mîncat, urmărind atentă conversația lui Emanuel*).

EMANUEL: Cu multă plăcere, doamnă! Vedeți, însă, astăzi aș avea de scris o conferință.

SOACRA (*cu intenție Didonei, în timp ce Emanuel vorbește*): „Aș“ avea! Nu spune că „are“.

EMANUEL: ... pentru serbarea de mîine a liceului nostru, așa că, regret, dar, astăzi, mi-ar fi imposibil să ies în oraș. Aaa, bun. Dacă vreți dv. să vă deranjați pînă aici... Mai ales dacă spuneți că e o chestiune de mare importanță pentru mine...

TRUȘCĂ (*deodată devine atent și oarecum alarmat*): Întreb-o, ce fel de chestiune?... În legătură cu ce?

EMANUEL: Atunci vă aștept peste o oră aici! Bună ziua! (*Închide fără să dea importanță lui Trușcă.*)

DIDONA: Ascultă, Emanuel. Mie nu îmi plac deloc insistențele acestei doamne. Te caută la școală, îți telefonează, vine peste tine acasă...

SOACRA: Ai putea măcar să-ți respecti casa, dacă nu te mai respecti pe tine!

EMANUEL: Îmi închipui că am dreptul să primesc un om în casa mea...

DIDONA: Nu e om, e femeie...

SOACRA: Și cu dungi... Și apoi nu e casa ta... E casa ei de zestre.

EMANUEL: *(cu un ton foarte ridicat)*: Sper că, de douăzeci și cinci de ani de când întrețin casa asta, am adus și eu un pic de zestre personală între zidurile ei, pe care le-am reparat, le-am zugrăvit. Acoperișul făcut din nou, că începuse să plouă înăuntru... În odaia dumatăle chiar...

SOACRA: Mă mir că n-ai mărit spărtura și mai mult, ca să mă plouă în somn și să putrezesc mai repede.

DIDONA: În orice caz, eu nu stau acasă, să-ți primesc vizitele dumatăle...

EMANUEL: Nici nu e nevoie. Doamna Cortoveanu are o chestiune personală, cu mine...

SOACRA: Tocmai, tocmai! N-am vrea să vă deranjăm...

DIDONA *(se ridică de la masă)*: Îți mulțumesc și pentru masa de azi! *(Aruncă șervetul și împinge farfuria.)* Trușcă, sună, te rog, pe Fira, să strângă masa...

SOACRA: Și pe urmă cheam-o pe Matilda la telefon și întreab-o dacă are „ceva” astăzi la ea.

TRUȘCĂ *(sună, apoi se ridică și trece la telefon)*: Allo! Tanti Matilda! Sărut mâna! Trușcă! Tanti Matildo, mama întreabă dacă ai astăzi „ceva” la d-ta, c-ar veni și ea... Bun! Un moment, să-i comunic. *(Didonei, astupind receptorul cu mâna.)* Maus! *(Didona face un semn afirmativ.)* Da! A zis că bine...

SOACRA: Spune-i că vin și eu!...

TRUȘCĂ *(către Didona și soacră)*: La patru fix să fiți acolo. *(La telefon.)* Săru' mâna, tanti Matildo. *(Închide.)*

(Emanuel, în timpul acesta, s-a așezat la birou și începe să-și pregătească cele necesare pentru scris. Fira intră.)

SOACRA: Ia friptura de la masă, că mi-a rămas în gât! *(Priveste spre Emanuel.)*

FIRA: Dar ce? N-a fost bună? *(Strânge de pe masă. Când vrea să ia farfuria lui Trușcă, acesta zice „NU” categoric și își reține farfuria cu mâna.)*

TRUȘCĂ: Dă și pe-a mamei încoace...

FIRA *(dându-i farfuria Didonei)*: Pe-a coanei-mari nu ți-o mai las... Că i-a luat și smalțul când i-a șters sosul cu pîine.

SOACRA *(Firei)*: Mi se pare că tu ai băut ceva de dimineață și te-a ajuns „efectul” la prînz...

FIRA: Păi vezi bine c-am băut! Una mică, la Mielu, când m-ați trimis după gaz. *(Strânge de pe masă tot, afară de farfuria lui Trușcă.)*

DIDONA: Dacă mergem la Matilda, hai să ne îmbrăcăm, mamă...

SOACRA: Și să lăsăm vînătorul liniștit cu panterele din junglă!... *(Iese, demnă și înfiptă, urmată de Didona.)*

(Fira le urmează imediat cu cele strînse de pe masă.)

TRUȘCĂ *(mîncînd și vorbind cu gura plină. E agitat de o presimțire)*: Dar ce vrea să-ți spuie Pantera?

EMANUEL: Tu vezi-ți de mîncarea ta acolo și lasă-mă să scriu...

TRUȘCĂ: O să vezi că-l treci clasa, pînă la urmă, pe Fițuică...

EMANUEL *(tace)*.

TRUȘCĂ *(printre molfăieli)*: Nu există să-i reziste cineva ăsteia...

EMANUEL *(același joc)*.

TRUȘCĂ: Și colcăie de bani! Bijuteriile le cîntărește cu „palanța”. Și, lui bietul Fițuică, nu-i dă un ban... *(Sună telefonul.)*

MARIA *(intră și se îndreaptă spre telefon, în același timp cu Trușcă, care a sărit ars de la masă, în același scop)*: Allo! Cu cine? *(Deceționată.)* Da... Pofțiți... *(Trece receptorul lui Trușcă.)* Pe tine te cheamă... *(Reintră imediat în camera ei.)*

(Trușcă, la telefon. În timpul conversației acestuia, Fira intră, strânge tot de pe masă, adună firimiturile, cu mâna, în poala șorfului murdar, pune carafa cu apă și cu paharul deasupra, în mijlocul mesei, apoi iese.)

TRUȘCĂ: Allo!... Grubăăă?... Ce faci, Nae?... Da, da, vorbește... poți să vorbești... *(Schimbă totuși receptorul la urechea care nu este înspre Emanuel.)* Ceee? Aiurea! *(Se schimbă la față și vocea își pierde din aplomb.)* Când? *(Ascultă.)* Ații figura, cât și vocea își pierd din ce în ce mai mult din conținutul și obrăznicie. Mă rog! Pe mine nu mă interesează... Eu n-am nici un amestec personal... Tu ai fost cu ideea... Tu ai furat-o!...

(Emanuel se oprește din scris și devine atent, fără să marcheze prea mult acest lucru.) Treaba ta! Te privește, băiete. Eu te-am așteptat afară... De unde știam eu ce faci tu înăuntru? Erai la sora-ta în casă... Mă rog... N-are decît să reclame la Parchet... Eu n-am de unde să-ți dau banii îndărăt... Nu mi i-ai luat tot tu cu careul de ași servit? (Emanuel, încremenit, ascultă din ce în ce mai atent.) Ce să cer lui „24 ianuarie“? N-are și nici nu dă. N-are, domnule! Nici mama, nici mama-mare, nimeni! Care compasuri? Le-am prăjit de săptămîna trecută! Mă rog, mă rog! Acum nu pot să vorbesc. (Revenit o clipă din zăpăceală, își dă seama de prezența lui tată-său.) La cinci ne întîlnim în hol, la Trianon... Noroc! (Închide. E complet dezumflat și abătut.)

EMANUEL (după o clipă, pe un ton pe care nu l-a întrebuințat pînă acum): Cu cine ai vorbit la telefon?

TRUȘCĂ: Cu un prieten...

EMANUEL: Cu ~~ce~~ prieten?

TRUȘCĂ: Fițuică...

EMANUEL: Și despre ce furt e vorba?

TRUȘCĂ: Treaba lui!

EMANUEL: Te-am întrebat despre ce furt e vorba!... Ce-ați furat?

TRUȘCĂ: Eu? Eu n-am furat nimic... Să dovedească dacă poate...

EMANUEL: Răspunde limpede la ce te întreb! Ce-ați furat?...

TRUȘCĂ: El! A luat o icoană de la soră-sa, săptămîna trecută...

EMANUEL: Ce fel de icoană?

TRUȘCĂ: O icoană de aur masiv a lui Sf. Nicolae... Numai nimbul avea 300 grame de aur...

EMANUEL: De unde știi?

TRUȘCĂ: Am fost cu Fițuică la bijutierul căruia i-a vîndut-o și am văzut cînd a cîntărit aurul...

EMANUEL: Și care a fost partea ta de la această tîlhărie? Cît ai primit de la complicele tău?

TRUȘCĂ: Mai întîi că nu e tîlhărie, fiindcă între frate și soră nu există furt. Fițuică știe Codul penal, că vrea să se înscrie la Drept. Și, al doilea, banii pe care i-am

primit de la el, cînd a vîndut icoana, mi-i datora mai demult. Erau banii mei. Trei bețe!

TMANUEL: Bețe? Ce-nseamnă asta bețe?

ERUȘCĂ: Adică foste „bătrîne“, în bani noi.

EMANUEL: Și de unde-ți datora ție Cortoveanu Pericle bani?

TRUȘCĂ: De la o afacere...

EMANUEL: Ce fel de afacere?

TRUȘCĂ: O afacere pe care am făcut-o eu cu niște țigări americane...

EMANUEL (din consternare în consternare): Și de unde ai avut tu bani să faci afaceri?

TRUȘCĂ: Mi-am vîndut compasurile pe două bețe, pe care le-am băgat în marfă, și din două am făcut cinci...

EMANUEL: Și pentru ce îți trebuie ție asemenea sume de bani?

TRUȘCĂ (tace.)

EMANUEL: Ca să joci cărți, nu?

TRUȘCĂ: O singură dată am jucat și eu și îmi scoți ochii. Alții joacă în fiecare zi.

EMANUEL: Eu nu vorbesc de mama și de bunica d-tale...

TRUȘCĂ: Nici eu! Vorbeam de colegii mei de la școală...

EMANUEL (după o clipă, cu o mare mîhnire în glas): Nenorociților!... Creď că acum îți închipuiești de ce mă caută, de azi-dimineață, d-na Cortoveanu și de ce vine acum la mine...

TRUȘCĂ: Dar eu n-am nici o vină! Fițuică a furat icoana...

El a vîndut-o... El a încasat banii...

EMANUEL: Și tu ai fost complicele lui la toate aceste ticăloșii. Te felicit, Pecrețeanu Pătrașcu!...

TRUȘCĂ: Eu i-am spus că soră-sa o să observe lipsa icoanei și o s-o pătească într-o zi...

EMANUEL (cu un dispreț în care mîhnirea și dezgustul îl fac mai mult resemnat decît agresiv): Ești un hoț... Un ticălos! Un netrebnic! Piei din fața ochilor mei... Du-te la poliție și te predă!... Du-te să ispășești, nemernicule!

TRUȘCĂ: Și cu numele tău ce fac?

EMANUEL: Ai numele tău personal... Terfelește-l cum vrei...

TRUȘCĂ: Da, dar sînt minor...

EMANUEL: Există pușcării și pentru minori.

TRUȘCĂ: Sigur, d-ta, pentru că n-ai ochi să mă vezi și pentru un trei pe care l-am luat la latină, ești în stare să mă lași să intru și în pușcărie pe nedrept.

EMANUEL: Ai furat cu bună-știință... cu premeditare.

TRUȘCĂ: Nu e adevărat... M-a indus Fițuică în eroare...

EMANUEL: Să te scape Fițuică, atunci.

TRUȘCĂ: Lasă, că știu eu cine mă scapă! O să te coste înmormântarea mai mult.

EMANUEL: Decît să te văd îngropat în viață, mai bine să te văd îngropat în pămînt.

TRUȘCĂ: Mersi, tată.

EMANUEL: Din clipa asta nu mai ești copilul meu.

TRUȘCĂ: De ce m-ai făcut așa? Ce stric eu?

EMANUEL (*se ridică și, scos din fire de atîta cinism, pune mîna pe tamponul de sugativă*): Ieși, că-ți dau cu ceva în cap!

TRUȘCĂ (*iși dă seama că Emanuel e în stare să se țină de cuvînt și iese prudent*): Cît mă iubești, știu c-ai fi în stare s-o faci și pe asta... (*A ieșit.*)

EMANUEL (*singur... rămîne o clipă cu ochii în gol*): Hoț... Fiul meu... Elev în clasa a VIII-a de liceu! (*Culminînd în disperare.*) Elevul meu!... (*După o altă pauză.*) Mi-a spurcat bătrînețile... Ticălosul!... Ticălosul! (*Caută să se adune și, cînd izbutește, își reia scrisul. Citește tare ce-a scris pînă acuma, după ce, în prealabil, se uită la ceas, cu oarecare alarmă în gesturi.*) „24 ianuarie are, în istoria modernă a poporului român, aceeași însemnătate pe care a avut-o, în istoria noastră veche, la sfîrșitul secolului al XVI-lea, cea dintîi închegare organică — într-un singur tot — a celor trei principate românești: Moldova, Muntenia și Transilvania. Într-adevăr, Mihai Viteazul... (*Sună telefonul pe birou, Emanuel ridică contrariat receptorul, în timp ce Maria a și apărut pe ușă, îndreptîndu-se spre telefon.*) Allo!... Imediat, d-șoară... E chiar aici... (*Trece receptorul Mariei.*)

MARIA (*luînd receptorul*): Mulțumesc. (*La telefon.*) Bonjour, Angela. (*E nerăbdătoare, totuși foarte stăpîină pe nerăbdarea ei.*) Ai fost acolo? (*Un timp, cu oarecare emoție.*) Și?... (*O pauză.*) Era de așteptat. Da, sigur... Vino tu la mine. Cînd vrei... Eu nu ies din casă...

Bine... la revedere... (*Închide. Emanuel n-a dat nici o importanță conversației și nu observă că Maria, ieșind, face un efort să nu se clatine pe picioare.*)

DIDONA (*intră repede, enervată*): Ce s-a întîmplat cu băiatul? Ce-ai avut cu el de l-ai adus în halul ăsta?

EMANUEL (*care, după ieșirea Mariei, în cele câteva clipe de pauză, s-a reapucat de lucru, mormăind cele scrise, pînă la ultimul cuvînt: „Mihai Viteazul”*): De ce nu-l întreb pe el? Eu am de scris, așa că te rog să...

DIDONA: Înainte de toate, mă interesează sănătatea și viața copilului meu! Vrei să-l distrugi și pe ăsta, cum m-ai distrus și pe mine, cum distrugi tot în jurul tău, afară de hîrtoagele astea la care zîmăgălești, fără nici un folos, de-o viață întregă?...

SOACRA (*intră pe ultima replică a Didonei, la fel de indignată ca și aceasta*): De ce-ai insultat, domnule, copilul?

EMANUEL (*enervat la rîndul lui și trîntind tocul*): Eee! Lăsați-mă, vă rog, în pace!... V-am spus că am de lucru... Isprăviți, pentru Dumnezeu!

SOACRA: De ce i-ai spus copilului că e hoț? Ți-a furat ție ceva?

EMANUEL (*e gata să spună adevărul. Are, însă, inspirația să vireze replica la timp*): Da! Îmi fură timpul.

DIDONA: Și criminal de ce l-ai făcut?

EMANUEL (*același joc*): Pentru că și-l ucide pe-al lui.

DIDONA: Astea sînt cuvinte grele, care nu se spun unui copil.

SOACRA: Și mai ales unui copil sensibil ca Trușcă.

DIDONA: A avut o criză de nervi groaznică. Ce face acuma, mamă?

SOACRA: Fumează la mine-n odaie, ca să se calmeze, mititelul... I-am dat și un păhărel de coniac din „romul meu”, că-i face bine la nervi.

DIDONA: Cum o s-ajungă vreodată copilul ăsta ceva în viață, cînd el n-aude în casa asta decît insulte și cuvinte grele?...

SOACRA: Ai putea să-ți deschizi bine ochii. Acuma nu mai e un copil!

EMANUEL: Tocmai de aceea, ar putea să și-i deschidă singur. Și-apoi, de educația lui v-ați ocupat, întotdeauna voi.

TRUȘCĂ (*intră, suflând în culise înaintea ultimului fum de țigară. N-are nici pe dracu și parcă nu i s-ar fi întâmplat nimic*): Ce faceți fetelor? E patru fără zece! Nu mergeți la tanti Matilda? Vă conduc și eu pină la colț, că am altă direcție... Ai luat la dumneata și tramvaiele alea?

SOACRA: Care tramvaie? A, da, acțiunile? Le-am luat!

EMANUEL: Dar ce vrei să faci d-ta cu acțiunile la joc de cărți?...

SOACRA: Treaba mea!

EMANUEL: Bine, bine, bine! (*Apoi brusc, cu tonul cu care se adresează elevilor la școală, când e zgomot în clasă.*) Liniște! (*Bate cu tocul în birou.*)

DIDONA: Poate că vrei să ne bați la palmă și să ne pui în genunchi pe coji de nucă...

SOACRA (*ieșind*): Nu s-a născut ăla să-mi puie mie urechi de măgar... (*Didona iese după ea împreună cu Trușcă.*)

(*Emanuel, rămas singur, se uită din nou la ceas și, mai grăbit în gesturi, se reapucă de lucru. Recitește ce a scris „24 ianuarie etc. etc.“ Când ajuge la cuvântul „Mihai Viteazul“, intră Maria. Se vede că a plîns și că în cele câteva minute pe care le-a petrecut în odaia ei, a luat o hotărîre loială și bravă.*)

MARIA: Tată, te deranjez?

EMANUEL (*intrerupt din nou și contrariat, pe joc crescut*): De ce nu telefonați, frate, odată, tot ce-aveți de telefonat și să isprăviți?... (*Nu observă starea în care se află Maria.*)

MARIA: Nu, n-aveam nevoie de telefon!... (*Tot curajul i-a pierit.*) Voiam să vorbesc cu dumneata ceva...

EMANUEL: Acuma n-am timp, draga mea. N-am scris nici zece rînduri pentru conferință și e patru trecute. (*Se uită din nou la ceas.*)

MARIA: Iartă-mă! Uitasem de conferință!

EMANUEL (*regretă imediat că tocmai cu Maria a fost mai aspru*): Haide! Acuma tot m-am intrerupt, spune ce ai de spus...

MARIA (*același joc*): Lasă! Altă dată, tată!... Nu era nimic chiar așa de important.

EMANUEL (*ridicînd ochii asupra ei*): Da'... parc-ai plîns...

MARIA (*minte, improvizat*): Nu. Am aprins focul la mine în sobă și mi-a dat un pic de fum în ochi și...

EMANUEL: De ce n-ai chemat pe Fira?

MARIA: Spală vasele și n-am vrut s-o deranjez de la treabă...

EMANUEL (*departe de realitate*): În orice caz, nu strică să-ți pui o compresă cu acid boric...

MARIA: Da, tată! Mă duc să-mi pun chiar acum... (*Iese, dezamăgită și totuși mulțumită în același timp că „încercarea“ ei a eșuat.*)

(*Emanuel reia lectura conferinței, după ce își aprinde un trabuc. De data aceasta citește ceea ce a scris, mormăind. Când zice „Mihai Viteazul“ și se pregătește să pună tocul pe hîrtie, intră Soacra, Didona și Trușcă îmbrăcați „de ieșit“. Soacra are o căciuliță bărbătească, trasă pe urechi; Didona, o tocă de blăniță pusă cochet pe o parte, iar Trușcă este cu capul gol, între reverurile ridicate ale paltonului.*)

SOACRA (*adulmecînd în spațiu*): Iară fumezi porcării de alea de foi?

EMANUEL: Credeam c-ați plecat.

DIDONA: Ei și? Mirosul de mahorcă rămîne în aer și știi bine că nu-l putem suferi...

SOACRA: Ne face rău la ficat...

EMANUEL: Da... într-adevăr... se pare că fumul de tutun nu face bine la fiere... Deschideam eu, însă, geamul pe urmă...

DIDONA: Siiiiigur! Că ne dau lemnele afară din magazie. Nici pentru o săptămînă nu mai avem.

SOACRA: Că de aia am mutat sufrageria în biroul tău și ne-nghesuim aici ca niște martire.

DIDONA: Nu uita că la șase trebuie să duci conferința la școală și, în loc să scii, vād că stai și pufăi din trabuc ca pașa din Vidin. Haidem, copii. (*Ies citeșitrei.*)

EMANUEL (*se ridică de la birou foarte contrariat și începe să se plimbe prin încăpere*): Phiuuuu! Phiuuuu! Phiuuuu! Oamenii ăștia or să mă înnebunească într-o zi... Or să mă-nnebunească, cu siguranță... (*Mai face cîțiva*

pași, apoi scoate ceasul, îl consultă și se grăbește să-și revie locul și scrisul, la birou, recitind ce-a scris.): „24 ianuarie are, în istoria modernă a poporului român, aceeași însemnătate pe care a avut-o, în istoria noastră veche, la sfârșitul secolului al XVI-lea... (corectează, șterge, revie fraza)... aceeași însemnătate pe care a avut-o în istoria veche a acestui popor... (șterge)... la începutul secolului al XVII-lea, cea dintii înche-gare organică, într-un singur tot, a celor trei princi-pate românești... (taie)... române, Muntenia, Moldova și Transilvania... Într-adevăr, Mihai Viteazul“... (Se aude soneria la intrare. Emanuel țintește dușmă-nos privirea în direcția de unde se aude... Se uită din nou la ceas. Oftează. Își amintește că are o vizită și, după ce își „corectează“ neîndeminatec ținuta, ia o pe-rie de haine, pe care o găsește pe raft, la îndemână, și — foarte serios — și-o trece prin păr, ca pe una de cap.)

FIRA (intră): A venit o domnișoară, care zice c-o așteptați. EMANUEL: Doamna Cortoveanu! Să poftescă! Și pune-ți un șorț curat, te rog.

(Fira iese. Emanuel își scoate ochelarii și stinge țigara de foi, avînd grijă ca, prin această operație, să nu distrugă prea mult din ea. Pantera intră. E o femeie violent de elegantă. Foarte frumoasă și conștientă de acest lucru.)

FIRA (care o introduce, e foarte jenată că a trebuit să primească, în ținuta în care se află, o asemenea cocoană elegantă. Indică lui Emanuel, prin gesturi desemnate pe ea, dis-cret, șorțul pe care nu și l-a scos și-i șoptește conspirativ, din spatele Panterei): N-am avut, că era necălcăt... (Apoi iese.)

(Emanuel e la birou, în picioare. Rezervat, dar corect.)

PANTERA: Bună ziua, domnule profesor...

EMANUEL: Luați loc, doamnă...

PANTERA (se așază pe fotoliul din fața biroului, indicat de Emanuel): Mulțumesc! (O pauză din ambele părți.)

(Emanuel se așază și el la birou, într-o demnă expec-tativă, știind care este scopul acestei vizite.)

PANTERA (scoate un étui de aur și se servește cu o țigară): E voie?

EMANUEL: Mă rog! (Îi dă foc, cu chibriturile de pe birou.)

PANTERA: Mulțumesc!... Dvs. nu fumați?... (Îi oferă.)

EMANUEL: Mulțumesc! Adineauri am aruncat-o...

PANTERA (lungeste gestul cu étui-ul spre el): Vă rog...

EMANUEL (ia o țigară): Mulțumesc!

PANTERA (scoate o brichetă de aur — pereche la étui — și-i dă foc.)

EMANUEL: Mulțumesc... mulțumesc, d-nă. (Pune la loc pe birou cutia de chibrituri, care i-a rămas inutilă în mână.)

PANTERA (după un fum): Vă rog să mă iertați, domnule profesor, că v-am forțat oarecum ușa... Chestiunea care mă aduce aici prezintă însă o foarte urgentă so-luționare...

EMANUEL: Știu, doamnă.

PANTERA (surprinsă): Daa? Ați fost pus la curent?

EMANUEL: În sfârșit... pînă la un punct... Amănuntele, însă, îmi lipsesc...

PANTERA: Atunci, îmi va fi mult mai ușor să...

EMANUEL: Vă rog, doamnă, să nu-mi acordați nici un fel de menajamente...

PANTERA: Trebuie să vă mărturisesc totuși că în cele câteva împrejurări cînd v-am căutat la școală, nu ve-nisem de loc cu intenția de a vă vorbi despre fratele meu... Venisem să vă vorbesc despre propriul dvs. copil!

EMANUEL (pe o poziție neutră. Ca să zică totuși ceva): În viață, doamnă, trebuie să neașteptăm la orice, și tocmai de la cei de la care ne-am aștepta mai puțin...

PANTERA: Adevărat... C'est la vie!... (Un fum.) Și totuși, cred că, dacă vă puneam în cunoștință de cauză de-a-tunci, lucrurile n-ar fi ajuns, poate, unde se găsesc astăzi.

EMANUEL: Vă rog să credeți, doamnă, eu abia astăzi am aflat de toate acestea și absolut întimplător... Am auzit, fără să vreau, o conversație la telefon, care m-a luminat asupra faptului

PANTERA: A vorbit cu el la telefon?

EMANUEL: Da... adineauri chiar... Au vorbit, s-au expli-cat... Pînă la un punct, adică... fiindcă îi deranjam eu. La cinci se întîlnesc în nu știu care hol de cine-matograf...

PANTERA: Canalia! Și îmi jurase că totul s-a terminat definitiv între ei...

EMANUEL: Răufăcătorii se despart foarte greu unul de altul, doamnă... În sfârșit... La cit evaluați dvs. icoana?

PANTERA: Poftim?

EMANUEL: Mi s-a spus că numai nimbul avea 300 grame de aur.

PANTERA: Nimbul? Care nimb, domnule profesor? (*Îl privește nedumerită.*)

EMANUEL: Nimbul sfântului Nicolae!

PANTERA (*nu știe ce să creadă. E nebun sau își bate joc de ea?*): Mă iertați, dar nu văd ce amestec poate să aibă sf. Niculae în chestiunea de care ne ocupăm...

EMANUEL: : Mi s-a spus că icoana care vi s-a furat era a sfântului Nicolae!

PANTERA: (același joc) : Mi s-a furat mie o icoană?

EMANUEL: Sigur! De către fratele dvs. în complicitate cu fiul meu... Nu știati?

PANTERA (*același joc*): Acuma aflu...

EMANUEL: Curios! Fratele dvs. a telefonat adineauri fiului meu că ați depus, sau că vreți să depuneți chiar o plângere la Parchet... Cum e și firesc de altminteri...

PANTERA: Cad din nori, d-le profesor!... Nu știu absolut nimic... Și chiar dacă e adevărat ce-mi spuneți, cum era să-mi reclam eu fratele la Parchet pentru un fleac de icoană și să-mi fac numele și familia de râs?... Și dvs. ați crezut că pentru copilăria asta mă aflu eu aici?

EMANUEL (*nedumerit la rîndul lui*): Atunci despre ce este vorba, doamnă? Vă mărturisesc că nu mai înțeleg nimic...

PANTERA (*se vede că și-a pregătit din vreme „tirada“*): E vorba de fericirea mea, d-le profesor. De viața mea, pot spune.

EMANUEL: Se poate, doamnă! Nu văd, însă, în ce măsură și în care calitate, aș putea să vă fiu de vreun folos în această privință. Ne găsim pe planuri de viață atît de diferite!...

PANTERA: Au totuși au o mare legătură între ele...

EMANUEL (*o privește sincer uluit*).

PANTERA (*simulînd prost o decizie momentană*): Ei bine, o să vă spun tot. Și fiindcă dvs. sînteți un mare istoric, las istoria să mă judece dacă am făcut bine sau rău... (*Dacă nu mai rezistă prima țigară, aprinde alta. Totul este ca, înainte de replică, să tragă un fum amplu și adînc și apoi să-l scoată — șerpește — pe nări.*) Viața mea, d-le profesor!, este un roman...

EMANUEL (*presimțind că ar putea să-l aștepte o istorisire a acestui roman*): De ce nu-l scrieți mai bine? Povestite, romanele pierd...

PANTERA: N-ar crede nimeni că e adevărat...

EMANUEL: Nu e obligatoriu ca un roman să fie și adevărat... Dovadă că cele mai frumoase romane sînt cele imaginate. Cele care s-ar fi putut trăi...

PANTERA: Pe-al meu, în schimb, îl trăiesc fără să-l scriu... (*Sinceră*). N-am nici pic de talent, că am încercat, dar era mai interesant în realitate!... (*Brusc.*) Am un amant, d-le profesor!...

EMANUEL: Să-l stăpîniți sănătoasă, doamnă!...

PANTERA: Nu mă ironizați, vă rog! Omul acesta reprezintă pentru mine totul!... TOTUL, înțelegeți?

EMANUEL: Sigur! Așa e și frumos...

PANTERA: Toți ceilalți la un loc și cei din timpul căsniciei mele și cei de după divorț — că și ăsta e alt roman mult mai lung — nu înseamnă nimic față de Paul... Omul acesta mi-a orbit sufletul! Mi-a hipnotizat carnea... Sînt sclava lui... sînt lucrul lui... Nu mai pot „concepe“ viața fără el și sînt în stare să fac orice ca să-l păstrez.

EMANUEL: E un sentiment care vă onorează. Repet, însă, nu văd deloc legătura între aceste deziderate firești ale dvs. și între modesta mea persoană.

PANTERA: O veți vedea imediat! De șase luni de zile, omul acesta s-a îndrăgostit de alta. Ori, femeia aceasta are toate mijloacele să mi-l ia și să-mi distrugă fericirea și viața. Datorită acestei scrisori (*o caută febril în poșetă*), pe care o am de la servitorul lui, care este spionul meu, am descoperit, însă, totul... Vă rog! Citiți-o!

(*Emanuel ia scrisoarea pe care i-o întinde. Își pune ochelarii, tăcut, cu un presentiment tragic. Treptat*

ce citește, fruntea i se brăzdează de cute și, cu tot efortul pe care-l face, scrisoarea începe să-i tremure în mână. Izbuțește s-o citească — în picioare — până la urmă, apoi o restituie Panterei și — dărîmat, strivit, însîngerat moralmente — își ia — pentru o clipă — tîmplele în podul palmelor și le strînge, le strînge, le strînge...)

PANTERA: Domnule profesor!... Să vă dau un pic de apă?
(Gest spre sticla care e pe masa de mîncare, cu paharul deasupra, ca în camerele de hotel.)

EMANUEL (revenindu-și — în realitate — ca după un leșin): Mulțumesc, doamnă! Nu e nevoie!

PANTERA: Vă rog să mă iertați...

EMANUEL: Din contră, doamnă! Vă mulțumesc... Vă mulțumesc din suflet. Ați făcut o faptă bună. Mi-ați dovedit că fata mea e o tîritură...

PANTERA: Nu trebuie să exagerați, d-le profesor. Fata dvs. e un copil încă. Viața se poate reface ușor... Ea începe tinerețea, eu o sfîrșesc...

EMANUEL (privind-o drept în luminile ochilor): Și-atunci?

PANTERA: Atunci, dvs. s-o faceți să înțeleagă, cu autoritatea dvs. de părinte, că omul acesta nu e pentru ea. E o canalie... Un netrebnic, care a amăgit-o, care și-a bătut joc de ea. Trebuie s-o faceți să priceapă că trebuie să renunțe definitiv la el, fiindcă n-o merită, fiindcă e un ticălos care i-a spurcat tinerețea și viața...

EMANUEL (același joc. Placid. Parcă tot sîngele i s-a scurs în pămînt, prin dușumele): Poate că o iubește cu adevărat, doamnă?

PANTERA: Țsta? Nu-l cunoașteți, d-le profesor! Țsta nu iubește pe nimeni și nimic. Idealul lui, în viață, e plăcerea. Cu orice risc, cu orice preț. De oriunde și în orice condițiuni... Cînd i-am spus că „știi tot“, a început să rîdă: „E prima fată de belfer din viața mea“. Așa mi-a spus. „Și ce-ai de gînd să faci acum?“ l-am întrebat. „Nimic. O să-i puie tat-so trei la conduită, și gata. Îl știu, că l-am avut profesor... E foarte intransigent la... purtare“.

EMANUEL (ca pentru el): Un fost elev al meu!... În mîntea căruia s-a amestecat mîntea mea și în sufletul căruia s-a topit suflet de-al meu!... Să-mi facă mie asta!?

(După o clipă revine la realitate.) Domnul acesta știe că fata mea o să aibă un copil?

PANTERA: Da!... Întîi a citit scrisoarea el și pe urmă a intrat în posesiunea mea...

EMANUEL: Și ce atitudine înțelege să ia față de această situație?

PANTERA: Este dispus să suporte prin mine, — că el n-are un ban — toate exigențele materiale ale acestei aventuri...

EMANUEL (care a primit un nou bolovan în cap. Un bolovan care îl zăpăcește iarăși pentru o clipă): Dacă înțeleg bine, dvs. sînteți, în acest moment, ambasadoarea acestui domn?

PANTERA: Da.

EMANUEL: Și ce doriți, „precis“, doamnă? Mă iertați, dar vă urmăresc cu oarecare dificultate...

PANTERA: Aveți și dreptate, recunosc!... Ce? E puțin lucru?... Vreau să vă rog, domnule profesor, să judecați situația la rece... Astăzi, o prietenă a fiicei dvs. a fost la prietenul meu, pentru o ultimă tentativă de împăcare, care — bineînțeles — a eșuat. Eram dincolo în odaie și-am auzit tot.

EMANUEL: Atunci partida dvs. e cîștigată.

PANTERA: Da, dar eu nu sînt o femeie fără suflet... Dvs. trebuie s-o convingeți pe fiica dvs. să renunțe — definitiv — la această canalie, care nu poate să fie, pentru ea, decît ceea ce a fost. Adică un amant trecător... Omul acesta e al meu, dincolo de toate aventurile în care se bălăcește. Firește, sînt dispusă să suport toate despăgubirile la care fiica dvs. are dreptul...

EMANUEL (vocea i se poticnește în gîtlej): Vă rog?

PANTERA: Evacuarea unui copil indezirabil costă, pe timpurile astea, o avere. Cred că o călătorie în străinătate i-ar face foarte bine și l-ar putea uita mai repede... Știu că dvs. sînteți un om sărac și n-ați putea face față imediat acestor cheltuieli...

(Emanuel se duce la sonerie și sună, Pantera se intrerupe.)

EMANUEL: Continuați, vă rog...

PANTERA: Și-atunci, nu e așa, m-am gândit să vă despăgubesc eu, imediat... *(Face un gest, vulgar, dar nepremeditat, către geantă.)*

(Fira intră. E împopoțonată cu un șorț alb, călcat proaspăt. Face un gest complice spre șorț.)

EMANUEL: Fira! Scoate-ți șorțul și dă-o afară pe doamna! *(Vocea lui parcă are cioburi de sticlă care o sîngeră la punctul de emisiune.)*

PANTERA *(speriată de tonul lui Emanuel)*: Domnule profesor! ... Eu am venit la dvs. ca la un intelectual... Cu cele mai bune intenții din...

EMANUEL *(un urlat scurt)*: Ieși!

(Pantera își ia în grabă geanta, mănușile etc. și pleacă repede. Fira o așteaptă la ușă, nedumerită, dar ostilă. Ea „fine“, din principiu, cu „vocea stăpînului său“. Pantera se oprește o clipă la ușă și caută agitată, în geantă, să dea un bacșiș servitoarei.)

FIRA *(ia suma pe care i-o dă)*: Sărut mîna! *(Apoi se schimbă și, cu un aer marțial, zice.)* Ieși!

(Pantera dispare, urmată de Fira, ca de o santinelă în travesti.)

EMANUEL *(rămîne drept, singur, în fața biroului. Cîteva clipe privește în gol sau într-un punct numai de el văzut. Apoi, încet distinct)*: Copiii mei! Băiatul hoț și fata... *(Cuvîntul îi împietrește pe buze, de teamă să nu fie rosit. Degajează de la birou, pe pauză. Are în ochi o lumină ciudată, sticloasă, nouă. O lumină aspră totuși, care împiedică lacrimile să izbucnească în fișnetul lor normal. Face cîteva pași, fără direcție precisă.)* Pentru ei m-am sacrificat! Pentru ei am îndurat! *(Se oprește în fața oglinzii, pentru că, întimplător, se află acolo și se adresează propriei lui imagini, ca unui vechi cunoscut, cu care își face confidențe.)* Unde-ți sînt „orizonturile“, Peceșteanu Emanuel, gloria universității și „angrosist de bile albe“, cum îți ziceau, în bătaie de joc, colegii? *(Suride în oglindă.)* La vîrsta cînd viața cheamă tinerețea, cu toate poftele ei dezgolate, tu visai, în liniștea solemnă a bibliotecilor pustii și

în imensitatea nopților tale albe de trudă și de sărăcie, diplome universitare și ghirlande caligrafice de „magna cum laude“... Fiindcă tu, Peceșteanu Emanuel, din primii ani ai tinerei tale maturități, ți-ai socotit un rost pe lume... Ai visat pacea unui cămin timpuriu, în căldura căruia să se deschidă — peste lume — cele dintîi roze ale minții și inimii tale... *(Reîncepe să se plimbe cu mîinile la spate, cu pași profesionali, ca printre niște șiruri de bănci invizibile.)* Ai visat ca masa ta de lucru să fie un altar la care să slujești în odăjdiile meseriei tale marea liturghie a creației... A creației utile pentru anonimii lumii; ai visat ca patul dragostei și al odihnei tale să dea zilelor tale și ale celor de după tine, copii sănătoși și curați. Stîlpi dreți și noi, sub bolta mereu mai prăbușită a societății; ai visat ca masa ta *(se oprește în dreptul mesei și o arată cu degetul cum ar arăta un punct determinant pe o hartă)* să fie răsplata tihnită a ceasurilor de muncă și de zbatere omenească și, în jurul ei să aduni cea dintîi și cea mai de preț înghebare a fericirii pămîntești: familia. *(Degajează și reia plimbarea.)* Pentru familia aceasta, pentru tot ce-ai crezut că poți da prin ea, mai departe, lumii de mîine, te-ai sacrificat, Peceșteanu Emanuel! Din primele contacte cu realitățile, însă, lumina visurilor tale s-a întunecat și a început să fie mereu mai departe, ca a stelelor, dimineața. Fără ea, ai început să orbecăi, să te clatini, rătăcit în meschinăria și mărunțul cotidianului. Și, încet-încet, te-ai resemnat. Ca și hainele tale, întoarse cu sfințenie din doi în doi ani, ca și manuscrisele tale, pe dosul cărora „anumite persoane“ scriu plăcile de la maus și socotelile de la piață, ca să nu strice „hîrtie bună“... Căminul tău s-a mutat la școală, în sălile de clasă și catedra a luat locul mesei tale de lucru. Aci *(face un gest circular, ca și cum ar indica o clasă)* pe cataloagele școlii, cel puțin, nu mai putea nimenea să scrie cu creion chimic rufele date la murdar și, în liniștea condeielor aplecate pe caietele de teză, te mai puteai gândi la Istoria ta universală, cu ochii duși pe ferestrele care te despărțeau, statuar, de lume... *(Se plimbă, pe pauză, apoi,*

ca și cum ar relua o explicație întreruptă de sosirea unui elev întârziat în clasă.) Eeeee! Pe urmă au venit copiii... „Aia micii!...” Cei prin care vrei să te continui și să te răzbuni. Nu, însă, răzbunarea josnică a fetei înșelate, care crede în satisfacția vitriolului... Răzbu-narea morală! Adică... înțelegeți voi, băieți... (rar, explicativ) gestul cu care rupi bezele atunci când ai învățat de unde să le apuci, pentru ca alții, sau tu, prelungit în alții, să vadă stelele care ți-au lipsit și pe care ochii tăi neexperimentați nu le-au putut ajunge la vreme... Și atunci (se oprește din nou în fața oglinzii), Peceșteanu Emanuel, ai devenit omul beznelor. Ai orbecăit — singur și imens — între faldurile lor, pipăindu-le ca să afli locul stelelor, pentru ochii cei noi. Și viața ta cea adevărată s-a mutat între stele, ca între jucării, de dragul copiilor, ca să le poți înfățișa, într-o zi, când ochii lor vor începe să vadă luminile adevărate care ți-au lipsit... (Un timp, aproape de visare.) Copiii!... Familia nouă a visurilor și a judecății tale! Ți-aduci aminte, Peceșteanu? Din primul minut, când respirația lor s-a auzit, serafică și egală, în casa aceasta a pătimirii tale, tu n-ai mai fost decât o ureche lipită de ziduri și o inimă care bate la uși, agățată în gol, ca de-un fir de păianjen, în veșnicia celor zece minute, până se rostește sentința termometrului... În copiii aceștia, ți-ai investit tot ce era gând și lumină în tine. Amestecat în jucăriile și în gingurelile lor, ți-ai trăit — ridicol și fericit — copilăria pe care n-ai avut-o!... Fiindcă părinții tăi, Peceșteanu Emanuel, au fost niște oameni discreți. Unul a murit strivit de o curea de transmisiune și celălalt a murit, dumnezeiește, de bucuria de a te fi născut. Părinții tăi au fost surorile albe ale unui orfelinat. Au fost mâinile generoase care ți-au dat primii ciorăpei calzi în picioare și ți-au agățat, de ghiozdan, prima tăbliță cu condei de piatră, din semnele căruia s-a împletit cea dintâi cunună de premiant pe capul tău de orfan deștept. Părinții tăi au fost — într-un cuvânt — oameni, și-o dată ajuns om, ai înțeles să le plătești, recunoscător și cinstit, vechea ta datorie. Să le dai o familie așa cum n-ai avut-o!

(Se plimbă pe pauză.)... Copiii și școala! Astea îți mai rămăseseră singurele rezerve de luptă și de apărare, și de fericire personală... Și-acum, iată! Copiii s-au dus. Familia pe care ai creat-o te-a ucis, fiindcă i-ai dat viață! Ca o clopotniță care — prin absurd — s-ar dărâma peste propriul ei clopot, fiindcă nu i-a putut înțelege niciodată sunetul. (Se privește cu compătimire în oglindă.) Ai rămas singur, Peceșteanu Emanuel! Și în viață, și în casa ta... Între zidurile casei acesteia, „de zestre”, vorba d-nei Tecuceanu, soacra d-tale, nu mai ești decât cioclul propriilor tale visuri... Și te-au împulzit înmormântările, domnule profesor. În dosul fiecărei uși din casa aceasta ți-a murit cineva sau ceva... Ești ca într-un cavou în care ai tencuit pe ultimul și cel mai drag dispărut. Fata ta! Inima ta! Parfumul tău! Garoafa cu care te-ai mândrit să umbli la butoniera inimii, ca o decorație. Singura ta decorație! (Își acoperă ochii cu podul palmei și trece încet, încovoiat, spre birou, la care se așează, dezorientat.) Garoafa tatii!... (Are un gest de revoltă înecată în silă.) Ptiu! (Se aude o sonerie la intrare, pe care n-o înregistrează. După o clipă goală, se redresează. Parcă își aduce aminte că are ceva de făcut. Își revine greu în „contemporan”, cu o mare oboseală pe figură. Lumina sticloasă a ochilor e acum turbure ca o apă în care s-au făcut zoaie de săpun. Se uită la ceas și are un moment de panică conștientă. Își adună gândurile ca și cum le-ar fi lăsat la punctul unde se găsec cu ani în urmă. Începe să recitească, monoton, începutul conferinței, până la replica: „Mihai Viteazul”...)

(Angela intră petrecută de Fira.)

FIRA: Pofțiți, d-ră. Domnișoara e în odaia dumneaei... (Se retrage.)

ANGELA (observând aerul preocupat al lui Emanuel, care e cufundat în manuscris, începe să păsească în vârful picioarelor. Când ajunge în dreptul biroului zice): Bună seara, domnule profesor! (Afară a început, într-adevăr, să se întunece, brusc și timpuriu, ca iarna).

EMANUEL (*tresare ca după o sperietură. Se uită la Angela cu aerul unui om care n-o cunoaște și aproape dușmănos*):
Poftim?

ANGELA: V-am spus „bună seara“... Am venit la Maria...

EMANUEL: Ah, da... D-șoara Angela... Bună seara, d-șoară!
Nu te-am recunoscut imediat... iartă-mă... sînt nițel preocupat...

ANGELA: Mă iertați că v-am deranjat...

EMANUEL: Nu face nimic!... Maria... (*Acum cuvîntul i se pare prea intim.*) Fiica mea e în odaia ei.

ANGELA: Mulțumesc,... (*trece spre ușa Mariei.*)

EMANUEL (*cu un efort în realitate*): Te rog să cauți s-o îmbărbătezi, d-șoară! Am impresia că are mare nevoie. Eu nu pot să mă ocup de ea fiindcă, am de terminat, pînă la șase, o conferință și încă nici n-am început bine s-o scriu...

ANGELA: Probabil pentru mine, de 24 ianuarie!

EMANUEL (*cu oarecare forță*): Da! Pentru că atît mi-a mai rămas, d-șoară! Școala! Numai școala! E singurul lucru care mă mai interesează. Școala! Atît! Școala!

ANGELA (*nepricepînd insistența cu care Emanuel subliniează acest lucru, intră, cu un aer nedumerit, în odaia Mariei*).

EMANUEL (*oftează a dezolare. Apoi reia tocul și lectura. Recitește din nou tot ce-a scris, și cînd ajunge la replica: „Mihai Viteazul“... sună telefonul de pe birou. Emanuel îi aruncă o privire asasină. Trîntește tocul și ia, cu ostilitate, receptorul*): Allo! Da, da! Aaaa! Bună seara, domnule director!... (*Agresivitatea tonului se tempe-rează.*) Sînt aproape gata cu conferința. La șase punct sînt cu ea la dvs... Deabia e... (*se uită la ceas cu mîna liberă*)... nici cinci... Poftim? Cum ați spus? (*Ascultă cîteva clipe atent ce i se spune la telefon.*) Nu înțeleg bine... De ce nu mai e nevoie să scriu conferința? (*Figura i se schimbă și i se va schimba treptat, pînă la alterare, în conformitate cu gradația replicilor din tot timpul cît vorbește la telefon.*) Nu... nu... nu... Vă mulțumesc de menajamente, dar pentru mine nu e nici un deranj... Mai ales că, acum, conferința e gata! Poftim? Mă rog! Eu nu contest că d-l profesor Condrea a putut să scrie o conferință foarte bună. E un coleg foarte merituos, deși foarte tînăr. Mîine,

însă, la 24 ianuarie, conferința o țin eu, d-le director... E aproape o tradiție a liceului... (*Începe să-și iasă din rezerva politicoasă și obișnuită atît a tonului, cît și a gesturilor.*) Nu, d-le director, Nu! Nu știu ce conferință a scris d-l prof. Condrea, dar știu că mie mi se spune „24 ianuarie“, nu dumisale. Este imposibil să mi se aducă jignirea aceasta și este pentru prima oară, în 35 de ani de învățămînt, cînd protestez împotriva unui lucru... Protestez, însă, cu toată indignarea și cu toată vehemența... (*Ridică tonul.*) Dacă îmi luați și școala, atunci mie nu-mi mai rămîne nimic... Nu ridic tonul, dar vreau să înțelegeți bine. Nu îmi mai rămîne absolut nimic. Mă rog. Și, în definitiv, pot să zbir dacă vreau... Zbier ca să auziți toți că nu mai pot! Nu mai pot! (*Ochii i se holbează, complet tulburi, gesturile îi devin incoerente, glasul capătă un accent special.*) Ce aveți cu mime, mă! Ce v-am făcut? „24 ianuarie“ e dreptul meu! E gloria și rușinea mea! Și școala e școala mea! Nu vă cunosc pe nici unul și nu știu cine sînteți... Și, mîine, vă dau afară pe toți din amfiteatru și vorbesc eu! Singur! Cu băncile goale! Și dacă vă opuneți, voi intra în școală cu forța armată... Mă duc la ministru... mă duc la guvern... Voi cere concursul întregii creștinătăți și ajutorul împăratului Rudolf al II-lea. Întreg Apusul e de partea mea... Poate că nu știi cu cine stai de vorbă? Poate ai făcut numărul greșit? (*Culminînd.*) La telefon, Mihai Viteazul! Auzitu-m-ai? Mihai Viteazul, nevolnicule! N-ai decît a închide telefonul, că mîine unde-ți stau picioarele statu-ți-va și capul! (*Trîntește receptorul.*) Fir-ați ai dracului să fiți de viermi!... Mîine convoc divanul să-l dizolv; destitui mitropolitul, că e curvar, și pe Condrea îl dau afară din învățămînt, legat de coada a două cămile... (*Decis, nebun, cu pași cari vor să fie ai voievodului respectiv, se duce la sonerie și sună.*) Am să-mi pun blană de panteră cu dungi la umblătoare și icoana sf. Niculae o afurisesc și o scot din toate bisericile... Și interzic, prin prăvilă domnească, ca individul acesta să mai poarte nimb de acum înainte... Auzi dumneata... Sfînt să-și vîndă

nimbul pe bețe! *(Cu o grimasă de înfinit dispreț.)*
Bețe!... *(Un timp mic.)* Adică ce mă mai mir, ca ne-
bunul, când și fata au vrut să mi-o cumpere pe bețe!
Ei, lasă c-o să vă dau eu bețe la toți!... la tălpi, însă!
Și nu bețe! Vergi!... Vergi!

(Fira intră, ștergându-și minile de leșie, pe fustă.)

EMANUEL: Du-te și adu-mi calul...

FIRA *(departe de realitate)*: Care cal, Doamne iartă-mă?!
EMANUEL *(același joc)*: Calul meu..

FIRA *(privindu-l atent, cu un fel de bănuială)* Păi, de unde
să-ți aduc eu cal, fir-aș a mamei să fiu?!...

EMANUEL: Calul e în fața Universității, sub mine... Dă-mă
jos de pe el, că acolo sînt în copie și adu-mi-l imediat.
Să ieși tramvaiul! Ai venit?

FIRA *(strîngîndu-și mîna, melc, la gură)*: Ei, să știi că ori
m-am greșit eu din mortul ăla, că băui de doliul lui,
ori dumneata ai umblat la romul coanii-mari.

EMANUEL: Nu mai există coane-mari! S-au abolit. Prima
lege pe care o votez mîine, după dizolvarea divanului,
este desființarea jocului de cărți și transformarea
soacrelor în săpun de rufe.

FIRA: Fugi de-acolo, conașule, că le arde mai rău ca soda.

EMANUEL *(îțipă)*: Calul! Adu-mi calul, n-auzi?... Simt că
trebuie să încălesc... *(Sare pe loc, grotesc, și își zice*
singur.) Ptru, ptru, ptru...

FIRA *(s-a convins în felul ei de situație)*: Lasă, că îți dau eu
acuma un cal, de te fac om imediat. Cu cenușe și fără
zahăr. *(Ieșind, bombăne.)*

(Emanuel reflectează o clipă în mijlocul scenei, apoi
începe să cînte „pe două voci“, tare: „Ca un glob de aur,
luna strălucea“ și se îndreaptă spre ieșire, într-o aliură
voievodală.)

MARIA *(intră; într-o clipă înțelege tot. Se lipește îngrozită*
de ușă, oprind un țipăt): Tată! Tăticule! Ticule!...
Unde te duci?...

EMANUEL *(care a ajuns la trap aproape de ieșire, se oprește)*:
Mă duc îndărăt să-mi iau locul în istorie... Dați ordin
să se tragă la biserici toate clopotele țării... *(Pornește*
și iese.)

MARIA: Tată! Tată! *(Iese ca o hipnotizată după el.)*

(Angela a apărut din odaia Mariei și rămîne împietrită
în canat... Telefonul sună. Angela ridică receptorul.)

EMANUEL *(se întoarce din drum și îi ia receptorul din mînă)*:
Allo! Cine? Casa prof. Pecrețeanu? Nu, d-le, e greșeală!
Aici casa Mihai Viteazul!

C o r t i n a cade repede pe replică

ACTUL II

Un colț din grădina Spitalului Central de boli nervoase. Eventual, într-o parte a scenei, se poate vedea o amorsă a clădirii. În scenă, alei, ronduri cu flori, cu tăblițe înfipte în pământ, pe care scrie „nu rupeți florile“, „nu călcați pe iarbă“, arbori mari, cu bănci la umbră. Intrările în scenă se pot face din toate părțile, după utilitate și indicațiile directorului de scenă. Important este, numai, ca strada — respectiv grilajul sanatoriului, dinspre stradă — să fie în fundul scenei. Acțiunea acestui act se petrece șase luni după a celui dintâi, adică într-o după-amiază de iulie, pe la patru. E o lumină plină, generoasă, de vară toridă. La ridicarea cortinei, se află în scenă Paganini și cu Poetul. Paganini e un lăutar oacheș, între două vârste. Stă pe o bancă în centrul scenei și cântă la vioară, transportat *E luce van le stee*, scîrțîind melodia cît poate mai bine“. Ochii i se ridică și i se coboară în concordanță cu situația notelor pe portativ. În dreapta, planul prim, pe o bancă mai discretă, Poetul compune. E un tînăr netuns, cu ochi iluminați de mag și cu un caiet enorm, deschis, pe genunchi. Poetul scrie, socotind, din cînd în cînd, silabele, pe degete. Pe aleile din planurile ultime ale scenei trec în grupuri, sau izolați, alți pensionari ai sanatoriului, pe care fantezia directorului de scenă îi poate întrebuița cum vrea, în momente sau scene de pantomimă, acest lucru nefiind obligatoriu. Cîteva clipe după ridicarea cortinei, pauză, pe tablou.

SORA IRINA (*intră. Tînără, sănătoasă, oarecare. Are, peste prevederile uniformeii de rigoare, o garoafă roșie, prinsă între reverurile șorțului alb*): Ce faci, domnu Paganini?

PAGANINI: Ce să fac? Uite, mă inervez cu filarmonica asta. Miine seară am concertu la palat și nu știe nimic...

SORA IRINA: Și ce cînți, mă rog, la concert?

PAGANINI: Păi matală n-auzi? „*Traviatca*“! (*Reia „Tosca“, în timp ce Sora Irina trece la Poet.*)

SORA IRINA: Astăzi ce ne-ai mai scris nou, maestre?

POETUL (*ironic*): O satiră la adresa femeilor.

SORA IRINA: Mai bine du-te la frizerie să te faci frumos, că astăzi o să ai vizite...

POETUL (*de sus*): Barba mea nu e decît o prelungire fizică a unei neistovite inspirații, d-șoară! Dar, d-ta, în afară de anecdotele pe care ți le spune d-l dr. Gînju cînd e (*o imită*) „dă servicii“, nu mai poți să pricepi nimic...

SORA IRINA: Totdeauna ai ceva contra mea... Nu e nimic... Mie tot simpatic îmi ești (*Trece și iese prin altă parte decît cea pe care a intrat.*)

PAGANINI (*încetînd cîntecul*): I-o ziseși șăfule!

POETUL: Și n-am dreptate? Asta nu poartă cap decît ca să se poată coafa.

PAGANINI: Lasă că are, în schimb, nește picere, dă nici nu-i mai trebuie cap la așa ceva...

POETUL (*cu o grimasă de superioritate*): Țasta e sectorul d-lui doctor Gînju!... Mă depășește!...

PAGANINI: Șii, ie frumoase satirile astea dă le scrii?

POETUL (*privindu-l de sus*): E foarte curios cum ai putut să-nnebunești dumneata? Proștii nu-nnebunesc niciodată!

PAGANINI: Eă! Parcă ăsta dă-l avem noi alege!

POETUL (*îi întoarce, moralmente, spatele și începe să citească tare ce-a scris*):

Cu ce drept ieși tu în lume, stîrv cu sufletul de mort?

Au tu crezi c-a mea răbdare pîn la urmă o suport?

Înapoi, în hecatombă, că paharul s-a umplut...

Înapoi că-mi ies din fire...

PAGANINI (*îl întrerupe*): E! Dacă i-o zici acuma cum trebuie, să știi că ești cineva!

POETUL: ... „Înapoi! Ai priceput?”

PAGANINI: Ea. O luai pe ocolite. N-ai avut coraji.

POETUL (*veixat și enervat*): Domnule! Cu tot respectul pe care îl am pentru nebunia d-tale, te rog să iei act că nu avem nimic comun împreună.

PAGANINI: Ce spui, Franț?! De ce nu-ți dai drumul atunci? De ce măninci injecțiile statului de pomană?

SORA IRINA (*reîntră de unde a ieșit*): Ce e, domnu Paganini? Cine te-a supărat?

PAGANINI: M-a înervat nebunul ăla de colo... Și să știi că eu ies la raport la d-l medic-șăf... Că dacă sîntem, acuma, acilea, cu toții, nu e bine să ne amestecăm... e nebuni și nebuni.

SORA IRINA: Gata! D-ta, acuma, ești bine! Te-ai vindecat...

PAGANINI: Vindecat e el!

(Poetul își reia lectura manuscrisului și se depărtează, declamînd cu gesturi teatrale, largi.)

SORA IRINA: Deocamdată, treci mai bine la injecție, că e aproape patru...

PAGANINI: Azi mi-o face intraviermoasă sau în fosilili dă la spate?

SORA IRINA: Nu știu. Vedem noi pe „evidență”. O să-ți spună d-l dr. Gînju...

PAGANINI: Aaaa! D-lui e dă servicii azi?

SORA IRINA: Da!

PAGANINI: Eeee, care va să zică, de-aia îți puseși matală garoafa taman la locul știut. Ah! Ce-aș mai pune și eu una la ureche...

SORA IRINA: Da, că asta îți lipsește!

PAGANINI: Nu știi matală ce-mi aduce aminte mie asta!... Când făceam armata la 4 Argeș, la Pitești, am fost într-o seară la o bererie, de-alea cu artiști... Eram c-o garoafă, uite-așa ca asta, înfiptă la capelă și cu două hîrtii de cîte un pol, întomnite în biletul dă voie și băgate în buzunarul dă sus, la tunică... (*Prins în evocarea amintirii, nu observă că sora Irina nu-l mai ascultă și dispăre.*) E! Și cum îți spui era una acolo, Fatimé! Așa o chema! O turcoaică de-asta

orientalili, cu ochii ca dă cerboaică cînd îi miroase a frunză și cu un buric ca un mac cu cearcăne în mijlocul burții... (*După o clipă de reverie.*) Să știi că de la ea mi s-o fi tras, de-am ajuns acilea cu sănătatea... Dar a fost fată bună, săraca! Biletul dă voie mi l-a pus la loc în buzunar, după ce mi-a prăjit capitalu și m-am trezit singur la otel dă dimineată. (*Visător.*) La „Coasta lui Azor” — așa-i zicea otelului... (*Observă că nu-l mai ascultă nimeni și că vorbește singur.*) Haiti! Iară mă luai singur cu vorba. (*Iese.*)

(De pe una din alei, apar, în grup, Napoleon al III-lea, Rockefeller și Generalul. Toți trei au figurile și atitudinile unor oameni perfect normali. Din gesturile pe care le fac pînă se apropie, se poate constata că, între Napoleon al III-lea și General, este o controversă. Rockefeller — tot prin gesturi — este, pe rînd, de partea fiecăruia.)

NAPOLEON III (*cu un gest net și imperial și un cioc de jurnal*):

N-ai dreptate, generale!

ROCKFELLER: Sigur că n-are!...

NAPOLEON: Dacă nu capitulam la Sedan, făceam o mare greșală. Și militară, și politică, și națională.

ROCKFELLER: Precis! Făcea o greșală de toate felurile.

GENERALUL: Poți să-mi repeți d-ta de 1870 de ori treaba asta, că eu rămîn tot la opinia mea. Nu trebuia să capitulezi.

ROCKFELLER: Are dreptate... Nu trebuia să capitulezi, pentru nimic în lume...

NAPOLEON: D-ta, d-le Rockefeller, să nu te bagi. Asta e istorie, nu bursă.

ROCKFELLER: Dacă mi-ai fi cerut mie bani, puteai să reziști.

NAPOLEON: Nici nu te cunoșteam atunci pe d-ta.

ROCKFELLER (*generalului*): Auzi argument! Dar ce? Îți cădea mîna să mă cauți în cartea de telefon?

GENERALUL: Just!

ROCKFELLER (*se bate în frunte a prostie*): Zii împărat, și lasă-l așa!

NAPOLEON: Stimate domn. Ne cunoaștem prea puțin ca să vă permiteți asemenea aserțiuni necuviincioase la adresa mea... Nu uitați că vorbiți împăratului Napoleon!

ROCKFELLER: Al treilea! Coada familiei...

GENERALUL: Pardon! Aici are dreptate domnul Bonaparte... Să nu fim necuviincioși... Dar de capitulat, nu trebuia să capituleze! (*Luîndu-l de scurt.*) De ce să capitulezi, domnule?

NAPOLEON (*copilăros*): De-aia, e! Și ce vrei?... Așa am avut gust...

GENERALUL: A, bun! Mă rog!... Dacă domnim pe gusturi *à la bonne heure*.

ROCKFELLER: Uite! Ca să nu zici că nu sînt băiat bun, sînt dispus să te finanțez să te urci din nou pe tron. Cît îți trebuie?

(*Generalul face cu ochiul lui Rockefeller.*)

NAPOLEON (*foarte serios și important*): Ce fel de bani posezi dumneata?

ROCKFELLER: Lichid!

NAPOLEON: E puțin. Mie îmi trebuie solid...

ROCKFELLER: Am lichid solid de tot...

NAPOLEON: În ce valută?

ROCKFELLER: Forte.

NAPOLEON: Și ce vrei să-ți dau în gaj?

ROCKFELLER: (*serios de tot*): Turnul Eiffel!

NAPOLEON: Nu pot, că pe vremea mea nu-l aveam. Nu-mă aparține de drept...

ROCKFELLER: Ce-are-a face? *En fait des meubles, possession vaut titre...*

NAPOLEON: Asta e din codul lui unchiul! (*Plictisit, pe ton împărătesc.*) Domnilor, audiența dvs. s-a terminat (*Lui Rockefeller.*) Cît privește propunerea d-tale, voi reflecta asupra ei, și astăzi, după injecție, îți dau rezultatul. Sînteți liberi... (*Dar pleacă el, foarte demn și august. Iese.*)

GENERALUL (*după ieșirea lui Napoleon, în confidență*): Să nu-i împrumuți nici un ban...

ROCKFELLER: De ce?

GENERALUL (*același joc*): Țsta e nebun, d-le Rockefeller! D-ta crezi că e Napoleon al III-lea? E inginer silvic și-a înnebunit fiindcă pe nevastă-sa o chema Eugenia...

ROCKFELLER: Serios?

GENERALUL: Mi-a spus medicul-șef. Poți să-l întreb...

ROCKFELLER: Bine că mi-ai spus, nene, că puteam să-i dau bani și, în loc de Turnul Eiffel, să iau fundul căldării...

GENERALUL: Dar, a propos, că vreau să te-ntreb de-adi-neauri. D-ta ce vrei să faci cu Turnul Eiffel?

ROCKFELLER (*cu o strălucire de satisfacție în ochi*): Brichete! Vreau să-l transform în fier vechi și pe urmă să fac din el brichete... Am fel de fel de modele. (*Scoate din ficcare buzunar cîte o brichetă și i le arată*). Mîine chiar, trimit o ofertă în Franța. Cine dracu mai e împărat acuma pe-acolo?

GENERALUL: Trebuie să fie vreun Ludovic de-ăia cu mobilele! Și, pe urmă se fac regi și vin aici. Păi n-am pățit eu odată cu o ordonanță de-a mea? Îi intrase în cap că e Cuza-Vodă și toată ziua îmi cînta *Hora Unirii* și mă-njura de Milcovul mamei cînd da la masă. Auzi d-ta? Pe mine!...

ROCKFELLER: Ditai generalul...

GENERALUL: Generalissim, pardon... Atunci eram comandantul suprem al tuturor forțelor de apă, aer, mare, pămînt și uscat...

ROCKFELLER: Și ați ieșit de mult la pensie?

GENERALUL: Eu? Dar de ce să ies la pensie?

ROCKFELLER: Văd că nu mai sînteți în activitate.

GENERALUL (*cu un suris îngăduitor*): Cum o să mai fiu, draguță, în activitate, cînd eu sînt mort?...

ROCKFELLER: Poftim?

GENERALUL: Eu sînt mort încă din războiul trecut.

ROCKFELLER (*serios*): N-am știut nimic... Sincerele mele condoleanțe...

GENERALUL: Mersi! Am căzut în ziua de 6 august 1918, în bătălia de la Mărășești...

ROCKFELLER (*același joc*): Să vă fie țărîna ușoară! Glonț sau schijă?

GENERALUL: Cal! M-a trîntit o bestie de cal, că-i intrase un tăune sub coadă și m-a lovit cu capul de cota 503.

ROCKFELLER: Și de ce nu v-ați înmormîntat pînă acuma?

GENERALUL: Pentru că nu a avut statul parale pentru funeralii naționale...

NAPOLEON (*reapare*): Ce mai complotați? Ce mai uneltiți împotriva mea, domnilor mei?

ROCKFELLER: D-le general, eu mă duc la d-l medic-șef, să-i cer autorizația de înmormântare... Catafalcul vi-l punem aici în grădină, că e mai frumos în mijlocul naturii... O să fiți o natură moartă! (*Dispare.*)

NAPOLEON: Dar cine-a murit?

GENERALUL: Eu! Țsta, însă, nu știe și vrea să mă reînsumeze cu orice chip.

NAPOLEON: Cine? Rockefeller?

GENERALUL (*în confidență*): Ce Rockefeller? E un nebun! A fost funcționar la Finanțe, la ștampilat brichetele, și a delapidat banii de taxe...

NAPOLEON: Știi că și eu am avut impresia că e nițel cam clătinat?

GENERALUL (*arată pe Rockefeller, care se întoarce*): Taci, că vine! Eu mă retrag, că — de când a vorbit cobia asta de mine — a început să-mi miroase a colivă!... (*Adulmecă în aer.*) Dumitale nu?

NAPOLEON (*același joc*): Nu!... Mai repede miroase a lovitură de stat.

GENERALUL (*plecând, cu nările în funcțiune*): Ce vorbești, d-le? E colivă toată ziua!

ROCKFELLER (*venind, lui Napoleon*): Ascultă, șefule! Am crezut că generalul e om serios. Văd, însă, că și ăsta e adus bine din condei.

NAPOLEON: De ce?

ROCKFELLER: Păi nu vezi că trăiește?

NAPOLEON: Ei și?

ROCKFELLER: Adineauri și-a dat cuvântul de onoare că e mort. Și când m-am dus la medicul-șef să-i cer voie să-l înmormînteze, m-a făcut nebun pe mine. Ce părere ai?

NAPOLEON: Eu sînt împărat, drăguță, nu sînt doctor de nebuni... (*Privind spre culise.*) Eeee! Uite și pe Mihai Viteazul! Se duce la Alba-Iulia să se încoroneze...

ROCKFELLER: Trebuie să fie ceasul patru punct... (*Se uită la soare.*) Exact!

EMANUEL (*se uită din culise, cîntînd „Ca un glob de aur“*). Apoi apare călare pe-o joardă legată la un capăt cu niște gîțe, în chip de dirlogi. Pe cap are o tocă din jurnal, asemănătoare căciulii lui Mihai Viteazul și — în loc

de egretă — o pană de gîscă sau de curcan. Pe umăr poartă, ca o dulamă voivodală, halatul de nebun. În mîna stîngă ține un paloș de șită. Cînd intră în scenă bine, începe să domolească pe „Zăbală-in-spume“.) Ptru-ptru-ptru!... Nu știu ce are telegarul meu astăzi, dar abia pot a-l domolire. De bună seamă are melic. (*Privindu-i domnește.*) Bună ziua, curteni d-voastră și cinstite fețe simandicoase..

NAPOLEON (*în bătaie de joc*): Să trăiești, măria-ta! (*Îi fac o plecăciune ironică și exagerată.*)

ROCKFELLER: Da-ncotro, la ora asta?

EMANUEL: Mă duc la Alba-Iulia să mă-ncoronez!

NAPOLEON: Dar parcă te-ai mai încoronat și ieri?...

EMANUEL (*rămîne o clipă reflexiv*): Ieri? Ce e asta ieri?

NAPOLEON (*lui Rockefeller*): Spune-i d-ta, că ești om de cifre...

ROCKFELLER (*se gîndește*): Ieri? (*Dar nu știe ce să spună.*) Mai bine spune-i d-ta, că ai altă autoritate. Eu sînt civil.

NAPOLEON: Ieri? (*După o gîndire, dezorientat, timid aproape.*) Ieri însemnează, nu e așa, ziua care a trecut... Ziua care a fost înaintea zilei acesteia...

EMANUEL: Șuguiți, boieri dumneavoastră! Nu se află a fire, zile care trec, ci numai doară zile care vin. Viața purcede în fiecare zi și, fiecare zi, este o viață care s-a sfîrșit. Cu mirare văd, însă, că dvs. nu socotiți cum se cuvine pravilele vieții. De aceea am să dau poruncă mitropolitului meu să vă pedepsească cu cîte 500 de mătăanii de fiteșcare și cu cîte cinci zile de post amărît de căciulă. (*Un timp. Apoi, din nou, Mihai Viteazul.*) Vornice împărat, scutură-mi, rogu-te, coada calului de muște...

ROCKFELLER (*rîzînd de Napoleon*): Și cu asta, basta!

EMANUEL: Basta? Să nu zici vorba asta în fața mea, că dintr-o smucitură de paloș Mirăslău te fac...

NAPOLEON (*se face că gonește muștele de unde i-a zis, făcînd cu ochiul — complice — lui Rockefeller*): Gata, măria-ta!

EMANUEL (*se încruntă brusc*): Și cum se face, mă rog, trîntori dvs., că nu sînteți pînă acuma la locul încoronării?

ROCKFELLER (tot ironic): Venim acuma, măria-ta... aşteptam tramvaiul...

NAPOLEON: Cu cai... ca să avem pe ce încăleca. (Face cu ochiul lui Rockefeller.)

EMANUEL (ii cîntăreşte puţin pe amîndoi dintr-o privire): Mi se întrezare mie (se adresează lui Rockefeller), au vrei să fii muşcătoriu? După încoronarea mea să vii la Curte, ca să fii bătut la tălpi. (Îl fulgeră cu privirea voievodală şi dă pînteni calului.) Hai, Zăbală-n-spume! Astă-seară datu-ţi-voi un mertic de ovăz împlinit. (Pleacă în trap săltat şi, din culisele în care dispăre, se aud ovaşile ironice ale nebunilor, care, după cîteva clipe, se transformă în huiduieli şi fluieraţiuri.)

NAPOLEON (se aud huiduieli din culise): Ce-o fi asta? (Ascultă atent.)

ROCKFELLER: Îl huiduie pe Mihai Viteazul.

NAPOLEON (bănuitor şi competent): Probabil, o lovitură de stat. (Oftează.) Eu le cunosc, că sint mîncat. *J'en ai souppé, mon vieux!*

(Emanuel reintră. Are o figură de om mai mult nedumerit decît speriat. Priveşte mereu în direcţia de unde vine. O dată cu reintrarea lui în scenă, huiduielile conţinesc şi se transformă într-un hohot uriaş de rîs. Emanuel trece pe lângă cei din scenă, fără să le înregistreze prezenţa. E preocupat, adînc şi personal, în afară de restul lumii. În toată atitudinea lui se remarcă o totală lipsă de încredere în personajul pe care îl reprezintă. Abia mai ţine frîul calului şi paloşul îl jenează parcă.)

NAPOLEON (ironic): De ce te huiduie poporul, serenissime?

EMANUEL (nu răspunde şi trece, cuprins de o mare osteneală, spre banca pe care a stat Poetul).

ROCKFELLER: Mi se pare că ai fost detronat...

NAPOLEON: Aşa e poporul, iubite vere. Începe să ştie ce vrea.

EMANUEL (s-a așezat pe bancă şi, fără să urmărească replicile celor doi, îşi ia capul în mâini şi îşi apasă templele adînc şi repetat): Mă doare capul.

ROCKFELLER: Te-o fi strîns coroana...

NAPOLEON: Sigur... În materia asta sînt — deopotrivă — capete ori prea mari, ori prea mici, pentru o coroană!

A mea, însă, îmi venea turnat!...

SORA IRINA (intră): Domnu Napoleon!... Vă aşteaptă d-l dr. Gînju la audienţă... (Face un gest de injecţie.) Dacă întîrzii, se supără d-l doctor şi diseară nu capeţi desert la masă. Avem budincă de gris cu dulceaţă de vişine.

ROCKFELLER: V-am rugat să faceţi într-o zi orez umplut cu prune. Găuresc eu boabele de orez dacă vă e lene şi pe urmă le umpleţi voi cu prune!

NAPOLEON (august): Zici că budinca e cu dulceaţă de vişine?

SORA IRINA: Da!

NAPOLEON: Atunci.. anunţă, te rog, că audienţa este deschisă...

SORA IRINA (făcînd un gest drăguţ să-l ia de braţ): Dă-mi braţul!

NAPOLEON (se păzeşte să-i apuce braţul): Nu ţie! Doctorului! (iese, solemn, urmat de Irina.)

SORA IRINA (ieşînd, lui Rockefeller): Să-i dai îndărăt bricheta lui sfîntul Petru, că umblă să-ţi dea cu cheile raiului în cap. (Ca să-l sperie.)

ROCKFELLER (fugînd în altă direcţie): Să-mi arate el mie întîi Raiul şi pe urmă îi dau şi eu bricheta...

(A ieşit în acelaşi timp cu Napoleon şi cu Irina.)

(Emanuel, în tot timpul celor de mai sus, a stat cu coatele pe genunchi, strîngîndu-şi tîmplele în podul palmei. După ieşirea celor din scenă, ridică încet capul. Are o figură deprimată şi — în ochi — strălucirea banală a sănătăţii. Se uită în jurul lui, cu mirare — dar fără exageraţie — ca un om care se deşteaptă dintr-un somn lung şi greu. Parcă îşi dă seama de realitate, parcă nu. După un atent inventar al mediului înconjurător, scoate o oglinjoară din buzunar şi începe să se privească lung într-însa. Acum jocul din oglindă, în faţa căreia a început să înnebunească în primul act, se desfăşoară invers. Trăsăturile nebuniei încep să dispară sub cele ale omului normal, care îşi revine. Ochii se limpezesc, lumina lor se centrează normal în pupile. Urmărind atent acest joc al revenirii, Emanuel îşi surîde ca unei vechi cunoştinţe. Un surîs însă, spelb, mai mult evocator decît mulţumit. Cunoştinţa a întîlnit-o doar într-un album

de familie. În timpul cât s-a privit în oglindă și-a scos, cu gesturi jenate, chivăra de jurnal de pe cap și mantia de pe umeri. Acestea au căzut pe bancă și la picioarele acesteia. Lămurit, în mare măsură usupra situației lui reale, Emanuel nu mai e decât un om, imens de trist, care bagă o oglinjoară în buzunarul hainei, ca un lucru care trebuie ascuns. Se uită pe rând la lucrurile din jurul lui: coiful, mantia, paloșul. Ia „calul“ în mână — calul care acum nu mai este decât un simplu băț. Îi pipăie hățurile de giță și, încet-încet, începe să înțeleagă și să-și amintească limpede din ce în ce mai multe lucruri... Când acest joc al „regăsirii“ se termină [făcut nuanțat și marcat cu multă discreție fizică, dar cu intensă proiecție psihologică în elementele sale componente] Emanuel își reazimă brațele pe speteaza băncii și își culcă capul în inelul lor. Apoi hohotește în plîns. Un plîns de om onest și — dincolo de toate — amărit.)

DOCTORUL (intră din partea opusă, vorbind cu sora Irina):
Altceva?

SORA IRINA: În afară de bricheta lui Sf. Petru, nimic, d-le medic-șef!

DOCTORUL: Pe Rockefeller îl țineți astă-seară nemîncat, pînă dă brichetele toate îndărăt. Ai grijă, că e și a mea printre ele...

SORA IRINA: Da, d-le medic-șef...

DOCTORUL: Aveți grijă, — că peste o jumătate de ceas — încep să vie vizitatorii la bolnavi. Nimeni nu stă de vorbă decât cu pacientul pentru care vine și numai în prezența unuia dintre voi...

SORA IRINA: Am înțeles, d-le medic-șef... (Iese.)

DOCTORUL (are intenția să aprindă o țigară și să o fumeze pe banca din centru. Observă, însă, pe Emanuel, de care se apropie, renunțînd la țigară. Din lucrurile împrăștiate în jurul băncii își dă seama cine este. Îl bate ușor și amical pe umăr, nu fără oarecare surpriză în legătură cu „situația“ în care îl găsește): D-le profesor! D-le profesor! Ce e cu dvs.?

EMANUEL (întoarce capul spre doctor. Se uită lung la el, parcă l-ar cunoaște, parcă nu. Apoi, cu un gest de decență, își șterge ochii cu podul palmelor și își aranjează părul): Domnul medic-șef, dacă nu mă înșel?

DOCTORUL (deodată, foarte atent și circumspect. Fără nici o șarjă, însă): Da, eu... Dar ce s-a întîmplat?

EMANUEL (simplu): Am înțeles, d-le doctor...

DOCTORUL: Ce anume, d-le profesor?

EMANUEL: Tot!

DOCTORUL (continuuîndu-și jocul, cu discreție): Tot! Asta poate să spună foarte mult și să nu spună absolut nimic.

EMANUEL: Am înțeles, d-le doctor, UNDE mă aflu! Și — firește — și DE CE mă aflu aici...

DOCTORUL: Dar nu e nici un fel de mister. Vă aflați într-un sanatoriu de boli nervoase.

EMANUEL: Nu mă deranjează de loc dacă fi spuneți „bala-muc“...

DOCTORUL: Dacă vă face plăcere, puțeti să-i spuneți și-așa. Important numai este că, în acest moment, nu vă mai puțeti socoti printre pensionarii lui.

EMANUEL: Credeți că mi-am revenit, d-le doctor?

DOCTORUL: Vindecarea dvs. era o chestiune clară pentru mine. O așteptam dintr-o clipă în alta, ca să zic așa.

EMANUEL (după o mică pauză): Șiii... sînt demult internat?

DOCTORUL: Cred că acumă vă puțeti răspunde singur la această întrebare... Nu vă amintiți ultima zi petrecută la domiciliul dvs.?

EMANUEL (repede): Ba da! A doua zi era 24 ianuarie. Trebuia să-mi țin conferința la serbarea liceului...

DOCTORUL: Vedeți?

EMANUEL: Da, da! Îmi aduc aminte foarte bine... În ziua aceea am avut o serie de nemulțumiri... am primit o mulțime de lovituri!... (Cu un surîs șelb.) Cred că oricine ar fi înnebunit în locul meu!

DOCTORUL: E și părerea mea. Dvs. însă v-ați mărginit numai la un simplu șoc nervos...

EMANUEL: Să nu ne jucăm cu vorbele, doctore... Dacă d-ta ai credința că, în fața d-tale, se află un om sănătos, de ce să-l menajezi ca pe un bolnav?

DOCTORUL: Pentru că, omul sănătos din fața mea, e încă un convalescent moral.

EMANUEL (uitîndu-se din nou și cu alți ochi în jurul lui): Judecînd după arbori, după flori, trebuie să fie prin iunie, iulie...

DOCTORUL: Sîntem în ziua de 18 iulie...

EMANUEL: Va să zică, sînt aici de șase luni!... Școlile au luat de mult vacanța mare. (*Un timp.*) Ce-o fi zis toată lumea cînd a aflat!... Lumea, adică rudele, cunoscuții... (*În panică.*) Dar la școală? Colegii?... Elevii mei!... (*Alt timp.*) N-o să mă mai pot întoarce niciodată între ei...

DOCTORUL: Afară de familia dvs. și de mine, nimeni nu cunoaște adevărul.

EMANUEL: Nu înțeleg.

DOCTORUL: Pentru toată lumea, sînteți plecat într-o călătorie de studii în străinătate... Ministerul v-a acordat un concediu de șase luni și chiar o bursă...

EMANUEL (*ride*): Mie Bursă?? Imposibil!

DOCTORUL: Cumnatul dvs., d-l dr. Tecuceanu, a fost numit, între timp, ministrul sănătății.

EMANUEL: Aha! Adică și-a văzut visul cu ochii!...

DOCTORUL: Iar aici, la sanatoriu, nimeni — afară de mine — nu cunoaște adevărata dvs. identitate. Ați fost înregistrat sub un alt nume.

EMANUEL (*cu un surîs*): Știu! Aici sînt Mihai Viteazul.

DOCTORUL (*îi întoarce surîsul*): Așa vă numeați numai în orele dvs. libere. Pentru toată lumea, însă, aici vă numiți inginer Popescu.

EMANUEL: Tot Popeștii săracii, cu ponosul! (*Un timp.*) Va să zică, nici măcar aici n-am putut fi eu însumi. Nici aici nu m-am putut realiza!

DOCTORUL: Din contra, d-le profesor! Cît ați stat aici, ați terminat două volume din *Istoria românilor*.

EMANUEL: Într-adevăr... Îmi amintesc c-am lucrat... Îmi amintesc perfect... Volumul prim a și apărut. Îl am pe masă în camera mea.

DOCTORUL: Editorul dvs. abia așteaptă să vă întoarceți din călătorie, ca să începeți acum și — *Istoria Universală*, de care i-ați vorbit înainte de... plecarea dvs.

EMANUEL: Ce curioasă boală e și nebunia asta, doctore! Atîtea luni de zile, am dus — inconștient — o existență dublă, fiind totuși conștient de fiecare din aceste vieți în parte... (*Se oprește, reflexiv.*) Uite, vezi?... Acum îmi dau seama că, numai de foarte puține ori, aceste existențe paralele și-au frînt liniile și s-au

unit pentru o clipă, ca pe urmă să se despartă, geometric, iarăși. (*Suride.*) Și una din aceste dăți a fost cînd am scris capitolul lui Mihai Viteazul din al doilea volum al *Istoriei* mele. Nici n-ai idee ce jenat mă simțeam că trebuie să scriu despre mine!... (*Suride.*) Dar ce mi-o fi venit mie să mă fac tocmai Mihai Viteazul? Ca profesor de istorie aveam atîția alții de ales, dacă așa era obligatoriu... (*Suride oarecum amuzat.*)

DOCTORUL: Pentru că, în cele mai multe cazuri, există, ca să zic așa, o logică a nebuniei. Vedeți dvs., tot așa după cum visurile din timpul somnului își au, mai totdeauna, punctul de plecare în realitate — origina, cu alte cuvinte, fiind o vieții și numai dezvoltarea a visului — tot așa și nebunia se declanșează uneori de la un pretext real, în jurul căruia se desfășoară și se construiește apoi, în absurd, cu o perfectă logică.

EMANUEL: Interesant...

DOCTORUL: Asemănarea aceasta, apropierea aceasta chiar, dintre vis și nebunie, este o chestiune care pe mine mă preocupă de mai multă vreme și pe care o studiez cu toată atenția... Și, după părerea mea, nebunia nu este în fond decît un vis pe care omul îl trăiește deștept.. Un vis viu, animat! În care toate elementele care îl compun participă cu căldura vieții...

EMANUEL: Da, dar visătorul nu are conștienta visului în timpul cît îl visează.

DOCTORUL: Vă înșelați. Numai cei dinafara lui îl cred inconștient. El își trăiește visul din plin. Lucid, organizat și, de cele mai multe ori, fericit. (*Urmărește efectul spuselor sale, exprimate cu intenție, asupra lui Emanuel.*)

EMANUEL: Nici nu știi cîtă dreptate ai, doctore; în acest moment îmi dau seama perfect că m-am trezit dintr-un vis. Un vis viu, cum foarte bine i-ai spus. Vin dintr-o existență în care am fost fericit. Deplin fericit. Aceste șase luni, de cînd mă aflu aici, constituie — clar și precis — singurul timp în care, și-o afirm cu toată convingerea, am fost într-adevăr și complet fericit. (*Se gîndește cîte puțin înainte de a începe fiecare frază, care în mintea lui e corespondentă unei idei noi.*) M-am odihnit... M-am îngărsat!... Am creat!... Cu alte cuvinte, nebunia

m-a făcut om!... (*Rîde.*) Da, da! Așa este. (*Accentuează.*) M-a făcut om! (*Face câțiva pași pe gânduri.*) Îmi aduc aminte cum stăteam în fruntea oștilor mele imaginare, călare pe Zăbală-n-spume (*îndică calul cu un gest.*) Bazinul părăsit!... (*Se uită în jur, căutându-l din ochi.*) Da... Cred că... da... da... cred că e în partea asta a parcului, nu?

DOCTORUL: Exact.

EMANUEL:... bazinul părăsit, din fundul parcului, unde îmi mijeja, în fiecare zi, în ceața ei istorică, Alba-Iulia, cetatea în care intram victorios, cu paloșul de șită în mână. (*Îl arată cu o privire.*) Paloșul care sfărîmase lanțurile neamului. Ce satisfacție mai mare poate să aibă un om decît să înregistreze, în fiecare zi, o victorie de proporțiile acesteia? O victorie de la care un neam întreg avea să-și aibă partea lui de bucurie? Din bucatele pe care le răsturnam în fața calicilor, din hambarele mele invizibile, eu eram convins că hrănesc guri cu adevărat înfometate. Și bățului ăsta? (*Îl ia.*) Cum să nu-i fiu recunoscător? Călărindu-l șase luni de zile, la ore fixe, am făcut gimnastică, doctore! Adică lucrul cel mai bun și mai sănătos pentru trupul acesta, obișnuit să stea încovoiat pe catedră. Cînd am mîncat eu mai cu poftă ca la balamuc, doctore? Mulțumit, liniștit, fără să mă cicăle nimeni și fără să-mi transform fideaua din supă în colaci de frînghie înghițiți cu noduri?... Cînd am mai dormit eu nopțile întregi pe care le-am dormit aici?...

DOCTORUL (*după o mică pauză*): În timpul nopții se producea avatarul. Dimineața, din patul voievodului, ostenit de glorie, cobora odihnit profesorul de istorie.

EMANUEL: Vezi dumneata, doctore! Aici e un lucru foarte curios. Dimineața, cînd mă apucam de lucru, știam precis că eu sînt. Știam că mă aflu în altă parte decît în casa mea. Dar nu m-am întrebat niciodată, unde? Mu mă interesa nimic decît că pot să lucrez. Și eram atît de fericit. Ca dovadă că, aici, în șase luni de nebunie, am putut să scriu ceea ce n-am putut să scriu acasă în douăzeci și șase de ani de sănătate. (*Convins.*) Aici am fost eu! Singur! (*Un timp.*) Da, da!... Șase luni de zile astea am fost fericit! Complet fericit!...

(*Se rează pe bancă și suride amar unui gând, apoi după o pauză.*) Dumneata îți dai seama că m-ai vindecat de fericire? (*Continuă să suridă uscat, pe marginile acestui suris.*)

DOCTORUL (*cîntărind bine ce i-a spus Emanuel*): Eu nu mi-am făcut decît datoria, d-le profesor!

EMANUEL: Datoria? Față de cine? (*Surisul dispare. Îl privește serios. Pînă la duritate aproape.*) Față de cine, doctore?

DOCTORUL (*deși răspunsul i se pare foarte simplu, ezită totuși cînd e gata să-l formuleze*): Față de știință, al cărei modest reprezentant sînt și față de societate, pe care o reprezintă, în mic: familia dvs.

EMANUEL (*obsedat de o idee care crește în mintea lui*): Va să zică, în numele științei și al societății, dumneata — prin toate mijloacele care ți-au stat la îndemînă — ai privat un om de fericire. Adică de tot ce poate rîvni cineva mai bun în viață? De țelul suprem al acestei zbateri continue, care este existența noastră. (*Cu un sincer reproș.*) Îți dai seama ce-ai făcut, doctore?

DOCTORUL: Bine, așa pusă problema...

EMANUEL: Dar numai așa se pune problema, d-le doctor! Băbește!... Adică omește! Viața este numai a omului. Un bun personal al lui. Ori, care este scopul pe care omul îl urmărește în viață, de la început și pînă la sfîrșitul ei? Pentru ce muncește, pentru ce rabdă, pentru ce suferă, pentru ce creează? Ca să poată spune într-o zi: sînt fericit!... Mi-am atins scopul! Mi-am justificat și mi-am răscumpărat calvarul... (*O mică pauză.*) Am văzut, pe vremuri, într-o excursie studențească în Sicilia, niște trăsuri la care erau înhămați catîri. Și, fiecare catîr, avea legat înaintea nărilor — de un băț prelungit din ham — un sac cu ierburi mirositoare... Întrebînd, mi s-a spus că majoritatea catîrilor din regiunea aceea se nasc orbi... Se vede treaba, din cauza soarelui prea mult și prea tare care a ars, inițial, ochii strămoșilor. Și-atunci, pentru ca să poată merge frumos, în ham, să tragă cu spor și să asculte comanda hățurilor, li se agață acest sac cu ierburi înaintea nărilor. Și, simțind parfumul cîmpurilor și florilor închise în sacul acesta al permanentei

lor amăgiri, catfirii merg după el — orbește, îl adulmecă și aleargă cu gîturile întinse după el — nedîndu-și seama că, în același timp, trag după ei trăsura societății și suportă hamul acesteia... Ei bine, eu am avut norocul acesta mare să depășesc momeala sacului și să mușc, în sfîrșit, din pumnul lui de ierburi rare... Nu mă interesează forma în care am ajuns în stare să ating fericirea. Totul e că am izbutit să fiu fericit. Cele două componente banale ale „eului” meu — trupul și sufletul — și-au găsit, deopotrivă, totala lor mulțumire și expansiune. Fizicește, m-am îngrășat m-am netezit. Am întinerit, domnule, ce mai încoace și încolo! Moralmente, m-am redresat! Am creat! Mi-am regăsit lumina interioară... M-am destupat!... Ca o sticlă de șampanie care își azvîrle dopul sub presiunea spumei interioare. Și-atunci, te-ntreb eu pe d-ta: Dacă fericirea este supremul țel al vieții, cu ce drept, vine știința și societatea să-l apuce, brutal, de umăr și să-l azvîrle îndărăt, în suferința din care — conștient sau inconștient — a putut să se smulgă? Ce legi și ale cui, vă dau libertatea să-mi furați, să-mi anulați mie dreptul la fericire? Știința și societatea ar trebui — prin însuși actul lor de constituire legală — să facă toate eforturile ca să apropie pe om de fericire, nu să-l îndepărteze de ea!... Tot ceea ce „societatea” clădește și tot ceea ce „știința” descoperă, trebuie să fie auxiliarii fericirii omenеști, nu detractorii ei. Este, domnule medic-șef?

DOCTORUL: Da!... Asta este, însă, o teorie personală a fericirii și am impresia că dvs. confundați fericirea de „moment”, ca să zic așa, cu fericirea în înțelesul ei filozofic.

EMANUEL: Filozofii sînt numai niște ornamente ale gîndirii omenеști. Cum sînt florile ornamente ale pămîntului. Cum sînt bijuteriile podoabe pentru trupul unei femei. Ori, viața, domnule doctor, fiind o strictă și brutală realitate, nu se poate explica cu teorii abstracte și ornamente de stil!... Ea este ceva precis, numai prin realitatea ei. Începe și se termină. Este un țipăt între două tăceri. Este un adevăr între două presupuneri. Este tunelul prin care omul circulă între două veșnicii...

Și-atunci, dacă viața este o realitate atît de înfiorător de unică și limitată, însemnează că — implicît — fiecare din noi avem drepturi legale și egale la fericire.

DOCTORUL: Bine, dar formula dvs. de fericire personală a fost, totdeauna, fericirea celorlalți!

EMANUEL: De unde știi dumneata?

DOCTORUL: Din articolele dvs., pe care le-am citit, din informațiile pe care le-am cules, ca și din impresiile mele personale...

EMANUEL (*după un timp, cu sincer regret*): Acuma, gata! S-a isprăvit tot.

DOCTORUL: Cînd vă veți întoarce lîngă cei din mijlocul cărora ați lipsit, sînt convins că veți judeca altfel...

EMANUEL: Uîți, însă, doctore, că, întorcîndu-mă acolo de unde-am plecat, nu voi mai fi pentru toată lumea decît un „fost nebun”.

DOCTORUL: V-am afirmat, d-le profesor, că nimeni nu știe acest lucru.

EMANUEL: Știu eu și e suficient.

DOCTORUL: Pentru că amintirea dvs. este încă recentă. Cu timpul, însă...

EMANUEL: Adevărul nu poate să nu iasă la lumină într-o zi. Și-atunci, tot ce voi face, tot ce voi spune, tot ceea ce voi gîndi și voi încerca să întreprind și pentru mine și pentru alții, nu va mai fi decît o operă a unui fost nebun. Fiindcă ua fost nebun este ca un fost ministru, doctore dragă. Chit că n-a fost decît trei zile în guvern, pînă la sfîrșitul vieții toată lumea îi va zice tot „domnule ministru”.

DOCTORUL: Nu e cazul dvs. însă. Dvs. n-ați fost nici o clipă în guvern. (*Surîde.*) Ați fost cel mult ministeriabil. Astă-seară vă veți întoarce acasă...

EMANUEL: Eu? Astă-seară chiar?

DOCTORUL: Da!

EMANUEL (*după o gîndire*): Și dacă nu vreau să mă întorc? Dacă vreau să rămîn mai departe aici?

DOCTORUL: Nu mai am dreptul să vă rețin...

EMANUEL: Dar nu ai dreptul, doctore, să mă gonești din singurul loc unde am găsit fericirea.

DOCTORUL: Vă asigur că dacă ați mai rămîne o singură zi aici, v-ați schimba complet părerea. Fericirea nebu-

niei — ca să mă servesc de formula dvs. — dispere o dată cu aceasta. Fericirea dvs. cea adevărată vă așteaptă dincolo de aceste porți...

EMANUEL: Nu vreau să plec!

DOCTORUL: Regret că trebuie să vă oblig.

EMANUEL: Și de ce, mă rog?

DOCTORUL: Fiindcă prezența unui om sănătos între pensionarii noștri constituie, totdeauna, o primejdie.

EMANUEL: Mie nu mi-e frică de nebuni.

DOCTORUL: Mie mi-e frică de ei. Nebunii au, în general, un foarte dezvoltat simț al sănătății altora. Și asta îi excită. Îi enervează! Uneori și cei mai liniștiți, ajung pînă la furie.

EMANUEL: Dar d-ta nu înțelegi că trebuie să mă obișnuiesc cu ideea că sînt un om sănătos?

DOCTORUL: E destul să ieșiți pe poartă pentru asta...

EMANUEL: Atunci... *(Se ridică fără puteri de pe bancă.)*

DOCTORUL: Atunci, trimit imediat pe sora Irina să vă ajute să vă faceți bagajele...

EMANUEL: Mulțumesc... Prefer să mi le fac singur. *(Plecînd.)* Sper că am voie să-mi iau acasă măcar armura fericirii mele trecătoare... *(Face un gest spre „recuzită” lui Mihai Viteazul.)*

DOCTORUL: Nu, d-le profesor. Lucrurile acestea aparțin lui Mihai Viteazul și Mihai Viteazul e al nostru!

EMANUEL: Mi-ar fi făcut plăcere, totuși, să le păstrez.

DOCTORUL: Îmi pare rău că nu pot să vă satisfac dorința.

EMANUEL: Cînd termin de făcut bagajele, cum procedez?

DOCTORUL: Sunînd pe sora Irina, care mă va chema să ne luăm rămas bun...

EMANUEL *(plecînd, se oprește din drum.)* Nici nu știi ce tristă e sănătatea, doctore! E ca o boală grea care începe... La revedere. *(A ieșit.)*

SORA IRINA *(intră)*: Nu știi ce să mă fac cu Sf. Petre, d-le medic-șef. Vrea în iad!

DOCTORUL: De ce?

SORA IRINA: Zice că în rai i se fură mereu bricheta și mai bine se duce dracului...

DOCTORUL: Bine! Lasă, că-l conving eu să rămînă aci. Deocamdată, te duci în camera d-lui inginer Popescu și-i ajuți să-și facă bagajele.

SORA IRINA: Pleacă?

DOCTORUL: Da! Astă-seară chiar...

SORA IRINA *(sinceră)*: E! S-a făcut bine, săracul!

DOCTORUL: Dacă mă caută cineva, mă găsiți la furioși. Spune-i lui Gînju să vie după mine acolo, cu Dumitrașcu și cu Preda. Preda să ia și biciul. Și d-l dr. Gînju să nu uite bomboanele englezești.

SORA IRINA: Da, d-le medic-șef. Comunic imediat. *(Ies amîndoi prin direcții opuse.)*

(Emanuel apare și, după ce se convinge că nu e nimeni în scenă, se duce la bancă și, cu gesturi de răufăcător debutant, își fură paloșul, calul, mantia și chivăra, cu care dispere repede.)

DIDONA *(intră împreună cu Soacra și Irina, cu care — desigur — s-au întîlnit pe parcurs)*: Adevărat, soră? *(Atît ea, cît și Soacra sînt aproape zăpăcite de bucurie.)*

SORA IRINA: Pe cuvîntul meu, doamnă!... Mi-a spus chiar d-l medic-șef. Astă-seară d-l inginer e liber. Mă duceam să-i ajut la bagaje și să-i completăm foaia de ieșire.

SOACRA: Mulțumescu-ți ție, Doamne! *(Se închină.)* Tot calul meu murg de azi-noapte l-a vindecat. Cal murg, noroc înseamnă... Pe mine nu m-au mințit visurile niciodată. Și mai ales cail murgi.

DIDONA: Îți mulțumesc, soră, pentru vestea pe care ne-o dai. E cea mai mare bucurie din viața mea...

SORA IRINA: Și mie îmi pare bine, doamnă... Mă duc să anunț pe d-l medic-șef c-ați venit. Poate n-a intrat încă la vizită la furioși...

DIDONA: Și pe „el” nu putem să-l vedem?

SORA IRINA: Mai bine să vorbiți întîi cu d-l medic-șef. *(Iese.)*

DIDONA: Mamă!... Nici nu-mi vine să cred. Sînt atît de fericită!

SOACRA: Ai și de ce! Vorba e ce dracu mă fac eu acuma cu paloșul ăsta de i-l adusei? *(Are un pachet în mînă, din care scoate un satir de lemn.)* Și-am dat și o avere la Școala de meserii să mi-l facă...

DIDONA: Nu e nimica. Îl ținem pentru tocat vinetele, acasă...

SOACRA: Și e bun și pentru șnițele! (*Se așază amîndouă pe banca din centru.*)

DIDONA: Sînt așa de emoționată, mamă... De-abia aștept să-l văd... (*Se reazemă cu ceafa de speteaza băncii.*)

SOACRA (*așezîndu-se pe pachet*): Și eu sînt foarte curioasă... (*Stă la fel ca Didona. Amîndouă rămîn așa o clipă în această atitudine de visare.*)

PAGANINI (*apare discret. Cum vede pe cele două femei, vine — galant și tiptil — pînă în spatele lor, pune vioara sub bărbie și începe să cînte, languros și baloachește*):

Oooooffff! Zac!

Diridi-ram, diridi-ram, diridi-ram...

Pe brațili cui mi-e draaaaaaaag...

SOACRA (*sare arsă, ca și Didona*): Ptiu, ucigă-te toaca, cum m-ai speriat!...

DIDONA: Vezi-ți de treabă, băiete! Aicea nu e cîrciumă, e sanatoriu!... Sînt oameni bolnavi. (*Vrea să-i dea un bacșiș din geantă.*)

SOACRA: Nu umbra la mari, că am eu mărunți. (*Scoate din geantă un portofelăș bărbătesc și-i dă o monedă*) Hai, cară-te acuma... Ieși afară din spital... Du-te de cîntă în altă parte.

PAGANINI: Eu? Cum o să ies afară eu? Dar ce crezi matale, că eu am intrat acilea ca să ies? Eu sînt nebun, cocoanăăă... (*Dă cu banii prin barbă și iese.*) Ai noroc că-mi făcuși de saftea.

DOCTORUL (*intră din direcția în care a ieșit*): Sărut mîinile, doamnelor... (*Cele două femei se ridică și îl întîmpină.*)

DIDONA: Adevărat, doctore?

DOCTORUL: Da, doamnă... De-altminteri era de așteptat.

DIDONA: Și ești sigur, doctore, că e perfect restabil?

DOCTORUL: Absolut sigur.

DIDONA: Zău, nici nu știu cum să vă mulțumesc... Nu găsesc cuvintele prin care...

SOACRA: Lasă, că le găsesc eu la fiu-meu, ministrul! Te recomand să te aibă în vedere...

DOCTORUL: Răspлата noastră cea mai importantă, doamnă, este cînd putem să redăm familiei și societății oamenii pe care îi pierde temporar. Și, mai ales, oameni ca

d-l profesor Pecrețeanu, cu care orice familie și orice societate se poate mîndri!

DIDONA: Adevărat!

SOACRA: Și acuma, acasă, îi mai facem vreun tratament, ceva?

DOCTORUL: Medical, nici unul, doamnă. Firește, însă — deși vindecat — d-l profesor e încă un convalescent. Trebuie, nu e așa, menajat din toate punctele de vedere. Nu trebuie enervat, nici contrazis, nici...

SOACRA: Mai mult decît l-am menajat noi!!!!

DIDONA: Și de contrazis, nu l-a contrazis niciodată, nimeni... În orice caz, sigur, o să căutăm să nu-l supărăm cu nimic.

DOCTORUL: Ar fi foarte recomandabil, doamnă. Un om nou, cum e acuma d-l profesor, trebuie să înceapă o viață nouă.

DIDONA: Atunci, aș putea să mă duc și să-i strîng eu bagajele?

DOCTORUL: Sigur, doamnă!... Vă conduc.

DIDONA: Am emoții! N-am fost niciodată în odaia lui... S-a opus categoric.

DOCTORUL: Era una din curiozitățile bolii... Pofțiți... (*Face un gest să-i indice drumul. Didona pornește.*)

SOACRA: Eu rămîn aici, cu paloșul... (*Din culise se aude Emanuel, cîntînd „Ca un glob de aur”. Toți trei ciulesc urechea. După cîteva clipe, Emanuel reîntră, Mihai Viteazul, călare pe băț.*)

EMANUEL: Ce faceți voi, noroade nesătule?

SOACRA (*înlemnită de surprindere, cu un gest spre doctor*): Păi...

DIDONA (*același joc*): Domnule doctor!

EMANUEL: Au nimeni nu cutează a-mi răspundere?

(*Doctorul tace și observă, atent și discret, pe Emanuel.*)

DIDONA: Emanuel! Nu ne cunoști? Sînt eu și cu mama...

EMANUEL: Care mamă, rogu-te?

DIDONA: Mama mea!

EMANUEL: Mumă-ta? Dar nu te văd că ești pădure. Și nu știu cine ești nici tu, nici vidma asta bătrînă.

SOACRA (*tratîndu-l în „civil”*): Așa vorbești tu cu mine?...

Brava educație! Parc-ai fi vătaf de șatră, nu ditai voievodul... (*Captatio benevolentiae.*) Și eu, care îți adusesem un paloș cumsecade, să nu mai umbli cu surceaia aia în mână... (*Îi oferă paloșul de lemn, nou nouț.*)

EMANUEL: Un paloș? Mie? O armă de foc domniei-mele?

Ei bine, fărădelege bătrână, această cutezanță o vei plăti de îndată... Înghite paloșul!

SOACRA: Cum o să înghit un stînjene de lemne, Doamne iartă-mă? Ce, sînt de la Moși?

DOCTORUL: Să mergem, doamnelor...

EMANUEL: Du-le, Vornice dinlăuntru, unde dus-au mutul iapa!...

SOACRA (*speriată*): Doamne, apără și ferește! (*Se-nchină.*) Trebuie pus în cămașă de forță, d-le doctor...

DOCTORUL: Nu, doamnă, nu e nevoie.

EMANUEL: Cămașă de forță? Ce soi de îmbrăcăminte, mă rog dumitale, este aceasta? Și de ce să mi-o faceți plocon taman mie? Eu nu cunosc decît un singur fel de cămașă. Acea pe care trebuie s-o poarte tot omul deopotrivă. Cămașa fericitului! E singura — auzitu-m-ați? — pe care o mai îmbrac de azi înainte, chit că n-o să mă mai primenesc toată viața!...

DOCTORUL (*ieșind, cu oarecare bruschețe profesională*): Măria-ta! Du-te, te rog, imediat, în sala tronului și culcă-te pe canapea, cu fața în sus, pînă vin. (*Iese cu cele două femei.*) Nu trebuie să vă alarmați, doamnă. E un simplu accident de parcurs, fără nici un fel de urmare... (*A ieșit cu ele.*)

(*Emanuel rămas singur, iese o clipă din pielea personajului pe care, își dă seama că, de data aceasta, „îl joacă” fără căldura adevărului și convingerea necesară. Are un moment de mare „lasitudine”, ca un om care își dă seama că, ultima carte a unei partide pe care o joacă este pierdută. Ia paloșul cel nou, cu care rămîne în mână.*)

ROCKFELLER (*apare, scăpărînd o brichetă*): Dar ce făcuși cu încoronarea, șefule? Ai buclarisit-o, mi se pare?

NAPOLEON (*intră și el. Conform replicilor și — firește — înaintea lor, vor intra pe rînd Generalul, Paganini,*

Poetul, precum și alți nebuni, fără replică. Napoleon a auzit întrebarea lui Rockefeller): Adevărat, serenissime?

EMANUEL (*caută și găsește cu greu replica de nebun*): Ba, încorona-mă-voi chiar acuma și, rogu-vă, pofțiții mei a fire la această sărbătoare... Măria-voastră sînteți, pare-mi-se, din Franția...

NAPOLEON: Nu! Sînt din Larousse, domnule!

EMANUEL (*lui Rockefeller*): Și dvs., cinstită față străină, de unde sînteți de loc?

ROCKFELLER: Puțul cu Plopi, 162. Etajul I, apartamentul 9. Dar nu mai poți să mi-l iei, că e trecut pe numele nevestii...

PAGANINI (*vesel, cînd vede pe Emanuel*): Mamăăăă! Iar te mascași! Și-ai satîr nou! E, acū să știi că ești cineva, pă ochii mei...

EMANUEL (*aspru*): Să tacă prostimea!

PAGANINI: N-au decît să tacă. Ce-i opresc eu? (*Arată pe ceilalți.*)

GENERALUL (*vine lîngă Rockefeller misterios*): Ascultî! Știi că nu mai e nebun!... FACE pe nebunul... E vindecăt... Mi-a spus sora Irina că astăzi îi dă drumul.

ROCKFELLER (*privește atent pe Emanuel*): Bine dar asta este excrocherie. (*Imediat trece la Napoleon, căruia îi șoptește.*) Știi că e vindecăt! Își bate joc de noi...

EMANUEL (*își încăleacă calul. În timpul celor de mai sus îl descălicase, la venire, își reia ținuta voievodală etc. Între timp, de pe toate aleile s-au adunat fel de fel de nebuni*): Și-acum, la încoronare... Să mergem dar, să mergem, cu surle și țimbale.

NAPOLEON (*Poetului*): Fii atent, maestre. Țsta e un impostor. (*Șuierat, cu tonul pe care ar spune „e un criminal”.*) E sănătos!

POETUL (*se scorțoșează tot, privind — atent și tutelar — pe Emanuel*): Exact! N-are lumina nebuniei în ochi!... Și nici căldura! Și nici convingerea ei... (*Brusc, începe să urle.*) Fraților! Între noi se găsește un om sănătos, care face pe nebunul... (*Rumoare și mișcare printre nebuni. Emanuel încremenește, pe cal, în poziția lui de voievod. Toți cei de față — ca la o comandă tacită — încep să se strîngă — solidari — în jurul impostorului.*) Trebuie să-l pedepsim...

EMANUEL (*încearcă o ultimă scăpare*): Unde se află, rogu-vă, scîrnavul acesta? Arătați-mi-l mie, și pulbere îl voi face între copitele calului...

POETUL (*cu ură*): Tu ești!

GENERALUL (*același joc*): Sănătosome!

NAPOLEON: Vindecatul! (*Același joc.*)

ROCKFELLER (*zbierînd, ca și cum i-ar cere legitimația de nebun*): Ai brichetă?

PAGANINI (*„înervat“*): Mamăăă! Ce bat la el! (*Vrea să-i dea cu vioara în cap.*)

(E oprit de Poet, care trece spre Emanuel, în fața cărui se oprește marșial. În trecere spune lui Paganini, împingîndu-i vioara la loc.)

POETUL: Viorile sînt făcute să cînte, nu să ucidă... Ți-am spus eu că toată arta dumată se rezumă la sacîz. (*A ajuns la Emanuel.*) Cu ce drept îți arogi d-ta, domnule, calitatea de nebun?

NAPOLEON: Ce cauți între noi?

GENERALUL: Pe el, frați nebuni!... (*Începe să sune „atacul“, cu mâinile făcute trîmbiță. Nebunii se rePED la Emanuel, gata să-l linșeze. La momentul culminant apare doctorul, urmat de Irina.*)

DOCTORUL (*scoate un țigăruș și șuieră. Ca prin farmec, nebunii se potolesc și se retrag, grupîndu-se triști, copilăroși, servili*): Ce se întîmplă aici? (*Îl ia gura pe dinainte.*) Ce-ați înnebunit?

(Emanuel care în timpul agresiunii a fost deposedat de „recuzită“, se așază și el în rîndul nebunilor. Se vede, însă, că se simte prost. Nebunii privesc electrizați — sfinți împărași și semizei, — deopotrivă, pe supremul lor stăpîn: doctorul.)

DOCTORUL (*făcînd un semn, discret, Irinei*): Să vie Preda cu biciul. (*Mișcare de panică la nebuni. Unii vor să fugă. Doctorul șuieră din nou.*) Nimeni nu se mișcă de aici!

SORA IRINA (*a văzut semnul doctorului și rămîne în expectativă.*)

GENERALUL (*iese, un pas înainte, din rînd*): Domnule medic-șef... Iertați-i, vă rog!... Nu sînt în toate mințile!

Pe mine, personal, pedepsele corporale nu mă interesează... Fiind mort, nu le mai simt.

NEBUNII (*în cor*): Iertați-ne!...

EMANUEL (*cu milă și cu ton de om sănătos*): Iertați-i, domnule doctor!... Eu sînt vinovat...

DOCTORUL: Vă faceți băieți cumînți?

NEBUNII (*în cor*): Daaaa!

DOCTORUL: Bine. De data asta vă iert! La prima abatere, însă, luați porția dublă. Sînteți liberi... Haiti! La joacă!...

GENERALUL (*comandă*): Înapoi, rupeți rîndurile... marș!

(Toți dispar, în coadă cu Generalul, care sare capra peste un nebun care i s-a pus „monopol“ înainte.) Emanuel rămas față în față cu doctorul, se simte foarte jenat. Își dă seama de „inferioritatea“ în care se găsește față de acesta.)

DOCTORUL: Îmi pare rău că nu m-ați crezut, d-le profesor.

EMANUEL (*cu o sinceră și tristă recunoaștere*): Și mie, d-le doctor.

DOCTORUL: V-am spus că nebunia, cu toate incoerențele ei, are totuși legi aproape matematice. Exclue, în primul rînd, impostorii.

EMANUEL: Vă mărturisesc că, atitudinea lor de adineauri, m-a convins mai mult decît diagnosticul d-tale că sînt vindecat!... (*Alt ton.*) Nu știi cumva d-ta, familia mea a plecat?

DOCTORUL: Da!

EMANUEL: Îmi pare mai bine că plec singur de-aici... E o întoarcere care trebuie făcută discret.

DOCTORUL: Vedeți însă, din cauza glumei dvs. de-adineauri, s-a creat o situație nouă.

EMANUEL: Care anume?

DOCTORUL: Familia dvs. — și pe drept cuvînt — m-a rugat să nu vă pun în libertate pînă nu consultă și pe d-l prof. dr. Tecuceanu, cumnatul dvs...

EMANUEL: Dar de cînd e cumnatu-meu șeful meu și-al familiei mele?

DOCTORUL: De șase luni, de cînd sînteți plecat în călătorie de studii în străinătate.

EMANUEL: Aha! Cu siguranță că tot el a plătit aci pentru mine.

DOCTORUL: Întreținerea dvs. aci a fost achitată, integral, de fiica dvs.

EMANUEL: De Maria?

DOCTORUL: Da. De domnișoara Maria.

EMANUEL: Dar din banii cumnatului meu, probabil?

DOCTORUL: Nu! Din banii dumisale personali.

EMANUEL: Din banii ei? Da' de unde putea să aibă fiica mea atîția bani? (*Încremenește la gîndul care îi vine în minte.*) Nu cumva, nenorocita, o fi primit tranzacția nemernicei aceleia? (*Firește, replica o spune numai pentru el.*)

DOCTORUL: Nu! Domnișoara Maria n-a acceptat nici un fel de tranzacție cu nimeni...

EMANUEL (*surprins de precizia afirmațiunilor Doctorului, îl privește, dintr-odată, nedumerit*): De unde știi d-ta?

DOCTORUL: De la domnișoara Maria. De cînd vă aflați aici, fiica dvs. mi-a făcut cîstea să-mi acorde prietenia și încrederea d-sale. Cunoscînd adevăratele antecedente care au determinat șocul dvs. nervos, am putut pune un diagnostic precis și aplica tratamentul cel mai indicat. Domnișoara Maria, a fost adevăratul dvs. medic curant... Eu nu i-am fost decît un foarte modest și devotat asistent științific.

EMANUEL: Domnule doctor! D-ta, mai bine ca oricine, trebuie să-ți dai seama cît de surprins sînt de toate cele pe care le aud. Aș vrea să stăm de vorbă mai pe larg...

DOCTORUL: Vă rog să fiți invitatul meu, astă-seară, la masă, în oraș...

EMANUEL: Eu? (*Se uită lung la el.*) Sînt în mîna d-tale, doctore... Și te rog să mă crezi că sînt complet zăpăcit!... Adică, încă o dovadă în plus, că sînt în toate mințile.

DOCTORUL: Atunci, primiți invitația mea?

EMANUEL: Să mă duci, însă, te rog, într-un restaurant cu lăutari. Întotdeauna mi-a făcut impresia că, în toate tarafurile de lăutari, viața cîntă, cu mîna în șold și c-o garoafă în păr, ca o guristă invizibilă...

DOCTORUL: Sper că nu vă supără dacă îmi permit să mai am un invitat alături de noi...

EMANUEL: Pe cine?

DOCTORUL: Pe d-șoara Maria, care — în acest moment — vă închide geamantanele în cameră.

EMANUEL: Maria? Maria „mea“ e aici?... (*Tulburat, fericit pe moment.*) Garoafa tatii!... (*Fuge înspre camera lui.*)

SORA IRINA (*intră*): D-le medic-șef? D-l dr. Gînju vă așteaptă la furioși!

DOCTORUL (*simte nevoia de a-și exterioriza, într-un fel, mulțumirea interioară pe care o încearcă*): Bine. Vin imediat! Și să nu mai vie Preda cu biciul. Aduceți numai bomboanele... (*Iese, o dată cu Irina, prin direcții diferite.*)

PAGANINI (*apare imediat ce rămîne scena goală. Se uită să nu-l vadă cumva cineva, apoi se repede la stratul de flori și rupe o garoafă pe care și-o pune, fericit, la ureche.*) Tot te rupsei, fir-aș al mamei să fiu!... (*Rămîne liric, pe gînduri.*) Alea zic și eu vremuri... Așa buric nu găsești dumneata în tot Orientul din țară... Și unde mișca din el, parcă era unsă cu „undălemn“ sub tălpi. (*Pe-o dungă de vis.*) Fatimè!

ROCKFELLER (*intră, scăpărînd un amnar*): Dar ce, meștere, iară conversezi singur?

PAGANINI: Dar matale ce scaperi acolo?

ROCKFELLER: Vreau să socotesc cîte scînteii face amnarul ăsta pe an!

PAGANINI: Pă an? Păi ai matale timp să le numeri? Nu te inervezi?

ROCKFELLER: Dar prost ești, mă! Eu calculez numai cîte scînteii face pe minut. Pe urmă înmulțesc ce-mi iese, cu cîte minute sînt în 4 ani, împart ce-mi dă prin patru și gata! Pentru un om de cifre ca mine, e fleac...

PAGANINI (*cu compasiune și indulgență*): Brava! Principala e să fim sănătoși!...

GENERALUL (*intră cu Napoleon. E mai enervat ca de obicei. Napoleon, din contra, e calm, împărat*): Exclus să mă convingi, orice argument mi-ai aduce. (*Categoric.*) Pe mormîntul meu, dacă trebuia să capitulezi... Dacă mă chemai pe mine la spiritism, și-o spuneam neted... Ai avut generali proști, asta este...

NAPOLEON: Dvs., d-le general, aveți două mari cusururi, care mă împiedică să continuu discuția. Sînteți și mort și tîmpit!

GENERALUL: Mort ești tu!

NAPOLEON: Atunci, vă cedez restul... (*Se depărtează, țin-
țoș.*)

GENERALUL (*vine la Rockefeller*): Ca să vezi, d-le, cât e de
catîr! (*Îl ia de rever.*)

ROCKFELLER (*ii dă mîna deoparte*): Pardon! Morții cumor-
ții și viii cu viii...

GENERALUL: Cine m-a adus, domnule, pe mine, între mă-
garii ăștia? Mai bine ajungeam la balamuc, pe onoarea
mea, decît aici!... (*Începe să se audă, dinspre stradă,
un marș funebru. Melodia crește, treptat ce convoiul se
apropie. Toți patru ascultă puțin.*)

ROCKFELLER: Altul pe care îl duce la cimitir...

GENERALUL: Opt au trecut astăzi. Și cu asta, nouă... Ca în
curcanul cu pene, de bietul Coșbuc...

NAPOLEON: Da, domnule! E de speriat ce pot să moară ăștia
sănătoșii...

PAGANINI: Păi dacă ie nebuni, așa le trebel!... Trăiască
ai noștri! (*Începe să scîrțîie, la vioară, „Mulți ani
trăiască“.*)

*Cortina se lasă, pe muzica
militară care crește, apropiindu-se.*

ACTUL III

Cîteva luni mai tîrziu, prin octombrie. Același decor din actul I,
care o dată cu întoarcerea lui Emanuel acasă — a suferit modi-
ficări. Masa și scaunele de sufragerie au dispărut. Cărțile, manu-
scrisele și bibelourile sînt aranjate în ordine și cu exagerate preo-
cupări de estetică. Biroul a fost repus în drepturile lui firești.
În cele două aplici care străjuiesc oglinda, s-au pus becuri noi.
Pendula din perete merge și tic-tacul ei, grav, aduce o notă de in-
timitate și de căldură în încăpere. Pe ferestre se vede dezolarea
udă a toamnei tîrzii. În sobă duduie vioi primul foc al anului,
subliniind și mai mult contrastul dintre tihna luminoasă a acestui
cămin și mohorîta tristețe a orașului de dincolo de ferestre. Tele-
fonul de pe birou a dispărut. La ridicarea cortinei, Emanuel se
află la masa lui de lucru, clasînd niște fișe într-un dosar. E calm,
preocupat de ceea ce face. Fumează o țigară de foi cu aparența unui
om liniștit, mulțumit de tot ceea ce îl înconjoară și momentan, și
în general. După ridicarea cortinei, închide mulțumit dosarul și ia,
perînd, în mîină, un volum nou, din cele care se află alături, pe birou.
Le privește, vizibil, pentru public. E ultimul volum apărut din
„Istoria românilor.“

MARIA (*intră din odaia ei cu un dosar sub braț și cu un vas
în care se află cîteva trandafiri albi*): Îți admiri, ultima
operă, Ticule? (*Gest — cu ochii — spre volumul pe
care Emanuel îl are în mîină.*)

EMANUEL (*făcînd pe „spirituelul“*): Dacă n-are cine să mi-o admire, mă mulțumesc cu propriul meu omagiu.

MARIA (*aranjînd florile pe birou*): Lasă, nu mai face pe modestul. Am aici un dosar doldora de omagii! Și ce omagii! Cel dintîi, însă, pe ziua de azi, vreau să fie al meu... (*Îi arată florile.*) Și omagiu, și parfumat?...

EMANUEL: Frumoși trandafiri! (*O pauză.*) Te cam răsfăță doctorașul nostru. (*Suride.*)

MARIA: Cred că un om care trimite flori simte o plăcere egală cu cel care le primește...

EMANUEL: Sigur, sigur, d-șoară secretară. Cele mai altruiste sentimente au totuși, la bază, o mare doză de egoism.. (*Rîde. Apoi privește spre dosarul pe care Maria i l-a pus pe birou.*) Ce-avem aici?

MARIA: Toate tăieturile de presă din săptămîna asta.. Recenzii despre *Istorie*, relatări despre ultima d-tale conferință... (*Sună telefonul în odaia ei.*) Mă scuzați un moment, maestre! (*Dispare.*)

EMANUEL (*în timpul cît Maria a trecut alături ca să vorbească la telefon, frunzărește tăieturile de presă din dosar. Se oprește asupra uneia, pe care o citește atent și care îl încită îndeosebi. Modestia lui onestă îl obligă să spună*): E! Nici chiar așa să n-o luăm! Doar n-am descoperit eu America...

MARIA (*reîntră, pe replică*): Ai văzut ce „presă“ ai?

EMANUEL: Nu, nu!... Chiar atîtea elogii nu merit. Am impresia că toată lumea e mult prea binevoitoare cu mine! Cine era la telefon?

MARIA: Editura. D-l Calian te așteaptă astăzi după prînz, la orice oră poți d-ta, ca să semnați contractul pentru *Istoria universală*.

EMANUEL (*foarte mulțumit*): Bine!... Trec pe la el după oră. Am o oră, după masă, cu clasa a VIII-a. (*Un timp.*) Nici n-ai idee ce bucuros sînt de vestea pe care mi-ai dat-o.

MARIA: Să fie într-un ceas bun, tată! (*Iese cînd intră soacra.*)

SOACRA (*intră cu o tăviță pe care fumează o filigeană*): Eu cred că bietul tata a fost eunuc, D-zeu să-l ierte, de-am ieșit eu așa meșteră la cafele. (*Cu un gest spre cafea.*)

Ia uite! Scoate aburi ca personalul de Iași cînd urcă panta de la Bîrnova.

EMANUEL: Dar de ce te deranjezi d-ta, coană-mare?

SOACRA: E! Atîta ginere am și eu pe lume!... Că noru-mea, de cînd a ajuns ministreasă, nu-i mai ajunge nimenea la nas. Dar lasă, că o dau eu pe răzătoare și pe-asta! (*Cu un gest spre filigeană.*) Iei bani, Elule!

EMANUEL (*ca să-i facă plăcere*): N-ar fi exclus. Astăzi semnez contractul pentru *Istoria universală*.

SOACRA (*ca să-l flateze*): Alta, frate? Dar ce, ai fabrică de istorii? Și parcă e un făcut!? De cînd cu, vorba aia, că acuma sîntem între noi... ești și tu cineva.

EMANUEL (*calm, surîzînd mai mult pe dinăuntru*): De cînd cu ce, coană-mare?

SOACRA: De cînd cu... (*Își dă seama de gafă și-o drege.*) cu cărțile pe care le-ai scris, cu conferințele pe care le ții... (*E încîntată că a scăpat onorabil.*) Dar de cînd cu, ce ai crezut tu c-am vrut să zic?

EMANUEL: A, nu... N-am fost atent la ce spui.

SOACRA: Nu cumva ți-ai închipuit c-am vrut să fac vreo aluzie la... (*Arată la cap gestul clasic al scrîntelii.*) Se poate să crezi una ca asta? Eu nu știu că șchiopului nu trebuie să-i vorbești de fotbal?

DIDONA (*intrînd*): Ce faci, mamă? Te-ai lipit aici?

SOACRA: Păi, cu el!... Să-l tot ascuți și nu te mai saturei... (*Își dă o palmă peste frunte.*) A-o! Și-am uitat tocmai „principalul“... (*Iese repede.*)

DIDONA: Știi că azi după masă ai o oră la liceu, cu clasa a VIII-a...

EMANUEL: Știu, știu! Dar văd că mi-ai învățat orarul pe dinafară....

DIDONA: E și natural, Elule. Tu ai atîtea pe cap. S-ar putea să uiți o dată.

EMANUEL: Să-mi uit eu „orele“ de clasă? După 35 de ani de învățămînt?... În orice caz, Didi, atenția ta mă impresionează... Ca și toate ale tuturor din casă... Sînteți foarte drăguți cu toții... De la un timp încoace, mai ales.

DIDONA (*simțînd undeva „bate“ el*): Nu știu de care timp vorbești tu, știu însă că, pentru noi, tu ești tot tu. Același.

EMANUEL: În schimb, v-ați „modificat“ voi...

DIDONA: Ți se pare ție. Totdeauna am fost la fel.
EMANUEL: Atunci, probabil, că văd eu cu alți ochi...
DIDONA: Totul e să fii tu mulțumit.
EMANUEL: Dacă sînteți voi, eu sînt de două ori pe-atît.
DIDONA: Ești un „amor“!
EMANUEL (*surîde*): Didi dragă! Mă faci să roșesc! Complimentul ăsta singur, anulează pe toate cele pe care nu mi le-ai făcut în 27 de ani de cînd ne cunoaștem. (*Sună telefonul.*)
MARIA (*crapă ușa*): Tată! La telefon, te rog! Te cheamă de la *Revista istorică*.
EMANUEL (*ieșind*): A, da. Pentru articolul pe care l-am promis. (*A ieșit.*)
TRUȘCĂ (*intră cu pălăria pe cap*): Voievodul a plecat la școală?
DIDONA (*cu reproș*): Trușcă! Te rog...
TRUȘCĂ: A! Pardon! Am uitat că „trecutul“ este interzis în această casă de istoric...
DIDONA: Isprăvește, te rog... E dincolo și poate să te audă.
TRUȘCĂ (*se duce spre birou și trage un sertar*): Vezi mata, mămicule, să nu intre pînă îi prăjesc niște țigări. (*Bagă țigările în buzunar și împinge sertarul.*)
DIDONA: Nu lua atîtea, că pe urmă bagă de seamă.
TRUȘCĂ: Cine? Conu Mihai Viteazul? N-aș crede!
EMANUEL (*intră și se duce la birou*): Dar de ce stai tu, cu pălăria pe cap în casă?
TRUȘCĂ (*la ivirea lui tată-său, își schimbă complet atitudinea de băiețoi dezvățat și își compune o alta, respectuos. Schimbarea aceasta nu scapă lui Emanuel.*) Pardon!... (*Își scoate pălăria.*)
EMANUEL (*căutînd prin hîrtii*): Am observat că generația voastră — a ăstora care mergeți prin ploaie, cu capul gol — își găsește o compensație, stînd în casă cu pălăria pe cap...
TRUȘCĂ: De cînd am văzut că d-tale nu-ți place să umblu cu capul gol pe stradă, umblu cu pălărie, tată!
EMANUEL: Îți mulțumesc de atenție și aș fi foarte încîntat dacă ai merge cu amabilitatea și mai departe și te-ai obișnui, de-aici încolo, să porți și cap sub pălărie. (*Inchide sertarul, lăsat deschis puțin de Trușcă, după ce se uită în el.*)

SOACRA (*intră cu o cutiuță în mînă*): Ca să vezi ce zăpăcită sînt!... Am uitat „surpriza“ la cafea!... Ia ghici ce ți-am adus aici? (*Arată cutia.*)
EMANUEL: După aspect, trebuie să fie o cutie cu țigări de foi.
SOACRA: Dar ce țigări de foi! Tutun de Cuba, dospit în Olanda, fabricat la Viena și adus din Bulgaria. Așa mi-a spus ăla de pe Academiei, de unde l-am cumpărat, pe sub mînă.
EMANUEL: Mă răsfeți, coană-mare.
SOACRA: Dar cîți gineri am? Ia aprinde una, să vedem, cum se prezintă?
EMANUEL (*desface cutia, miroase țigările*): Phu! Ce parfum! (*Scoate o țigară, o dăchisește și vrea să și-o aprindă.*)
(*Trușcă sare cu bricheta lui să-i dea foc.*)
DIDONA (*luîndu-i bricheta*): Nu! Eu îi dau foc lui taticu...
SOACRA (*ia bricheta din mîna Didonei*): Eu i-am adus barbă, tot eu trebuie să-i dau și pieptene. (*Îi aprinde Havana.*)
EMANUEL: Sărut mîna!... (*Trage un fum amplu.*) Admirabilă țigară!
SOACRA: Parcă ai desfăcut o cutie cu 1001 de nopți în odaie! Și are și smochine în el, că miroase a vanilie!
TRUȘCĂ: Eu vă sărut mîna și la revedere, că mă duc la universitate...
EMANUEL: Dar ce cursuri ai astăzi?
TRUȘCĂ (*încurcat*): Ammmmiî... Mi se pare, enciclopedia dreptului și civilul... (*Se îndreaptă spre ieșire.*)
EMANUEL (*îl oprește din drum*): Pătrașcule!
TRUȘCĂ: Poftim, tată!
EMANUEL: Ori ce-am vrut să spun? Parcă m-au îmbătat mirodeniile din țigara asta... A, da! Vream să-ți spun că dacă te decizi să treci la țigări de foi, le găsești în sertarul ăsta... (*Arată sertarul opus celui de unde a furat fii-său țigările.*) Aici sînt numai de cele cu foiță. (*Arată sertarul de unde a furat Trușcă.*)
TRUȘCĂ (*încolțit, fără intenție de glumă*): Bine, taticule!
EMANUEL: Umblă sănătos! (*Îi face cu mîna.*)
TRUȘCĂ (*ironic*): Da, taticule! (*Iese.*)
EMANUEL: Astăzi după masă vă duceți la cărți?
SOACRA: Azi? Doamne ferește!

DIDONA: Cum o să ieșim din casă pe timpul ăsta?

SOACRA: Ce e drept, ne-a invitat în două-trei locuri, dar am refuzat categoric. Am preferat să invităm „fetele” la noi.

EMANUEL (*fumînd*): Foarte bine ați făcut. Vremea asta umedă, mohorîtă, e cea mai potrivită pentru jocul de cărți...

SOACRA (*Didonei*): Țasta ginere, vezi? Să fi dat, multul cu multul, nu găseam altul la fel... Cît privește pe norumea, las-o pe mine! O răstorn eu de la guvern! (*Sună telefonul la Maria.*)

MARIA (*intră, oarecum emoționată*): Tată! Te cheamă la telefon ministrul instrucțiunii.

EMANUEL: Pe mine? Trebuie să fie o greșeală.

MARIA: Nu, nu! Pe cuvîntul meu!...

EMANUEL (*iese, la telefon*).

DIDONA: Adevărat! L-a chemat ministrul?

MARIA: Da... am vorbit cu șeful de cabinet și mi-a spus să vie tata la telefon imediat, că vrea să-i vorbească ministrul personal...

SOACRA: Ne-am ajuns, dragă!... Miniștri în familie, miniștri la telefon... A dat norocul peste noi. Și să știi că numai din scrînteala lui ni se trag toate...

MARIA: Mamă-mare, te-am rugat să nu mai vorbești de boala tatii cînd sînt eu de față.

DIDONA: Cum îți permiți să faci tu observații mamei?

MARIA: Nu era o observație, era o rugămintă.

SOACRA: Las-o, dragă, las-o... Acuma și-a luat nasul la purtare, că e preferata lui tat-so. Țe la putere! Ca ș-noru-mea! Că nici pe-asta n-o las pînă nu i-oi da un praf de sare cînd i-o tăia coada opoziția.

(*Se aude soneria la intrare.*)

DIDONA: Sună în față. Au început să vină cucoanele...

SOACRA: Îmi pun gîtul că e Istrăteasca. Asta vine cea dintîi la cărți, numai de cabală. Hai s-o luăm în primire...

(*Iese cu Didona.*)

FIRA: A venit d-l doctor Pruncu.

MARIA: Să poftească.

(*Fira iese. Maria se aranjează, pușin și urgent, în oglindă.*)

DOCTORUL: Sărut mîna, duduie Maria...

MARIA: Bine-ai venit, doctore! (*Îl întîmpină, draguț.*)

DOCTORUL: Mi s-a comunicat de la sanatoriu că ai telefonat... să viu urgent.

MARIA: A exagerat sora Irina... Am spus numai că vreau să te văd, cînd ai timp să vii pe la noi.

DOCTORUL: Pentru d-ta și pentru d-l profesor, am timp întotdeauna. Dar ce s-a întîmplat? Țe ceva în neregulă?

MARIA: Nuuuu! Slavă Domnului! Nu! Din punct de vedere al fostei lui boli, totul e în cea mai perfectă ordine. Se obosește, însă, prea mult. Și la școală și în afară de ea... Toată vremea scrie articole, studii, ține conferințe. Astăzi semnează și cu editorul lui, un contract pentru o *Istorie universală*, în nu știu cîte volume... Din cauza asta, a slăbit... Țe în permanență preocupat... Și-apoi, nu știu de ce, de cînd s-a însănătoșit are un fel de tristețe și în suflet și pe figură, pe care n-o avea înainte de boală.

DOCTORUL: Nu, nu, nu! Nu trebuie să te alarmezi. O să luăm noi măsuri de îndreptare.

MARIA: Tocmai! Știi cît ține la d-ta și cîtă influență ai asupra lui. De aceea te-am rugat să vii și să mai stai un pic de vorbă cu el. Și-apoi, am impresia că de cînd n-ai mai fost d-ta pe aici, a început să fie obsedat de vechea lui boală. Ssssttt! Vine...

EMANUEL (*intră*): Aaaa!... Ce plăcere!... Lume nouă... Lume nouă!... Nu te-am mai văzut de zece zile, doctore.

DOCTORUL: Am fost extrem de ocupat, în ultimul timp, d-le profesor. Și-apoi, n-am vrut să vă deranjez...

EMANUEL: Dar ce vînt „agreabil” te aduce pe la noi?

DOCTORUL: Am avut puțină treabă în cartier și, trecînd prin fața casei dvs., nu m-am putut abține să nu intru cîteva clipe, să vă dau bună ziua...

EMANUEL: Foarte bine ai făcut! Va să zică, n-ai venit ca medic? Ai venit ca prieten?

DOCTORUL: Exclusiv. (*Rîde.*)

EMANUEL: Asta îmi face și mai mare plăcere!... (*Alt ton.*) Ia ghiciți voi, ce mi-a propus adineauri ministrul instrucțiunii, cu care am vorbit la telefon? Dacă vă spun, o să credeți că iară mi s-a făcut de Alba-Iulia...

MARIA: Tată! Știi că nu-mi plac anumite glume.

EMANUEL: De ce? Tu și cu doctorul sînteți singurele persoane din anturajul meu cu care pot să vorbesc despre nebunia mea fără să mă jenez și fără să vă pun în poziții delicate.

MARIA: Nu vrei, mai bine, să ne spui ce ți-a propus ministrul?

EMANUEL (*amuzat, oarecum*): Nici mai mult, nici mai puțin decît că vrea să mă numească „secretar general“ la Instrucție. Pînă astă-seară, la opt, trebuie să dau răspunsul... E! Ce părere aveți despre asta? De unde și pînă unde, eu, secretar general? Politică nu fac, relațiuni n-am?...

MARIA: Cum, n-ai? Uîți că ai un cumnat ministru?

EMANUEL (*iluminat*): Aaa! Să știi că de la el mi se trage onoarea... Da, da, sigur! Ca să poată spune: „cumnatu-meu, secretarul general de la Instrucțiune“... Sună mult mai pompos decît „cumnatu-meu, profesorul de istorie, de la «Mihai-vodă»». Fostul nebun!“

DOCTORUL: Dvs. vă obosiți prea mult, d-le profesor, ca să mai puteți primi încă o slujbă, oricît de măgulitor ar putea fi acest lucru pentru dvs.

EMANUEL: Prin armare, părerea d-tale e să nu primesc.

DOCTORUL (*ride*): Mă opun, pur și simplu! (*Sună telefonul.*)

MARIA (*făcînd un semn de aprobare doctorului*): Mă ierți, doctore. Slujba. (*Iese.*)

EMANUEL (*făcînd cîțiva pași*): Și partea proastă e că pe d-ta trebuie să te ascult! (*Se oprește în dreptul ușii Mariei. Crapă ușa și întrebă.*) Cine mă caută la telefon?

MARIA (*din camera ei*): Nimeni. E pentru mine!

EMANUEL: A, bun! (*Reia plîmbarea.*) Mi-era să nu fie cumva președintele Consiliului de Miniștri, care mă cheamă să-mi ofere un loc în guvern... Că eu — acum — nu mă mai mir de nimic. M-am obișnuit cu măririle... Eu, care am fost cap încoronat... Care am domnit șase luni peste trei țări. (*O pauză. Se oprește în fața Doctorului și surîde cu o satisfacție prefăcută și un amuzament la fel.*)

DOCTORUL (*întorcîndu-i tonul și surîsul*): Din momentul ce nimeni n-are cunoștința de acest lucru, trebuie să vă desemnați și să rămîneți un simplu particular...

EMANUEL: Recunosc că, din punct de vedere al discreției, nebunia mea a fost perfect regizată. Felicitările mele.

DOCTORUL: Eu nu am nici un merit personal în această pricină. D-șoara Maria a regizat tot.

EMANUEL: Nu cumnatul meu?

DOCTORUL: Nu! Chiar și concediul de la minister l-a obținut tot d-șoara Maria. D-l profesor doctor Tecuceanu, cînd a ajuns ministru, v-a obținut numai „bursa“ — „subvenția“ mai bine zis — pe care ministerul v-a acordat-o pentru studii.

EMANUEL: Aha!

DOCTORUL: Bineînțeles, această subvenție abia a fost suficientă ca să acopere datoria pe care familia dvs. o contractase — în primele momente — tot la d-sa.

EMANUEL: Ascultă, doctore! Profit că s-a deschis vorba despre acest capitol, care, în casa mea, este ținut secret, ca să te rog să-mi faci unele precizări. În seara cînd am ieșit de la balamuc și am mîncat la restaurant, împreună cu d-ta și cu fiica mea, mi-ați adus la cunoștință că — în timpul bolii mele și, oarecum, din cauza ei — între voi doi s-a legat o strînsă și admirabilă prietenie. Nu v-am cerut și nu mi-ați dat detalii mai multe... Prietenia aceasta — v-am spus-o de atîtea ori — m-a umplut de o sinceră și leală bucurie... D-ta, însă, ești prieten și cu mine, nu numai cu Maria...

DOCTORUL: Sînt onorat, d-le profesor! (*Și este.*)

EMANUEL: Ei bine, în numele acestei prietenii, te rog să-mi răspunzi la unele întrebări, care de mult mă frămîntă fără încetare...

DOCTORUL: Vă rog, d-le profesor...

EMANUEL (*clar*): Cu ce bani a plătit Maria îngrijirea mea la sanatoriu? Știi că am fost internat cu tariful de clasa I. Am socotit și am văzut că treaba asta a costat o avere. O sumă enormă, pe care fata mea nu putea s-o aibă în mod normal.

DOCTORUL (*care știe ce știe, înțelege cu ce e în legătură frămîntarea lui*): Mă puneți într-o situație delicată, d-le profesor. E un secret care nu-mi aparține.

EMANUEL: Din momentul ce-l cunoști d-ta, cred că am dreptul să-l cunosc și eu.

DOCTORUL (*dându-și seama că nu poate face altfel*): D-șoara Maria a avut numai o parte din bani.

EMANUEL: De unde?

DOCTORUL: În timpul bolii dvs. a încasat anumite sume de bani.

EMANUEL (*joc crescut*): În ce fel? De la cine?

DOCTORUL (*decis să spună tot, ca să nu mai complice lucrurile*): A fost lucrătoare la Regie.

EMANUEL (*trăsnit*): Maria?

DOCTORUL: Pe urmă i-am împrumutat eu suma de care avea nevoie. (*Grăbindu-se să precizeze.*) Cu poliță în regulă... (*Un timp. Emanuel a rămas dus pe gânduri.*) Trei luni de zile a lucrat de dimineață pînă seara. A făcut ore suplimentare. Noaptea, acasă, tricota lucruri pentru copii mici... hăinuțe, papucei, bonețele... pe care le vindea marilor magazine din centru...

EMANUEL (*reflectează asupra celor auzite, apoi se decide brusc și se plantează în fața Doctorului*): Doctore! D-ta știi că Maria era să aibă — sau poate chiar are — un copil?

DOCTORUL: Da, știu.

EMANUEL (*cu săpînită emoție*): Și copilul acesta există?

DOCTORUL: Nu!

EMANUEL (*răsufală, oarecum ușurat*): Spune-mi tot, doctore...

DOCTORUL: În seara cînd ați fost adus la sanatoriu, d-șoara Maria a leșinat în cabinetul meu, unde se afla pentru a-mi da anumite informațiuni... Firește, dîndu-i îngrijirile necesare, nu mi-a fost greu să constat situația „specială” în care se afla... Am transportat-o imediat la sanatoriul unui coleg de specialitate și pînă dimineața a fost în afară de orice primejdie. Și morală, și altfel...

EMANUEL: Îți mulțumesc, doctore. Îți mulțumesc din suflet.

DOCTORUL: Din această împrejurare și din cele 4 zile petrecute la sanatoriu, s-a născut prietenia noastră. D-șoara Maria mi-a mărturisit tot.

EMANUEL (*după un timp de reflecție*): Ceilalți din familie știu ceva?

DOCTORUL: Nu!

EMANUEL: Cum ați justificat lipsa ei de-acasă?

DOCTORUL: Familia dvs. a fost informată de medici — după recomandarea mea — că fiica dvs., în urma leșinului suferit, are nevoie de cîteva zile de liniște totală. Viziunile au fost interzise...

EMANUEL: D-ta știi că pe Maria n-o iubește nimeni în casa asta?

DOCTORUL: Știu.

EMANUEL: Afară de mine, bineînțeles!

DOCTORUL: Știi și asta, d-le profesor!

EMANUEL: Văd că d-ta știi mai multe lucruri chiar decît mine.

DOCTORUL (*după un efort în care a luptat vizibil cu timiditatea*):

Dorința mea cea mai vie, d-le profesor, este să nu mai fiu socotit un străin în familia dvs.!... Aș vrea să fac parte din ea, legalmente...

EMANUEL: Maria știe?

DOCTORUL: Nu mi-am îngăduit să-i fac această mărturisire înainte de a o vă fi făcut dvs. Bănuiesc, însă, că nu e străină de sentimentele mele și am impresia că nici ei nu-i sînt indiferente...

EMANUEL (*privindu-l, de la bărbat la bărbat*): Singurul meu regret este că unui om ca d-ta nu pot să-i dau o Marie fără cele patru zile de sanatoriu (*E mișcat un mic timp.*) Să nu uităm, însă, că la rădăcina florilor celor mai pure și frumoase se pune cîteodată și un pic de bălegar.

DOCTORUL: Da! Dar parfumul, care este sufletul florilor, își anulează originea prin propria lui personalitate...

EMANUEL: Este și părerea mea.

DOCTORUL (*fericit*): Atunci...

EMANUEL: Atunci... Cere-i mîna. Eu pe-a mea ți-o întind de pe acum. (*Se uită la ceas.*) Mai am 20 de minute pînă să intru în clasă...

DOCTORUL: Mașina mea e afară... Dacă-mi dați voie...

EMANUEL (*surîde*): Spune drept, doctore. Ai visat vreodată să ajungi ginerele lui Mihai Viteazul?

DOCTORUL: Nu! Visez, însă, de șase luni de zile să ajung ginerele profesorului Emanuel Pecrețeanu...

EMANUEL (*cu o umbră de sincer regret*): Va să zică și d-ta mă menajezi?!!

DOCTORUL: Poftim?

EMANUEL: Am spus că am impresia că și d-ta mă „menajezi“, așa cum mă menajează toți cei care îmi cunosc secretul... (Serios.) De când m-am întors de la balamuc, nimeni nu mă mai contrazice. Orice spun, orice fac e lege! În familia mea, lumea începe de la mine. Atmosfera casei mele s-a schimbat. Efortul lor, însă, de a mă menaja, de a-mi crea satisfacții „iluzorii“ nu-mi scapă. Ori, lucrul acesta, mă face să-mi amintesc, în orice clipă, ceea ce mă forțez în permanență să uit. Că am fost nebun!

DOCTORUL: Nu trebuie să vă mai gândiți la ce-a fost, d-le profesor. Accidentul dvs. este definitiv îngropat și uitat.

EMANUEL: Nu e adevărat! Cum o să fie îngropat, dacă mie mi se readuce în minte, viu, în fiecare moment, tocmai fiindcă toată lumea vrea să mă facă să-l uit?... Și-atunci nu pot să lupt, doctore! Am, mereu, senzația unui „provizorat“...

MARIA (intră): Tată! Nu te duci la școală? Mai ai zece minute...

EMANUEL: Mi-a oferit doctorul mașina lui să mă ducă...

MARIA: A! Așa, da!

EMANUEL: Hai să-i spui d-ta șoferului...

DOCTORUL (poftindu-l pe ușă): Poftiți, d-le profesor...

EMANUEL (cedându-i locul): Pardon! Aicea sînt gazdă eu. „Dincolo“ erai d-ta. Te rog... (Ies amîndoi.)

SOACRA (intră): Vodă a plecat la școală?

MARIA: Da! I-a dat d-rul Pruncu mașina să-l ducă.

DIDONA (care a intrat cu Soacra): A fost doctorul aici?

MARIA: Este încă. Îl conduce pe tata pînă la mașină și pe urmă așteaptă să vie să-l ia...

SOACRA: Joacă?

MARIA: Ce?

SOACRA: Cărți!

MARIA: Nu știu.

SOACRA: Atunci, dacă nu ești sigură de el, dă un telefon la Matilda și la Scorțoșanca și întreabă-le dacă mai vin sau nu mai vin la cărți... Stăm ca niște caraghioase cu cataplasma aia de Istrăteasca, să-i ținem companie. Și-a mîncat și ceapă!...

MARIA: Imediat, mamă-mare. (Iese.)

DOCTORUL (reintră): Sărut mîinile!... (Soacra zice mersi cînd îi sărută mîna.)

SOACRA: Bine, nene doctore! Ești aici și nici nu știm nimic?

DOCTORUL: Am venit puțin pe la d-l profesor.

SOACRA: E? Cum ți se pare băiatul? Îl ținem bine?

DIDONA: Îl menajăm destul?

DOCTORUL (cu un surîs): Cred că îl menajați prea mult.

DIDONA: Poftim?

DOCTORUL: Foștii bolnavi din categoria d-lui profesor rămîn cu o sensibilitate foarte ascuțită.

SOACRA: Păi nu ne-ai spus d-ta să...

DOCTORUL: Da... Cred, însă, că m-ați înțeles greșit.

SOACRA: D-ta așa, d-ta așa? Dumnezeu să vă mai înțeleagă.

Că se vede treaba că și dvs., doctorii aștia de nebuni, luați boala de la clienți, cu timpul... (Ride.)

DOCTORUL: D-l profesor trebuie să reintre din plin în viața sa nouă, cu micile neplăceri ale unei existențe normale. Numai trăind ca un om sănătos și perfect normal, o să se convingă că și este, într-adevăr. Nu trebuie considerat, însă, nici o clipă ca un fost bolnav, pe care toată lumea îl menajează.

MARIA (intră): Am sunat și la d-na Scorțoșanu, și la tanti Matilda... Nu răspunde nimeni... (Se aude o sonerie țîrîită la intrare.)

SOACRA: Auzi-o! Cunosc sunatul Matildei dintr-o mie. Meschin ca și ea. Nu apasă țumburucul mai tare ca să facă economie de deget la mînușă.

DIDONA: D-le doctor, pe noi te rog să ne ierți...

DOCTORUL (se înclină): Sărut mîinile. (Cele două au ieșit.)

MARIA (a rămas lângă birou, în dreptul florilor): Spune-mi, doctore, ce impresie ți-a făcut tata?

DOCTORUL: Exact ca și d-tale. E surmenat. Și din cauza asta extrem de sensibilizat.

MARIA: Asta e tot?

DOCTORUL: Da.

MARIA: Spune-mi drept! Te-ai gândit vreodată că boala i-ar putea reveni?

DOCTORUL: Nu!

MARIA: Dar sînt cazuri, totuși, în care boala poate reveni?

DOCTORUL: Foarte rare... Atunci — din nenorocire — revenirea este definitivă. În cazul nostru, însă, îți garan-

tez că problema fostei maladii a d-lui profesor, nici măcar nu se mai pune...

MARIA: Mulțumesc, doctore. Aveam nevoie de această garanție.

DOCTORUL: Fiindcă d-ta te încapăținezi — iartă-mi expresia — să te socotești încă autoarea morală a accidentului d-lui profesor.

MARIA: Nu numai morală. Și materială, doctore... Sînt convinsă că tata a înnebunit din cauza mea. În clipa cînd a aflat adevărul din gura acelei doamne.

DOCTORUL: În ziua aceea s-au întîmplat atitea altele... A primit o serie de lovituri...

MARIA: A mea a fost cea mai grea... Și determinantă. Nimeni nu-mi poate scoate din cap acest lucru! D-ta nu știi cît mă iubea tata?

DOCTORUL: Acum te iubește și mai mult.

MARIA: Nu cred...

DOCTORUL: Știu eu!

MARIA: Ți-a spus-o tata?

DOCTORUL: Da.

MARIA: Cînd ați vorbit de mine?

DOCTORUL: Adineauri...

MARIA: Și cum a venit vorba despre mine?

DOCTORUL: Păiii... a-nceput de la d-ta.

MARIA: Cine?

DOCTORUL: Vorba!

MARIA: Și ce-ați vorbit despre mine?

DOCTORUL: Tot...

MARIA: Cum tot?

DOCTORUL: Tot ce mă interesa pe mine.

MARIA: Poftim?

DOCTORUL (*sincer, luminos, curat*): Adineauri i-am făcut d-lui profesor, o declarație de dragoste...

MARIA: Foarte frumos din partea d-tale.

DOCTORUL: O declarație, însă, care era pentru altcineva...

MARIA (*mîngîie florile ușor și tace.*)

DOCTORUL: Nu știai că te iubesc?

MARIA: D-ta?

DOCTORUL: Nu se poate să nu fi știut. Dragostea mea e prea mare și prea luminoasă ca să n-o fi observat.

MARIA: Îți mărturisesc că niciodată nu mi-am închipuit... n-am îndrăznit să-mi închipui că ai putea să mă iubești altfel decît...

DOCTORUL: Decît cum?

MARIA: Decît credeam că mă iubești, în situația în care mă găsesc și pe care o cunoști ca și mine...

DOCTORUL: Pentru mine, viața d-tale începe din clipa cînd te-am cunoscut EU.

MARIA: Pentru mine, nu! Și știi bine că, dacă am înțeles să trăiesc, a fost numai pentru tata. Ca să-l pot îngriji și să-i pot da sănătatea pe care i-am furat-o!... (*O clipă pauză.*) Nu, doctore! Un om ca d-ta, merită altceva decît o femeie ca mine...

DOCTORUL: O femeie ca d-ta, e tot ce mi-am dorit mai frumos și mai curat pentru căminul pe care îl visez...

MARIA: Ești atît de bun, doctore și mi-ești atît de drag... (*O pauză.*) Uite! Astăzi după amiază, cînd am primit florile de la d-ta, le-am sărutat... Și în mijlocul lor au avut impresia că sărut mîna d-tale.

DOCTORUL: D-șoară Maria... (*E fericit și jenat.*)

MARIA: Mîna d-tale, care mi s-a întins atît de leal prima dată cînd mi-ai salvat pe tata și care mi se întinde acuma, a doua oară, ca să mă salveze pe mine... Îți mulțumesc, și, crede-mă, sînt atît de emoționată, încît nu pot spune nimic mai mult... (*Tace, jucînd și stăpînîndu-și frumos și discret emoția.*)

DOCTORUL: Maria!... (*Nu își mai găsește cuvîntele, care se mută de pe buze în ochi. Așteaptă, cu er, cum ar aștepta cu mîinile întinse.*)

MARIA (*ca să facă o diversivă*): Ce-a spus tata cînd i-ai vorbit despre asta?

DOCTORUL: Am avut impresia că e fericit. Foarte fericit.

MARIA: Atunci... răspunsul meu cred că-l cunoști... (*Îl privește luminos, leal, toată o candoare și-o lacrimă mare pe genele mîinii ei.*)

DOCTORUL: Maria mea!... (*Se apropie de ea, timid, fericit.*)

MARIA (*încet și limpede*): Cum n-a fost, niciodată, a nimănu... (*Îi cadă în brațe. Un sărut dumnezeiesc de stîngaci.*)

FIRA (*intră*): A venit mașina, d-le doctor. (*Cer dor se despart jenați. Fira, vrea să fie delicată cu orice chirp.*) Ta-

man acu, la pont, că nu putea să i spargă dracului un cauciuc pe drum.

MARIA (*ca să nu mai dureze echivocul*): Ne-am logodit, Fira!
FIRA: Să fie într-un ceas bun, maică, și D-zeu să vă ajute!
(*Începe să plângă.*) Știam eu de ce mi-am pus eu astăzi șorț curat... (*Își șterge lacrimile cu șorțul.*) Praf mă fac la nuntă!... Zob!

DOCTORUL: Atunci eu mă reped o jumătate de ceas la sanatoriu și, cu voia ta, mă întorc.

MARIA: La revedere... (*Îl conduce.*) Te aștept!

DOCTORUL (*în sărută mîna. Din ușă*): Sînt atît de fericit!
Am impresia că plutesc... (*reșînd.*) La revedere!

MARIA: Dragule! (*Dă replica încet, se uită o clipă după el, apoi trece spre odaia ei, unde intră. În drum, face o bezeza spre fotoliul lui Emanuel, de la birou.*)

SOACRA (*intră cu Didona*): Va să zică, noi, mamele ei, trebuie să aflăm de la slugi că se logodește.

DIDONA: Probabil că Emanuel știe...

SOACRA: Știe? Dar se vede cît de colo că aici e mîna lui!...
Ca să-și aducă doctorul de nebuni în casă.

DIDONA: Doctorul Pruncu e o partidă foarte bună...

SOACRA: Mă rog... Dar „noi“ ce sîntem, draga mea, în casa asta?

DIDONA: Cantități neglijabile, cum am fost întotdeauna...

SOACRA: Bine, dar nici teroarea asta a dumnealui nu poate să țină cît lumea...

DIDONA: Lasă, mamă, că discutăm pe urmă. Acuma du-te la joc, c-au rămas cucoanele singure...

SOACRA: Dă-le-ncolo, să mai joace și cu „mortul“...

DIDONA: Și e un frig acolo, în sufragerie!... Am înghețat toată.

SOACRA: O căruță de lemne am ars...

DIDONA: Și unde pui că nici n-a început iarna...

SOACRA: Nu e nimic. Mutăm sufrageria la loc aici, în birou.
Asta e odaia cea mai călduroasă.

DIDONA: Nu se poate. Deranjăm pe Emanuel.

SOACRA: Taci, frate! Că acuma o să degerăm o casă întregă fiindcă a fost d-lui nebun?...

DIDONA: Din partea mea, n-am nimic contra. Numai să nu se supere el.

SOACRA: Ei și? N-a spus doctorul că trebuie supărat din cînd în cînd? Îi face bine la nervi. C-or fi știind și doctorii ăștia ceva, frate! Așa că facem și noi ce zice știința...

FIRA (*intră*).

SOACRA (*înainte s-o lase să deschidă gura*): Ce fac babele în sufragerie?

FIRA: S-a supărat și a plecat... Și cucoana lui domnu Scorțoșanu a spus că să mai poftiți și dvs. pe la dumnealor. Că dă drumul la cîine și-i pune și amoniac în ureche ca să nu mai știe ce face...

SOACRA (*indignată*): Dar mitocănci sînt dragă! Pleacă din casa omului fără să dea bună ziua și te mai și a nenință.

DIDONA: Pe de-o parte, mai bine c-au plecat. Mutăm chiar acuma sufrageria. Cînd o veni Emanuel, să găsească faptul împlinit...

SOACRA: Hai! Puneți nițel mîna, să facem loc. (*Didona și Fira, sub conducerea Soacrei, încep mutatul lucrurilor.*)
Întîi biroul, fetelor! Nu-l tîrșiți așa, că se zgîrie vopseaua de pe scînduri... Așaaa! Mai în fund. Dați-l mai în fund nițel.

FIRA: Păi nu mai are domnu loc să se miște...

SOACRA: Dar de ce trebuie să se miște cînd stă? La birou se scrie, nu se face „gimnastică“... Acuma haideti să aducem și masa din sufragerie. (*Deschid ușa cu bătănte și ies toate trei. O clipă, scena goală, apoi intră Emanuel... E abătut, mohorît, desfigurat aproape. În aceeași clipă cu el, intră Fira și Didona, ducînd masa, sub comenzile Soacrei, care duce în mîna un „milieu“.*)

EMANUEL (*surprins, cu toată plctuseala lui*): Dar ce faceți voi aici?

SOACRA: Jucăm leapșa pe ouate, nu vezi? (*A revenit la tonu ei normal.*)

EMANUEL: Vreți să mutați, iarăși, sufrageria în biroul meu?

DIDONA: Numai pentru iarnă, dragă... Trebuie să facem economie, că ne-au spetit lemnele...

EMANUEL: Cred, totuși, că biroul meu era cel mai puțin indicat ca să fie sacrificat.

SOACRA: Sigur! D-lui vrea să facă sufrageria în odaia mea!... Să mă lovesc de scaune cînd îmi caut ochelarii.

EMANUEL: Mă rog! Faceți cum poftiți... *(Trece la biroul lui și ia act, cu regret, de noua lui situație. Cele două femei pun masa, cum a fost în actul I, și încep să care și scaunele, printră replică, pînă ce totul e gata. Emanuel se preface că consultă un dosar. În fond, e preocupat de propriile lui gînduri.)*

SOACRA: Scoate și becurile alea două, că tot stau degeaba aici... *(Emanuel aruncă totuși o privire spre aplici.)* Unul îl puneți pe sală, să vadă băiatul, cînd vine noaptea din oraș și, pe celălalt, îl puneți-l la mine... Mi-am distrus nervul optic citind pe întuneric...

DIDONA *(scoate becurile)*.

SOACRA *(așterne milieul pe masă)*: Hai, dragă, să mă întind nițel, că mă doare mijlocul de atîta cărat... *(ies toate trei.)*

(Emanuel după o scurtă pauză, ia o decizie. Scoate o foaie de hîrtie și începe să scrie.)

MARIA *(intră. Rămîne — în primul rînd — surprinsă, de noul aspect al încăperii)*: Ce e asta? Cine a mutat iarăși sufrageria aici?

EMANUEL: Ele! *(Regretă imediat cuvîntul;)* Nevoia, adică...

MARIA: Fără să te întrebe pe d-ta?

EMANUEL: Nuuuuu! M-au întrebat și am fost de acord.

MARIA: Cel mai bun lucru era s-o mutăm în odaia mea... *(Cu un suris spre el.)* Tot o să rămînă goală în curînd.

EMANUEL *(preocupat numai de ce știe el)*: De ce?

MARIA: Mă mărit, Ticule!... *(Îl ia de gît și-l sărută.)* Tu ne-ai făcut fericiți, Ticule adorat!

EMANUEL *(cu un suris)*: Adevărat! Dacă nu înnebuneam eu, nu v-ați fi cunoscut...

MARIA: Ticule! De ce vrei să mă superi în cea mai fericită zi a vieții mele?

EMANUEL: Care — din nenorocire — e și cea mai tristă din viața mea.

MARIA: De ce? *(Îl privește atentă, abia acuma își dă seama, de deprimarea și starea în care se află.)* Ticule! Ce e cu tine? Ce s-a întîmplat?

EMANUEL *(simplu, cu adîncă amărăciune)*: În acest moment începusem să-mi scriu demisia din învățămînt.

MARIA: Cum o să demisionezi d-ta din învățămînt? De ce să demisionezi?

EMANUEL: Un fost nebun nu mai poate rămîne pe catedra unei școli... Așa e logic...

MARIA: Ce vrei să spui? *(E agitată de o presimțire.)*

EMANUEL *(fără patos)*: Astăzi, la școală, m-am convins că atît școlarii, cît și colegii mei știau că am fost la balamuc... Știau tot!... *(Un timp.)* Începusem ora de istorie cu clasa a VIII-a. Trebuia să vorbesc despre Mihai Viteazul... Personal, în momentul acela, uitasem complet de...

MARIA *(repede)*: Lasă, lasă...

EMANUEL: Ei bine, în clipa cînd m-am ridicat de la catedră și am anunțat: „Băieți! Astăzi vă voi vorbi despre Mihai Viteazul“, toată clasa a izbucnit într-un hohot de rîs... Dar un rîs de o cruzime înfiorătoare... Într-o clipă am înțeles totul. Lecția aceasta fusese așteptată ca un spectacol de gală. Totul fusese premeditat, regizat în amănunt... Înțelegi tu?... Copiii aceștia m-au menajat — pînă acum — numai în așteptarea acestei ore speciale...

MARIA *(ca să zică ceva)*: Poate a fost o simplă coincidență, tată...

EMANUEL: Nu, nu! A fost o victorie totală împotriva mea... Bineînțeles, am suspendat imediat cursul și am părăsit clasa.

MARIA: Cred că nu trebuia să le dai această satisfacție.

EMANUEL: Din contră. Era dreptul lor s-o aibă, după ce, de-atîta timp, învățau carte de la un nebun. La cancelarie, directorul era perfect informat asupra celor petrecute.

MARIA: Sper că a înțeles să-ți dea întreaga satisfacție, luînd măsuri disciplinare.

EMANUEL: Din contră. Mi-a spus că nebunia mea era secretul lui Polichinelle și că el, în locul meu, ar fi sărit capitolul cu Mihai Viteazul din cartea de istorie, lăsînd elevii să-l prepare singuri...

MARIA: E un imbecil!

EMANUEL: Iar eu un „fost“ profesor...

MARIA: Nu e nimic, Ticule! Tot trebuia să ieși, peste cîtva timp, la pensie.

EMANUEL: Da, dar acum fug la pensie. Nu ies...

MARIA: Ei și? Ai atâtea de făcut la masa ta de lucru!...

Nu mai fi amărît, tăticuțul meu scump. Mie, să-ți spun drept, îmi pare mai bine că demisionezi... Nu uita că „avem“ de scris o *Istorie universală*. Haide... Nu mai fi trist. Gîndește-te, Maria ta s-a logodit... Garoafa ta și-a găsit grădinarul adevărat. Cel trimis de dumnezeul inimilor.

EMANUEL: Ai dreptate, fetița mea. Pe cerul zilei acesteia nu trebuie să fie nici un nor. (*Își lipește obrazul de mînuțele ei.*) Parfumul tatii! (*Și o aspiră așa cum spune ea Doctorului, cu sufletul. Apoi, după o pauză.*) Vrei tu să-mi faci un ceai de tei?

MARIA: Imediat, Ticule scump...

EMANUEL: Da... să mi-l faci „personal“. (*Surîde.*)

MARIA: Din florile pe care le-am cules astă-vară din teiul nostru din curte...

EMANUEL: În douăzeci și cinci de ani e prima dată, cînd nu l-am văzut înflorit... Eram la Alba-Iulia. Domneam!

MARIA: Nu știu în ce oraș erai tu atunci și ce făceai acolo. Știi însă că în tot timpul ai fost în inima mea... de unde nimeni și nimic nu te poate scoate, niciodată. Fiindcă dacă ai ieși tu de acolo, atunci inima mea ar muri. Ca să știi! (*Fuge.*)

(*Emanuel se uită în urma ei cu o imensă tandrețe.*)

FIRA (*intră, aducînd un imprimat*): A adus poșta o scrisoare. (*I-o dă și iese.*)

EMANUEL (*desface și citește cu oarecare mirare*): Banca „Sîrguința“, str. Ciclopi, nr. 171, Loco. Prin prezenta vă aducem la cunoștință că efectul girat de dvs... (*De aici încolo, mormăie restul. Fruntea i se brăzdează de cute. Rămîne prost, cu imprimatul în mînă.*)

SOACRA (*intră*): Miine trebuie să-ți iei hîrtoagele astea de aici, ca să punem bufetul, să nu mai umblăm — prin frig — serta-ferta, după farfurii...

DIDONA (*intră o dată cu Soacra*): E mult mai practic, nu?

EMANUEL: Ascultă, Didona! În timpul bolii mele, cînd știu că ați avut atîta nevoie de bani, v-ați împrumutat voi cumva de la o bancă „Sîrguința“?

DIDONA: Noi? Doamne ferește!

SOACRA: S-o fi împrumutat fii-ta, că ea s-a ocupat de socotelile d-tale...

MARIA (*intră cu ceaiul*): Poftim, tată! Bun și fierbinte!...

EMANUEL: Maria! În timpul bolii mele, te-ai împrumutat tu de la banca „Sîrguința“ cu vreo sumă de bani?

MARIA: Eu? Nu! Dar de ce?

EMANUEL: Văd că am girat o poliță la banca asta... Și credeam că s-a împrumutat vreunul din voi, cu girul meu... Iscălindu-mă pe mine. Adică, girant...

MARIA: Nu scrie acolo cine a luat banii cu girul tău?

EMANUEL (*revețe imprimatul*): Ba da... Doamna Emilia Cortoveanu... (*Un moment de stupeoare.*)

SOACRA: Cine e asta?

DIDONA: Habar n-am...

MARIA: Nici eu!

EMANUEL (*lămurit asupra situației*): Pantera cu dungi!

SOACRA: Eeee! Spune așa, logofete, și totul se lămurește!

EMANUEL: Eu nu i-am girat niciodată nici o poliță acestei doamne.

SOACRA: Parcă tu mai știi ce-ai făcut în ziua cînd a fost la tine... Că-n ziua aia ai sărit de pe șine și te-ai răsturnat în șanț. Ca expresul de Calafat.

EMANUEL: Îmi aduc foarte bine aminte de tot ce-am făcut în ziua aceea...

DIDONA: Dacă n-a venit să-ți ceară bani, atunci ce-a vrut doamna aceasta de la tine?

SOACRA: Ce-l mai întrebi, dragă? Ce, el e prost să spună? Să-ți spun eu, dacă vrei să știi adevărul... Între ei doi trebuie să fi fost anumite legături, pe baza cărora hiena cu dungi a venit să-i ceară bani. Că doară nu era să-l iubească „pe sentiment“!

MARIA: Mamă-mare, nu știi ce vorbești!

SOACRA: Tu să taci, că ești complicea lui! Ca dovadă că te-ai logodit fără știrea noastră. Pe furiș. Dar nu v-ați găsit omul, fetico, cu mine. Eu sînt șeful familiei, că din mine vă trageți toți...

DIDONA: Dacă nu e adevărat ce spune mama, să spună atunci, de ce-a venit la el femeia aceea? Ce i-a spus?

MARIA: Spune tată, te rog! Dacă nu... spun eu!

EMANUEL: N-am de dat socoteală nimănui de faptele mele!...

Eu nu mă trag din coana-mare și, prin urmare, sînt propriul meu șef...

DIDONA: Va să zică, recunoști...

MARIA (*repede*): Nu recunoaște nimic. Și, dacă țineți să aflați cu tot dinadinsul ce-a spus doamna aceea tatii...

EMANUEL (*cu putere*): Nu!... (*Pe alt ton, privind-o în ochi*): Pentru mine, Maria!

TRUȘCĂ (*intră repede, cu pălăria pe cap și pe care nu și-o mai scoate*): V-am adus *Faptul divers*... Mamăaaa, ce ne înjură pe toți într-un articol!!!

EMANUEL: Ce vorbă e asta?

TRUȘCĂ: Stați să vedeți. (*Are ziarul pregătit la articolul cu pricina.*) Titlul: *Mihai Viteazul, redivivus*... (*O clipă de consternare generală.*)

MARIA: Dar nu e nevoie să citești toate timpeniile...

EMANUEL (*cu un suris*): Te rog! Presa e liberă: (*Calm.*) Ia zi, Trușcă!

TRUȘCĂ: Mai întâi, să ia toată lumea loc... (*Se aranjează toți. Maria pe brațul fotoliului lui Emanuel, pe care îl ține peste umăr.*)

„Sîntem informați din sorginte sigură! că d-l profesor Tecuceanu, ministrul sănătății și cumnat cu Mihai Viteazul — am numit pe d-l prof. Emanuel Pecrețeanu, care, timp de șase luni, a domnit sub acest nume la Mărcuța — are intenția de a încredința, prin presiuni exercitate asupra colegului său de la Instrucție, unul dintre cele mai importante posturi ale învățămîntului nostru — acela de secretar general.“

EMANUEL: Recunosc că propunerea mi s-a făcut.

TRUȘCĂ: „Este inadmisibil, și strigăm acest lucru cu toată puterea, ca tinerele generații ale neamului să-și formeze și să-și educe mințile de la un individ care și le-a pierdut din motive inavuabile...“

Dar, ceea ce este și mai grav, aceste generații învață istoria neamului după manualele de școală ale aceluiași nebun, scrise chiar la balamuc și impuse școalelor noastre secundare prin ingerințele ministrului cumnat.

Întrebăm pe d-l ministru al instrucțiunii, ce are de spus în această privință și cum justifică d-sa faptul

de a acorda burse pentru călătorii în străinătate aceluiași domn Pecrețeanu, al cărui voiaj de studii, întreprins cu banii statului, s-a mărginit în realitate, numai pînă la Mărcuța?“

EMANUEL: Foarte just!

TRUȘCĂ (*citește*):

„Neobrăzarea și sfidarea sînt prea mari pentru ca șeful guvernului să nu interviev de îndată în această chestiune, care depășește cadrul celei mai fertile fantezii, iar miniștrii vinovați, împreună cu neamurile respective, trebuie să tragă imediat consecințele firești ale acestei nemaipomenite bătăi de joc și sfidări naționale.“

SOACRA (*„ungîndu-se“ pe piept cu latul palmei*): Ah! Ce n-aș da să văd mutra noru-mi acuma!!

TRUȘCĂ: „... Cît privește pe savantul profesor, uzurpatorul tronului lui Mihai Viteazul, care, nemulțumit numai cu succesul *Istoriei românilor*, — sîntem informați că lucrează, în prezent, la o *Istorie universală*, pentru ca batjocura aceasta să treacă eventual și granițele țării, înșelînd buna-credința a unui editor agramat — credem că d-sa trebuie trimis, cu maximum de urgență, acolo de unde n-a putut ieși decît prin presiunile aceluiași cumnat și datorită „atracțiilor“, de altă natură, exercitate de fiica savantului, o tînără și aventuroasă fetiță de vreo 25 de ani, asupra medicului-șef al ospiciului, cu care se pare că «din ordin superior» se va mărita în curînd.

În numărul nostru viitor vom reveni cu amănunte senzaționale“.

(*Întinde triumfător ziarul lui tată-său.*) Dacă vrei să-l mai citești încă o dată, poftim!

EMANUEL (*a rămas inert în fotoliu*).

MARIA (*indignată de culme*): Cîtă răutate! Cîtă murdărie!

TRUȘCĂ: Fac prinsoare că aici e mîna Panterei cu dungi.

MARIA: De unde știi?

TRUȘCĂ: Mi-a spus Fițuică, frate-său, că de cînd a părăsit-o barbunul ăla cu care trăia, fiindcă vrea să se-mpace cu o fată pe care a nenorocit-o și care are acuma și ea franci, Pantera, de necaz, s-a încurcat cu un gazetă-

raș de la *Faptul divers*. (*Arată ziarul care se numește „Faptul divers“*). Alt calcan și asta!

SOACRA (*încântată de firul pe care a pus mîna*): Aaaa! Păi e cu ochi și cu sprincene atuncea!...

DIDONA: Tu ce părere ai despre toate acestea? Care e atitudinea pe care înțelegi s-o iei?

EMANUEL (*se ridică. E calm, alarmant de calm*): Pînă cînd iau o hotărîre, aș vrea să rămîn singur cu copiii...

DIDONA: Nu-nțeleg ce-ai putea avea de discutat cu copiii ca să nu putem auzi și noi.

EMANUEL: Și cu voi se pot discuta lucruri pe care nu trebuie să le audă copiii! (*Cu un gest ferm spre ușă.*) Vă rog!

SOACRA (*vexată*): Haide, draga mea. Nu vezi? Am ajuns să fiu dată afară din casa clădită de bietul Dosoftei.

DIDONA: Să știi că atitudinea ta mi se pare foarte curioasă. N-ar strica să te consulți mai des cu doctorul Pruncu.

SOACRA: Păi tu de ce crezi că i-a dat fata fără să ne întrebe? Ca să-și aducă doctorul de nebuni în casă, că nu ne-a jungea unul... Trebuia să mai aducem și pe șeful balamucului...

DIDONA: Hai, mamă, nu te mai enerva!

SOACRA: Ba mă enervez! Că îmi ajunge de cînd nu pot să mă mai enervez. Și trebuie să dăm odată cărțile pe față să le sară birlicul...

DIDONA: Lasă, mamă, te rog...

SOACRA: Nimic! M-am săturat de menajamente!

MARIA: Mamă-mare, taci, pentru Dumnezeu. (*E dură.*)

DIDONA (*o trage de mîna*): Hai, mamă...

SOACRA (*pleacă, luată de Didona*): Îi arăt eu lui Mihai Vi-teazul! (*Lui Emanuel, direct, înainte de a ieși.*) Poate n-ai auzit de doamna Chiajna? (*Iese cu Didona.*)

EMANUEL: Mario! (*Calm.*) Du-te, te rog, în odaia ta.

MARIA: De ce? Ce vrei să faci?

EMANUEL (*ferm*): Am ceva de vorbit cu frate-tău...

MARIA: Bine... (*Iese, resemnată, dar lasă ușa neînchisă complet. Pîndește după ea.*)

EMANUEL (*pe un ton care nu admite replică, se apropie de Trușcă*): Dă-ți pantalonii jos! (*Începe să-și desfacă cureaua de la pantaloni.*)

TRUȘCĂ (*înțelege că situația e „gravă“*): De ce?

EMANUEL: Dă-ți pantalonii în jos!... Tilharule! Falsifica-torule! Monstrule! (*A scos cureaua și se apropie cu ea în mîna pe replicile de mai sus.*)

TRUȘCĂ (*îngrozit și laș*): Nu da!

EMANUEL (*ridică cureaua*): Ba dau!

MARIA (*intră și-l împiedică să dea*): Ticule, nu-l bate. Nu merită nici măcar pedeapsa dumitale.

EMANUEL (*încearcă să se opună*): Ba îl bat. Și-am să-l bat pînă scot toate zoaiele din el cu cureaua! (*Ridică din nou cureaua, scăpîndu-și brațul din mîna Mariei.*)

TRUȘCĂ (*se ferește urlînd*): Săriți! Ajutor! A-nnebunit ia-răși... Mamă... Maică-mare...

EMANUEL: Ieși afară!... Ieși... Ieși, că teucid!... Fiară cu chip de om! (*Trușcă dispăre.*)

MARIA (*mîngîind mîna lui Emanuel*): Tată! Tăticule scump, Liniștește-te... Nu-și dă seama de ce face... (*Telefonul sună de cîteva ori în timpul replicii Mariei.*) E vîrsta la care toți băieții se zăpăcesc.

EMANUEL: Vezi tu, te rog, cine e la telefon...

MARIA: Da, Ticule! (*Iese.*)

(*Emanuel își strînge capul în pumni, cu gestul care îi e familiar în anumite momente, apoi se duce la birou și aprinde o țigară de foi. Pufăie două-trei fumuri.*)

MARIA: Editura la telefon. D-l. Calian vrea să-ți vorbească personal.

EMANUEL (*ridicîndu-se de la birou, cu oarecare contrarie-tate*): Probabil, unde nu m-am dus astăzi să semnez contractul. (*Iese. Se aude soneria de la intrare.*)

(*Maria nu înregistrează soneria și, foarte abătută de cele petrecute, își face de lucru la birou, aranjînd hîrțile.*)

DOCTORUL (*intră, condus de Fira, care dispăre*): Bună seara, Mario! (*Observă aerul ei tern, preocupat.*) Mi se pare că am venit prea devreme...

MARIA: Cred c-ai venit la timp, doctore...

DOCTORUL: Dar ce s-a întîmplat? (*Își păstrează calmul sub curiozitate.*)

MARIA (*cu un gest la frunte, ca și cum ar vrea să-și adune gîndurile răvășite în podul palmei*): O mulțime de lucruri neprevăzute. Tata vrea să-și dea demisia din învăță-mînt. Azi, la școală, a avut o scenă penibilă. Și-a dat

seama că elevii și colegii știau tot. Și-au bătut joc de el, cu ocazia lecției despre Mihai Viteazul.

DOCTORUL: Ah!

MARIA: Pe urmă, acasă, altă serie. Mama și cu mama-mare au revenit la vechea lor atitudine față de el. Și cu mai multă ostilitate ca înainte parcă...

DOCTORUL (*privind în jur*): Da... Văd și oarecari schimbări.

MARIA: Asta n-ar fi încă nimic... În timpul bolii tatii, frațele meu a falsificat o poliță... (*Îi dă imprimatul.*)

DOCTORUL (*parcurend imprimatul*): Și d-l profesor ce atitudine a avut în toate astea? (*Lasă imprimatul pe birou.*)

MARIA: De un calm imperturbabil...

DOCTORUL (*nemulțumit*): Îmhîi!

MARIA: A avut un singur moment de furie și a vrut să-l bată cu cureaua pe frate-meu.

DOCTORUL (*tot nemulțumit*): Ah! Șiii... acuma ce face?

MARIA: Vorbește cu editorul la telefon.

DOCTORUL: Asta e foarte bine.

EMANUEL (*intră. Are o figură suspect de calmă*): Bun venit, doctore dragă. Șezi, te rog.

DOCTORUL (*la loc*): Mulțumesc. (*O pauză jenantă din toate părțile.*)

Îmi pare rău de tot ce-am auzit. Maria mi-a spus tot.

EMANUEL: Afară de ultima noutate. Editorul mi-a telefonat acum 3 minute că nu mai poate tipări *Istoria* mea universală...

MARIA: De ce?

EMANUEL: Zice că nu are hîrtie, că nu e momentul potrivit... (*Suride.*) Are dreptate omul... O fi citit și el ziarul...

DOCTORUL: Care ziar?

EMANUEL: N-ai citit?

DOCTORUL: Nu.

EMANUEL: Poftim! (*Îi dă ziarul și, în timp ce Doctorul citește, se duce la fereastră și privește afară, lung, fix, cu mîinile la spate. Mîinile le bate mereu una peste alta.*)

MARIA (*se duce cu ceaiul lângă el*): Ticule, ți s-a răcit ceaiul...

EMANUEL: Dacă vrei tu să-mi faci altul fierbinte... m-a luat un pic cu frig.

MARIA: Imediat (*Iese.*)

DOCTORUL (*aruncă ziarul cu dezgust*): E o infamie! O murdărie!

EMANUEL: De ce? Este o realitate. Am vrut să trag chiulul societății și societatea m-a prins. E drept să-și ia legiuita satisfacție.

DOCTORUL: Dar societatea n-are nici un amestec. Societatea e fericită să vă aibă în mijlocul ei. Asta este opera unui singur individ interesat și ticălos...

EMANUEL (*care de la începutul discuției cu d-rul Pruncu a degajat de la fereastră și-a început să se plimbe, cu mîinile la spate, prin încăpere*): Am rămas singur pe lume, doctore! (*Cu un suris.*) Și sănătos pe de-asupra!! (*Pe pași*). Nu mai am nimic!... (*Pauză.*) Nici școală, nici profesie, nici familie! (*Pauză.*) Nu mai am nici măcar identitate. Nu se mai știe exact cine sînt! Și pe drept cuvînt!... Eu însumi nu mai știu cine sînt...

DOCTORUL: O să treacă și asta, nu e nimic. Plecăm pentru un timp din București. Adineauri, cînd m-am dus la sanatoriu, am găsit adresa ministerului, prin care sînt numit titular la catedra de neurologie de la Facultatea de medicină din Cluj...

EMANUEL: Te felicit din toată inima, dragul meu! Meriți!

DOCTORUL: Mulțumesc din suflet! (*Revine la tonul și la ideea primă.*) Maria va fi de acord să facem nunta mai repede și d-ta mergi cu noi! Să vezi ce fericiți o să fim cîteșitrei... Ca la masa noastră de la „Continental“... Cum ajung la Cluj, vreau să deschid și un sanatoriu de boli nervoase.

EMANUEL: Și ca un doctor bun ce te afli, te-ai gîndit că e bine să fiu și eu prin apropiere...

DOCTORUL: Nu! M-am gîndit că e mai bine să stai cîtva timp departe de capitală și de atmosfera de-aici, pe care un om ca d-ta n-o poate respira.

EMANUEL: Un om sănătos poate să respire orice atmosferă, dacă nu mă înșel. Numai bolnavilor li se recomandă „climate“ speciale... (*Reîncepe plimbarea.*) În orice caz, ideea ta cu o călătorie e interesantă... Și, să spun

drept, m-ar tenta o călătorie... Una lungă, însă... Lungă de tot.

DOCTORUL (*îl privește atent*): Ce fel de călătorie?

EMANUEL (*cu un suris ciudat*): De studii, firește. (*Pauză.*) Sînt atîtea lucruri nedescoperite în lume... Savanții, oamenii de știință, exploratorii au descoperit electricitatea, radio, țări, plante, atomi. Și-au să mai descopere încă cine știe ce minuni. Fericirea, însă, vezi d-ta, doctore, n-a descoperit-o nimenea. Un aparat așa mic, cît o cutiuță de penițe, pe care orice om să-l poată avea asupra lui și să-l poată manevra după voie. Fericirea, doctore! Fiindcă în viața asta de trudă, de zbatere, de mizerii și de nenorociri, dacă n-o avem — din cînd în cînd, măcar — degeaba ne mai naștem... (*Pauză.*) Știu! Fericirea are forme foarte variate! Unul e fericit așa, altul altminteri... Dar toți oamenii pot fi, totuși, fericiți la un loc. Oamenii noi, care trebuie să se nască după noi, fiindcă noi nu mai sîntem decît niște morți în viață. Fericirea trebuie furată lui Dumnezeu și parcelată. Să aibă fiecare om pogonul lui de fericire. Să trăiască din ea, să muncească pentru ea... Asta e marea expropriere a lumii, care trebuie să vie, care trebuie să se întîmple. (*Se apropie de birou și pune mîna pe globul pămîntesc. În ochii doctorului Pruncu, care nu l-au părăsit nici o clipă, crește panica.*) Iar globul ăsta pămîntesc, bulgărele ăsta de răutate și de suferință, îngrașat din sudorile umililor și exploataților lumii, ghemul ăsta de humă muiată în sînge și plămădit din ea, dintr-un pumn pot să-l turtesc. (*Vrea să dea un pumn în glob, dar se oprește.*) Nu! Nu, acuma! Fiindcă Țara Fericirii, lumea fericirii, va veni. Și-abia atunci va începe marea emigrare... uriașele cortegii ale nefericiților spre noul pămînt al făgăduinței. (*Pauză. Privirea lui Emanuel are acuma o lumină profetică. A lui Pruncu o dezolată semnare.*) Nu vezi cum noi, ăștia de astăzi, ne-am învechit? Cum puțim? De ce s-ar fi inventat parfumurile dacă nu puțeam? Și sufletele ne put că nu mai avem poeți, să le aerisească. Prea put multe în noi... Și creierii ne put, a vechi, a stîrv... Că la ce ne gîndim cu ei? Cum să ne înșelăm, cum să ne tilhărim,

cum să ne ucidem, cum să ne urîm... Totul pute pe lume. A rînced, a putregai. Și cerul s-a împuțit și el din duhorile pămîntului. Îi mănîncă viermii stelele, și muștele lumina. Trebuie alt pămînt și alt cer. Nou! Pe care să și-l facă oamenii singuri. Cei care trebuie să vie după noi. Să nu-l mai aibă moștenit de la nimeni, ca să plătească gloabă cu brațele și cu inimile... Și atunci viața va fi frumoasă, cînd fericirea o să fie a tuturor la un loc și a fiecăruia în parte! (*Se oprește și încrucișează mîinile pe piept, apoi, pe un ton potolit, de confidență.*) Într-o zi le spuneam elevilor mei așa: „Măi băieți! Să nu uitați niciodată că, sub mătreață, aveți un cap și sub buzunarele de la piept, inimă. Cu capul și cu inima puteți face tot, în viață, și pentru voi, și pentru alții. Uniți-vă unii cu alții și nu uitați că soarele încălzește lumea deopotrivă și pămîntul nu e dat în arendă nimănui. Luminați-vă mintea și îngrijiți-vă trupul. Întemeiați familia, fiindcă familia e cea dintîi celulă a fericirii colective. Fiindcă lumea nu e decît o familie mare și pămîntul o grădină comună. Fără garduri și fără pietre de hotare“. Și ce crezi d-ta că făceau, măgarii ăia, în timp ce eu îmi topeam sufletul în cuvinte? Făceau austriacul, domnule că era într-o zi de curse. Auzi d-ta? Austriacul! Și își arătau fotografiile pornografice pe sub bănci. Fiindcă copiii ăștia ce vād în lume și în casa lor? Bețivi, curve, cartofori, șnapani, pușcăriși, bandiți în frac și criminali cu mînuși albe... (*Se oprește. Își acoperă fruntea cu palma o clipă.*) Ori ce vream să spun? Mi se pare că... m-am îndepărtat de la idee...

DOCTORUL: Nu, nu! Deloc...

EMANUEL: Daa, sigur. Fiindcă — în definitiv — ce mă mai privește pe mine lumea pe care o las aici, în urma mea? Să pută sănătoasă pînă s-o îneca în propriile ei duhori! Eu, unul, plec spre singura țară unde am fost fericit vreodată, în lumea mea. Țara Fericirii! (*Își apasă capul cu mîna.*) Mă doare capul, doctore. Parcă mi-l turtește ceva... Dar o să-mi treacă afară. Mă duc să-mi iau pălăria și bastonul...

DOCTORUL: Dacă îmi dai voie, te conduc eu cu un taxime-tru...

EMANUEL: Eu, cu taximetrul? (*Decdată, trufaș, nebun, senin.*) Pardon, amice! Eu plec cu rapidul! Cu cel mai rapid tren pe care mintea omenească l-a putut inventa pînă azi. Cu rapidul Fericirii. Și adresa mea telegrafică o știi! T.F. Tîf! Țara Fericirii! Tîf...! (*Cu mîna făcută trîmbiță de conductor de tren.*) Uuuuuuuuuuu!.... Gata! Poftiți în vagoane, vă rog! Trenul pleacă spre Țara Fericirii... (*Începe să imite din gură pufăitul unei locomotive care pornește.*) Tîf — tîf — tîf — tîf... (*Începe apoi să imite ritmul trenului și cu picioarele, crescînd în viteză, pînă la maximum. Apoi se îndreaptă „tîfînd” spre ieșire. Doctorul Pruncu, cu o figură care trădează ireparabilul, îl urmează, încet, de la distanță, pînă ies amîndoi. Maria deschide ușa și incremenește. A înțeles. O clipă, scena rămîne goală, apoi intră Trușcă, care, după ce s-a asigurat, băgînd capul pe ușă, că nu e nimeni în încăpere, se duce rapid la birou, fură o mîină de țigări și iese prin față.*)

SOACRA (*intră urmată de Didona*): Mi-a plăcut jocul de astăzi, să spun drept... Dar măria-sa unde-o fi? S-a dus să se aerisească, probabil...

DIDONA: A rămas numai fumul lui în odaie!... (*Din odara Mariei se aude o detunătură.*)

SOACRA (*se sperie*): Phiu, cum m-am speriat...

DIDONA (*cu un fel de presumpție rea*): Dar ce-o fi asta? (*Se îndreaptă spre odara Mariei.*)

SOACRA: E! Ce-i fi vrînd să fie? O fi plesnit vîntul vreo fereastră deschisă! (*Cele două trec spre odara Mariei, în timp ce cortina cade.*)

Cortina

MADONA

1947

*Pentru Kitty
cea mai ideală interpretă
a Madonei*

P E R S O A N E L E

Madona, apropie 40 de ani. Fiindcă toată lumea o socotește „domnișoară bătrână“, nimeni nu mai observă cât e de frumoasă sub lipsa de fard și modestia ei vestimentară. Are în gesturi, în mers și în felul ei de a se exprima, o eleganță innăscută. Trece printre oameni și fapte ca un parfum discret.

Orfană și fără avere, trăiește totuși comod din lecțiile de pian pe care le dă.

Tanti Emilia, mătușă de departe a Madonei, pe care „a crescut-o“. În fapt, a adăpostit-o numai de la 14 ani, când a rămas orfană. Tanti Emilia are 55 de ani și nici un pic de logică. Adoră facitul și toate agrementele existenței sale mondene și îmbelșugate. Dincolo de toate, își adoră însă unicul copil pe...

Danny, care e un tânăr de 20 de ani, răsfățat, capricios, leneș din lipsă de ocupație și absență de preocupări. Sub rezultatele catastrofale ale educației primite de la mama sa, se ghicește totuși un om care se dibuie, se caută și uneori se încordează sub carcasa convențională, pe care ar vrea s-o spargă.

Zuc, exact Danny, în feminin, cu care e de aceeași vîrstă și care este „flirtul“ său oficial.

Andrei Barcian, tatăl lui Danny. Un om „normal“, dintre cei făcuți dintr-o bucată. „Slăbiciunile lui omenesti“ (căci are și el suficiente) nu-i pot depăși niciodată plafonul pe care și l-a fixat, în această privință.

Tatiana, elevă a Madonei, la pian. În plină primăvară fizică. Are 17 ani.

Turi, un „flirt“ de-al lui Zuc din cei „căliți în războaie“. Are 45 de ani și un „tragic“ început de chelie.

Georges, „fecior“, la Marcian. În aceeași calitate, a fost cîndva la „prințul Ypsilante“.

Florica, jupîneasă la Marcian. Tinără și fișneată.

Ana, femeia de serviciu a Madonei... A trecut, vorba ei, de 50 de ani și mai bine.

Chelnerul I

Chelnerul II

Marele vizir

Un marchiz

O păstoriță

Napoleon Bonaparte

Invitați, invitate, măști.

ACTUL I

TABLOUL I

O sufragerie elegantă, de „modă veche“ în casa lui Andrei Barcian. Masa — pentru 12 persoane — e pusă cu olăndărie și argintărie „de zile mari“. Bufetul și servanta sînt încărcate cu „recuzita“ respectivă. Mobilier strict al unei sufragerii bine dotate. Ușile din fund — care comunică cu salonul — sînt închise. Se aud totuși, din salon, voci și un post de radio — pe care se înțelege că nu-l ascultă nimeni — și la care se execută „muzică ușoară“. Ușa din dreapta duce spre oficiu. Cea din stînga, către un salonaș. Și acestea sînt închise. La ridicarea cortinei, scena este goală. Cîteva clipe, pauză, pînă publicul termină de tușit și de observat detaliile decorului. Lustrul are numai o parte din lumini aprinse. Aplicele sînt stinse. Jupîneasă și feciorul — amîndoi în „ținută de musafiri“ — intră din dreapta.

FLORICA (*aduce o tăviță pe care se află solnițele de argint*): Ai putea să fii mai cavalier și să lași „doamnele“ să treacă întii. (*Împinge neexagerat pe Georges, care vrea să-i treacă înainte pe ușă și intră.*)

GEORGES (*foarte marțial, duce în mîină o fructieră încărcată și „aranjată“ vizibil*): Stai, domnișoară, că-mi deranjezi fructele. (*Ridică o banană „deranjată“ și o pune, atent, la loc.*) Un ceas le-a aranjat domnișoara, ca să le scoată cu contraefect.

FLORICA (*aranjînd solnițele pe masă*): Domnișoara Madona trebuia să se facă *metru d'hotel*, nu domnișoară de elită.

GEORGES (*pune fructiera pe bufet*): Elită!... (*Cu competență și dispreț.*) Ehé! De elită să mă întrebi pe mine! Când eram la prințul Ypsilante, aveam blazon și pe boabele de struguri.

MADONA (*intră din dreapta. Peste rochia simplă și sobră — care caută să fie totuși „de seară” — are un șorț de gospodină. Adresându-se amical Floricăi*): Cred că șarlota a ieșit un deliciu...

FLORICA: Dacă e făcută de dumneavoastră, nici nu mă îndoiesc...

MADONA (*drăguță*): Florica! Să nu cumva să-i spui lui tanti că am făcut eu șarlota, că mă supăr pe tine. Știi că nu-i place să mă amestec la bucătărie...

GEORGES (*superior*): La prințul Ypsilante, avea un bucătar adus cu mari sacrificii din străinătate. L-a importat, de un revelion, împreună cu un coș de stridii. Dar erau mai bune stridiile decât bucătarul!

MADONA (*ocupându-se, cu privirea, de ansamblul mesei*): Nu gătea bine?

GEORGES: Nu pot să știu, fiindcă prințul mânca mai mult la club.

FLORICA: Dar pentru voi cine gătea?

GEORGES (*fălos*): Noi mâncam la restaurant. Acasă luau masa numai caii de la trăsură.

MADONA: Era așa de bogat prințul?

GEORGES: Când câștiga la club, era foarte bogat. Când era în ghină, însă, se întâmpla să nu ne plătească nici leafa. Dar chiar când nu ne plătea, nu ne supăram. Știa să nu dea nimic, de parcă te umplea de bani! Avea codul manierelor. (*În tot timpul acestor replici, Florica și Georges au „controlat” masa, fiecare pe câte-o parte, îndreptînd tacîmurile, paharele etc.*)

FLORICA: E gata, domnișoară! La câte servim masa?

MADONA: Când or veni toți musafirii.

GEORGES: La prințul Ypsilante, ora mesei se fixa dinainte și se servea precis chiar dacă nu venea la masă nici un invitat.

FLORICA (*vine în fața Madonei și se prezintă*): Sînt îmbrăcată bine, domnișoară?

MADONA (*o examinează*): Friza, cam mototolită nițel...

FLORICA (*cu un gest șmecher către Georges*): O să i-o dau lui nea Georges să mi-o calce repede... Am văzut că se pricepe grozav la călcat. Un ceas și-a făcut dunga de la pantaloni pe aburi. (*O ia spre ieșire.*)

GEORGES (*o urmează. De sus*): Da' unde ai învățat mata că feciorul trebuie să calce lenjeria jupîneselor?

FLORICA (*ieșind, ironică*): La Ypsilântoia!... (*Se strîmbă și iese, urmată de Georges.*)

(*Madona suride în urma lor. În salon, muzica încetează. Începe să facă un inventar general al mesei, corectînd, ici-colo, unele detalii care nu i se par puse la punct.*)

EMILIA (*intră din fund, aducînd cărțile de vizită cu numele invitaților. E într-o rochie „încărcată” de seară. E ondulată, parfumată, manichiurată și încorsetată*): Eram sigură că ești aici! În loc să stai în salon la „cozetă” cu musafirii? Și ce e cu șorțul ăla? Iar ai fost la bucătărie!! (*Se indignează, fără convingere.*)

MADONA: Numai un pic, tanti. De ziua dumitale ți-u ca dineul să fie fără nici un cusur.

EMILIA: Foarte drăguț din partea ta, dar știi că nu pot să sufăr să văd invitații la bucătărie, ca la mesele pe iarbă verde. (*Începe să umble cu cărțile de vizită în mînă, pe lângă tacîmuri, ca să le distribuie. Se cunoaște că nu are un plan stabilit.*)

MADONA: Eu nu sînt invitată, tanti. Sînt de-a casei.

EMILIA: Pardon. De șase luni, de cînd te-ai mutat de la noi, nu mai ești de-a casei. Te-ai emancipat.

MADONA (*cu un zîmbet ușor*): La patruzeci de ani, era și timpul... Trebuia să am și eu un locșor al meu, personal... Vrei să-ți ajut și eu?

EMILIA (*ii dă cîteva cărți de vizită. Amîndouă încep să le distribuie la tacîmuri*): Zi mai bine că nu-ți mai plăcea să stai la noi.

MADONA: De aceea am stat 25 de ani... Am venit aici cu codițele pe spate și-am plecat cu părul cărunt. Femeie bătrînă!...

EMILIA (*fără intenția de a jigni*): Domnișoară bătrînă, a dică.

MADONA: Dacă vrei dumneata, fie și-așa...

EMILIA: Ba eu n-am vrut deloc, să mă ierți. Adu-ți aminte, câți ani de-a rîndul, ți-am bătut capul să te măriți.

MADONA: Dacă nu iubeam pe nimeni?

EMILIA: Fiindcă nu vrei să iubești pe nimeni... Când iubirea nu vine singură, îi mai dă omul și cu cotul. Tu n-ai vrut. Și uite! A trecut așa, an după an...

MADONA (*fără gînd de ironie*): Și-am ajuns amîndouă de-o vîrstă.

EMILIA (*serioasă*): Adevărat! Cînd a murit maică-ta și te-am luat la noi, tu aveai 15 ani și eu 30. Și-acuma tu ai 40 și eu 45. Astăzi îi împlinesc pentru ultima dată. La anul trec la 44 (*Rîde.*) Așa e vîrsta noastră, a femeilor. Crește pînă la 18 ani și, pe urmă, scade toată viața. Numai tu faci excepție. Îți spui vîrsta exact de parcă ar fi dată de bătaie din Larousse.

MADONA: Mi-e foarte dragă vîrsta mea, tanti și n-am nici un motiv s-o ascund...

EMILIA: Așa spui în fiecare an.

MADONA: Dacă în fiecare an mi-e la fel de dragă...

EMILIA: Uite, c-am pus pe consilier lîngă nevastă-sa. (*Schimbă cartea de vizită.*) Stai, s-o mut lîngă doctorul Pruncu, ca să-l piseze cu colibacilii. (*Operează schimbarea.*) Inspirată a fost maică-ta cînd ți-a pus numele Madona!...

MADONA: Nu! Mama mi-a ales numele meu adevărat. Beatrice! Madona, îmi spunea tata cînd eram mică.

EMILIA: Chiar că ai fost ca o icoană pentru el...

MADONA: Și totuși, s-a sinucis cînd aveam cinci ani.

EMILIA: Baccara!... Șampanie!... Femei!... Ruină! Un om cu sensibilitatea lui nu putea să supraviețuiască. S-a omorît din dragoste pentru voi... Să vă elibereze, cum zicea el, cînd spunea că își presimte sfîrșitul!... (*Se uită la masă și are o idee.*) Stai să-l pun pe colonel în capul mesei, să i se pară că e în capul regimentului. (*Schimbă două cărți de vizită.*) Pe Danny îl pun lîngă tine.

MADONA: Nu, tanti! Pe Danny lasă-l lîngă Zuc. Îndrăgostiții nu trebuie despărțiți...

EMILIA: În viață. La masă, însă, e mai bine să nu-i lași alături, că se țin de mîna pe sub masă și răstoarnă paharele cu cotul pe fața de olandă...

DONA: Dacă-l desparți de Zuc, Danny n-o să mănînce nimic. Și atîta băiat ai și dumneata. (*Schimbă cartea de vizită de lîngă tacîmul ei lîngă tacîmul lui Zuc.*)

EMILIA (*alt ton*): Așa cu bietul tată-tău! Un nebun în toate mințile.

MADONA: O pasăre prea grea pentru aripile ei!

EMILIA: Tu semeni însă cu Irina. Gospodină, poetică, fără vicii... (*Glumind.*) Afară numai dacă n-ai avea vreun viciu ascuns...

MADONA (*surîde*): De! Mai știi!...

EMILIA: N-ai nimic de la taică-tău. Numai ochii. Și, cîteodată, o privire așa cum avea el în clipele cînd se pregătea să facă o nouă prostie.

MADONA: Mama l-a iubit totuși îngrozitor...

EMILIA: Păi așa iubim noi. Pe cei care nu merită.

MADONA: Și ei la fel. Pe cele care nu meritau.

EMILIA: Toate femeile merită să fie iubite...

MADONA: E ca și cum ai spune că toate cărțile trebuie să fie citite...

EMILIA: Cărțile sînt plicticoase. Noi sîntem încîntătoare.

MADONA: În primul rînd, în imaginația noastră...

EMILIA: Vezi, d-ai-a ai ajuns la 45 de ani nemăritată. Că ești contra femeilor...

MADONA (*surîde drăguț*): De-abia am 40, tanti!

EMILIA (*sentențioasă*): Dragă! La voi, la fete, e altă teorie.

O femeie cînd împlinește 30 de ani merge pe 29. Și o fată, cînd împlinește 29, merge pe 40... (*Alt ton.*) Dar nu închid eu ochii pînă nu te văd și pe tine măritată...

MADONA: Dacăș fi vrut să mă mărit fără dragoste, o făceam la timp, tanti!...

EMILIA: Dar cine-ți spune că nu poți fi și iubită?

MADONA: Da, dar eu vreau să iubesc eu...

EMILIA: Și cine te oprește să iubești?

MADONA: Nu știu!... Inima, probabil... (*Surîde.*)

EMILIA: În familia noastră toate femeile au fost iubărețe. Tu ești singura excepție.

MADONA: Poate unde aș fi fost capabilă să iubesc mai mult ca voi toate la un loc. Și mai altfel.

EMILIA: Dragostea nu e decît de un singur fel, *ma chère*. Dragoste. Restul e literatură. (*Cu dispreț.*) Poezie. Ori, poeții în dragoste nu sînt buni de nimic.

MADONA: Te-nșeli. Numai poeții au învățat pe bărbați să iubească.

EMILIA: Pardon. I-au învățat femeile...

MADONA: Nu, tanti! Femeile i-au învățat numai să se însoare. Fără contribuția poezilor, dragostea ar fi rămas un lucru vulgar... Ceva, așa, ca foamea...

EMILIA: A propos de foame, cred că putem să chemăm la masă. (*Aruncă o privire de control general asupra mesei.*) Ia să socotim înc-o dată, *ma chère*, să nu cumva să fim treisprezece. (*Începe să numere, în gând, cu oarecare panică în ochi.*)

MADONA: Sîntem 12, tanti!... Am făcut socoteala de zece ori.

EMILIA: Paza bună păzește primejdia rea. La mesele astea de 12 persoane, cînd te așezi, ies întotdeauna 13. Și decît să fim 13, mai bine suspend dineul. E singura mea superstiție, afară de călcatul cu stîngul, de pisica neagră, marțea la drum, popa spîn și găina care cîntă cocoșește. (*Termină numărătoarea întreruptă, pe care o reia, de data aceasta marcînd fiecare scaun cu degetul.*) Sîntem 12!

DANNY (*intrînd din stînga, din salonaș. E în frac și nițel nervos*): Ah! Nu mai pot de foame, mamă! (*Caută din ochi ceva de gustat, repede, pe masă. Negăsînd, începe să ciugulească struguri din fructiera de pe bufet*): Ce avem la masă, Dona?

EMILIA: Ce-o întrebi pe ea? Întreabă-mă pe mine.

DANNY: Știu că ea se ocupă cu gospodăria totdeauna.

EMILIA (*înșeptă*): Se ocupa, cînd sta la noi. Acuma mă ocup eu! Te rog să nu-ți strici foamea cu struguri.

DANNY: Nu mi-o stric, mi-o astîmpăr.

EMILIA: Ne așezăm la masă imediat.

DANNY: Nu se poate, că n-a venit încă toată lumea.

EMILIA: Cine lipsește?

DANNY: Zuc.

EMILIA: Se putea să fie, fata asta, o dată exactă? Dă-i un telefon să vie mai repede. E nouă) umătate.

DANNY: Am telefonat și servitoarea spune c-a plecat de-un ceas cu mașina.

EMILIA: Atunci trebuie să fie în drum spre noi.

DANNY (*se montează*): Un ceas de la ea pînă la noi? Nu face nici zece minute.

EMILIA: În orice caz, eu mai mult de cinci minute n-o mai aștept.

DANNY: Nu mă așez la masă fără Zuc.

MADONA: Ca un adevărat logodnic care se respectă.

EMILIA: Logodnic? Dumnealui să-și termine întîi studiile și pe urmă să se logodească... Mutră de logodnic!

DANNY: Eu n-am spus că Zuc e logodnica mea. Am spus numai că nu mă așez la masă fără ea.

EMILIA: Sper că n-o să leșinăm de foame, 40 de persoane, fiindcă flirtul dumitale n-are bunul-simț să vie la timp la masă.

DANNY: Care 40 de persoane? Știam că sîntem numai 12!

EMILIA: 12 sîntem! Dar cînd ți-e foame, te dublezi, te triplezi. Domnișoara Zuc a dumitale e prost-crescută.. Scurt! Și n-o știu numai de-acuma.

DANNY: Dacă ai băgat de seamă mai demult, e inutil să constați din nou.

EMILIA: Ține-ți, te rog, cugetările pentru dumneata... Mă duc să mai ții cinci minute musafirii de vorbă. Și tu scoate-ți șorțul, *ma chère*. Te pomenești că rămii cu el și te ia lumea drept fată în casă!

MADONA: Nu e nimic, tanti! O să am și eu, o dată, succes la bărbați!

EMILIA: *Tiens!* Te-ai trezit la bătrînețe! (*Iese prin fund.*)

DANNY (*care s-a stăpînit cît a putut în fața marcă-si, izbucnește*): E, ce zici de ea?

MADONA: Parcă tu nu știi cum e tanti? Niciodată nu e de aceeași părere cu ce spune.

DANNY: Nu vorbesc de mama, vorbesc de Zuc. Știi de ce întîrzie?

MADONA: Nu!

DANNY: S-a dus la nuntă la Angèle, deși i-am interzis categoric. La opt, Angèle are cununia la Biserica Albă.

MADONA: Și de unde știi că s-a dus acolo?

DANNY: Sînt sigur. A profitat că e în rochie de seară pentru dineul mamei și nu s-a putut stăpîni să nu se ducă

măcar la biserică. Și asta numai fiindcă i-am interzis eu.

MADONA: Dar tu de ce i-ai interzis?

DANNY: Fiindcă... fiindcă nu-mi place să vadă pe altele cum se mărită. E un exemplu prost. Și-apoi, ea, care e ca și logodnica mea, n-are ce căuta la o nuntă la care eu nu sînt invitat.

MADONA: Nu ești invitat fiindcă nu vorbești cu mireasa.

DANNY: Cu atît mai mult.

MADONA: Spune drept. Nu ești tu și un pic gelos?

DANNY (*fanfaron*): Eu? Nu s-au căsătorit încă părinții din care să se nască femeia pe care să fiu eu gelos. Sînt numai contrariat că face necuviințe și față de mama și față de mine.

MADONA: Chiar dacă s-a dus la nuntă, nu trebuie să te superi pe ea. E atît de tînără, de copilăroasă. Și-apoi, Angela e prietena ei cea mai bună.

DANNY: Bine că s-a măritat și asta, să scap de ea. Ea o „monta“ totdeauna pe Zuc *contra* mea. A mers pînă acolo, încît i-a spus lui Zuc că, între tata și mamă-sa vitregă, ar fi oarecare relațiuni suspecte.

MADONA (*atentă*): Cînd a spus Angèle asta?

DANNY: În ziua cînd m-am certat cu ea. Acum două luni.

MADONA: Copilării. Nenea Andrei e un om prea serios.

DANNY: Lasă, lasă că-l cunosc eu pe tata mai bine decît tine! Nu m-au interesat niciodată combinațiile lui sentimentale, dar nu mi-ar conveni deloc ca, ultima lui aventură, să fie mama vitregă a lui Zuc. Cred că e limpede de ce!?

MADONA: N-ai nici o grijă. Între nenea Andrei și Cristina nu există absolut nimic.

DANNY: De unde știi tu?

MADONA: Eu cunosc lucrurile astea mai bine decît tine.

DANNY (*ride ironic*): Tu?

MADONA: E și natural! La vîrsta mea!

DANNY (*același joc, crescut*): La vîrsta ta, în materia asta, n-ai nici cîinci ani. Nu cunoști viața, fetițo.

MADONA: Cunoșc însă bine oamenii și e aproape același lucru.

DANNY: Da! Oamenii din cărți și din imaginația ta. Pe toți îi vezi nu cum sînt în realitate, ci cum ai vrea tu

să fie. (*Un timp.*) Crezi că eu nu știu de ce te-ai mutat de la noi?

MADONA (*repede*): M-am mutat pentru că nu puteam să trăiesc, toată viața, pe spinarea părinților tăi. Trebuia să-mi cîștig existența. Și cu lecțiile mele de pian, făceam toată ziua deranj...

DANNY: Asta să i-o spui lui Wagner, nu mie. Te-ai mutat din cauza tatii.

MADONA (*surprinsă, pînă să-și dea o contenență*): Eu?

DANNY: Da! Ca să scapi de „atențiile“ lui.

MADONA: Danny... Ești necuviincios și cu mine și cu tatăl tău.

DANNY: Lasă tu astea. Eu sînt decan, copila mea, în ale amorului! Tu, care ești cumsecădenia pe pămînt, și-ai dat seama că, prezența ta, în casa noastră, este o provocare continuă pentru tata și ai plecat, ca să tai răul de la rădăcină. Discret și nobil, cum le faci tu pe toate.

MADONA: Danny! Nu știi ce vorbești...

DANNY: Te-nșeli. Tata este, ceea ce se cheamă în mod obișnuit, un om normal. Soț excelent, tată model, avocat perfect. E un om echilibrat în tot ce face. În viață, în familie, în afaceri. Chiar și în „slăbiciunile lui ome-nești“ — pe care și el le are ca orice om normal — are un plafon maxim de slăbiciune. Pentru el, o metresă face parte din confortul lui personal. E necesară și obligatorie, ca o cravată asortată la costum. Singura femeie care i-a rezistat, sînt convins că ești tu.

MADONA: Vorbești prostii. Nenea Andrei nu mi-a dat ocazia să constat niciodată că ar avea pentru mine alte sentimente decît acelea ale unei rude...

DANNY: Alte sentimente n-o fi avut, dar alte intenții avea. La el, sentimentele sînt pe planul al doilea. Primează gusturile. Și pe urmă, tu, cu buna ta credință...

MADONA: Eu n-am observat nimic, nici cu reaua mea credință.

DANNY: N-ai vrut să observi, fiindcă tu nu vrei să observi nimic. Tu trăiești alături de viață, fetițo! Te uiți la ea ca un chibiț care stă lîngă o cutie de table pe care alții aruncă zarurile. (*Un timp, aprinde o țigară.*) Și nici nu putea fi altfel!

MADONA: Ce nu putea fi altfel?

DANNY: În viața asta, sînt lucruri care nu pot fi niciodată altfel, oricît ne-am zbate noi să le schimbăm. Prin urmare, era foarte firesc ca tata să pună ochii pe tine încă de acum zece ani, așa cum i-a și pus.

MADONA: Ce știi tu? Tu erai un copil atunci.

DANNY: Tata făcea imprudențe fiindcă nu-mi da nici o importanță. Eu, însă, care te iubeam la nebunie...

MADONA (*un fulger cald în suflet, apoi un suris mulțumit și nedumerit*): Mă iubeai tu pe mine?

DANNY (*egal, ca o ilustrare a teoriei lui*): Te cred. Pe cine vrei să iubesc la zece ani? Tu erai singura domnișoară adevărată care mă băga în seamă. Și apoi, te aflai aici, în casă... Trăiam în preajma ta imediată. Te aspiram, ca să zic așa, ca pe un fum anonim și turburător. Erai opiumul vîrstei mele.

MADONA (*pe același ton de lumină și suris, cu o vagă intenție de reproș*): Danny!...

DANNY: Cînd mă luai în brațe, ca să mă consolezi de durerile pe care de cele mai multe ori le inventam special pentru asta, și le sărutam, dar nu cum credeai tu. Ți le sărutam cu un fel de plăcere ciudată pe care ți-o dă numai biruința nepermisă. Cele mai dragi arșice din viața mea au fost cele pe care le-am făcut „pui de giol” și cea mai mare satisfacție școlară a fost cea dintîi teză la care am copiat. (*Pe un ton în care claritatea amintirilor pune un oarecare parfum liric.*) Îți urmăream toate gesturile, toate mișcările, din umbră, ca un păianjen captiv în propria lui substanță. Tu, firește, nici nu visai că, în mintea, în inima și în carnea băiețașului de zece ani se desfășoară — cu toate elanurile și nedumeririle — cea dintîi dramă de viață. Prin tine începeam să cunosc femeia.

MADONA (*același joc, plus o umbră de pudoare*): Danny!

DANNY: Așa era, Dona!... Mi-aduc aminte, odată, cînd eram bolnav și mă vegheai noaptea... Îmbrăcaseși un capot subțire, ca un vînt aninat de piele... Era primăvară!

MADONA (*crește tonul, cu o oarecare nervozitate, care ține mai mult de pudoare decît de revoltă*): Danny, te rog!...

DANNY: Credeai că dorm liniștit de nu știu care poveste cu copii sărmani și zîne de turtă dulce. În odaia mea

ardea numai veioza. Tu te credeai singură. Un purice, cel mai adorabil purice pe care l-a zămislit vreodată primăvara, pornise, beat de parfumul rău, să te exploreze. Să te distrugă. L-am văzut. Ca o aluniță în extaz, leșinată pe pulpa ta dezgolită...

MADONA (*același joc. Un pic amuzată totuși*): Danny, nu ți-e rușine?

DANNY: De amintirile mele? De ce? Ți-ai udat degetul în gură, l-ai apropiat încet — și ce bine îmi părea că-l apropii atît de încet — de gîngania delicventă și-ai nimicit-o. Dar pulpa albă, întrezărită ca un fulger de piele, între mătăsuri, a adormit în seara aceea sub pleoapele mele. Și, de atunci, multe alte nopți de-a rîndul...

MADONA (*i se pare că totuși a ascultat prea mult și prea atent*): Danny! Încetează, te rog!

DANNY: De ce? Nu ești tu „confidenta vieții mele”? Prietena mea? Nu trebuie să-ți spun ție tot?

MADONA: Trebuia să-mi fi spus de atunci... Ți-aș fi rupt urechile la timp. (*Ecoul celor ascultate stăruie în mintea ei.*) Auzi la el! De ce se ocupa d-lui la zece ani?!

DANNY: Atunci n-aș fi știut să-ți spun.

MADONA: Da, dar ar fi fost mai frumos atunci...

DANNY: Așa ți se pare acuma. Te-am iubit, Dona, pentru că nu putea fi altfel. Din „seara puricelui” — așa se numește seara aceea în amintirile mele — dragostea mea a luat alt aspect. Nu mă mai interseau nici ochii tăi, nici *Réverie russe*.

MADONA: Care *Réverie russe*?

DANNY: Așa se numea vocea ta de-atunci... Nu mă mai interesau nici brațele tale, nici mîngîierile tale. Nu mă mai interesa nimic separat. Mă interesai tu, întregă. În imaginația mea — în nopțile marilor insomnii — nu mai circulai în fragmente, mai mult sau mai puțin poetice. Circulai întregă, ca o flacăra dogoritoare și ilicită.

MADONA (*cu oarecare bruschețe*): Danny! Încetează, te rog! Am impresia că nu știu ce ai astă-seară. Păstrează-ți amintirile pentru tine.

DANNY (*rîzînd copilărește*): „Flacăra cu purice”! Așa te numești tu în amintirile mele de atunci.

MADONA (*drăguț*): Care, însă, mă jenează astăzi.

DANNY: Aș înțelege să te jeneze dacă toate astea ar mai fi actuale.

MADONA (*mai repede decât ar fi trebuit să răspundă și pe un ton care nu e cel obișnuit al ei*): De asta nici nu poate fi vorba.

DANNY (*ridă, fără să-și dea seama de ce se petrece cu ea*): Păi, atunci?...

MADONA (*și-a regăsit complet tonul normal*): Atunci du-te și vezi dacă n-a venit Zuc... Trebuie să fie o „foamete“ în salon!

DANNY: Ah! Zuc asta!... Uneori îmi pare foarte rău c-o iubesc...

MADONA: Să știi că, în clipele acelea, o iubești cel mai mult. (*Cu un surâs.*)

DANNY: De-asta te iubesc eu pe tine, că, totdeauna, înainte de masă, ești psiholoagă. (*Iese prin stînga. După o clipă, în timp ce Madona începe să-și dezlege șorțul, bagă capul pe ușă, copilărește și strigă ca s-o necăjească*): Flacăra cu purice! (*Dispare.*)

Madona se uită o clipă după el, amuzată de gluma lui, Apoi își scoate șorțul și iese încet, prin dreapta, spre bucătărie. Zuc intră. E veselă, volubilă, elegantă. Cele câteva pahare de șampanie băute repede la nuntă, se cunosc din sclipirea ochilor, sub rimel. În urma ei, intră Turi. Tip de „șoz“ al saloanelor mondene. Bine conservat pentru cei 45 de ani pe care îi are. E un om bine făcut mai ales. Monoclat, impecabil, între cărare și cuta pantalonilor de frac.)

ZUC: Haide să schimbăm repede cărțile de vizită, ca să-ți fac loc la masă lângă mine.

TURI: Mărturisesc că mă simt jenat, duduie Zuc. Am avut impresia că venirea mea inopinată aci, n-a făcut plăcere nimănui. Văd că e un dineu oarecum familial...

ZUC: Când te-am invitat m-am gândit să-mi facă plăcere numai mie.

TURI: Da, dar ce-o să zică... logodnicul?

ZUC: Danny zice numai ce spun eu... E bine dresat. A propos de Danny! (*Caută printre tacîmuri o carte de vizită. O ia.*) Unde să-l mut de lângă mine? Lîngă cine

să-l pun ca să fie mai puțin nenorocit? (*Ezită, cu cartea de vizită în mînd.*)

TURI: Logic este să stai dumneata între noi amîndoi.

ZUC: Atunci o să dau ordin să mai pună un tacîm în partea asta. (*Arată locul din dreapta ei.*)

MADONA (*intră de la bucătărie. Dreapta*): Bună seara, Zuc.

ZUC: *Bonsoir, chérie*. Îți prezint pe domnul Artur Mirea...

TURI (*se înclină corect*).

MADONA (*îi întinde mîna*): Bună seara!

ZUC (*prezentînd pe Madona cu gesturi oarecum ironice*): Domnișoara Beatrice Elian. Supranumită și Madona. Vara, mama, guvernanta și prietena cea mai bună a lui Danny. Ea l-a crescut.

TURI (*„galanterie și mărunțisuri“*): O! Domnișoara are cel mult aerul unei surori.

ZUC (*fără răutate. Numai gafă*): De caritate... (*Și, fiindcă gafa cea mai mare e cînd vrei s-o repari, adaugă.*) Că ea e un fel de mîngîietoare generală a familiei. (*Madonei, direct.*) *Chérie*, n-am putut să scap de insistențele lui Angèle și i-am promis să mă întorc după dineu. Altminteri nu mă lăsa să viu deloc. Și, ca garanție, l-a delegat pe domnul Mirea să mă însoțească. Prin urmare, domnul Mirea trebuie să se sacrifice și să ia masa cu noi. Fii tu drăguță, că ești mai gospodină, și ia măsuri să i se puie un tacîm. Lîngă mine, firește...

TURI (*observînd aerul ușor contrariat al Madonei*): Vă rog să credeți, domnișoară, că sînt cel dintîi jenat de deranjul pe care-l fac. O masă atît de frumos aranjată...

ZUC: Ea a pus-o!

MADONA: Fiți fără nici o grijă! Mătușa mea va fi încîntată să i-o onoreze un oaspete atît de distins...

ZUC (*lui Turi*): Acuma haidem iarăși în salon, să te aclimatizezi cu atmosfera! (*Îl ia de mînă și-l trage după ea. Madonei.*) Pa! Pa, *chérie*, et „*milles merci pour le couvert*“. (*Iese cu Turi, prin fund.*)

(Madona ezită puțin, apoi ia cartea de vizită de pe tacîmul ei și sună de două ori. Georges intră imediat.)

MADONA: Georges, ai dumneata un creion?

GEORGES: Numai stîlou!

MADONA: Fii drăguț și scrie aici, pe dosul cărții ăsteia de vizită, „D-l Artur Mirea“ și pune-o pe tacîmul meu.

GEORGES: Imediat, domnișoară...

MADONA: Ai reținut numele exact?

GEORGES: Desigur!... De altminteri, pe domnul Artur Mirea îl cunosc personal. Eram în... vizită.

MADONA: Unde?

GEORGES: La prințul Ypsilante.

MADONA: A! Da, uitasem... (*Iese prin salonaș, stînga.*)

(*Georges scoate stîloul, execută ce i s-a spus, apoi iese prin bucătărie, avînd grijă în trecere să-și aranjeze papillonul într-o oglindă.*)

ZUC (*intră din fund, urmată de Danny. Ea e enervată, el, furios*): Mie te rog să nu-mi faci scene în lume, că nu le suport.

DANNY: Pentru ce te-ai dus la nuntă la Angèle?

ZUC: Pentru că așa am avut gust.

DANNY: N-ai voie să ai gusturi pe care ți le interzic eu.

ZUC: N-ai nici o calitate să-mi interzici nimic. Sînt liberă să fac ce vreau. Cel puțin, deocamdată.

DANNY: Și „guvidele“ pe care l-ai adus cu tine cine e?

ZUC: Ți-am mai spus o dată. E un om gentil și atîta tot. Și binecrescut. Ai putea să iei lecții de la el.

DANNY: Un om binecrescut nu vine la masă într-o casă străină neinvitat.

ZUC: L-am invitat eu.

DANNY: Tu să faci invitații în casa ta, nu a mamei.

ZUC: Asta să mi-o spuie tante Emilie, nu tu.

DANNY: Mama e bine crescută și nu ți-o spune.

ZUC: De ce nu încerci s-o imiți? Și, dacă mai insiști pe chestia asta, plec imediat.

DANNY: La nuntă, nu?

ZUC: La nuntă, da!... Îmi faci scene ridicole. Mă faci de rîs în plină lume. Ce-o să creadă omul acela străin despre tine?

DANNY: În orice caz, nu mai rău decît cred eu despre el. Dacă era un adevărat om de lume, cum pretinzi dumneata, trebuia să te aducă pînă la poartă și să plece.

ZUC: L-am reținut eu, ca să am cu cine să mă întorc. Dacă te-ai certat cu Angèle, ce să-ți fac?

DANNY: A! Tu crezi că te mai întorci la nuntă?

ZUC: Sînt sigură.

DANNY: Mi rog. Te-ntorci cu mine, în cazul ăsta!

ZUC: Nu poate să-mi facă decît plăcere... De-abia aștept să te văd cerînd iertare lui Angèle în plină nuntă.

DANNY: Ți interzic să te mai întorci la nuntă.

ZUC: Ce? Sînt pusă sub interdicție?

EMILIA (*intră, urmată de Madona*): Dar ce faceți voi aici?

ZUC (*supărată pe „soartă“*): Ne certăm. Domnul îmi face observație fiindcă mi-am permis să aduc un musafir la masă. Mi-am închipuit că nu poate să-ți facă decît plăcere.

EMILIA: Da, sigur, fetița mea! Mai ales că e și foarte simpatic.

ZUC: Merți, tante Emilie. Și, săracul, l-am luat val vîrtej. A lăsat tot ca să mă conducă pe mine. Toate distracțiile.

DANNY (*arzător*): Probabil că, asta singură, era mai mare decît toate celelalte la un loc. Domnul te-a preferat pe tine tuturor.

EMILIA: Asta ar trebui să te încînte, Danny.

DANNY: Da!... Sînt atît de încîntat, că-mi vine să sparg toate farfuriile de pe masă.

EMILIA: Nuuu!... Că e serviciul de Limoges... (*Conciliantă și maternă.*) Haide! Fiți cuminți și împăcați-vă. O dată la zece ani, e ziua mea de naștere. A propos! A telefonat adineauri Angèle că te roagă s-o ierți dacă te-a supărat cu ceva și să te duci după-masă la nuntă cu Zuc. A spus că nu „concepe“ să se mărite fără s-o faci un vals de nunta ei.

DANNY (*neîncrezător, dar deja vesel*): A telefonat Angèle personal?

EMILIA: Chiar cu mine a vorbit la telefon. Splendidă era, dragă, în rochia de mireasă. I-am și spus-o de altminteri.

DANNY: Dar de cînd vezi tu la telefon?

EMILIA: Parcă ea știe că nu se vede? Pentru o femeie, un compliment îi face plăcere și cînd e idiot.

DANNY: Bun! Atunci haide să mîncăm repede, ca să nu întîrziem de la nuntă.

ZUC: Acum nu mai merg eu.

DANNY: Cum nu mai mergi?

ZUC: Uite-așa, cum nu se mai merge. Fiindcă, în fond, nu înțeleg de loc insistența asta a lui Angèle! În fața mea, face pe supărata și, în spate, îți dă telefoane personale.

EMILIA: Dar n-a vorbit, dragă, cu el! A vorbit cu mine.

ZUC (*cu logica ei*): Când cineva e mireasă pentru prima dată în viață, n-are timp de dat telefoane nimănui, decît dacă acest cineva o interesează în mod deosebit.

DANNY: Îți jur că nu e adevărat nimic. Între mine și Angèle n-a existat decît imaginația ta.

EMILIA: Vai, copii, dar copii sinteți!

ZUC: Ba nu sînt copil de loc. („*Montîndu-se*“ *singură*.) Cee aia să-l invite la vals că, dacă nu, strică nunta la un ceas după cununie? Ce-ai zice tu dacă, la nunta mea cu tine, aș chema pe domnul Mirea să mă facă o rumbă, că dacă nu, mă divorțez?

DANNY: Ți-aș minca beteala, pe onoarea mea!

ANDREI (*intră. E în frac. Marșial, mai mult prin voință decît printr-o predispoziție nativă. Își poartă vîrsta la lumina zilei*): Emilie dragă, ce faceți cu masa? Voi stați de sindrofie în sufragerie și musafirii au început să mănînce scrumierele în salon.

EMILIA: Gata, Andrei. Sîntem gata. Duceți-vă în salon, ca să trimit feciorul să vă cheme la masă.

ZUC (*făcînd pe supărata*): Eu nu mînc nimic. (*Încet Madonei, care, în tot timpul replicilor de mai sus, la care era totuși foarte atentă și-a făcut de lucru cu detalii de menaj, în legătură cu masa.*) Am mîncat la nuntă cincizeci de sandviciuri cu icre negre. (*Iese.*)

DANNY: Papa! Vreau să te rog ceva...

ANDREI (*ieșînd*): Pînă la leafa viitoare, să nu mă mai rogi nimic.

DANNY (*ieșînd după el*): Bine, dar astă-seară... (*Restul nu se mai aude.*)

EMILIA: Ce zici, *ma chère*, de mioanța asta? Nu-i ajunge că vine la miezul nopții din alte localuri, dar îmi mai aduce și toți reangajații la masă.

MADONA: Dar de ce „reangajat“?

EMILIA: N-ai văzut ce umeri are? Parcă e portdrapel. (*Sună de două ori.*)

GEORGES (*intră imediat*).

EMILIA: Georges, poștește lumea la masă.

GEORGES (*solemn*): Aștept numai ca doamna să fie în salon, ca să pot anunța: „Doamna e servită“.

EMILIA: Atunci, vino peste un minut în salon. (*Madonei, ieșînd prin fund.*) Exact ca la prințul Ypsilante... (*A ieșit.*)

(*Georges deschide ușa din fund cu ambele batante. Apoi sună de trei ori. Florica intră repede, cu friza călcată.*)

GEORGES: Servim la masă. (*Aprinde lustrul și aplicilele complet. Iese prin fund.*)

(*Florica se duce și se așază, în picioare, în capul mesei, după ce-și pune mînușile albe, pe care le scoate din buzunarul șortului.*)

GEORGES (*se aude, anunțînd grav, în culise*): Doamna e servită!

(*Imediat reapare și se postează în celălalt capăt al mesei. Intră musafirii în cortegiu: Emilia, la braț cu Consilierul, Andrei cu d-na consilier, Gri-gri, tatăl lui Zuc, cu d-na colonel Arvinte, Artur Mirea cu Zuc, Danny cu Cristina, mama vitregă a lui Zuc, colonelul Arvinte cu d-na Pinteau.*)

EMILIA (*după ce tot cortegiul a intrat*): Luați loc, vă rog. (*Fiecare își caută locul indicat, d-nele fiind ajutate pentru aceasta de către parteneri, și se așază. Când toată lumea a luat loc în atitudinea de stînjnire a primelor clipe, Emilia comandă*): Serviți la masă și dați drumul la radio în salon. Dar să nu fie conferințe.

(*Georges se înclină și iese prin fund, spre salon. Florica iese, dreapta, spre bucătărie.*)

EMILIA (*observă că Madona a rămas în picioare, singură, cău-tînd să se fofileze, cu discreție, spre salon*): Dar tu nu treci la masă?

MADONA (*drăguț*): Sîntem treisprezece, tanti!...

(*Cortina se lasă încet pe tablou. Musafirii încep să-și pună șervetele. În culise începe, la radio, tave, ca să se audă pînă în sufragerie, „muzică ușoară.*)

G o n g

Muzica ușoară va continua pînă cînd se aude gongul care anunță începerea tabloului următor.

TABLoul II

A doua zi, către seară, la Madona acasă. Un interior nepretențios, plin totuși de grație și distincție sobră; este salonașul Madonei, în care dă și lecții de pian. La locul de cinste (dreapta, planul I), pianul, cu măsuța de note alături, plină de mapeși de partituri. În stînga, planul I, o măsuță cu fotolii. Biblioteci mici (etajere), cu volume legate frumos. Bibelouri selecționate cu pricepere. Tablouri asemenea. Puține și bune. Mobilierul se va aranja după indicațiile directorului de scenă. Intrările, se asemenea. E nevoie de o ușă de intrare, care dă într-un vestibul și de alte două, interioare. Una care duce spre dormitorul Madonei și alta către oficiu. O oglindă mare, înaltă, deasupra unei măsuțe cu sertare închise. Radio, telefon, calorifer. Nici apartamentul, nici mobilierul, nici obiectele decorative nu sînt moderne. Sînt toate însă „piese” de preț și de gust. După bătaia gongului se aude cîntînd la pian, cu destulă aproximație, *La grande valse* de Chopin. Apoi cortina se ridică încet, fără să turbure cu nimic atenția concentrată cu care eleva își descifrează, la pian, partitura sub controlul Madonei. Pe pian, un metronom bate măsura. Pe fereastră (sau ferestre) se vede cum viscolește afară. Eleva o fetișcană de 12—13 ani. Pieptănată copilărește, cu codițe. Poartă un șorț de uniformă liceală, cu guleraș și cravată lavalieră. Pe braț, numărul matricol și, pe nas, ochelari cu dioptrii multe. Cîntă, aplecată mult pe pian.

MADONA (*o urmărește cu atenție, marcînd, cu degetul, măsura*): Un-doi-trei... Un-doi-trei... Un-doi-trei...

ELEVA (*greșește*): Pardon! (*Reia măsura cîntată greșit. Începe să-și numere singură.*) Un-doi-trei... Un-doi-trei..

MADONA (*o îndreaptă din spate*): Nu sta așa aplecată pe pian, Nina. La pian, poziția e foarte importantă. Și pentru execuție și pentru estetică.

ELEVA (*cu ochelarii în partitură*): Nu văd bine, domnișoară. (*Se îndreaptă din umeri mai mult decît trebuie.*)

MADONA: Să-ți fac lumină. (*Aprinde luminările de la pian, în timp ce eleva exersează mai departe.*)

ELEVA: Îmi place atît de mult să cînt Chopin cu luminările aprinse. (*Se oprește din cîntat, așteptînd ca Madona să termine de aprins luminările.*) Dar să pot să-l cînt bine.

MADONA: Cu timpul, o să izbutești, Nina. Ai talent, ai voință... Și-apoi iubești muzica!

ELEVA: O! Cît despre asta! N-aș face altceva, toată ziua, decît să cînt la pian. Sau să ascult. Îmi place deopotrivă. (*Un timp. Ia o hotărîre foarte importantă pentru ea.*) Domnișoară! Pot să vă rog ceva?

MADONA: Firește, fetița mea.

ELEVA: Vreți să-mi cîntați d-voastră valsul „cum trebuie”? Vă rog mult de tot.

MADONA: Cu plăcere, Nina!... (*Trece la pian în locul elevei, care se așază, bucuroasă, alături, pe un fotoliu, într-o atitudine beată, de extaz, puțin ridiculă totuși. Telefonul sună strident. Eleva face un gest de contrariere comică.*)

ELEVA: Să răspund eu?

MADONA (*se întoarce pe scăunelul rulant*): Dacă ești drăguță. Nu sînt acasă pentru nimeni.

ELEVA (*se duce la telefon*): Allo! Da, casa d-rei Elian. Nu, domnișoara nu este acasă pentru nimeni, vă rog.

MADONA (*încet*): Întreabă cine e.

ELEVA (*cu un gest de înțelegere*): Cine întreabă, vă rog? (*Încet Madonei.*) D-I Dandy sau Danny, n-am înțeles bine...

MADONA (*repede*): A! Danny!... Pentru el sînt acasă. (*Se ridică.*)

ELEVA (*la telefon*): Pentru dumneavoastră, domnișoara s-a întors chiar acum din oraș. Un moment, vă rog... (*Întinde receptorul Madonei, care a venit la telefon.*)

MADONA (*la telefon*): Allo! Eu, Danny!... (*Eleva își reia locul.*) Bună seara... Da, eram la lecție... Sigur că poți să vii. Mai ales dacă ești aproape... Nu, nu, nu mă deranjezi deloc. De altminteri, am și terminat lecția. Pînă ajungi tu, sînt gata.

(*Eleva în timpul convorbirii la telefon, își strînge notele în servietă și se pregătește de plecare.*)

MADONA (*continuând la telefon*): Mă alarmezi, Danny!
Dar ce e? Cēs-a-ntîmplat? Bine, bine! Aștept să-mi spui
personal. La revedere. (*Închide telefonul. E un pic
preocupată.*)

ELEVA: Atunci, eu mă duc, domnișoară...

MADONA: Bine, fetița mea! Pe miercuri... Și exersează
bine bucata. Examenul la conservator o să-l dai cu ea.

ELEVA: Îmi pare rău că n-am avut noroc să mi-o cîntați:

MADONA: Nu e nimic. Ți-o cînt lecția viitoare. (*Sună. În
timp ce eleva își ia mașfa, intră Ana, menajera Madonei
E o femeie în vîrstă, îmbrăcată curat și cu un aer foarte
viii.*) Ana! Fii bună și ajută pe domnișoara să se îm-
brace.

ELEVA: Bună seara, domnișoară.

MADONA (*dîndu-i mîna, amical*): Bună seara, Nina.

(*Eleva iese în vestibul, urmată de Ana. Madona aprinde
lampa electrică, apoi stinge lumînările de la pian.
Se oprește în dreptul oglinzii.*)

ANA (*revine din vestibul*): E un viscol afară! Noroc c-o
așteaptă mașina jos. La tramvaie trebuie să fie bătaie.
(*Lasă stovurile.*) Da domnișoara Tatiana de ce-o fi
lipsit azi de la lecție?

MADONA: Știu eu?

ANA: O fi bolnavă, sau o fi văzut vremea asta de-afară!...

MADONA: În orice caz, putea să telefoneze... Ana! Să pregă-
tești de ceai, te rog. O să vie domnișorul Danny acum.
Să-l încălzim cu un ceai fierbinte. Și fă-i cîteva tartine
de pîine prăjită cu unt. Felioarele tăiate subțiri de tot
și bine rumenite, c-așa îi plac. Și ceaiul să fie tare,
cu esență multă.

ANA: Cine să-i cunoască mai bine gusturile ca dumneata
care l-ai crescut?

MADONA (*cu o ușoară umbră de melancolie*): Adevărat!
Pot să zic că eu l-am crescut.

ANA: Da, dar l-ai răsfațat prea mult, pentru că îl iubești
prea mult.

MADONA (*ca și cum s-ar apăra de o acuzație*): Eu? (*Un timp.
Apoi pe un ton spre normal.*) Adică de ce mă mir?
Sigur că-l iubesc. Țin la el ca la un frate... ca la un...

ANA: Ca la un copil al dumitale, ce mai încoace și-ncolo?
Da', dacă ar fi fost copilul dumitale, nu l-ai fi răsfațat
atît.

MADONA (*fără să vrea, îi scapă vorba*): Și poate nici nu
l-aș fi iubit atîta. (*Repede.*) Adică, vreau să spun că...

ANA (*n-o lasă să termine*): Asta nu, domnișoară! Nu există
iubire mai mare decît a mamei față de copilul ei.

MADONA: Ba poate că există, Ana! (*Încercînd să glumească.*)
Dar, noi două, n-avem de unde ști. Fete bătrîne, amîn-
două...

ANA (*același ton de glumă obișnuită între ele*): Bătrîne, ca
bătrîne! Dar fete! Dumnezeu mă știe și pe mine, domni-
șoara mea... (*Serioasă, dintr-odată.*) Dar să știi, maică,
fiindcă veni vorba, îți spun ca la un copil al meu. Rău
am făcut că nu m-am măritat și-am ajuns, la cincizeci
de ani, singură pe lume. Să nu te iei după mine,
maică! Că viața e una, nu „e“ două. (*Sonerie la in-
trare.*)

MADONA: Mă duc să-i deschid eu. Dumneata ai grijă de
ceai... (*Se duce în vestibul, Ana iese spre oficiu.*)

DANNY (*intră, după cîteva secunde, precedînd pe Madona.
Își freacă mîinile de frig.*) Zuc mă înșală! (*Se oprește
brusc, pătruns de importanța afirmației pe care-o face.*)

MADONA: Ce? (*Îl privește nedumerită.*)

DANNY: Mă înșală! Asta este! (*Se așază grav, scoate port-
țigaretul și aprinde o țigară.*) Sînt încornorat!... (*În
seriozitatea bărbătească cu care vorbește, este totuși o
umbră de comic.*)

MADONA: Ce vorbă e asta? (*Se așază lîngă el, la măsută.*)

DANNY: Cred că am fost destul de clar. Mă înșală cu Guvi-
dele.

MADONA: Cu cine?

DANNY: Cu Mirea. Tipul pe care l-a adus aseară la masă.

MADONA (*tot nu-i vine să creadă*): Nu se poate!

DANNY: Uite că s-a putut.

MADONA: De unde știi?

DANNY (*definitiv*): Am auzit cu urechile mele. Astea le
vezi? (*Își pipăie urechile.*)

MADONA (*cu un surîs ușor, pe care nu-l poate opri*): Ai auzit
că te-nșală?

DANNY: Da!

MADONA: Fii clar, Danny!

DANNY (*se ridică. Începe să se enerveze*): Mai clar decât atîta cum vrei să fii?

MADONA: Bine, dar...

DANNY: Stai să vezi! Aseară, după dineul mamei, știi că am plecat la nuntă la Angèle. Eu, Zuc și Guvidele.

MADONA: Da...

DANNY: În primul rînd, în mașină, tot timpul a stat mai mult în partea dinspre el. Între mine și ea era un kilometru liber. Între ea și el, nici măcar un milimetru. Lipiți, frate, înțelegi? Firește, tot timpul a făcut pe supărata pe mine, ca să poată vorbi numai cu el. Că e de-o șmecherie!...

MADONA: Probabil că vrea să te facă gelos.

DANNY: Așa mi-am închipuit și eu la început și n-am dat nici o importanță. La nuntă, însă, m-am convins că lucrul era serios. Tot timpul au dansat numai amîndoi, pînă au atras atenția tuturor și au început comentariile pe contul lor și pe spinarea mea.

MADONA: Copilării!

DANNY: Ai răbdare, că viu imediat și la fapte... La fapte, înțelegi? Cînd mă gîndesc, îmi vine să urlu! (*Ori de cîte ori i se va termina în cursul scenei țigara, va aprinde, nervos, alta.*)

MADONA: Nu te mai enerva. Stai colea lîngă mine și povestește-mi liniștit.

DANNY (*se așază, „dărimat“ moralmente*): Ce să-ți mai spun, Dona? Într-un cuvînt, i-am prins.

MADONA: Ce? (*Nu îndrăznește să creadă.*) I-ai prins?

DANNY: Da! Și știi unde? În seră! În veranda cu geamuri albastre, unde îți ține mama lui Angèle ficușii, fi-i-ar legumele ale dracului să-i fie!

MADONA: E imposibil. Nu-mi vine să cred.

DANNY: Parcă e de crezut? (*Rămîne deprimat, pe gînduri.*)

MADONA (*consternată*): Să facă Zuc una ca asta?

DANNY (*același joc*): A făcut-o!

MADONA: Și unde? La o nuntă!

DANNY: Influența mediului înconjurător. Ai văzut de ce nu vream s-o las să se ducă la nuntă? Parc-aveam o presimțire...

MADONA: Și ea a văzut că ai prins-o?

DANNY: Nu! Cînd am dat cu ochii de ei în seră, m-am ascuns după un palmier de-ăia de acolo și am ascultat tot, fără să mă simtă.

MADONA: Oribil! (*Cu un gest de silă onestă.*)

DANNY: Am auzit tot. Zuc i-a dat *rendez-vous* pentru balul mascat de astă-seară de la „Oboiul“. I-a spus că profită de ocazie că e supărată cu mine ca să meargă la bal singură, numai cu el. Au hotărît și în ce să se costumeze. El în Ludovic al XIV-lea și ea în domnișoara de Lavallière... Ca să fie cu ochi și cu sprîncene adică. Pe urmă, Guvidele a vrut s-o sărute... Noroc că Zuc nu s-a lăsat, că săream la ei și se lăsa cu crimă pasională... I-a dat numai mîna așa, cum o dă ea, cînd vrea să facă pe languroasa și i-a promis prima sărutare astă-seară la bal, cînd va bate gongul ora 12 punct... Înțelegi? La ora misterelor, adică.

MADONA (*care a început să se lumineze treptat asupra situației reale*): Asta a fost tot?

DANNY: Dar ce, nu e de-ajuns? Ce vrei să facă mai mult? Își dă întîlniri fără știrea mea, mă mințe, promite sărutări la ora misterelor, se duce la bal mascat cu crai...

MADONA (*cu un zîmbet, vrînd să-l liniștească deplin, fiindcă mărturisirea l-a ușurat în mare măsură*): Te asigur că Zuc, pînă de dimineață, a și uitat ce i-a promis domnului acela...

DANNY: Află că în acest moment domnișoara Zuc a și început să se costumeze, la Hélienne acasă, de unde d-l Ludovic al XIV-lea va veni s-o ia cu caleașca de piață.

MADONA: De unde știi tu?

DANNY: Am Scherlockholmit-o!

MADONA: Poate vrea să-ți facă o surpriză și, în ultimul moment, să te invite s-o acompaniezi la bal.

DANNY: N-am nevoie de invitația ei. Mă duc și singur. Că mă duc. O las pînă la ora misterelor, o prind și, pe urmă, îi fac un bal și ei și lui Ludovic al XIV-lea, ceva ce n-a pomenit Versailles-ul!. O bat în plină lume de-o usuc. Și, pe el, îl provoc la duel. (*E convins de tot ce spune.*) De-aia am venit la tine, Dona! Să mă ajuți. N-am nici bani, n-am nici costum, n-am

nimic, decît o mare sete de răzbunare. Și dacă nu mă duc, înnebunesc, să știi...

MADONA: Sigur c-o să te duci, Danny dragă. O să ai și bani și costum și tot ce vrei. Numai că trebuie să-mi făgăduiești un singur lucru.

DANNY (*circumspect*): Ce anume?

MADONA: Că nu faci nici un fel de scandal. Că nu te faci de rîs nici pe tine, nici pe ea...

DANNY: A, nu! De bătut trebuie s-o bat!

MADONA: Cum s-o bați? Nici în glumă nu pot să admit că, un domn ca tine, nu găsește altă pedeapsă pentru Zuc decît bătaia! Asta, firește, presupunînd că, pînă la urmă, Zuc ar merita o pedeapsă.

DANNY (*care rămîne la părerea lui*): Bine, bine, asta e o chestie secundară. Principalul e în ce mă îmbrac. Că dacă mă duc nemascat, n-am făcut nimic...

MADONA: Aici n-am decît rochii de-ale mele și, pentru rolul atît de viril pe care vrei să-l joci, cred că nu sînt cele mai indicate. Găsești însă destule costume cu chirie la „Carnavalul“, în Calea Victoriei. Te duci repede pînă acolo, îți alegi un costum, și gata.

DANNY: Dă-mi bani atunci... N-am decît o mie de lei... Astăzi m-am certat cu tata și n-a vrut să-mi dea nimic pînă la leafă.

MADONA: Numai decît.

DANNY: Te previn însă că am nevoie de bani serioși. La bal mascat sînt cheltuieli enorme... Surprize, flori, șampanie, una-alta...

MADONA (*ducîndu-se spre sertarul mesei de sub oglindă*): Cincizeci de mii îți ajung?

DANNY: Aăăă! Dar Rockefeller ești, domnule! Dar de unde ai atîția bani?

MADONA: Păi eu, cu banii pe care-i cîștig, nu pot să fac decît un singur lucru. Să-i strîng. (*Începe să deschidă sertarul.*) Pentru bătrînețe... (*Caută în sertar și ia banii.*)

DANNY (*glumind*): Iată unde m-a adus educația „sobră“ a tatii. Am și început să iau bani de la femeii...

MADONA: De la prietene... Eu nu sînt femeie, Danny... (*Vine cu banii spre el.*)

DANNY: Adevărat. Tu ești un înger. Un înger plin de bani și de idei.

MADONA (*îi dă banii*): Poftim 50 de mii.

DANNY: Sărutăm aripioarele... (*Îi sărută mîna.*)

ANA (*intră cu tava și cu ceaiul*): Bunăseara domnișorule!...

DANNY: Oo! Bună seara, Ana de Austria!

ANA: Mai mult îmi plăcea cînd îmi spuneți Ana Karenina. (*Depune tava lîngă el.*) Poftiți! Fierbinte, tare și cu felioare de pîine prăjită cu unt. Subțiri și rumenite bine, cum vă place dumneavoastră. Că eu nu v-am uitat gusturile.

DANNY: Mulțumesc, Ana, că te-ai gîndit cu atîta afecțiune la mine dar sînt grăbit...

MADONA: Ai totuși timp să iei un ceai.

DANNY: Ceai? Cînd mă pregătesc să mă înec în șampanie? Îmi taie setea... Ți-l ofer dumitale, Ana.

ANA (*Madonei, cu un gest complice*): Văzuși, domnișoară? Ce-ți spuneam eu?

MADONA (*simte nevoia să-l scuze pentru jena pe care-o simte ea*): Danny e foarte grăbit, Ana...

ANA: Aș! E prea răsfațat, domnișoară!... (*Ieșind cu tava și ceaiul.*) Nu e pentru cine se pregătește, e pentru cine se nemerește... Și ceaiul ăsta, la fel cu toate lucrurile de pe lume. (*A ieșit.*)

DANNY: Dona! Mă-mbrac la tine, nu?

MADONA: Dacă vrei...

DANNY: Trebuie să vreau. Acasă nu pot să mă costumez, că mă vede tata și iarăși îmi face muzică că ies noaptea-n oraș... Și, în afară de asta, nu știu să mă costumez. E primul bal mascat din viața mea. Tu ai fost la vreunul?

MADONA: Da, de foarte mult timp însă. Cînd aveam cinci ani m-a dus tata la un bal costumat de copii...

DANNY: Și în ce erai costumată?

MADONA: În Cenușăreasa.

DANNY: Trebuie să fi fost un amor cu coșulețul de merinde pe braț, ducîndu-te spre bunicuța, pe care o mîncase lupul.

MADONA: Confunzi, Danny! Aia e Scufița Roșie. Vezi, dacă nu ascultai atent cînd îți spuneam povești și te gîndeai aiurea? La prostii!

DANNY (*rizind*): La „flacăra cu purice“.
MADONA: Gata, gata! Aia s-a stins de mult... Du-te, să nu întârziezi.
DANNY: Pa. În zece minute sînt îndărăt. By-by!
MADONA (*îl conduce, ieșind cu el în vestibul*): La revedere. (*Reintră. Se duce și închide sertarul de unde a scos banii. Se gîndește la ceva cu o ușoară umbră de tristețe. Desigur, la scena cu Danny. Trece la pian și răsfoiește notele de pe măsută. Alege partitura pe care o căuta, se așază și începe să cînte „L'après midi d'un faon“ de Debussy. După un timp, se aude soneria. Atență și captivată de muzică, Madona nu remarcă soneria.*)
ANA (*intră dinspre oficiu, trece în vestibul și se întoarce introducînd pe Andrei Barcian*): Pofțiți, conașule... Ce mai face coniața?
ANDREI: Bine, mulțumesc, Ana!
MADONA (*aude voci, se întoarce și-l întâmpină, surprinsă și oarecum dezamăgită*).
ANDREI: Bună seara, Beatrice...
ANA (*iese în oficiu*).
MADONA: Bună seara, nene Andrei. Dar ce ești atît de solemn? Nu mi-ai mai spus Beatrice de cînd... (*Se oprește la timp*.)
ANDREI: Ori de cîte ori am avut de vorbit ceva serios cu tine, ți-am spus Beatrice.
MADONA: Și e iarăși cazul?
ANDREI (*se așază*): De vreme ce mă aflu aici, la o oră oarecum nepotrivită. Mi-am închipuit însă că, pe vremea asta infernală, trebuie să te găsesc acasă. Pot să fumez? (*Scoate tabachera*.)
MADONA: Desigur... (*Caută un chibrit pe măsută*.)
ANDREI: Merci, am!... (*Aprinde. Cînd stinge chibritul, observă mucusul țigărilor lui Danny în scrumieră*.) Dar de cînd te-ai apucat de fumat?
MADONA: Eu? (*Se așază, surprinsă*.)
ANDREI: Văd resturi de țigări aici. (*Gest spre scrumieră*.) Și unde mai pui că fumăm același fel de țigări... (*Îi întinde portțigaretul*.) Mai vrei una?
MADONA: Mulțumesc... Eu nu fumez niciodată... (*Un pic încurcată*.) Am avut o vizită...
ANDREI: Bărbat, desigur. Sper că elevele tale nu fumează...

MADONA: Ba... unele fumează. Îmi plac femeile care fumează. Cu o condiție însă: să știe să fumeze.
ANDREI: Sînt lucruri pe care o femeie n-o să le știe niciodată.
MADONA: Asta e o părere de bărbat. (*O mică pauză*.)
ANDREI (*un fum amplu*): Cine a fost la tine?
MADONA: Am spus...
ANDREI: Tînăr?
MADONA: Foarte!... (*Crede că Andrei bănuiește că a fost Danny*.)
ANDREI: Flirt?
MADONA: Mai mult.
ANDREI (*surprins*): Mai mult decît un flirt?
MADONA (*serios*): Mult mai mult!...
ANDREI (*contrariat, dar stăpînit*): Daa? Felicitările mele. Și de cînd?
MADONA: Ce?
ANDREI: Fericitul eveniment.
MADONA: De mult de tot... (*Suride cu subînțeles*.)
ANDREI: Acum 6 luni, ți-ai dat cuvîntul de onoare că n-ai pe nimeni.
MADONA: Unde să am?
ANDREI: În viață.
MADONA (*înțelege confuzia și o regretă*): Nene Andrei...
ANDREI (*plat*): Nu pot să fiu decît mulțumit pentru tine că, în sfîrșit, te-ai dat pe brazdă.
MADONA (*același ton, crescut*): Nene Andrei, te rog...
ANDREI (*totuși, un pic enervat*): Dar n-ai nici un motiv să te rușinezi, draga mea. Ești majoră și răsmajoră... Ești stăpîină pe tine și pe acțiunile tale...
MADONA: Dumneata ai înțeles altceva decît am spus eu...
ANDREI: Am înțeles exact ce mi-ai spus. Ai un amant.
MADONA: Pardon! Un prieten...
ANDREI: Prieten? Asta e un pseudonim inventat de bărbați, pentru voi înainte, și citat de voi pentru bărbați, după.
MADONA: Dar e vorba de un prieten adevărat. În înțelesul cel mai curat și cel mai frumos al cuvîntului.
ANDREI: Știu, știu. Cunosoc teoria...
MADONA: Eu am vrut să fac o glumă...
ANDREI: Și-a ieșit o gafă. Ai mărturist fără să vrei...

MADONA: Dar n-am mărturisit nimic. Am spus că am un prieten, și atîta tot...

ANDREI: Am înțeles. Nu e nevoie să-mi repeți... Îl cunosc?

MADONA (*surîde amuzată totuși de nervozitatea și copilăria lui*): Da...

ANDREI: Cine e?

MADONA: Nu bănuiești?

ANDREI: E inutil, draga mea, să ne jucăm de-a portretul, ca domnișoarele de pension. Important pentru mine e că există...

MADONA (*s-a convins că Andrei e departe de a se gândi la Danny*): Da! Există. Și n-ai să-l știi niciodată!. (*Îi pare bine că poate vorbi de Danny. Numai pentru plăcerea de a o face.*)

ANDREI: E discret sau înșurat?

MADONA: Nici una, nici alta. Dar nu va putea spune niciodată.

ANDREI: Aa! E mut?

MADONA: Mai mult decît atît. Nu știe.

ANDREI: Ce nu știe?

MADONA: Că îl iubesc.

ANDREI (*pe care conversația îl nemulțumește, vrea să fie ironic și nu izbuteste decît să fie vulgar*): Cum adică? Trăiești cu el și nu știe dacă îl iubești?

MADONA: Nu e obligatoriu să iubești un om cu care îți împarți viața, cu care „trăiești”, cum zici dumneata. Eu însă trăiesc cu el fără să știe.

ANDREI (*se uită la ea ca la o ciudățenie*): Interesant.

MADONA: Da, da! Degeaba te uiți așa. Nu știe, fiindcă trăiesc cu el în suflet, în gândurile mele, în visurile mele.

ANDREI (*același ton, plat*): Păi de ce nu-i spui, fetiço, să afle omul cum stă chestia și să ia măsuri în consecință?

MADONA: Pentru că n-are să știe niciodată că mi-e drag și cît mi-e de drag. El are viața lui, drumul lui, fericirea lui. Și-apoi, e atît de departe...

ANDREI: Spuneai că adineauri a fost aici?

MADONA: Ce-are -a face? Cînd e aici, e tot atît de departe. Poate și mai departe decît atunci cînd nu e lîngă mine.

ANDREI: Eu cred că n-ar fi rău să te arăți tu la un doctor.
MADONA: De ce? Dragostea nu e o maladie. E cel mult o suferință.

ANDREI: Ba dragostea e o boală, draga mea. Și încă una care trîntește bolnavii la pat. Pe cei sănătoși, firește.

MADONA (*surprinsă ea însăși de constatarea ei*): Știi că e prima dată cînd am vorbit cu cineva despre dragostea mea?...

ANDREI: Sînt onorat că m-ai ales tocmai pe mine pentru asta. Cred că era mai indicat să te adresezi unui specialist.

MADONA: Crezi că sînt nebună, nene Andrei?

ANDREI: Știi și eu, draga mea? Eu sînt avocat.

MADONA: Chiar dacă sînt nebună, să știi că nebunia asta e mai frumoasă decît viața.

ANDREI: Mai frumos ca viața nu există nimic. Și viața e — în primul rînd — o chestiune de echilibru. E o problemă pe care toți avem s-o rezolvăm cu aceleași cifre. Și cine schimbă ordinea și logica operațiunilor, riscă să n-o rezolve niciodată, sau s-o rezolve greșit.

MADONA: Ce importanță are rezultatul dacă jocul cu cifrele e pasionant prin el însuși? Prin chiar lipsa lui de logică sau prisosul lui de fantezie?

ANDREI: Viața nu e o problemă de temperament. E una de judecată.

MADONA: De judecata fiecăruia.

ANDREI: În sfîrșit! Nu venisem la tine cu intenția de a discuta banalități cu pretenții filozofice. Și, mai puțin, cu intenția de a asculta o confesiune sentimentală.

MADONA: Iartă-mă! Ți-am făcut-o fără să vreau.

ANDREI: „*Le trop plein de ton coeur*”, știi! (*Se ridică.*) Totuși, pentru că eu sînt un om care n-are obiceiul să se oprească la mijlocul drumului, chiar cînd întîmpină obstacole neprevăzute, am să-ți spun de ce am venit...

MADONA (*care presimțea scopul vizitei lui și încercase, prin mărturisirea făcută, să-l facă să înțeleagă că trebuie să renunțe.*) Da.

ANDREI (*face cîțiva pași. Apoi, foarte stăpîn pe el*): Înainte de a te muta de la noi, îți făgăduisem că n-o să mai

reviu niciodată asupra unei discuții pe care am avut-o împreună și care te-a determinat să pleci din casa noastră.

MADONA: Știi că dumneata ai obiceiul să te ții de cuvânt.

ANDREI: Te rog să crezi, Beatrice, că am încercat să renunț la tine. Am încercat să mă conving că sentimentul meu pentru tine era, dacă nu o nebunie, cel puțin o incorectitudine.

MADONA: Nene Andrei. Dacă ai un pic de considerație pentru mine, nu mai continua, te rog... Îmi e penibil să ascult mai departe...

ANDREI: Înțeleg. Îmi dau seama că, îndrăgostită cum ești, nu e momentul cel mai bine ales pentru ca...

MADONA: Cruță-mă, te rog. Sfirșește...

ANDREI: Nu înainte de a-ți spune, încă o dată, că dragostea mea...

MADONA (*nu se mai poate stăpîni de a nu-l pune la punct*): Că dorința dumitale, adică.

ANDREI: Spune-i cum vrei. La mine, dragostea și dorința se confundă. Sînt surori siameze. Nu pot trăi despărțite una de alta. Ei bine, această dorință a mea, fiindcă așa vrei să-i spui, s-a încăpățînat să nu renunțe la tine. Viața mea îți simte lipsa. Echilibrul meu a început să șovăie. Nu știu dacă îmbătrînesc, sau sînt realmente îndrăgostit. Știi numai că am nevoie de tine pentru liniștea mea. Cînd lucrez, mă tulburi... Cînd gîndesc, mă-ncurci... Nici să iubesc nu mai pot. Mă stînjenești...

MADONA: Nu crezi c-ar fi cazul să te arăți și dumneata la un doctor?

ANDREI: (*privind-o drept și clar*): Inutil! Eu îmi cunosc leacul singur. (*O pauză mică și apoi un pas către ea.*) Îți ofer o viață comodă. Bogată... Nu sînt un om nici plicticos, nici exigent.

MADONA (*aproape un țipăt. Interior însă*): Dar nu-nțelegi că sînt îndrăgostită de altul?

ANDREI: (*placid*): Și?

MADONA: Cum „și”? (*E dezarmată.*)

ANDREI: Cine te-mpiedică să-ți iubești mai departe himera? Eu am nevoie numai de realitatea ta. Restul rămîne celui alt...

MADONA: Și ți-ai închipuit că aș putea vreodată să primesc împărțeala?

ANDREI: Nu văd ce te-ar putea împiedica. Sînt de acord că tu poți iubi oricînd pe cineva. Un om adevărat chiar. Pe tine însă, iartă-mă că ți-o spun, un bărbat te poate iubi mai greu.

MADONA: Fiindcă sînt bătrînă?

ANDREI: Nu! Nu pentru asta. Pentru că n-ar putea bănui cît ești de tînără... Tu nu te vezi, din cauza propriei tale măști. Nu atragi, fiindcă nu vrei să strălucești. Gesturile tale îndepărtează fără să vrea... Privirile tale îngheață, fără să știe... Tu ești, ca să spun așa, propria ta fantomă. Și cine vrei să iubească o fantomă, oricît ar fi ea de perfectă? Eu însă te cunosc așa cum ești în realitate. Ai crescut sub ochii mei.

MADONA (*își culcă capul pe mînă*): Nene Andrei, nu mai pot să te ascult... Du-te, te rog.

ANDREI (*nu acordă nici o importanță spuselor ei*): Ai împlinit 40 de ani, Beatrice... Viața nu ți-a dat nimic, fiindcă i-ai refuzat tot. O femeie ca tine n-a izbutit să ajungă decît o fată bătrînă. Gîndește-te ce te așteaptă de aici încolo. Conciul și ochelarii cu lăntic, ca să distingî notele la lecții. Și fereastra... Asta (*o arată*) sau alta, de la care să privești viața, cu pisica ghemuită în poală... Nu simți cum se apropie singurătatea, pustiul? Deschide-ți ochii, Beatrice, cît mai e vreme și cît mai ai putere s-o faci. Dincolo de ușa asta, pe care pătrund numai eleve și himere, viața îți întinde încă brațele, prin mîinile mele... Eu, unul, te aștept. Sînt gata să-ți călăuzesc primii pași, care sînt cei mai greu de făcut... (*Un timp. Se plimbă.*) Nu-ți cer să-mi dai un răspuns imediat, dar nici nu mă lăsa să aștept prea mult... (*Vine în dreptul ei și îi pune mîna pe creștet.*) Nu te mai încăpățîna să vezi în mine numai pe bărbatul mătușii tale... (*Cu un suris.*) Nu sîntem nici un fel de rudă... (*Un timp.*) Așa cum Emilia n-a știut de nimeni pînă acum, nu va ști nici de tine... (*Un timp, mai mărișor.*) Mîine seară, vrei să luăm masa împreună? Mergem întîi la un spectacol și pe urmă supăm... (*O mîngîie pe păr.*) Nu mai sta așa cu capul în jos, c-o să te doară... Și n-aș vrea ca, ultima

mea declarație de dragoste să se încheie cu o durere de cap. Fiindcă e ultima. Eu nu pot să stau prea mult timp liber... Cred că știi că s-a terminat cu Cristina... Din cauza lui Danny... Cu amorul ăsta al lui și cu încurajările mamă-sii, situația mea devenise foarte delicată... (*O mîngîie puțin pe păr, apoi se apleacă să i-l aspire.*) Ce parfum ai! Miroși a curat. Poate și asta m-a atras întotdeauna la tine. Simplitatea. Lipsa ta de artificiu. Tu ești ca o plantă care-și fabrică singură parfumul și culoarea. Din ea însăși. (*Un timp. O mîngîie pe păr.*) Nici nu știi ce femeie minunată trebuie să fii! (*Se apleacă și o sărută ușor pe păr. Madona, care a stat nemișcată pînă acum, începe să plîngă încet, dincolo de voința ei, ca un om care a renunțat să măi lupte. Andrei nu observă și nu bănuiește nimic. El înțelege cu totul altceva.*) Uite, acum te las. Nu insist. Mîine, înainte de prînz, îți dau un telefon, ca să-mi dai răspunsul. (*Surîde mulțumit pe deasupra ei.*) Spune-mi bună seara, să mă duc...

MADONA (*în aceeași poziție*): Bună seara...

ANDREI: Noapte bună și pe mîine... Te chem la telefon, în prealabil... (*Pleacă spre vestibul, de unde va ieși, peste o clipă, necondus.*)

MADONA (*de îndată ce simte că Andrei a plecat, începe să plîngă mai tare, fără să-și ridice capul de pe masă*).

ANA (*intră din oficiu*): A plecat? (*Observă cum plînsul o zguduie pe Madona.*) Domnișoara mea! Ce s-a-ntîmplat?

MADONA (*auzind vocea Anei, face un efort, se domină și ridică capul*): Nimic, Ana!

ANA: Ți-a adus conașul Andrei vreo veste rea?

MADONA: Nuuu! Nenea Andrei a plecat de mult...

ANA: Și de ce plîngi așa? Ce ai?

MADONA: N-am nimic, Ana. Niței nervi.

ANA: Ce nervi sînt ăia, din senin? Nervii îți vin după ce ți-i faci din ceva.

MADONA: Gata! Mi-a trecut.

ANA: Tot de la conașul Andrei trebuie să fie, că — pînă să vie dumnealui — n-aveai nimic.

MADONA: E! Și de la el, și de la dumneata...

ANA: De la mine? Dar ce ți-am făcut eu?

MADONA: Și dumneata și el, mi-ați vorbit astăzi de mine. De viața mea... Mi-ați dat sfaturi.

ANA: Eeee! Dacă conașul Andrei ți-a dat tot sfaturile pe care ți le-am dat eu, bine a făcut, că viața e una, maică, nu „e” două... Să-ți aduc un pahar cu apă și o bucatică de zahăr? Zahărul e regele nervilor... Cum îl iei, îi îndulcești imediat.

MADONA: Nu-mi trebuie nimic, Ana! A trecut tot. (*Se ridică și-și șterge ochii. Ana iese. Se duce în fața oglinzii și-și aranjează părul. Cînd atinge locul unde-a sărutat-o Andrei, are o tresărire de silă, ca și cum ar fi pipăit acolo sărutarea încîlcită ca un liliac. Deschide un sertar din care scoate o cutie în care se află un flacon de parfum nînceput. O desface și-și dă cu dopul de sticlă pe locul unde-a sărutat-o Andrei. Apoi pune totul la loc. Se aude soneria de la intrare.*)

ANA (*care intră imediat*): Cine-o mai fi iară?

MADONA: Danny trebuie să fie... Îl aștept să se întoarcă.

(*Ana trece în vestibul, de unde revine introducînd pe Danny, care i-a dat două cutii mari în brațe, cu costumele. El duce o chitară înfășurată în foită. Madona îl întâmpină.*)

DANNY (*din ușă*): S-a făcut! Am găsit un costum de țarevici și altul de Pierrot și le-am adus pe amîndouă să-mi alegi. (*Anei.*) Pune cutiile acolo, Ana.

ANA (*pune cutiile pe masă și iese*).

DANNY: Mai avea și draci, toreadori, un costum de mandarin! Avea și costumul lui Hamlet, dar era cu pantalonii cîrpiți.

MADONA (*glumind*): Cred că în Romeo ți-ar fi venit cel mai bine.

DANNY: A avut unul, dar spunea că l-a închiriat unui profesor de gimnastică.

MADONA: Era cel mai indicat să se cațere pe balcoane. (*Deschide una din cutii și scoate costumul de țarevici. Apoi cizmulițe roșii, un iatagan în bandulieră, paftale și curele, toca de astrahan cu egretă etc.*)

DANNY (*e lingă ea și o ajută la despachetat*): Cred că ăsta de țarevici e cel mai potrivit pentru mine. Nu strică să am și un iatagan pentru d-l Ludovic al XIV-lea.

(Fiind aproape de ea, îi simte părul parfumat.) Dar ce miroase așa a parfum? (Aspiră nedumerit, neștiind dincolo vine parfumul.)

MADONA (cu un suris): Probabil țareviciul!

DANNY: Nu! că nu e „Cuir de Russie“... Nu există parfum pe care să nu-l cunosc eu! (Aspiră.) Și totuși, pe asta nu-l cunosc... Trebuie să fie foarte vechi. (Îi miroase părul.) Tu miroși!

MADONA: Și ce ți se pare atât de curios?

DANNY: Tu parfumată? De când?

MADONA: M-am parfumat în lipsa ta... M-am șters, mai bine zis, pe păr...

DANNY: Dar cu ce te-ai murdărit?

MADONA: Cu o necuviință...

DANNY: Aaa! De la canarul din antreu! (Râde.) Poartă noroc, să știi!

MADONA: Nu sînt superstițioasă!

DANNY: Și, mă rog! De când ai tu parfum?

MADONA: De mult. Am un singur flacon. Mi-a rămas de la mama.

DANNY: Mie îmi plac parfumurile mai brutale, mai senzuale. Dar asta e în primul rînd chestie de piele.. Pielea dă adevărata personalitate parfumului. (Își aprinde o țigară. Când pune chibritul în scrumieră observă că a mai fumat cineva.) Dar cine a fumat atîta? Te pomenești că te-ai apucat și de fumat!? Și fumezi aceleași țigări ca mine. Bravo!

MADONA: Am avut o vizită în lipsa ta.

DANNY (ca s-o tachineze, mai mult decît că îl interesează lucrul în sine): Eeee! Nu mai spune! Parfumată! Fumezi! Și cine era vizita, mă rog?

MADONA: Un domn.

DANNY: Bine?

MADONA (se angrenează în discuție, fără premeditare. Ca să se amuze, la început, apoi curioasă să vadă ce impresie îi face lui Danny): Foarte bine.

DANNY: Și ce vrea?

MADONA: Să mă vadă!

DANNY: Pe viscolul ăsta? O vizită pe vremea care e afară echivalează cu o expediție. Bravo, Dona! „C'est du nouveau“. Și cum e persoana, dacă nu sînt indiscret?

MADONA: Ești indiscret.

DANNY (surprins, realmente): Ce vorbești? Va să zică, tu ai secrete față de mine?

MADONA: Numai pe ăsta! Singurul!

DANNY: Atunci nu mai insist. În orice caz, să știi că-mi pare foarte bine.

MADONA: De ce?

DANNY: Că există un bărbat pe lumea asta care să te intereseze și pe tine. E ceva recent?

MADONA: Nu.

DANNY: Și e serios?

MADONA: Foarte serios.

DANNY: Însurat, probabil.

MADONA: Era vorba să nu fii indiscret?

DANNY: Mă rog! Presupune că n-am spus nimic. (Alt ton.) Va să zică, rămînem la țarevici?

MADONA: Să vedem și pe Pierrot. (Scoate din cutia cealaltă costumul de Pierrot. Bluza, rușa, calota, pantofii de mătase albă etc.) Cred că o să-ți stea foarte frumos în Pierrot.

DANNY: Mai frumos decît în țarevici?

MADONA: Cel mai bun lucru e să le încerci pe amîndouă. Du-te în dormitorul meu și îmbracă-le pe rînd. Tribunalul va avenge.

DANNY: Perfect! (Ia cutiile și ghitara, ajutat de Madona.) În cazul cînd rămîn la Pierrot, cred că nu e nici un inconvenient să-mi iau și iataganul la brîu.

MADONA: Pentru un Pierrot e mult mai indicată ghitara pe umăr. E o armă mult mai sigură pentru a învinge o femeie.

DANNY: Depinde de femeie, Dona!... (Iese cu pachetele, urmat de Madona. O clipă, scena goală. Se aude soneria la intrare.)

ANA (intră din oficiu): Cine, Doamne iartă-mă, o mai fi? Astăzi la noi parcă a fost la „dantist“... (Trece și deschide în fund. Din vestibul se aude, neclară, vocea Tatianei.)

TATIANA (intră condusă de Ana. E cu paltonul pe ea. Are un aer speriat, ca și cum ar ascunde o taină. Se oprește în ușă): Vreau să-i spun numai două cuvinte. Nici paltonul nu mi-l scot.

ANA: Domnișoara v-a așteptat astăzi la lecție și n-ai venit...

TATIANA: Tocmai în legătură cu asta vreau să-i vorbesc. Numai un minut...

ANA: Bine! Mă duc să-i spun... Credeam că-ai fost bolnavă...
(*Se duce în dormitor, de unde revine precedând pe Madonna și trece apoi spre oficiu.*)

MADONA: Bună seara, Tatiana!... Dar ce e cu tine la ora asta?

TATIANA: Vă rog să mă iertați, domnișoară, că vă deranjez, dar...

MADONA: Nu e nici un deranj. Ia loc, te rog...

TATIANA: Mulțumesc. (*Rămâne în picioare.*) Nu stau decât un minut.

MADONA: Nu e nimic. Minutul ăsta poți să-l stai și pe scaun.

TATIANA (*se așază. E stinjenită în gesturi și în atitudine. Se vede că abia poate domina o agitație interioară*): Am venit să vă rog să mă iertați că n-am fost astăzi la lecție.

MADONA: Am fost îngrijată că n-ai venit. Nu știam ce-i cu tine?!

TATIANA (*repede*): Ai întrebat acasă de mine?

MADONA: Nu. Mi-am închipuit că dacă nu telefonezi tu, e telefonul defect.

TATIANA: N-am fost acasă.

MADONA (*pe un ton de reproș amical*): Și n-ai găsit nicăieri un telefon să-mi comunic?

TATIANA: Ba da! Dar vroiam să mă scuz personal.

MADONA: Asta e tot?

TATIANA (*după o ezitare*): Nu! (*Tace.*)

MADONA: Dar ce s-a mai întâmplat?

TATIANA (*același joc*): Domnișoară Elian! Vreau să vă rog ceva.

MADONA: Ia spune... (*Sună telefonul. Tatiana se sperie nefiresc de mult. Are parcă o presimțire.*)

MADONA: Mă ierți o secundă. (*Se duce la telefon.*) Allo! Da, eu! Bună seara, doamnă Romanov. (*Gest la Tatiana, care urmărește cu atenție conversația.*)

TATIANA (*șoptit*): Am fost la lecție.

MADONA: Daaa! Sigur c-a fost la lecție.

TATIANA (*vine repede lângă Madonna*): Și sînt și-acum aici... M-ai reținut la un ceai...

MADONA: E și-acuma aici. Am reținut-o la un ceai... Știți doar că e eleva mea preferată... Da, vine acasă... Numai puțin... Bună seara, doamnă. (*Închide.*)

TATIANA (*rămâne lângă telefon cu un aer vinovat și recunoscător*): Iartă-mă, domnișoară Elian. Mă simt atât de jenată, atât de... (*Se așază și izbucnește în plîns, ca o ușurare.*) Atît de fericită. (*Plînge printre lumini.*) Dumnezeu ești cea mai bună prietenă a mea... Singura mea prietenă. Dumitale nu pot să-ți ascund adevărul. Azi am trăit cea mai fericită zi din viață... Ziua unică din viața unei femei. (*Privind-o limpede, cu o fericire umedă în ochi.*) Am fost la el acasă...

MADONA (*nedumerită*): La cine?

TATIANA: La Nandy.

MADONA (*același joc*): Care Nandy?

TATIANA: Alexandru... Eu îi spun însă Nandy. Știți, v-am spus eu odată, de un domn pe care l-am cunoscut în timpător pe stradă.

MADONA: A! Domnul acela însurat...

TATIANA: Da. Dar viața lui, în afară de mine, nu mă interesează... Și tocmai fiindcă știam că e însurat, că are copii, că niciodată n-o să poată fi întreg și definitiv al meu... am vrut (*se oprește*) să fiu eu a... (*Se oprește iarăși.*)

MADONA (*cu panică în privire și în ton*): Tatiana!

TATIANA: Eu eram numai a mea... stăpînă pe mine. Putem să-i dau tot. El e, pentru mine, dragostea. Și dragostei trebuie să-i dai tot... Tot!...

MADONA (*consternată*): Tatiana! Ai făcut tu asta?

TATIANA: Da! Și sînt fericită... Sînt atât de fericită... Azi am fost pentru prima dată în căsuța pe care a închiriat-o pentru noi...

MADONA: Tatiana! Nu-mi vine să cred... Ar fi îngrozitor...

TATIANA (*surprinsă și senină*): De ce?

MADONA: Între tine și domnul acesta mi-ai spus că e mare diferență de vîrstă. Are patruzeci și trei de ani...

TATIANA: Am mințit. Are 45. Vream să-l fac mai tînăr pentru dumneata.

MADONA: Tu ai 20.

TATIANA: Nici n-am împlinit. Vream mă să fac mai mare, pentru el... Dar ce importanță are vârsta? Pentru mine, Nandy s-a născut în clipa când l-am văzut prima dată. Și eu la fel... Avem vârsta dragostei noastre și sîntem de aceeași vîrstă...

MADONA (*cu oarecare răceală*): Nu am calitatea să te judec, dar cred că ai făcut un lucru necugetat.

TATIANA: Dar cine cugetă când iubește, domnișoară Elian? Și, mai ales, când iubește pentru prima dată? Dacă dumneata ai fi fost în locul meu, dacă ai fi iubit un om cum îl iubesc eu pe Nandy ce-ai fi făcut?

MADONA: Bine, eu sînt la o vîrstă cînd...

TATIANA: Nu! Să presupunem că acuma ai iubi un om mult mai tînăr decît dumneata, așa cum sînt eu pe lîngă Nandy? N-ai fi făcut la fel?

MADONA (*răspunzînd unui gînd numai al ei*): Tatiana! Tatiana! Tatiana! Știu și eu ce să mai spun?...

DANNY (*întră brusc, îmbrăcat în țarevici, cîntînd din gură și schițînd pași de căzăcească. Cînd o vede pe Tatiana, se oprește brusc*): O! Pardon!...

MADONA (*prezentîndu-l*): Nepotul meu... Danny Barcian...

DANNY (*se înclină cu un salut larg*).

MADONA (*prezentînd pe Tatiana*): Domnișoara Tatiana Romanov.

DANNY: O compatrioată, atunci. (*Repetă salutul. Madonei, făcînd o piruetă.*) Ei! Cum mă găsești?

MADONA (*simte nevoia unei justificări, inutile pentru ceilalți*): Nepotul meu se duce astă-seară la un bal mascat și-și încearcă costumele la mine, ca să facă o surpriză celor de-acasă...

TATIANA (*se ridică*): Îmi pare rău că v-am deranjat. Ana nu mi-a spus că aveți musafiri.

DANNY: Eu nu sînt musafir, sînt nepot, domnișoară... Poți să stai liniștită, că mai am de probat un costum... (*Salută și iese în dormitor, de unde se va auzi, un timp, fluierînd „căzăcească”.*)

TATIANA: E foarte simpatic nepotul dumneavoastră.

MADONA: Și e așa de copilăros... De altminteri, nici n-are încă 21 de ani.

TATIANA: E...! Uite!... De unul ca nepotul dumitale dacă ai fi îndrăgostită, ce-ai face, domnișoară Elian? N-ai face la fel?

MADONA: Vorbești copilării, Tatiana! Cum o să fiu eu îndrăgostită de un copil?

TATIANA: Eu cum sînt îndrăgostită de un om mult mai în vîrstă decît mine?

MADONA: Nu e același lucru. Și-apoi, tu faci parte dintr-o generație care judecă mai puțin și revendică mai repede... Și care se consumă mai repede... Ca focurile mari...

TATIANA: Da! Dar merită să arzi mai puțin, pentru frumusețea vîlvătăilor.

MADONA (*pe același ton de adineauri*): Tatiana! Tatiana! Tatiana! (*Un timp.*) Și acum, ce ai de gînd să faci?

TATIANA (*simplu*): Să-l iubesc...

MADONA: Și părinții tăi?...

TATIANA (*copilărește*): N-au să știe niciodată...

MADONA: Dar dacă totuși oamenii aceștia care te adoră ar afla într-o zi?

TATIANA (*care se vede că s-a gîndit de mult la asta*): M-aș omorî.

MADONA (*cu un surîs trist*): Ca să le alini durerea?

TATIANA: Ca să nu-i văd suferind.

MADONA: Nu te gîndești decît la tine...

TATIANA: Orice om care e sincer cu el însuși trebuie să se gîndească în primul rînd la el...

MADONA: Astăzi mi-a mai spus cineva același lucru. Probabil aveți dreptate voi.

TATIANA: Viața are dreptate. Și trebuie trăită cu toate mijloacele pe care ni le dă... Cu ochii... cu auzul... cu dragostea...

MADONA: Și cu mîntea, nu?

TATIANA: Numai atît cît nu le stînjenește pe celelalte... Eu cred că fiecare clipă trebuie trăită separat, ca o viață mică. Fără ieri și fără mîine. (*Un timp.*) Mîine, mi-a spus Nandy că aduce un samovar în odăița noastră... Și două cești. Numai două cești. Și aduce și vioara.. Nu-l-am auzit niciodată cîntînd, fiindcă pînă acum ne-am văzut prin parcuri și cofetărioare. Cred încă că trebuie să cînte minunat... Are niște degete lungi, nervoase, parcă vorbește cu ele... O să-mi cînte în fiecare zi...

MADONA: Și cu lecțiile noastre de pian ce facem?

TATIANA: Știu și eu? Singurul timp când pot să lipsesc de acasă fără grijă e timpul care-l aveam pentru lecții. *(Tace, așteptând un răspuns care s-o scutească de rest.)*

MADONA *(i-a înțeles gândul)*: Bine, dar eu n-am să pot minți într-una...

TATIANA: Au și început grijile *(E tristă.)* La asta nu mă gândisem.

MADONA: Nu e nimic... O să mă gândesc eu pentru tine... Nu trebuie să fii tristă, fetița mea... Astăzi măcar. O să inventăm noi ceva... Acuma du-te acasă, că ai promis că te duci imediat.

TATIANA: O să dorm atât de bine noaptea asta... *(E iarăși fericită.)*

MADONA: Și o visezi frumos...

TATIANA: Nu există nici un vis mai frumos decât cel pe care-l poți trăi cu ochii deschiși... Visul viu. Poate de asta nu mi-a plăcut niciodată să visez când dorm...

MADONA: Și eu aș dormi toată viața, numai ca să pot visa...

DANNY *(intră îmbrăcat în Pierrot, zdrăgănind ghitară în chip de acompaniament)*:

Au clair de la lune
Mon ami Pierrot,
Donne-moi ta plume
Pour t'écrire un mot...

E! cum vi se pare? *(Face o nouă piruetă.)* Pentru care optăm? Stepa sau carnavalul?

TATIANA: Vă venea mult mai bine în costum de mare de ce... Erați așa, mai bărbat, mai interesant, mai... Noapte bună, domnișoară Elian și vă mulțumesc că mi-ați dat prilej să...

MADONA: Bună seara. Tatiana.

TATIANA: Mîine, înainte de a mă duce la... *(Se oprește, cu un surîs numai pentru ele două)* la conferință, trec pe aici... Bună seara, domnule!

DANNY: Bună seara, domnișoară!

(Madona conăuce pe Tatiana. Danny rămas singur se duce la oglindă și se privește, mulțumit de el însuși.)

MADONA: *(revine. Tatiana a ieșit)*: Ce frumos ești în Pierrot!... *(Îl contemplă.)*

DANNY: Mai frumos ca-n țarevici?

MADONA: Îți vine mai bine așa...

DANNY: Și crezi că am mai multe șanse?

MADONA: După gustul meu, da...

DANNY: Atunci mă duc așa.

MADONA: Adu masca și dominoul...

DANNY *(lasă ghitară pe masă. Ieșind, în dormitor)*: Care dirigele, că am adus două?

MADONA *(după el)*: Amîndouă, să-ncercăm...

DANNY *(revine imediat cu două măști pe deget și cu două dominouri pe braț)*: Pe care îl punem! Pe ăsta negru, sau pe ăsta bleu?

MADONA: Pe cel negru. Se asortează mai bine cu costumul. Și masca, tot neagră. *(Îi prinde masca la ceafă și-l ajută să-mbrace dominoul.)* Acuma ia-ți și ghitară...

DANNY *(ia ghitară și o poziție romantico-comică de trubadur în exercițiul funcțiunii. Începe să cînte)*:

Sub balcon eu ți-am cîntat o serenadă,
Cea dintîi și cea din urmă-n viața mea...
Sus pe cer se-oprise luna să mă vadă etc...

(După ce termină strofa, face o reverență galantă.)
Domniță! Noapte bună... Vă las în balconul d-voastră, între stele și ... glicine, și mă duc să mă arunc în brațele desfrîului... A propos de scandal... Știi, îmi pare rău de iatagan... Dar ghitară-n cap tot i-o sparg. Pa... *(Trece-n vestibul, urmat de Madona, care se oprește-n ușă.)*

MADONA: Să-ți închei bine paltonul, să nu răcești pînă acolo.

DANNY: Am taximetru jos, nici o grijă... Noapte bună...

MADONA: Petrecere frumoasă... *(Danny a ieșit. Madona revine în scenă. Pe față i se citește, dintr-o dată, o mare melancolie. Ar face ceva și nu știe ce. Se îndreaptă spre pian, apoi renunță. Ia o carte „cu semn“, aprinde lampa mică de lîngă fotoliu și încearcă să citească, după ce-a pus în funcțiune aparatul de radio, la care se cîntă muzică de dans languroasă. Ochii îi rămîn duși, dincolo de pagina deschisă. Lasă cartea. Vine în fața oglinzii și se*

privește lung. Apoi are o idee. Ia dominoul bleu, rămas de la Danny, și îl îmbracă. Se privește iarăși în oglindă. Își pune și masca a doua. Se privește din nou în oglindă. Muzica de dans continuă tot timpul. Scoate masca și dominoul. Hotărârea e luată. Se duce cu ele în dormitor. Revine în scenă, oprește radioul și sună).

ANA (intră imediat): Să pun masa?

MADONA (liniștită, pe un ton care nu trădează nici un pic de emoție): Nu! Astă-seară ies în oraș, Ana!...

Cortina repede.

ACTUL II

TABLOUL III

Cîteva ore mai tîrziu, la balul mascat al Soc. „Oboiul“. Barul. Așa cum sînt toate barurile, la balurile mascate ale societăților de binefacere. La tejghea, oficiază barmanul și ajutorul lui. Unul servește clienții de pe scaunele înalte, celălalt, agită shakerul. Măsuțe mici, cu scaunele asemenea, distribuite după fantezia directorului de scenă. Pe măsuțe, lămpi cu *abatjoururi* insinuante. La măsuțe, clienți și cliente, mascați. Intrare mare, în fund, acoperită de o draperie. Lumină voit discretă. Serpentine, flori, confetii, ghirlande artificiale. Măștile intră și ies, circulînd printre mese. La bar, în prim plan, se află Napoleon Bonaparte și, lîngă el, un fel de mare vizir. Amîndoi beau în liniște. După bătaia gongului, se aude — din culise — muzica de jaz. În sala de dans, se cîntă un tango. La o măsuță în planul I, Zuc și Turi așteaptă să le toarne chelnerul în pahare. Chelnerul destupă șampania. Zuc e îmbrăcată în d-ra de Lavallière; Turi, în Ludovic al XIV-lea. Chelnerul servește șampania și se depărtează.

TURI (îchină, afectînd gesturi regale): *Mademoiselle de Lavallière permitez-moi de boire mon premier verre de champagne, pour votre bonheur, qui est en même temps le mien!*

ZUC (pe același ton și cu aceleași gesturi «dix-huitième siècle»): *Vous êtes royalement galant, Sire!... Vous me rendez*

confuse... (Ciocnesc și beau, ochi în ochi. Pe sub măști, firește.)

TURI: *Ce soir vous êtes belle, comme la lune.*

ZUC: *Et c'est le Roi-Soleil qui me le dit!... (Gustă un pic.)*

(Danny intră în fund, în momentul când cei doi ciocnesc. E îmbrăcat în Pierrot, cu ghitara în badulievă. Caută pe cineva, printre măști, pînă observă pe Zuc și Turi. Are o tresărire de satisfacție. Vine și se așază la o măsuță liberă, în planul I stînga, vis-a-vis de masa celor doi, cu fața vizibil către ei. Chelnerul 2 se precipită imediat cu cartea de băuturi.)

DANNY (respinge cartea de băuturi cu un gest blazat): Ce băuturi ai mai tari?

CHELNERUL 2: Whisky, gin, coniac...

DANNY: Dă-mi o cianură de potasiu.

CHELNERUL 2 (foarte serios): Imediat... (Pleacă, fără ca Danny să-l mai poată opri.)

ZUC (care e cu fața spre Danny și se simte privită insistent): Iară a venit Pierrot-ul ăla! Am impresia că se ține după noi.

TURI (care e cu spatele spre Danny, întoarce capul, se uită la el, apoi revine în poziția normală): După mine, în nici un caz.

ZUC (glumind): De unde știi că nu e o femeie în travesti? Vreo favorită de la curtea majestății-voastre.

TURI: Întreg Versailles-ul meu s-a adunat într-o singură prezență. *Mon coeur et mon royaume, vous appartienent également.*

ZUC: *Ce soir, oui. Mais, demain, quand votre majeste abdiquera de son uniforme?...*

TURI: *Demain, ma majesté sera heureuse de mieux vous aimer, en civil.*

ZUC: Păcat că nu vezi cum se uită tipul. Parcă are faruri de automobil sub mască. Faza mare...

TURI (fără să se întoarcă): Asta e soarta oricărui Pierrot. Să privească fericirea altora.

ZUC: Nu știu de ce, dar mă plictisește.

TURI: Nu te mai uita la el...

ZUC: Se uită el la mine. Am impresia că mă recunoaște...

TURI: Poate vrea numai să te cunoască.

ZUC: Nu cred. De câteva ori a fost foarte aproape de mine. N-a îndrăznit să-mi spuie nici un cuvînt.

TURI: Timid ca orice Pierrot...

ZUC: Oamenii timizi nu trebuie să vie la bal mascat.

TURI: Dimpotrivă. La adăpostul măștilor își pot permite toate îndrăznelile.

ZUC: Aceștia nu sînt timizi. Sînt ipocriți, sire...

TURI: *Mademoiselle, vous avez encore raison...*

CHELNERUL 2 (vine foarte serios la Danny): Cianură de potasiu nu mai este.

DANNY: Atunci dă-mi o sodă caustică.

CHELNERUL 2: Un whisky and soda... Am înțeles. (Se depărtează.)

TURI (cu priviri de amarez versat): Spune-mi. Îți pare rău c-ai venit?

ZUC: (cochetă): Nu fac niciodată lucruri pe care bănuiesc c-o să le regret pe urmă.

DANNY (face eforturi să audă cît mai bine și, în același timp, cît mai discret, ce vorbesc cei doi).

TURI: *Vous savez, dès que je vous ai vue, j'ai eu le coup de foudre pour vous.*

ZUC (cu un zîmbet) *J'attends l'orage...*

DANNY (care a auzit, dă cu pumnul în masă): *Tonnere de Dieu!*

ZUC: Ce-a zis?

TURI: Vorbește singur.

ZUC: Cred că e beat.

TURI: Sau îndrăgostit.

ZUC: În orice caz, îmi „tapează“ pe nervi. Nu vrei să mai dansăm?

TURI: *C'est mon plus vif désir... (Se ridică, îi oferă brațul și dispare, ocolind raza vizuală a lui Danny.)*

CHELNERUL 2 (aduce lui Danny paharul cu whisky): A sosit soda caustică, coane...

DANNY (ducîndu-l la gură): Mai adu-mi una!... (Bea. Din cauza asta și din cauza unui grup care s-a interpus, n-a observat dispariția lui Zuc și a lui Turi.)

CHELNERUL 2: Imediat... (Se depărtează.)

(Danny bea tot paharul. Observă apoi că cei doi au plecat. Îi caută cu privirea în mulțime, apoi iese repede)

după ei. În ușa se încrucisează cu un monom de măști, care intră sărind și cîntînd Danny se strecoară printre măști cu oarecare nervozitate.)

O MASCĂ (lui Danny): Încet, șefule, că ne strici monomul!..

(Masca din coada monomului, care are o mîină liberă, îi aruncă un pumn de confeti în față, Danny face un gest de supărare, renunță însă la replică și preferă să scape din strînsoarea monomului. Monomul începe să ocolească mesele din bar, urlînd și țopăind. Madona apare în ușa, mascată și îmbrăcată în dominoul bleu lăsat de Danny.)

MASCA DIN CAPUL MONOMULUI: Uite măscuța bleu! puneți mîina pe ea! (Monomul, care și-a terminat turul în bar, a ajuns din nou la ușa. Cîteva mîini se desfac, apucă pe Madona, care face gesturi să scape și o tîrăsc cu sila afară, încadrate în monomul reconstituit.)

NAPOLEON (adresîndu-se Marelui vizir de alături): Mare plictiseală la balul ăsta! Cred că abdic și mă duc la Sf. Elena...

TURCUL: Soția d-voastră, probabil...

NAPOLEON: S-ar putea zice, fiindcă ea mi-a mîncat zilele.

TURCUL (se întinde să aprindă o țigară): Îmi permiteți?

NAPOLEON: Poftim, effendi. Mi se pare că sînteți costumat în turc, nu?

TURCUL: Am aceeași impresie... (A aprins.) Mulțumesc...

NAPOLEON: Sabalaerum!... (Îl salută, românește, la bicorn.) Dar unde ați găsit acest costum?

TURCUL: Îl am de la căderea Constantinopolului.

NAPOLEON: Unde vine prăvălia asta?

TURCUL: În evul mediu pe dreapta. (Privind pe Napoleon ironic.) Dar d-ta în ce ești costumat?

NAPOLEON (aducînd mîina, cu un gest napoleonian la piept): În libelulă!... (Îi întoarce spatele jignit și își termină paharul.)

JN MARCHIZ (către o păstorită, cu care e la masă, arătîndu-i o masă de alături, la care se află un înger-femeie și un drac-bărbat): Ia uită-te la ăia doi. „Înger și demon“!

PĂSTORIȚA (cultă): De Vlahuță...

MARCHIZUL (superior): Pardon! De Delavrancea...

PĂSTORIȚA: A, da, așa e! Care a scris *Fire de tort*. (Privește pe cei doi.) Mi se pare că dracul e cam slab de înger...

MARCHIZUL: În schimb, îngerul e plin de draci...

DANNY (intră căutînd pe Zuc. Dezamăgit că a pierdut-o, se rează la masa lui).

CHELNERUL 2 (cum îl vede, se prezintă cu un al doilea pahar de whisky): Poftiți...

MADONA (apare în ușa, plină de confeti și de serpentine. Se observă că l-a urmărit pe Danny. Se apropie direct spre masa lui): E voie, Pierrot? (Gest spre scaunul care mai e liber la masă.)

DANNY (cu un gest banal și, pînă la un punct, amabil): Vă rog...

MADONA (se așază. Se observă că nu e destul de stăpîină nici pe vocea, nici pe gesturile ei): Te-am deranjat din reverie?

DANNY: Nu, duduie...

MADONA: Coniță...

DANNY: Mă rog, dacă ții la precizări!... (O pauză. Danny gustă din pahar.)

MADONA: Știi că te-am urmărit toată seara...

DANNY (totuși agreabil surprins): Pe mine! De ce?

MADONA: Ești singurul Pierrot reușit din tot balul...

DANNY: Aa!... Îți place costumul? •

MADONA: Și, mai ales, cum îl porți. Șiiii...

DANNY: Și mai ce?

MADONA: Și fiindcă ești singur și suferi...

DANNY: Cine suferă? Eu?

MADONA: Da!... Ca un adevărat Pierrot!... Trebuia însă să te costumezi în Othello...

DANNY: De ce?

MADONA: Pentru că Othello personifică gelozia.

DANNY: Văd că ești foarte perspicace. (Ridică ironic paharul.)

MADONA: Ai putea să mă tratezi și pe mine cu un pahar de...

DANNY: De ce?

MADONA: De ceva de băut...

DANNY: Ce preferi?

MADONA: Ceva tare de tot...

DANNY: Cianură de potasiu nu mai este...

MADONA: De unde știi?

DANNY: Am cerut eu și nu mai are...
MADONA: Prin urmare ai și idei funebre?
DANNY: Da. Sînt în pline funeralii morale.
MADONA: Atunci, poate, te plictisesc...
DANNY: Din contra. Ai început să mă amuzi. (*Bătaie din palme. Chelnerul 2 se prezintă.*) Amice! O sticlă de șampanie, te rog...
CHELNERUL: Imediat, vă rog... (*Dispare.*)
DANNY: Ia spune! Cine ești?
MADONA: Nu se vede? Un domino bleu!
DANNY (*privind-o*): Trebuie să fii foarte frumoasă pe de-desubt.
MADONA (*glumivă*): Nu sînt indiscretă...
DANNY: În orice caz, cu tot dominoul dumitale, am observat că ai o siluetă admirabilă.
MADONA: Cînd ai observat?
DANNY: Adineauri, cînd circulai printre mese. Și ai un mers!!! Ce faci în civil?
MADONA: Iubesc.
DANNY: Profesionistă?
MADONA: Nu! Îndrăgostită.
DANNY: Și fericitul cîștigător e aici?
MADONA: Da...
DANNY: Atunci de ce nu ești cu el?
MADONA: Fiindcă el nu știe că sînt aici.
DANNY: Vrei să-i faci o surpriză?
MADONA: Nu i-ar fi deloc agreabilă. E în compania unei femei, cu care e pe cale să mă înșele. Pe mine mă crede, cuminte, acasă.
DANNY (*interesat și copilăros*): Extraordinar!...
MADONA: Nu găsesc nimic extraordinar fiindcă un bărbat își înșală...
DANNY: Nu! nu vorbeam de asta... Vorbeam de altceva... Și-l lași să te înșele?
MADONA: Pînă în clipa cînd mi s-o părea potrivit să-l împiedic...
DANNY: Și cum vrei să-l împiedici? Îi faci scandal?
MADONA: Doamne ferește... S-ar simți onorat.
DANNY: Ba eu, în locul d-tale, i-aș da două perechi de palme și l-aș da afară din bal.
MADONA: Am alte mijloace, mai sigure...

DANNY: Vitriol?
MADONA: Nu!... Ceva cu mult mai eficace și mai elegant...
DANNY: Revolver?
MADONA: Nu! Și mai tare. O să-l fac gelos...
DANNY (*dezamăgit*): Cum o să-l faci gelos de vreme ce nu știe că ești aici?
MADONA: O să afle. Mă demasc numai pentru el... Fără să-i dau impresia că l-am recunoscut... Pe urmă, încep să flirtez cu alții. De exemplu, cu dumneata...
DANNY: Nu, nu, mulțumesc... Caută-ți alt cavaler. Armura asta a mea e foarte subțire. (*Arată costumul.*) Nu rezistă la pumni. (*Un timp reflectează la ceva.*) Dar să știi că ideea asta de a-l face gelos nu e rea!
MADONA: Nu-i așa? E numai banală.
DANNY: Și crezi că dacă-l faci gelos o să renunțe să te mai înșele?
MADONA: În orice caz o să sufere în amorul lui propriu. Și pentru un bărbat asta e foarte mult.
DANNY: Te iubește?
MADONA: Nu știi. E o ocazie foarte bună să-i verific și sentimentele.
DANNY: Știi că ești foarte șmecheră...
MADONA: Ca orice femeie.
CHELNERUL 2 (*aduce șampania și servește în două cupe, apoi pleacă*).
MADONA (*închină*): În sănătatea d-tale, Pierrot!
DANNY (*același joc*): Succes, Domino bleu!... (*Bea puțin, apoi rămîne pe gînduri și aprinde o țigară.*)
MADONA (*bea toată cuța*).
DANNY: Da' știi că ți-a fost sete!...
MADONA: De răzbunare... Și pentru asta, cîteva pähărele nu strică. Ca să am mai mult curaj...
DANNY (*bea restul din pahar și-și umple altul*): Da, da, cîteva pähărele nu strică deloc. (*Bea.*)
MADONA: Mie nu-mi mai pui?
DANNY: O! Pardon! (*Îi toarnă și ei, apoi fumează, preocupat de un gînd.*)
MADONA: La ce te gîndești?
DANNY: Mă gîndeam la ideea dumitale!... Nu e rea deloc!...
MADONA (*observă pe Zuc și Turi, care au reintrat și își reiau locurile la masă*): Cred chiar c-a sosit momentul să

mi-o pun în aplicare. (*Privește pe Danny, care, observându-i a tresărit.*) Îmi beau paharul și mă duc... A sosit momentul să mă demasc... (*Bea puțin, apoi se ridică.*)

DANNY (*a luat o hotărâre subită*): Nu! Nu pleca, te rog! Mai stai câteva minute.

MADONA (*se rează*): Dacă-ți face plăcere...

DANNY (*e, întii, agitat, apoi, după o mică reflecție, hotărît*): Domino-bleu!

MADONA: Poftim!

DANNY: Vrei să-mi faci un serviciu?

MADONA: Dacă pot, bucuros...

DANNY: Vreau să fac o farsă cuiva și am nevoie de concursul dumitale. (*În timpul acestor replici, Zuc și Turi și-au umplut paharele și, foarte aproape unul de altul, închină, ca niște îndrăgostiți.*)

MADONA: Spune-mi, ce să fac?

DANNY: Uite! Eu mă ridic de la masă și, când ajung în dreptul mesei aceleia de colo (*arată masa lui Zuc și Turi*), mă strigi tare: Danny!

MADONA: Așa te cheamă?

DANNY (*minte prost*): Nuuu! Așa îl cheamă pe altcineva, pe un prieten al meu, cu care persoana care e la masă cu tipul, flirtează fără știrea lui.

MADONA: Am înțeles... Și cum ai zis să-ți spun?

DANNY: Danny!

MADONA (*pronunță numele cu multă tandrețe*): Danny!... E bine?

DANNY: Foarte bine. Dar mai tare, ca s-audă...

ZUC (*lui Turi, încet*): În sfârșit! Pierrot și-a găsit Colombina. Nici nu se mai uită la noi.

TURI: Am impresia că regreți...

ZUC: *Sire! Vous n'est pas du tout psychologue...*

TURI: *Comme tous les amoureux, ma fille...* (*Închină și bea.*)

MADONA: Știi că e prima dată când particip la o farsă! De altminteri am impresia că astă-seară tot ce fac, fac pentru prima dată.

DANNY (*care n-o mai ascultă, fiind atent la Zuc și Turi, care beau*): Gata! Fii atentă!... (*Se ridică și trece spre masa*

lui Zuc și Turi. Când ajunge în imediata apropiere a lor, afectînd un aer degajat de neinteres, Madona strigă.)

MADONA: Danny!

DANNY (*se întoarce cît mai firesc cu puțință spre Madona, făcîndu-se că cei doi nici nu există pentru el*): Da, cherie... Viu imediat... (*Se strecoară repede printre mese și iese prin fund.*)

ZUC (*a încremenit. Se uită după Danny*): El e! Danny (*Foarte agitată.*) El e! Precis! Uite-i mersul, silueta!... Ai văzut de ce mă atrăgea? Parcă aveam o presimțire.

TURI (*nu mai e în apele lui*): Păstrează-ți calmul... Altminteri te demaști. Fă-te că n-ai observat nimic.

ZUC (*aproape vulgară*): Și dacă mă demasc, ce? Va să zică, domnul Danny e la bal mascat fără știrea mea? „Cherie!” ai auzit cum i-a zis? Hai după el!... (*Enervată, se ridică și vrea să-l tragă pe Turi de mină după ea.*)

TURI (*se debarasează, vexat*): Quant à moi, je préfère rester seul.

ZUC: *A vötre aise!... (Iese repede, făcîndu-și cu greu loc prin lume.)*

(*Madona a urmărit toată scena dintre Zuc și Turi, sorbind din pahar. Turi bate din palme imediat după ieșirea lui Zuc. Chelnerul se prezintă.*)

TURI: Plata, te rog. Repede...

CHELNERUL: Imediat. (*Începe să facă plata.*)

NAPOLEON (*coboară de pe scaunul de la bar, aruncă o privire cuceritoare printre mese, observă pe Madona singură și se apropie de ea*): Singură, măscuță?

MADONA: Îmi aștept partenerul...

NAPOLEON: Care? Ghitaristul în alb?

MADONA: Da.

NAPOLEON: Să-ți trăiască... Pînă vine, însă, îmi dai voie să-ți țiu eu de urît?

MADONA: Nu mi-e urît deloc...

NAPOLEON (*se așază totuși*): Nu vrei să-ți ridici măscuța nițel?

MADONA: N-am mai fi la bal mascat atunci...

NAPOLEON: Oricît. Dar matale ești mai mascată decît toți.

MADONA: Poate am motivele mele...

NAPOLEON: Te pomenești că-i fi urîtă.

MADONA: Tot ce se poate.

(*Turi achită nota chelnerului 1 și pleacă.*)

NAPOLEON: Știi că mi s-a întâmplat și mie o dată să mă păcălesc c-o mască. Acum câțiva ani, la balul presei. Mă îmbrăcasem în Guttenberg și cum eram singur și mă plictisiseam ca și acuma, am flirtat toată noaptea cu o măscuță care mă agățase la bufet... Că, la bufet, e bine de agățat. Foamea e mama amorului. Ei bine, toată noaptea n-a vrut, domnule, să-și scoată masca cu nici un chip. La sfârșitul balului, dimineța, ne urcăm într-un taximetru și pornim. Dar nu la ea acașă, că zicea că e măritată. La Șosea! Să luăm, mă-nțelegi, puțin aer... (*Își toarnă șampanie în paharul lui Danny.*)

MADONA: A băut altcineva din pahar, domnule Napoleon.

NAPOLEON: Ehe! După câți am băut eu în companiile mele... (*Bea.*)

MADONA (*ca să scape de el*): Și cine era masca?

NAPOLEON: Stai să vezi! Opresc la Minovici și fac planul ca să respirăm. „Scoate-ți masca, măscuțo, zic, să-ți pătrundă puțin aer curat în organism.“ „Ce-mi dai să mi-o scot?“ zice ea de colo. „O guriță dulce, ce să-ți dau?“ zic eu.

MADONA: De dincoace...

NAPOLEON: Exact... „Bine,“ zice și își scoate masca! „Sărută-mă!“ Și cine crezi matale că era dama? Prințul Ypsilante, stăpînul meu.

MADONA (*cu o tresărire amuzată*): Cum stăpînul dumitale?

NAPOLEON: Păi am fost șapte ani fecior la el. Eh! Ce farse îmi făcea!... (*Observă pe Danny, care se apropie.*)

Acum, mă retrag, că vă vine clovnul... (*Gest spre Danny.*) Sărut mînușițele și scuzați dacă v-am deranjat...

MADONA: Mi-a făcut multă plăcere majestate... (*Îi face un compliment drăguț.*)

(*Napoleon se depărtează.*)

DANNY: (*vine la ea. E vesel, bine dispus, vioi*): Cine era domnul?

MADONA: Napoleon Bonaparte, n-ai observat?

DANNY: Era iubitul dumitale?

MADONA: Nu! (*Ca să se amuze de surpriza lui.*) E un fost fecior la prințul Ypsilante.

DANNY: Cum?

MADONA: Așa mi s-a prezentat, după ce m-a conversat foarte galant cinci minute.

DANNY (*începe să ridă, uitîndu-se după Napoleon, care umblă pe la mese, mimînd comic pe Bonaparte*): Daaa!...

El e! Georges al nostru. E, nu, că asta e bună!

MADONA: Îl cunoști?

DANNY: Cum să nu-l cunosc? E servitorul nostru.

MADONA: Se vede că e un făcut. La fiecare bal mascat se întilnește cu stăpînii. (*Lui Danny, care vrea să-și toarne.*) Schimbă paharul...

DANNY: De ce?

MADONA: Nu e prudent să bei după dictatori.

DANNY (*face semn chelnerului*): Un pahar curat, te rog. (*Un timp.*) Ah! Dacă-ai ști ce mulțumit sînt!

MADONA: Văd.

DANNY: Și numai datorită dumitale.

MADONA (*făcînd pe surprinsa*): Mie?

CHELNERUL 2 (*aduce paharul curat și servește pe Danny. Pleacă.*)

DANNY (*bea*): Ai fost feea mea binefăcătoare. Mi-ai dat, fără să vrei, o idee excelentă.

MADONA (*același joc*): Sînt încîntată, dar nu-mi amintesc care.

DANNY: Cu gelozia!... E mai ruptă din rai decît bătaia, pe onoarea mea!

MADONA: Nu înțeleg, ce vrei să spui?

DANNY: Domino bleu! Vrei să fim prieteni astă-seară? Prieteni buni? Nu știm cine sîntem. Nu ne cunoaștem și nu se știe dacă o să ne cunoaștem vreodată. Sîntem două măști pe care întîmplarea le-a adus aici din motive identice. Și eu, ca și dumneata, sînt îndrăgostit. Și pe mine, ca și pe dumneata, ființa iubită era pe punctul să mă-nșele.

MADONA: Ah!... Domnișoara de la masa de colo?...

DANNY: Da... Și, datorită teoriei dumitale, am reușit s-o fac geloasă. Zuc umblă acuma ca o furie după mine.

MADONA: Zuc o cheamă?

DANNY: Da! Ea nu știe însă că eu am recunoscut-o sub mască, înțelegi?

MADONA: Sigur...

DANNY: Adineauri am dansat cu o mască, la întîmplare, ca să mă vadă ea... Murea de gelozie cînd mă vedea cum o strîng pe cealaltă în brațe și îi vorbesc la ureche... Ah! Ce idee mi-ai dat, dominou bleu!... O să flirtez cu toate femeile, o să beau, o să fac nebunii..

MADONA (*încet*): Uite-o!

(*Zuc a apărut în fund căutînd, din ochi, pe Danny.*)

DANNY: Las-o, las-o! Nu te uita la ea. Fă-te că flirtezi cu mine. Fă pe îndrăgostita de mine!... Te rog, domino bleu... Fă-te că mă iubești...

MADONA: Crezi c-o să-mi fie așa de ușor? (*Rîde sub mască.*)

(*Zuc se așează la o masă lîngă ei. E nervoasă, agitată, deși caută să pară degajată și stăpîină pe ea. Tot timpul va trage cu urechea la Danny și Madona.*)

MADONA (*începe să mîngîie, pe masă, mîinile lui Danny*): Dragule!...

DANNY: Mă iubești?

MADONA: De mult, Danny!... Te iubesc, ca o nebună, ca o desperată. Nu mai știu ce mai fac. (*Cu o sinceritate pe care numai dragostea adevărată o poate pune în cuvinte.*) Tu ești aerul, ești lumina. Ești viața și moartea mea...

DANNY (*încet*): Nu așa exagerat, că pe urmă nu crede...

MADONA (*care nu se mai aude decît pe ea, topită în marea mărturisire*): Pentru tine am venit astă-seară aici... Am evadat din mine însămi, ca să-ți pot spune o dată, numai o singură dată, cît te iubesc. Dragostea mea... Himera mea...

DANNY (*încet, confidențial*): Fără animale sălbatice, că pe urmă crede că mă duci...

(*Zuc foarte enervată, cheamă pe chelner.*)

CHELNERUL 1 (*vine imediat*): Pofțiți, doamnă!

ZUC: Un coniac mare, te rog... Și plin!

DANNY (*același joc*): Auzi! A cerut coniac...

CHELNERUL 1: Imediat, doamnă. (*Se depărtează.*)

MADONA: Danny!... Tu știi că adorm și mă trezesc cu tine-n gînd?

DANNY (*tare*): Sigur că știu... Și eu tot așa!

MADONA: Știi că brațele mele te cheamă, buzele mele te strigă... mîinile mele te mîngîie... Mereu... mult... lung...

DANNY (*încet*): Așa, așa! Accentuează partea fizică...

(*Chelnerul 1 aduce coniacul și pleacă. Zuc îl duce repede la gură, îl bea dușcă și se strîmbă.*)

DANNY (*încet*): Uite la ea cum bea!...

MADONA: Danny!... Dragul meu!... Noaptea asta e noaptea mea mare!

DANNY (*tare*): Bun! La cîte să viu la tine! (*Trage cu ochiul, să vadă efectul asupra lui Zuc.*)

MADONA: Vii cînd vrei tu, dragule!

DANNY: Atunci, mai bem un pahar de șampanie și plecăm, da?

MADONA: Da!... Mergem în căsuța mea, care te așteaptă cu toți ochii la ferestre, ca pe un mire... Ca pe o ultimă primăvară...

DANNY (*pe un al treilea ton, aproape sincer*): Niciodată o femeie nu mi-a vorbit așa...

MADONA: Pentru că niciodată nici una nu te-a iubit atît.

(*Zuc întoarce capul cu dezgust și aprinde o țigară, foarte nervoasă.*)

DANNY (*tonul al treilea*): Păcat că nu e adevărat...

MADONA: Ba e adevărat...

DANNY (*același joc*): Acum vorbeam serios...

MADONA: Și eu nu glumeam deloc.

DANNY: Parcă era vorba s-o duci pe ea, nu pe mine? (*Tonul întîii.*) Ce face?

MADONA (*se uită discret la Zuc*): Spumegă, ca un pahar de șampanie frapată.

DANNY: Vrei să mă lași puțin singur?

MADONA: Da... (*Se reculege.*) Misiunea mea e terminată.

DANNY: Îți mulțumesc, domino bleu.

MADONA (*se ridică încet*): Și eu, Pierrot...

DANNY (*încet*): Dumneata de ce?

MADONA: Fiindcă m-ai ajutat să-ți fac o declarație de dragoste... (*Fuge repede printre măști.*)

DANNY: (*tare, după ea*): Te aștept aici...
ZUC (*trece brusc și se așază la masa lui*): N-ai s-aștepți pe nimeni...
DANNY (*făcînd pe surprinsul*): Cine mă poate împiedica?
ZUC: Eu.
DANNY: Domnișoara de Lavallière, dacă nu mă-nșel? (*Ironic.*) Cum se face că ați rămas fără ilustrul d-voastră partener? Regele Soare s-a eclipsat?
ZUC: Ce cauți aici?
DANNY: Aveți un ton foarte puțin *dix-huitième siècle*, du-
duie!
ZUC: Danny? Te-am întrebat ce cauți aici!
DANNY (*jubilează interior*): O! Domnișoara mă cunoaște?!
În cazul asta, partida nu e egală. Cu cine am plăcerea?
ZUC: Cu mine!... (*Scoate masca.*)
DANNY (*făcînd pe surprinsul*): Zuc! Tu?
ZUC: Ce cauți aici?
DANNY (*pe tonul lui normal*): Dar tu ce cauți?
ZUC: Eu te-am întrebat pe tine.
DANNY: Și eu te rog să-mi răspunzi...
ZUC: Cine era femeia cu care ai vorbit adineauri?
DANNY: Nu știu. O mască!
ZUC: Minți. Am auzit tot. Te iubește de mult. Vă cunoașteți de mult. Astă-seară te duci la ea. (*Nu se mai poate domina*) Să-ți fie rușine! Escroc sentimental...
DANNY: Nu ridică tonul, te rog...
ZUC: Ridic ce vreau!... Va să zică, faci pe supăratul pe mine, ca să rămii liber și să profiți de libertate în modul cel mai josnic cu putință! Să vii la bal mascat, cu metresele tale?
DANNY: Habar n-am cine e! Dar dacă femeia mă iubește, nu pot s-o împiedic... Și-apoi, astă-seară eram liber. Te-am căutat toată ziua.
ZUC: N-am fost acasă...
DANNY: Am chemat de douăzeci de ori la telefon.
ZUC: Minți! Ai chemat numai de cinci ori. Eram lângă telefon.
DANNY: Cum era să fii lângă telefon cînd n-ai fost acasă?
ZUC: Treaba mea... Va să zică, a trebuit să fii mascat ca să te arăți așa cum ești într-adevăr... Bine, domnul meu!

Îmi pare bine că m-am convins... că m-am luminat definitiv...

DANNY (*începe să scadă jocul*): Tot tu vorbești?
ZUC (*printre dinți*): Mizerabile! Să nu crezi că nu te-am văzut cum flirtai cu toate... Cum o strîngeai în brațe pe japonezoaica aia. Fason de domnișoară Butterfly!... Crizantomă de foiță! Și dominoul bleu! Fată de prăvălie!...
DANNY: Dar, dacă nu sînt indiscret, dumneata ce cauți aici?
ZUC (*cu aerul cel mai senin din lume*): Am venit să te urmăresc.
DANNY: Pe mine?
ZUC: Eram sigură că te prind.
DANNY: Și Ludovic al XIV-lea ce hram ține, mă rog?
ZUC: El nu contează! E o reconstituire istorică.
DANNY: Daaa! Și constituirea a început de ieri seară, de la nunta lui Angèle... Din seră...
ZUC: Aaa! (*Revoltată.*) Va să zică, m-ai spionat!... Ești cel mai vulgar dintre oameni!...
DANNY: Și tu cea mai inocentă dintre femei. (*Printre dinți.*) Ce cauți aici cu Turi?
ZUC: Nu puteam să viu singură după tine la bal mascat...
DANNY: Dacă așa avea iataganul la mine, te-aș nimici.
ZUC: Mă mai și ameninți acuma? Tot tu? Ei bine, ești revoltător! În orice caz, bine că ne-am lămurit... Cred că e inutil să-ți spun că începînd din clipa asta chiar totul s-a sfîrșit între noi.
DANNY: Cum? În loc să-ți ceri iertare, ameninți?
ZUC: Să-mi cer iertare? De ce? Fiindcă mă spionezi tot timpul, fiindcă mă înșeli pe toate drumurile, fiindcă îmi faci scene de gelozie toată ziua și m-ameninți la fiecare cuvînt cu despărțirea!? Foarte bine. N-avem decît să ne despărțim... Avem cea mai fericită ocazie... (*Se ridică.*) Adio...
DANNY: Nu pleca.
ZUC: Nu mă mai oprește nimeni și nimic.
DANNY (*simte că pierde terenul de sub picioare*): Fii rezonabilă, Zuc... Ia loc, să ne explicăm...
ZUC: N-am nevoie de nici o explicație... Mai clar ca așa nu se poate...

DANNY: Am venit aici după tine... Te-am auzit aseară, când ți-ai dat întâlnire cu Turi... Și-am venit să te apăr. Să te-mpiedic la timp să faci o prostie...

ZUC: Și ca să fii și mai sigur de reușită, ți-ai adus metresa cu tine.

DANNY: Am vrut să te fac geloasă, ca să te recîștig.

ZUC: Eu geloasă?... Ha! Ha! Confunzi noțiunile, tinere!... (Superioară.) Sînt numai mîndră. Așa că... de azi înainte, ușa mea este închisă, iar telefonul meu deranjat!... (constată că domină situația și profită.) V-am salutat... (Vrea să plece.)

DANNY (se ridică și o prinde, în drum, de mînă): Zuc!... Îți jur că totul n-a fost decît o farsă!

ZUC: Fii mulțumit că ți-a reușit perfect!... Dă-mi drumul, te rog... (Își degajează mîna și trece spre masa unde a stat cu Turi.)

DANNY: (se ține după ea): Zuc!... Înțelege...

ZUC: Am înțeles tot... Fericită idee am avut să viu la bal mascat... Te-am demascat. Te-am cunoscut așa cum ești cu o clipă mai devreme. Înainte de a-mi lega viața de un cinic și de un satir...

DANNY (se așază pe scaunul pe care a stat Turi): Nu mă mai iubești?

ZUC: Mai e nevoie să ți-o spun? Faptul că mă aflu aici cu un alt om e destul de concludent...

DANNY: Iartă-mă, Zuc... (Vrea să-i ia mîna, ea o retrage.)

ZUC: Domnule, îți atrag atenția că nu sînt obișnuită să stau la masă cu oameni necunoscuți, nici chiar la bal mascat.

(Turi apare în fund și, cînd vede pe Zuc cu Danny, face un gest de retragere.)

ZUC (a zărit pe Turi): Și, ca încheiere a regretabilei noastre aventuri de dragoste, te previn că o să mă răzbun. Et plus vite que ça. (Strigă.) Turi! Vreau să dansez!... (Se duce spre Turi, care a rămas pe loc, destul de stînje-nit.)

DANNY (un gest, fără putere, după ea): Zuc, nu pleca!... (Gestul îi rămîne în gol. Se așază la masa lui Zuc, cu capul îngropat în palme, și rămîne așa, abătut, singur cu cei 20 de ani ai lui).

CHELNERUL 2 (se apropie): Ați dorit ceva?

DANNY (fără să schimbe poziția): Dă-mi șampanie!... (Își reia poziția. Chelnerul pleacă.)

MADONA (apare după puțin și se apropie de el. Ezită o clipă, apoi pune mîna ușor pe capul lui Danny): Singur?...

DANNY (ridică ochii. O recunoaște parcă cu greu): Da! Și datorită numai dumitale...

MADONA (dîndu-și seama că s-a petrecut ceva important): Ce s-a întîmplat?

DANNY (amărît și cu oarecare reproș): Faimoasa dumitale teorie!

MADONA: Da...

DANNY: Zuc s-a despărțit de mine...

MADONA: Serios?

DANNY: Foarte serios. Eu o cunosc foarte bine. De data aceasta n-a glumit. Ireparabilul s-a produs...

MADONA: Asta înseamnă că nu te iubea îndeajuns...

DANNY: Sînt convins că nu mă iubea deloc...

MADONA: Îmi pare rău, că, fără să vreau, am fost autoarea acestei despărțiri...

DANNY: Da. Poate că e mai bine că s-a întîmplat așa...

CHELNERUL 2 (aduce șampanie, servește și se depărtează).

MADONA (pune întrebarea cu teamă, mai mult pentru ea): Suferi?

DANNY: Nu știu exact. Cine știe, dacă nu se întîmpla așa, acuma, mai tîrziu despărțirea ar fi fost mai grea și, poate, mai dureroasă... M-aș fi însurat cu Zuc... Poate am fi avut copii... În sfîrșit! Să nu mai vorbim de asta. Să bem mai bine, domino bleu! (Face un efort să pară vesel și calm.) Noroc!...

MADONA: Din toată inima... (Bea puțin.)

DANNY (după ce a băut tot): Dar dumneata ce-ai făcut? i-ai pus teoria în practică?

MADONA: Nu! Am renunțat...

DANNY: Ai fost mai prudentă ca mine...

MADONA: Nu! Mi-am dat seama că nu eram sinceră cu mine. Că nu-l iubeam.

DANNY: Da!? Și cînd ți-ai dat seama de asta?

MADONA: Adineauri, cînd îți spuneam dumitale că te iubesc...

DANNY: Ai jucat rolul perfect...

MADONA: Păcat, că rezultatul n-a fost pe măsura rolului.

DANNY: Și-acuma ce-ai de gând să faci cu „iubitul“ dumitale?

MADONA (*cu intenție*): Să-i redau libertatea. Fără scene, fără complicații. Tot așa de agreabil ca și în clipa când mi-a încredințat-o.

DANNY: Ești o mare înțeleaptă.

MADONA: De ce „finalurile“ să fie întotdeauna mai triste decât începuturile? De ce ceremonialul, ca să zic așa, să fie atât de deosebit? Între oameni care o înțeleg cu adevărat, dragostea trebuie să se sfârșească tot atât de frumos cum a început...

DANNY: Vorbe!...

MADONA: De ce? Despărțirea nu vine decât atunci când dragostea nu-și mai ajunge ei însăși. E copilul legitim al dragostei moarte.

DANNY: O moarte e totuși moarte.

MADONA: Pentru cei care nu văd câtă viață rămîne în urma ei! Și dumneata, Pierrot, trebuie să vezi asta. Ești atât de tânăr!... În clipa asta, inima dumitale nu poate, nu trebuie să sufere. E prea tânără, prea puternică, pentru ca, dintr-o rană trecătoare, să poată păstra măcar o cicatrice.

DANNY: Mai întâi că nu sufăr... Sînt numai plictisit, și atîta tot. Dar cu cîteva pahare de șampanie și cu concursul dumitale binevoitor, o să treacă și asta...

MADONA: Atunci să le bem... (*Toarnă ea șampanie.*)

DANNY (*închină*): Pentru iubirile noastre defuncte! Noroc!

MADONA: Idem.

DANNY: *Le roi est mort, vive le roi!*... (*Se oprește din băut și pune brusc paharul pe masă.*)

MADONA: Ce este?

DANNY: Mi-am adus aminte de Ludovic al XIV-lea. Noaptea asta trebuie neapărat să-l fac un Sfîntul Bartolomeu... (*Din culise se aude un semnal de trîmbiță. Lumea din bar se ridică de la mese și iese în fugă*). Aa!... E semnalul de scoaterea măștilor!... Se alege „regina balului“... (*Aproape tandru.*) Sînt foarte curios să te văd fără mască, domino bleu!

MADONA: Eu nu-mi scot masca...

DANNY: E ora unu!... Și, la unu, toată lumea trebuie să-și scoată masca...

MADONA: Dacă e obligatoriu, prefer să plec...

DANNY: Obligatoriu nu e... Așa e uzul.

MADONA: Dacă vrei să mai stăm împreună, să nu-mi ceri să-mi scot masca...

DANNY: Dar eu să mi-o scot?

MADONA: Mi-e egal. Te bănuiesc cum trebuie să fii și asta ajunge.

DANNY: N-aș putea să spun același lucru. Tot ce pot să spun e că ai o siluetă magnifică. Niște ochi stranii și o voce cum n-am mai auzit în viața mea...

MADONA: Poate că ai auzit, dar n-ai băgat de seamă.

DANNY: Nu, nu, precis. N-am auzit. Și mai ai ceva. Un parfum minunat.

MADONA (*are o tresărire de emoție*): E un parfum destul de banal...

DANNY: Nu e adevărat. Eu cunosc toate parfumurile din lume, dar pe ăsta nu l-am întîlnit în viața mea.

MADONA (*liniștită*): Poate că l-ai mai fi întîlnit, dar nu l-ai remarcat.

DANNY: Nu, nu, precis. Un parfum ca ăsta nu se uită.

MADONA: Depinde și cine se parfumează cu el.

DANNY: Cum se numește?

MADONA: *Héliotrope!*...

DANNY: Nici n-am auzit de-așa ceva. Franțuzesc!

MADONA: Ca orice parfum adevărat.

DANNY (*închină*): Pentru parfumul dumitale... Nu bei?

MADONA: Nu mai pot! Am început să amețesc. Niciodată n-am băut atît.

DANNY: Astă-seară trebuie să bem.

MADONA: Vrei să mă-mbăt?

DANNY: Nu! Vreau să-ți văd mereu buzele. Numai cînd bei și le întrezăresc prin dantela măștii.

MADONA: Adevărat! La asta nu m-am gîndit.

DANNY: Ai o gură de madonă!

MADONA (*o tresărire*): Poftim?

DANNY: Bea!

MADONA: Nu! Numai dacă întorci capul. Acuma, cînd știu că-mi privești buzele, nu mai pot să beau în fața dumitale.

DANNY: Ce pudoare!

MADONA: Prudentă, Pierrot!

DANNY: Bine!... Uite că mă întorc. (*Vorbește cu capul întors în timp ce Madona bea.*) Gata?

MADONA: Da!

DANNY (*se întoarce*): Vrei să-ți spun ceva?

MADONA: Orice...

DANNY: Dar jură că mă crezi!

MADONA: Depinde...

DANNY: Îmi pare rău că ce mi-ai spus adineauri nu e adevărat.

MADONA: Ce ți-am spus adineauri?

DANNY: Când mi-ai făcut declarația de dragoste ca s-audă Zuc.

MADONA: Eu ți-am făcut-o ca s-auzi dumneata.

DANNY: Niciodată n-am auzit din gura unei femei accente atât de sincere.

MADONA: Pentru că erau.

DANNY: Ești actriță?

MADONA: Numai pentru propriile mele roluri.

DANNY: De ce rîzi de mine?

MADONA: Dacă mi-aș ridica acum masca, ai vedea că nu rîd deloc.

DANNY: Ridic-o, să mă conving.

MADONA: Nu! Datorită numai măștii acesteia pot fi acum aici, lângă tine. Îți pot vorbi. Ți-am putut spune că-mi ești drag.

DANNY (*nu crede nici o vorbă*): Parcă spunea că ești îndrăgostită de altul.

MADONA: Am mințit. Am venit numai pentru tine.

DANNY (*același joc*): Da? Dar de unde știai c-o să viu?

MADONA: De la Zuc...

DANNY: Te-am prins. Zuc nu știa.

MADONA: Știam că vine ea și am bătut c-o să fii și tu.

DANNY: Și după ce m-ai recunoscut?

MADONA: Te-ai divulgat singur... De altminteri, te-aș fi recunoscut, oricum, sub orice mască... Te cunosc atât de bine...

DANNY: Mă cunoști de mult?

MADONA: Da!

DANNY (*pe linia lui*): Ești prietenă cu Zuc?

MADONA: Într-o oarecare măsură. Și numai fiindcă o iubești tu.

DANNY: N-o mai iubesc... Am impresia că nici n-am iubit-o vreodată.

MADONA: Șampania își face efectul.

DANNY: Și binevoitorul dumitale concurs, datorია. Spune cine ești, domino bleu. Altminteri cred că-ți bați joc de mine.

MADONA: Nu, Danny, nu-mi bat joc de tine. Înțelege însă că, numai la adăpostul măștii îți pot spune tot. De aceea să nu mă întrebi cine sînt și să nu-mi ceri să-mi scot masca. Altminteri plec imediat. Îmi făgăduiești?

DANNY: Îți făgăduiesc. Spune-mi numai un singur lucru.

MADONA: Care?

DANNY: Eu te cunosc?

MADONA (*categoric*): Nu!

DANNY: Nu te-am văzut niciodată?

MADONA: Dacă nu mă cunoști, e ca și cum nu m-ai fi văzut niciodată.

DANNY: Ești măritată?

MADONA: Da! Și-acuma gata. Nu mai spun nimic. Dă-mi să beau.

DANNY (*toarnă în pahare*): O ultimă întrebare, te rog. Soțul tău e aici în bal?

MADONA: Nu!

DANNY: Atunci, teoria pe care mi-ai ținut-o la început, cu gelozia?

MADONA: Era pentru tine. Am venit să te-mpac cu Zuc. Credeam c-o iubești într-adevăr și vream să fii fericit. Fiindcă tot ce am eu mai de preț pe lume e fericirea ta.

DANNY: Dacă tot ce-mi spui nu e o simplă „tachinărie“ de bal mascat, de ce vrei să rămii, pentru mine și mai departe o umbră? O necunoscută? Dumneata, care vorbeai adineauri de dragoste așa cum vorbeai, de ce te contrazici?

MADONA: Vorbeam de dragostea altora... A mea nu putea fi decît așa.

DANNY: De ce?

MADONA: Fiindcă nu e la fel cu a altora... Viața mea e astfel hotărîtă, că nu se mai poate schimba nimic... Dra-

gostea mea trebuie să rămână în umbră. Scoasă la lumină, ar muri prin însuși contactul cu ea. Or, eu trăiesc numai cu dragostea mea. E singura justificare a unei existențe care nu mă mai interesează de mult.

DANNY: Îți jur că nu pricep nimic.

MADONA: E și greu, Danny, recunosc. Vezi tu? Sînt oameni care se nasc ca să trăiască sub semnul unui destin care e dincolo de cunoașterea și înțelegerea lor. Sînt oameni care se nasc ca să trăiască alături de viață. Eu fac parte din aceștia. Asta e tot.

DANNY (*fără intenție de glumă*): Ai vreun defect fizic?

MADONA (*cu un surîs în cuvinte*): Nu cred... Am însă unul moral.

DANNY: Care?

MADONA: Am ceva în mine, în sîngele meu, în mintea mea, știu eu cum să-ți spun, în ființa mea întreagă, care m-a obligat — peste judecată și voință — să trăiesc o viață moartă... Asta e cuvîntul cel mai potrivit: o viață moartă.

DANNY: Nu te supăra, dar cred că ești bolnavă de nervi.

MADONA: Mi-a mai spus-o cineva astăzi chiar...

DANNY: Un doctor?

MADONA: Nu! Doctorii mă găsesc perfect sănătoasă. Mi-a spus-o un prieten mai în vîrstă... Și mi-a spus-o și o prietenă mai tînără... și bucătăreasa mea chiar. O femeie simplă... Și mi-o spune toată lumea care mă cunoaște... Fiecare, pe limba lui, caută să mă convingă că viața adevărată nu e ceea pe care o trăiesc eu. Ca și cum eu n-aș ști! Ca și cum eu n-aș fi convinsă că ei și viața au dreptate. Ori de cîte ori am încercat însă să evadez din mine, o forță nevăzută mi-a paralizat elanul. Astăzi însă nu știu ce s-a întîmplat. Mi s-a vorbit atîta de dragoste!... Pe toate tonurile, de toate felurile... Jignitoare, ca a prietenului meu în vîrstă; pasională, ca a prietenei mele mai tinere; nebunească, ca a altui amic al meu tînăr; vulgară, ca a bucătăresei mele... încît am simțit în mine ca un fel de bătaie de aripi nevăzute, ca un îndemn puternic care mă chema din adîncuri, și rezultatul, iată-l: am venit aici... Să te caut... să-ți vorbesc... Nu mă mai recunosc, Dan-

ny... Astă-seară sînt altă femeie. De aceea și pot să vorbesc de mine cealaltă... ca de o amintire. Ah! Aș vrea ca noaptea asta să nu se mai termine niciodată.

DANNY (*cu un elan sincer*): Draga mea...

MADONA (*copilărește aproape*): Cum mi-ai zis?

DANNY: Așa mi-a venit să-ți spun. Pentru că, într-adevăr, mi-ești foarte dragă în clipa asta. Și nici nu putea fi altfel. Dacă nu mi-ar fi teamă să crezi să încerc să profit de mărturisirea ta, ți-aș spune că în momentul ăsta te iubesc... Cu adevăr, cu putere... Am impresia că te cunosc de mult. Că te așteptam să vii, că știam de mult totul. Crede-mă că nu te mint, domino bleu... Nu mint...

MADONA: Nu minți, Danny!... Imaginezi!... Dar totuși mai spune. Spune tot ce vrei. Îmi place să te aud... Totul e ca într-un vis. Pe asta însă îl trăiesc cu ochii deschiși. (*Din sala de dans izbucnesc urale violente. Orchestra atacă amplu „Mulți ani trăiască”.*) Auzi? S-a ales „regina balului”. Și nimeni nu știe că adevărata regină sînt eu. (*Orchestra începe apoi un tango.*)

DANNY: Regina mea!... Vrei să dansăm?...

MADONA: Pînă în zori, pajule. (*Se ridică, uluită, zăpăcită de șampanie, de muzică, de noapte, de tot ce se întîmplă.*) Și în zori, lumina ne va topi măștile și regina ta de o seară va dispărea ca o umbră în negura din care a venit.

(*Se aude apropiindu-se o fanfară improvizată și urale care astupă tangoul orchestrei, care continuă totuși în culise, indiferent de ce se petrece în scenă. Madona și Danny dispar în cortegiul de măști care intră zgomotos. Cîteva măști poartă pe umeri pe Zuc, înghirlandată de flori, ninsă de confeti și serpentine. Pe cap poartă o coroană de aur. Fanfara cîntă, măștile urlă. „Trăiască regina balului! Ura! Ura! Ura!” Purtătorii lui Zuc o saltă pe brațe de trei ori.*)

NAPOLEON (*se lămurește din mulțime, în dreapta, planul I, și se adresează Marelui vizir, lîngă care ajunge*): Ludovic al XIV-lea a ales-o regina balului. A cumpărat

500 de cărți poștale s-o voteze singur. Eh! Numai prințul Ypsilanti mai avea gesturi de astea!...

TURCUL: Care prințul Ypsilante?

NAPOLEON (*luîndu-și poziția clasică*): Un fost servitor al meu!...

Cortina cade pe muzica și uralele care încep.

TABLOUL IV

A doua zi dimineața, la Madona. Același interior din tabloul II; pe ferestre se vede orașul nins, în soarele unei dimineți strălucitoare. Viscolul, din ajun, a încetat. La ridicarea cortinei, Madona e la masă. A terminat să-și ia ceaiul. Are o figură calmă, luminoasă. E îmbrăcată cu grijă, cu eleganță chiar, într-o rochie de lină simplă, de culoare deschisă. Și-a schimbat pieptănătura demodată cu una mai actuală.

ANA (*strînge pe tavă resturile micului dejun*).

MADONA (*întinde mîna spre ultima farfurioară pe care Ana o ridică de pe masă*): Stai! Mi se pare că mai e o tartină cu unt. (*O ia și o mănîncă cu poftă.*)

ANA: Dar știi că aveți poftă de mîncare azi. Două ceaiuri, șuncă, pîine cu unt, un ou fiert! Asta zic și eu cafea cu lapte! (*Strînge tot.*) Tot e bun la ceva și statul noaptea tîrziu!

MADONA (*se vede că mînte*): N-am venit chiar așa de tîrziu, Ana.

ANA: În orice caz, după ora unu. Că la unu, cînd am adormit eu, pentru ultima dată, nu erai acasă.

MADONA: Da, cam pe la unu jumătate am venit.

ANA: Despre partea mea, puteai să vii și dimineața. Ce? Ai copii mici? Ai de dat socoteală cuiva? O viață are omul, nu două!

MADONA: Ana! Dumneata fumezi, mi se pare?

ANA: Păi ce m-aș face fără tutun? E singurul meu „eligzir” al vieții.

MADONA: Vrei să-mi dai și mie o țigară?

ANA (*nedumerită*): Ce să faci cu ea?

MADONA: Am poftă să fumez.

ANA: Dumneata? E, nu zău, e ce s-a'ntîmplat cu dumneata d-aseară și pînă acuma... Ia uite! Ți-ai schimbat și pieptănătura.

MADONA: Nu crezi că-mi vine mai bine așa?

ANA: Daaa!... Te face mai tînără... mai deschisă la față. Acuma nu mai semeni a profesoară de pian. Semeni și dumneata a femeie!... (*Scoate un pachet de țigări din buzunarul șorțului.*) Plugare. Altele mai bune n-am (*Îi oferă.*)

MADONA: Mulțumesc... (*Ana îi dă și foc.*)

ANA: E! Așa, cu țigara în gură, mai zic și eu!... (*Își ia tava.*)

MADONA: Numai de n-aș ameu!

ANA: Să nu tragi în piept. (*Pleacă.*)

MADONA: Ana!

ANA (*se oprește în parcurs*): Poftim!

MADONA (*cu oarecare greutate*): Ascultă, Ana! Nu vreau să aflu nimeni, absolut nimeni, că — aseară — am ieșit în oraș. Nici d-rele care vin la lecție, nici domnul Danny, care o să vie să-și ia niște lucruri pe care le-a lăsat aici...

ANA: Din partea mea, să aflu cînd le-oi spune eu.

MADONA: Bine, Ana! Mulțumesc.

ANA (*ieșind*): Eu nu sînt servitoare de bloc, să vorbesc printre etaje... Ori eu, ori pămîntul, totuna!... (*Iese, spre oficiu.*)

(Madona se duce la oglindă și se privește. Parcă își și suride. Deschide sertarul și ia un ruj de buze. Își face buzele, discret, își ia apoi țigara și trage cîteva fumuri, în oglindă, studiindu-se. Se aude soneria din față. Repede, ca o școlăriță prinsă în flagrant delict, stinge țigara și-și șterge rujul de pe buze.)

ANA (*intră din oficiu și trece spre vestibul, să deschidă. Se aude vorbind de acolo*): Sărut mîna! Sărut mîna! Este acasă, da! Pofțiți!

EMILIA (*intră condusă de Ana. E îmbrăcată într-o blană somptuoasă*): Bună dimineața, draga mea.

MADONA (*întîmpinînd-o*): Bună dimineața, tanti.

ANA (*iese în oficiu*).

EMILIA: Nu te sărut, că te murdăresc de ruj și știu că nu poți să-l suferi.

MADONA (*o ajută să-și scoată blana*).

EMILIA: Ah! Sînt așa de obosită! (*Se așază*.) Toată noaptea n-am dormit.

MADONA (*se așază și ea*): Ai avut musafiri?

EMILIA: Aș! Am avut un scandal. Și ce scandal! Superb!...

MADONA: Dar ce s-a întîmplat?

EMILIA: Din cauza lui Danny. (*Madona tresare*.) De ieri după masă a... dispărut de-acasă... N-a venit la masă, n-a dat telefon. Andrei era furios... Și, bineînțeles, pînă să-i vie odrasla, a trebuit să-i suport eu nervii. În sfîrșit! La 5 dimineața a venit și junele. Costumat ca o paiată și c-o cobză-n brațe. Cred că era și băut... Andrei, care-l aștepta, cînd l-a văzut în halul ăsta, și-a ieșit din minți. Îți închipui ce-a urmat!... (*Scoate tabachera și-și aprinde o țigară cu bricheta proprie*.) Nu-ți ofer, că știu că tu nu fumezi. (*Trage un fum, vrăjitoresc*.) A fost la bal mascat, închipuiește-ți!

MADONA: Cred că nu e o crimă chiar atît de mare, la vîrsta lui.

EMILIA: Tot ce face Danny e o crimă pentru Andrei. Și atunci, azi-noapte, i-am spus că — singura soluție ca să-l salvăm din viața de desfrîu pe care-o duce — este să-l însurăm.

MADONA: Să-l însurați? (*Cu toată alarma care o cuprinde, nu își poate stăpîni un surîs*.)

EMILIA: În definitiv, s-au mai însurat și alții la 21 de ani! Și, o dată la casa lui, lîngă zăpăcita aia pe care-o iubește, o să se potolească și-o să-și vadă de carte, cum vrea tată-său. Ce? Nu s-au mai văzut oameni să-și treacă licența însurați?

MADONA: Bine, sigur, din punctul ăsta de vedere...

EMILIA: Îți închipui mutra lui Andrei, cînd i-am vorbit de însurătoarea lui Danny! Întîi a spart o scrumieră cînd a stins țigara-n ea. Pe urmă a început să mă critice pe mine. Că sînt nebună, frivolă, caraghioasă!... Mă rog! Parcă era vorba să mă mărit eu, așa mă bîrfea. Dar cu mine nu-i merge! Întîi am plîns bine, ca să mă liniștesc și, pe urmă, m-am înfuriat cum trebuie. L-am făcut cum mi-a venit la gură, pînă cînd a trebuit să recunoască și el că singura soluție practică e să-l însurăm imediat cu Zuc. Peste două luni e major, așa că

putem să-i dăm și consimțămîntul. (*Cu un oftat*.)

Eh! Așa i-a fost lui scris; să se însoare din dragoste!

Parcă eu nu m-am măritat cu tat-so tot din dragoste?

Și eram și mai mică decît Danny. N-aveam nici 18 ani, și uite că am trăit 20 de ani în cea mai perfectă armonie, afară de scandaluri...

MADONA (*cu un surîs*): În sfîrșit, tanti, ai ajuns și mai mică decît mine. De cînd așteptam!

EMILIA: Cum mai mică? Dar cîți ani am?

MADONA: Dacă aveai 18 ani cînd te-ai măritat și de-atunci au trecut 20, ai 38 de ani... Să-mi zici tanti de-aceia încolo...

EMILIA: Eh! Un an doi, nu contează la socoteli mari.

MADONA (*cu o ușoară umbră de tristețe*): Așadar, pe curînd, avem nuntă în familie!...

EMILIA: Sper că, măcar la nunta lui Danny, o să vrei să fii și tu o dată domnișoară de onoare! Poate o pune cineva ochii și pe tine. Că, nunta, nuntă aduce. N-ai văzut? Danny a fost la nunta Angelei. Și-acum se-nsoară el. (*Aprinde o altă țigară*.) Dar nu știi că face mofturi?

MADONA: Cine?

EMILIA: Ginerele!

MADONA (*o tresărire agreabilă*): Cum se poate?

EMILIA: Daaa! Azi-dimineață cînd a venit, Andrei l-a luat în biroul lui și după ce i-a tras două palme să-l trezească...

MADONA: L-a bătut nenea Andrei?

EMILIA: Primele palme pe care i le-a dat în viața lui. Dar ce să spun, parcă mi le-a tras mie. Ah! Îmi place brutalitatea la bărbați, dar nu între ei!... Le merita însă, măgarul!

MADONA: Și Danny ce-a făcut?

EMILIA: A început să plîngă, mititelul mamei...

MADONA (*cu un surîs de ea înțeles*): Bietul Danny!

EMILIA: L-am lăsat să se liniștească, i-am făcut o cafea cu cenușe și pe urmă l-am chemat iarăși în birou, să-i comunicăm bucuria...

MADONA: Cred că v-a sărit de gît.

EMILIA: Da de unde? A rămas întîi încremenit. Și era așa de dulce, îmbrăcat Pierrot și cu ochii plîși, uitîndu-

se ca un vițel la tat-so și la mine! Pe urmă, când și-a dat seama că hotărîrea noastră este definitivă, a început să urle, să bată în masă, să amenințe, să protesteze, că nu se însoară în ruptul capului cu Zuc, că vrem să-i distrugem viața, că e minor și n-avem voie să-l însurăm fără consimțământul lui, în sfîrșit, ce să-ți mai spun, ne-a făcut o scenă de nu mai știm ce să credem. Pe urmă ne-a trîntit ușa-n nas și s-a încuiat în odaia lui.

MADONA: E de neînțeles! El, care e atît de îndrăgostit de Zuc!

EMILIA: Nu știu ce tot spunea de ruptură, de revelație, de viață nouă. Amesteca și pe Ludovic al XIV-lea în discuție! Înțelegi tu! Ca omul după chef! L-am lăsat să doarmă, să se dezmeticească și, cînd s-o scula, o să vorbească altfel. Am să-i explic eu tot... Nu ca tat-său, cu palmele. Ca o mamă, cu gura...

MADONA: Sigur că o mamă e cea mai indicată să discute asemenea lucruri.

EMILIA: A propos de mamă. Dacă i-ai vorbi tu? Fiindcă în fond tu ești mama lui adevărată. Ție îți spune tot ce are pe suflet. Ție îți cere sfaturi. Mie îmi cere numai bani. (*Madona surîde trist, numai pentru ea.*) E singura atribuție de mamă care mi-a rămas în vigoare. Pe celelalte mi le-ai luat tu...

MADONA: Bine, tanti. Dacă vrei dumneata, o să-i vorbesc.

EMILIA: Atunci vino deseară la masă la noi. Andrei tot nu e acasă. M-a anunțat că are un dineu oficial cu un subsecretar de stat. Eu îmi fac de lucru și tu poți sta de vorbă liniștită cu Danny!

MADONA: Bine, tanti! Viu cu plăcere... Sper însă că, pînă deseară, n-o să mai fie nevoie de intervenția mea. Așa e dragostea la vîrsta lui Danny! Se chinuie singură.

EMILIA (*uitîndu-se la ceas*): Acuma, ghici, unde mă duc de la tine?

MADONA: La croitoreasă, pentru rochia de soacră.

EMILIA: Nu! Pentru croitoreasă mi-am rezervat toată ziua de mîine. Dimineața mi-aleg modelul și, pînă seara, mă decid să-l schimb. (*Misterioasă.*) Mă duc la o ghi-citoare, *ma chère!* E una lîngă Bellu, care ghicește nemaipomenit. Mi-a dat bucătăreasa adresa. Eh! Ce

să faci? Acuma am intrat la griji. Trebuie să mă ocup serios de viitorul băiatului. Nu vrei să mergi și tu?

MADONA: Eu?

EMILIA: Să vedem ce ne mai rezervă viitorul...

MADONA (*glumind*): Viitorul meu a trecut de mult.

EMILIA: Ce poți să știi tu? Femeia e ca gramatica. Are mai multe viitoruri. Viitorul I, viitorul al II-lea. (*Se ridică.*) Nu mai fi și tu așa de substantiv. Hai! Îmbracă-te și vino cu mine.

MADONA: Am lecții, tanti. Îmi pare rău că nu pot să te-nsoțesc.

EMILIA: Ai lecții și după-amiaza acuma?

MADONA: Da, cîteodată. Am eleve multe.

EMILIA: Mă gîndesc cîți bărbați or să te blesteme pe tine fără să știi.

MADONA: Pe mine? De ce?

EMILIA: Că le-nveți nevestele să cînte la pian. (*Se ridică și începe să se-mbrace, ajutată de Madona.*) Merci, fetița mea. (*Se verifică într-o oglînjoară.*) Știi că am aflat de ce mă îngraș mereu, cu tot regimul pe care-l țiiu. Toată ziua îmi mîncînc rujul de pe buze. Și e lucrul cel mai hrănitor de pe lume. Mi-a spus un doctor. (*A terminat să-și facă buzele.*) Așa! Gata! Păcat că nu ieși, că e o vreme superbă afară...

MADONA: Am văzut! După viscolul de ieri, zăpada asta calmă e o minune. Poate, după lecții, să mă duc și eu puțin la Șosea, pe jos. (*Se aud clopoței ai unei sănișii care trece.*) Auzi? Au început să circule sănișile...

EMILIA (*veselă*): Vaai, ce bine-mi pare! În cazul ăsta cred că găsesc o mașină la tine-n stație...

MADONA: Vrei să trimit pe Ana să-ți aducă?

EMILIA: Nu! Prefer să fac puțină mișcare cu liftul pînă jos. La revedere, draga mea, pe diseară.

MADONA (*conducînd-o*): La revedere, tanti. Pe diseară... Și vești bune la cărturăreasă.

EMILIA (*din ușă*): Nu te mai sărut, că iarăși te murdăresc de ruj. (*Iese, condusă de Madona. O clipă, scena goală.*)

MADONA (*revine. E preocupată. Toată mulțumirea și strălucirea de la început au dispărut. Sună*).

ANA (*intră*): Poftiți, domnișoară.

MADONA: Ana! Du-te, te rog, și cumpără-mi un pachet de țigări. De astăzi încep să fumez. Am auzit că tutunul e bun pentru gânduri.

ANA: Cel mai bun e pentru tuse. De care țigări să vă iau?

MADONA: De care vrei tu. *(O pauză.)* Domnul Danny de care fumează?

ANA: De-ale lui tat-so. Cele mai scumpe.

MADONA: Atunci ia-mi și mie din cele mai scumpe.

ANA: O să te coste o avere tusea pe zi. *(Iese spre oficiu.)*

(Madona, după ieșirea Anei, ezită puțin, apoi se duce la măsuta de note, caută o partitură și trece la pian. Începe să cânte „Au clair de la lune”. După puțin, Danny apare-n fund.)

DANNY: *(e vesel, tînăr ca dimineata d' afară. Se oprește o clipă și strigă):* Dona!

MADONA *(se întoarce și se ridică d' la pian):* Vai! Cum m-am speriat!

DANNY: *(pune pe masă pachetul cu care a venit și în care se află costumul de Pierrot și ghitara. Începe să-și scoată paltonul, mănușile și fularul):* Cine a lăsat ușa deschisă-n față?

MADONA: Probabil tanti Emilia...

DANNY: A fost mama aici?

MADONA: A plecat de un minut...

DANNY: Va să zică, ți-a spus tot?

MADONA: Da...

DANNY *(se așază și aprinde o țigară):* Oamenii ăștia, nu sînt în toate mințile...

MADONA: Dă-mi și mie o țigară.

DANNY *(o privește lung):*

MADONA: M-am apucat de fumat. *(Surîde.)* Am auzit că întinereste.

DANNY: Din contră. Țigara e un semn de maturitate. *(Îi oferă țigară și foc.)*

MADONA *(se așază):* Și va să zică, ne-nsurăm...

DANNY: Nici nu mă gîndesc. Între mine și Zuc totul s-a terminat aseară. Pentru totdeauna. Definitiv!...

MADONA *(făcînd pe surprînsa):* Dar ce s-a întîmplat aseară?

DANNY: Dona! E de necrezut. Cînd o să-ți spun, rămîi încremenită. Am impresia că am trăit un basm. Dona! Aseară m-am îndrăgostit de alta!...

MADONA *(abia își poate stăpîni un gest de bucurie):* Glumești.

DANNY: Nu, nu! Nu glumesc. Azi-noapte, în cîteva ceasuri, viața mea s-a schimbat. De la bal era să vii direct la tine să-ți povestesc. Era prea tîrziu însă. Mi-era teamă că ești somnoroasă și n-o să mă înțelegi bine, ori c-o să mă crezi beat și să rîzi de ce-ți spun, Dona! E de necrezut, pe cuvîntul meu de onoare...

MADONA *(același joc. E nemaiapomenit însă de curioasă să afle ceea ce o interesează):* Dar ce este, frate, ce este?

DANNY: E lung de spus de la început. Am făcut cunoștință c-o mască. Mă cunoștea de mult, mă iubea de mult, venise acolo pentru mine...

MADONA: Glume de carnaval...

DANNY: Așa am crezut și eu la început. Pînă în clipa cînd, într-un fund de lojă, cînd balul se golise, printre confetii și serpentine, mi-a dovedit că tot ce-mi spusese înainte n-a fost glumă de carnaval... *(Tipînd aproape.)* Era fecioară, Dona! Acum ai înțeles? Mi-a dovedit, Dona!

MADONA: Da... Nu e nevoie să țiți.

DANNY: Țip, pentru că e totuși de neînțeles...

MADONA: De ce? E foarte limpede. Te iubea...

DANNY: Poate c-a fost numai un capriciu...

MADONA *(cu un surîs):* Cam mult pentru un capriciu... În sfîrșit! Femeile sînt atît de ciudate... Tu singur te poți convinge, în viitor, de ce a fost vorba cu adevărat. *(Surîde.)*

DANNY: Da, dar cum? Nu știu cine e! Nici măcar nu știu cum arată. Atît mi-a cerut. Să nu-i cer să-și scoată masca. De unde puteam să bănuiesc eu cînd i-am făgăduit, ce se va întîmpla peste cîteva ceasuri? Fiindcă îți jur, Dona, că n-am făcut nimic ca s-o cuceresc. Nu m-am gîndit nici o clipă că, ființa aceasta ciudată avea să fie atît de repede a mea... Și cred că nici ea nu s-a gîndit... Lucrurile s-au petrecut atît de simplu, atît de firesc totuși, de parcă eram de mult unul al altuia... *(Un timp.)* Îți dai tu seama ce e asta?

MADONA *(cu un surîs numai pentru ea):* Da, cred că-mi dau...

DANNY: E adevărat, după cearta cu Zuc (*vorbește ca de ceva complet lipsit de importanță*) — că-ți spun eu pe urmă și despre asta — când stam la masă, în bar, i-am spus la un moment dat că o iubesc.

MADONA: Vezi? Nu trebuia s-o minți.

DANNY: Dar n-am mințit-o, Dona! În clipa aceea puteam să jur că e adevărat c-o iubeam. Mi-era dragă prezența ei, vocea ei, misterul ei.

MADONA (*simțind că-i va face plăcere lui Danny*): Recunosc că e o aventură de necrezut.

DANNY: Aventură? Sînt îndrăgostit ca un nebun de ea... Trebuie s-o caut, s-o gădesc. S-o revăd... Fulgerul ăsta de dragoste mi-a umplut viața cu o lumină nouă... Nu mai pot trăi fără ea.

MADONA (*în care o bucurie bună își face loc*): Așa ți se pare ție acum, cît întîmplarea e recentă. Te-a zăpăcit puțin neprevăzutul ei... Balurile mascate sînt totdeauna pline de surprize de-astea. Cine știe ce față romanțioasă, care, fără mască, n-ar fi îndrăznit să ridice ochii pînă la tine, și-a ales seara asta ca să-și împlinească o dorință sau un vis, irealizabile în împrejurări normale.

DANNY: Puțin îmi pasă cine este! Oricine ar fi, orice ar fi, trebuie s-o regăsesc. Nu mă mai pot gîndi decît la ea. De cînd m-am întors acasă, n-am închis ochii nici o clipă. Am și plîns, Dona! De necaz că am lăsat-o să dispară fără să știu cine e. Fără să-i smulg masca de pe față și secretul de pe buze. Tata credea că plîng că mi-a tras el o palmă. Și mama mi-a dat cafea cu cenușă ca să mă trezesc. Auzi tu? Să mă trezesc din cel mai frumos vis pe care-l poate visa un om în viață? Trebuie să-mi ajuți s-o regăsesc, Dona. Numai tu poți să-mi ajuți, fiindcă numai tu m-ai înțeles întotdeauna.

MADONA: Bine, sigur, Danny, că eu o să fac tot ce pot. Să judecăm însă puțin serios. Tu ești sub impresia momentului. Dai proporții unor lucruri care — în realitate — nu le au. Eu judec la rece. Dar dacă fata aceasta a înțeles să rămînă pînă la urmă un mister pentru tine, înseamnă că a avut motive foarte puternice.

DANNY: La început da, fiindcă se știa așa cum era. Dar pe urmă, după cele ce s-au petrecut între noi, misterul nu mai are nici un rost.

MADONA: Las-o pe ea atunci să aprecieze dacă mai are sau nu vreun rost.

DANNY: Dacă n-o descopăr eu, sînt sigur că ea nu se va dezvălui niciodată. Atît cît o cunosc de puțin, pot să-ți afirm că fata asta are o mare putere de stăpînire asupra ei. Și la despărțire mi-a spus că n-am s-o mai revăd și că n-am s-o cunosc niciodată. De-abia i-am putut smulge fîgăduiala c-o să-mi scrie.

MADONA: Să-i așteptăm atunci scrisorile...

DANNY: Da, dar eu vreau s-o revăd pe ea. S-o aud! (*Un timp visător.*) Și ce parfum avea!... *Héliotrope!* L-am recunoscut imediat, fiindcă nu există parfum pe care să nu-l cunosc eu.

MADONA: Nici n-am auzit de așa ceva...

DANNY: E un parfum asiatic. Foarte rar... Se-ntrebuința mai mult în antichitate. Uite, vezi? Aș fi în stare să admit s-o revăd chiar cu mască, numai s-o revăd.

MADONA: Cred că ceea ce s-a putut întîmpla o dată, la adăpostul unei măști, nu se mai poate repeta a doua oară. N-ar mai avea nici un farmec.

DANNY: Ce știi tu?

MADONA: O mască purtată mereu începe să se confunde cu pielea adevărată. S-o înlocuiască chiar. Și cred că nimeni pe lume n-ar putea iubi la infinit o mască de mucava... Lucrurile astea sînt valabile numai la baluri mascate. În viață, sînt glume.

DANNY: Nu mă interesează nici un fel de teorie. Știu că vreau s-o văd și că trebuie s-o văd. Atît.

MADONA (*ca să-l încerce*): Dar dacă fata aceasta are o infirmitate fizică?

DANNY: M-am gîndit și la asta, dar puțin îmi pasă. Orice infirmitate ar avea, mi-e dragă și așa.

MADONA: Vorbe, Danny! Ce-ai zice dacă de sub mască ți-ar apărea o figură respingătoare, un boț de carne cu chip de om?

DANNY: Imposibil! (*Se vede că s-a gîndit la toate astea, în detaliu.*) Are niște ochi superbi! (*Serios.*) Și amîndoi. I-am văzut prin găurile măștii. (*Tot serios.*) Gură

are... Și ce gură! Am sărutat-o amestecată cu dantela care-o acoperea. (*Același joc.*) Nasul e la locul lui. Fiindcă avea o mască normală. Nu era cu nasul în frunte, sau în obraz. Sub gluga de mătase a dominoului i-am simțit părul ca o mătase captivă. Dacă era perucă, se rupea cât i l-am mîngiat.

MADONA: Sînt însă și alte infirmități.

DANNY: Care? Nu era nici șchioapă, nici cocoșată, nici strîmbă. Avea o siluetă impecabilă, un trup perfect.

MADONA (*scapă întrebarea cu greu*): Poate era bătrînă? Asta e cea mai mare infirmitate pentru o femeie.

DANNY (*izbucnind în rîs*): Bătrînă! Tinerețea aia! Nu știi ce vorbești, Dona! Cred nici douăzeci de ani n-avea... Ce candoare și ce patimă în același timp!

MADONA (*hotărîtă să-i dezvăluie adevărul în privința celeilalte*): Atunci nu rămîne decît o singură explicație valabilă.

DANNY: Care?

MADONA: Fata aceasta a vrut să-și înceapă și să-și sfîrșească viața cu tine.

DANNY: Crezi că se omoară?

MADONA: Nu! Ar fi făcut-o înainte. Cred însă că vrea să trăiască pentru tot restul vieții cu amintirea ta de azi-noapte. Știind desigur că viața ta nu se va putea niciodată atinge de a ei la lumina zilei, și-a ales o noapte de nebunie, din care să rămîi pentru totdeauna al ei.

DANNY (*care nu e sensibil în clipa asta la subtilități*): Nu mai înțeleg nimic, pe onoarea mea... Și mă obsedează, înțelegi tu? Mă obsedează.

MADONA: O s-o uiți, Danny!

DANNY: O s-o caut... Cu tine, Dona... Trebuie s-o găsim.

MADONA: Să încercăm.

DANNY: Singurul indiciu pe care-l avem este că mi-a spus că e prietenă cu Zuc.

MADONA: Dar dacă te-a mințit?

DANNY: De ce m-ar fi mințit?

MADONA: Ca să-ți îndrepte bănuielile pe un drum greșit.

DANNY: Da, sigur, s-ar putea să fie și așa. (*Un timp de reflecție.*) Mîntea mea refuză să înțeleagă de ce, dacă a făcut ceea ce a făcut, dacă și-a dat seama că și eu o iubesc, dispare, pe urmă, în cel mai nepătruns mister.

MADONA: Poate nu era convinsă c-o iubești.

DANNY: Dar nu i-am spus?

MADONA: Nu e destul să-i spui... Mai trebuie să te și creadă...

DANNY: Știi la ce-am ajuns să mă gîndesc? (*O privește drept în ochi.*)

MADONA (*cu teamă c-a fost poate bănuită*): Spune...

DANNY: M-am gîndit că fata de azi-noapte... (*Se oprește.*) Nu știi dacă trebuie să spun...

MADONA (*tace*).

DANNY: M-am gîndit că e sora mea... (*O privește adînc.*)

MADONA (*tot cu teamă*): Care sora ta? Tu n-ai nici o soră...

DANNY: Dar dacă am? O soră din flori, care știe că eu sînt fratele ei, care s-a îndrăgostit de mine în secret, care a făcut ce-a făcut, și apoi, ca să-mpiedice o dramă, înțelege să dispară... E singura explicație logică.

MADONA (*s-a liniștit. E mîhnită că Danny își poate închipui orice, afară de adevăr*): E curios, Danny! Întotdeauna ne gîndim mai ușor la lucruri imposibile, cînd realitatea poate fi foarte simplă. Sîntem în stare să imaginăm drame fantastice, cînd adevărul e poate lîngă noi. (*I se pare că a spus totuși prea mult.*)

DANNY: Dar asta nu-i o dramă fantastică, Dona? Să te-n-drăgostești într-o noapte ca un nebun de o fată care nu știi cine e și pe care nu știi dacă o mai revezi vreodată. Știind totuși că există, că trăiește, că te-nțîl-nești, poate, cu ea, fără s-o vezi, că-i vorbești fără să știi, că i te adresezi? Nu e o dramă să fii îndrăgostit de o umbră? S-o bănuiești în toate femeile pe care le-nțîl-nești și să n-o recunoști în nici una? Ce vrei mai dramă ca asta? Dacă-ai fi autor dramatic ai scrie o piesă de teatru. Te asigur însă că toată lumea ar spune că e neverosimilă. Și, cu toate astea, eu o trăiesc, e adevărată, e reală. Arde și doare ca o rană proaspătă...

MADONA: Bănuiesc că nici pentru ea nu e ușor să-și dea seama că, dragostea ei atît de puternică a trecut neobservată în ochii tăi. Să-nțeleagă că și acuma, după ce ți-a dat suprema dovadă de dragoste, încă n-o poți recunoaște. Că o cauți în toate celelalte ca un detectiv, fără s-o simți acolo unde este, ca un îndrăgostit. Poate de aceea, are să rămînă și mai departe o umbră pentru tine. Pînă cînd dragostea ta are s-o recunoască

dintre toate celelalte și inima ta să-i strige: „Tu ești”. Nici o mască nu te mai poate ascunde. Ceea ce n-ai văzut ochii mei a ghicit inima mea... „Tu ești? N-ai nevoie să mi-o spui tu, fiindcă mi-o spune dragostea mea“... Dar asta, Danny dragă, nu se poate întâmpla atât de curînd și nu se va-ntîmpla, poate, niciodată. Fiindcă tu n-o iubești cum ți se pare acuma și n-o să poți s-o iubești niciodată, atât încît dragostea ta s-o poată recunoaște singură. Și-atunci, desigur, ea își va păstra taina mai departe și va trăi din căldura amintirii unei nopți de carnaval.

DANNY: Și totuși, am s-o recunosc, Dona!

MADONA: Cred că nici nu așteaptă altceva...

DANNY: Pînă atunci nu trebuie să stăm degeaba... Trebuie s-o căutăm, să vadă măcar că ne interesăm de ea...

MADONA: Sfatul meu, Danny, e să renunți la ea. De-acuma, de la început...

DANNY: Niciodată... Îmi pare rău, dar, — de data asta — nici tu nu m-ai înțeles... Cum nu m-au înțeles nici ăia care vor să mă însoare...

MADONA (*ca să schimbe vorba*): Adevărat! Nu mi-ai povestit nimic de Zuc.

DANNY: Aseară mi-am dat seama că n-am iubit-o niciodată cu adevărat. Zuc a fost, așa, ca un pahar de șampanie... Te-amețește pentru o clipă și, după ce o bei, îți dă dureri de cap... Așa că, în sfîrșit, m-am trezit... Am abdicat! L-am lăsat pe Ludovic al XIV-lea să-mi ocupe tronul. Și e curios, Dona, că n-am nici un fel de regret. Vorbesc de ea ca de o străină. Și numai zîna mea de azi-noapte m-a schimbat... M-a făcut om. Un om nou.

MADONA: Nu ea a făcut asta, Danny! Tinerețea ta...

DANNY: De-abia acuma am întinerit. Pînă aseară, mă simțeam bătrîn... Uscat... (*Madona surîde.*) Nu rîde. Nu uit că am 21 de ani. Viața mi se părea, pînă acum, ca o sindrofie nesfîrșită, în care de mult nu mai aveam ce face. În care începusem să casc și să mă plictisesc, incapabil să fac gestul de voință al plecării. Astăzi, mîna ei mi-a deschis ușa. Totul mi se pare altfel. Mi-e dragă viața. O privesc prima dată în față, cu ochii curați. Îi simt căldura, lumina, frămîntarea... Și nu

mai vreau să fiu inutil. Vreau să muncesc, să mă zbat, să mă lupt cu ea. Să ajung un biruitor, nu un beneficiar al ei... Și-o să aibă și tata ocazia să se convingă că, examenele se trec mai bine cu amorul, decît cu palmele. (*Sună telefonul.*)

MADONA (*gest spre telefon*): Îmi dai voie?

DANNY: Te rog.

MADONA (*la telefon*): Allo! (*Se încruntă.*) Nu, domnule! E greșeală. (*Închide cu o oarecare nervozitate.*)

DANNY: Cine era?

MADONA: Nu știu! Căuta altă casă. (*Telefonul sună din nou.*) Allo! Am spus că e greșeală, domnule. Nu! Aici nu e 3.32.27. (*Închide.*)

DANNY (*aprinde o țigară*): Cum e greșeală, dragă? 3.32.27 e numărul tău.

MADONA: Știu, dar de data asta am vrut să-l uit.

DANNY: De ce n-ai vrut să-i vorbești?

MADONA: Fiindcă n-aveam ce să-i spun...

DANNY: Păi de unde știi cine era?

MADONA: Oricine-ar fi fost.

DANNY: O, Pardon. Te deranjem eu... Era tipul cu țigările. (*Gest spre scrumieră.*)

MADONA: Într-adevăr!

DANNY: Nu știu, de ce, cînd am auzit telefonul, am avut impresia că trebuie să fie ea.

MADONA: Aici, la mine? De unde pînă unde?

DANNY: Dacă mă cunoaște atât de bine, după cum a spus, știe că tu ești prietena mea cea mai bună. Și nu e exclus să cheme să se intereseze despre mine. Uite, dacă s-o hotărî într-o zi să iasă la lumină, sînt sigur, Dona, că pe tine o să te aleagă să faci legătura între noi.

MADONA (*cu un surîs*): Și de ce tocmai pe mine?

DANNY: Fiindcă din toate ființele de pe lume trebuie să simtă că tu ești cea mai indicată pentru asta...

MADONA: Ești un mare psiholog... (*Soneria la intrare.*)

DANNY: Aștepți pe cineva?

MADONA: Nu!

ANA (*intră. Vede pe Danny*): Sărut mîna, domnișorul! Dar pe unde ați intrat?

DANNY: Pe coș, Ana Karenina.



MADONA: Vezi cine e! Nu primești pînă nu mă întrebi pe mine...

ANA: Am adus țigările, domnișoară. (*Lasă pachetul pe masă și se duce să deschidă.*)

MADONA (*gest spre țigări*): Ca să vezi că nu te-am mințit.

DANNY: Bravo ție! Faci progrese... (*Un timp.*) Ce-ar fi să fi venit tipul de la telefon? S-a alarmat că nu i-ai răspuns și a venit să vadă personal ce este.

MADONA: Și mie mi-e teamă să nu fie el. (*Suride.*)

DANNY: Și dacă e, ce faci? Mă ascunzi?

MADONA: Da! Sub capacul pianului, ca să nu mai vorbești prostii.

ANA (*intră*): E domnișoara Tatiana...

MADONA: Roag-o să vie după-masă. Acum sînt la lecție.

DANNY: Nu, nu, primește-o, Dona! Eu trebuie să plec să duc costumele îndărăt. Că, dacă trec peste ora 12, pierd garanția. Și nu mi-e de altceva, dar sînt banii tăi...

MADONA: Bine! Poftește pe domnișoara. (*Ana iese.*) Știi că, de astăzi înainte, n-o să-ți mai dau niciodată bani?

DANNY: De ce?

MADONA (*privindu-l cu o înfinită și personală tandrețe*): Așa!... (*Schimbă tonul.*) A propos de bani. Ți-au ajuns?

DANNY: Da. Mai ales că, ultimele sticle, după dans, le-a plătit ea. Și era șampanie franțuzească. A ținut morțiș să plătească.

MADONA: Și tu ai primit? (*Suride.*) De la o femeie?

DANNY: Păi de la tine n-am primit? Ieri am fost întreținutul vostru.

TATIANA (*intră, fără palton și pălărie, pe care le-a scos în vestibul*): Iarăși v-am deranjat... (*Ana, care a condus-o, iese.*)

MADONA: Nu e nimic... Bună dimineața, Tatiana. (*Îi dă mîna.*) Pe nepotul meu... (*Nu-i mai vine să spuie „nepot“.*) pe domnul Barcian l-ai cunoscut aseară.

TATIANA (*a cărei veselie din ajun a dispărut, făcînd loc unei preocupări melancolice*): A! Da! Bună dimineața. (*Îi dă mîna.*)

MADONA: Ia loc, un moment, pînă îi strîng bagajele lui Danny.

TATIANA: Nu vreți să vă ajut?

MADONA: Nu e nevoie... Ține-i de urît lui Danny, pînă sînt gata... (*Lui Danny.*) Dă-mi costumul să-l pun la loc în cutie...

DANNY (*îi dă pachetul cu care a venit*): Știi că vreau să cumpăr costumul, în amintirea nopții pe care am petrecut-o cu el...

MADONA: Ideea nu e rea! Ar trebui însă să le ai pe amîndouă, ca amintirea să fie completă.

DANNY: Adevărat.

MADONA (*iese cu pachetele în dormitor*).

TATIANA: Ați petrecut bine aseară la bal?

DANNY: Atît de bine că n-aș fi vrut să se mai facă nicio dată ziuă.

TATIANA: Din nenorocire, fiecare zi frumoasă are un a doua zi.

DANNY: Și mai ales un bal mascat.

TATIANA: Parcă viața nu e un bal mascat, în mare? Fiecare din noi circulăm sub masca unei personalități care nu e a noastră. Toți vrem să părem altceva decît sîntem. Poate ceea ce am vrea să fim. Toți mințim și ne mințim. Măști, și atîta tot...

DANNY: Ieri nu-mi păreai atît de pesimistă, duduie...

TATIANA: Între ieri și azi a trecut o veșnicie...

DANNY (*glumind*): Teribil s-au schimbat și veșniciile astea. Nu mai durează decît 24 de ore.

TATIANA: Veșnicia nu se măsoară cu ceasul.. Se măsoară cu gîndul.

MADONA (*intră cu cele două pachete și cu ghitara bine împachetate*): Gata! Să ți le ducă Ana pînă la o mașină...

DANNY: Nu e nevoie... Găsesc în stație. Și-apoi e o povară atît de ușoară, deși — în mătăsurile astea — duc un mort.

TATIANA: Ce fel de mort?

DANNY (*glumind*): Un cadavru de talia mea. Eu, cel de ieri.

MADONA: Sperii fata, Danny!

DANNY: Păi, domnișoara nu vede că m-am reîncarnat din propriile mele rămășițe pămîntești? Și încă în con-

diții superioare, duduie! La revedere... Nu vă dau
măinile, că vă umplu de pachete...

TATIANA: La revedere...

DANNY: Când ne vedem, Dona? Am venit să-ți spun atâtea
și n-am reușit să-ți spun nimic...

MADONA: O, dacă ai ști ce mult mi-ai spus... Astă-seară
mănînc la voi.

DANNY: Și pe urmă stăm de vorbă despre ea!

MADONA: Eu nu pot decît să te ascult.

DANNY: Numai ea mai știe să asculte ca tine...

MADONA: Îți promit atunci o seară de tăcere... La revedere.
(*Il conduce.*) Mă ierți o secundă, Tatiana... (*Iese.*)

TATIANA *ia o țigară din pachetul de pe masă și o
aprinde. MADONA reintră după cîteva clipe.*

TATIANA: Mi-am permis să iau o țigară, domnișoară. (*Se
așază.*)

MADONA (*a cărei bucurie de pe urma mărturisirii lui Danny,
stăpînită pînă acuma, îi înflorește în întreaga ființă*):
Bine-ai făcut, Tatiana dragă. Și te înștiințez că, înce-
pînd de azi, m-am apucat și eu de fumat. Mă moder-
nizez.

TATIANA: Am văzut. Am remarcat și pieptănătura. Vă vine
mult mai bine așa. Și sînteți atît de bine dispusă as-
tăzi, atît de veselă... Niciodată nu v-am văzut așa...

MADONA: Fiindcă niciodată n-am fost mulțumită de viață ca
astăzi. Sînt aproape tot atît de fericită cum erai tu
ieri... (*Se așază.*)

TATIANA: O! Fericirea mea de ieri!... (*Un gest evaziv.*)

MADONA: Ce e? (*E sincer îngrijorată.*)

TATIANA: Astăzi e primul mîine.

MADONA: Dar ce s-a-ntîmplat?

TATIANA: Nimic. A trecut o noapte... N-am putut să dorm
și m-am gîndit tot timpul...

MADONA: Cred și eu. Ce poate fi mai frumos decît să te gîn-
dești la fericirea ta? La fericirea pe care ți-ai făcut-o
singură... În taină, numai pentru tine.

TATIANA: Da... dar mă întreb, cît o să dureze?

MADONA: Ce importanță are? Totul e că există. Fericirea e
ca viața. N-are termen fix. Trebuie trăită atîta cît

este. Dacă ne-am gîndi în fiecare zi că — într-una
viitoare — trebuie să murim, viața n-ar mai fi decît
un calvar.

TATIANA: Și fericirea mea e un calvar. Un calvar care abia
a început.

MADONA: Tatiana! De ce vorbești așa? Tocmai tu?

TATIANA: Aseară, cînd m-am dus acasă și-am dat cu ochii
de părinții mei, m-am simțit dintr-odată ca o răufă-
cătoare. Mi-am dat seama că, oamenilor acestora, le fu-
rasem ceva. Fericirea lor! Pentru a mea... Și-atunci
am înțeles cît trebuie să-i mint. Abia am așteptat să
mă încui în odaia mea, să mă gîndesc în liniște la
Nandy! Ce face la ora asta? Desigur, e lîngă soția și
copii lui. S-o fi gîndind oare și el că e un hoț de feri-
cire, ca și mine? De ce nu e acuma, aici, lîngă mine?
Dacă știa că legăturile cu viața lui, sînt prea tari, de
ce m-a lăsat să fac ceea ce am făcut? De ce m-a lăsat
să-i dau tot, cînd știa că nu poate să-mi dea în schimb
nimic?

MADONA: Dar ți-a dat fericirea, Tatiana. Și asta e totul.

TATIANA: Fericirea mea e un copil care s-a născut să tră-
iască o clipă. Primul lui țipăt a fost și ultimul lui sus-
pin. Cîtă dreptate aveai ieri cînd mi-ai spus că am
făcut un lucru necugetat.

MADONA: Nu! Tu aveai dreptate cînd spuneai că cine iu-
bește nu trebuie să cugete. O clipă de fericire mare me-
rită o viață de suferinți mici.

TATIANA: Nu e adevărat! Fericirea trebuie să fie zilnică, ca
viața. Și liberă, ca gîndul. Cînd o ascunzi, ca pe un
bastard pe care-l crești la mahala, se-ntunecă, se ma-
cină. Ajunge să-ți fie frică de ea. Și rușine.

MADONA: Nu trebuie să te gîndești așa, Tatiana dragă. Dac-ai
greșit față de legile pe care oamenii le-au făcut ca
să ucidă inimile, față de dragostea însăși, n-ai greșit.
Și dragostea e tot ce-a făcut Dumnezeu mai bun și mai
curat. E lumina în care a îmbrăcat toată urîțenia lu-
mii. Ca într-un al doilea soare. Ieri mă întrebai ce-aș
fi făcut în locul tău dacă aș fi iubit cum iubești tu.

Ei bine, astăzi, îți răspund cu toată convingerea: aș fi făcut la fel...

TATIANA: Dumneata?

MADONA: Eu! Și te asigur că, la vârsta mea, am știut să-mi păstrez intactă cei 19 ani pe care nu i-am trăit la vârsta lor.

TATIANA: Nici nu știți cât de bine îmi fac cuvintele d-voastră...

MADONA: Să nu te mai gîndești niciodată dincolo de clipa pe care o trăiești.

TATIANA: Dumneavoastră spuneți asta?

MADONA: Da! Fiindcă acum îți vorbesc cu inima, nu cu judecata. Acuma îți vorbește o femeie, nu o profesoară de pian...

TATIANA: Dac-ați ști ce groaznic e totuși acest a doua zi!

MADONA: E tot ce poate fi mai frumos, te-nșeli. Ca dimineața de azi după viscolul de azi-noapte.

TATIANA: Dar mai frumos e viscolul!

MADONA: Da! E frumos și viscolul... pentru diminețile albe care îi urmează. *(Sună telefonul.)*

TATIANA: Cred că pe mine mă caută. Am lăsat vorbă că viu aici.

MADONA *(la telefon)*: Allo! Da, eu! Bună dimineața!... *(Face semn Tatianeii că telefonul nu e pentru ea.)* Mulțumesc. Am dormit foarte bine. Daaa! Sigur că da. Sfaturile d-tale mi-au prins foarte bine. Într-adevăr, m-am convins că viața trebuie trăită. A, nu, nu. Îmi pare rău, dar nu pot. Îmi e imposibil. Nici la dejun, nici seara. De altminteri, mi se pare că, astă-seară, ai o masă oficială cu un subsecretar de stat. Îți închipui ce bine aș cădea eu între amîndoi. Nu, mulțumesc. E inutil să insiști. La dejun am musafiri și, seara, sînt invitată. Cum vezi, sfaturile dumitale și-au dat roadele mai repede decît te-așteptai. Ai, într-adevăr, un dar de convingere nemaipomenit. La revedere... Și sper că, de azi încolo, ne-am lămurit pentru totdeauna. *(Agață receptorul.)*

(Tatiana în timpul conversației, pe care n-a ascultat-o, a rămas pe gînduri, preocupată.)

MADONA *(se apropie de Tatiana și-i pune mîna pe creștet)*:

Tatiana! Astăzi la dejun vrei să mînci cu mine?

TATIANA *(agrabil surprinsă)*: O! Cu multă plăcere, dar...

MADONA: Telefoniez eu acasă la tine... *(Se așază lîngă ea.)*

Mai întii însă să fumăm cîte-o țigară... *(Ia pachetul de pe masă și-i oferă o țigară, apoi aduce de pe scrin „une boîtes à musique” și bagă țigările în ea. Cutia cu muzicuță începe să cînte, în timp ce cortina cade foarte încet, și cele două femei fumează în tăcere, ascultînd).*

Cortina

ACTUL III

TABLOUL V

Același decor din tabloul IV, spre sfârșitul lui mai. Dincolo de ferestre, lumina și vegetația exuberantă a sezonului. În toate vasele flori, aranjate fără ostentație. La ridicarea cortinei, Madona și Danny sînt în scenă. Danny e în costum de tenis, cu racheta alături de masă. Madona e îmbrăcată primăvăratec, tot sobru, dar cu mai multă feminitate și preocupare de eleganță. Amîndoi beau cafele și fumează.

DANNY (*cu tristeță sinceră. E schimbat, slăbit, parcă maturizat*): Azi e o săptămînă de cînd n-am primit nimic. Ce-o fi cu ea? Ce i s-o fi întîmplat?

MADONA (*aer fericit, care o înfrumusețează și o întinereste. E coafată frumos și fardată bine și discret*): Știi și eu?

DANNY: De patru luni, de la prima noastră întîlnire, scrisoarea ei nu mi-a lipsit în nici o săptămînă. Și acum, așa deodată, tace!

MADONA: Poate reflectează la ce ți-a spus în ultima scrisoare.

DANNY: Că în ziua cînd se va convinge c-o iubesc cu adevărat va ieși din anonim?

MADONA: Da.

DANNY: Dar n-a avut timp destul să se convingă pînă acum? Ce fac de patru luni decît s-o iubesc? Ce dovezi mai mari vrea să-i dau? Am renunțat la căsătoria cu

Zuc, la prieteni. Nu trăiesc decît cu gîndul și cu scrisorile ei. Părinții mei nu mai știu ce e cu mine. Doctorii la fel.

MADONA: Toți sînt convinși că suferi din cauza lui Zuc, fiindcă s-a logodit cu Turi...

DANNY: Niște imbecili toți. Sufăr numai pentru „Ea“!

MADONA: Cred că e și un pic de literatură la mijloc, în afară de suferință... Idila voastră e un fel de roman...

DANNY: Atunci și viața e un roman...

MADONA: Fără îndoială.

DANNY: Mare scriitor și Dumnezeu ăsta!

MADONA: Imens. Ca și cartea pe care-o scrie. (*Se așază.*) Mai cuminte ar fi să renunți.

DANNY: E prea tîrziu acum! O iubesc prea mult.

MADONA: Și dacă ar renunța ea?

DANNY: Nu știu ce-aș face. Cred că, întîi de toate, m-aș omori...

MADONA (*cu un surîs*): Și pe urmă?

DANNY: Ca să vezi că nu mai știu nici ce vorbesc. Ah! Și măcar dacă i-aș putea scrie! Aș convinge-o că, dragostea mea e o realitate și că viața mea fără ea e un chin. Joc tenis ca un disperat, numai cu antrenorul, ca să obosesc și să mă pot odihni noaptea cîteva ceasuri. Am slăbit patru kilograme.

MADONA: Cîte unul pe lună.

DANNY: Nu mai rîde!... Tu nu știi ce înseamnă să iubești.

MADONA: De unde știi tu?

DANNY: Fiindcă n-ai iubit niciodată.

MADONA: Și dacă totuși aș fi iubit?

DANNY: Tu ești prea tare și dragostea, în fond, e o slăbiciune.

MADONA: Poate că am iubit stăpînă pe mine?

DANNY: Hm! Și crezi tu că n-aș fi băgat eu de seamă?

MADONA (*cu un surîs personal*): Adevărat! Față de tine, nu pot avea nici un secret.

DANNY: Eu cred, Dona, că dacă tu ai fi iubit pe cineva, l-ai fi putut face într-adevăr fericit.

MADONA: Ce te face să crezi asta?

DANNY: Tot.

MADONA (*cu teamă, ca un criminal care revine la locul crimei*): Și crezi că pe mine m-ar putea iubi cineva?

DANNY: De ce nu? Cu o condiție însă. Să te cunoască bine. Fiindcă tu nu ești asta pe care o cunoaștem noi. Ești numai pseudonimul tău... Sînt sigur că, în tine; vegetează o femeie nerealizată. Anonimă. Și pentru noi, și mai ales pentru tine.

MADONA (*cu o mare bucurie stăpînită*): Crezi tu într-adevăr asta?

DANNY: Sînt absolut convins. Și — dacă îmi dai voie să-ți dau și eu un sfat în viața mea — iată-l: iubește, Dona. Chiar dacă ai suferi cum sufăr eu acum, totuși să știi că dragostea e cel mai bun lucru din viață... E aroma ei.

MADONA: Cînd te-aud vorbind așa, încep să cred că ești cu adevărat îndrăgostit.

DANNY: Ce folos dacă nu crede și ea?

MADONA: Poate că o să te creadă într-o zi, cît de curînd. (*Un timp.*) Danny! Danny! Danny!...

DANNY (*imitînd-o*): Dona! Dona! Dona! Ai îmbătrînit degeaba dacă ai ajuns să-ți dau eu sfaturi!...

MADONA (*obișnuită cu gafele lui*): O să mă faci să cred în a doua tinerețe.

DANNY: La tine, în tot cazul, ar fi prima...

MADONA: Fără elanul celei dintîi.

DANNY: Dar cu puterea celei din urmă. Ce-mi folosește mie tinerețea mea cînd o știu cît e de uzată!

MADONA: Dacă ți-aș da, în schimb, bătrînețea mea intactă, ai primi?

DANNY: Nu, fiindcă te-aș fura. În orice caz, din amîndouă, cred că ar ieși o combinație fericită. (*Convins, desemnat și matur.*) Sînt o epavă, Dona!

MADONA (*ride*): Da! O epavă minoră...

DANNY: Păi asta e gravitatea. Am îmbătrînit cu dispensă de vîrstă. Și singura mea nădejde de revenire la normal, e dragostea mea de acum... Deocamdată, trăiesc din lumina unei umbre și din căldura unui bulgăre de gheață.

MADONA: E adevărat. Ești la vîrstă cînd se trăiește numai din paradoxuri.

DANNY: Dacă nu vine, Dona, sînt un om sfîrșit. Răbdarea mea a ajuns la culme. O mai aștept o săptămîină să se decidă. O singură săptămîină.

MADONA: Și dacă nu se va decide?

DANNY: Mă arunc în brațele desfrîului.

MADONA: Parcă spuneai că te sinucizi?

DANNY: E același lucru. Cu diferența că așa, mă omor trăind.

MADONA: Cred că ar fi mai bine să pleci în străinătate, cum vor părinții tăi.

DANNY: Păi acolo m-apuc de desfrîu. În sfîrșit, o să m-apuc și eu de ceva serios în viață, să nu se mai plîngă tata că n-am nici o ocupație.

MADONA: Și dacă se va decide?

DANNY: O să mi se pară, în ziua aceea, că au înflorit toate grădinile lumii.

MADONA (*joacă strîns*): Și dacă nu va fi aceea pe care-o aștepti? Nu va fi aceea pe care ți-ai imaginat-o?

DANNY: Ea nu poate fi decît într-un singur fel. Așa cum a fost a mea și așa cum o bănuiesc din scrisorile ei.

MADONA: Nu uita că există o poezie a depărtării. Și depărtarea e ca un binoclu care mărește, deopotrivă, calitățile și micșorează defectele obiectivului.

DANNY: Sînt pregătit pentru orice fel de surpriză.

MADONA: Fiindcă bănuiești că nu va fi una prea mare.

DANNY: Nu! Pentru că o iubesc oricum ar fi.

MADONA: Și oricine ar fi?

DANNY: Și oricine-ar fi!

MADONA (*emoționată fără să vrea*): Ferice de ea atunci...

DANNY: De noi, adică... (*Se uită la ceas.*) Șase! Te-am plictisit și astăzi destul... (*Se ridică.*)

MADONA: Tu nu mă plictisești niciodată. Unde pui că, lîngă tine, învăț și eu să iubesc. (*Surîde.*)

DANNY: Zău, îmi dau seama că abuzez de răbdarea ta... În definitiv, ce te poate interesa pe tine dragostea mea și toate suferințele mele?

MADONA: Poate că mă interesează mai mult decît îți închipui.

DANNY: Te pomenești că mă studiezi, ca să scrii o piesă de teatru. Mai începuși tu să scrii una acum cîțiva ani.

MADONA: Asta pe care-o scriu acum e cea la care țiiu mai mult...

DANNY: „Piesa vieții tale“, cum s-ar zice...

MADONA: Exact... Aș putea să-i pun titlul chiar așa.

DANNY: Și mai ai mult la ea?

MADONA: Aș vrea să n-o termin niciodată.

DANNY: Sînt foarte curios s-o citesc și eu.

MADONA: Poate că, într-o zi, o s-o citim împreună. Deocamdată sînt la primele scene.

DANNY: N-ai intrat în conflict?

MADONA: Nu, dar încep să mă apropii.

DANNY: Și ce subiect are?

MADONA: Cel mai banal subiect din lume: dragostea.

DANNY: Țta era un subiect bun pentru mine.

MADONA: Păi de la tine m-am inspirat.

DANNY: Serios? Îmi pare rău că nu sînt în stare să scriu nici două vorbe, că ți-aș propune să-l scriem în colaborare.

MADONA: Tu n-ai nevoie să scrii. E suficient să dictezi.

DANNY: N-am nici un pic de talent.

MADONA: Ai pe cel mai mare din toate.

DANNY: Care?

MADONA: Douăzeci de ani! Colaborezi cu tinerețea ta!

DANNY: Tu vorbești serios?

MADONA: Foarte serios...

DANNY: Va să zică, mă văzui și autor dramatic. Și asta datorită tot ei.

MADONA: Și ție deopotrivă...

DANNY: De ce mie? Dacă n-ar fi fost ea, povestea noastră de dragoste n-ar fi început și n-ai mai fi avut nici un subiect. Fiindcă bănuiesc că nu te interesează personajele, ci subiectul în sine.

MADONA: Într-o piesă de teatru, personajele și subiectul trebuie să intereseze deopotrivă. Subiectul colaborează cu ele și, ele, cu subiectul. Iar autorul, cu amîndouă.

DANNY: Autorii, pardon! Ai uitat că mai sînt și eu pe aici? Și unde o dăm s-o joace? La ce teatru?

MADONA: Dac-aș fi foarte bogată, aș construi un teatru care să se numească „Teatrul Vieții“. Îți dai seama ce vast repertoriu s-ar putea reprezenta în teatrul ăsta? De la farsă la tragedie, de la vodevil la melodramă...

DANNY: Cînd începem să lucrăm serios?

MADONA (care a luat o hotărîre numai de ea știută, îl privește învăluitoare): Mîine...

DANNY: Și ce te uiți așa la mine? Crezi că n-o să viu la lucru?

MADONA (același joc): Ba, sînt sigură c-o să vii... Mîine la cinci începem...

DANNY: Dona! Azi simt că am o zi bună. Ce-ar fi, acuma, cînd ajung acasă, să găsesc, în cutia de scrisori, plicul ei „*couleur du temps*“, cu sufletul ei presat între file. Cred că sufletul ei are exact parfumul scrisorilor.

MADONA (cu un surîs): *Héliotrope!*

DANNY: Ții minte va să zică! *Héliotrope!* Un parfum, așa, un pic demodat, cu un gust de piele curată, care e respirat sub o rochie de tafta veche... Oh! Doamne! De-ar veni o dată ziua să i-l sărut pe buze... Deși o simt foarte apropiată, am impresia că n-o s-o mai ajung niciodată...

MADONA: Ba eu cred c-o vei trăi și foarte curînd, chiar.

DANNY: Îți dai seama ce lovitură de teatru va fi ziua aceea pentru piesa noastră? Un personaj nou intră în acțiune.

MADONA: De ce nou? Există doar de la prima scenă...

DANNY (căutîndu-și cuvîntele): Da! Dar atunci nu va mai fi numai o supoziție poetică, ci o realitate. (Se uită la ceas.) Trebuie să fi venit poșta... Mă duc. La revedere.

MADONA: La revedere!... (Îl conduce și reintră imediat cu o mare bucurie întipărită pe figură. Vine la masă, aprinde o țigară, cutia cu muzică începe să cînte pînă o închide și răstoarnă ceașca de cafea, pentru ghicit. Se duce apoi la sertar, scoate o hîrtie și un plic „*couleur du temps*“ și începe să scrie la masă. După ce termină de scris, scoate flaconul de parfum și parfumează discret hîrtia. Ia geanta de pe o mobilă și scoate din ea două cheițe gemene și noi pe un inel. Scoate una din cheițe, o înfășoară într-o bucățică de foiță, o pune în plic, lipește plicul și pune totul la loc. Se aude soneria de la intrare.)

ANA (intră din oficiu și trece spre vestibul): D-ra Tatiana este. Acum o cunosc, după sunat, dintr-o mie.

MADONA: Ce-o fi cu ea la ora asta? Roag-o să mă aștepte un minut, pînă îmi pun pălăria, că trebuie să ies în oraș.

ANA (iese în vestibul și revine conducînd pe Tatiana): D-ra vine numaidecît. Ia loc!

TATIANA (e tristă, abătută): Mulțumesc, Ana. (Vede ceștile de cafea.) A avut musafiri?

ANA: Nu! A fost d-șorul Danny. Dumnealui nu e musafir. (Iese.)

TATIANA (*aprinde o țigară. Ia ceașca Madonei „de ghicit” și o privește cu atenție, răsucind-o pe toate părțile, pînă intră Madona, gata de ieșit*).

MADONA: *Bonjour, Tana!* Ce e cu tine la ora asta!

TATIANA: Nandy n-a venit iarăși la întîlnire.

MADONA: Cum se poate?

TATIANA: Am găsit biletul ăsta agățat cu un ac de ușă. (*Îi dă un bilețel cu care a rămas în mînă. Madona îl parcurge.*) E a cincea oară luna asta...

MADONA (*ii restituie biletul*).

TATIANA (*se mai uită în ceașca de cafea*): A ta e ceașca asta?

MADONA: Da! Nu-mi dă bine?

TATIANA: Ba da, dar... (*pune ceașca la loc*) sper să nu crezi în prostii de-astea...

MADONA: De cîtva timp, cred în toate prostiile.

TATIANA: De cînd ești îndrăgostită?

MADONA: Da!

TATIANA: Eu de cînd sînt îndrăgostită nu mai cred în nimic.

MADONA: Nici în prietenia noastră?

TATIANA: E singurul lucru în care mai cred. Fără tine, Dona, nu știu ce m-aș fi făcut, unde aș fi ajuns...

MADONA (*mîngîind-o*): Haide, nu mai fi amărîtă... O fi avut treabă... (*Ca s-o consoleze.*) Și mie mi se întîmplă să nu-mi văd iubitul zile întregi, săptămîni chiar...

TATIANA: Da, dar iubitul tău nu știe că exiști. Nu te face să suferi cu voință.

MADONA: De-acum încolo o să facă și el la fel...

TATIANA (*se uită la ea nedumerită*): Ce vrei să spui?

(*Madona se duce la sertarul unde a pus scrisoarea și scoate întîi un revolver și apoi scrisoarea.*)

TATIANA (*speriată*): Ce e cu revolverul ăla?

MADONA: E cel cu care s-a sinucis tata... Îl păstrez alături de parfumul mamei și de scrisorile mele...

TATIANA: Vai, cum m-am speriat!...

MADONA (*îl pune la loc*): Uite! (*Îi arată scrisoarea.*)

TATIANA: Ce e cu asta?

MADONA: O scrisoare pe care i-o voi trimite azi. (*Pune și scrisoarea la loc.*) Tatiana! M-am hotărît să mă demasc...

TATIANA (*veselă sincer*): Da? Bine c-a dat Dumnezeu, Dona!... Vino să te sărut! (*O sărută, apoi se rează.*) După patru luni, era și timpul. Și ce te-a făcut să iei hotărîrea asta?

MADONA: M-am convins că-și iubește atît himera, încît — oricare-ar fi întruparea ei fizică — va putea s-o iubească și după aceea...

TATIANA: Și nici acuma nu-mi spui cine este?

MADONA: Nu! Mîine aflați amîndoi!

TATIANA: Eu am vrut de atîtea ori să-ți prezint pe Nandy!

A refuzat însă totdeauna, deși știe că ești singura ființă de pe lume care ne cunoaște taina.

MADONA: Oamenii însurați trebuie să fie discreți.

TATIANA: Știi și eu ce să mai cred? Căsnicia lui, ocupațiile lui, îi iau prea mult timp. Mie nu-mi mai rămîne aproape nimic.

MADONA: Ție îți rămîne ce e mai bun. Timpul lui liber.

TATIANA: Are atît de puțin! Și-apoi, eu nu știu nimic despre Nandy! Nu știu decît că îl iubesc.

MADONA: Și mai știi ceva. Că te iubește. E lucrul cel mai important din toate.

TATIANA: Da, dar dragostea lui e foarte deosebită de a mea. Eu nu exist pentru el decît în orele libere care îmi sînt rezervate. El există pentru mine tot timpul... El e un iubit și eu nu sînt decît o amantă.

MADONA: Bărbații nu ne iubesc decît atît cît le sîntem amante. În restul timpului, ne suportă. Și, asta, pentru că ei nu se pot ridica pînă la noi, în timp ce noi ne putem coborî pînă la ei.

TATIANA: Asta nu e o satisfacție.

MADONA: E totuși o explicație. Tu crezi că dacă nu m-aș fi dat, în noaptea aceea de bal, omului pe care-l iubeam, aș mai fi însemnat — a doua zi — ceva pentru el?...

TATIANA: Bine, dar sufletul...

MADONA: Bărbații nu-l acceptă niciodată singur... Și întotdeauna preferă femeile care încep o idilă cu sfîrșitul ei... Fiindcă ei detestă în dragoste tot ce iubim noi mai mult: preludiul. De aceea eu m-am resemnat. Știu că nu pot fi decît o amantă pentru el. Și nici nu vreau să fiu altceva...

TATIANA: N-ai vrea să fii măritată cu el?

MADONA: Nu! Pentru că, măritată cu el, peste câțiva ani, n-aș fi decât o soție bătrână... Altminteri, o să fiu, în cel mai rău caz, o femeie încă tânără... Totdeauna soțiile sînt mai în vîrstă decît amantele, chiar cînd sînt mai tinere decît ele.

TATIANA: Fii sinceră cu tine, Dona. Nu se poate să nu vrei ca omul pe care-l iubești să fie numai al tău.

MADONA: Nu vreau să-l leg de mine cu nici un fel de lanț. Sclavul nu e niciodată al stăpînului. E numai al lanțului. Și lanțul, cu cît strînge mai tare, cu atît leagă mai puțin.

TATIANA: Da, dar dragostea nu e o sclavie...

MADONA: Eu vorbeam de căsătorie... De căsătoria mea cu el...

TATIANA (*pune mai departe Madonei propriile ei întrebări*): Și n-ai vrea tu să aveți copii?

MADONA: Să avem, nu. Să „am“ un copil de la el, da! (*Privind-o în ochi cu înțeles.*) Și o să-l am... (*Un timp.*) Îl și am, Tatiana!...

TATIANA (*zăpăcită*): Ce? Glumești, Dona!...

MADONA: Nu! Și sînt foarte fericită.

TATIANA (*copilărește și sincer emoționată*): Să-ți trăiască, tu! Și el știe? I-ai scris?

MADONA: Nu. Și nici n-o să știe niciodată.

TATIANA (*același joc*): Cum n-o să știe niciodată?

MADONA: O călătorie, singură, pentru cîteva luni, rezolvă totul. Copilul se naște numai pentru mine.

TATIANA: Ah! Dacă-ai ști cît de mult aș vrea să am și eu un copil al meu!

MADONA: Tu trebuie să ai „copiii voștri“. O viață normală, un cămin, un soț. Și Nandy trebuie să înțeleagă asta. Eu sînt un caz special... (*Se uită la ceas.*) Acuma trebuie să plec puțin. Am de făcut o cursă în oraș. Tu m-aștepti aici, nu?

TATIANA: Sînt plecată doar la lecție la tine?

MADONA: N-ar strica să profiți de ocazie și să mai exersezi puțin pînă mă-ntorc.

TATIANA: O idee excelentă. Îmi mai dezmozesc puțin degetele și-mi mai uit gîndurile. (*Trece spre pian și caută printre note. Ia una.*)

MADONA: Ce-ai ales?

TATIANA: Debussy... (*Se așază la pian.*) Ori, cum îi spui tu, lui Debussy?

MADONA: Pictorul de melodii... Păcat că nu te-aud și eu cum cînti...

TATIANA: De prost...

MADONA: Nu-mi place cînd te subestimezi... La revedere...

TATIANA: La revedere.

MADONA (*iese*): Într-o jumătate de ceas sînt înapoi.

(*Tatiana începe să cînte la pian. După cîtva timp, se aude soneria la intrare. Ana trece intrînd din oficiu în vestibul, apoi introduce pe Zuc. Zuc face un semn Anei să tacă, se așază discret și așteaptă ca Tatiana să termine bucată. Ana iese între timp. Tatiana preocupată de bucată, n-a observat nimic.*)

ZUC (*aplăudă*): Bravo!...

TATIANA (*surprinsă, se întoarce pe scaunul rulant*): O!

ZUC: Foarte frumos, duduie. Eleva Madonei, nu?

TATIANA (*se ridică și se duce la ea*): Da! Una însă din cele mediocre. Tatiana Romanov!

ZUC: Îmi pare bine. (*Îi dă mîna.*) Zuc! Ex-viitoarea nepoată a Madonei!... Am fost logodită cu Danny!

TATIANA: A!

ZUC: Continuă, te rog. Ana mi-a spus că Madona nu întîrzie mult. Îmi face plăcere să te-ascult pînă vine. Eu n-am mai pus mîna pe pian de cînd am învățat să cînt. Ceva de dans, modern, nu știi?

TATIANA (*se așază pe scaun lîngă ea*): Am cîntat așa de puțin în ultimul timp, că nu mai sînt la curent cu noutățile!

ZUC: Iei lecții de mult cu Dona?

TATIANA: De patru ani.

ZUC: Atunci probabil că aici te-am mai văzut eu. (*O privește cu interes.*)

TATIANA: Nu-mi amintesc. În orice caz, eu vă văd pentru prima oară. Am o memorie foarte exactă a figurilor...

ZUC: Și eu totuși te cunosc de undeva... Și încă foarte bine. (*Se gîndește de unde o cunoaște.*) Precis... A! Ia stai! Stai puțin. (*Se schimbă la față.*) Dumneata ești! (*Caută în geantă, agitată și scoate o fotografie pe care i-o întinde Tatianeii fără să i-o dea.*) Dumneata ești asta?

TATIANA (*privește fotografia foarte surprinsă*): Da!... Dar de unde aveți fotografia mea?

ZUC (*căutînd să fie stăpîină pe ea*): Ghici?

TATIANA: De la Dona.

ZUC: Nu! Gîndește-te bine, cui i-ai mai dat-o?

TATIANA (*se gîndește nedumerită*): E din ultimele mele fotografii. N-am dat-o nimănui.

ZUC: Ba da! De vreme ce o am eu?

TATIANA: Nu! Eu n-am dat-o nimănui.

ZUC: Ba da! I-ai dat-o unchiului dumitale!

TATIANA: Unchiul meu? N-am nici un unchi, domnișoară.

ZUC: Cum n-ai? Cînd i-am găsit fotografia în *portfeuille* și i-am luat-o, mi-a spus că ești nepoata lui.

TATIANA: Mi se pare foarte curios!...

ZUC: Stai, stai, că (*umblă în geantă din nou*) am și fotografia lui. Fiindcă unchiul dumitale e logodnicul meu. (*Îi dă o fotografie.*)

TATIANA (*încremenește. Un țipăt scurt, înăbușit*): Nandy!...

ZUC: Cum i-ai spus?

TATIANA: Omul acesta e logodnicul dumitale? (*Abia poate întreba.*)

ZUC (*mai stăpîinită, joacă strîns*): Nu văd ce ți se pare atît de curios?

TATIANA (*crește*): Nandy e logodnicul dumitale?

ZUC: De ce-i spui Nandy? Îl cheamă Turi! Artur Mirea...

TATIANA (*se mai uită zăpăcită la fotografie*): Artur Mirea!... Și totuși el e! Nandy! Nandy al meu! Doamne!... Doamne!... Acuma se face lumină... Acuma înțeleg tot...

ZUC: Dumneata nu ești nepoata lui?

TATIANA: Nu, domnișoară. Sînt amanta lui. (*Mărturisirea i-a scăpat brutală.*)

ZUC (*se dămină. O pauză grea*): De cînd?

TATIANA: De patru luni...

ZUC: De cînd e și logodnicul meu...

TATIANA (*parcă totsîngele i s-a scurs în pămînt. Nici nu poate plînge*): Mi-a spus că e însurat, că are copii.

ZUC (*cu un surîs spelb*): Mie mi-a spus că e liber și n-are nici o complicație în viață.

TATIANA: Și-a dat și nume fals... De-aia n-avea telefon...

ZUC: Dacă vrei, îți dau eu numărul: 2.09.06... (*Observă deprimarea Tatianeii.*) Iartă-mă, duduie, că — fără să vreau — te-am făcut să suferi atît. Dar cred că e mai bine pentru amîndouă că s-a întîmplat așa...

TATIANA: Eu îl iubeam.

ZUC: Hotărîsem nunta, peste două săptămîni.

TATIANA: Îl iubești și dumneata?

ZUC: Nu mi-am pus niciodată întrebarea asta. Văd însă că pot să renunț fără nici un fel de regret la el. Ți-l las.

TATIANA: Mie?

ZUC: Dumneata ai mai multă nevoie de el. Îl iubești cu adevărat, am impresia.

TATIANA: Nici să-l urăsc nu mai pot acuma... Acuma nu mai pot nimic. (*Lăcrimează fără nervi, fără nici un fel de agitație exterioară.*)

ZUC: Nu plînge, duduie. (*Se ridică, aprinde altă țigară.*) Toți bărbații din lume la un loc, nu merită nici măcar o lacrimă de-a noastră. Bestii necesare. Atîta. De-aia trebuie să-i înșelăm, să-i umilim, să ne batem joc de ei. Și singura noastră armă e să-i înlocuim înainte de a ne schimba.

TATIANA (*a rămas cu ochii în gol. Nu aude ce-i spune Zuc. Lacrimile se preling pe obraz din ochii ficși*).

ZUC (*deși se adresează Tatianeii, vorbește mai mult pentru ea*): Ești tînără, ești frumoasă. Ai înaintea d-tale o viață care te așteaptă. Turi, Danny și alții ca ei, se găsesc la fiecare pas. Ajunge un semn, ca să se gudure pe lîngă frumusețea noastră; toți, fără deosebire. Tineri, bătrîni, genii, imbecili, slugi sau împărați... (*Se îndreaptă spre telefon și face un număr.*) Allo! Casa Barcian? Cu domnul Danny, vă rog. (*Așteaptă, vorbind Tatianeii.*) Eu o să fac o societate pentru depesirea bărbaților. Și știi cum? Făcîndu-i să creadă că niciodată nu sînt ei cei dinții. Nimic nu-i face să sufere mai mult decît gîndul că alții au fost înaintea lor... Că tot ce le-ai dat se repetă. Cuvinte, gesturi, chiar și numele cu care îi mîngii, ca pe căței... (*La telefon pe alt ton.*) Allo, Danny? *Bonjour, Zuc*, da! Închipuieste-ți că mi s-a făcut dor de tine. Vreau să te văd și să-ți vorbesc imediat într-o chestiune foarte urgentă și gravă. Da, da, care te privește pe tine... Peste un sfert

de ceas, la cofetăria Nestor. A *tout-a-l'heure* (*Închide telefonul.*) Așa, duduie! Fă ca mine! (*Incepe să se aranjeze în oglinda din poșetă.*) Sterge-ți ochii, fă-te frumoasă și ieși în lume, cu inima ascunsă în poșetă, alături de celelalte articole de toaletă. Să nu crezi că e mai importantă decât un ruj de buze. (*S-a terminat de aranjat.*) Eu îți spun la revedere și, dacă mai ai nevoie de vreo lămurire în privința unchiului d-tale, dă-mi un telefon... și spune, te rog, Donei, că n-am putut s-o aștept... Am, precum vezi, o întâlnire urgentă. (*Iese.*)

(*Tatiana puțin după plecarea lui Zuc, se ridică. Are o privire ca de nebună liniștită. Nu mai plînge. Caută un bloc și un creion pe birouașul Donei. Revine la masă. Se așază și scrie câteva cuvinte asupra cărora nu reflectează deloc, fără nici un fel de nervozitate. După ce termină de scris, se duce la sertarul unde a văzut că Dona are revolverul. Vine cu revolverul spre masă. Se aude soneria de la intrare. Ana intră imediat și trece să deschidă. Tatiana ascunde repede scrisoarea și revolverul între hîrțile de pe birouaș.*)

ANA (*din vestibul*): Da, da, a venit o domnișoară... Așteaptă pe domnișoara mea. Pofțiți! (*Introduce pe Turi, apoi iese.*)

TATIANA (*cînd îl vede, face un gest de mare surprindere*): Nandy!

TURI (*își pierde numai o clipă stăpînirea de sine*): Tana! Bună seara! Nu te așteptai să mă vezi aici, nu-i așa?

TATIANA (*căutînd să nu se trădeze. E totuși dură în privire și în expresie*): Sigur că nu. La orice m-aș fi așteptat, afară de asta...

TURI: Fiindcă azi n-am putut veni la întâlnire, am vrut să-ți fac o surpriză.

TATIANA: Foarte drăguț din partea ta.

TURI: Mi-am închipuit că nu poți fi decât aici, la prietena ta. Și, cum am scăpat mai devreme de la treburile care mă țineau, am venit să te iau.

TATIANA: Pe mine?

TURI: Mi-am zis că e o ocazie fericită să prezint d-rei Elian omagiile mele. Tot țineai tu să mă cunoască într-o zi...

TATIANA: Dona nu-i acasă.

TURI (*prefăcut*): O! Ce rău îmi pare!

TATIANA: Sînt numai eu singură și o aștept să vie.

TURI: Din moment ce am venit să te iau, cred că nu mai e cazul să o aștepti.

TATIANA: Te asigur că nu mă plictisesc deloc. Mai ales că am avut și o vizită foarte agreabilă între timp.

TURI (*știind de cine-i vorba, vrea să pară degajat*): Da? Pe cine?

TATIANA: O prietenă de-a Donei. O oarecare domnișoară Zuc. Foarte nostimă, foarte originală. Am fost încîntată s-o cunosc.

TURI: Și-a plecat de mult?

TATIANA: Cîteva minute înaintea ta. Spune că are o întâlnire la Nestor.

TURI: La Nestor?

TATIANA: Ce ți se pare așa de curios?

TURI: Mie? Deloc...

TATIANA (*după un timp*): Ce fac ai tăi?

TURI: Care ai mei? (*Simte, vag, că e ceva putred în Danemarca.*)

TATIANA: Soția, copilașii?...

TURI: Sînt bine, mulțumesc... Peste cîteva zile cred c-o să-i trimit la băi, la mare...

TATIANA: La mare? E imprudent. Să nu cumva să se înece...

TURI: Ăsta-i un spirit, Tana?

TATIANA: Nu! O părere... Aș fi dezolată să rămîi fără ei... Un soț atît de model și un tată atît de iubitor ca tine...

TURI: Văd că ai mai multă grijă de ei tu decât mine.

TATIANA: Eu iubesc tot ce e al tău... (*Un timp.*) Delicioasă fată!

TURI: Cine?

TATIANA: Domnișoara pe care-am cunoscut-o adineauri...

TURI (*a început să nu se mai simtă în apele lui. Caută să prindă tot repede*): Dacă spui tu!...

TATIANA: Tu n-o cunoști?

TURI: Eu? De unde s-o cunosc?

TATIANA: N-o cunoști tu pe Zuc?

TURI: Zuc? E un nume care nu-mi spune nimic.

TATIANA: Ia gîndește-te bine... Turi! (*Îl privește în față.*)

TURI (*lovit în plin, își pierde o clipă aplombul*): Poftim?

TATIANA: Pe cine ai venit să iei de aici, domnule Artur Mirea? Ești sigur că pe mine?

TURI (*își recapătă calmul. S-a lămurit*): A! V-ați făcut confidențe! Cu atât mai bine...

TATIANA: Da, ne-am făcut confidențe. Amanta și logodnica. Ca într-o piesă de teatru. Unchiul cu nume fals, pierde fotografia nepoatei din *portfeuille*!

TURI: Tot ce regret din întâmplarea asta e că faptele mi-au luat-o înainte. Eram hotărât să-ți spun tot, Tana, la prima noastră întâlnire.

TATIANA: Ce abil ești! (*Îl privește cu ironie și dispreț*).

TURI (*sună a gol*): Mi-e greu, în momentele astea, să te mai rog să crezi în sinceritatea mea. Sînt sincer, totuși, Tana. De cînd te-am cunoscut și mi-am dat seama că nu-ți sînt indiferent, am vrut să te păzesc, să te depărtez de mine. Mi-am luat un nume străin, ca să număr poți controla. Adu-ți aminte cît am ezitat pînă să accept să vii în casa mea. Știam că acolo nu voi mai putea fi stăpîn pe mine. Știam ce o să se-ntîmple!

TATIANA (*ironică*): Și de ce ai „acceptat” totuși?

TURI: Fiindcă începusem să te iubesc și eu. Dincolo de voința și judecata mea. Nu mai eram, nici eu, decît un bărbat îndrăgostit. Te iubesc, Tana, crede-mă. Ești singura ființă pe care-am iubit-o în viața mea și de care mă simt legat într-adevăr.

TATIANA: Și ca să-mi dovedești și mai mult dragostea ta, te-ai logodit. Peste două săptămîni te-ai fi însurat cu ea?

TURI: Ei și? Tu știai că sînt însurat. Întrucît te mințeam? Ce amestec aveai tu în toate astea? Ce-ți furam din fericirea ta?

TATIANA: Dacă nu mi-ar fi atîta silă de tine, te-aș strînge de gît.

TURI: Fiindcă judeci cu nervii, nu cu mintea. (*Eroic.*) Află că mă însuram pentru tine. Pentru fericirea noastră. Zuc e o fată bogată. Eu n-am nici o meserie și, la vîrsta și în situația mea socială, mi-e greu să mă mai apuc de vreuna. (*Tragic.*) Tu știi că, în ultimul timp, nu mai veneam la „cuibul nostru” fiindcă chiria era neplătită? Știam că tu ești săracă. Îmi dam seama că tre-

buie să încep să te ajut. Eram dator, ca un om de onoare, să-ți răsplătesc...

TATIANA (*la marginea îngăduinței*): Dacă nu taci... (*Pune mîna pe un sfeșnic de metal.*)

TURI (*schimbă tonul categoric. Cinic*): Pe mine nevricalele femeilor nu m-au intimidat niciodată.

TATIANA (*același joc*): Ieși afară!

TURI: Ia mîna de pe sfeșnic.

TATIANA (*își retrage mîna*): Nici măcar un sfeșnic în cap nu meriți.

TURI (*ia sfeșnicul de la îndemîna ei și-l dă deoparte*): În definitiv, fă ce vrei, draga mea! Nu te-am adus cu sila nici în viața, nici în brațele mele. Am făcut pentru tine tot ce-am putut. Am ajuns să umblu pînă și cu nume fals. Mă hotărîsem să fac ultimul gest cavaleresc. Să mă însor pentru tine. Ca să avem bani, ca să te pot întreține. Ca să pot închide gura într-o zi părinților tăi, cu care mă pisai întruna...

TATIANA (*zbiară*): Taci!...

TURI: Știam eu că ești un capital pentru ei. N-aveai nevoie să mi-o spui în fiecare zi...

TATIANA (*înnebunită, se repede să ia revolverul*): Să nu spurci numele părinților mei, tilharule!... (*Ia revolverul.*) O să-ți închid gura... Acuma.. aici... și pentru totdeauna.

TURI (*se ascunde sub masă*): Tana! Nu trage, Tana! ... Nu!...

TATIANA: Ieși de sub masă, vierme!... (*Se pleacă să-l împuște. În clipa cînd vrea să tragă, intră Madona.*)

TURI (*ascunzîndu-se după piciorul mesei, Tanei*) Tana!... Nu!...

MADONA: Tatiana! Ce se-ntîmplă aici?

TATIANA (*pune revolverul pe masă*): Iartă-mă, Dona!

TURI (*iese de sub masă, își reface morga, cît poate mai stăpîn pe el*): Bună ziua, domnișoară Elian.

MADONA (*foarte surprinsă*): Domnul Mirea?

TATIANA (*arătîndu-l cu un gest de batjocoră*): Nandy!... El e!... În sfîrșit, pot să ți-l prezint!...

TURI: Vă cer mii de scuze, domnișoară, pentru scena penibilă pe care — fără voia mea — am provocat-o în casa d-voastră... (*Gest să plece.*) Venisem s-o iau pe Zuc și...

TATIANA: M-a găsit pe mine...

TURI: Bună seara, domnișoară! (*Salută pe Madona și vrea să plece.*)

MADONA: Un moment, domnule Mirea, te rog.

TATIANA (*cu silă*): Lasă-l, Dona! Lasă-l să se ducă.

MADONA: Nu! O să te rog pe tine să mă lași singură cu domnul Mirea. Du-te acasă, Tana, și așteaptă-mă acolo... Astă-seară mănînc la voi.

TATIANA: Ce vrei să vorbești cu el?

MADONA: Lucruri care nu te interesează direct. Eu am de vorbit cu domnul Mirea, nu cu Nandy.

TATIANA (*cu un surîs de dispreț și dezgust*): Nandy!... (*Își ia poșeta.*) La revedere, Dona!...

MADONA (*pe un ton matern*): Te duci acasă, Tana, și ești cuminte. Juri?

TATIANA (*spre ieșire*): Nici nu merită „ăsta“ să fii altfel decît cuminte. Și un glonț, e prea mult pentru el... (*Iese.*)

MADONA (*după o clipă*): Cred că știi ce ai de făcut, domnule Mirea.

TURI (*care, după plecarea Tatianeii, și-a regăsit morga și calmul*): În ce ordine de idei, domnișoară?

MADONA: Dacă dumneata nu strici logodna cu Zuc, îmi iau sarcina să fac eu acest lucru.

TURI: Zuc a fost aici și s-a explicat cu Tatiana. Cred că e inutil să vă mai osteniți.

MADONA: Cu atît mai bine pentru dumneata. (*Un timp.*) Astă-seară voi vorbi părinților Tatianeii despre dumneata.

TURI: Cred că n-o să le faceți nici o plăcere.

MADONA: Așa cum o să le vorbesc eu, sper totuși să-ți fac un serviciu duminic.

TURI: Și anume?

MADONA: Să accepte să-ți acorde mîna Tatianeii.

TURI: Domnișoară Elian...

MADONA: Viața aceasta, pe care ai terfelit-o, are nevoie de o reparație oficială. Atît! Dacă sub cărarea d-tale există un pic de judecată și, sub batista de colo, un pic de inimă, ești obligat să faci acest lucru.

TURI: Tatiana n-are să accepte niciodată.

MADONA: De asta mă ocup eu.

TURI: Bine. (*Strîns cu ușa.*) Dar...

MADONA: Mîine la dejun vei lua masa la familia Romanov. Și dacă nu te ții de cuvînt...

TURI: Nu mi-am dat nici un cuvînt...

MADONA: Te sfătuiesc să mi-l dai. Tatăl Tatianeii știe să mînuiască cum trebuie un revolver. Nimerește și pe sub mese.

TURI: Căsătoriile făcute sub amenințare sînt lovite de nulitate în fața legii...

MADONA: Ce bine cunoști codul civil la capitolul ăsta!... Fii liniștit... Dumneata nu vei fi un soț. Ești un debitor care își onorează obligațiile. După o lună ești liber... Ne-am înțeles? Tatăl Tatianeii e unul din cei mai buni țintași...

TURI (*după un timp*): În sfîrșit!... Dacă lucrurile se fac cu oarecare discreție...

MADONA: Tatiana are toate motivele să nu facă publicitate în jurul acestei căsătorii, care n-o onorează.

TURI: Vă mulțumesc pentru mine...

MADONA: Mîine dimineată la zece aștept telefonul dumitale, ca să-ți dau lămuriri în privința dejunului... Și nu-l aștept decît pînă la zece jumătate... Bună seara. (*Sună.*)

ANA (*intră*).

MADONA: Ana! Condu-l pe domnul, te rog...

TURI (*se înclină și iese exagerat de demn*).

ANA (*revine după cîteva clipe*): Mi-a dat 500 de lei și mi-a spus să vă comunic. Or fi pentru mine?

MADONA: Da, Ana. Pentru dumneata!... Mie îmi datorează mult mai mult.

ANA (*dă hîrtia prin barbă și iese*): Ăștia, datorii, sînt cei mai galantoni cu cei cărora n-au să le dea nimic...

MADONA (*ia revolverul și-l pune la loc în sertar. Observă scrisoarea Tatianeii pe jos. A căzut, cînd aceasta a luat revolverul să-l împuște pe Turi. O citește cu o cută de tristețe pe frunte, apoi o rupe și pune bucățelele de hîrtie în scrumieră. Se duce la telefon și face un rumăr*): Allo! Casa Romanov? Bună seara, doamnă! Da, eu sînt. Și eu, doamnă, aș vrea să vă văd. Astă-seară chiar, mi-am permis să mă invit la masă la d-voastră. Aș vrea să mai vorbim puțin. Tocmai, tocmai, în legătură cu ea... Am o veste mare... Nuu... Nu se poate la telefon.

Știi eu că mamele sînt de două ori curioase... Și ca mame și ca femei... La revedere și pe diseară... (*Închide. Sonerie lungă de om nerăbdător să i se deschidă.*)
ANA (*intră din oficiu*): Sună parc-ar fi de la electrică!... (*Iese.*)

MADONA (*după ea*): Nu primesc absolut pe nimeni.

DANNY (*dă buzna peste Ana și intră*): Dona! Eu sînt! Ghici de unde viu? (*Ana iese în oficiu.*) M-am întîlnit cu Zuc!

MADONA (*o ușoară tresărire*): Cînd?

DANNY: Acum un ceas mi-a dat un telefon, că vrea să mă întîlnească imediat, în interesul meu... Am crezut că e ceva în legătură cu domino bleu și m-am dus valvîrtej la întîlnire... Ghici ce-a vrut să-mi spuie?...

MADONA: Știi și eu?...

DANNY: Că primește propunerea pe care tata i-a făcut-o acum patru luni, înainte de a se logodi cu Turi și că, dacă îi dau un răspuns afirmativ, rupe imediat cu el și se mărită cu mine. (*Consternat.*) E, ce zici tu de asta?

MADONA: Cred că ideea nu e rea deloc...

DANNY (*sincer*): Ești nebună... Ah! Dac-ai ști cum m-am răzbunat. Bineînțeles că nici n-am vrut s-aud de împăcare, de însurătoare și de prostii de-astea... I-am vorbit numai de dragostea mea nouă... De chinul în care mă zbat de dorul celeilalte... De speranțele cu care trăiesc de la o scrisoare la alta... Cred c-ar fi preferat de-o mie de ori s-o insult. Așa, s-a mulțumit să mă creadă numai nebun. Ah! Aș fi vrut ca domino bleu să fie acolo între noi, ca o musculiță pe farfurioara de prăjituri și s-audă tot ce i-am spus. Poate așa s-ar fi convins, în sfîrșit, că o iubesc și cît o iubesc.

MADONA (*cu o voce în care tremură fără să vrea o mare emoție*): Domino bleu s-a convins c-o iubești, fără să mai fie nevoie să se transforme în musculiță.

DANNY (*încrămenit*): De unde știi?

MADONA: Am vorbit eu cu ea!

DANNY (*transfigurat, neîncredincios să creadă*): Ce? Dona! Spune că nu minți! (*O apucă aproape brutal de braț.*)

MADONA: M-a chemat adineauri la telefon...

DANNY (*o zgîlție*): Dona! Spune-mi repede... Spune-mi tot!

MADONA: Dacă mă distrugi înainte să vorbesc, nu mai poți afla nimic. (*Gest spre brațele care o strîng. Danny îi dă drumul.*) Stai acolo cuminte, aprinde o țigară și ascultă.

DANNY (*se așază și aprinde agitat o țigară, stricînd cîteva chibrituri*): Spune!...

MADONA: Mi-a spus că știe cît s'ntem de prieteni...

DANNY: Care a fost primul cuvînt pe care ți l-a spus?

MADONA (*cu un surîs*): Allo! Și l-a repetat de mai multe ori.

DANNY: Nu-ți bate joc de mine...

MADONA: Îți răspund la întreruperi...

DANNY: Bine, tac, dar spune mai repede.

MADONA: M-a chemat să-mi comunice că vrea să te vadă.

DANNY (*sare*): Dona! Dona mea dragă, vino să te sărut! Nici nu se putea altfel. Tu, tu trebuia să-mi aduci cea mai mare veste de pe lume... (*O ia în brațe și-o sărută cu foc, copilărește.*)

MADONA (*cuprînsă de emoție*): Danny!... Stai... fii cuminte... Ai început să mă confuzi cu ea... (*Îl îndepărtează ușor, tulburată de sărutările lui.*)

DANNY: Și cînd vrea să mă vadă?

MADONA: Nu știu. M-a rugat să-ți remit o scrisoare, pe care mi-a trimis-o printr-un comisionar...

DANNY: Unde e scrisoarea? Unde e scrisoarea?

MADONA: Imediat. (*Scoate scrisoarea din sertar și i-o dă.*) Uite-o!

DANNY (*o aspiră*): Parfumul ei... (*Desface, dîndu-i-o și ei s-o miroase.*)

MADONA: Îl cunosc.

DANNY: De unde-l cunoști?

MADONA: De la tine. Mi-ai vorbit atîta despre el...

DANNY (*scoate din plic cheița*): Ce-o fi asta? (*Desface pachețelul.*) O cheiță. (*E nedumerit.*)

MADONA: Trebuie să fie simbolică... (*Cu un surîs.*) Ți-a trimis cheia raiului.

DANNY (*n-o mai aud*): Citește în goană! Dona! Citește, citește!... Sînt fericit... Citește tare. (*Îi dă scrisoarea*) Să mai aud și eu...

MADONA (căutînd să ia un ton normal, citește):

„Danny,

Cheia pe care-o găsești aicea e de la casa pe care am pregătit-o — cu mijloacele mele modeste — pentru fericirea noastră! O s-o vezi! E o casă mică, într-un fund de grădină, pe Alea Duzilor, nr. 3. Mîine la cinci să m-aștepti acolo, unde vei fi ca la tine acasă. Singur și stăpîn. Nu te aștepta să vezi o zîină. Va fi o simplă femeie, care s-a hotărît să-și închine toată viața ție.

Domino bleu“

(Îi dă scrisoarea îndirăt. Cu un surîs.) Felicitările mele, Danny.

DANNY: Felicitările se primesc în biserică, Dona!... (Sărută scrisoarea.)

C o r t i n a

TABLOUL VI

Încăperea principală din căsuța aranjată de Madona, în Alea Duzilor. Un hall, care e — în același timp — salon, birou și sufragerie. Totul cu dimensiuni mici, intime. Un divan, îmbrăcat în aceeași stofă ca a perdelelor. Un birou modern, cu flori în vasul de „terre cuită“. O bibliotecă raft, mică, cu aparat de radio deasupra. Un „colț“ cu două scaune și masă: sufrageria. Pe laturi, colțarul de perete, cu vesela respectivă. Un bar portativ, telefon, fotolii, măsuțe etc. Într-un cuier, costumul de Pierrot, ghitara și un domino bleu... Pe ferestrele mari se vede grădina, în plină expansiune vegetală. La ridicarea cortinei, scena e goală. Totul este curat, nou, lustruit. După cîteva clipe, în cuprinsul căroră se aude muzica militară de la Șosea executînd un vals-tip, se aude o cheie răsucită în broască. Ușa se deschide și apare Danny, încărcat de pachete. E îmbrăcat într-un costum deschis de vară... Interiorul are trei intrări. Principala, în fund. Către baie, stînga, și către bucătărie, dreapta. Nu lipsește pianul.

DANNY (Intră cu pălăria pe cap. Se oprește o clipă și privește încîntat ansamblul care i se înfățișează. Închide

ușa. Bagă cheia în buzunar. Se duce către prima masă și pune pachetele pe ea. Se uită la ceas. Își scoate pălăria și-o pune pe-o mobilă. Se uită la fiecare lucru în parte. Ridică bibelourile și le privește de aproape. Apoi le pune la loc, căutînd să le așeze exact pe locul unde au fost. Ia cîteva cărți din raft și se uită ce fel de autori cuprînd. Ridică un volum mai mare. Citește tare): Planiol! Droit civil. (Rîde.) Da! Că mult o să-nvăț eu aici la dreptul civil. (Figura și atitudinea lui trădează o mare încîntare interioară. Se duce la cuier, unde a văzut domino-ul și Pierrot-ul; le pipăie fericit. Se duce apoi la perdele, pe care le acționează, închizîndu-le și deschizîndu-le, copilărește. Se uită la ceas. Își aranjează cravata în oglindă. Desface unul din pachetele pe care le-a adus. Scoate o sticlă de whisky. Vrea s-o pună în barul portativ. Cînd îl deschide, constată că e garnisit cu toate băuturile străine. Se duce în bucătărie. Revine de acolo cu o oală mare în mîină și cu un aer încîntat. Pune sticla de whisky în oală, apoi desface un cartonaș împachetat cu grijă din care scoate cubulețe de gheață artificială, pe care le pune în oală, în jurul sticlei de whisky). Gheață n-are! Numai la asta nu s-a gîndit. (Surîde cu satisfacție. Se duce cu oala în bucătărie, de unde revine imediat.) Avea, la frigider! (Desface o cutie de țigări de lux, pe care vrea să le pună în cutia de lemn specială de pe măsuța de fumat. Cutia e plină. Nu știe ce să facă cu țigările. Are o idee. Se duce, din nou, în bucătărie și revine cu un borcănăș, pe care scrie „piper“ — o piesă din garniturile obișnuite de bucătărie — și așază țigările în picioare, înghesuindu-le. Pune borcănășul pe măsuța de fumat, lîngă cutia de lemn. Se uită la ceas. Își aranjează cravata în oglindă. Desface florile pe care le-a adus. Niște crini superbi, cu cozile extrem de lungi. Cum toate vasele sînt ocupate, nu știe ce să facă cu crini. Se decide în sfîrșit și îi îndeasă într-un vas cu trandafiri. Își contemplă opera mulțumit. Strînge hîrțile rămase de la pachetele aduse. Nu știe unde să le puie. Trece cu ele în baie. Revine. Trece în bucătărie. Revine. N-a găsit ce-i trebuie. Ezită o clipă, le face ghemotoc și le ascunde sub divan, sau după o mobilă de perete. Își reface cravata în oglindă. Se duce. Se uită la ceas, se așază pe un fotoliu și aprinde

o țigară. Trage câteva fumuri, într-o poziție de farniente. N-are astîmpăr însă. Se ridică și se duce la pianul pe care îl deschide. Muzica militară termină valsul. Caută niște note, pe măsura de alături. Pune pe suportul de note „Impromptu“ de Chopin, vizibil pentru public. Se așază la pian și se uită în note ca pisica în calerdar, încercînd să descifreze partitura cu un deget. După câteva măsuri masacrate, trece brusc, cu două mâini, într-un tango: „Nu știu ce-am găsit la tine“. Cu mîna stîngă, cîntă fals și în contra timp. Se vede cît de colo că bucata e „pusă“ după ureche. Cîntă puțin. Fumul țigării îi dă în ochi, căci e cu țigara-n gură. Enervat, o aruncă cît colo pe covor. După o clipă, se uită după țigară. I-a mirorit a ars. Se ridică, o caută și o găsește. O stinge în scrumieră. Ia batista de la piept, o udă puțin în gură și localizează scendiul provocat pe covor. Batista i se murdărește de scrum. O aranjează „să nu se vadă“ și o pune la loc în buzunarul de la piept. Se uită la ceas și-și face cravata în oglindă. Se duce la bar. Scoate o sticlă de coniac franțuzesc, un tirbușon și un pahar-balon. Se servește cu un pic de coniac. Bea. E din ce în ce mai nervos. Se uită la ceas. Se întinde plictisit. Bea încă un coniac. Apoi are o idee căreia îi surîde. Se duce la telefon și face un număr scurt. La telefon): Allo! Dacă sînteți bună, domnișoară, cît este ora exactă? Cinci și cinci! Mulțumesc. (Închide, își potrivește ceasul de la mînă. Face alt număr.) Allo! Georges, tu ești? Ascultă, Bona-partea! Mama e acasă? Nici tata? Dacă mă caută cineva, să știi că nu sînt acasă. Saltare! (Închide, face alt număr, după o clipă de reflecție). Allo! (Schimbă vocea.) Cu d-ra Zuc, vă rog. (Așteaptă puțin.) Zuc? Tu ești? Pardon. Căutam pe altcineva. (Cu un surîs închide. Face alt număr.) Allo! (tot cu vocea schimbată) Domnul Artur Mirea? Bună ziua, domnule Mirea. Aici farmacia „Salvator“. Allo! Vă rog să ne comunicați dacă sînteți mulțumit de alifia pe care v-am trimis-o de probă... Cum nu știți? Aceea de distrus radical coarnele! (Închide încîntat de ispravă. Face alt număr.) Allo! Clubul „Tinerimea“? Cu d-l avocat Andrei Barcian, vă rog. (Așteaptă puțin. Apoi cu vocea schimbată.) Allo! Domnul avocat Barcian? Ascultă, șefule! Știu

precis că te-ai împăcat cu Cristina... S-o stăpînești sănătos și atenție la portefeuilles. Persoana are un june care o costă foarte multe parale. Cine e la telefon? Cum, nu mă cunoști după voce? Aici Justiția Divină! (Închide, satisfăcut. Face alt număr.) Allo! Ana? Dona e acasă? Da' unde-a plecat? Bine. La revedere... (Se ridică de la telefon după ce închide. Se uită la ceas. Dă semne de enervare. Se duce la oglindă, își desface violent și complet cravata, apoi o reface cu atenție. Cînd e gata și încă în fața oglinzii, ușa se deschide încet și intră Madona. Elegantă, frumoasă cum numai într-o zi ca asta ar putea fi. E toată o lumină, o emoție, un surîs.)

MADONA (încetîșor): Bonjour, Danny...

DANNY (se întoarce surprins. Aproape aspru): Dona! Ce cauți aici?

MADONA: Am venit. (Încremenește, nemaștiind ce să spună.)

DANNY: De ce?

MADONA (tace zăpăcită. O pauză jucată).

DANNY: Înțeleg. Te-a trimis să-mi spui că nu mai vine.

MADONA (cum de se mai ține pe picioare? Tace o clipă, cît să mai poată aduna pe buze un glas omenesc): Da! M-a trimis să-ți spun că nu mai vine. (Un timp.) Nici astăzi și niciodată...

DANNY: Dar... (înebeunit) de ce? Pentru numele lui Dumnezeu, de ce?

MADONA: S-a răzgîndit. (Se așază fiindcă nu mai poate sta în picioare.)

DANNY (plimbîndu-se, cu capul ascuns între palme): Doamne! Doamne! Doamne!

MADONA (făcînd eforturi supraomenești să nu se divulge): Dă-mi o țigară, te rog.

DANNY: Ia-ți. (Își dă seama, se reculege și-i oferă). Iartă-mă, Dona! Sînt atît de zăpăcit! (Îi dă foc.)

MADONA (aprinde): Mulțumesc. (Țigara îi tremură în mînă.)

DANNY (după un timp): A fost la tine?

MADONA: Nu! M-a chemat la telefon.

DANNY: Cînd?

MADONA: Adineauri, pe la patru jumătate.

DANNY (își toarnă coniac): Și ce ți-a spus?

MADONA: Îți spun numaidecît. Vrei să-mi dai și mie puțin coniac? (Uitînd totul.) Paharele sînt jos în bar... (Gest

spre ușa barului, care a rămas deschisă. Ca să repare.)
Se văd de aici.

DANNY (care e la o mie de kilometri de adevăr): Dar tu ce ai?
(Ia un pahar și o servește.) Parcă nu ești tu azi...

MADONA: Am o migrenă îngrozitoare... Întorsătura asta pe care au luat-o lucrurile, să nu crezi că pe mine m-a lăsat indiferentă. (Își scoate pălăria.)

DANNY: Trebuie să fie nebună. Altminteri nu-mi explic.

MADONA: Ea totuși mi-a dat o explicație. (A prins un pic de putere.)

DANNY: Nu există nici o explicație.

MADONA: Ba da! Din punctul ei de vedere, da!

DANNY: Te pomenești că te-a convins și pe tine că bine a făcut procedînd așa.

MADONA: Da! M-a convins și pe mine.

DANNY (bea. Își pune alt pahar. Bea): Sînt curios cum.

MADONA: Nu mai bea atît.

DANNY: Dar ce vrei să fac? Ce pot să fac altceva?

MADONA: Să stai cuminte și să m-ascuți. De altminteri, asta e ultima dată cînd îți mai vorbesc de femeia aceasta. I-am făgăduit-o pe cuvîntul meu de onoare. (Realmente își făgăduiește lucrul acesta acuma.) Nemaivorbind despre ea cu nimeni o să poți s-o uiți mai ușor. Fiindcă trebuie s-o uiți.

DANNY: Bine, dar nu înțeleg de ce schimbarea asta definitivă de ieri și pînă azi? Ce-a făcut-o, ieri, să mă cheme aici și ce-a determinat-o azi să nu mai vie?

MADONA: Ieri, dragostea — și azi, teama.

DANNY: Nu-nțeleg.

MADONA (hotărîtă să-i spună tot): Uite, Danny! Femeia aceasta nu mai e femeie tînără! E mult mai în vîrstă decît tine.

DANNY: Ți-a spus-o ea?

MADONA: Altminteri de unde-aș putea ști eu? Mi-a spus tot. E o femeie singură, săracă.

DANNY: Cum săracă? O femeie săracă nu-și poate permite luxul să aibă asemenea apartamente...

MADONA: Pentru asta și-a cheltuit toate economiile ei. Și-a vîndut bijuteriile de familie. A crezut că va avea curajul într-o zi să vie în fața ta și să-ți spună: „Eu sînt, Danny. Am venit. Nu mă recunoști?“ Pînă la urmă,

totuși, curajul acesta i-a lipsit. S-a gîndit că, peste cîțiva ani, ea n-ar mai fi pentru tine decît o femeie bătrînă. Și-atunci inevitabilul s-ar fi produs. Ai fi părăsit-o, ai fi uitat-o. Cum e și drept să fie. Tine-rețea ta începe cînd a ei se sfîrșește. Ei bine, de teama clipei acesteia, a preferat să renunțe la toate celelalte, pe care i le-ai fi dat tu înainte. Să dispară pentru totdeauna... Să rămîie pentru toată viața numai cu amintirea ta de o seară. Asta e tot!

DANNY: Nebună! Ascultă-mă pe mine! Nebună! Acuma încep să mă lămuresc! Acuma am început să mă lămuresc și nu cred nici o vorbă din tot ce ți-a spus. Ce sînt aiurelile astea? Măști, teorii, fleacuri! Cînd iubești, iubești. Nu există altă teorie. (Bea.) După ce mă înnebunește cu scrisori copiate din cine știe ce cărți, îmi face și ultima figură. Te trimite pe tine în locul ei ca să-mi explici că sînt un caraghios. (Se „montează“ din ce în ce.) Și știi tu care e părerea mea? Aici e mîna lui Zuc. (Se leagă de ideea asta.) Daaa! Mîna lui Zuc! (Bea.) E limpede cum e coniacul ăsta! Împăcarea lui Zuc, tocmai ieri, cînd cealaltă se decisese să apară? E cu ochi și cu sprîncene! Zuc și cu doamna mea de la bal mascat au lucrat mîna-n mîna. (E încîntat de descoperirea lui.)

(Madona îl ascultă, incapabilă de replică, cu o tristețe de moarte pe figură.)

DANNY (autovaccinat de propria lui logică): Și să vezi cît de clar. Zuc m-a lăsat să aflu că se duce la bal mascat cu Turi. Fiind sigură c-o urmăresc, a pus-o pe cealaltă să mă agațe. Ca să mă încerce dacă ții într-adevăr la ea. Masca și-a jucat rolul perfect și eu am „marșat“ ca un imbecil.

MADONA: Da, dar tu uiți că masca aceasta ți-a dat o dovadă capitală de dragoste. Cred că nimenea nu poate duce o farsă pînă acolo!

DANNY: Ce? Că era fecioară? Dragăăă, asta, să-ți spun drept, n-aș putea să jur. Eram beat, zăpăcit, de unde pot să știu eu cu precizie? Ar fi fost și de necrezut de altminteri. Ce? Trăim în piese de teatru, ca a noastră?

MADONA: Danny! Fată aceasta ți-a dat tot ce-a avut mai de pret. De ce vrei să-i spurci amintirea acuma, într-un moment de enervare?

DANNY: Pentru că abia acuma mă trezesc și înțeleg adevărul. Eu am inventat toată povestea asta. Cu fantezia mea!... N-a fost nici o fecioară. Sau a fost cum sînt toate astăzi. Aproximativă! Probabil că nici ea nu s-a așteptat că lucrurile or să ajungă pînă acolo. Dar, cum și ea era criță, a depășit programul stabilit cu Zuc. Fiindcă aici a fost program organizat. Dar cînd domnișoara Zuc — care i-a dat cu siguranță ideea scrisorilor — a văzut că mă-ndrăgostesc serios de prietenă dumneai, și-a dat seama că farsa a mers prea departe și stop! A venit să-și ceară scuze și să se împace cu mine. Bineînțeles, întîlnirea mea cu cealaltă s-a contramandat automat.

MADONA: De ce ți-ar mai fi dat-o atunci?

DANNY: E, dragă, nu pot să le știu nici eu chiar așa pe toate. Probabil ca să-și bată joc de mine că am refuzat-o ieri. Să se răzbune! Chiar faptul că te-a ales pe tine ca să faci comisionul este cel mai bun indiciu că Zuc a condus toată combinația din umbră.

MADONA: Da, s-ar putea să fie așa. Și singura concluzie care s-ar putea trage de aici este că Zuc te-a iubit și te iubește încă.

DANNY (*fălos*): De asta sînt convins! Dar se înșală dacă-și închipuie că mai poate însemna altceva decît ce știu eu pentru mine. (*Bea.*) De acum înainte știu ce am de făcut! Una nu-mi mai scapă! Le arăt eu lor amor platonic... Și dragoste adevărată. Și scrisori. Și cînd m-oi plictisi de ele toate și m-oi răzbuna pe fiecare în parte, le arunc ultima sfidare. Mă înșor cu o fată de la țară, de 15 ani, și fac copii. (*Bea.*)

MADONA: Nu mai bea, Danny! O să te îmbeți...

DANNY: Nu e nimic. Mă pun în formă pentru diseară. Să vezi diseară ce beție trag pentru reintrarea mea în activitate după patru luni de abstenență. (*Ride de el însuși.*) Hm! Eu și fason de „suferințele tînarului Werther“? (*Alcoolul începe treptat să își facă efectul.*) *A d'autres, chérie!* (*Bea.*) Acumă s-a sfîrșit cu Madame de Sévigné, toate scrisorile le pun pe foc. Fac un rug

pentru ele și îmi ard amorul, ca pe Jeana d'Arc, mi se pare că aia a fost arsă pe rug, nu? (*Bea.*) A propos de amorul meu... Probabil c-o să-ți mai telefoneze, ca să afle rezultatul întrevederii cu mine... (*Caută în portefeuilles.*) Te rog să-i dai asta din partea mea... Să trimită pe cineva s-o ia. (*Scoate o hîrtie de 5.000 lei.*) Pentru noaptea din seara aia... Poftim!... Noroc că mi-a dat tata azi, că rămîneam dator... Poftim!... Ia-i... (*Împinge hîrtia în mîna Madonei, care a înghețat, incapabilă să facă un gest.*)

MADONA: Pune-i acolo pe masă...

DANNY (*începe să se cunoască bine că s-a îmbătat*): Și să-i mai spui din partea mea un singur cuvînt: Vax! Ai auzit: Vax! Toată viața e un vax... Să-și graveze cugătarea asta pe inel, ca amintire din partea mea! (*Bea.*) Mă Dona! Tu ești prietena mea cea mai bună și tu știu că mă aprobi pozitiv, vorba ăluia de la Teatrul Național, Vlahuță, Eminescu, cum dracu-l cheamă? Cu scrisoarea aia pierdută. (*Ride.*) Ha! Ha! Aveți puțintică răbdare! Mare vorbă! Aveți puțintică răbdare! E! Să-i spui să aibă ea puțintică răbdare și o să vadă cine e Danny Barcian... (*Își toarnă iarăși.*) Tu nu bei?

MADONA: Nu! Eu o să mă duc...

DANNY: Unde să te duci? Mă duc eu... Tu trebuie să rămîi aici, să-i faci curat persoanei. Că tu ești de-a casei. Confidentă! Acuma nu ești numai confidenta mea. Ești și-a ei. Și să-i dai și cheița. Poate îi trebuie și pentru alții. (*Îi dă cheița după ce o scoate cu mare greutate din portmoneu.*) Eu mai beau p-ăsta și plec. (*Se așază.*) Hai, fă-mi plăcerea, bea și tu cu mine un cogniac. Numai unul. (*Îi toarnă cu mîna nesigură.*) Numai p-ăsta! (*I-l întinde.*) Ultimul! (*Închină.*) În sănătatea ta. (*Ciocnește de paharul ei, pe care ea nu-l atinge.*)

MADONA (*la capătul puterilor*): Dar după asta te duci acasă. Îmi făgăduiești?

DANNY (*răzbit bine de alcool*): Acasă? Ce să fac acasă? Să caut la cutia de scrisori dacă mi-a venit ceva în lipsă? Să-mi dea mama glicerofosfat ca să mă întremez? Și tata sfaturi și palme? S-a terminat cu astea... (*Iluminat.*) Mă duc în oraș. La restaurant. Și pe urmă, la

varieteu. Patruzeci de femei invit la masă. Și de mâine trec iarăși în lumea bună. Două ceasuri pe zi lucrez la telefon. Să dau întâlniri. Am un carnețel de adrese (*Bea restul paharului.*) Dona! În definitiv, tu știi că eu am avut mare cârlig la tine... Când eram puști... (*Un timp. Surid de unei amintiri.*) „Flacăra cu purice!” Acuma trebuie să ai pulpele și mai frumoase... Știi că, de fapt, mie-mi plăci și acuma ca femeie? Pe onoarea mea... dacă nu-mi plăci. (*Întinde mâinile spre ea, în gol însă și se clatină cu mâinile întinse, ridicul și vulgar.*)

MADONA: Danny! Te-ai îmbătat!

DANNY: Nu încă! Dar toată viața am avut un gust. O obsesie... Acuma pot să-ți spun că sînt beat. Să te sărut o dată, o dată acolo unde te-a mușcat puricele atunci. (*Întinde mîna spre pulpa ei.*) Uite aici... (*Nu apucă s-o atingă, fiindcă Madona îi respinge mîna ușor.*) Danny! Te rog!

DANNY: Tu ești o proastă, Dona! Tu nu știi ce femeie ești tu...

MADONA: Danny, încetează, că mă supăr.

DANNY: Ei și? Îți trece... Tu nu vezi ce ochi ai și ce gură. Lasă-mă să te sărut o dată. Numai o dată... Dar nu ca un prieten... Ca un bărbat. (*Se apropie de ea și vrea s-o sărute pe gură.*)

MADONA (*se dăgajează fără brutalitate*).

DANNY (*o împiedică să se ridice, fiind în fața fotoliului ei*).

MADONA (*nu insistă să se ridice*).

DANNY: Phuu! Să nu mai dai cu parfumul ăsta infect! (*E aproape de ea.*) Parcă ai dormit în fîn... (*Se scutură.*) M-am mai iubit eu cu una care a dormit în fîn la Petruș Fulda și toată noaptea am visat că pasc. Țăla zic și eu chef, Dona! Și unde se făcea că m-am prefăcut într-un taur frumos. Spaniol! Cel mai frumos taur din lume. Și toate femeile care erau invitate acolo se schimbaseră în junici! Și fiecare avea o cârpă roșie între coarne, ca să mă enerveze. Nu vedeam decât cirezi de femei cu cîrpe roșii în coarne. Și m-am deșteptat din somn în mugetele mele. Tu mi-aduci aminte de fata din fîn...

MADONA: Du-te acasă, Danny...

DANNY (*nu aude decât ce spune el*): Și de cînd te-ai făcut așa de elegantă, parcă ești alta! Semenii a femeie!... Și ai în tine ceva, nu știu ce... În pielea ta... În mersul tău... Ceva care-ți dă dreptul să fii necuviincios. Auzi, ce timpști sînt oamenii! Să numească necuviință cel mai mare omagiu pe care poți să-l aduci unei femei. S-o vrei! (*Bea.*) N-ai nici o grijă că eu sînt gentlemen. Și nici nu mai am putere să fiu mitocan... M-am amețit.

(*Madona se ridică, profitînd de ocazie că Danny s-a depărtat de fotoliul ei ca să-și toarne să bea.*)

DANNY (*se așază mai mult căzînd pe un fotoliu*): Vezi că în bucătărie e niște whisky la gheață. L-am adus ca să mă sărbătoresc cu Fantoma! Nu știam că are și whisky aici. Are de toate. Organizație perfectă... Casă discretă, la mahala! Băuturi clasa una, atmosferă, tot! Cine știe cîți or mai fi trecut înaintea mea pe aici? Probabil că aici se întâlnea și Zuc cu Turi. Aicea trebuie să fi venit după balul mascalat, că, acasă, a ajuns la opt dimineața. M-am interesat eu la servitoare. Dă-mi un whisky, și plec... De-al meu, din bucătărie.

MADONA: Dacă mai bei whisky, n-o să mai poți pleca.

DANNY: Ei și? Rămînem amîndoi aici. Ne îmbătam și pe urmă dormim. (*Prin moșăiala alcoolică care începe să-l prindă.*) Flacăra cu purice! (*După o clipă își revine din picoteală.*) În definitiv, de ce nu vrei tu să te-ncurci cu mine, Dona?

MADONA (*și-a aprins o țigară și privește pe fereastră*).

DANNY: Taci?

MADONA (*același joc*).

DANNY: Să știi că nu-ți spun asta fiindcă sînt beat. Dar eu, cînd sînt beat, sînt foarte sincer. Eu nu vreau să te jignesc... Vreau să te iubesc... Acuma sînt liber.

MADONA (*cu blîndețe și înțelegere*): Acuma ai băut, Danny...

DANNY: Vrei să-ți spun și mâine același lucru?

MADONA: Mîine n-o să-ți mai aduci aminte de ce-ai spus azi.

DANNY: Și dac-o să-mi aduc aminte?

MADONA (*cu un suris pe care nu-l vrea trist*): O să te iau de urechi.

DANNY: Va să zică eu o să mor tot copil pentru tine?

MADONA: Te-ai născut copil pentru mine.

DANNY: Nu știu. Mie mi se pare că tu ai ceva contra mea.

(*Se ridică și vine spre ea fără intenție de agresivitate.*)

Dona! Spune: ce ai tu contra mea?

MADONA: Douăzeci de ani mai mult.

DANNY: Ești prea „de profundis“ pentru mine. Mai beau unul și plec... Uite, tu nu l-ai băut pe al tău.

MADONA: Dacă-mi făgăduiești că pleci, îl beau.

DANNY: Pe cuvântul meu. (*Inchină.*) Pentru Domino-bleu!

(*Toarnă un pic pe jos, ca pentru morți.*) Fă și tu la fel.

MADONA (*toarnă pe jos la fel*): Pentru Domino-bleu! (*Bea coniacul.*)

DANNY: Acuma plec. (*Se duce în fața oglinzii și începe să se aranjeze nesigur pe mișcări.*) Știi că îmi vine să plîng?

MADONA (*aproape cu milă*): De ce, Danny?

DANNY (*stăpînindu-și plînsul*): Mă privește...

MADONA: Nu trebuie să plîngi, Danny. Viața începe în fiecare zi.

DANNY: Tî! Se repetă.

MADONA: O să uiți.

DANNY: Nici nu-mi aduc aminte nimic. Am eu sistemul meu. Îmi dai voie să dau un telefon?

MADONA: Sigur.

DANNY: Ghici (*făcînd numărul*) cui telefonez acum?

MADONA: Lui Zuc.

DANNY: Deșteaptă persoană ești, mă! De-aia nu te-ai măritat tu. N-ai găsit pe nimenea să te merite... (*La telefon.*) Allo, Casa Izvorani? Tu ești, Zuc? Da, eu, Danny Știi că vreau să-ți vorbesc imediat! Poți să vii la Nestor peste o jumătate de ceas? Bine, te aștept. E în interesul tău. Și diseară te invit la masă în oraș. Unde vezi tu că mă „îm-ple-ti-cesc“ în vorbă? E telefonul defect... Atunci te aștept. Pa! (*Inchide.*) Mare noroc are pe lume și Zuc asta! Ca ăia care se refac la ruletă. din ultimul pol... Am plecat.

MADONA: Aranjează-te puțin. Nu poți să ieși pe stradă așa.

DANNY: Pină în centru mă trezesc. Iau aer, pe jos...

MADONA: Uite, ești murdar de scrum pe haine. Stai să te perii puțin...

DANNY: Păi ai perie?

MADONA: Trebuie să fie una pe-aici... (*Se duce în baie și revine cu o perie nouă. Îl perie.*) Acum du-te în baie, piaptănă-te puțin și dă-ți un pic de pudră pe față... Găsești în baie de toate...

DANNY: Dă-mi tu...

MADONA (*aduce cele necesare din baie. Îi pune un șervet în jurul gîtului. Îl piaptănă și îl pudrează. Danny stă — manechin — în fața oglinzii*): Gata!

DANNY: Sărut ochii. (*Un timp, își potriveste cravata.*) Să nu fi supărată pe mine de ce ți-am spus adineauri.

MADONA: Nu-mi mai aduc aminte nimic.

DANNY (*sincer*): Nici eu... Dar am o vagă impresie că am fost măgar. M-ai iertat?

MADONA: Da.

DANNY: De tot?

MADONA: Da.

DANNY: Și pentru tot?

MADONA (*privindu-l lung, cu afecțiune*): Pentru tot.

DANNY: E, atunci sărută-mă ca să-mi dovedești și dă-mă afară.

MADONA (*îl sărută pe frunte frumos, obișnuit*): Du-te.

DANNY: Miine la prînz viu la tine, să-ți povestesc ce am făcut cu Zuc.

MADONA: Miine la prînz nu sînt acasă.

DANNY: Dar unde mînci?

MADONA: Plec cu Tatiana pentru o lună la mare.

DANNY: Drăguță rusoaica ta. Îmi pui și mie o vorbă bună?

MADONA: Da, da, cînd ne întoarcem.

DANNY: Merg și eu cu voi la mare, vrei? Are picioare frumoase.

MADONA: Nu se poate. Ne ducem numai amîndouă. Și ea și eu avem nevoie de odihnă.

DANNY: Știi c-o să-mi fie foarte urît fără tine.

MADONA: O să aibă grijă Zuc să-ți ție de urît.

DANNY: Numai tu știi să ții pe lumea asta de urît!... Atunci, la revedere, Dona! Drum bun și petrecere frumoasă!

(*Îi sărută mîna.*) Să nu cumva să mă înșeli cu cineva pe acolo, că fac omor. (*A glumit.*)

MADONA (*mi-plaisant, mi-serieux*): Nu, Danny! Pe tine n-o să te înșel niciodată.

DANNY: Ești un amor!

MADONA: Du-te, că întârzii la rendez-vous. (*Îl împinge ușor fiindcă nu-și mai poate stăpîni lacrimile.*)

DANNY (*iși pune pălăria*): Păcat de garsonieră! Era „pe cînstă“! (*Aruncă o privire de regret spre garsonieră și iese.*)

MADONA (*rămîne în mijlocul scenei, dreaptă, împietrită de durere. Își stăpînește sub pleoape lacrimile care-o biruie. Are un moment de mare slăbiciune. Se așază pe un fotoliu. Rămîne dusă pe gînduri, inertă, ca o funtă căreia i se scurge singele încet. Decădută tresare. Are un moment de panică. Înțelege. Își lipește cu afecțiune mîinile pe pîntec și parcă ascultă cu ele cum ar asculta cu urechile pruncul care a dat primul zvîcnet de viață. O bucurie stranie, disperată i se întinde pe față, ca o lumină sleită. Abia poate șopti*): Danny! Puiul mamei...

TATIANA (*deschide ușa încet și vîră capul copilărește*): Cucu!

MADONA (*tresare*): Vai! Cum m-am speriat!

TATIANA: În sfîrșit, l-am văzut! (*E încîntată de șmecheria ei.*) A trebuit să te urmăresc, ca să-ți aflu o dată secretul. De un ceas, de cînd ai intrat aici, mă învîrtesc pe la poartă. Dona! Jur că am bănuțit că e Danny. Din seara cînd l-am văzut prima oară la tine, am știut că-l iubești.

MADONA (*senină, fără durere*): Acuma s-a sfîrșit totul, Tatiana.

TATIANA (*rămîne încremenită*): Cum s-a sfîrșit?...

MADONA (*același joc*): Nici azi, nici aici, Danny n-a înțeles că eu aș putea fi aceea pe care-o aștepta.

TATIANA: Și nu i-ai spus că ești tu?

MADONA: Era singurul lucru pe care trebuia să-l înțeleagă el. În clipa în care am văzut cît e de departe de ce-am crezut eu în nebunia mea, mi-am dat seama că tot ce-a clădit dragostea mea, în patru luni de zile, s-a năruit într-o clipă. Ca un castel de cărți de joc pentru care ultima carte e cea mai grea. Acuma s-a sfîrșit!

TATIANA (*afectată sincer*): O! E îngrozitor!... Tu ai un dar să complici întotdeauna lucrurile...

MADONA: Are în schimb grijă viața să le lămurească. În clipa în care Danny murea în gîndul meu, tot el învia în carnea mea. I-am simțit zvîcnetul. Primul semnal că există. Puiul ăsta al dragostei mele e continuarea

lui. Și pe ăsta o să pot să-l iubesc la lumina zilei... Și ăsta, în sfîrșit o să mă recunoască.

TATIANA: Danny știe de copil?

MADONA: E singurul lucru pe care l-am păstrat numai pentru mine. (*Se ridică.*)

TATIANA: Dona mea dragă! Mă mir cum mai ai putere să suporti.

MADONA: M-ajută ăsta micul. (*Cu un zîmbet tandru.*) A și-nceput să-mi fie sprijinul bătrînețelor.

TATIANA: După ce mă divorțez de Nandy, ne mutăm împreună. Vrei?

MADONA: Nu trebuie să te gîndești la divorț înainte de a te mărita.

TATIANA: Așa ne-a fost convenția. Altminteri n-aș fi acceptat niciodată.

MADONA: Ai răbdare. Poate că, o dată însurat, Turi o să se schimbe.

TATIANA: Nandy! Nu-i mai spune Turi, te rog!

MADONA: Azi la dejun Nandy mi-a făcut impresia unui om care totuși se complăce într-un mediu familial. Care începe să-și dea seama că ăsta e singurul care îi mai convine de acum înainte. Și apoi, avea remușcări sincere. Eu cunosc oamenii, să știi.

TATIANA: N-am să pot uita niciodată că m-a mințit...

MADONA: S-a mințit pe el, Tatiana...

TATIANA: Eu i-am spus o dată pentru totdeauna ce-aveam de spus. Azi la dejun.

MADONA: Să lăsăm timpul să-și spună ultimul cuvînt. Deocamdată te invit să petrecem o lună la mare.

TATIANA: Și Nandy îmi vorbea azi de o călătorie la mare. O să vrea să meargă și el.

MADONA: N-avem nici un drept să-l împiedicăm.

TATIANA: Spunea că nicăieri ca la mare oamenii nu se purifică mai bine.

MADONA: Lui n-o să-i strice în nici un caz cîteva băi...morale. Și ție au să-ți facă bine, altele, de soare.

TATIANA: Cît a fost de... Ar trebui să facă băi de nămo!. Și tu ce-o să faci la mare?

MADONA: Numai lucruri mici. Încep să-i prepar trusoul. (*Se ridică, trece la oglindă și începe să-și puie pălăria.*)

TATIANA: Ce-ai vrea să fie, Dona? Băiat sau fată?

MADONA: Sînt sigură că va fi un băiat.

TATIANA: Și eu! (*Se uită prin încăpere.*) Dar ce drăguț e aici! Dacă nu sînt indiscretă, unde ne aflăm?

MADONA: La mine acasă. Aicea veneam cînd nu știai tu unde dispar.

TATIANA: E chiar casa ta?

MADONA: Da! O pregătisem pentru... (*Se oprește și se pudrează spre ochi.*) A fost o cocioabă mică, pe care am transformat-o.

TATIANA: Într-un palat mic. Se cunoaște că e mîna ta în fiecare lucrușor. Și cînd te muți aici?

MADONA: Acuma nu mă mai mut. Pentru lecțiile mele e prea departe. Și apoi, eu și elevele mele, ne-am obișnuit acolo. (*A terminat să se aranjeze.*) O închiriez. Dar numai la o pereche de îndrăgostiți. E o casă făcută special pentru dragoste, cum spunea adineauri Danny. Dar nu de aceea de care credea el. Mergem?

TATIANA: Dacă vrei tu... (*Se face gata rapid.*) Și ce chirie ai vrea?

MADONA: Un finișor, după nouă luni de la mutat.

TATIANA: (*cu admirație*): Nu degeaba te cheamă pe tine Madona.

MADONA: De-aici încolo, trebuie să-mi stabilesc o identitate mai pămîntească. Doamna Beatrice Elian... Am obligații pentru fiul Madonei. (*Observă pe Tatiana care lăcrimează onest.*) Nu! Fără lacrimi, Tatiana. În casa asta nu s-a plîns nici o lacrimă întregă.

TATIANA (*iși șterge ochii*): Hai să mergem, Dona! Te invit astă-seară la restaurant. S-au deschis grădinile de vară.

MADONA: Regret, dar am primit aceeași invitație de la Nandy. Dacă n-ai nimica contra să viu cu el...

TATIANA: Mi-e absolut indiferent.

MADONA (*se uită la casă, cu un aer de despărțire*).

TATIANA (*găsește cele cinci mii de lei puse pe masă de Danny*)
Uite niște bani aici... Sînt ai tăi? (*Îi dă.*)

MADONA (*îi ia și împătorește hîrtia cu grijă*): Nu! Sînt ai puiului meu, pentru prima lui jucărie. (*Bagă hîrtia în*

geantă, apoi iese împreună cu Tatiana. Din ușă se mai întoarce o clipă, apoi o închide. Se aude cheița răsucindu-se în broască. Scena rămîne goală. Se aude, din ce în ce mai clar, muzica militară, care începe să cînte la Șosea. Muzica cîntă cîteva clipe, scena fiind absolut goală. Apoi cortina cade foarte încet, în timp ce muzica și viața continuă dincolo de ferestre.)

S f î r ș i t

PROFESORUL DE FRANCEZĂ

COMEDIE ÎN 3 ACTE ȘI 4 TABLOURI

1948

PERSOANELE

Anibal, elev în clasa a VIII-a a Liceului „Tugomir Voevod“.

Ionescu G. Heruvim, amicul și colegul lui. De clasă, de viață și de dragoste.

Dora, fiica unui învățător pensionar din județ. Face liceul ca să nu stea „la țară“ cu părinții și să poată pleca apoi la studii în București. În capitală, unde, după cum se știe, tot ce zboară s-a mâncat, se mănincă și se va mai mânca cît lumea.

Carmen, prietena ei. Ca și tatăl ei, fost profesor de muzică într-un orașel de provincie, urmărește, cu destoinicie, o catedră asemănătoare.

Tuși, colegă și prietenă cu Dora și Carmen la Liceul „Despina Doamna“. Fiind orfană, e internă și, alături de supele fade ale internatului, se hrănește cu cele mai nutritive visuri personale.

Poșescu Junona, colega celor de mai sus. Supranumită, din cauza numelui pe care îl are, „NAPOLEON TÂNASE“. Fată a unor parveniți rapizi, este și se poartă ca atare.

Dan Balint, profesor de franceză la Liceul „Despina Doamna“. Își iubește meseria, pe care nu și-a

ales-o incidental. Are umeri și vederi largi...
30 de ani.

D-ra Costîmbăcescu, pedagogă la Liceul „Despina Doamna”. Judecă ca un catalog și e rea ca o linie de tras la palmă. A avut 50 de ani.

Prof. Eustațiu Corlătescu, profesor de naturale la același liceu. Zis și „Ciocănitorea”. Posac, maniac, cardiac și altele în... ac.

Mihăilescu Eleonora
Calangiu Lucreția
Piticu Natalia } Eleve la liceul „Despina Doamna”.

D-l Gramăjoiu, un „turist” obez și jovial.

Inginerul, logodnicul Junonei, pentru moment.

Miși, chelnăriță la o cabană turistică pe munte.

Acțiunea (actul I și II) se petrece la Galați, sau în orice alt oraș de provincie, cu Dunărea la scară. Actul III, într-o cabană turistică din Carpați.

ACTUL I

O cameră „mobilitată” în casa d-nei Varlam, la care stau cu chirie Dora și Carmen. E o încăpere oarecare. În fund, intrarea, între două ferestre deschise, prin care se vede toată primăvara de afară. O altă ușă, care comunică cu interiorul, în dreapta, planul I, și încă una mică și „mascată”, care dă în odaia de toaletă a fetelor. În dreapta și stînga — lipite de pereții respectivi — două divanuri cu măsuțe „turcești” alături. Pe măsuțe, lămpi gemene, de căpătîi. Fiecare divan, care este străjuit de o poliță sau etajeră de perete, poartă „cachetul” pesesoarei. Al Dorei, mai „poetic”, mai dulceag, mai încărcat. În perete, multe fotografii de artiști de filme, precum și o potcoavă garnisită cu fundă roz. Pe etajeră, cărți și fleacuri. Căței de porțelan și de pîslă, bibelouri, o păpușă, un coșar de pluș negru etc. Pe măsuța de noapte, la fel. Predomină un vas de cristal fin, cu mulți trandafiri albi în el. Divanul lui Carmen e mai simplu, mai prozaic oarecum. Mai multe cărți pe raft. O mandolină, gătită cu fundă roșie, agățată în perete. Tot pe măsuță, o ulcică de pămînt, în care se află un singur bujor roșu. În mijlocul încăperii, două mese lipite de-a latul și acoperite cu fețe diferite. Sint mesele de lucru ale fetelor, încărcate cu cărți, caiete, creioane și toate „rechizitele” necesare. Scaun în dreptul fiecărei mese. În dreapta și stînga, cite un fotoliu de pluș, cu franjuri, demodate. După bătaia gongului, se aude — de departe — muzica militară, cîntînd un vals la grădina publică. Apoi cortina se ridică încet. E o după-amiază de duminică de mai, însorită

parfumată, tulburătoare. Dora și Carmen stau lungite — în atitudini visătoare — pe divanurile respective. Cîteva clipe, pauză. Dora fumează, aruncînd fumul poetic spre tavan, Carmen citește. Muzica militară cîntă încet, în trei a patra.

CARMEN (*se ridică, se așază turcește pe divan, ia o țigară și o aprinde cu dichis. Trăgînd un fum amplu*): Dar mult mai fumezi, tu!

DORA: Este a treia...

CARMEN: Ei așa!... A treia e a mea... La tine e a patra. Iarăși o să ne simtă madam Varlam c-am fumat...

DORA: A plecat la cărți!... (*Gest spre peretele unde e divanul ei. Un timp.*) În definitiv, nu sîntem în pension... Sîntem în pensiune... Plătăm chirie și sîntem libere să facem ce vrem.

CARMEN: Da, dar sîntem încă eleve. Și regulamentul spune textual (*ton „oficial”*): Oricine ține în gazdă elevi sau eleve de liceu este obligat, așa și pe dincolo... Să vegheze dacă... una-alta și să comunice direcțiunilor respective orice cutare și cutare.

DORA: Bine că mai avem anul ăsta și scăpăm!...

CARMEN: Care an? Mai avem o lună jumătate... (*Veselă.*) O lună, tu!

DORA: Și bacalaureatul? De abia la 1 iulie, dacă-l dăm... (*Îngrijorată, brusc.*) Tu crezi că-l luăm, tu?...

CARMEN: Dac-om învăța tot ca astăzi, îl luăm sigur... peste 2—3 ani...

DORA (*așezîndu-se și ea tot turcește și făcînd „pandant” lui Carmen*): Cum o să-nveți, tu, într-o zi ca asta?... Duminică!... Mai... Soare!... Flori în toate grădinile. Lumea iese pe Strada Mare. Cofetăriile sînt pline. S-au scos mesele afară, între leandri, pe trotoarele stropite. A-nceput să facă și înghețată la cofetărie. (*Lîngîndu-și buzele în gînd.*) Café glacé, tu!

CARMEN: Cît o fi porția anul ăsta?

DORA: Vai, ce materialistă ești!

CARMEN (*drăguț*): Nu, tu!... Sînt numai săracă.

DORA: Nu e nimic... Cînd o să ajungi profesoară și-o să ai leafă, o să mănînci numai înghețată.

CARMEN (*tot așa*): Da, dar pînă atunci!...

DORA: Fac cinste eu. Mîine trebuie să-mi vie mandatul de-acasă... Sîntem în 15. (*O clipă pe gînduri.*) Auzi muzica la grădina publică!... (*Pauză, o clipă. Se aude muzica mai clar.*) Pe Dunăre au început plimbările cu barca... Niciodată Dunărea nu e mai frumoasă ca în mai... Și, în mai nu se înecă nimeni...

CARMEN: Eu mă mir de ce-ai vrut tu să faci liceul, cînd puteai foarte bine să stai acasă, ca o prințesă, la țară...

DORA: Da, sigur, să stau acasă „la țară.”

CARMEN: Nu la țară! la moșie!... E o mare diferență între țară și moșie. La țară stau săracii și la moșie, bogații.

(*Muzica militară încetează.*)

DORA: Ce moșie, tu? O căsuță și cîteva pogoane de pămînt împrejur. Tata, de cînd nu mai e învățător și a ieșit la pensie, e ursuz. Îi place să stea singur, să fumeze și să citească... A citit de zece ori *Mizerabilii* pînă acuma... Are un dulău cît un vițel pe care îl cheamă Jean-Valjean... (*Amuzată.*) Janvlăjgan, cum îi zice Catinca, vecina noastră... Și unul, rău, sfrijit, care mușcă pe la spate, pe care îl cheamă Javrel... Jăvrel! Așa îi zice Catinca... Mama, ce să facă? S-a obișnuit să trăiască ca el... s-a resemnat... Rar dacă mai deschide pianul... Și-atunci mai bine n-ar mai cînta... Nu mai are digitație deloc, tu... din cauza bucătăriei (*Un timp.*) Sînt sigură că dacă așa fi rămas la țară, așa cum vor ei, nu m-ar fi adus o dată la oraș, la un bal... Nici măcar la al Marinei...

CARMEN: Da, dar poate, pînă acuma, te-ai fi măritat, tu...

DORA: Cu cine să mă mărit, dacă n-aș fi avut ocazia să cunosc pe nimeni?... Cu cine știe ce arendaș care să-mi facă o viață la fel cu a mamei? Merci!... La noi în familie e o tradiție nenorocită. Să stăm la țară! Toți încep și sfîrșesc acolo de cînd s-au pomenit. Cimitirul din curtea bisericii e ca un album de familie... (*Un timp se gîndește cu o oarecare tristețe, apoi brusc.*) A! Eu, în orice caz, îmi fac cavou... Nu pot să stau așa, să mă plouă toată viața printre bălării...

CARMEN (*cu un surîs*): Unde mai pui că, iarna, mai poți să și răcești...

DORA: Păi sigur, tu. În cimitire e totdeauna curent. Și apoi, eu sînt fată... Singura fată din familie, de 150 de ani încoace. Ălelalte toate au fost băieți... Poate d-ai-a tata nici nu mă iubește așa de mult. Cu mine se stinge neamul...

CARMEN: Și se încheie și cimitirul... (*Un timp, după o reflecție.*) Va să zică, tu înveți numai de plan...

DORA (*șireată*): Păi dacă rămîneam la țară, cum aș fi putut să stau acuma la Galați și, după bacalaureat, la București? (*Un timp și un fum lung de țigară.*) Ah! Bucureștii! Acolo e viața adevărată. Viața pe care o vreau și pe care simt că trebuie s-o trăiesc între oameni civilizați... (*Cu silă exagerată.*) Nu ca la Risipiții-din-Deal, între legume și viței de lapte...

CARMEN (*ca pentru ea*): Eu trebuia să învăț... Cu pensia de la tata, de-abia putem să trăim... Mama, acasă, la Tecuci și eu, aici, la învățatură. (*Stinge țigara.*) Azi la ce învățăm?... (*Se ridică oarecum plictisită și vine lângă masa de lucru.*)

DORA: Să-ți spun drept, n-am poftă de nimic... (*Stinge și ea țigara.*) Aș fuma mai bine o țigară, că mă doare capul... (*Se ridică.*)

CARMEN: Păi de fumat te doare! (*Se așază la masa de lucru.*)

DORA: Nu!... Mă doare că e duminică... Că e primăvară și că, în loc să mă plimb cu fete, cu băieți, să rîd, să mă amuz, trebuie să stau închisă în casă și să tocesc... (*Se așază la masa de lucru în fața lui Carmen.*) Hai să începem de mîine, că tot e luni... Luăm săptămîna de la capăt.

CARMEN: Nu se poate... Ne-am jurat că de azi începem să învățăm pentru bacalaureat și trebuie să ne ținem de cuvînt... (*Caută prin caiete și cărți.*) Cu ce începem? Hai să-i dăm drumul cu matematica.

DORA: Nu! matematica o lăsăm la urmă de tot, ca să avem timp să ținem minte pînă la examen... Să-ncepem cu româna mai bine...

CARMEN: La română știm...

DORA: Știi tu să declini și să conjugî?

CARMEN: La conjugări îmi declin competența... Dar nici n-o să ne-ntrebe gramatică... D-ra Armașu întrebă

numai din literatură, că și ea face versuri... Hai să-ncepem cu istoria... că acolo trebuie tocît serios. La d-ra Oatu.

DORA: Da, da!... La „Ștefan cel Mare“... că ăsta e slăbiciunea ei...

CARMEN: Susține că ea se trage direct din Ștefan cel Mare... Un strămoș al ei a fost doică la Ștefan cel Mare.

DORA: Cum doică?

CARMEN: Păi da, că strămoșul era femeie... Da' nu-i place să zică strămoașă... Sună urît!... (*Caută manualul de istorie.*) Citești tu, sau citesc eu? (*Caută capitolul respectiv.*)

DORA: Citește tu...

CARMEN: Dar să nu caști!... Mai bine să citim cîte două pagini fiecare... Două eu, două tu...

DORA: Bun! Și căscăm cu rîndul...

CARMEN (*a găsit capitolul... Se așază mai comod și se pregătește să citească*): La popa la poartă e-o pisică moartă... Cine-o rîde și-o vorbi (*accentuînd*) și-o căsca...

DORA (*rizînd*): Mă rog!... Una, două, trei... (*Își ia o nutră serioasă, de ascultat.*)

CARMEN (*citește*): Ștefan cel Mare... 1457—1504... (*Muzica militară reîncepe la Grădina publică.*)

DORA (*cu un oftat, răsfoînd paginile capitolului respectiv*): Oooff!... De ce o fi domnit și ăsta (*ascultă muzica*) atîtea pagini?

CARMEN: Ai mîncat-o... (*Se aude o bătaie în ușa dinspre d-na Varlam.*)

DORA (*luîndu-și o poziție decentă*): Intră! (*E veselă că are un motiv să întrerupă „tocitul“.*)

ANIBAL (*intră. E în uniformă de liceu*): Vă deranjez? (*Se împiedică de covor.*)

DORA (*repede*): Nu... n-aveam nici o treabă... Învățăm. Deocamdată ai deranjat covorul...

ANIBAL: Pardon! (*Se uită la covor fără să-l aranjeze la loc, Se vede că minte.*) D-ră Dora, am venit să te rog, dacă vrei, să-mi împrumuți puțin cutia d-tale de compasuri...

DORA: Cu plăcere. (*Caută cutia pe masă.*)

CARMEN: Și d-ta înveți?...

ANIBAL: Da... A venit Heruvim la mine să-nvățăm împreună.

DORA (*cu o privire spre Carmen*): A! E și „Îngerul“ aici?
ANIBAL: Da... Sîntem amîndoi, dincolo, la mine (*spiritual*)
în rai.

DORA: Și de ce vă trebuie compasurile? Învățați la mate-
matică?...

ANIBAL: Nu!... La latină...

CARMEN: Aha! Și vreți să măsurați unghiurile la verbele
neregulate?...

ANIBAL: Nu... Vrem să măsurăm timpul, ca să treacă mai
repede. (*Încurcat, ia cutia pe care i-o dă Dora.*) Mersi...
(*Așteaptă o clipă ceva care să vie din partea fete-
lor... ceva care nu vine însă.*) Mă ierți că te-am deran-
jat, d-ră Dora...

DORA (*așezîndu-se la loc*): Nu face nimic...

ANIBAL: Atunci... (*Mai ezită o clipă, apoi pleacă și se împie-
dică iarăși de covor.*)

CARMEN: Ai ce ai cu covorul, d-le Anibal...

ANIBAL: Nu!... Acum m-am împiedicat într-adins ca să-l
aranjez la loc... (*Într-adevăr, împiedicîndu-se, a aran-
jat la loc colțul covorului.*) La revedere și mersi. (*Iese.*)

CARMEN: Mort e după tine, dragă...

DORA (*făcînd pe indiferentă*): Totdeauna băieții proprietă-
reselor se amorezează de fetele care stau cu chirie la ele.

CARMEN: Păi și eu stau cu chirie tot la mama lui Anibal,
și pe mine nu mă iubește...

DORA: Te iubește, în schimb, prietenul lui.

CARMEN: Ionescu C. Heruvim?... Crezi?

DORA: Ia nu mai face pe mironosița!... Parcă tu nu știi?

CARMEN: Dacă m-ar iubi mi-ar spune-o verde în față...

DORA: N-are curaj...

CARMEN: Cînd iubești, trebuie să ai curaj...

DORA: E timid...

CARMEN: Să aibă măcar curajul timidului.

DORA: Dar tu de ce nu-i spui?

CARMEN: Ce?

DORA: Că nici tu n-ai curajul timidului și, deci, trebuie să
aibă el, că e bărbat.

CARMEN: Dar de ce să am eu curajul timidului?

DORA: Fiindcă mori după el!...

CARMEN: Eu, după Ionescu C. Heruvim? Mă confunzi cu
tine. Tu ești cocă după Anibal.

DORA: Vezi, eu sînt sinceră. Recunosc că Anibal îmi e foarte
simpatic... Așa, ca un frate... ca un văr primar chiar.

CARMEN: Bine!... Așa, simpatic, îmi e și mie Heruvim...
(*Profund.*) Dar de la simpatic pînă la iubire e distanță,
domnișoară...

DORA: Te-nșeli! Nu e decît un pas...

CARMEN: Da, dar pasul ăsta e cel mai greu de făcut...

DORA: Eu în locul tău l-aș face...

CARMEN: Păi fă-l!... Anibal n-așteaptă decît atît... M-am
plictisit de cînd îți tot vîră scrisori de dragoste pe
sub ușa.

DORA (*între discreție și regret*): Face numai literatură, tu...
și versuri... Cred c-o s-ajungă mare poet...

CARMEN (*luînd-o gura pe dinainte*): „Și-al meu“ tot așa,
tu! Udă poeziile cu lacrimi... parc-ar scrie cu stropi-
toarea de flori. (*Un timp.*) Dar eu cred că sînt lacrimi
de apă de colonie, tu!... Că miroase a freză! Ș-apoi,
nici nu precizează de ce plînge și nici pentru cine su-
feră!... Începe cu Ileana Cosînzeana și termină cu
Veronica Micle... Eu nici nu exist în scrisori... (*Mu-
zica militară încetează.*)

DORA: Voi, v-ați înfilnit vreodată numai voi doi?

CARMEN: Nu!... Adică da, o singură dată... Acum o lună,
cînd ai fost tu la țară... Într-o noapte a venit aici în
odaie.

DORA: Noaptea?

CARMEN: Da!... Pe la 12... Au venit amîndoi cu chef... Fă-
cuți, tu! Și cîntau un cîntec cu subînțelesuri...

DORA: Și i-ai primit în odaia ta singură, noaptea, după ce
cîntaseră cu subînțelesuri!

CARMEN: Cînd a bătut la ușă, am crezut că e d-na Varlam,
și cînd colo era Îngerul... Și se clătina în ușă ca un
metronom...

DORA: Ce s-a petrecut între voi?

CARMEN: Mi-e rușine să-ți spun, tu...

DORA (*îngrozită*): Phiuuu! Nenorocito!

CARMEN: Mi-a cerut o țigară...

DORA (*enervată*): Numai atît?

CARMEN: Nu!... Două... Una pentru el și una pentru Ani-
bal... Zicea că și-au bătut banii din cauza unor femei...
și nu mai au nici de țigări...

DORA: Și pe urmă ce-a făcut?
CARMEN: I-am spus să iasă afară, că la mine nu e debit.
DORA: Și-a ieșit?
CARMEN: Imediat...
DORA: Cu siguranță că venise cu alte intenții, dar l-ai dezarmat.
CARMEN: Cred și eu!... Eram pe jumătate dezbrăcată...
DORA: Și te-a văzut?
CARMEN: Nu, că și-a pus șapca pe ochi.
DORA (*se aude o bătaie în ușă*): Intră!
HERUVIM (*intră. Vorbește repede, zăpăcit*): Sărut mâna!... (*Se împiedică ca și Anibal de covor, se apleacă să-l așeze și vorbește de acolo.*) D-ră... Dora! Te roagă Anibal să-i împrumuți nițel compasurile... (*Se ridică.*)
DORA: Păi acuma cinci minute i le-am dat.
HERUVIM: Cui?
DORA: Lui Anibal! Mi le-a cerut el.
HERUVIM (*foarte încurcat*): A venit el aici să le ceară?
DORA: Da!...
HERUVIM: Al dracu!
CARMEN: Spunea că învățați împreună dincolo...
HERUVIM: Da! Dar mi-a făcut bucată și-a venit să le ceară în lipsa mea.
DORA: Păi d-ta unde erai?
HERUVIM: Am fost la... fumoir... că, în casă, nu putem să fumăm din cauza lui madam Varlam... Simte fumul numaidecât... Și atunci ne ducem cu rîndul la „Café de la Paix”... Unul fumează și unul rămîne de pază... Acuma e rîndul lui la fumat...
DORA: Aha!... Și de-aia ai venit d-ta să ceri compasurile... (*Privește pe Carmen cu subînțeles.*)
CARMEN: Dar la ce învățai?
HERUVIM: La română...
DORA: Și cu compasurile ce faceți la română?
HERUVIM (*încurcat*): Măsurăm...
CARMEN: Ce? Valoarea cuvintelor?
DORA: Mai bine v-ați măsura lungul nasului.
HERUVIM: Mi se pare că ne atingeți prin tangentă...
ANIBAL (*bate și intră, aducînd cutia cu compasuri*): Am adus compasurile. (*Se împiedică de covor.*) Și mersi...

Covorul ăsta, o să-l mănînc într-o zi... (*Pune compasurile pe masa Dorei.*)
HERUVIM: Și eu o să-l bat... (*Iese.*)
CARMEN: Nu vă mai trebuie? (*Gest spre compasuri.*)
ANIBAL: Nu!... Dar de ce a venit Heruvim aici?
DORA: Ca să ne ceară compasurile...
ANIBAL: Al dracu!...
(*Heruvim, intră cu un ciocan și un cui. Se apleacă spre covor.*)
CARMEN: Dar ce faci acolo?
HERUVIM: Îl bat. (*Bate colțul covorului.*)
CARMEN (*către amîndoi*): Mi se pare că nu învățați nimic dincolo...
ANIBAL: Începem de mîine, că e luni...
DORA: Și noi tot așa. Nu? Carmen?
CARMEN: Bine!... Și-atunci, azi ce facem?...
DORA: Știu eu? Sînteți grăbiți?
ANIBAL și HERUVIM: Noi? De-abia am venit.
DORA: Nu vreți să luați loc? (*Le indică scaunele de la mesele de lucru. Ele se așază pe divanuri.*)
ANIBAL și HERUVIM: Mersi... (*Se așază.*)
DORA: Dvs. ce faceți azi?
ANIBAL: Noi?... Nimic...
HERUVIM (*privind spre Carmen*): Absolut nimic!
CARMEN: Nu vreți să învățăm împreună?
DORA: Dragă, parcă s-a decis, o dată pentru totdeauna, că începem de luni. De mîine!
HERUVIM (*vesel*): Și, de mîine, o să învățăm împreună?
DORA: De ce nu? Avem doar aceeași materie de pregătit pentru bacalaureat...
ANIBAL: Atunci să facem o societate pentru pregătirea bacalaureatului...
DORA: Să ne distrăm puțin...
ANIBAL: (*poetic*): Să facem plimbări pe lună...
HERUVIM: De ce pe lună? Pe Dunăre e mai frumos... Nu e așa, d-ră Carmen?
CARMEN: O, da, desigur!... Dar la cofetărie e mai frumos...
DORA: Și cum să-i punem numele societății noastre?...

(Lui Anibal.) Hai... Găsește-i d-ta un titlu, că ești poet...

(Anibal se gîndește. Se gîndesc și fetele).

HERUVIM: Am găsit eu titlul...

TOȚI: Care?

HERUVIM: Casația!... Societatea „Casația“...

DORA: Dar de ce „Casația“?

HERUVIM: Păi nu e casație?... Două fete și doi băieți...
Secții unite...

DORA: Nu, nu e bun...

HERUVIM: Ba ar fi așa de bun!...

ANIBAL: „Primăvara“ v-ar plăcea?

HERUVIM: Scîrț!... Și la toamnă cum îi zicem?

DORA: Ehe! Pînă la toamnă cine știe unde-o să mai fim!

CARMEN: La București unde să fim?... N-o să ne înscriem
cu toții la facultate? Societatea își schimbă numai
sediul...

ANIBAL: Da, dar Bucureștiul e atît de mare!... Atîtea ten-
tații, atîtea drumuri care se deschid... Așa că, adevăra-
tul sediu al societății noastre, o să rămîie totdeauna
aci... În orașul ăsta, în odăița asta... cu trandafiri
albi...

HERUVIM: Și cu un bujor roșu. (*Gest spre el.*)

CARMEN: N-avem nici un motiv să ne despărțim la Bucu-
rești... Și, chiar dacă ne despărțim, fixăm o zi pe săp-
tămînă, în care ne întîlnim toți membrii societății și
mîncăm împreună la restaurant.

TUȚI (*apare la fereastră în grădină*): Cucu!... (*Aruncă
bascul înăuntru, apoi se ascunde după fereastră, în jos.*)

(*Toți patru, ca și cum ar fi fost prinși într-un
flagrant delict.*)

DORA: Vai cum m-am speriat!...

CARMEN: Bascul lui Tuți. (*Îl ridică de jos.*)

TUȚI (*apărînd la geam*): După cap urmează și restul... (*Se
ridică pe fereastră ca să escaladeze.*) Psttttt!... Dom-
niii! Întoarceți capetele vă rog... (*Băieții întorc cape-
tele. Tuți intră pe fereastră.*) Care va să zică, așa învă-
țați dvs.? Cu crai?

DORA: Pînă acum am învățat, tu... Am făcut chiar și o
societate, pentru pregătirea bacalaureatului. „Primă-
vara“ îi zice!

TUȚI: Perfect. În calitatea mea de președintă, vă mulțumesc
pentru încrederea pe care mi-ați acordat-o alegîndu-mă
președintă în lipsă și, ca prim fond al societății, îmi
dați voie să ofer acest pachet de Naționale. (*Îl scoate
triumfătoare din buzunarul șortului.*) „Șparlè“ din can-
celarie!

CARMEN: De la d-ra Oatu. Ea fumează Naționale...

TUȚI: Cred că și acum e pe sub masă și le caută.

DORA: Dar de ce a venit astăzi la școală, tu? Că e duminică?

TUȚI: I-a dat cu acid fenic acasă!... Are ploșnițe, înțelegi
mata. Și-a venit să corecteze tezele la școală.

HERUVIM: Și cum i-ai prăjit țigările?

TUȚI (*face un gest șmecher*): Uite-așa!... Cînd a intrat ea,
mă aflam puțin în cancelarie, în interes de serviciu...
Mă uitam în catalog, să vedem ce note habemus pe
trimestrul ăsta... Și cînd am auzit că vine cineva spre
ușă, țîști! am aterizat în dulap. Cum a intrat d-ra
Oatu și-a depus ouăle pe masă. Servieta cu tezele,
poșeta cu mînușile și țigările cu chibriturile deasupra.

ANIBAL: Și cum i le-ai furat fără să bage de seamă?...

TUȚI: Din dulap vedeam tot ce face... Mă uitam „par la
grenouille de la porte“... Și profitînd de un moment
cînd a trecut după paravan, la spălător, am ieșit —
nonșalantă — din dulap și am luat și pachetul de
țigări cu mine... Ca să nu viu cu mîna goală la socie-
tate...

DORA: Dar de unde știai tu de societatea noastră?

TUȚI: Pentru că dacă n-o făceați voi, o făceam eu... I-am
compus și statutele...

HERUVIM: Bravo! Trăiască „Primăvara“!

TOȚI: Urraaa! Uraa! Uraa!

TUȚI: Și acum, să trecem la statute...

TOȚI: Să auzim!...

TUȚI: Stați să mă urc la tribună... (*Se urcă pe masă și stă
cu picioarele pe scaun.*) Liniște!... (*Pe un ton declama-
toriu.*) Articolul I!... Între membrii societății „Pri-
măvara“, începînd de azi, tutuiala este obligatorie.
(*Nu răspunde nimeni, toți se privesc mulțumiți, dar
jenăți.*) Adunarea aprobă, cu unanimitatea tăcerii.
Articolul II. Scrisorile de dragoste vîrîte între mem-

brii societății, pe sub uși, pe ferestre, prin serviete sau prin cărțile de algebră...

CARMEN (*Dorei*): Mi-a umblat în carte, tu!...

TUȚI: Liniște!... Sînt categoric interzise... Aceste scrisori vor fi înlocuite cu declarații de dragoste verbale. Se interzice, de asemenea, întrebuintarea lacrimilor în corespondență, acestea fiind rezervate pentru fricțiuni cu colonie...

ANIBAL: Dar lacrimile adevărate sînt permise?

TUȚI: Alea, da... Însă numai în cazuri de dureri de dinți. Articolul III. Membrii societății „Primăvara“, sînt datori: Întîi: Să se ajute... Al doilea: Să se respecte și al treilea: În primul rînd să se iubească. Se aprobă?

TOȚI: Se aprobă... Se aprobă...

TUȚI: Atunci declar Societatea „Primăvara“ legal constituită... (*Se dă jos de pe masă.*)

HERUVIM: Onorată adunare... Am onoarea să fac o propunere...

TUȚI: Să auzim!...

HERUVIM: Sînt de părere să sărbătorim constituirea societății noastre printr-un banchet...

DORA: Bravo!... Bravo!... Să mergem în oraș ... și să mîncăm cîte un café glacé.

ANIBAL: Nu sînt de părere... Un banchet trebuie făcut cu bere...

CARMEN: Sigur!... Și cu cornuri cu sare...

ANIBAL: Atunci ne ducem în oraș să cumpărăm ce trebuie... Și dvs...

DORA: Ai călcat art. I din statut... Ai zis d-voastră.

TUȚI: Se amendează cu una sticlă bere...

CARMEN: Ce cumpărăm din oraș?... Eu vreau salam...

DORA: Și șuncă...

TUȚI: Crenvurștii sînt mai buni...

DORA: Atunci să luăm și salam și șuncă și crenvurști...

CARMEN: Și ridiche neagră...

DORA: Ah!... Tu!... Aș mînca sardele...

ANIBAL: Luăm o cutie de sardele...

TUȚI: Și ca desert, plăcintă caldă, de la simigerie... Cu „C“ și cu „B“. O jumătate de chil. Amestecată...

DORA: Nu!... Ca desert, café glacé...

CARMEN: Mai bine prăjituri, că — înghețata — n-are în ce s-o aducă.

DORA: Cum n-are în ce? Ia Anibal un castron de-acasă și-i pune, la cofetărie, cinci porții în el...

ANIBAL: Aha!... Poetul castron...

HERUVIM: Atunci ce luăm? Prăjituri sau înghețată?

CARMEN: Eu nu renunț la prăjituri.

DORA: Și nici eu la înghețată.

TUȚI: Eee... Poate vreți să renunț eu la plăcintă.

DORA: Trei deserturi nu se poate...

CARMEN: Să tragem la sorți...

TUȚI: Pierdem vremea, dragă!... (*Lui Anibal.*) Iei o porție de café glacé pentru ea... O prăjitură pentru Carmen... și trei înghețate, trei prăjituri și trei plăcinte pentru mine.

HERUVIM: Și noi?

TUȚI: Voi beți bere, că sînteți bărbați...

HERUVIM: Ah! Ce ne-am ars într-o seară cu bere... acum vreo lună... (*Se uită la Carmen.*)

TUȚI: V-ați prăjit voi?

ANIBAL: Scrum eram.

CARMEN: Da... din cauza unor femei...

ANIBAL: Pardon!... Din cauza *unei* femei, nu a *unor* femei...

HERUVIM: Una care era plecată la țară... (*Privește spre Dora.*)

CARMEN: Așa? Atunci tu de ce-ai băut?...

HERUVIM: Fiindcă a mea, deși de față, nu era prezentă...

CARMEN (*făcînd pe cocheta*): Ești foarte misterios... d-le Heruvim...

HERUVIM: Ai o dată, la statut!... Mi-ai zis domle... Se amendează cu una sticlă bere...

TUȚI: Ascultă, îngerașule! Cine te-a botezat pe tine Heruvim?

HERUVIM: Mama! Fiindcă a fost slabă de înger cînd m-a făcut. (*Rîd.*)

CARMEN (*Dorei*): Are haz, tu!...

ANIBAL: Spirite ieftine...

DORA (*cu dispreț*): Mușatisme.

HERUVIM: A!... N-am stabilit băutura!... Cîte sticle de bere luăm?

TUȚI: Patru țapi pentru comitet și o halbă pentru președintă.

HERUVIM: N-o să vrea să ne dea țapii acasă...

ANIBAL: Nu e nimic... Luăm sticle... Iei trei sticle în brațe, și gata... Poetul clondir!...

CARMEN: Haide, duceți-vă mai repede, că mi s-a făcut o foame!...

DORA: Țineți minte tot?

HERUVIM: Da... dar... (*Rămîne foarte încurcat.*) Îmi dați voie un moment. (*Se apropie de urechea lui Anibal să-i spuie ceva.*)

TUȚI: Secretele în public nu sînt admise...

HERUVIM: Pardon! Persoanele de față sînt excluse. (*Vorbește lui Anibal la ureche.*)

ANIBAL (*încurcat și el*): Da... Uitasem de asta!

HERUVIM: Atunci admiți?

ANIBAL: Sigur... c-admit...

HERUVIM: Bun... las' pe mine-atunci.

TUȚI: E? Ce mai stați? Călătorului îi șade bine cu drumul...

HERUVIM (*schimbînd priviri cu Anibal*): Da... dar... (*Lui Anibal.*) Haide, du-te, domle și ia castronul, ce mai stai?

ANIBAL: Vezi-ți mai bine de clondirile tale. (*Umflă cuvîntul și iese.*)

HERUVIM: Știți că n-are la el...

DORA: Ce?

HERUVIM: „Numeral“... Și livretul de la CEC i l-a-ncuiat maică-sa în șifonier.

TUȚI: Nu e nimic... Dă tu și ne socotim pe urmă.

HERUVIM: Păi, am dat.

TUȚI: Ce?

HERUVIM: Un sfat cum să facă rost de bani... O mică operație la șifonier, cu un cuțit de masă...

DORA: Vai de mine!... Nu se poate să fure... Am eu niște bani puși deoparte. Împrumut societatea cu ei. Dar mi-i dați înapoi?

CARMEN: Sigur... Cînd o să avem.

HERUVIM (*deschide ușa*): Anibal... Oprește spargerea!... (*Și strigă.*) S-a găsit capital... Am și eu niște bani... Vream să-mi iau un dicționar.

TUȚI: Ah! Tu! Știi ce mult îmi place chestia asta? N-am băut dicționare în viața mea...

CARMEN: Așa, ceva mărunțiș, am și eu...

DORA: Aia ține-i tu... că ne mai trebuie și mîine... pînă îmi vine mie mandatul...

(*Anibal intră, cu un castron băgat vizibil în servietă și cu trei sticle goale în brațe.*)

TUȚI: Avem bani ca la turci din subscripție publică.

ANIBAL: E-n regulă!... Ia-ți vesela. (*Îi dă sticlele.*) Îngere!

DORA: Dar de ce ți-ai pus castronul în servietă?...

HERUVIM: Ca să creadă lumea că e bărbier și se duce duminica să radă clienții acasă... Eu le iau așa nude...

Nici nu le-nfășor... (*Ia sticlele.*)

CARMEN: Și dacă o să-l vadă cineva de la școală cu sticlele în brațe?

ANIBAL: O să spună că l-a trimis maică-sa să cumpere untdelemn în ele... V-am salutat!

HERUVIM: Hai cu ligheanul, băiete... (*Iese.*) La revedere.

ANIBAL: La revedere. (*Iese.*)

TUȚI (*după el*): În două minute să fiți îndărăt. *J'ai une soif tarentielle...*

HERUVIM (*de-afară, Bien... bien... (Au ieșit definitiv).*)

TUȚI: Uff!... (*Cu aere protectoare.*) Bine că v-am văzut odată aranjate și pe voi...

DORA: Cum, aranjate?

TUȚI: Dacă, pînă deseară, băieții nu vă fac declarații de dragoste, sînteți niște proaste.

CARMEN: Noi?

TUȚI: Păi sigur! La vîrsta lor trebuie să aveți inițiativa voi.

DORA: Cum? Să le spunem noi mai întii?

TUȚI: Nu, tu!... N-aveți nevoie să mai spuneți nimic... Chestiunea e aranjată prin statute... Trebuie numai să fiți un pic mai atente... Și mai decente... Prea multe picioare și brațe goale. Îi zăpăciți... cu fizicul, tu. Pe ei îi interesează acum numai sufletul, nu pricepeți?... Pînă se învață la cașcaval... Pe urmă vai de sufletul vostru... Dragostea lor acum e cu visuri, cu lună, cu versuri, cu ochi pe jumătate închiși... La 17 ani, nu se vede bine decît cu ochii închiși... Acuma cuvintele de dragoste nu îmbată, amețesc numai;

mîinile nu mîngîie... sîrută în locul buzelor... iar buzele, cînd sîrută, parcă se roagă, tu!

CARMEN: Ah! Tu! O să ne și sîrutăm!...

TUȚI: (*cu tonul unei bătrîne experiențe*): Vă invidiez, copiii mei!

DORA: Și iubitul tău ce mai face?

TUȚI (*luată prin surprindere*): Care iubitul meu?

CARMEN: El, tu!...

TUȚI (*se reculege și începe să mintă*): A! El!... Ce să facă? Mă iubește ca un disperat...

DORA: Și tot nu ți-e milă de el?

TUȚI: Nu! Îmi place să-l terorizez. Ca să simtă de femeie... Aseară mi-a spus că se sinucide...

DORA: Dar cînd l-ai văzut aseară?

TUȚI: Pe la zece... Mă aștepta ca Azorică la poarta internatului. Mi s-a făcut milă de el și am ieșit.

CARMEN: Păi spuneai de dimineață că, aseară, te-ai culcat de la opt... și-ai dormit buștean...

TUȚI: Păi da... Pînă la zece, cînd am vorbit cu el.

DORA: Și ți-a spus că se sinucide, tu?

TUȚI: Avea la el otravă, mangal și revolver... Mi-a spus că întîi dă drumul la mangal, apoi ia o litră de stricnină și pe urmă își trage șase gloanțe în cap, cu fotografia mea pe inimă...

CARMEN: Asta zic și eu amor...

TUȚI: Las' să sufere!... Eu cum am suferit?

DORA: Cînd?

TUȚI: Parcă voi știți cît sufăr eu în secret... Am suferit cînd îl iubeam eu, rău de tot.

DORA: Înainte de a se însura?

TUȚI: Cine să se însoare?

CARMEN: El, tu...

DORA: N-ai spus că s-a însurat pentru bani? Ai uitat?

TUȚI: Cum o să uit?... Dar nici nu mai vreau să-mi aduc aminte de așa ceva...

CARMEN: Bine, dar tu erai un copil atunci...

TUȚI: Ce-are a face? Îl iubeam ca un om mare...

DORA: Și nevastă-sa e drăguță?

TUȚI: O blondă, infectă...

CARMEN: Ziceai că e brună... Creolă...

TUȚI: Dar ce nu sînt și creole blonde?... S-a oxigenat! S-a făcut creolină.

DORA: Și el cum e, tu? De ce nu vrei să ne spui niciodată cum e și cine e?

CARMEN: Tu pe-ai noștri îi știi... Nu e drept.

TUȚI: Nu vă spun, fiindcă sînteți guri de petice.

DORA (*ofensată*): Noi? Vai, tu...

CARMEN (*același joc*): Noi, n-avem nici un secret față de tine și tu ai numai secrete față de noi...

DORA: Asta nu e prietenie...

TUȚI (*a luat o hotărîre*): Dați-vă cuvîntul de onoare că nu spuneți nimănui nimic... Nici băieților...

DORA: Jur!

TUȚI: Pe ce?

CARMEN: Pe „Primăvara“ noastră.

TUȚI: Bine, atunci am să vă spun tot... Dați-mi o țigară... (*Aprind toate trei și își iau aere de conspiratoare, în repaos.*) Am să vă spun tot, afară de nume... Numele nici nu interesează... Se numește El...

DORA (*cultă*): Asta e pseudonim, tu.

TUȚI: Da... De cînd e lumea, „El“ e pseudonimul primului iubit... (*Povestind creează imaginea acestui „El“, dragostea fără identitate a tuturor fetelor de 17 ani.*) E un tip înalt, brun, cu ochii verzi și vorbește cu „r“. Are o privire, așa, care te zăpăcește, te mîngîie, te sîrută, te domină și te cerșește... Esbulifartasgomagică, tu!... A, pardon, am uitat!... Are și o meșă de păr cărunt (*duce mîinile pe rînd, la cap*) în dreapta. Adică nu... în stînga... Mă rog!... Depinde din ce parte te uiți la el... Are fruntea mare... maare... ca de statuie și un corp ca de gladiator... Nu de gladiator... De... centurion... (*Schimbă tonul.*) Care sînt, dragă, ăia din anti-chitate care au corp frumos?

DORA: Zeii!...

TUȚI: Moț!...

CARMEN: Centaurii...

TUȚI: Așa e, da!... Centaurii... Are un corp superb ca de centaur...

DORA: Taci, tu, că centaurul e jumătate vacă și jumătate împărat roman.

CARMEN: Confunzi, dragă... Țăla e Apis... Boul Apis... care e jumătate cal și jumătate femeie... Se-nchinau fenicienii la el. Că aveau religie dualistă... și ȃla era juma-juma.

DORA: În sfârșit! N-are nici o importanță. Principalul este că el are corp frumos...

TUȚI: Cu mușchi lungi, cu oase drepte... fără burtă. Ca o reclamă de costume de baie.

DORA: L-ai văzut, tu, la baie?

TUȚI (*visătoare*): Ne-am scăldat noaptea, pe lună, în Dunăre... Și, în bătaia lunii, parcă era de bronz...

CARMEN: Dar de cînd știi tu să înoți?... Cu noi ți-era frică să intri și la margine...

TUȚI: Am învățat, în baie, la internat...

DORA: Cînd?

TUȚI: Astă-iarnă...

CARMEN: În apă caldă?

TUȚI: Unde-ați pomenit voi apă caldă, iarna, la internat?...

DORA: Păi dacă ai învățat să înoți astă-iarnă, cînd ai făcut baie cu el, în Dunăre?... Abia sîntem în mai...

TUȚI: Aseară...

CARMEN: După ce ți-a spus că se sinucide?

TUȚI: Tocmai de-aia... ca să-l răcoresc...

DORA: Ne duci, tu... Aseară a plouat... Nu era nici un pic de lună...

TUȚI: Unde ne-am scăldat noi era. Că eram tocmai în dreptul unei spărturi de nori... Și luna ne lumina tocmai pe noi... și valurile clipeau încet. (*Se oprește*). Un moment... că vă spun imediat ca ce... (*Se gîndește*) Ca niște acorduri lichide... și tot parfumul salcîmilor din oraș, spălat de ploaie, plutea ca o ceață peste ape... Și în tăcerea nopții orientale...

DORA: Noapte orientală la Galați?

TUȚI: Dar ce, Galațiul n-a fost raia turcească?

CARMEN: N-o mai întrerupe, tu... Spune, ce făceați în tăcerea nopții orientale?

TUȚI: Ascultam cum înfloresc în pocnete mici, ca niște aplauze de păpușă, florile de lotus... Cerul era ca o violetă imensă... O barcă cu pînze de lună trecea,

încet, tîrîndu-și cîrma, ca o harpă de aur, muiată în argint lichid.

DORA: Asta e din Pittigrilli...

TUȚI: Pitivax!... E din jurnalul meu, dacă vrei să știi...

Că eu îmi scriu în jurnal tot ce mi se întîmplă... Și nu vă mai spun nimic, că m-ați enervat... Stric eu orzul pe gîște...

CARMEN: Haide, tu, spune... Și după ce v-ați scăldat ce-ați făcut?

TUȚI (*supărată*): Am făcut plajă pe lună.

DORA: Ei, nu te supăra, tu, că nu mai zic nimic...

TUȚI (*cedînd treptat*): Ce vrei să facem? Ne-am îmbrăcat! Că nu era să ne ducem goi la berărie...

DORA: Ați fost și la berărie?

TUȚI: Imhî!... Și-am băut bere cu alune la fișic...

CARMEN: Vai, tu... Dacă te vedea cineva?

TUȚI: N-avea cînd, că am stat foarte puțin... că-ncepea programul la „Chat-Noir“... Ah!... Ce program, tu! Esbulifantasmagic!

CARMEN (*îngrozită*): Ați fost și la Variété, la „Chat-Noir“...

DORA: Tuți, tu ești ne bună, tu? O să te dea afară din internat și din toate școlile din țară...

TUȚI: Nu m-a văzut nimeni... c-am fost la șambru... „*Au chambre séparée, mes chères amies!*“

CARMEN: Păi atunci cum ai văzut programul?

TUȚI: Prin oglinda din spate, c-am lăsat ușa deschisă. (*Brusc își aduce aminte de ceva și sare drept în picioare.*)

Stați!... (*Își dă o palmă peste frunte.*) Ah! ce sfeclă sînt!... Am uitat să vă spun marea noutate...

DORA și CARMEN (*curioase*): Ce, tu? Ia spune.

TUȚI: Ȃstăzi ne vine noul profesor de franceză...

DORA: Serios?

CARMEN: De unde știi?...

TUȚI: Aseară, pe la zece, cînd dormeam tun, a venit în inspecție, la dormitor, Cosîmbăceasca, pedagoaga. M-a sculat din somn și mi-a spus... că vine azi, cu trenul de 6 și mîine, se prezintă la oră... Zice că e un băiat tînăr... frumos... deștept... cult... care o s-ajungă, cu siguranță, profesor universitar...

DORA: E tînăr, tu?

CARMEN: Și frumos?

TUȚI: Înalt, brun și cu ochii verzi... Și vorbește cu „r“.

DORA: La fel cu El?

TUȚI: Care El?

CARMEN: Apis...

DORA: Centaurul tău...

TUȚI: A, da!... Vezi... la asta nici nu m-am gândit... (*Ră-mîne o clipă pe gânduri.*) Ce coincidență...

DORA: Ah!... E așa de frumos să ai un profesor tânăr... Să nu mai vezi pe catedră toate domnișoarele alea bătrîne mîncate de molii și găurite de pioneze...

TUȚI: Spunea d-ra Cosîmbăcescu că, la București, la liceul unde-a fost înainte, toate fetele erau ipsos după el...

CARMEN: Cred și eu dacă e așa de bine...

TUȚI: Și are un nume ca din romane... Dan Balint!...

DORA: Vai ce frumos sună... Dan Balint...

CARMEN: Parcă te alintă... Alint, Balint...

DORA: Mîine, la ora de franceză, să-i punem flori pe catedră.

CARMEN: Dar numai noi trei... Din partea noastră...

TUȚI: Sigur... Îi pune flori „Primăvara“ noastră!

DORA: Ce-o să crape celelalte!...

CARMEN: Ele or fi aflat?

TUȚI: N-au de unde... Cosîmbăcesca mi-a spus numai mie...

DORA: Nu știi de ce presimt c-o să-mi placă foarte mult Dan...

TUȚI: Hop! Ai și început să-l tutuiești...

CARMEN: Nici n-a venit bine și l-ai și luat în primire...

TUȚI: Îngrozitoare ești, dragă... (*Se uită la ceas.*) Uuuu!... Șase fără douăzeci... M-am ușchit...

DORA: Unde te duci?

CARMEN: Nu stai la banchet?

TUȚI: Mă întorc numaidecît... mi-am adus aminte că am o întâlnire la șase...

DORA: Cu cine, tu?

TUȚI: Cu nenorocitul ăla al meu... I-am făgăduit aseară că mă duc cinci minute să mă vadă, că dacă nu mă vede azi, slăbește o săptămînă pînă mîine...

DORA: Și unde vă întâlniți?

TUȚI: La el acasă!

CARMEN: La el acasă? Și nevastă-sa ce zice?

TUȚI: Păi nu acasă la ea... La el... În garsonieră...

DORA: Are și garsonieră?

TUȚI: Și încă ce!... Esbulifantasmagică... Două camere și baie... Un salonaș în bleu-deschis, ca ochii lui.

CARMEN: N-are ochii verzi?

TUȚI: Verzi îi are numai în... mijlocul naturii. În casă îi are bleu-deschis... Un dormitor stil!... Louis Quinze, dar cubist de tot!... Și-o baie de marmoră roșie ca în mitologie! Și deasupra maare... într-o ramă superbă pirogravată, portretul meu... în mărime naturală. Fața în ulei și corpul în aquarelă.

DORA: Dar cine te-a pictat?

TUȚI: El!... Că e și pictor!... *Mes enfants*... Pa!... (*Le face o bezea. Fuge, de data asta, pe ușă.*)

DORA (*după ea*): Să nu cumva să nu vii, tu...

TUȚI: Viu, viu! Să nu-mi mîncăți plăcinta. (*A dispărut.*)

DORA (*cu simpatie*): Nebună e, tu!...

CARMEN: Eu cred că e amorezată de tipul ei și că el n-o bagă în seamă. Dacă nu s-o sinucide ea înaintea lui, să vezi!

DORA: Tu crezi chestia de aseară?

CARMEN (*profund*): Dragă! Tuți e capabilă de orice... Se cam încurcă ea în amănunte... dar în detalii e foarte clară.

DORA: Și ce experiență are, tu!...

CARMEN (*a ajuns în fața oglinzii. Se oprește și se privește o clipă*): Ce zici, tu, de profesorul de franceză?

DORA: Mie mi-e foarte simpatic...

CARMEN: Și mie...

DORA: Totdeauna am visat să am un profesor tânăr și să mă îndrăgostesc de el...

CARMEN: Am văzut și un film cu un subiect așa...

DORA: Păi de la film mi-a venit și mie ideea... (*Văzînd pe Carmen, care se ogîndește ridicîndu-se pe vîrfuri.*) Degeaba te lungești așa, că tot bondoacă ești.

CARMEN: Sînt mignonă, dacă nu te superi... Și-n general bărbaților înalți le plac femeile mignone... Nu macaroane fără talie, fără forme, fără nimic... (*Degafează.*)

DORA (*a trecut în dreptul oglinzii în locul lui Carmen și se*

privește cu minile împreunate deasupra capului): Ce știi tu ce e aia „fausse maigre“?

CARMEN: Știi! Adică și slabă și falsă!

DORA (*degajată către Carmen*): Dar de ce sînt eu falsă?

CARMEN: Fiindcă ești geloasă și nu vrei să spui.

DORA: Geloasă? Eu pe tine?

CARMEN: Nu pe mine!... Pe el!... Pe Dan... De-aia mă faci bondoacă, ca să mă discreditezi în ochii lui...

DORA: O să vedem cine o să-i placă! Mignonele sau macaroanele!

CARMEN: Phu!... Macaroane!... Mîncare de regim...

HERUVIM (*intră cu sticlele în brațe și cu pachete*): Am sosit!

ANIBAL (*intră după el, cu alte pachete și cu castronul cu înghețată*): Luați repede înghețata, că mi-a degerat mîna și-i dau drumul.. (*Fetele se reped să-l ușureze de pachete.*)

DORA (*ia castronul și îl privește gurmandă*): Îm! Café glacé.

ANIBAL: N-am găsit Café glacé... Am luat de lămîie. Tot aia e, numai că e albă.

DORA: Ce?... (*Rămîne incremenită*): Nu mănînc de lămîie, să mă tai... Lămîia îmi aduce aminte de vremea cînd luam untură de pește... (*Se strîmbă.*) M-ai distrus!...

CARMEN (*luînd castronul din mîna Dorei*): Ah!... Lămîia! Pasiunea mea... Mă duc s-o pui la ghețar, să nu se topească...

HERUVIM: Și pune și lichidul... (*Dorei.*) Ia, te rog și plăcinta asta că m-a fript la inimă... E de la cuptor! (*Face semn cu ochii către un pachet pe care-l are în brațe în dreptul inimii.*)

(*Dora ia pachetul indiferentă.*)

ANIBAL (*gest către pachete*): Și cu astea ce facem?

DORA: Faceți ce vreți... pe mine nu mă interesează banchetul... (*Întoarce spatele și se duce spre fereastră... Muzica militară începe un marș la grădină.*)

HERUVIM (*către Anibal*): Marș!

ANIBAL (*supărat*): Marș, tu!

HERUVIM: Nu, domle!... La grădină! (*Pune sticlele și pachetele pe masă.*) De ce ești supărată, Dora?

DORA: Te rog să nu mă tutuiești...

HERUVIM: Pardon!... După statut...

ANIBAL (*pune pachetele și se apropie*): Ce-ai, Dora?

DORA: Nimic, nervi!... (*Agită piciorul a nervi.*)

CARMEN: E geloasă, domnilor... (*Iese cu castronul.*) D-ra Othello!

ANIBAL: Geloasă?... Pe mine?... De ce?...

HERUVIM (*foarte serios*): Pe cuvîntul meu dacă s-a uitat la vreo fată pe stradă... A mers tot timpul cu nasul în castron. Uite că i-a și înghețat... (*Îl apucă pe Anibal de nas.*)

ANIBAL: Astîmpără-te, domle! Nu mă enerva... Pe cine ești geloasă, Dora?

CARMEN (*reîntre*): Pe profesorul de franceză...

HERUVIM și ANIBAL: Care profesor de franceză?

CARMEN: Unul nou, care a fost numit la liceu la noi. Mîine se prezintă la oră... (*Băieții schimbă priviri nedumerite.*)

ANIBAL: Și de ce e geloasă pe el?

CARMEN: Fiindcă i l-am suflat eu.

HERUVIM (*ars*): Ce? Ce vorbă e asta? (*Rămîne paf.*)

DORA: E, ce-ați rămas așa?... Mîine ne vine un nou profesor de franceză... Asta e tot...

ANIBAL: De unde știți voi?

DORA: Ne-a spus Tuți...

ANIBAL (*cu necaz, lui Heruvim*): Mă, ce umblă asta cu vorbe!...

HERUVIM: Parcă e ediție specială!... Astea nu sînt vorbe... Sînt intrigi, domle!... Intrigi intenționate.

CARMEN: E un băiat tînăr, înalt, brun...

DORA: Cu ochii verzi...

CARMEN: Numai în mijlocul naturii... în garsonieră îi are bleu-deschis...

HERUVIM: Care garsonieră?

DORA: A lui!... Și vorbește cu „r“. Ca un francez de la Paris.

CARMEN: Zilele astea ajunge profesor universitar... (*Cei doi joacă, pe priviri, din surpriză în surpriză.*)

DORA: Îl cheamă Dan Balint!

ANIBAL: Dan Balint?... (*Are o idee.*) Și voi îl cunoașteți?

CARMEN: Nu, o să-l cunoaștem mîine...

DORA: Cînd o să-i oferim flori!

HERUVIM: Da' de ce să-i oferiți flori, ce, e mort?

CARMEN: Poate c-o să fie după vreuna din noi... La București, însă, erau toate fetele moarte după el...
DORA: Are o privire așa... care cerșește...
CARMEN: Și umblă cu ochii închiși...
ANIBAL: (*vesel*): Aa! E orb...
DORA: Nu! Dar, cu ochii închiși, se vede cel mai bine...
Și-are și-o meșă de păr cărunt... În dreapta.
CARMEN: Nu, în stînga...
DORA: Mă rog! Depinde din ce parte te uiți la el.
CARMEN: Și are un corp ca de centaur...
HERUVIM: Dar ce, e cal?
DORA: Centaurii nu sînt cai. Sînt gladiatori... E ca un gladiator...
CARMEN: Și în bătaia lunii, cînd aplaudă lotușii, se face de bronz...
HERUVIM: Mă băietele!... Astea au băut ceva!... Ia vezi? Nu lipsește nimic din sticla de colonie?
ANIBAL (*care și-a făcut un plan, face cu ochiul lui Heruvim*): Cred și eu! Dacă spun asemenea chestii despre Dan Balint... Auzi colo... Dan Balint înalt?!...
DORA: Îl cunoști tu?
ANIBAL (*repede, semne lui Heruvim*): Te cred!... Îl cunosc perfect.
CARMEN: Tu?
HERUVIM: El!... Îl cunoaște perfect!
DORA: De unde?
ANIBAL: De la București... Cînd am fost anul trecut la „Tinerimea română“... Și-l cunoaște și el... (*Arată pe Heruvim, căruia îi face mereu semne de înțelegere.*)
HERUVIM: Ca pe buzunarul meu de la vestă...
ANIBAL: Și sîntem și rude după tata... care era văr primar cu mama lui.
HERUVIM: Cu madam Balint... O persoană foarte fină.
ANIBAL: Da' de unde!... O tîrtoșă ca și fiu-său... Scurtă și îndesată... (*Muzica militară se oprește.*)
DORA: Dan nu e înalt?
HERUVIM: Înalt? Parcă e un scăunel de bucătărie de-ăla cu picioarele scurte... (*Întoarce semnul lui Anibal. Acum a înțeles.*)
ANIBAL: Și gras... cu fason de cartof. Trei zile, cît am stat

la el... fiindcă chiar la el am tras... n-a făcut decît să mănînce... I se îneacă ochii în grăsime...
HERUVIM: Și după ce-i sînt roșii, nici nu se mai văd...
CARMEN: Are ochii roșii?
ANIBAL: Da, ca de crap proaspăt.
DORA: Păi, Tuți spunea...
ANIBAL: Și-a bătut joc de voi...
CARMEN: Să știi că de-aia se-ncurca ea așa... de semăna „El“ al ei, cu „El“ al nostru...
HERUVIM: Și unde vorbește cu „r“? Vorbește cu „m“.
DORA: Cum cu „m“?
ANIBAL (*ca să-l scape*): În loc de „r“ pronunță „m“... De exemplu, în loc de rană zice mană... în loc de rac zice mac...
HERUVIM: Da, în loc de roșu zice moșu... În loc de amor zice amom.
ANIBAL: Cum o să facă ăsta amom? Mai mame mușimea!...
HERUVIM: Mîd și cumcile...
CARMEN: Ce?
HERUVIM: Rîd și curcile, adică!...
DORA: Vai, da' groaznic defect...
ANIBAL: Păi sigur. Cum o să ajungă ăsta profesor universitar? Că e și analfabet!
CARMEN: Phu!... N-aș putea să stau de vorbă cu un astfel de om!
DORA: Păi adineauri te-nfigeai!
CARMEN: Eu? Tu te-ai prăpădit toată cînd ai auzit că vine...
DORA: Ca să văd ce zici tu... Știam c-o să „marșezi“ imediat.
ANIBAL (*rîde*): Fason de gladiator... Gladiator cu ochelari...
DORA: Poartă și ochelari?
HERUVIM: De-ăia cu sită... că și-a pierdut vederea aproape de tot... Din cauza beției... I-a-necat nervul optic...
ANIBAL: Și a jocului de cărți...
HERUVIM: Și-a femeilor... Și ce femei? „*Croix de pierre*“!...
ANIBAL: A băgat spaima și printre deținuți.
DORA: Care deținuți?
HERUVIM: La Văcărești... Dacă nu-l grația de Anul nou, mai ședea doi-trei ani... Că e și recidivist...
CARMEN (*Dorei*): Vai tu, dar știi că și-a bătut joc de noi Tuți...

ANIBAL: Ca să vă-ncerce...

DORA: Parcă noi am crezut o vorbă din ce spunea ea? Mai întâi, de unde era să știe cum e, când nici nu-l cunoaște?...

CARMEN: Era la mintea cocoșului...

ANIBAL: Lasă, lasă, că adineauri... era să vă rupeți permanentele pentru el...

DORA: Vaai, dar proști mai sînteți, tu!... Ne-am vorbit numai așa, ca să rîdem de voi... Nu e așa, tu?

CARMEN (*privind pe Heruvim*): Nici nu m-așteptam să credeți! Pfu!...

DORA (*luîndu-l de bărbie pe Anibal*): Oooooffff... prostule!...

CARMEN (*același joc cu Heruvim*): Motofozo!...

DORA: Cine m-ajută să iau pachetele? Trebuie să pregătim masa.

HERUVIM: Eu... (*Ia sticlele.*)

DORA: Cred că doamna Varlam n-o să se supere dacă umblăm nițel în sufragerie... la ea!

ANIBAL: Mama? Vai de mine... garantez eu... Mai întâi că e casa mea de zestre, de la tata, și apoi, ea nu vine de la cărți înainte de zece... Mai ales că și-a luat și pensia azi...

CARMEN: Vrei să te ajut și eu, tu?

DORA: Nu! Mai bine du-te și te schimbă... Ești indecentă... Prea multe brațe și picioare goale... (*Iese, urmată de Heruvim cu pachetele.*) Haide... motofozo!... (*Au ieșit.*)

ANIBAL (*privind după Heruvim*): Săracul!...

CARMEN: Săracul? De ce?

ANIBAL: Păi nu l-ai văzut, adineauri, când cu profesorul de franceză? Era galben ca făclia de galbenă ceară...

CARMEN: Da? N-am băgat de seamă. Mi s-a părut, din contră, că era îmbujorat la față.

ANIBAL: Nu-l cunoști. Era galben pe dinăuntru!... Suferea îngrozitor...

CARMEN: Te pomenești că de gălbinare...

ANIBAL: Nu! De gelozie... Era gelos pe tine...

CARMEN: Pe mine? De ce?

ANIBAL (*uitîndu-se precaut spre ușă*): Fiindcă te iubește... Te iubește ca un nebun și nu îndrăznește să-ți spună... N-are curaj...

CARMEN (*cochetînd*): Serios?

ANIBAL: Pe cuvîntul meu de onoare... Nici scrisorile n-avea curaj să ți le scrie... Ți le scriam eu în locul lui... El punea numai lacrimile...

CARMEN: Așa e că erau de colonie?

ANIBAL: Da! Marca „*Larmes d'amour*”. Dac-ai ști cît suferă... La școală, în orele cele mai grele, se gîndește numai la tine... Te-a desenat pe toate caietele de notițe și te-a amestecat printre ele... Ești figură geometrică, continent, formulă fundamentală, verb semideponent, extemporal, metaforă, compoziție, tratat de pace, tot ce vrei. Toată ziua te poartă în gînd și în capacul ceasului, că ți-a furat și o poză, un cap de expresie, din album... Nu respiră decît prin tine, ca balena, prin „bronchii”, nu trăiește decît prin tine... din pomana surîsurilor tale... Noptile lui sînt mai albe ca zilele... și zilele mai negre ca noptile. Tu ești singura, unica lui preocupare. S-a lăsat și de filatelie de „mărci” din cauza ta. Te caută prin toate grădinile, te așteaptă la toate colțurile de stradă, îți vorbește în gînd de m-a-nnebunit și mi-a jurat că-ntr-o zi, se îmbată, se sinucide și pe urmă te răpește...

CARMEN (*foarte flatată și mulțumită*): De ce să se sinucidă?... Și mie mi-e foarte simpatic... Și eu mă gîndesc la el... Dar ce stric eu dacă el nu spune niciodată nimic? Și tace, tace, tace ca verbul a tăcea-tăcere.

ANIBAL: Adevărat! Tace parcă l-a născut familia la filmul mut. Ai milă de el, Carmen. Nu-l mai chinui... Nu-i zdrobi viitorul, mai ales că nici n-are nici unul... Fără tine, e inexistent. (*Patetic.*) Nu va putea face nimic în viață, va ajunge o plagă a societății... un cadavru viu de Tolstoi... Gîndește-te că el, care era un elev atît de bun, pe trimestrul ăsta a căzut la două materii... Îți dai seama ce tragedie? Cidul a fost un moft față de el.

CARMEN: Bine, dar ce să fac? Să-l meditez?

ANIBAL: Nu! Nu, să meditezi asupra celor ce ți-am spus... și să ia măsurile pe care ți le va dicta conștiința și inima ta de femeie. Eu mi-am făcut datoria... *Dixi et salvavi animam meam*... Dă-mi o țigară, te rog...

CARMEN (*îi oferă*): Nu credeam că e atît de grav.

ANIBAL (*profetic și machiavelic, indicînd cele trei terminații pe degete*): *Gravus-grava-gravum...* Adjectiv cu trei terminații... Nebunia... Sinuciderea...

CARMEN (*îl taie*): Și dragostea... (*Arată al treilea deget și fugе în camera de toaletă.*)

ANIBAL (*fericit*): Mă autorizezi să-i spun?... (*Se duce după ea.*)

CARMEN (*din ușa*): Nu știu... Ia măsurile pe care ți le dictează conștiința ta de bărbat... *Dixit et salvavit animus meus...* (*Îi închide ușa.*)

ANIBAL (*la ușa, pe ton profesoral*): *Salvavi animam meam...* (*Degajează frecîndu-și mâinile fericit.*) Clei e și asta la latină!... Cleius!... (*Trece repede spre ușa pe unde a ieșit Heruvim și strigă.*) Heruvim!... Îngere! Îngere!

HERUVIM (*intră în aceeași clipă. E teribil de emoționat*): Pupă-mă!

ANIBAL: Tu pe mine!...

HERUVIM: Pupă-mă, domle și ascultă-mă... Cînd ți-o spune...

ANIBAL: Lasă, domle, ce-mi spui d-ta!... Ascultă aici...

HERUVIM: Lasă-mă, domle, să vorbesc...

ANIBAL: Nu mai vorbi și ascultă, n-auzi?...

HERUVIM: Da' tîmpit ești, mă!

ANIBAL: Tîmpit ești tu.

ANIBAL și HERUVIM (*în același timp, cu mâinile în sus*): Ești fericit, măăă!... (*Se opresc.*)

ANIBAL: I-am spus tot.

HERUVIM: Și eu!

ANIBAL: Cui?

HERUVIM: Ei.

ANIBAL: Care ei?

HERUVIM: Dorei... I-am spus c-o iubești... (*Fericit.*) Te iubește, măăă!... flețule... Pe copiii mei...

ANIBAL: Mă iubește Dora?... (*Se așază.*)

HERUVIM: E praf, mă!... *Pousière...*

ANIBAL: Și Carmen, tot așa, după tine.

HERUVIM: (*iși pierde glasul*): De unde știi? (*Cade pe scaun.*)

ANIBAL: Mi-a spus ea...

HERUVIM (*același joc*): Cum ți-a spus?

ANIBAL: Pe latinește...

HERUVIM: Și cum ai înțeles? Ai căutat în dicționar?

ANIBAL (*se ridică*): Ne iubește, frati-meu, ne „iubește“... ne „iubește“ fetele.

HERUVIM (*se ridică moale de fericire*): Pupă-mă!...

ANIBAL: Nu mai pot să pup pe nimeni decît pe ea... (*Îi cade totuși în brațe. Rămîn o clipă înlătuiți pînă intră Dora.*)

DORA (*intră c-o tavă cu gustări și cu berea pusă în pahare*): Dar ce e cu voi? Vă bateți?

ANIBAL: Din contră! Ne-mpăcăm!... (*Topit de fericire.*) Dora... (*Deschide brațele.*)

DORA (*îi dă tava în brațe*): Pune asta pe masă...

CARMEN (*intră. S-a schimbat într-o rochie serioasă, lungă, și-a pus ciorapi, pantofi etc.*): Tu nu te schimbi, tu?

HERUVIM: Carmen! (*Deschide brațele.*)

ANIBAL (*îi dă tava în brațe*): Pune tava pe masă... (*Trece lîngă Dora.*) Dora, sînt fericit...

HERUVIM (*a pus tava, trece lîngă Carmen*): Și eu... (*Un moment de tăcere. Toți se privesc stînjeniți, cu surîsuri dumnezeiești de idioate... Heruvim se șterge la gură, cu batista, solemn.*)

DORA: Atunci să bem pentru fericirea noastră!...

HERUVIM: *Bruderschaft...* (*Se uită galeș la Carmen.*)

DORA (*se uită drăguț la Anibal*): *Bruderschaft...*

ANIBAL (*toți au luat paharele în mînă și au format cuplurile pentru „Bruderschaft“*): Știți că *Bruderschaftul* e pe sărutate?

CARMEN: Știm!

DORA: Și dacă nu știm, învățăm acum!... (*Încrucșează brațele și se pregătesc să ducă paharele la gură.*)

HERUVIM: Pentru fericirea noastră...

TUȚI (*intră ca o furtună, din fund*): Stați!... (*Toți patru se opresc cu paharele la gură.*) A venit, tu...

DORA: Cine?

TUȚI: Profesorul de franceză... Am fost la gară...

CARMEN: Și l-ai văzut?

TUȚI (*emoționată*): Da... *Avec mes yeux...* Cu ăștia! (*Își apasă ochii cu mâinile.*)

DORA: Și cum e, tu?

TUȚI (*toată un elan și-o lumină*): Esbulifantasmagic!... (*aruncă o beza în spațiu... poate în direcția gării, și cortina cade, în timp ce muzica militară începe un vals la Grădina publică.*) E înalt, brun, are ochii verzi și vorbește cu „r“.

ACTUL II

TABLOUL I

Clasa a VIII-a a liceului de fete „Despina Doamna“. În fund, intrarea. În dreapta, catedra pe estradă, tabla. Băncile elevelor sînt așezate pe un singur rînd. Peste tot, tablouri murale, hărți, planșe de anatomie și altele etc. În banca I stă Calangiu Lucreția, șefa clasei. E tipul elevei modeste și silitoare. În spatele ei (*banca a II-a*) stau Popescu Junona și cu Mihăilescu Eleonora... În banca a III-a, Dora și Carmen. În spatele lor, banca a IV-a, Tuți. În banca a V-a, alte două eleve și, în fundul clasei (*banca a VI-a*), Piticu Natalia, o lungană cît o prăjină de rufe. Pe bănci, caiete, cărți etc... Pe tablă este scris mare cu cretă: 29 iunie.

Ultima zi de școală. Și dedesubt:

ora I-germana

ora a II-a-latina

ora a III-a-franceza

ora a IV-a-naturale

Primele două sînt șterse cu o dungă de cretă. La ridicarea cortinei, Dan Balint e la catedră, în picioare. Poartă un costum corect, sobru și elegant. Pe catedră e un pahar cu apă cu cîțiva trandafiri în el... Toate fetele îl ascultă privind-l, topite de amor, în atitudini lirice și comice... Calangiu Lucreția stă cu mîinile la piept, dreaptă, bătoasă... Numai ochii exprimă „starea sufletească“ în care se află față de profesorul de franceză... Din cînd în cînd, își suge nasul, cu un fel de tic sonor... Popescu Junona stă într-o atitudine foarte puțin școlărească. Cu un picior ieșit în afară din bancă, se mișcă și se frămîntă mereu. Pe pupitru are o oglindă în care se privește din cînd în cînd... Are un aer de vampă desuetă,

comică și naivă. Mihăilescu Eleonora, vecina, cu obrazul culcat în podul palmei, plutește deasupra realităților. Poate de aceea, sugerează — ca pe un sucre d'orge — un creion Hardtmuth, uitat în mână. Dora s-a adunat toată într-un suris de beatitudine. E agățată de buzele profesorului, ale cărui cuvinte le soarbe. Carmen la fel. Tuși, cu coatele pe pupitru, se uită la el, ca și cum ar urmări un actor într-un film preferat pe care îl vede a treia oară. Piticu Natalia își roade unghiile, în extaz, cu picioarele întinse pe sub banca celor din față.

DAN (*la catedră*): ...Și-acum, domnișoarelor, încheind rezumatul pe care l-am făcut asupra romantismului secolului al XIX-lea și, cu aceasta, cursul nostru de literatură franceză, pe anul acesta, o să-mi permit, cu voia dvs., ... în cele câteva minute care ne-au mai rămas... (*se uită la ceasul de la vestă și fetele la cele de la mână*) de stat împreună, înainte de a ne despărți pentru totdeauna (*Piticu Natalia oftează tare*) să vă spun câteva cuvinte, nu ca de la profesor la elev, ci ca de la prieten la prieten... (*Fetele se așază, toate, mai bine, în bănci.*)

(*Junona scoate, pe furis, un ruj — sub bancă — își minjește degetul, și apoi, prefăcându-se că se șterge la gură, își face buzele discret. Tuși o observă și face un semn fetelor care, la rîndul lor, remarcă și fac către Tuși o mutră dezgustată, de perfect acord cu a ei.*)

DAN: Dvs. terminați astăzi clasa a VIII-a... (*glumind*) cel puțin în ce privește cursul de limba franceză, la care am plăcerea să vă anunț că nu a rămas, dintre dvs., nici o corigență. (*Gest de satisfacție colectivă între fete.*) Poate că, privind lucrurile dintr-un punct de vedere riguros pedagogic... nu toate dintre dvs. ați fi meritat aceasta... (*Fetele se întorc către Piticu Natalia, știind adică despre cine este vorba.*) M-am gândit însă că, literatura franceză, ca și literatura în general, nu trebuie să se răzbune prin mijloace atât de brutale — cum ar fi, de exemplu, o corigență — pe cei care nu o înțeleg ori o ignorează, pedeapsa lor cea mai aspră, constând în chiar această neînțelegere sau ignorare... (*Fetele aprobă cu un gest de reproș către Piticu Natalia, care —*

la rîndul ei — face un gest de „je m'en fout“.) Astăzi, așadar, ne despărțim... O dată cu ușa acestei clase care — peste câteva minute — se va închide în urma mea, drumurile noastre se despart. (*Toate oftează.*) Eu voi rămîne mai departe, aci, pe această catedră, așteptînd alte rînduri de eleve în băncile goale. Dvs. veți porni mai departe către alte bănci, din care veți asculta — sînt sigur, cu aceeași bunăvoință — alți profesori de franceză sau altfel, în facultățile pe care vi le veți alege... (*Fetele se întristează.*) Firește, viața universitară este — în esența ei — tot o viață școlărească... Guvernată însă de alte legi — nu ale regulamentelor, ci ale vârstei dvs., — animată de alte preocupări — nu ale cursurilor, ci ale gîndurilor dvs. de viitor. Această viață apare, este cu totul diferită. Școala, școala adevărată, cu dramele și bucuriile ei, școala pitorească a amintirilor de mai tîrziu se termină însă o dată cu liceul. Aci, în aceste bănci, care vă cunosc căldura, gesturile — și, de ce să mai ocolim adevărul? — și fițuicile, copilăria dvs. rămîne încrustată în pupitre sub inițialele tatuante cu briceagul, sau cu pila de unghii, ca ale d-rei Popescu N. Junona, de exemplu. (*Rîsete, Junona se uită drept în ochii lui Dan și zîmbește flatată.*)

TUȘI (*incet*): Toate le știe, tu!... (*Topită de admirație.*) Esbulifantasmagic!...

DAN (*continuă*): O dată cu bacalaureatul se termină definitiv copilăria și începe, oficial, adolescența... Elevele de azi, se transformă — pînă mîine — în studente. Fetele... în domnișoare... Toate libertățile își deschid brațele, pînă acum încătușate... Șorțul, cu mînele lungi de lustrină, face loc rochițelor cu brațe goale și cu cel dintîi decolteu... legal. Tocurile pantofilor cresc peste noapte și, ciorapii de bumbac își schimbă substanța și se subțiază pînă la transparență... Rujul de buze, ascuns, pînă acum, ca o gumă, în cutia de compasuri sau în penarul cu creioane, ca al d-rei Eleonora Mihăilescu... (*Fetele rîd. Rîde și Eleonora.*) se mută la lumina zilei, în poșetă, alături de puful nou și de batista cu monogramă, pe care a picurat, neclan-destin, cel dintîi strop de parfum. Cel dintîi strop de

feminitate oficială... Tragicul anunț al afișelor de cinematograf... „Elevele și elevii de școală nu au voie la acest film“, devine, brusc, o amintire, iar „Balul marinei“ — fulgerător — o actualitate... *(Cu un suris.)* D-ra Cosîmbăcescu, pedagoga *(rîsete)*, vă poate întîlni acum pe Strada Mare, ca și pe altele mai mici, în compania oricărui văr primar, civil sau militar, fără să vă mai cheme a doua zi la cancelarie... Grădina publică devine implicit... *(surîde ușor)* individuală! Vacanța aceasta dintre bacalaureat și universitate — dintre copilărie și adolescență — este cea mai frumoasă din toate... Punte de vis întinsă peste stelele și păpușile copilăriei, pînă la înfiorările și svîcnetul de aripi subterane ale adolescenței, evadată exuberant de sub teroarea matricolei, care — deși cusută pe braț — a apăsata mai mult pe inimă — această vacanță vă așteaptă acum cu farmecul și parfumul ei unic... O simt și o simțiți peste tot... În legănarea bărcilor care vă așteaptă la debarcader, cu lopețile gata de plecare... În freamătul boschetelor din parcuri, care și-au rezervat bobocii cei mai frumoși pentru dvs.; în nerăbdarea jazzurilor, care își acordează instrumentele pe terasele stațiunilor climaterice... în liniștea majestuoasă a potecilor de munte care duc la cabanele tinereții cu șindrilele muiate în cer, în dogoarea plăjilor de soare mărunț, în agitația ștrandurilor rumenite de sănătate și, peste tot unde viața iubește tinerețea și tinerețea viața... Eu, profesorul dvs. de franceză, vă doresc această vacanță cît mai frumoasă, cît mai bogată în daruri pentru suflet și pentru minte și păstrîndu-vă — din scurtul timp cît am avut bucuria să colaborăm pe cărările lirice și sonore ale romantismului francez — o amintire dintre cele mai calde și mai luminoase, vă urez pentru viața care începe o dată cu această vacanță, toate bucuriile pămîntului... *(Fetele sînt emoționate)*. Cu aceasta, ultima noastră lecție s-a terminat... *(Se uită iarăși la ceas.)* Dacă vreuna din dvs. are de pus vreo întrebare sau de cerut vreo lămurire, sînt la dispoziție... pînă va suna clopoțelul... *(Se așază, fetele se consultă din ochi.)*

TUȚI *(își face un semn de acord cu Dora și Carmen. Către o vecină, încet)*: Splendid a vorbit, tu... Mihail Kogălniceanu a fost un rahat față de el...

ELEONORA *(se decide cea dintîi și se ridică. E foarte emoționată)*: Domnule profesor...

DAN: Da, domnișoară...

ELEONORA: Aș vrea să vă rog, dacă nu vă supărați, să-mi dați un autograf pe această fotografie... *(Scoate o fotografie dintr-un caiet. Fetele o privesc cu invidie. Trece spre catedră.)*

DAN: Un autograf? Cred că asta nu e în legătură cu limba și literatura franceză.

TUȚI: Ba da... că puteți să i-l scrieți pe franțuzește... Îi traducem noi ce-nseamnă... *(Fetele rîd.)*

ELEONORA *(a ajuns la catedră)*: O mică amintire, domnule profesor... Am și de la Birlic, cînd a fost în turneu... și de la Dacian...

DAN *(luînd fotografia)*: A cui e fotografia asta?

ELEONORA: A dvs...

DAN: A mea?... *(Se uită mirat.)* Și, dacă nu sînt indiscret, de unde o ai, domnișoară?

ELEONORA: De la Foto-Central... Unde aveți și una în vitrină.

DAN: Și-ai cumpărat-o, domnișoară?

ELEONORA *(jenată)*: Mi-am procurat-o.

TUȚI: A furgăsit-o, domnule profesor. *(Fetele rîd.)*

ELEONORA: Nu!... S-a încurcat cu ale mele, din greșeală, cînd m-am dus să mi le scot și n-am mai dat-o îndărăt...

DAN *(scriînd pe fotografie)*: De ce?

ELEONORA: Așa!...

DAN *(dîndu-i fotografia cu autograf)*: Păi ai uitat, d-ră Mihăilescu, cele zece porunci ale decalogului?

TUȚI: A lipsit la ora de religie, domnule profesor...

ELEONORA: Mulțumesc! *(Ia poza și revine în bancă, fericită și triumfătoare; fetele caută să vadă ce i-a scris.)*

TUȚI *(încet)*: Ce ți-a scris, tu?...

ELEONORA: Mă priveștel!... *(Surîde cu multe înțelesuri și pune poza la loc în caiet.)*

CALANGIU *(se ridică, decisă)*: Domnule profesor, aș vrea să vă întreb unde se găsește cartea dvs., *Între clasicism și*

romantism" apărută în Editura „Cartea românească acum 5 ani...

DAN: Nicăieri, domnișoară!... Se pare că ediția a fost epuizată. De-altminteri, cartea a apărut într-un număr foarte redus de exemplare...

CALANGIU: Îmi pare rău... Aș fi vrut foarte mult s-o citesc...

DORA (*încet*): Păi sigur! Tocitoarea! Vrea s-o citească.

TUȚI: Aș!... Motiv de aperitiv, tu...

DAN: Fiindcă o elevă atât de distinsă ca d-ta ține s-o citească, să-ți ofer eu un exemplar, d-ră.

CALANGIU: Oh! Vă mulțumesc, domnule profesor... (*Repede.*) Atunci vin eu acasă la dvs. să-l iau. Numai să-mi spuneți când și la ce oră?

DAN: Nu e nevoie să te deranjezi, domnișoară... Măine ți-o aduc eu la școală și-o las la portar...

CALANGIU: Vă mulțumesc foarte mult, domnule profesor... (*Se așază.*)

TUȚI (*care s-a înțeles din ochi cu Dora și Carmen, se ridică*): Domnule profesor! În numele colegelor mele Poenaru Dora, Ghioculescu Carmen și al meu, vă rog să-mi dați voie să vă ofer această mică amintire... (*Se duce la catedră, urmărită de privirile invidioase ale colegelor, și oferă lui Dan un pachetel înfășurat în foiță fină și legat cu panglică bleu.*)

DAN (*neștiind ce să facă, ia pachetelul, se gîndește puțin*): Mulțumesc foarte mult, d-ră, și d-tale și colegelor d-tale și mărturisesc că îmi vine tot atât de greu și să primesc și să refuz...

TUȚI: Uitați-vă mai întâi ce e!... Și acuma, că s-a terminat anul și ne-ați spus că la dvs. am trecut clasa, prin urmare nu mai poate să bănuiască nimeni că vă dăm șperț...

DAN (*amuzat*): M-ai convins, d-ră Panait... (*Desface și scoate un portvizit brodat în motive românești.*) O, ce portvizit frumos... și în motive naționale...

TUȚI: Și e brodat de mîna noastră... O lună ne-am buchinisit la el...

DORA: Cu panglică bleu... Să nu vă deocheați. (*Fetele rîd.*)

DAN: Păi văd că aici scrie „Galleries Lafayette”.

TUȚI: Ce-are a face? Asta e un pseudonim al nostru pentru lucrurile lucrate de mîna... (*Fetele rîd în bătaie de joc.*)

DAN (*zîmbind*): Atunci nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc. (*Face un gest de mulțumire către Dora și Carmen.*) Lasă portvizitul pe catedră.)

DORA (*ridicîndu-se*): Pentru puțin... (*Se reaşază.*)

TUȚI: Și, dacă nu vă supărați, vreau să vă întreb și o chestiune particulară...

DAN: Numai să nu fie prea particulară, d-ră Panait...

TUȚI: Nu!... Este în legătură cu o rudă a dvs.

DAN: O rudă a mea?

TUȚI: Da... Noi trei, Poenaru, Ghioculescu și cu mine, am făcut prinsoare că nu există...

DAN: Despre cine este vorba?

TUȚI: Aveți dvs. un văr mai de departe, pe care îl cheamă tot Balint?

DAN: Tot ce se poate...

TUȚI: Unul așa, scurt, ca un scaunel de bucătărie, cu ochii roșii și care vorbește cu „m”?

DAN: Cum adică cu „m”?

TUȚI: În loc de „r”... Care, de exemplu, în loc de rață zice mață, în loc de Rareș, Mameș; în loc de radio, madio și așa mai departe...

DAN: Nu, domnișoară, pe cît am cunoștință, un asemenea exemplar nu există în familia mea... Și ce meserie are acest omonim al meu?

TUȚI: Pușcăriaș!... Închis pentru beție, furt și cărți... Grațiat anul ăsta de întîi ianuarie, înainte de a veni dvs. aici...

DAN: Și domnul acesta a spus că e rudă cu mine?

TUȚI: Nu!... N-a spus el... Au spus alții... Două persoane cu care am făcut noi prinsoare... Dar lasă, că le dau eu prinsoare... (*Gest spre fete.*)

DAN: Pot să știu și eu cine sînt aceste două persoane?

TUȚI: Nu, că-i dați afară din școală.

DAN: Sînt colegi de-ai mei de învățămînt?

TUȚI: Sînt de-ai noștri, de învățatură...

DAN: Atunci nu mai insist...

TUȚI: Nici eu... Vă rog să mă iertați că v-am întrebat, domnule profesor, deși eram sigură că nu e adevărat. Am vrut să fiu cu conștiința împăcată...

DAN: În ce privință?

TUȚI: În privința cucuielor pe care o să le aibă pînă miine.
Castraveți de sămînță îi fac la cap... (*Trece la loc... se aude clopoțelul anunțînd sfîrșitul orei.*)

DAN (*se ridică*): La revedere, domnișoarelor... și vacanță frumoasă... (*Toate stau în picioare pînă iese. Piticu Natalia îi trimite o beza lungă și mare cît ea.*)

PITICU: Au!... (*Își duce degetul la gură.*)

O FATĂ: (*din fața ei*): Ce e, tu?

PITICU: Mi s-a agățat o unghie...

TUȚI: De bezeaua pe care i-ai trimis-o... (*Fetele se grămădesc în jurul Eleonorei.*)

CARMEN: Ce ți-a scris, tu, pe autograf?

DORA: Ia să vedem, tu...

ELEONORA: Nu pot să v-arăt!... E secret!...

CARMEN: Ți-a scris ceva secret?

ELEONORA (*lăsînd să se înțeleagă multe*): Da... Chiar scrie să nu arăt la nimeni... să rămîie numai între noi...

TUȚI: Se grozăvește, tu! (*Îi scoate caietul și-i ia poza.*)

ELEONORA: Panait, dacă citești, să știi că te reclam...

TUȚI: De-aia nu mai pot!... O să mă dea afară din vacanță...

ELEONORA: Să nu citești, că nu mai vorbesc cu tine... (*Vrea să-i ia poza.*)

TUȚI (*citește, luptîndu-se să nu i-o ia*): „29 iunie, o mie nouă sute... Galați... Fostei mele eleve Eleonora Mihăilescu, un autograf la plecare, în amintirea verbului *aller*, asupra căruia niciodată n-am fost de acord la subjonctivul prezent“... Te-a ars, tu!

ELEONORA: Fiindcă voi nu știți să citiți printre rînduri... Asta e metaforă. (*Smulge poza din mîna lui Tuți și o pune — supărată — la loc.*)

(*Junona, care a stat tot timpul departe, începe să-și ștergă buzele de roșu cu o batistă... Ascunde apoi oglinjoara și tot dischisul.*)

TUȚI (*observînd-o*): Apropo!... Ștergerea pliscurilor... că ne vede „Ciocănitoea“ și e în stare să ne facă figura tocmai acuma, la urmă... (*Fetele se șterg de roșu.*)

PITICU (*venind spre grupul care s-a format în jurul lui Tuți, și cu Junona, de o parte, rezervată și distantă.*) Îmi

pare rău, tu, că nu l-am întrebat dacă rămîne de vacanță aici sau pleacă undeva...

DORA: Probabil că pleacă la băi... la mare...

CARMEN: Trebuie să fie splendid în costum de baie... Ars de soare...

PITICU: Dac-aș ști sigur, m-aș duce și eu la mare... că mi-a recomandat doctorul ultracurte.

TUȚI: Cît ești de lungă, cred și eu...

ELEONORA: Eu am impresia că-i place mai mult la munte...

N-ați văzut cu cîtă pasiune vorbea totdeauna de munți... Dacă s-o duce undeva, cu siguranță că la munte se duce...

PITICU: Și mie mi-a recomandat doctorul aer de munte...

TUȚI: Ce-ți mai trebuie munte? Nu te ai pe tine la domiciliu?

JUNONA (*superioară*): Nu vă mai bateți capul atîta, că nu pleacă nicăieri...

DORA: De unde știi tu?

JUNONA (*făcînd pe discreta*): Ce importanță are de unde știi? Principalul e că rămîne aici de vacanță... (*Tare pe piață.*) Are interese!

CARMEN: Ți-a spus el?

JUNONA: Știi precis!

DORA: Dacă știi precis, înseamnă că ți-a spus el...

TUȚI: Da, că el n-are altă treabă decît să-i spuie ei ce are de gînd să facă.

JUNONA: În orice caz, cu mine a stat de vorbă și în afară de școală...

CARMEN: Mersi!... De politete... Că era invitat la unchiul tău la serată și n-avea încotro...

JUNONA: De politete nu era obligat să danseze tot timpul cu mine...

TUȚI: Ai dansat tu cu el?

JUNONA: Te cred! Și are o ținută!

DORA: Cînd ești invitat la o serată ești dator să dansezi cu toată lumea...

JUNONA: Dar nu cîte patru dansuri la rînd... Și să dai bacșiș la orchestră să le ție mai lungi...

TUȚI: Minți... În seara cînd a fost invitat la unchiul tău,

la petrecere, cu tine a dansat numai un singur tango, și ăla tocmai când era pe sfârșite...

JUNONA: Ai fost tu acolo să vezi?

TUȚI: Nu!... Dar am oamenii mei... Știu tot ce s-a petrecut în seara aceea... Nici nu te-a băgat în seamă...

JUNONA: Pe mine? Ai vrea tu...

DORA: Ești o lăudăroasă...

CARMEN: Așa ai mințit și atunci când ai spus că ți-a cum-părat pricomigdale de la cofetărie... Am fost și-am întrebat, și-n ziua aia nici nu făcuse pricomigdale...

TUȚI: Și, dacă vrei să știi, la bal la unchiu-tău nici n-ar fi dansat deloc cu tine dacă nu l-ar fi obligat viespea aia de tanti-ta...

DORA: Sigur... Și bietul băiat ce era să facă?

CARMEN: S-a prefăcut că dansează cu tine, ca să scape de gura lui tanti-ta...

JUNONA: Și când mă strângea în brațe, tot de gura lui tanti mă strângea?

DORA: Te-a strâns în brațe el pe tine?

JUNONA: Și când mi-a șoptit la ureche ceea ce mi-a șoptit...

CARMEN (*repede*): Auzi că i-a șoptit la ureche... El, ei ...

TUȚI: Sînteți martore, fetelor, că Popescu Junona — zisă și Napoleon Tănase — a afirmat în public că d-l profesor Balint i-a șoptit porcării la ureche în timpul dansului.

JUNONA: N-am spus că mi-a șoptit porcării!...

TUȚI: Dar ce poți să șoptești la ureche în timpul dansului?

DORA: Ați fost martore...

JUNONA: Ei, și dacă sînt martore, ce?... Mie nu mi-e frică de nimic... Știu eu ce știu...

TUȚI: Te rog să precizezi ce știi...

JUNONA: Dar nu vreau să precizez. Cine ești tu să-mi dai mie ordine?

DORA: Te somez să precizezi ce-ai înțeles prin „știi“ tu ce știi?...

CARMEN: Napoleon Tănase!...

JUNONA (*se strîmbă la Carmen*): Peeee... Carmen Seculare...

DORA: Strîmbo!... (*Se strîmbă la ea.*)

JUNONA: Cîrno!...

PITICU: Nu vă mai certați, că se strică vremea... Uite că s-a și înourat...

JUNONA: Da' prăjina asta de rufe ce se amestecă în vorbă?

PITICU: Vezi, c-acum te-ntind pe sfoară...

JUNONA: Ați sărit cu toate pe mine fiindcă sînteți geloase...

TUȚI (*cu dispreț*): Noi geloase pe ea?... Fason! *Regarde la type.* (*Pronunță cum e scris.*)

JUNONA (*în necaz*): Și, dacă vreți să știți, a doua zi după serata de la unchiul meu m-am întîlnit cu el în oraș... Sîc!

TUȚI: Jură!...

JUNONA: Crezi că nu jur?

DORA: Asta e și sperjură, tu... Crede că dacă are tat-su 2 lei acolo, toată lumea se prăpădește după ea...

CARMEN: Toată viața mi-a fost urît cu parveniți...

JUNONA: În orice caz, eu nu sînt copil de servitoare...

DORA: Cine e servitoare?

TUȚI: Eu, tu!... La mine se dă... Fiindcă m-a crescut mama Lina, spălătoreasa...

JUNONA: Și nu știe nimenea a cui ești! Când n-ai părinți, e ușor să te legi de-ai altora...

DORA: Eu m-am legat de părinții tăi, nu ea...

TUȚI: Las-o în pace, tu... Copiii fără părinți ca mine sînt ai lui Dumnezeu... Și cred că tata este — în cazul ăsta — ceva mai de familie decît al ei...

JUNONA (*lui Tuți*): Bastardo!...

CARMEN: Ce-ai zis?... Na!... (*Îi dă o palmă.*)

JUNONA (*vrea să se repeadă la Dora*): Ce dai în mine, fă? (*Fetele le împiedică să se încaiere.*) Ați sărit cu toate pe mine să mă bateți? Las', că vă arăt eu acuma, sărăciilor! (*Iese trîntind ușa.*)

DORA: S-a dus să reclame la cancelarie...

CARMEN: Ei și? N-are decît!

TUȚI (*impresionată*): Mersi, tu, că te-ai bătut pentru mine... Dar nu trebuia să dai în ea... Bătaia e un argument inferior...

CARMEN: Nu vezi ce obraznică e?

TUȚI: În definitiv, mi-a zis ce sînt...

DORA: Dacă ne reclamă la cancelarie, ce facem, tu?
PITICU: Îi fac eu niște ondulații permanente, s-o ție toată
viața! (*Gest că-i smulge părul.*)

DORA: Numai de n-ar spune ceva de el...

CARMEN: Astea sînt numai intrigile lui Anibal și Heruvim.
Ei o montează mereu contra noastră...

D-RA COSÎMBĂCESCU (*intră urmată de Junona. Către fete,
care au intrat în bănci și au rămas în picioare*): Stați
jos... Ce s-a întîmplat aici?... (*Nu răspunde nimeni.*)

JUNONA: M-a bătut Ghioculescu, domnișoară Cosîmbăcescu!

D-RA COSÎMBĂCESCU: Ghioculescu!... (*Carmen se ridică.*)

Pentru ce ai dat în Popescu?

TUȚI (*se ridică*): N-a dat Ghioculescu în Popescu, d-ră.
Eu am dat, că mie mi-a zis.

D-RA COSÎMBĂCESCU: Ce?

JUNONA: Nu i-am zis nimic, domnișoară!

DORA (*se ridică*): A făcut-o bastardă!...

D-RA COSÎMBĂCESCU: Nu te-am întrebat pe dumneata...
(*Dora se așază. Junonei.*) Popescu! De ce ai făcut-o
bastardă pe Panait?

JUNONA: N-am făcut-o, minte!

FETELE: Ba a făcut-o! Vaaiii!

JUNONA: Nu e adevărat... Sînt unite cu toatele contra
mea...

D-RA COSÎMBĂCESCU: Dar ce aveți de împărțit împreună?...
Ce-au toate colegele cu dumneata?...

JUNONA: Știu eu ce au? Mă urăsc... Din cauza... (*Se opre-
ște, fetele au înlemnit.*)

D-RA COSÎMBĂCESCU: Din ce cauză?... (*O pauză penibilă.*)
Haide, Popescu... că n-am timp de pierdut cu toate
fleacurile!... Spuăe, din ce cauză?

JUNONA: Din cauza domnului profesor de franceză!

(*Fetele se privesc îngrijorate.*)

D-RA COSÎMBĂCESCU: Ce vorbă e asta? Ce amestec are domnul
profesor Balint în certurile dintre voi? (*Devine insi-
nuantă, simte că va afla lucruri care s-o intereseze.*)

JUNONA: Au necaz pe mine fiindcă d-l profesor Balint mă
cunoaște din familie...

D-RA COSÎMBĂCESCU: Din care familie te cunoaște?

JUNONA: A fost la o serată pe care a dat-o unchiul meu acum
o lună, în casa lui, și...

D-RA COSÎMBĂCESCU: Și ce?... Spune, fetițo... Nu te mai
poticni la fiecare vorbă...

JUNONA: Și în seara aceea am dansat puțin împreună... am
vorbit... și...

TUȚI: Să spuie și despre ureche, d-ră dirigintă, dacă-i dă
mîna... (*Un gest șmecher.*) Trompa lui Eustache!
(*Pronunță cum se scrie.*)

D-RA COSÎMBĂCESCU: Ce ureche?

TUȚI: Aia la care i-a șoptit diferite chestiuni... după cum
pretinde ea... Dar nici n-am crezut-o și nici nu i-am
dat voie să spuie astfel de lucruri pe seama d-lui pro-
fesor Balint, care este cel mai draguț și mai bun și
mai...

D-RA COSÎMBĂCESCU: Nu ți-am cerut opinia d-tale despre
domnul profesor de franceză...

TUȚI (*se așază*): Mă scuzați...

D-RA COSÎMBĂCESCU (*Junonei*): Ce zici că ți-a spus la
ureche domnul profesor de franceză?

JUNONA: Că s-a uitat la notele mele din catalog și sînt că-
zută la 3 materii... (*Semn de satisfacție între Tuți,
Dora și Carmen.*)

D-RA COSÎMBĂCESCU: Și altceva nimic?

DORA: A spus că i-a dat întîlnire în oraș...

JUNONA: Minte.

DORA: Să spuie toată clasa dacă mint.

FETELE: A spus!

D-RA COSÎMBĂCESCU: Ai spus sau n-ai spus?

JUNONA (*pleacă ochii*): Nu-mi aduc aminte...

CARMEN: Și a spus că i-a cumpărat și pricomigdale... Ori
știi precis că în ziua aceea nici n-a avut pricomigdale
la cofetărie...

D-RA COSÎMBĂCESCU: De unde știi d-ta așa de precis, Ghioculescu?

CARMEN: Am vrut să cumpăr și eu și n-am găsit...

D-RA COSÎMBĂCESCU: Și de ce tocmai de la cofetăria aia...
Sînt destule altele în oraș...

CARMEN (*încurcată*): Fiindcă numai de acolo îmi dă pe cont,
că mă cunoaște...

D-RA COSÎMBĂCESCU: Va să zică, dvs... în sălile de clasă
asta discutați? În loc să vă ocupați de examenul de ba-
calaureat, care bate la ușă, și să vă îndreptați notele
la materiile unde sînteți slabe, vă pierdeți vremea cu
chestiuni care nu cadrează nici cu prestigiul acestei
școli, nici cu calitatea dvs. de eleve... Dacă vă în-
chipuiți că, anul școlar fiind pe sfîrșite, nu mai tre-
buie să mai aveți nici un respect față de această insti-
tuție și de profesorii ei, vă înșelați!... Sînteți încă
eleve și sînt destule sancțiuni pentru dvs. Voi reclama
cazul direcțiunii. (*Iese.*)

TUȚI: Și asta e moartă după el... de cînd i-a mutat substi-
tutul. (*Clopoțelul sună încetarea recreației.*)

JUNONA (*trece în banca ei*).

TUȚI: Ai văzut ce-ai făcut, Napoleon Tănase!.....

DORA: Napoleon Tănase!...

PITICU (*gros din fund*): Napoleon Tănase...

TUȚI (*iese din bancă*): Înainte de a ne da „Africa vorbește“ —
în conferință, trebuie să ținem noi o conferință mai
mică, ca să vedem cum ieșim din încurcătură... Fiindcă
nu mi-e de noi... Mi-e de „El“, săracul... (*Se duce
la tablă și șterge c-o dungă de cretă „ora a III-a — fran-
ceză“*) Adio și ultima oră de franceză... Of!... De-ar
trece mai repede și ora asta cu Ciocănițoarea.....

CORLĂTESCU (*intră... fetele se ridică*): Stați jos... (*Se duce
pe catedră; pune catalogul; lui Tuți.*) Dumneata ce
cauți acolo?

TUȚI: Am șters tabla, domnule profesor...

CORLĂTESCU (*miop*): Văd că mai scrie nu știu ce acolo...
Șterge tot!

TUȚI: Da. (*Se prefăce că șterge și trece la loc.*)

CORLĂTESCU (*pe ton didactic*): Astăzi fiind ultima oră pe
care programul școlar ne-o mai acordă pentru anul
acesta, să profităm de ea studiind unul dintre cele
mai interesante crustacee, și anume, racul... Racul,
domnilor, este caracteristic prin vârful capului său
triunghiular, prin ultimul inel al toracelui, care este
mobil, și prin foarfecele sale puternice, care consti-
tuie prima sa pereche de picioare..... (*Fetele și-au luat
cu totul alte mîntre ca la începutul tabloului... Sînt
plictisite, neatente, se mișcă, se scarpină, umblă prin
cărți și prin caiete, își scriu bilețele etc.*) Unde ați pus
creta, vă rog? (*Caută creta pe catedră și găsește port-
vizitul uitat de Dan.*)

TUȚI: E pe catedră, domnule profesor.

CORLĂTESCU: Ce e asta?... (*umblă în portvizit și scoate
un bilețel. Tuți, Dora și Carmen încremenesc... Cele-
lalte fete privesc amuzate. Citește.*) „O mică amintire
din partea elevelor Poenaru Dora, Ghioculescu Car-
men și Panaît Elisabeta. Să-l purtați sănătos...“
(*Mulțumit.*) Vă mulțumesc, d-relor, pentru delicata
dvs. atenție... (*Îl bagă în buzunar.*) Și acuma să
trecem mai departe... (*Fetele, afară de cele trei, rid
pe înfundate.*) Racul trece, în vîrsta sa cea mai fra-
gedă, printr-o serie de metamorfoze...

DAN (*intră... fetele se ridică surprinse*): Mă iertați că vă
deranjez, domnule profesor. Nu știam c-ați intrat
la oră...

CORLĂTESCU: Noi, dascălii de modă veche, intrăm la oră
imediat ce sună clopoțelul... Ce dorești, colega?

DAN (*uitîndu-se pe catedră*): Credeam c-am uitat aci, pe
catedră, un portvizit... pe care l-am primit adineauri
de la domnișoarele... (*Gest spre eleve. Tuți, Dora și
Carmen se înșeninează. Dau discret cu sic celorlalte.*)

CORLĂTESCU: Te pomenești c-o fi la fel cu ăsta al meu?
(*I-l arată.*)

DAN: Exact!

CORLĂTESCU (*făcînd pe glumețul*): Și eu, care credeam că
elevele mi-au oferit unul numai mie... (*Îl bagă în*

buzunar.) Probabil că l-ați uitat în altă parte... (Cele trei fete se întristează, celelalte se bucură.)

DAN: Probabil... Și mi-ar părea foarte rău să-l fi pierdut... Era o amintire foarte frumoasă... Vă salut, și înc-o dată... mă iertați că v-am întrerupt... (Iese sub privirile amoroase ale fetelor.)

CORLĂTESCU: Stați jos... (Fetele se așază.) Racul...

Cortina

ACTUL II

TABLOUL II

„Odaia mare“ în casa Linei, spălătoreasa. La marginea orașului. În fund, intrarea din cerdacul cu stîlpii năpădiți de zorele. În dreapta și stînga ușii de intrare, ferestre gătite cu ghivece, oale și cutii de conserve, în care au înflorit garoafe, mușcate și hortensii. În dreapta, ușa care duce spre interiorul casei (*dependințe*). În stînga, altă ușă, care dă în odaia de culcare a gazdei. Totul modest, pitoresc, curat. Pereții sînt văruiți. Perdelele de pinză țărănească, transperantele de pai subțire și răscopt, defecte. „Covoarele“ sînt fișii din cele care se fac din gîțe împletite. Pe pereți ștergere românești cu fluturi și șabace, așezate ca niște funde... Candelă și icoană. La loc de cinste, un portret mărit al unui sergent de infanterie cu mustața în furculiță. E răposatul soț al Linei. O oglindă, cu fronton de ștergere naționale, în rama căreia sînt prinse toate fotografiile casei. Mobilierul se compune dintr-un fel de divan, acoperit cu scoartă românească și garnisit cu două perne croșetate (în culori imposibile), un bufet în care se află „vesela“ și deasupra căruia tronează pîlnia unui fost gramofon. O masă de spiritism, fără cuie, cu alfabetul scris în jur. Cîteva scaune banale, cu fundurile mai mult sau mai puțin desfundate, așezate în jurul altei mese, acoperită cu un macat înflorat. Pe masă, o scrumieră în formă de cizmuliță, cu chibritelniță pe carimb. Foarte vizibil, un tablou cu „scara vieții“ și altul cu tăierea capului lui Constantin Brîncoveanu. Pe măsuta de sub oglindă, un vas de

flori ciobit, în care se răsfată câteva crizanteme de foiță sau de arnici. Mobilierul se va așeza în scenă, după gustul pictorului decorator și al directorului de scenă. Poate fi chiar adăugit și schimbat, cu condiția să se păstreze, interiorului, o notă de casă de margine de provincie, nesupărătoare, amuzantă chiar, prin detalii. La ridicarea cortinei, Tuți, Heruvim și Anibal se află în scenă, așezați pe scaune — în atitudini grave de oameni care pun la cale un complot. E o după-amiază somptuoasă de sfârșit de iunie.

HERUVIM (*dându-și bascul pe ceafă*): Prin urmare, ce să mai recapitulăm, că știm! Numai să vie!...

TUȚI: Cine, Dan?

HERUVIM: Păi sigur... (*Cu dispreț.*) „Mesalinele“ sînt sigur că vin, că doar ele și-au aranjat Pontul Euxin!

ANIBAL (*ridicîndu-se*): Auzi, domnule, ce să le dea prin gînd!? Să ceară casa de la mama Lina și să-l invite pe Balint ca la ele acasă!

HERUVIM: Amenințîndu-l că dacă nu vine (*spre public*) se sinucid amîndouă și lasă scris că din cauza lui. Ca să-l dea în jurnal la „fapte diverse“ și să-l nenorocească.

TUȚI: Asta nu e chiar atît de grav, tu, că e „ducere cu zăhărelul“! Dar să se ascundă ele de mine, să mă trădeze pe mine, cea mai bună prietenă a lor, e de necrezut!... E nemaipomenit!... (*Se ridică.*) Se cutremură carnea pe mine ca aspicul de la bodegă cînd mă gîndesc. Uite. Parcă sînt de piftie. (*Se „tremură“ toată.*)

ANIBAL (*plimbîndu-se, reflexiv*): Și cînd zici c-au închiriat casa asta?

TUȚI: Ieri dimineață... S-au dus la mama Lina, care e la spălat la madam Gălățeanu, peste drum de noi... și-au rugat-o, în numele meu, să le dea casa „împrumut“ pentru astăzi... că avem „zexe, noi“ o petrecere între fete... pentru sfîrșitul anului...

HERUVIM: Noroc că te-ai întîlnit cu mama Lina și ai aflat la timp...

ANIBAL: Dar lui Balint cînd i-au trimis biletul?

TUȚI: Ieri după prînz... Am șperțuit comisionarul și am citit biletul.

ANIBAL (*mai face cîțiva pași, gînditor*): Auzi, domnule, ce să le dea în gînd!

HERUVIM: Asta ai mai spus-o odată.

TUȚI: Nu e nimic... Omul, la supărare... (*Repetă de câteva ori.*) Și unde și-au găsit, tu, să-și dea rendez-vous? În casa mea? Fiindcă — în fond — e ca și casa mea... Aicea m-am pomenit, aicea am crescut pînă la șapte ani, cînd m-a dat mama Lina la orfelinat... Ce cinism, tu!

ANIBAL: Și numai tu ești de vină c-am ajuns aici...

TUȚI: Eu? De ce? (*Se ridică.*)

HERUVIM: Fiindcă tu le-ai băgat în cap pe profesorul de franceză.

ANIBAL: Așa este! Și te-ai unit cu ele contra noastră...

HERUVIM: Ai distrus „Primăvara“.

TUȚI: Eu, care am creat-o?

ANIBAL: Tu!... Cine le bătea mereu la cap despre el?

HERUVIM: Tu!... Cine-a scos vorbe că noi sîntem copii?

ANIBAL: Tu!... Și portvizitul? Cine a avut ideea să i-l faceți cadou?

HERUVIM: Tu...

ANIBAL: Păi vezi?

HERUVIM: Bine-mi pare acuma că te-au trădat și pe tine...

ANIBAL: Și încă ce trădare!...

TUȚI: Esbulifantasmagică!...

HERUVIM: Vorba e cum îl pedepsim pe Barbă-Albastră? Pe „domnul Balint“?

TUȚI: Dar de ce să-l pedepsiți pe el?

ANIBAL: Pentru că ne-a zdrobit fericirea.

HERUVIM: Uite în ce hal am slăbit! (*Suge burta.*)

TUȚI: Tu?

HERUVIM: Nu eu!... El!... Dar noi sîntem așa de prieteni, că, dacă slăbește el, eu scad în greutate...

ANIBAL: Domnul ăsta trebuie pedepsit... Și încă aspru! Să simtă!... De altminteri, de-aia ne-am și împăcat cu tine, și sîntem aici... Este, Îngere?

HERUVIM: Bazat!

TUȚI: Dar n-aveți nici un motiv să vă răzbunați pe el... Ce e el de vină dacă-l plac fetele? Eu sînt singura din toată clasa care n-am fost amoroasă de Balint. Eu am „omul“ meu... Un om care mă adoră... Care suferă pentru mine... Și pe care îl chinuiesc cum vreau eu... La discreție.

ANIBAL (*care se află în dreptul ferestrei*): Vin!...

HERUVIM (*se ridică și se uită*): Cu un milion de pachete în plase!

TUȚI: Repede, în pod... (*Se uită și ea o clipă pe fereastră.*)
Au și sticle cu vin, tu.... Haidem! Că sînt și băute!

HERUVIM: O, zei!... Ce-o să mai rîd de ei!...

ANIBAL: Lasă-ți poeziile, că m-apucă nebuniile...
(*Ies toți trei. O clipă, scena goală. Se-aude portița, apoi cheia sucită în ușă. Dora și Carmen intră cu pachete... Sînt coafate proaspăt, îmbrăcate în rochițe de vară „civile”.*)

DORA (*punînd pachetele pe masă*): Tu!... Mi-e frică să nu ne fi urmărit d-ra Cosîmbăcescu... Ne-a văzut așa, cu pachete, cu sticle!... Îmbrăcate în „rochii de seară”...

CARMEN: Ce ghinion să ne întîlnim tocmai cu ea... (*Pune pachetele undeva.*)

DORA: Acuma, ce-o fi, o fi, tu!...

CARMEN: O viață are omul!... și „plină de-accidenturi”!

DORA: Uite cheia de la bufet... Scoate pahare, farfurii...

CARMEN (*scoate cele necesare din bufet. Dora desface pachetele. Carmen vine cu un teanc de farfurii*): Uite, asta e bună pentru pricomigdale... (*Îi dă o farfurie mai mare.*)

DORA: Pasiunea lui!... (*Pune pricomigdalele pe farfurie.*)

CARMEN: Tu crezi că ne-ajung cinci?

DORA: Sigur!... El, trei, și noi, cîte una... Salamul pe ce-l punem?

CARMEN: Uite, pe-asta... (*Îi dă o farfurioară.*) Și pe-asta... (*ii dă alta*) pralinele....

DORA: Ești sigură, tu, că-i plac pralinele?

CARMEN: Tuți mi-a spus că la petrecerea de la unchiul Junonei a mîncat numai praline...

DORA: Pune și pișcoturile pe farfurioara aia bleu... (*I-o îndică.*)

CARMEN: E ciobită!... Uite...alta...

DORA: Asta e de pește, tu.

CARMEN: De unde știi?

DORA: Nu vezi că e un pește pictat pe ea....

CARMEN: Atunci asta trebuie să fie pentru ovăz, că are un cap de cal pictat pe fund... (*Așază pișcoturile.*)

DORA (*aranjează totul frumos ajutată de Carmen*): Așaa!...
Ce mai avem? Măslinile?...

CARMEN: Ce servim întîi, tu? Țuica cu măslinile?

DORA: Cum o să-i dai țuică la început? Țuica la urmă!...
Ca desert! Dăm întîi pralinele cu apă rece... Pe urmă, pișcoturile cu vin, și la urmă, țuica cu salam și cu măslinile...

CARMEN: Și pricomigdalele?

DORA: Între praline și pișcoturi...

CARMEN: Am uitat să luăm pîine, tu...

DORA: Phiuu!.. Și n-avem cu ce da aperitivul la țuică...
Trebuie să facem imediat rost de pîine...

CARMEN: Stai, tu!... Am o idee.... Dăm pricomigdalele cu vinul, și pișcoturile le dăm la țuică, cu salamul și măslinile, în loc de pîine.... E și mai șic!...

DORA: Nu se poate, tu!... Trebuie să aibă mama Lina vreo bucată de pîine rămasă pe undeva...

CARMEN (*vede masa de spiritism*): Ia uite, tu!... Ce-o fi asta?

DORA: Masă de spiritism.

CARMEN: N-am văzut niciodată pînă acum... Și cum funcționează?

DORA: Uite... Spiritul intră aicea, în paharul ăsta (*pe masă e un pahar cu gura în jos*) și pe urmă începe să se miște pe litere... Și prin litere, vorbește... Mama Lina a fost celebră în materie de spiritism... (*Se aude o bubuitură în pod. Speriată.*) Ai auzit?

CARMEN (*același joc*): Da, tu!... Ce-o fi fost asta?

DORA (*ca să-și dea curaj*): Vreo pisică prin pod...

CARMEN: Să nu fie vreun spirit, tu. (*Cu fața, sau spatele, se apropie de masă, o atinge și țipă.*)

DORA (*țipă și ea*): Nu fi proastă... Spiritele nu vin dacă nu le chemi. (*Altă bubuitură mai tare.*)

CARMEN (*moartă de frică*): Nu e pisică, tu! Că bubuie, nu miorlăie.

DORA (*același joc*): O fi cîine?

CARMEN: Cîine în pod? Ar lătra! Zău, tu, mie mi-e frică...

DORA: N-are de ce să-ți fie frică!... În orice caz, spiritele nu fac nici un rău... (*Se uită pe geam.*) Aa!... E vînt, tu... și trebuie să se fi izbit vreo fereastră deschisă...

CARMEN (*mai liniștită, trece comic pe lângă ea*): Da-mi face rău masa asta cînd o vād.

DORA (*care are aceeași impresie*): Hai s-o acoperim cu macatul și să mutăm tratația pe ea...

CARMEN: Da, da! Mai bine... Literalele alea albe parcă sînt niște dinți... de „craniu mort“.

DORA (*amîndouă ridică macatul de pe masa cealaltă. Carmen ia farfuriile, Dora macatul, după ce a pus farfuriile cu tratația pe scaune*): Ia tu paharul, să pun fața de masă... (*Gest către paharul de pe masa de spiritism.*)

CARMEN (*codîndu-se*): Ia-l tu și pun eu fața de masă.

DORA: Nu fi proastă, tu. Ce poate să fie? Un pahar ca toate paharele...

CARMEN: Tocmai d-aia... Ia-l tu...

DORA (*dîndu-i să ție fața de masă*): Păi sigur că-l iau... Ce, crezi că mi-e frică?... (*Ia paharul. În aceeași clipă se aude o nouă bubuitură din pod... Paharul îi cade din mîna, amîndouă dau cîte un țipăt și fug.*)

CARMEN (*încremenită de frică*): Tu?...

DORA: Ce e?

CARMEN: Ia uită-te!... (*Gest spre fereastră.*)

DORA (*în panică*): Ce e, frate?

CARMEN: Acuma nu mai e vînt....

DORA (*același joc*): Ești caraghioasă... Te sperii de toate fleacurile și mă „impresionezi“ și pe mine... Haide să punem masa... (*Ca să-și facă curaj, începe să cînte cu voce alterată.*).... „*Dans tes bras je me fais si petite*....

CARMEN (*același joc, începe să cînte și ea ajutîndu-i să aranjeze*): Țuica ar trebui pusă la rece....

DORA: Pune-mi-o mie pe spate, că sînt gheață toată..” Frigorifer...“ Dă-mi o țigară... Că bine zici.. (*Aprind țigări.*) Acuma să ne aranjăm puțin.... (*Se uită la ceasul de la mîna.*) Cinci fără un sfert.... Trebuie să ne facem gata.... (*Se așază la masa mică, una în fața alteia, și încep să se fărdeze în oglinjoarele pudrierelor.*) Ia vezi, tu, nu mi-am dat prea mult roșu?...

CARMEN: Nu!... Dar ți-ai pus în partea aia mai mult....

DORA: Unde?... (*Se uită în oglindă.*) A, da! (*Se șterge.*)

CARMEN: Tu cum ți le faci? (*E cu rujul în dreptul buzelor.*)

DORA (*atență la fardat obrazii*): Ce?

CARMEN: Buzele...

DORA: Greta Garbo!

CARMEN: Atunci eu mi le fac Marlene Dietrich... (*Își fac amîndouă buzele... S-au fardat mult, puternic și destul de neîndemînatec... Se mai privesc în oglinjoare pentru ultimele corecturi.*) Ce-ar fi, tu, să nu vie?

DORA: Comisionarul a spus c-a zis „bine“.

CARMEN: Da, dar „bine“ poate să însemne și că bine, dar nu vine...

DORA: Cînd i-am scris că ne sinucidem și-l facem de rîs?... Măcar de poltron, și tot vine!...

CARMEN: Și tu crezi că „ideea asta a noastră“ a fost bună? Să nu se supere pe noi...

DORA: De ce? Două fete tinere și drăguțe l-au chemat să ia un ceai împreună.... Asta nu poate să supere pe nimeni... Un ceai?

CARMEN: Care ceai?

DORA: Ceaiul se zice, nu se bea...

CARMEN: Și ce-o să vorbim, tu, cu el?

DORA: Ce să vorbim?... Conversație, ce vrei să vorbim?

CARMEN: Eu n-am nici o idee...

DORA: Noi femeile nici n-avem nevoie de idei. Mai rău ne încurcă....

CARMEN: În orice caz, deși la sorți a ieșit ca să rămîn singură cu el, eu întîi, îți cedez locul...

DORA: Mă rog!...

CARMEN: Și ce-o să-i spui?

DORA: O să văd mai întîi ce zice el!

CARMEN (*după o mică reflecție*): Și dacă — Doamne ferește — mă preferă pe mine, n-o să mă urăști, tu, nu e așa?

DORA: Convenția e sfîntă!... Oricare ar fi rezultatul, prietenia noastră rămîne eternă...

CARMEN: Îmi pare rău de Tuți... Prea am trădat-o rău, tu!....

DORA: De ce? Ea ne spune nouă cînd și unde se întîlnește cu iubitul ei?

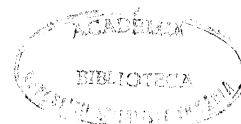
CARMEN: Și „băieții“?... Dacă ar afla băieții!...

DORA: Ce-i amesteci pe ei în lucruri d-astea serioase.... Ei sînt niște copii... Puști!... Liceeni, tu!...

CARMEN (*se ridică*): I-auzi, iarăși!... O fi cineva prin pod...

DORA: Du-te de vezi....

CARMEN: Ce?... Mai bine mă sinucid decît să mor de frică...



DORA: A propos de sinucidere. (*Se uită la ceas.*) Cinci și zece.

CARMEN: La câte ai spus să ne sinucidem dacă nu vine?

DORA: La cinci și jumătate...

CARMEN: E! Mai avem douăzeci de minute, și pe urmă, renunțăm....

DORA: Sînt sigură că vine.... (*Vede cana de apă goală.*)

Vaai!... N-am adus apă.... Mă duc în curte la cișmea, s-aduc proaspătă....

CARMEN: Merg și eu cu tine. Nu stau singură aici să mă tai....

DORA: Phiu!... Dar fricoasă mai ești, tu... Hai!...

(Ia cana de apă și ies amîndouă... Ies căutînd să fie fiecare, prima, care iese cu spatele. După o clipă, intră Tuși cu Heruvim și Anibal. Sînt cîteșitrei deghizați Tuși într-un domino roșu și băieții cu pelerine cu glugile ridicare. Toți au măști pe față.)

ANIBAL: Le-ați auzit? Puști!... (*Profund jignit.*) Liceeni!

TUȘI (*scofîndu-și masca*): Și ia uite, tu, ce de mai bunătăți au adus!

HERUVIM (*și-a scos și el masca și ia o măslină*): N-atingeți câte o măslină?

TUȘI: Nu! Eu o să iau o pricomîgdală!... (*Ia și mîncă.*) Pasiunea lui!

ANIBAL (*ia și el una*): A cui pasiune?

TUȘI (*oftează*): A iubitelui meu!... (*Mîncă*) Arhitectul!!

HERUVIM: Da' bogat îți vine în capodul ăsta!...

TUȘI: Nu e capod, tu!... E rochia lui Moș Crăciun cu car se îmbracă d-ra Cosîmbăcescu la școală cînd avem pom pentru cursul inferior.. Sparlè de la garderob....

HERUVIM: Pișcot cu salam merge?... (*Mîncă.*)

ANIBAL: Eu aș bea un gît de vin... (*Ia sticla.*) Dar n-am cu ce s-o desfac....

TUȘI: Am eu tirbușon... (*Pune pricomîgdala în gură și împinge dopul cu degetul în sticlă.*) Pofțiți, conașule...

ANIBAL: Prozit!... (*Bea.*)

HERUVIM (*care lucrează la farfurii*): Ia mîncăți, fraților, măslina cu praline în loc de pîine... Parcă e friptură de pasăre... Iepure toată ziua!

TUȘI: Gustă tu pricomidă cu salam, să vezi bunătate! Esbulifantasmagică!... (*Se aud vorbe.*) Vin!... (*Unul din băieți îi dă sticla, repede își pun măștile.*) Atenție!....

Momentul solemn se apropie... Fiecare știe ce are de făcut. (*Ies. Tuși în stînga, băieții în dreapta.*)

(Dora intră cu Carmen, care duce cana cu apă.)

CARMEN: Dar greu e, tu!

DORA: Mă rog. La ducere am dus-o eu... La întoarcere, tu. Frățește!...

CARMEN (pune cana pe masă): Tu!

DORA: Ce e?

CARMEN: Tu! Cîte pricomigdale am cumpărat noi?

DORA: Cinci.

CARMEN (*moartă de frică*): Au dispărut două...

DORA (*se uită și înlemnește*): Nu se poate....

CARMEN: Tu! Sînt spirite în casă... (*Dă un țipăt.*) Hiii! Și vinul!... E sticla desfăcută!... (*Din dreapta se aude un zgomot. Un lighean de tablă trîntit jos.*)

DORA (*se sperie. De aici încolo panica crește pînă la finalul scenei*): Tu! Mi-e frică!... (*Din stînga se aude cîntînd cocoșește.*)

CARMEN (*vine lîngă ea... alt zgomot*): Mor, tu... (*Din dreapta, băieții încep să urle „Marseilleza“ cu voci schimbate.*)

DORA: Cîntă franțuzește... Trebuie să fie Napoleon cu Sfînta Elena...

CARMEN (*auzînd pe Tuși, care cînta pițigăiat „Ca un glob de aur“*): Nu!... E Mihai Viteazul!... Cîntă *Ca un glob de aur*.

DORA: Hai să fugim...

(Zgomotele în dreapta și în stînga se întesesc. Tuși miaună... băieții latră.)

CARMEN: Închiziția, tu! Înger, îngerășul meu, roagă-te lui Dumnezeu... (*Se închină, ușile se deschid și cei trei apar mascați ... Fetele dau un țipăt și cad pe scaune, acoperindu-și ochii cu mîinile. Heruvim și Anibal le leagă la ochi cu cîte un șervet, pe care l-au adus cu ei.*)

ANIBAL (*cu voce schimbată*): Fiți fără teamă .. Spiritele nu vă vor face nici un rău...

TUȘI (*pițigăiat de tot*): Vreți un pahar cu apă?

HERUVIM (*gros de tot*): Nu se dă nici o consumație pînă nu se termină judecata...

TUȚI (*alt glas*): Urmați-mă, fecioare rătăcite... (*Ies toți, băieții luînd fetele de braț. Tuți ia cîteva pișcoturi și praline pe-o farfurie, cana de apă și iese.*) *Panem et circenses!*...

(*Anibal și Heruvim intră tăvălindu-se de rîs, își scot măștile și pelerinele. Tuți e cu cheia de la cămară în mînă. Heruvim mai ia ceva mîncare.*)

ANIBAL: Asta zic și eu farsă!

TUȚI (*oprindu-se din rîs*): Esbulifantasmagică!

HERUVIM (*același joc, oarecum îngrijorat*): Numai să nu li se facă rău în cămară... Cu frica nu e joacă...

ANIBAL: Lasă, că au inima bună, Îngere!

TUȚI: Și le-am dat și bomboane....

ANIBAL: La niște bomboane de fete ca ele trebuia să le dai glaspaper.

HERUVIM: Dar eu zic să oprim farsa aici... Să nu mai continuăm.... Mi-e milă de ele...

TUȚI: Nu, nu, nu, nu... Lor le-a fost milă de noi? Haide... Duceți-vă repede la datorie.... Eu l-aștept pe domnul Balint.... că am de furcă și cu dumnealui. Ieșiți pe din dos și dați pe ulicioară, ca nu cumva să vă întîlniți cu el.

HERUVIM: Dar dacă n-o veni?

TUȚI (*cu un surîs șiret*): Cu atît mai bine.... Înseamnă că nu le dă nici o importanță!... Că nici Doranici Carmen nu-l interesează... (*Un timp mic.*) Cu atît mai bine. Pentru voi, firește!.... Că eu — personal — n-am nici un interes... Eu am combinațiile mele!

ANIBAL: Va să zică, noi ne întoarcem direct aici...

TUȚI: Cel mult peste o jumătate de oră.... că-nnebunesc prizonierele în cămară....

HERUVIM: E-n regulă... (*Începe să rîdă singur.*)

ANIBAL: De ce rîzi, mă?

HERUVIM: Mă gîndesc la cît de idiot poate să fie omul cînd este.... (*Iese cu Anibal.*) Hai, cartaginezule!...

TUȚI (*rămasă singură, face un pic de ordine pe masă. Apoi scoate o pudră, un ruj și încep să se fardeze. Cînd ajunge la buze cu rujul, zice*): Să mi le fac... Alida Vali! (*Își face buzele, se aude portița... apoi o bătăie în ușă...*)

Tuți, emoționată brusc, ascunde ustensiile de toaletă și deschide ușa...

DAN (*apare în ușă*): Bună ziua, d-ră Panait!...

TUȚI (*neștiind cum s-o ia*): Să trăiți, domnule profesor... Am onoarea...

DAN (*din ușă*): Aicea stă d-ra Poenaru?

TUȚI: Da... Poftiți... N-are servitoare și m-a rugat pe mine să-i țin locul cînd are musafiri, că nu se face să n-aibă ... slujnică...

DAN (*intră, e oarecum nedumerit*): Și d-ra Carmen Ghioculescu tot aicea stă?

TUȚI: Da!... Locuiesc împreună... De fapt, stăm cîteșitrele împreună, dar eu fiind internă stau mai mult pe la internat... (*O clipă de jenă.*) Luați loc, vă rog...

DAN: Mulțumesc... (*Se așază.*)

TUȚI: Trebuie să vie și ele numaidecît...

DAN: Nu sînt acasă?

TUȚI: Nu!... Dar vin numaidecît... Tocmai d-aia m-au lăsat pe mine să vă primesc și să vă rog să le scuzați numai cîteva minute... Sînt duse la o „vedere“.

DAN: La o „vedere“?

TUȚI: Da... N-am văzut fete mai ahtiate după măritiș ca astea două... De dimineață pînă seara nu visează decît să se mărite... Cu unul cu bani... că sînt și materialiste.... Vedeți... deși sînt cele mai bune prietene ale mele, partea asta nu-mi place deloc la ele... Eu sînt o idealistă în viață.

DAN: Mie îmi scriseră că vor să se sinucidă...

TUȚI (*făcînd pe naiva*): Da? Așa v-au scris?...

DAN: Da!

TUȚI: Bancuri! Astea sînt atît de lașe, că ar muri de frică numai la gîndul să se sinucidă.

DAN: Poate au vrut să spună că „vederea“ la care s-au dus e egală cu o sinucidere...

TUȚI: Aș! Nu sînt ele atît de deștepte...

DAN (*se uită în jurul său*): Camera asta n-are deloc aerul unei odăi locuită de niște școlărițe... (*Tuți se ridică.*)

TUȚI: Păi aici nu e odaia de studii... Asta e salonul... Studioul este dincolo...

DAN: A!.. Așa? Și domnișoarele stau cu chirie aici?
TUȚI: Da... Le-am închiriat o cameră cu două paturi... Dar
cînd au musafiri, le dau acces și la salon... că mi-e milă
de ele.

DAN: Dumneata ești proprietara?

TUȚI: Da... Mama Lina a spus că-mi lasă mie casele astea...

DAN: Cine e mama Lina, dacă nu sînt indiscret?

TUȚI: Este proprietărea provizorie.

DAN: Provizorie?

TUȚI: Da... Că le stăpînește numai pîn-o muri... Pe urmă de-
vin eu proprietară definitivă. C-o moștenesc.

DAN: Da, da, înțeleg... (Tuți începe să-l amuze.)

O pauză. Tuți nu știe cum s-o ia din loc.)

TUȚI: Nu doriți o țuică?

DAN: Mulțumesc, domnișoară... Nu!...

TUȚI: Nu vă place?

DAN: Ba da. Însă după-amiaza, niciodată....

TUȚI: Atunci să vă servesc cu o pricomidă...

DAN: Nu te deranja, te rog...

TUȚI: Nu mă deranjez deloc... Sînt pregătite de-un ceas...
Și, pe urmă, știu că pricomidele sînt pasiunea dvs...
(*Atoștiutoare.*) Pricomidele și romantismul francez...

DAN: În ce privește romantismul francez, nu zic nu...

Dar pricomigdalele nu pot să le sufăr...

TUȚI: Zexe!

DAN: Serios!!

TUȚI: Mi-a spus mie cineva că muriți după ele...

DAN: Cine?

TUȚI: Cineva... în flirt de-al dvs...

DAN: Un flirt de-al meu, aici, la Galați?

TUȚI: Da, da' nu mai faceți pe discretul, că știu tot... Eu
sînt Paramount... Ochii și urechile lumii...

DAN: Regret, domnișoară, dar de data asta nu ești bine in-
formată.

TUȚI: Să dea Dumnezeu, dar nu cred!...

DAN: Da?.. despre cine este vorba?

TUȚI: Sînteți curios?

DAN: Firește...

TUȚI: Despre o colegă de-a mea dintr-a opta!

DAN (*serios*): O colegă de-a dumatăle? E o glumă, d-ră...
Nu mi-am îngăduit niciodată să consider pe elevele
mele altceva decît ceea ce sînt...

TUȚI: Adică niște femei mai mici...

DAN: Adică niște eleve mai mari... De altminteri, faptul că
mă găsesc în clipa asta aici este cea mai bună dovadă.
Am primit o scrisoare, foarte ciudată, din partea co-
legelor d-tale Poenaru Dora și Ghioculescu Carmen...

TUȚI: Știu... V-au scris că dacă nu veniți, se sinucid...

DAN: Te rog să fii convinsă că nici o clipă nu m-am gîndit
să cred așa ceva... Și totuși, am găsit de cuviință să
vin, pentru a sta de vorbă cu prietenele d-tale și a le
atrage atențiunea în mod amical și pe cale particulară
că „nu gust deloc asemenea intimități epistolare“.

TUȚI: Păcat că e cămara așa departe și nu se aude.

DAN: Să se audă la cămară? Ce anume?

TUȚI: Nimic... E-o cugetare de-a mea...

DAN: Ești foarte misterioasă, d-ră Panait...

TUȚI: Găsiți?

DAN: Am impresia că ai un secret pe care ți-e teamă să nu-l
descopăr...

TUȚI: Eu n-am nici un secret... În mine se citește ca într-o
carte deschisă... Cu o singură condiție... Să fii știutor
de carte...

DAN: În cazul ăsta, trebuie să constat, cu regret, că sînt
analfabet... Nu-nțeleg nimic...

TUȚI: Apropos de ce?

DAN: Apropos de întîmplarea asta care, mărturisesc, în-
cepe să mă amuze. Primesc o scrisoare „mortală“ de
la cele două din cele mai drăguțe eleve ale mele...

TUȚI: Drăguțe?... Da' de unde? Le avantajează uni-
forma... Să le vedeți în rochii... parcă sînt două
paparude...

DAN: Mă rog... Pînă la părerea contrarie, rămîn la pă-
rerea mea...

TUȚI: Bine că e cămara departe și nu ne aude...

DAN: Ai mai spus o dată cugetarea asta...

TUȚI: Asta e soarta cugetărilor... Le cugeți o dată și le re-
peți toată viața... Dar parcă spuneți ceva și, pardon
de expresie... v-am întrerupt...

DAN: Da... spuneam că întâmplarea asta a început să mă amuze... Răspund apelului disperat al domnișoarelor și în loc de două muribunde, găsesc o fată plină de viață, care îmi oferă țuică la cinci după amiază...

TUȚI: Este și praline... Sînt... pardon... *La bouche m-a pris par devant.*

DAN: Poftim?

TUȚI: Credeam că dvs., ca profesor de franceză, înțelegeți galicismele...

DAN: Galicismele?

TUȚI: Da. Adică expresiile care se traduc exact din românește... Chiar dvs. ne-ați spus asta.

DAN: Eu? Mi se pare că la orele mele nu prea ai fost atentă, d-ră Panait.

TUȚI: Din contră... Dar, ca să fiu sinceră, nu eram atentă la oră, eram atentă la dvs.

DAN: Nu-nțeleg...

TUȚI: Lasă, nu mai faceți pe secretul cu mine... Parcă dvs. n-ați observat...

DAN: Ce anume?

TUȚI: Că la orele dvs. nu eram nici una atentă...

DAN: Din contră. Am avut impresia că toate elevele mele erau deosebit de atente.

TUȚI: Da, dar nu la ce spuneți.

DAN: Dar la ce, atunci?

TUȚI: La cum spuneți...

DAN: E același lucru... Nu văd nici o diferență...

TUȚI: Și totuși, e una cît toate zilele de mare.

DAN: Care?

TUȚI: Nu ne interesa romantismul francez, ne interesa reprezentantul său pe pămînt...

DAN: Victor Hugo?

TUȚI: Aiurea!... Dan Balint!... *(Pleacă ochii.)*

DAN: Dumneta glumești, domnișoară!

TUȚI: De celelalte clase nu știu... Am auzit că tot cursul superior era mort după dvs... Nu pot să garantez însă... și nici nu mă interesează... Dar la clasa noastră, pot să jur...

DAN: Și d-ta?

TUȚI: Singura care a rămas indiferentă am fost eu...

DAN *(glumind)*: Tocmai d-ta? Vai, ce păcat!

TUȚI: Și nu fiindcă nu-mi sînteti foarte simpatic... Dar eu sînt angajată... Sînt logodită în secret...

DAN: Daaa? *(E surprins într-adevăr.)*

TUȚI: Da! Cu cineva care mă adoră! Și e foarte gelos... Othelo a fost un moft față de el... Dacă, de exemplu, ar ști că stau acum de vorbă cu dvs... între patru ochi, ne-ar masakra pe amîndoi... Și-are niște mușchi...

DAN *(glumind)*: Vai de mine... Să plec atunci mai repede.

TUȚI: Nu, nu e nevoie... că acum e plecat în străinătate. S-a dus pînă la Paris, ca să-mi cumpere ceva de ziua mea... Că e din diplomație... cineva foarte mare.

DAN *(glumind)*: Felicitările mele... Un diplomat cu mușchi nu se găsește pe toate potecile... Și pe cînd nunta?

TUȚI: El ar vrea și mîine... Eu însă nu sînt decisă... N-aș vrea să-mi îngrop tinerețile de acum lîngă un om atît de în vîrstă...

DAN *(începe să priceapă cum stă chestia)*: Dar cîți ani are?

TUȚI: 21... E și major!... Și-apoi, nici nu-l iubesc propriuzis... E o căsătorie de conveniență...

DAN: Aha, înțeleg...

TUȚI: Vedeti? Eu sînt o fire foarte romantică... Întîi aș vrea să iubesc un om, așa, la o demență nebună și pe urmă să mă mărit cu el... din dragoste... De-aia am și refuzat toate partidele pe care le-am avut pînă acum... Că am avut la partide... Pe fiecare trimestru cîte una! Ca tezele, la dvs.

DAN *(surîzător, după o clipă)*: De ce spui d-ta atîtea minciuni, d-ră Panait?

TUȚI: *(deconcertată)*: Eu? Vaai, domnule profesor... N-am mințit în viața mea...

DAN: Și asta e o minciună!... Ultima... Pentru că e ultimul cuvînt care ți-a ieșit din gură...

TUȚI: Nu credeți că sînt logodită?

DAN: Nu... Și nu cred nimic din tot ce mi-ai spus... Nici că asta e casa d-tale, nici că colegile d-tale sînt duse la o vedere. Nu cred decît un singur lucru... Că ai fost singura dintre elevele clasei a VIII-a care ai rămas indiferentă la cursurile mele. E un lucru pe care de altminteri îl remarcasem și eu mai demult.

TUȚI: Vreți să rîdeți de mine...

DAN: Nu, d-ră Panait... Vreau să spun că ești o fată foarte drăguță... foarte amuzantă și foarte...

TUȚI (*fericită*): Și foarte și mai cum?

DAN: Foarte imprudentă. Dumneata trăiești într-un fel de basm continuu... E-adevărat... basmele sînt frumoase, cu condiția să crezi în ele... D-ta însă te prefaci numai... Ți-ai inventat o fericire în care dumneata cea dintîi nu crezi... Trăind sub identități diferite, ca un răufăcător sub nume false, ți-ai pierdut propria d-tale identitate. Nu mai știi cum te cheamă... Nu îți mai cunoști „semnalmentele“ pe care ți le-a dat Dumnezeu. Ești ca un echilibrist care nu cunoaște legile fizicii și care, într-o zi, își va pierde cu siguranță centrul de greutate... De altminteri asta este și greșeala capitală a generației dvs. Vreți să depășiți timpul... Să-l întrecem prin surprindere, la viraje, nu vreți să vă trăiți, ca să zic așa, vîrsta anilor... Și e păcat!... E așa de frumos la 17 ani să ai numai 17 ani...

TUȚI (*care s-a lămurit buștean*): Eu am 18...

DAN: Totuși, e prea devreme ca să te măriți „de conveniență“ cu mușchii unui diplomat...

TUȚI: Dar n-am spus că sînt măritată...

DAN: Asta ar mai fi lipsit... (*O mică pauză.*)

TUȚI: V-ați supărat pe mine?

DAN: Nu. Deși aș avea toate motivele...

TUȚI: Mă rog... Dacă țineți dvs, eu stric logodna. Dau o telegramă la Paris, și gata...

DAN: Vai de mine... De ce să-i zdrobești inima bietului diplomat...

TUȚI: Dar ce, sînt obligată să-l iau cu sila?

DAN: Dar nici așa, să-l lași vădov, prin străinătate...

Numai cu mușchii... (*O pauză.*) Gata! Ești drăguță să-mi oferi o pricomigdală?

TUȚI: Cu cea mai mare plăcere... (*Îl servește.*) Vedeți? Și dvs. mai mințiți cîteodată...

DAN (*a nu vorbi cu gura plină*): Eu?

TUȚI: Spuneți adineauri că nu vă plac.

DAN: E un pretext ca să beau un pahar cu apă rece...

TUȚI (*oferindu-i cu grație*): Mai țineți minte „teoria apei reci“?

DAN (*a nu bea cu gura plină*): Teoria apei reci?

TUȚI: Da... O teorie pe care ne-ați făcut-o dvs. într-o zi... O știu pe dinafară, c-am scris-o pe caietul de notițe.

DAN: Aș fi curios s-o aud și eu.

TUȚI: Ne vorbeați despre Lamartine... apoi despre dragostea ideală... Și, pe urmă, numai despre dragoste... A fost cea mai frumoasă oră de franceză din viața mea. Ați dat cu mîna așa prin păr (*il imită*) și pe urmă ați spus așa... „o fată pură în viața unui om e ca un pahar cu apă curată după o noapte de petrecere... Șpală inima!“

DAN: Am spus eu așa ceva?

TUȚI: Am martoră toată clasa... Și m-ați fixat pe mine cînd ați spus...

DAN: Poate atunci mi s-a părut că ești cea mai indicată pentru asta... Pentru că, pe vremea aceea nu cunoșteam chestia cu mușchii...

TUȚI: Ca să fiu sinceră, nici n-are chiar așa mușchi... dar pare, că-și pune vată la haine... Mai doriți o pricomigdală?

DAN: Nu, mulțumesc... De altminteri, văd că prietenele d-tale nu mai vin... (*Se uită la ceas.*) Cinci jumătate trecute. (*Curios.*) Desigur că s-au sinucis în oraș...

TUȚI (*pe un ton serios*): De ce rîdeți de ele?

DAN: Nu rîd, domnișoară. Constat. Scrisoarea e clară.

TUȚI: Parcă dvs. n-ați înțeles că scrisoarea asta v-au trimis-o așa, de... plan?

DAN: Cum?

TUȚI: Au vrut să vă vadă între patru ochi, asta e tot.

DAN (*între glumă și serios*): Puteau să vie la cancelarie pentru asta...

TUȚI: Nu era vorba de o chestie în legătură cu școala... Era numai cu profesorul... Voiau să vă întâlnească undeva, secret... Să fie numai ele cu dvs. și să vă spună așa, de la om la om, nu de la elev la profesor, așa cum ne-ați vorbit și dvs. ieri, la ultima oră de franceză, că... (*Se oprește.*)

DAN: Ce să-mi spună?

TUȚI (*cu inima ei*): Une déclaration d'amour!

DAN (*ride*): Amîndouă, în asociație?

TUȚI: Nu! Dora întâi și Carmen pe urmă... C-au tras la sorți care să-nceapă... Și pe urmă dvs. să vă decideți.

DAN (*același joc*): Să decid! (*Amuzat.*) Și dac-aș fi decis că-mi plac și mie amîndouă?

TUȚI: Nu știi!... Asta le privește pe fiecare în parte... (*Cu oarecare panică.*) Și chiar vă plac?

DAN: *Une déclaration d'amour?* (*Se ridică.*) Ar fi foarte firesc să-mi placă oricare fată drăguță de 18 ani... Invitat aci ca un simplu om, puteam să-mi amintesc că, în definitiv, la 30 de ani, sînt și eu... destul de tînăr... ca să mai am asemenea veleități... Din păcate, însă, asemenea libertăți nu-mi mai sînt îngăduite... Sînt căsătorit...

TUȚI (*ca și cum i-ar fi căzut tavanul în cap*): Sînteți însurat?

DAN: De zece ani, domnișoară, și îmi ador soția și copiii...

TUȚI (*același joc*): Aveți și copii?

DAN: Patru, să-mi trăiască... Și cu cel pe care îl așteptăm, cinci...

TUȚI: Aa... Doamna e...

DAN: Da. De aia nici nu m-a însoțit la mutarea mea aici...

TUȚI (*nu mai știe ce să zică... toată e o durere onestă și copilăroasă*): Atunci... (*Se așază pe scaun.*)

DAN (*se ridică*): Atunci, fiindcă d-ta ai fost misionarul prietenelor d-tale, te rog să fii drăguță să le comunicii... ceea ce crezi d-ta că este mai potrivit după această întrevedere... Și, în special, să le spui că, ori de cîte ori s-or mai sinucide în viitor, trebuie să fie și ele de față...

TUȚI: Nu e frumos ce ați făcut, domnule profesor...

DAN: Eu? Dar ce am făcut, domnișoară?

TUȚI (*neștiind exact ce vrea să spună*): Trebuia să spuneți de la început că sînteți căsătorit din dragoste și tată de 15 copii...

DAN: Numai cinci. Patru sigur și unu probabil...

TUȚI: Cinci, cincisprezece sau cinci sute de copii, tot aia e... Principalul e că-i aveți, că trebuie să-i iubiți și că nu sînteți un om liber...

DAN: Dar sînt un om foarte liber... Dovadă că vin la întâlniri foarte puțin recomandabile pentru un soț și părinte...

TUȚI: Da, ca să vă bateți joc de mine...

DAN: De dumneata?... Nici nu știam că faci parte din complot.

TUȚI: Va să zică știți și chestia cu complotul?

DAN: Nu era chiar așa de greu de ghicit.

TUȚI: Îmi pun capul că v-a spus Popescu Junona...

DAN: Nici n-am văzut-o...

TUȚI: Atunci madam Autograf...

DAN: Cine?

TUȚI: Mihăilescu Eleonora...

DAN: Nici pe d-ra Mihăilescu n-am avut plăcerea s-o întâlnesc...

TUȚI: Atunci v-au spus băieții... Gurile alea de cîrpă...

DAN: Ce să-mi spună, domnișoară?

TUȚI: Da! Lasă, că știți dvs. Dar acum, dacă sînteți însurat, puțin îmi pasă de tot... Da, recunosc, eu am făcut complotul, ca să le învăț minte să nu mai scrie bilete de dragoste — fără știrea mea — oamenilor însurați și cu mii de copii... Să-și vadă de carte și să nu strice casa oamenilor... N-o să mai vorbească cu mine? Ei și? N-o să-mi mai vorbiți nici dvs., că v-am făcut figura... Nu e nimic!... De-aia nu mai pot eu! Mă cert și cu tîmpiții ăia care v-au spus tot și mă mărit imediat... Dau o telegramă logodnicului meu la Berlin și intru în diplomatie... Poate ne mută undeva la vreo legație în Orient, că e mai frumos...

DAN: Păi spuneai că logodnicul d-tale e la Paris!...

TUȚI: L-a mutat în interes de serviciu, și gata!... Ce vă privește pe dvs.?

DAN: Ai dreptate... (*Din cămară se aud fetele țipînd ascuțit.*) Ce e asta? (*Se ridică.*)

TUȚI: Spiritele!... Casa asta e plină de spirite... În fiecare colț e cîte unul.

DAN: Constat... E o casă foarte spirituală (*Țipătul se repetă.*)

TUȚI (*lui Dan, care e nedumerit*): Un moment, vă rog, să văd eu ce s-a întîmplat. (*Dispare.*)

DAN (*nu știe ce să creadă. Tuți apare după o clipă*).

TUȚI: Au văzut un șoarece în cămară.

DAN: Cine?

TUȚI: Niște spirite care sînt închise acolo... Nu le-a fost frică de inchiziție și le-a fost frică de un șoarece...

DAN: Am impresia că mă aflu într-o casă a misterelor... Și cum n-aș vrea să deranjez mai departe tenebrele și spiritele din jurul nostru... îmi dai voie să mă retrag.

TUȚI: Domnule profesor...

DAN: Da, d-ră...

TUȚI: Vă rog să nu fiți supărat pe mine...

DAN: Din contră, d-ră Tuți... Datorită d-tale am petrecut o după-amiază foarte agreabilă...

TUȚI: N-aș vrea să rămîneți c-o amintire proastă despre mine...

DAN: Plec cu una excelentă...

TUȚI: Plecați?

DAN: Da... Mîine dimineată... Cum eu nu fac parte din comisia de bacalaureat, vacanța mea a început de azi...

TUȚI: Și unde vă duceți?

DAN: Acasă! La București...

TUȚI: A, da!... La nevastă și la copii.

DAN: Numai pentru cîteva zile... Pe urmă, plec pentru o lună în excursie în munți...

TUȚI: În munți? Păi cum o să meargă soția dvs. în munți dacă...

DAN: Ea nu merge...

TUȚI: Vă duceți numai cu copiii?...

DAN: Nu! Mă duc singur... Ca în fiecare an îmi acord o lună de singurătate la cabana de pe Postăvarul...

TUȚI: Trebuie să fie foarte frumos...

DAN: E tot ce e mai frumos pe lume... Să trăiești o lună departe de oameni, de preocupările vieții... aproape de cer...

TUȚI: Și vă duceți singur?

DAN: Pînă acum nu m-a împiedicat nimeni și nimic, niciodată.

TUȚI: Atunci, petrecere frumoasă, șiii...

DAN: Șii... (*Îi ia mîna.*) Șii... să nu mai spui atîtea minciuni... Să nu mai minți niciodată... La revedere...

TUȚI (*mișcată*): La revedere...

DAN (*ii sărută mîna*).

TUȚI (*același joc*): Domnule profesor... Înainte de a ne despărți, vreau să vă mărturisesc ceva... (*Îl privește în ochi.*)

DAN (*la fel*).

TUȚI: Să știți că n-am fost logodită niciodată... (*Pleacă ochii.*)

DAN: O să fii, d-ră Panait... Și desigur foarte curînd... La revedere... (*Iese.*)

TUȚI (*rămasă singură, izbucnește în plîns.*) Un plîns sincer amărit... După cîteva clipe vede jumătate din pricomigdala pe care Dan a lăsat-o pe farfurioară... O ia.) Ah! pricomigdala lui... (*Începe s-o mănînce suspinînd.*)

D-ra COSÎMBĂCESCU (*intră cu o mutră indignată*): Panait!

TUȚI (*sare arsă*): Bună ziua, d-ră Cosîmbăcescu...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Bună ziua! (*Caută să pară calmă și abilă.*) Ce se petrece aici?

TUȚI: Nu se petrece nimic, d-ră. Numai de petrecere nu-mi arde... (*Se smiorcăie.*)

D-ra COSÎMBĂCESCU: De ce plîngi?

TUȚI: Nu plîng!... Mi-a dat fum în ochi... (*Se oprește.*)

D-ra COSÎMBĂCESCU: Fumezi, nenorocito! (*Se bagă în Tuți — ea cade în pat.*)

TUȚI: Nu, d-ră Cosîmbăcescu... Am făcut focul la bucătărie și-a scos mașina fum...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Daa? Dar ce cauți d-ta, elevă de liceu internă, să faci focul la bucătărie prin casele oamenilor?...

TUȚI: Asta e... ca și casa mea...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Cine stă aici?

TUȚI: Stă d-na Lina Hîrtop... O femeie care m-a crescut pe mine...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Aia cu spiritismul?

TUȚI: Da. Dar acuma nu mai face. Cîștigă mai mult cu spălatul.

D-ra COSÎMBĂCESCU: Și domnul profesor de franceză ce-a căutat aici? (*O amenință cu umbrela.*)

TUȚI (*înlemnită*): Domnul profesor de franceză?

D-ra COSÎMBĂCESCU: Nu încerca să minți... (*Bate cu umbrela în podoa, subliniînd.*) Urmărind pe două din colegele d-tale, care treceau vopsite și încărcate de sticle de alcool și pachete și s-au ferit de mine, am văzut pe domnul Balint intrînd aici. Firește, l-am pîndit pînă adineauri, cînd a ieșit. În clipa cînd a ieșit din această odaie se ștergea la gură de roșu... de roșu!... Cum îți

explici acest lucru? Această culoare? (*Căutînd prin toate ungherele cu „pince-nez“-ul.*)

TUȚI: I-o fi curs sînge din nas...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Nasul era în perfectă stare. L-am văzut eu...

TUȚI: Atunci poate s-a șters pentru că a mîncat pricomigdală.

D-ra COSÎMBĂCESCU: Va să zică, tot dichisul... Tratație, rendez-vous la periferie, tot... Bine, Panait!...

TUȚI: Îmi dați voie să vă explic, d-ră Cosîmbăcescu...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Nu. Pe mine nu mă interesează... Nici d-ta, și cu atît mai puțin domnul profesor Balint... Ai să dai toate explicațiile la conferință. (*Scoate hîrtie, toc, se pregătește să facă procesul-verbal.*)

TUȚI: Mă dați în conferință?

D-ra COSÎMBĂCESCU: Închipuiește-ți!

TUȚI: Vă rog, d-ră... nu mă nenorociți tocmai acum, la bacalaureat.

D-ra COSÎMBĂCESCU: Despre bacalaureat nici să nu mai vorbim... Nu-l mai ajungi, fetiço...

TUȚI: Bine, dar nu sînt vinovată... D-l profesor a venit aici să caute o cameră cu chirie...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Minți. Mîine pleacă... Și n-are una în care stă la centru? Ori poate îi trebuie și una la margine? (*Din cămară, fetele încep să țipe groaznic, să bată cu pumnii în ușă și să strige ajutor.*)

D-ra COSÎMBĂCESCU (*surprinsă*): Ce-nseamnă asta? (*Se ridică.*)

TUȚI (*în panică*): Nu știu... cîntă cineva la pian... probabil femeia care spoiește în dos.

D-ra COSÎMBĂCESCU (*luînd-o spre ușă*): Dar d-ta n-auzi, d-ră, că urlă și cere ajutor?

TUȚI: Așa e melodia asta... plîngăreață...

D-ra COSÎMBĂCESCU (*bănuitoare*): Ia să vedem și eu ce fel de femeie spoiește la pian...

TUȚI (*încercînd să-i taie drumul*): Nu vă duceți, d-ră... Casa e plină de spirite... de duhuri necurate...

D-ra COSÎMBĂCESCU: Tocmai... Vreau să le cunosc și eu... personal. Urmează-mă. (*O împinge înainte și iese cu ea. Scena e goală cîteva secunde, apoi — din fund —*

apar intrîmp cu precauțiune Junona, Eleonora, Anibal și Heruvim.)

ANIBAL: Ssst!... Să vedeți ce-o să rîdem acum...

JUNONA (*încet*): Dar unde e Tuți?

HERUVIM: Trebuie să fie cu arestatele la cămară.

ELEONORA (*ride înfundat*): Hî!

ANIBAL: Noi trecem pe divan... (*Face semn Junonei.*) Ia loc...

JUNONA (*se așază pe divan*).

ANIBAL: Și cînd îți fac eu semn, gata... Dai ochii peste cap mă iei de gît și rămîi în extaz...

HERUVIM: Și noi unde trecem?

ANIBAL: Voi în partea asta... Ea pe fotoliu și tu în genunchi, la picioarele, ei!...

HERUVIM (*Eleonorei*): Jumulește-te...

ELEONORA (*își jumulește părul și se așază pe fotoliu*).

HERUVIM: Stați! Am o idee... Să ne murdărim de roșu pe față, ca să fie și mai plauzibil... Aveți roșu de buze?

JUNONA: Louis Philippe... (*Scoate un ruj.*) Vino-ncoa să te fac eu... (*Anibal se apropie de ea, Junona îi face niște guri pe față.*)

ELEONORA (*același joc cu Heruvim*).

HERUVIM: Mie fă-mi una pe la ceafă.

ELEONORA: E, cum era să te sărut pe ceafă?

HERUVIM: Parcă omul la pasiune mai știe pe unde sărută! (*Se aud voci și pași.*)

ANIBAL: Gata!... Începem!...

(Toți patru își iau pozițiile indicate: Junona, pe divan cu Anibal, în genunchi, la picioarele ei, și Eleonora, pe fotoliu cu Heruvim așijderea... Toți sînt atenți spre ușă și rîd pe infundate. În clipa cînd se deschide ușa, Anibal începe să sărute mîinile Junonei, care își ia nutra stabilită. Heruvim își jumulește părul și sărută picioarele Eleonorei. Intră d-ra Cosîmbăcescu în culmea indignării, urmată de Tuți, Dora și Carmen. Tablou... O clipă pauză. Cei patru se fac că nu bagă de seamă pe cei care au intrat și continuă jocul, pe pauză.)

DORA (*lui Carmen, nemaiputîndu-se stăpîni*): Sîntem încornorate, tu...

CARMEN: Șo pe ele... *(Se reped, respectiv, la Junona și Eleonora. Tuți le ține... Cei patru sar arși, observând pe d-ra Cosîmbăcescu...)*

HERUVIM *(topit)*: Cosîmbăceasca! *(Cade trăsnit pe scaun.)*

D-ra COSÎMBĂCESCU *(ridicînd brațele spre cer, indignată)*: Sodomă și Govora!... *(Iese în goană.)*

ANIBAL: Adio, bacalaureat! *(Cade pe alt scaun, cele patru fete se opresc din pîruială, consternate, și se așază pe divan, țepene.)*

HERUVIM: Școala de meserii ne mîncă!

TUȚI *(după ce toți s-au așezat)*: Stați jos să judecăm problema. Dar asta zic și eu farsă! Esbulifantascomagică, tu!... *(Cade și ea pe un scaun.)*

C o r t i n a

ACTUL III

Sala de mîncare a unei cabane turistice, pe muntele Postăvarul. Intrarea se află în fund. E o ușă groasă de lemn, cu zăvoare mari și bară transversală pentru închidere. În dreapta și stînga ușii acesteia, ferestre mari, cu obloane de lemn deschise. Pe ferestre se văd munții și cortegiile nesfîrșite ale brazilor din împrejurimi. În dreapta și stînga, uși interioare de lemn mai subțire, precum și mese lungi de lemn, cu bănci așijderea, în formă de colțare. Pe pereții de lemn ai cabanei, polițe cu vase de pămînt și farfurii smălțuite. Tablouri de cabană cu subiecte alpiniste și cinegetice. O hartă a regiunii, foarte vizibilă. Într-un colț, un cocoș de munte împăiat. În cealaltă parte, un cap de țap sălbatec, cu coarne lungi și subțiri... Mesele sînt acoperite cu fețe de creton în culori deschise. Pe mese, vase de pămînt ars, cu flori și plante de munte. De plafonul liniat cu grinzi de stejar atîrnă o lampă cu petrol și abajur mare, gen Petromax. Un barometru, un termometru (la fereastră), o sobă bătrînească (cămin) de zid... E zece dimineața... Pe ușa deschisă (din fund) se văd, în ceardacul cabanei și în curtea din față, chaise-long-uri în care se prăjesc la soare diferiți turiști și turiste... De asemenea, rezemate și agățate de stîlpii ceardacului, se zăresc ruc-sacuri, alpenstockuri și piolete. Soare clar de munte, vara. La ridicarea cortinei, în scenă se află, — la masa din dreapta, Heruvim și Anibal. Sînt îmbrăcați ca turiști. Heruvim poartă o pălărie tiroleză, cu fulg. Anibal, o caschetă de iască gen vîntător, din cele care se vînd, de către țărani, la munte. Amîn-

doi fac socotelile „Primăverii” cu creioane în mână. La masa din stînga, un alpinist — rubicond și caraghios — își ia micul dejun. Are în jurul lui un maldăr de găoci de ouă, trei sticle de bere băute, resturi de șuncă etc.

ANIBAL: Va să zică, plătind aici tot și punînd deoparte banii de tren pînă acasă, cît ne mai rămîne disponibil?

HERUVIM (*consultînd socoteala*): Minus opt sute șaiszeci lei...

ANIBAL: Cum minus?

HERUVIM: Uite așa, cu o linioară orizontală, trasă înaintea sumei. Ne mai trebuie opt sute șaiszeci de lei ca să scăpăm de-aici basma curată... Afară de bacșișuri, țigări, diverse și neprevăzute, care se suprimă pînă la sosirea în Galați.

ANIBAL: Ce tot vorbești, Îngere?! Și fetele nu mai au nimic?

HERUVIM: S-a rechiziționat tot... Le-am lăsat în poșete numai pudrierele și batistele...

ANIBAL: Și ce ne facem în cazul ăsta?

HERUVIM: Trebuie să găsim o ieșire generală... Sîntem încercuiți...

ANIBAL: Suspendăm masa de prînz...

HERUVIM: Cum o să ții fetele nemîncate la munte, unde e aerul tare?... Să fi fost la șes, mai treacă-meargă...

ANIBAL: Noi doi, în orice caz, pînă la patru, la plecare, suspendăm orice consumație... Și ele o să ia la prînz ceva mai ușor...

HERUVIM: Exclus! Fac mișcare cu făcutul bagajelor și o să li se facă foame!...

ANIBAL: Poate putem să vindem ceva...

HERUVIM: Ce poți să vinzi în creierul munților, la o mie cinci sute de metri... altitudine? Și cui?

ANIBAL: Hai să ne punem rucsacul la loterie!

HERUVIM: Ne facem de rîs... Și e și timpul scurt pentru plasarea biletelor...

ANIBAL: Așa este... (*Se gîndesc, o clipă, amîndoi.*) Îngere!...

HERUVIM (*care este preocupat de căutarea unei soluții*): Ce?

ANIBAL: Ia uite la ăla cum mănîncă!... Pînă acuma a ars șase ouă și trei porții de șuncă. (*Gest spre Grămăjoiu.*)

HERUVIM: Pune-i-s-ar în gît... (*Privind pe Grămăjoiu cum mănîncă șuncă.*) Și dă deoparte tocmai ce-mi place mie mai mult! Grăsimea!...

MIȚI (*intră c-o sticlă de bere și trece la masa lui Grămăjoiu*):

Pot s-aduc șnițelul, domnu Grămăjoiu?

GRĂMĂJOIU (*cu gura plină*) Nu... Lasă-l să stea cald și mai adu-mi înainte o porție de șuncă și două ouă răscoapte...

MIȚI: Da! Imediat.

GRĂMĂJOIU: Cît e ceasul?

MIȚI (*are ceas la mînă*): Nouă și cinci, după Radium...

GRĂMĂJOIU: Phuuu! Pînă la prînz o să mor de foame!

(*Miți strînge cojile de ouă. Cei doi băieți ascultă conversația, înghițind în sec.*)

HERUVIM (*încet, lui Anibal*): Auzi? A mîncat cît un banchet și moare de foame!

ANIBAL (*cu necaz*): Ah! De ce nu sînt, eu tensiunea lui acum, să-l fac o apoplexie, să-l satur.

GRĂMĂJOIU: Și ce papă bună avem azi la prînz?

MIȚI: Supă de pasăre cu găluști... (*Băieții le-nghit.*) Tocăniță de purcel... ciulama de pui... chiftele prăjite cu cartofi „șmaran”... șnițel vienez, budincă de gris și clătite cu dulceață de vișine noi...

GRĂMĂJOIU: Cam slăbuț, cam slăbuț... V-ați pus pe economie, d-ră Miți. Îmi oprești și mie din toate cîte o porție... Și clătite de patru ori...

MIȚI: Da, domnu Grămăjoiu... (*Trece la masa băieților.*) Dvs. ce doriți? Ceai, cafea cu lapte, cafea turcească, ouă, șuncă?

HERUVIM (*aruncă o privire disperată lui Anibal*): Noi nu luăm nimic dimineața, că ne cade greu!... Două pahare cu apă rece...

ANIBAL: Și două dulcețe...

HERUVIM: Dar mici... Mici de tot... Cîte-o jumătate de porție la porție!

MIȚI: Din care doriți? Cireși amare, vișine, coacăze, zmeură?

HERUVIM: Cireși amare... Că sînt mai astringente...

MIȚI: Și cîte o cafeluță turcească, nu?

HERUVIM: Nu, că ne face insomnie!...

MIȚI (*rîzînd*): Insomnie dimineața?

ANIBAL: Adu-ne și două cafele turcești...

MIȚI: Numai decît. (*Iese.*)

HERUVIM: Ce, domle, ce, ești nebun?! Vrei să intrăm și-n banii de tren?

ANIBAL: Nu pot să mă fac de râs, dragă... Să simtă asta că n-avem bani...

HERUVIM: Păi tu știi cât face două dulcețe și două cafele? În traducere? Două ori douăzeci, patruzeci. Și cu două ori treizeci și doi, șasezeci și doi, șaiszeci și patru, o sută patru lei, plus bacșiș... Dacă e p-așa, mai bine cu banii ăștia luam două cafele cu lapte și două cornuri... Tot acolo iese și ne ține și de foame...

ANIBAL: Acum s-a isprăvit... S-a dat comanda...

HERUVIM: Mă duc s-o contramandez...

MIȚI (*intră cu șunca și ouăle.*)

HERUVIM: D-ră Miți?

MIȚI (*se oprește*): Da, vă rog!...

HERUVIM: Nu ne mai aduci dulceață și cafele... Ne aduci două cafele cu lapte și două cornuri...

MIȚI: Și două porții de unt...

ANIBAL: Exact...

HERUVIM: Numai o porție de unt, că eu nu mănânc produse de vacă.

MIȚI: Știu!... Dvs. vă face insomnie... (*Trece și servește la masa lui Grămăjoiu.*)

ANIBAL: Ai văzut cum te-a luat peste picior?

HERUVIM: Las' că-i zic câteva să-i meargă untul...

ANIBAL: Da! Că scandal ne mai lipsește acuma...

HERUVIM: Dracu ne-a pus să venim la munte?...

ANIBAL: Oriunde am fi mers, tot cheltuiala aia era....

HERUVIM: Da, dar într-o localitate balneară, într-un oraș, există negustori, prăvălii! Mai poți să vinzi ceva la nevoie, să pui ceva amanet la o rigoare...

MIȚI (*trecînd*): Azi avem cozonac proaspăt... Nu doriți să vă aduc și dvs. două felii la cafea?

ANIBAL: Cozonac? (*Îi lasă gura apă.*)

MIȚI: E o bunătate...

ANIBAL: Adu și cozonac... Dar numai o dată...

HERUVIM: Pentru mine... că lui domnu îi face arsuri...

MIȚI (*iese*).

HERUVIM: Vai de cozonacul nostru... Să știi că-ți iau comanda... Hanibal ești tu, mă?... Parc-ai fi general

de intendență... Numai mîncare visezi... (*Se uită la Grămăjoiu.*) Ia uite, nemernicul, cum dă grăsimă de-o parte!...

(*Dora și Carmen intră... Sînt îmbrăcate în costume de munte, cu bocanci și pantaloni.*)

DORA: Bună dimineața, copii... V-ați sculat de mult?

(*Băieții se ridică și le sărută minile.*)

HERUVIM: N-am dormit aproape de loc...

CARMEN: De ce?

HERUVIM: Din cauza lunii...

DORA: Adevărat, tu!... A fost azi-noapte o lună!...

HERUVIM: Un an n-o mai uit... Toată noaptea mi-a dat în ochi...

ANIBAL: Din cauza asta am dormit cu ochelarii de soare pe nas...

HERUVIM: Și-am visat că-mi ninge pe spate.. Foarte agreabilă senzație!... (*Se scutură.*)

CARMEN: Brrrr! Noi am dormit admirabil... Ultima noapte de vilegiatură!

DORA: Prima noastră vilegiatură!... Ca studenții!...

ANIBAL: Au trecut atît de repede două săptămîni astea!...

DORA: Și-a fost atît de frumos...

CARMEN: Numai Îngerului meu nu i-a plăcut!

HERUVIM: Mie? De ce să nu-mi placă? Eu preferam să mergem la mare, atîta tot...

CARMEN: Păi n-avem destulă Dunăre acasă? Nu e tot apă, ca și marea? Trebuie să mai variem....

HERUVIM: Lasă, că dacă Tuți ar fi spus să mergem la mare, ați fi mers la mare....

DORA: Și ce? Ideea ei să venim aici n-a fost bună? N-am petrecut admirabil?

HERUVIM: Trebuie să fi avut ea un motiv de-a ținut morțiș să venim aici!...

DORA: Ce motiv?

ANIBAL: Zice c-a vrut să se retragă în munți, ca strămoșii noștri, ca să scape de năvălirile barbare ale ăluia care-o iubește.... Mi-a spus mie....

HERUVIM: Dar ea unde e acum?

DORA: Nu știu. A plecat de dimineața de tot....

CARMEN: Zice că are de făcut o afacere comercială...

HERUVIM: Afacere comercială în munți?
DORA: Te pomenești că ia vreo pădure în exploatare....
ANIBAL: Da, o pădure de minciuni..
HERUVIM: Un masiv de gogoși....
DORA: Mă rog... Dacă nu era ea cu gogoșile ei, nu mai luam noi bacalaureatul!
CARMEN: Mie și-acum mi-e frică, tu, că se află.
DORA: Ce?
CARMEN: Că telegrama ministrului a fost dată de Tuți.
ANIBAL: Ei, și ce dacă se află? Ce poate să ne mai facă acum?.... Ne-am luat bacalaureatul, gata! Sîntem liberi...
HERUVIM: „Adios muciacios“!
CARMEN: Dar dacă ne anulează examenul?
HERUVIM: Cum o să ne anuleze un examen pe care l-am trecut prin meritele noastre? Dacă d-ra Cosîmbăcescu a fost fraieră și-a suspendat ancheta, fiindcă i-a dat telegramă personală ministrul învățămîntului, ce sîntem noi de vină?
CARMEN: Da, dar ministrul a fost Tuți!
ANIBAL: Dar de unde poate să știe Cosîmbăcescu asta?
DORA: Ar putea să afle că tocmai atunci cînd cu scandalul nostru, Tuți a fost la București.
HERUVIM: Păi a fost să se opereze de apendicită....
CARMEN: Da, dar dacă cere să arate cicatricea?
ANIBAL: Mare filozofie! Îi facem noi una...
DORA: Și cum a stat numai douăzeci și patru de ore la București, dacă s-a operat de apendicită?
HERUVIM: Stați, domle... că vorbim degeaba!... Mai întii, că Tuți n-are decît să-și schimbe boala... Să-și aleagă una fără operație... Tot Capitoliul de la voi de la liceu și-a închipuit că la mijloc trebuie să fie mîna lui Balint.... că el, stînd cel mai prost în afacerea asta, a intervenit la ministru ca să se suspende ancheta....
ANIBAL: De-aceea v-am spus noi să lansați zvonul că Balint e rudă cu ministrul....
DORA: Da, dar dacă se află că Balint nu știe nimic și că toată combinația am făcut-o noi?..
ANIBAL: Păi noi ce spunem, dragă? Nu se mai poate afla... Noi ne-am luat bacalaureatul în pace și onor... chestia s-a uitat.... A trecut o lună de atunci....

HERUVIM: Neantus-neanta-neantum!...
CARMEN: Numai Cosîmbăcesca plesnește... A rămas caraghioasă cu raportul....
DORA: Și numai de gelozie ne-a urmărit.... Era leșinată după Balint...
ANIBAL: Parcă voi ce cusur aveți? Erați în transă!
DORA și CARMEN: Noi?
DORA: Mai întii că era însurat, și pentru mine oamenii însurați nu contează ca „fleoți“....
CARMEN: Și cu grădiniță de copii!... Cinci!... Țistaia îi trebuie *schwester*, nu fleort....
HERUVIM: Lasă, lasă, că dacă nu vă făceam noi figura cu cămara și cu spiritele, cine știe unde ajungeați....
DORA: Ar fi mai bine să nu mai vorbim de chestia asta... Credeți că am uitat că v-am găsit sărutînd picioarele curcilor ălora?
HERUVIM: Ca să vă facem geloase!... Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Principiul lui Arhimede!...
ANIBAL: Sau teoria vaselor comunicante!
DORA: Phu! Noi, geloase?!
CARMEN: Și pe cine? (*Țățește.*) Pe două sclifosite, gătite ca niște sorcove...
DORA: Și parfumate ca niște bomboane spirtoase... N-ai văzut Junona ce nas are? Parcă taică-său a fost sifon!
CARMEN: Și ailaltă ce cusur avea? O chiftea rece, îmbrăcată în imprime...
(Miți intră cu șnițelul lui Grămăjoiu.)
DORA (*adulmecînd*): Phu... ce bine miroase... Și mi-e o foame!! (*Anibal cu Heruvim schimbă priviri.*)
CARMEN: Și mie!...
HERUVIM: Păi v-am și comandat două cafele cu lapte cu cozonac proaspăt....
DORA: Vai ce drăguț ești, Îngere! La toate te gîndești....
ANIBAL: Nu le-a comandat el. Subsemnatul.... (*Privind cu înțeles pe Heruvim.*) Nu de altceva, dar pentru respectul adevărului istoric....
GRĂMĂJOIU (*pe care-l servește Miți, strîngînd de pe masă*): Dar mititel e, bată-l să-l bată de șnițelaș! Ați redus porțiile...
MIȚI: E cel mai mare pe care l-am avut...

GRĂMĂJOIU: Atunci cealalte trebuie să fie cât niște bile de table....

MIȚI (*termină de strîns resturile de pe masă*).

GRĂMĂJOIU: Mai adu-mi o porție de cartofi... Dublă!....

MIȚI: Imediat.... (*Vine la masa celorlalți*.) Domnișoarele ce doresc? Ceai, cafea cu lapte, ouă, șuncă, cafea turcească?

DORA: Au comandat domnii cafea cu lapte și cozonac.

MIȚI: Aaa! Pentru dvs. erau?

HERUVIM: Păi sigur!

CARMEN: Și voi ce luați?

ANIBAL: Noi....

HERUVIM: Noi am luat...

DORA: Ce?

ANIBAL: Am luat hotărîrea să nu mai mîncăm nimic dimineața...

HERUVIM (*chelnereiței*): Două pahare cu apă, te rog. Da, pline!

MIȚI: Ați mai cerut două adineaurea.... să nu faceți broaște... (*Iese*.)

DORA: Mi se pare că e cam obraznică d-ra....

ANIBAL: Fiindcă știe că plecăm azi și nu mai are nevoie de noi...

HERUVIM: Las', că-i fac eu figura! La bacșiș... (*Arată cocsul împăiat*.) S-ajung podoabă de perete ca ăsta dacă-i dau vreun leu....

ANIBAL: A propos de bani... Haide, domle, să achităm nota, ca să ne luăm o greutate de pe inimă....

DORA: Ne-ajung banii, copii?

ANIBAL (*schimbînd o privire cu Heruvim*): La țanc....

HERUVIM: Tantoii pe tantoii!...

ANIBAL: Atunci, pînă venim noi, voi vă luați cafelele cu lapte și vă găsim aici. Bagajele sînt gata?

DORA: Ale noastre, da. A mai rămas numai Tuți să și-l facă pe al ei.

HERUVIM: Cum vine, să dea zor... Poate plecăm înainte de masă. Salve!... (*Iese împreună cu Anibal*.)

CARMEN: Dar ce-o fi, tu, cu ea? Unde-o fi stînd de la șase dimineața și pînă acuma? Mi se pare foarte curioasă dispariția asta!

DORA: Știi și eu?! (*Alt ton*.) Ascultă, tu!

CARMEN: Da!

DORA: Tu ai înțeles chestia cu cafelele cu lapte?

CARMEN: Da! S-au sacrificat pentru noi. Ei sînt morți de foame.... N-ai văzut? Heruvim își mîncă unghiile...

DORA (*cu tandreță*): Drăguții de ei....

CARMEN: Tu, ție și-e foame rău?...

DORA: Da! Dar pentru ce?

CARMEN: Hai să le lăsăm lor cafelele cu lapte și să răbdăm noi... Facem un gest!... Gest la gest.... Vorba lui Tuți: *un beau geste d-autrefois!*

DORA: Sigur... Ei sînt bărbați! Trebuie să se hrănească mai bine, că muncesc mai mult....

CARMEN: Plus că facem și siluetă, tu, dacă nu mîncăm dimineața. (*Întoarce capul spre Grămăjoiu*.) Ia uite la ăla de acolo cum se-ndoapă....

DORA: Cu șnițel, tu! Pasiunea mea!.... (*Cu dezgust afectat*.) Phu! Ce materialism feroce!.... Să mănînci carne în sînul naturii!...

TUȚI (*intră din fund, cu un mănunchi de flori de colț în mînă... E îmbrăcată și ea tot în costum de sport*): Bonjour, alpinistelor!

DORA: Unde-ai fost, tu?

TUȚI: În diferite prăpăstii!...

CARMEN: Ai și început cu prăpăstiile!...

TUȚI: Abia am terminat!... Știți că era cît pe-aci să mă curăț... (*Se așază*.) Uite... (*Își arată de sub fustă gemunchiul zgîriat tare*.)

DORA: Vai, tu, ce-ai făcut acolo?

TUȚI: Am căzut în prăpastie... Sus, la Colții Cîinelui!...

CARMEN: Dar ce-ai căutat tocmai acolo?

TUȚI: Capital pentru o afacere.... (*Ridică mănunchiul de flori*.) *Giné isi!*

DORA: Ooo!... Floare de colț! Raritate.

TUȚI: Am cules o mulțime. Peste cincizeci de bucăți!...

CARMEN: Și unde sînt?

TUȚI: Le-am vîndut...

DORA: Ce, ești nebună, tu?

TUȚI: Finanțele „Primăverii“ fiind compromise, trebuiau reabilitate.... Și-atunci, am făcut imediat o afacere.... Am cules flori de colț și le-am vîndut la turiști în scop de binefacere....

CARMEN: Ce binefacere?

TUȚI (*observă pe Grămăjoiu*): Un moment, vă rog!.... (*Se duce la masa lui Grămăjoiu.*) Poftă bună!....

GRĂMĂJOIU: Mersi asemenea, d-ră! (*Fetele urmăresc scena amuzate.*)

TUȚI: Mă iertați că vă deranjez tocmai când sînteți la zgîrci... (*Grămăjoiu rodea tocmai un zgîrci.*) Dar nu se poate ca tocmai dvs. să rămîneți nedecorat... (*Îi pune o florică la butonieră.*)

DORA (*încet, lui Carmen*): E nebună, tu...

GRĂMĂJOIU (*bonom*): Foarte drăguță, duduică, mersi...

TUȚI: E pentru săraci...

GRĂMĂJOIU: Păi eu nu sînt sărac...

TUȚI: Știu... Prețul e benevol!.... De la o sută de lei în sus.

GRĂMĂJOIU: Aaa!.... Eeee!.... Pentruuuu!.... Bun!.... bun.... (*Îi dă o mie de lei.*) Poftim, duduică....

TUȚI: Mulțumesc și poftă bună!...

GRĂMĂJOIU: Mersi asemenea, d-ră, cu plăcere...

TUȚI (*vine la fete*): Cu asta avem în safet... (*arată buzunarul*) șase mii opt sute optzeci lei....

DORA (*încet*): Tu?... Cum poți să spui că strîngi bani pentru săraci. Care săraci?

TUȚI: Noi! Ce, noi nu sîntem săraci? Să vină cineva să dovedească contrariul, și restitui tot...

CARMEN: Tu, mi-e frică...

TUȚI: Ia „Fricol“....

DORA: Ce-or să zică băieții cînd or afla?

TUȚI: Că am cel mai mare căpiț (*își ciocăne fruntea*) financiar din lume....

DORA: Tu! Trebuie să-ți faci bagajele... Ale noastre sînt gata.... La trei plecăm, ca să prindem autobuzul de la Poiana, și să fim la opt în gara Brașov....

TUȚI: Plecarea se amîină pînă la noi dispozițiuni.... Cu șapte mii de lei mai putem să stăm trei zile cel puțin....

DORA: Nu mai are nici un haz, tu... Am stat destul.... A fost foarte frumos, nu zic nu, dar în definitiv e tot aia și tot aia mereu.... Munte, ploaie, pietre, șnițel.... M-am plictisit...

CARMEN: Și eu tot așa...

TUȚI: V-ați plictisit? Cînd sînteți lîngă oamenii pe care îi iubiți... Aici? Departe de lume? În creierii munților? *Dans les cerveaux de la montagne*, cum ar fi zis Balint....

DORA: Și pe urmă, chestia asta cu binefacerea o să se afle. Cum o să stăm aicea cu bani cerșiți de la oameni?

TUȚI: Cerși-i-ți?... Cîștigați prin muncă cinstită.... Plătiți cu sîngele meu... (*Arată genunchiul.*) Peste o litră mi-a curs.

CARMEN: Mă rog... Tu, dacă vrei să mai rămîi, n-ai decît... Noi, cu băieții, plecăm...

TUȚI: Cum, tu? Voi nu sînteți fericite aici? În minunea asta fără pereche? Cînd, de dimineața pînă seara, sînteți împreună cu băieții... Cu băieții voștri?...

DORA: Dar parcă am fost vreodată singură cu El?... Ne ținem gaia unii după alții.... Și-aicea, la munte, sînt timizi, tu... E posibil să nu mă sărute decît o singură dată în două săptămîni? Și-atunci, așa, ca pe o soră...

TUȚI: Aici totul e pur...

CARMEN: Ce pur? I-a anemiast aerul, tu, că e prea tare!

TUȚI: Asta e dragostea cea mai frumoasă... Să ai optsprezece ani și să fii noaptea pe-un colț de munte cu cel pe care îl iubești... Să nu scoți nici un sunet... Să nu faci nici un gest... Să n-auzi decît inimile bătînd alături de respirația imensă a pămîntului adormit sub stele...

DORA: Și să-ți intre furnici pe spate...

CARMEN: Și greierii în buzunarul treniului.

DORA: Tu, să știi că tu te-ai schimbat foarte mult.... Mai ales de cînd ne-ai adus aici, pe Everestul ăsta, nu te mai recunosc... Ziua visezi cu ochii închiși, noaptea cu ochii deschiși.... Faci poezii... Îți scrii jurnalul...

TUȚI: Mi-ați umblat la jurnal?

DORA: Nu, tu... Dar vorbești numai din el... Tu crezi că ești mereu la ora de română...

CARMEN: Eu cred că ești amoretată...

TUȚI (*repede*): De cine?

CARMEN: Știu eu? De vreunul din ăia de-ai tăi...

TUȚI: Am terminat cu toții... *Tempi pasatti*...

CARMEN: Și cu centaurul?

TUȚI: Și cu el!... M-am retras din mitologie...

DORA: Și nu mai iubești „tu“ pe nimeni?

TUȚI: Nici n-am iubit pe nimeni eu!... Ei m-au iubit pe mine. Toți... Nu s-a născut omul ăla să oftez eu după el!... Sînt stană de piatră.... Stîncile astea sînt niște cofeturi față de mine...

GRĂMĂJOIU (*s-a ridicat, s-a scuturat de firmituri, s-a garnisit cu o scobitoare în gură și vrea să iasă. Când trece pe lângă fete, salută, galant, apoi se oprește*): Duduiță!... Mai aveți ceva marfă?...

TUȚI (*zăpăcită*): Poftim?

GRĂMĂJOIU: Dacă d-rele îmi permit, aș vrea să le ofer cîte o mică crizantemă (*arată floarea de la butonieră*) d-astea.

TUȚI: Vaaai!... Cu toată plăcerea.... (*Oferă fetelor cîte o floare.*) Din partea domnului....

GRĂMĂJOIU: Grămăjoiu....

DORA: Mulțumesc.... d-le....

CARMEN: Mersi....

GRĂMĂJOIU: Cu toată plăcerea.... (*Lui Tuți.*) De achitat, le-am achitat de adineaori.... Ați spus că e o sută de lei firul, nu?

TUȚI: Atunci trebuie să vă mai dau și restul?

GRĂMĂJOIU: Vai de mine!... O sumă dată... e o sumă dată.... Se poate? Sărut mînușitele... (*Iese.*)

DORA: Am început s-avem succes, tu.... (*Rîde și se gătește cu floarea.*)

CARMEN: Te-a ars!....

TUȚI: Nu!... Că dacă nu vreți să mai stăm... Nu mai am nici un interes de bani... Restitui sumele încasate și le fac cadou florile în amintirea mea....

DORA: De ce nu rămîi singură?

TUȚI: Nu se poate.... Am venit cu voi.... plec cu voi.... Legea „Primăverii“!

CARMEN: Să vedem și băieții ce zic....

DORA: Hai după ei!... Am înțepenit de cînd stau aici....

TUȚI: Eu sînt foarte obosită.... *Passe-moi une cigarette....* (*Se servește singură din ale ei și zice merci și fumează pe gînduri.*)

DORA: Te găsim aici?

TUȚI: Da... da....

(*Fetele ies. Miți vine cu cartofii și cafelele cu lapte și le trîntește pe masă.*)

TUȚI (*tresaltă din reverie*): Ce e cu asta?

MIȚI: Le-au comandat boierii pentru dvs.

TUȚI: Oooo! Ce bine!... Că tocmai mi-era foame și nu știam ce-mi e....

MIȚI (*pune cartofii pe masa lui Grămăjoiu*): O să-i mănînce reci acum.

TUȚI (*care începe să mănînce cu poftă*): Pe cine?

MIȚI (*ieșind*): Pe cartofi!

TUȚI: Prăjiți?

MIȚI: Da...

TUȚI: Dă-i încoace.... Cu cozonac sînt nemaipomeniți. (*Mița îi dă.*) Cît face tot?

MIȚI: Două sute cinci fără....

TUȚI (*plătește*): Uite două sute treizeci cu...

MIȚI: Merci... (*iese.*)

(*Tuți mănîncă cu poftă, umplîndu-și mereu ceașca... Pune bucățele de cozonac în ceașcă și se „ajută“ cu cartofi prăjiți.*)

DAN (*intră din stînga. E în costum de turist. Vede pe Tuți. Se oprește o clipă, apoi se apropie*): Bună dimineța, d-ră Tuți!

TUȚI (*îi cade lingurița din mînă, se ridică ca la școală*): Ooo!... Ce surpriză...

DAN: Pentru mine.... Numai pe d-ta nu mă așteptam să te găsesc aici... în bîrlogul meu....

TUȚI: Aaa... Eu vin în fiecare an... Sînt de-a casei....

DAN: Și eu la fel... Mă surprinde că nu te-am mai văzut niciodată pînă acum....

TUȚI: Poate că m-ați văzut și nu mă cunoșteți atunci.

DAN: Am o memorie a figurilor foarte bună....

TUȚI: Atunci poate că nu veneam în același timp...

DAN (*cu un surîs*): Probabil... Îmi dai voie să iau loc? (*Se așază la un gest al lui Tuți.*)

TUȚI (*neștiind cu ce să înceapă*): Doriți un cartof?

DAN: De la d-ta m-am obișnuit să fiu tratat cu pricomigdale....

TUȚI: Am!... În rucsac... (*Se ridică să plece.*)

DAN: Mulțumesc, nu te deranja.... Îți plac așa de mult pricomigdalele că ți-ai adus și la munte?

TUȚI: Nu... Am adus așa, ca să fie... pentru orice eventualitate. Numai să nu se fi uscat de două săptămîni de cînd am venit...

DAN: Ești de două săptămîni aici?

TUȚI: Sîntem, cu toată societatea...

DAN: O societate sportivă probabil...

TUȚI: Da... „Primăvara“ se cheamă... Dar e mai mult literară... și anonimă... că nu ne cunoaște nimeni...

DAN: Și-ați venit să vă inspirați la munte?... Bună idee...

TUȚI: Tocmai că astăzi plecăm...

DAN: Păcat... Mi-ar fi făcut mare plăcere să fim mai mult împreună.... Bineînțeles, dacă societatea dvs. m-ar fi admis și pe mine ca membru aderent...

TUȚI: În sfîrșit.... Nu e chiar sigur că plecăm...

DAN: A!... Am uitat să te felicit....

TUȚI: Pentru ce?

DAN: Pentru bacalaureat... Am văzut că l-ai luat cu o medie impunătoare....

TUȚI: De unde ați văzut?

DAN: Am fost zilele trecute la Galați... Aveam oarecari lucruri de aranjat în legătură cu școala... Și cu ocazia asta, m-am interesat și de d-ta.

TUȚI: De medie....

DAN: Și de medie și de altele....

TUȚI: Probabil că ați aflat și de tot ce-a urmat după întîmplarea de atunci de la mama Lina.... cînd ați fost și dvs.

DAN: Da... mi s-a spus.... Mai ales că — pe cît se pare — eram unul din principalii inculpați....

TUȚI: Mi-a fost așa de frică să nu pățiți ceva din cauza noastră.... Dintr-o glumă!..... Putea să vă dea și afară din învățămînt? Nu?

DAN: Sigur că da...

TUȚI: Dar am lucrat-o pe Cosîmbăceasca în foi de viță!

DAN (*privind-o în ochi*): Mi-am dat seama.... După telegramă.

TUȚI: V-a spus Cosîmbăceasca de telegramă?

DAN: Nu... mi-a spus unchiul meu.... ministrul.

TUȚI: Cum... sînteți chiar....

DAN: Imhî... Chiar!

TUȚI: Și domnul ministru de unde știa de telegramă?

DAN: Păi cum să nu știe dacă a dat-o el?

TUȚI: A dat-o domnul ministru?

DAN: Și încă personal... În ziua cînd te-ai operat d-ta de apendicită la București.

TUȚI (*moartă de frică*): Uff! Mi s-a luat o greutate de pe inimă.

DAN: Și mai ai vreuna? Vreo altă greutate pe inimă?

TUȚI: Poftim?

DAN: Mi se pare că am fost indiscret.

TUȚI: Nu!... Nu mai am nici una.

DAN: Va să zică, cu diplomația în Orient...

TUȚI: Am rupt definitiv.. Acum fac alpinism... în Carpați.

DAN: Și cred că ești mult mai fericită....

TUȚI: Nici nu credeam că un om poate să fie atît de fericit.... pe munți.... (*îl privește cu tandrețe.*)

DAN (*îi întoarce privirea*): D-ră Tuți.... D-ră Tuți... (*Pauză.*)

TUȚI: Ce face doamna?

DAN: Doamna?

TUȚI: Soția dvs. și copilașii...

DAN: M-am divorțat...

TUȚI (*fericită*): Cum?

DAN: M-am divorțat îndată ce m-am întors la București...

TUȚI: De ce?

DAN: Fiindcă m-am convins că copilașii nu erau ai mei.

TUȚI: Toți cinci?

DAN: Toți cinci...

TUȚI (*din ce în ce mai veselă*): Phiu!... Dar mare fraier ați fost!....

DAN: Cel mai mare pe care l-am cunoscut în viața mea....

TUȚI (*același joc*): Îmi pare foarte rău că vi s-a întîmplat nenorocirea asta.... Trebuie să suferiți îngrozitor...

DAN: Din contră!... M-am consolată imediat...

TUȚI: Păi spuneți că vă adorați soția și copiii....

DAN: Evident... Cînd credeam că sînt ai mei.... În cazuri de astea, reacțiile se produc violent.... Cele mai puternice sentimente se neutralizează brusc și definitiv.

TUȚI: Teoria bazelor neutralizate prin acizi...

DAN: Care e foarte valabilă și în chimia sentimentală...

TUȚI (*în culmea fericirii, pe care și-o stăpînește cu greu*): Atunci... sînteți un om liber....

DAN: Nu... Asta nu pot s-o spun...

TUȚI (*se întristează brusc*).

DAN: Sînt îndrăgostit, d-ră Tuți...

TUȚI (*tristă*): Așa de repede?

DAN: Inima nu cunoaște legi... De altminteri, cred că eram îndrăgostit mai demult... Dinainte de a se produce catastrofa mea conjugală....

TUȚI: De cine?

DAN: De o fostă elevă a mea...

TUȚI: Din București?

DAN: Nu... De o foarte recentă fostă elevă a mea...

TUȚI: Unde ați mai fost profesor înainte de a veni la Galați?

DAN: Nicăieri... De la București am fost mutat direct la Galați...

TUȚI: Păi atunci e din Galați?

DAN: Da...

TUȚI: De la liceul nostru?

DAN: Firește...

TUȚI: Din ce clasă?

DAN: Asta nu pot s-o spun... În orice caz, din cursul inferior, nu... (*Surîde.*)

TUȚI (*are o nădejde care va crește treptat*): Din clasa noastră?

DAN: Nu pot să precizez... Tot ce pot să-ți spun e că fetița asta e cam așa, de vârsta d-tale...

TUȚI: Mai mare sau mai mică?

DAN: Nu știu ce vîrstă ai d-ta...

TUȚI: Eu am 18 ani fără ceva...

DAN: Și ea cam tot așa!... E o fată vioaie... deșteaptă... are o inimă de aur... și cred că oricînd ar putea face un om fericit... dacă l-ar iubi...

TUȚI: Nu vă iubește?

DAN: Nu știu... N-am întrebat-o niciodată... Cred însă că, deocamdată cel puțin, nu-i sînt tocmai indiferent...

TUȚI: Dacă e din clasa noastră, garantez eu că vă iubește... Dar poate ea nu știe c-o iubiți...

DAN: Nu știe într-adevăr...

TUȚI: De ce nu-i spuneți?

DAN: O să-i spun... și încă foarte curînd...

TUȚI: Vine aici?

DAN: Este...

TUȚI (*în culmea fericirii*): De unde știți?

DAN: Alaltăieri m-am întors la Galați crezînd c-am s-o găsesc acolo... M-am interesat și am aflat că este ple-

cată într-o excursie pe Postăvarul. La cabană. Coincidența mi s-a părut minunată. La cabana asta unde mi-am petrecut toate vacanțele tinereții, unde am visat ca orice om la mica lui fericire personală, să-mi fie dat s-o întîlnesc și să-i mărturisesc dragostea mea... Prima mea dragoste...

TUȚI: Cum prima? Pe soția dvs. n-ați iubit-o?

DAN: Da, dar altfel... Asta e prima mea dragoste adevărată... (*Se ridică.*)

TUȚI (*foarte emoționată*): Atunci... vă doresc sincer... (*De zăpăcită, nu știe ce să mai facă.*) Șiii...

DAN: Nu pleci azi, nu e așa?

TUȚI: Nuuu. Mă duc să vorbesc cu fetele... Să le spun că mai rămînem... că trebuie să mai rămînem...

DAN: Trebuie într-adevăr.

TUȚI: Atunci... la revedere... Șii... (*Fugind în dreapta.*) Esbulifantacomagic! Ca-n Jules Verne!

(*Dan își aprinde o țigară și iese prin fund.*)

ANIBAL: (*intră din dreapta, trăgînd de mîna furios, pe Dora*): Cine era ăla cu care vorbeai?

DORA: Nu știu. Nu-l cunosc...

ANIBAL: Păi cum vorbești cu oameni pe care nu-i cunoști?

DORA: M-a întrebat cît e ceasul.

ANIBAL: Dar ce ești tu? Catedrală, să-i spui cît e?

DORA: Dă-mi drumul, nu mă strînge așa...

ANIBAL: Ba te strîng... și te strîng și de gît... Ți-am spus că nu-ți permit să vorbești cu nimenea... Nu admit... Eu nu sînt caraghiosul d-tale, să mă încornorezi în munți... Sînt cerbi destui... N-am nevoie să le iau pîinea de la gură...

DORA: Mă doare brațul.

ANIBAL: Și pe mine mă doare sufletul cînd te văd cît ești de frivolă... E destul să vie unul cu părul pomădat și cu tulvurii cadrilați ca să te facă praf...

DORA: Dar era cu-n grup, tu!... Cu un grup mare cu care a venit.

ANIBAL: Să-ntrebe grupul cît e ceasul atunci... Îmi pare rău că nu l-am plesnit să-l fac basorelief... (*îi dă drumul*) dintr-o palmă...

DORA (*pupîndu-și brațul*): Oho!... Vezi să nu-l faci... Avea niște mușchi...

ANIBAL: I-ai și văzut mușchii? La piață nu știi să-i deosebești de antricoate! Dar la „șozi“ numaidecât îi vezi. Mușchii o să vă mănince capul la toate, fetițo. La voi, sufletul, inima, inteligența nu contează... față de o pereche de mușchi.

DORA: Zău dacă tu nu ești nebun... Faci atîta scandal dintr-un moft...

ANIBAL: Imediat să-ți faci bagajele, că plecăm...

DORA: Tuți a spus să mai stăm...

ANIBAL: Dar cine e Tuți să-mi comande mie? Destul că m-a adus aici, în slava cerului, ca să mă enervez la trei mii de metri altitudine... Bine-a zis cine-a zis: Nu ridicăți femeile în slava cerului, că vă înșală și cu îngerii...

HERUVIM (*intră din fund*): Ce vorbiți de mine, șefilor?

ANIBAL: Uite, domnișoara... Am prins-o adineaurea cu cineva de vorbă...

HERUVIM: Ei și ce?

ANIBAL: Cum ei și ce?

HERUVIM: Ce, e mută? D-aia i-a dat Dumnezeu gură, să vorbească.

DORA: Ca să vezi tu ce caraghios e!...

HERUVIM: Gelozia, șefule, este cel mai ordinar sentiment...

ANIBAL: Eu am principiile mele, din care nu ies...

HERUVIM: Femeile nu se stăpînesc cu gelozia... se stăpînesc cu logica, cu judecata... cu înțelegerea...

DORA: Păi sigur...

ANIBAL: Stăpînește-le d-ta așa... Eu nu admit.

HERUVIM (*vede pe Carmen, care apare din fund, însoțită de un tânăr cu părul lins și cu pantaloni sport, în carouri*): Carmen!

CARMEN (*senină*): Imediat... (*Dă mîna tînărului, care i-o sărută galant și dispăre.*)

HERUVIM (*mai tare*): Carmen!...

CARMEN (*venind*): Ce tipi așa?

HERUVIM: Cine era sclifositul ăla?

CARMEN: Nu știu... un inginer...

HERUVIM (*crește*): Ce inginer? Care inginer? De unde inginer? Toți ăștia care agață femei în munți fac pe inginerii. I-ai văzut tu diploma? De unde-l cunoști?

CARMEN: M-a întrebat cît e ceasul și s-a prezentat.

ANIBAL: Aha! Ceasornicarul!... E același care a întrebat-o și pe ea... Are sistem brevetat...

HERUVIM (*o ia de mînă*): Ascultă... Te somez să-mi reproduc imediat tot ce-ai vorbit cu acest individ...

CARMEN: N-am vorbit nimic. M-a întrebat numai cu cine sînt aici. Ce fac în viața civilă?

HERUVIM: Și ce i-ai spus?

CARMEN: I-am spus că sînt măritată ca să scap de el.

HERUVIM: Și el ce-a zis?

CARMEN: A zis că... cu atît mai bine...

HERUVIM: E, să știi că dacă pun mîna pe el.. urnă la crematoriu îl fac...

ANIBAL: Gelozia este cel mai ordinar sentiment din lume...

HERUVIM: De unde vezi tu că sînt gelos? Ce, asta e gelozie? E indignare, domnule...

CARMEN: Ba ești gelos. Nu vezi că te-ai albit la față? Parcă ești un iaurt...

HERUVIM: Cu mine, fetițo, nu merge așa...

DORA: Ați înnebunit amîndoi... Bine că plecăm de-aici... (*Lui Carmen.*) Auzi tu, să nu poți să schimbi o vorbă cu nimeni, că sar dumnealor în aer...

CARMEN: Dar ce, sînteți bărbații noștri?

ANIBAL: Sîntem mai mult decît atît...

DORA: Ce, ce sînteți?

HERUVIM: Sîntem... (*Se încurcă.*) Ce sîntem, domle?

CARMEN: Sînteți niște puști, asta sînteți...

ANIBAL: Auzi, puștiule!

HERUVIM: Puști ești tu, că provoci totdeauna scandal.

TUȚI (*intră din fund*): Copii, copii, A venit!... În sfîrșit, a venit!

DORA și CARMEN: Cine, tu!

TUȚI: El...

ANIBAL: Care el?

TUȚI: Centaurul vieții mele... Dragostea mea... Singura mea dragoste... Iubitul meu...

HERUVIM (*detectiv*): Te-a-ntrebat și pe tine cît e ceasul?

TUȚI: Ce să mai mă-ntrebe cît e ceasul că mi-am pierdut și busola... Și mă iubește și el, tu!... Mi-a spus-o în față... cu gura lui... Mai pe ocolite... dar mi-a spus-o... Dan al meu... Dănel al meu... Dănuț al meu...

ANIBAL: I s-a urcat Medelenii la cap...

DORA: Cum zici că îl cheamă?... Dan?
TUȚI: Da. Dan Balint... Profesorul de franceză...
TOȚI: Ce?
ANIBAL: Dan Balint e aici?
TUȚI: Da. A venit după mine.
DORA: Imposibil, tu!
CARMEN: Iară ne minte...
TUȚI: Nu! Acum nu mai mint... E atât de frumos adevărul,
că nu mai am nevoie să-l înlocuiesc cu minciuni.
HERUVIM: Asta mai lipsea acum!...
TUȚI: Fiți fără grijă... N-a venit să vă strice fericirea... A
venit numai să mi-o facă pe-a mea...
DORA: Și ți-a spus el că te iubește?
TUȚI: Ca și cum mi-ar fi spus... Și vrea să se însoare cu cea
pe care o iubește...
CARMEN: Păi nu e însurat?
TUȚI: A fost. S-a divorțat pentru mine. Și-a distrus și co-
pii...
HERUVIM: I-a mâncat ca Saturn... Ce le-a făcut?
TUȚI: Nu erau ai lui... Erau copii vitregi...
FETELE: Toți?
TUȚI: Toți!
ANIBAL: Lasă bancurile astea...
TUȚI: Pe cuvântul meu de onoare dacă mint... Așa mi-a
spus.
HERUVIM: Te-a dus...
ANIBAL: Iar ne duce, Îngere... Eu nici nu cred c-a venit.
DORA: Nici eu.
CARMEN: Nici eu.
TUȚI: Haideți cu mine să vi-l arăt.
DORA: Unde e?
TUȚI: Adineauri, când vă căutam pe voi, sta în curte pe
chaise-longue și fuma...
CARMEN: Haidem!
ANIBAL: Duceți-vă voi!... Eu nu țin să cunosc pe acest
domn...
HERUVIM: Nici eu.
TUȚI: Dar e ca și logodnicul meu.
ANIBAL: Când o fi, om vedea...
HERUVIM: Să vie să ne facă vizită...
ANIBAL: Sigur... Munți, munți, dar eticheta e etichetă...

DORA: Haidem, tu... Mor de curiozitate...
(*Tuți iese cu fetele.*)
HERUVIM: Tu crezi?
ANIBAL: Da... cred că e ducere...
HERUVIM: Păcat de ea că e așa zurlie, că altminteri, e fată
bună.
(*Miți intră și pune pe masă un carton cu „rezervat“.*)
ANIBAL: Masa asta e a noastră.
MIȚI: S-a rezervat pentru un grup mai mare, care a sosit
acuma... (*cu mândrie*)... bucureșteni...
HERUVIM: Poa' să fie și parizieni... Noi mâncăm de două
săptămâni la masa asta.
ANIBAL: Și sîntem tot grup mare...
MIȚI: Da, da' dumnealor și consumă... Au comandat menu
special.. Cu păstrăvi, cu pui la frigare...
ANIBAL: Poate să comande și limbi de canar la grătar, masa
e a noastră...
MIȚI: Dvs. ce comandați?... Nu putem să ținem o masă
mare ocupată pentru două cafele cu lapte...
HERUVIM: De unde știi d-ta că noi o să mâncăm la prînz
cafea cu lapte?...
MIȚI: Bănuiesc! Dacă dimineața mîncăți apă...
ANIBAL: Să nu fii obraznică!
MIȚI: Și dvs. să nu țipați la mine... N-aveți decît să vorbiți
cu patronul...
HERUVIM: Și ce, crezi că ne e frică de el să vorbim? Să fiți
cuvîncioși cu clienții. Hai, dom-le la patron, că mi-a
sărit smalțul.
ANIBAL: Trebuie să fie masa oprită pentru grupul ceasor-
nicarului... Mamă!... Ce bat la el!...
(*Ies amîndoi furioși. Chelnerița aranjează cartonul
mai bine, rezemat de vasul cu flori.*)
JUNONA (*intră din fund*): Unde e, te rog, masa rezervată
pentru d-l inginer Pompiliu?
MIȚI: Șapte persoane?...
JUNONA: Personalități adică... Să ai mata grijă, te rog,
și să pui florile astea într-un vas... pe masă, cît mai
vizibil... le-am adus special de la București. (*Îi dă
un pachetel.*) Sînt florile mele preferate... garoafe...

MIȚI: Vai! Garoafe în munți!

JUNONA: E original, nu? De-aia le-am și adus... Vîzdoagele astea de pe aici nu-mi plac deloc... sînt prea de la țară... *(Se întoarce în clipa cînd intră Dan din stînga.)* O, domnul profesor Balint... *(Se schifosește toată.)* Bonjour! Nu mă mai cunoașteți? *(Dîndu-i mîna grațioasă.)* Popescu Junona...

DAN: A, da, cum să nu te cunosc, duduiță?... Fosta mea elevă...

JUNONA: Știți că am căzut de m-am rupt...

DAN: Pe munte?

JUNONA: Nu... la bacalaureat... Da-mi pare mai bine că peste o săptămînă m-am și logodit...

DAN: Așa e cînd cazi... te măriți...

JUNONA: Sînt chiar cu logodnicul meu aici... Inginer din București...

DAN: Felicitările mele...

JUNONA: Mersi... De fapt, noi stăm în Brașov, dar am venit să facem puțină mișcare pe munți, cu mașina...

DAN: Și-ați putut urca pînă aici?

JUNONA: Nu! Mașina a rămas jos... Și noi ceilalți am venit cu măgarii... Sîntem o societate mare de tot...

DAN: Îmi pare bine că te revăd, d-ră Popescu...

JUNONA: Nu mai puțin. Știți că pe timpul cînd v-aveam profesor, mi-ați fost foarte simpatic... *(Îi face ochi dulci.)*

DAN: Sînt flatat.

JUNONA: Au... *(Ridică un picior.)*

DAN: Ce este?

JUNONA: Mi-a intrat o piatră în bocanc... Și nu mi-e de picior, dar îmi taie ciorapul de mătase veritabilă... *(Se așază pe scaun și vrea să-și scoată bocancul.)* Dacă sînteți bun să-mi ajutați puțin... că nu știu cum să-l desfac. Sînt noi de tot, englezești veritabili... *(Îi întinde un bocanc.)*

(Dan îngenunche puțin, ca să-i poată desface bocancul.

Tuți intră din fund, se oprește fulgerată.)

DAN *(glumind)*: În sfîrșit, iată-mă și la picioarele d-tale.

JUNONA *(același joc)*: De cînd așteptam clipa asta.

(Tuți aude, apoi dispare.)

DAN: Gata! *(Se ridică.)*

JUNONA *(scutură bocancul de pietricele și-l pune la loc)*: Mersi... *(Se ridică.)* Mai stați mult aici?

DAN: Depinde de logodnica mea.

JUNONA: Cum, nu sînteți căsătorit?

DAN: Eu? N-am fost în viața mea...

JUNONA: Păi la Galați așa se vorbea... că sînteți căsătorit, că aveți 5 copii.

DAN: A, da!... Asta a fost un zvon pe care l-am lansat eu printre elevele mele, cu anumite scopuri...

JUNONA: Înțeleg... ca să vă lase în pace... Ce șmecher sînteți! A! și cu cine sînteți logodit?

DAN: Cu o colegă de-a d-tale...

JUNONA: Zău? *(Rămîne praf.)*

DAN: Cu Tuți Panait...

JUNONA: Cu Tuți? *(Surprinsă.)* Ia uite ce noroc a dat peste ea!

DAN: E drăguță, nu?

JUNONA: Și fată bună și inteligentă... E cea mai bună prietenă a mea... Nu prea e ea de familie...

DAN: Mi se pare că nici n-are...

JUNONA: Da... E puțin cam din flori... dar încolo...

DAN: De-acum încolo o să aibă și familie... Pe-a mea...

JUNONA: Sincerele mele felicitări... E și ea aici?

DAN: Desigur. De vreme ce azi ne logodim.

JUNONA: A, nu sînteți încă... și-ați venit să faceți aici logodna, sus în munți?...

DAN: Da. Ca să fim cît mai aproape de cer.

JUNONA: Văd că vă potriviți de minune... Și ea e foarte cu capul în nori... *(Se aude de afară: „Junona, Junona“.)* Mă strigă logodnicul meu...

DAN: Atunci, la revedere...

JUNONA: La revedere și complimente lui Tuțișor...

DAN: Mulțumesc, domnișoară... De la o prietenă atît de bună ca dumneata, sper să-i facă o plăcere deosebită... *(Iese prin stînga.)*

POMPILIU *(din fund)*: Junony! Cine e ăsta cu care vorbeai?

JUNONA: Fostul meu profesor de franceză.

POMPILIU: De-aia te-ai ascuns cu el aici?

JUNONA: Eu? Visezi! Ne-am întîlnit întîmplător.

POMPILIU: Ți-am spus că atîta timp cît ești logodnica mea n-ai voie să vorbești cu nimeni fără voia mea... Nu admit...

JUNONA: Dacă tu nu erai aici, de unde era să te iau ca să-ți cer voie?

POMPILIU: Eu am avut treabă... Să știi că e ultima dată cînd mai permit...

JUNONA: Ești gelos, tu! (*Ride.*) Ce bine-mi pare...

POMPILIU: Eu gelos? Mi „fada“ ridere!... Dar cunosc eu șmecherii ăștia de agață fetele pe la cabane în creierii munților... Haide, că ne așteaptă banda...

JUNONA: Oh!... Doamne... Dacă de-acum începi să mă terorizezi. (*Iese, trasă de Pompiliu.*)

HERUVIM (*intră furios*): Patron, nepatron, îl cîrlesc... Eu mă duc să-l cîrlesc, domnule...

ANIBAL: Păi, du-te... De ce te-nvîrtești pe loc?

HERUVIM: Fiindcă știu că dumneata nu mă lași să fac scandal... Și am și mîină grea... Cînd i-oi da una, îi fac cabana surcele...

ANIBAL: Auzi obrăznicie... Să rezerve masa noastră altora... (*Ia cartonul cu „rezervat“ și-l aruncă. Vede cartofii pe masă.*) Îngere!... Vrei un cartof?

HERUVIM (*se apropie*): Cartofi prăjiți? Phiu... (*Gustă.*) Bogat aliment!...

ANIBAL: Trebuie să fie cartofii șefului! Grămăjuia lui Grămăjoiu...

HERUVIM: Dar ce caută pe masa noastră? Să știți c-a agățat fetele în lipsa noastră și a venit cu mîncarea la ele la masă.

ANIBAL: Tot ce se poate. Eu l-am observat că se ochește la ele...

HERUVIM: Mă, dacă-i așa, să știi că-i dau un toc de bătaie... de-l slăbesc cu o sută de chile...

ANIBAL: Eu îl otrăvesc cu cucută, ca pe Socrate... că nici așa nu mai merge cu craii ăștia de profesie... Dă-mi-o țigară... (*Îi dă, aprind.*)

(*Dan intră cu țigara neaprinsă în gură.*)

ANIBAL (*îi face semn lui Heruvim*): Îngere... Țigara... (*O ascunde.*) Profesorul...

HERUVIM (*trăgînd ostentativ din țigară*): Dar ce, mă, ce, ești la școală?... Acum ești turist, student... (*Vrea să facă colaci de fum.*)

DAN (*îi vede și se apropie de ei*): Îmi permiteți să aprind?

ANIBAL: Cu plăcere (*Îi dă foc.*)

DAN: Dacă nu mă înșel, ne cunoaștem...

HERUVIM: Da... așa din vedere... (*Se prezintă.*) Ionescu G. Heruvim... Student în litere, drept și filozofie...

ANIBAL (*același joc*): Varlam Anibal... Idem!...

DAN: Îmi pare bine... (*Le dă mîna.*) Doream de mult să vă cunosc, d-lor studenți...

HERUVIM: Nu mai puțin... d-le profesor...

DAN: D-ra Panait mi-a vorbit foarte mult de dvs. Sînteți prieteni buni, nu?

ANIBAL: Pe viață și pe moarte.

DAN: Mi se pare că „pe vremuri“ făceați și spiritism împreună?

HERUVIM (*rîzînd*): Ne luați la fix...

DAN (*același joc*): Foarte amuzantă ideea dvs. cu spiritele...

ANIBAL: Numai că era să iasă cam albastru din cauza dvs...

DAN: Din cauza mea, de ce?

ANIBAL: Fiindcă v-a văzut Malombra ieșind de acolo...

DAN: Cine e Malombra?

ANIBAL: Cosîmbăceasca... Așa îi zicem noi în intimitate...

DAN: Cît p-aci să mă faceți să-mi pierd pîinea de la gură.

HERUVIM: De! Cine v-a pus să veniți după fete la mama Lina?

ANIBAL: Noi, ca Mircea cel Bătrîn!... Ne-am apărut sărăcia și nevoile și neamul...

DAN: Va să zică, eu venisem în chip de Baiazid...

HERUVIM: Și v-am făcut niște Rovine clasa una!...

DAN: Nu pot să vă fiu decît recunoscător... Datorită întîmplării acesteia copilărești, am avut ocazia să cunosc altfel decît în băncile unei clase de liceu o fată care mi-a schimbat viața...

ANIBAL (*Lui Heruvim*): Va să zică n-a mințit, Îngere...

DAN: N-a mințit...

HERUVIM: A dat lovitura Zurli!

MIȚI (*intră cu o scrisoare*): Domnule profesor... aveți o scrisoare...

DAN (*uimit*): Eu? (*O ia. Băieților.*) Îmi dați voie...

MIȚI (*vede cartonul aruncat, îl ia și-l pune ostentativ pe loc. Apoi iese.*)

DAN (*sărind*): Băieți... Repede după mine... Repede... (*E speriat. Băieții se sperie și ei.*) N-avem nici o clipă de pierdut... (*Aruncă scrisoarea pe masă și iese în goană, urmat de băieți.*)

(*Dora și Carmen intră.*)

DORA: Zău, tu, acum când am văzut așa, toate bagajele făcute, parcă-mi pare rău că plecăm...

CARMEN: Probabil că Tuți o să mai rămie din cauza lui Balint. (*Vede scrisoarea, o ia și citește.*) Ce-o fi asta? E scrisul lui Tuți. (*Citește.*) „Adoratule, în clipa când citești rîndurile astea nu mai sînt. (*Dora dă un țipăt.*) Colții Cîinelui îmi vor sfîșia inima, care va bate, pînă în ultima clipă, numai pentru tine... Am crezut o clipă că eu sînt aceea pe care ai ales-o să-ți fie tovarășă de viață... Nebunia asta trebuie s-o plătesc... Te-am văzut la picioarele ei, a celei adevărate... Adio!... Tuți.“ (*Încremenită.*) Tu... s-a omorît Tuți!... (*Izbucnește într-un plîns sincer și hohotit.*)

DORA: Draga de ea... (*Plînge și ea.*) Haide m repede să arunțăm toată lumea... (*Innebunită de spaimă și de plîns.*) Doamne! Doamne!... (*Iese urmată de Carmen.*)

(*Miți intră cu tacîmuri și florile Junonei și începe să puie masa. Imediat se aude clopotul de alarmă al cabanei.*)

GRĂMĂJOIU (*intră din fund*): Dar de ce trage așa clopotul? E vreo Mitropolie pe-aici?... (*Se așază la masa lui și începe să mănînce zmeură dintr-un coșuleț cu care a venit în mînă.*)

MIȚI: Nu! E clopotul de alarmă al cabanei!...

GRĂMĂJOIU: Dar ce s-a întîmplat?

MIȚI: Nu știu... Cînd se trage clopotul, înseamnă că e nevoie de dat ajutor... Se-ntîmplă foarte des accidente. La munte vin și care știu și care nu știu să umble. Astă-iarnă, a căzut o avalanșă de zăpadă peste unii și i-a îngropat de vii...

GRĂMĂJOIU: S-a scumpit al dracului și zmeura... Două sute de lei mi-a luat pe coșulețul ăsta... Ca la urși!...

(*Clopotul încetează. Afară se vede agitație. Trec oameni cu cîrlige, frînghii etc.*)

MIȚI (*pune florile în pahar*).

GRĂMĂJOIU: Măi-măi-măi... Garoafe pe masă!... Ce e luxul ăsta?

MIȚI: Avem o logodnă... Mi-a spus patronul că s-a comandat și șampanie...

GRĂMĂJOIU: Dar cine se logodește?

MIȚI: D-l profesor Balint... Un vechi client al nostru...

GRĂMĂJOIU: Și pe cine ia?

MIȚI: Nu știu... A comandat numai masa...

GRĂMĂJOIU (*vîzînd*): Ce-ar fi să se logodească singur?... (*Scuipă cu silă.*) Ptiu!... Fira-i a dracului să fii...

MIȚI: Eu?...

GRĂMĂJOIU: Nu!... O gîrgăriță... în zmeură... Și era și grasă... (*Se strîmbă.*) Ascultă, Miți...

MIȚI: Da...

GRĂMĂJOIU: Pentru logodna asta s-a comandat ceva mincare specială?

MIȚI: Daaa... Păstrăvi... pui... Plăcintă cu brînză de vaci... Înghețată...

GRĂMĂJOIU: Vezi, ai grijă și de mine... Să-mi faci parte... că-mi vine sîrșeală de foame...

MIȚI (*termină de aranțat*): Da, da... (*iese.*)

GRĂMĂJOIU: Stai, că merg și eu să dau o raită pe la bucătărie, să vorbesc mai bine eu cu Madama... (*Iese cu Miți.*)

(*Dan intră cu Tuți în brațe, urmat de băieți și de fete. Tuți, agățat de gîtul lui, îl mîngîie discret pe pîr, pînă traversează scena cu ea. Iese în dreapta.*)

DORA: Da' ne-a tras o spaimă, tu!...

ANIBAL: Am prins-o tocmai cînd ajunsese pe marginea prăpastiei.

HERUVIM: Cînd a țipat Balint o dată, am crezut că se și prăvălește...

CARMEN: Dacă n-ajungeați la timp, se omora, tu...

ANIBAL: Cu siguranță! Se ducea, așa, spre prăpastie, drept ca o halucinată...

HERUVIM: Asta zic și eu dragoste...
DORA: A leșinat rău?
ANIBAL: Cîteva clipe numai... Pe urmă a deschis ochii, s-a uitat la el și-a început să plîngă.
CARMEN: De emoție, săraca...
DORA: Aș!... De fericire, tu... Și cînd te gîndești că dintr-o prostie era să-și zdrobească fericirea...
ANIBAL: Ce fericirea?... Oasele!...
CARMEN: (*se scutură*): Of!... Bine că nu s-a întîmplat nimic... Nici nu vreau să mai vorbim de asta...
HERUVIM: Ia uite, generale, ce masă le-a pus ăloră?... Și flori!... Garoafe!...
ANIBAL: Trebuie să fie împăiate... (*Se duce și le miroase.*)
Ia uite, domle, sînt vii... (*Ia două.*) Îmi dați voie să vă ofer această mică atenție...
HERUVIM (*repede*): Nu!... că sînt de la tip... Și-o să creadă că le-au luat ele ca să-i dea nas... Și i-l rup... Spătarul Milescu îl fac, dintr-o palmă!
ANIBAL (*pune garoafele la loc*): Bravo! Îngere!... Aici ai fost psiholog...
TUȚI (*intră fericită, în al nouălea cer, urmată de Dan*): Ierțați-mă, copii, că v-am dat emoții...
DAN: Consemn!... Nu se mai vorbește despre groaznica sinucidere din creștetul Carpaților... (*surîzînd.*) E! Ce faci? Nu mă prezinți și pe mine, oficial, „Primăverii“?
TUȚI: Doamnelor și domnilor!... Îmi dați voie să vă prezint pe logodnicul meu, d-l Dan Balint... (*Toți sînt emoționați.*)
DAN (*se înclină adînc*): Zis Centaurul!...
(*Fetele emoționate, încep să plîngă una după alta.*)
DORA: Tu!...
CARMEN: Tu!... (*Nu știe ce să zică.*)
TUȚI: Tu!... (*lăcrămează și ea. Se iau în brațe tustrele și se sărută, fără să poată spune ceva.*)
(*Băieții contaminați, încep să lăcrămeze și ei; neștiind ce să facă, se iau în brațe și se sărută.*)
MIȚI (*intră*): Domnule profesor... Asta este masa rezervată pentru dvs.
DAN: Și dumnealor sînt invitații mei...

MIȚI: Da? (*Mirată.*) Dar de ce plîng?
ANIBAL și HERUVIM (*împreună*): De foaaaaameeee!...
ANIBAL (*cu satisfacție*): Și pune 14 tacîmuri la masă. Cîte două de persoană.
HERUVIM (*același joc*): Și, mie, să-mi aduci două porții de șuncă. Să le mănînc numai grăsimea. (*Cu dispreț.*)
Șunca o dau la o parte.
ANIBAL (*o ia de sus*): Ai înțeles?
HERUVIM (*același joc*): Mișcă! (*Miți iese.*)
DAN (*lui Tuți*): E? Ce zici de ei?
TUȚI: Esbulifantascmagic, tu! (*Îl ia de gît și zice, înaintea de a-l săruta.*) Și acuma, să-ți arăt eu ție romantism francez!... (*Îl sărută pînă cade cortina.*)

F i n a l



CUPRINS

Al optulea păcat	5
Geamandura	121
Țara fericirii	225
Madona	319
Profesorul de franceză	445

Redactor : AURORA PĂRVU
Tehnoredactor : IONEL GHEORGHIU

Apărut 1970. Hîrtie tipar înalt tip A de 63 g/m². For-
mat 540×840/16. Coli ed. 27,17. Coli tipar 34,5. A.
nr. 17 232/1969. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici
859—0.



Tiparul executat sub comanda nr. 31 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii”, Piața
Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România